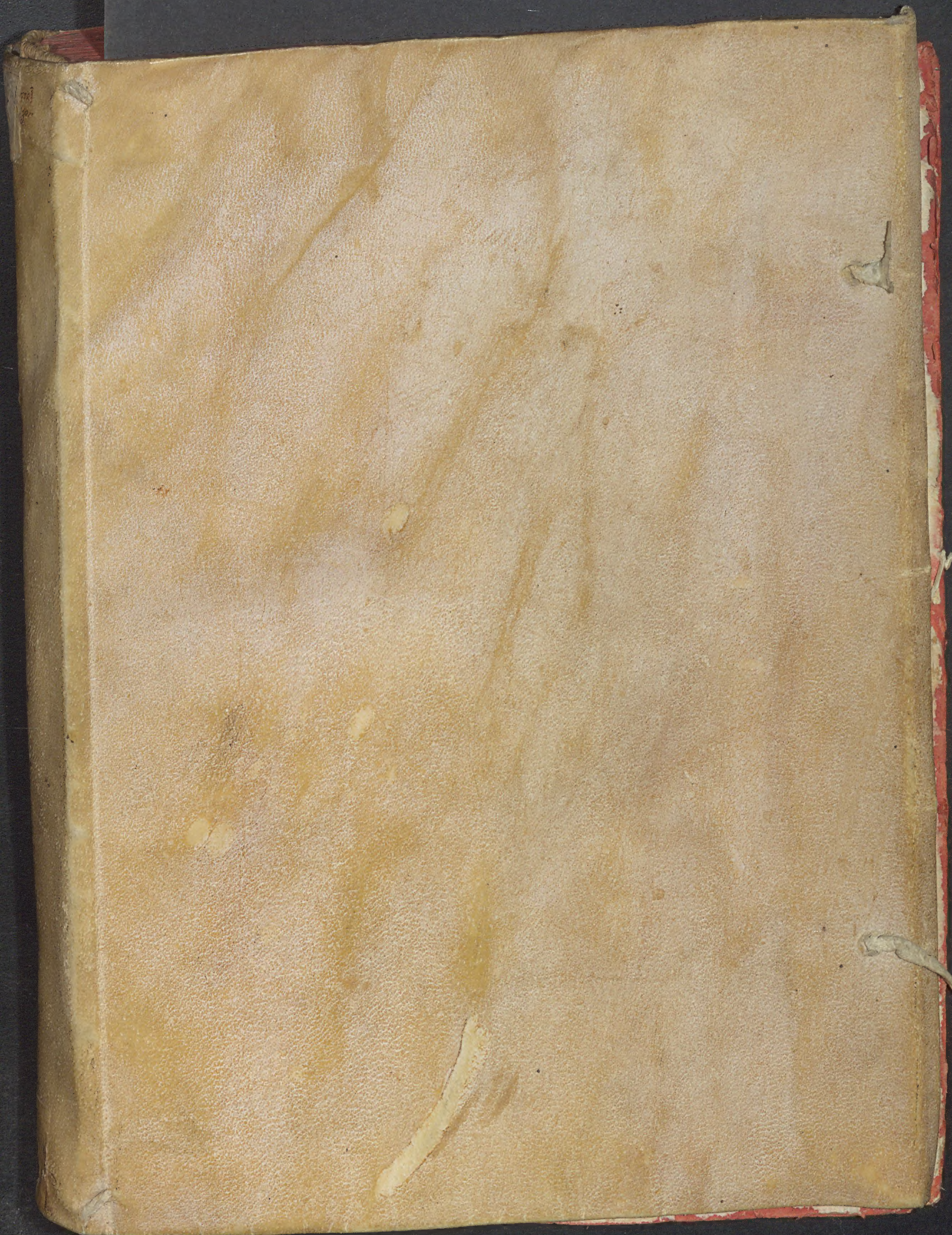
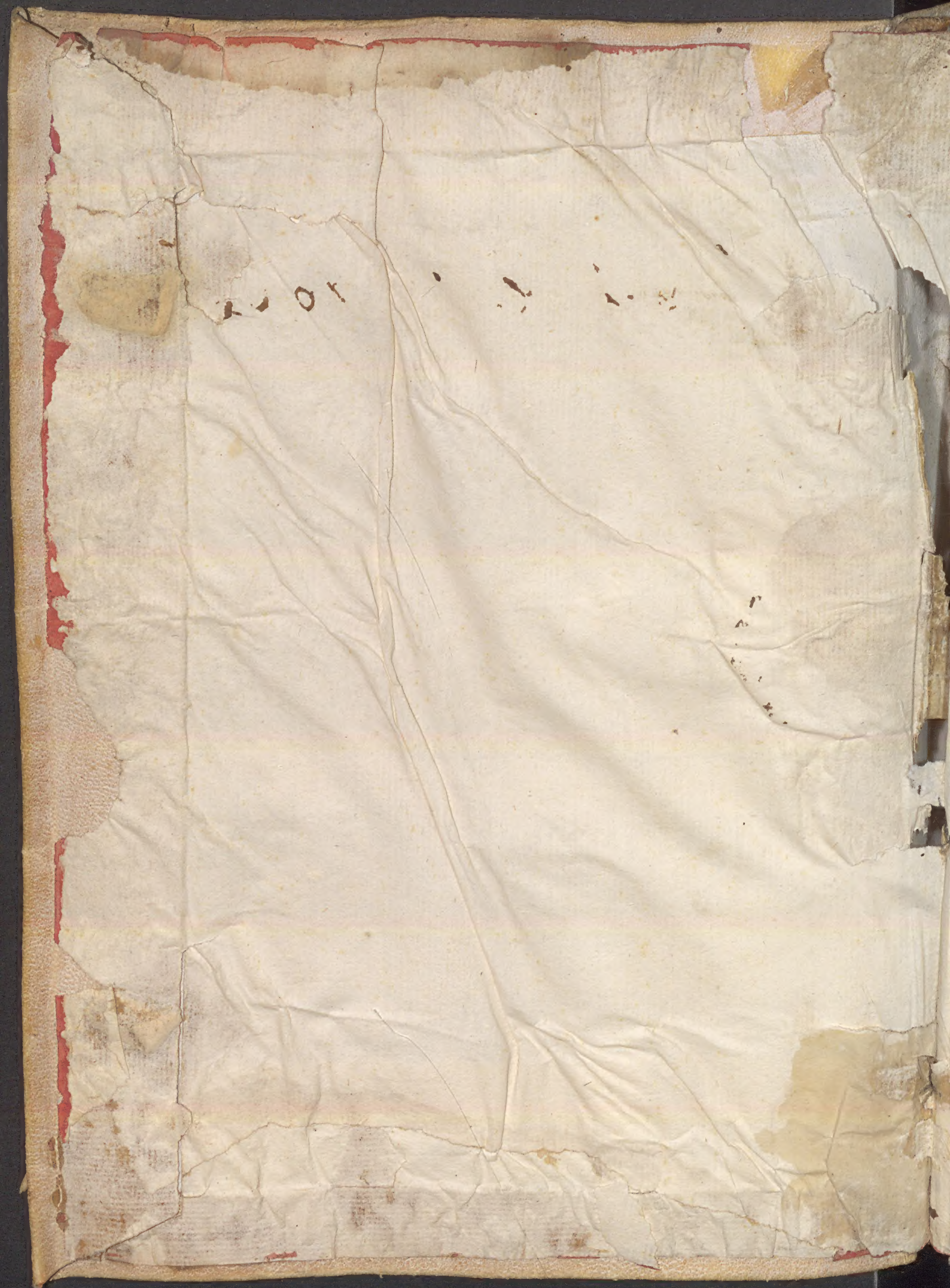

[illegible] Autores [illegible]

1 canon... de [illegible] ... [illegible]

2 canon... de [illegible]

3 canon... de [illegible] ... [illegible]

4 canon... de [illegible] ... [illegible]

5 canon... de [illegible] ... [illegible]

6 canon... de [illegible] ... [illegible]

7 canon... de [illegible] ... [illegible]

8 canon... de [illegible] ... [illegible]

Gonzalez

1

Index 8. materiar. huius Libri

Deprebendis

Altamirano L 1

Ad titulum de prebendis, et dignitatib. Repetita prelectio

In priori prelectione huius tit. multa diximus de inscriptione continuatione commendatione et significat., que iterum inculcare non oportet, sed ure petitam tantum aliqua adnotabimus procognitione illorum, que a nobis dicenda sunt.

Prebenda ergo dicitur a verbo prebeo quasi prebeat, ex quibus vitam congruam sustentacionem; seu a precio, quod quis pro aliquo labore accipit, ut affirmant Selua de beneficiis p. 2a quest. 30 nro 27. Zoncalez in regulam 8 can. § 5 2 n. 1, et 22. Ant. Fabricius in practica et teorica beneficiorum tit. de prebendis: seu a prebrio quasi prebenda sit quoddam prebrium ipsius beneficii proceius doz asionato in qua respondi potest cap. 5 Simoniaci Pape 1 . . . et utroque modo recte, quia ut inquit Isidorus lib. 10 originum cap. 23 etimologia modis ex causa sumitur modo ab origine, modo ab effectu, modo a fine, iuxta quod prebenda rectissime dici potest, que cum pras fructuum, que in conpensacionem alicuius ministerii, etiam temporalis alicui prestatur ueluti Magistro gramatice cap. 1 non nullis § 1 de magistris, et que ex uscato procuratore musico economo cinbalitie, et simili. personis quib. facte erogationes, etiam prebendas uocari posse permitit Duarenus lib. 2 de sacris cap. 1, de quo intelligi debent glos. ubere ceperunt, in cap. cum M. de const. 4. 6 in casus posicione in regula 2 . 6 . 6 cum affirmant laicos prebendam habere posse, hoc est prebendam hanc temporalem, que datur in conpensacionem ministerii temporalis Ita . . . de beneficiis 2 cap. 2 nro 1, quod qui Versius in nro de . . . ecclesie nro 5. qua ratione merito etiam prebenda appelatur, que clericis in conpensacionem ministerii spiritualis asignatur eo, quod prebet reditum ad congruam sustentacionem, seu quod precium est pro labore spirituali . . . prebia prebende loco clerici accipiebant, ut constat ex dicto cap. 5 Simoniaci Pape possesiones cuius uba significant etiam solere clericis honorum meritis hoc est subsidii uite posesiones, que . . . acciperent ab . . .

n. 98

copiis concedi, quae quidem dabantur meritis beneficium dici cœperunt, ut ibi observat Seizinus. Dicitur namque beneficium etiam meritum, sibe premeritum, ut explicat Otomanus verbo beneficium ultra alias significaciones, de quibus in cap. 1 versiculo beneficium in quibus causis feudum amittatur lib. 2 tit. 25 part. 2a Lotherius de beneficiis cap. 1 n. 2 Quintana lib. 1 ecclesiasticon cap. 1 =

N. 3 Quare non inepte prebenda sic accipitur a Pontificibus nostris, ut significet quodlibet beneficium ecclesiasticum, seu ipsum titulum beneficii; cap. si quis dator, cap. si quis episcopus, cap. quesitum cap. si quis obiecerit, cap. si quis prebendas 1 quest. 3 ubi nota glosa in suma, quae verbo receperunt in cap. cum M. de constitucionibus, ~~Benencasa~~ Panormitanus in cap. maioribus n. 4 hoc titulo ubi de eius n. 6, et 7 Gigas de pensionibus, quest. 21 numero 3, et hoc modo accipi in iure scripto nostro titulo, et in titulo de concesione prebende afirmant Selua, de beneficio part. 1a quest. 3 numero 9, et 17, Rota decisione 62 de rescriptis in antiquis, Gancalez ad regulam 8am glosa 9a § 1 n. 3, Lotherius de beneficiis part. 1a cap. 1 n. 7 =

N. 3 // Sed, et aliquando prebenda strictius accipitur, ut significat non quodlibet beneficium, sed solas prebendas canonicorum cap. ex multis 9 versiculo constituimus 1 quest. 3 cap. cum omnes, cap. cum M. de constitucionibus quomodo accipitur in pluribus nostri tituli constitucionibus, et alibi sepe, quo sensu definitur ab Hostiensi in suma nostri tituli Cardinali in Clementina ultima quest. 20 hoc titulo, ut sit beneficium simplex in ecclesia colegiata sua natura institutum, ad divina oficia peragenda. Duareno lib. 2 de sacris cap. 8. Quintana lib. 1 ecclesiasticon cap. 4 numero 3, ut sit ius canonicum cuiusdam seu reditus sollatibus aut canonicis alicuius ecclesiae in conpensacione ministerii prestandi cum sufragio, et aliis prerogativis, et in hoc sensu Prebenda diversa a beneficio, tanquam genus, et species, ut constat ex cap. cum in ecclesiis 33 hoc titulo lib. 6 cap. ultimo, de excessibus prelatorum cap. tua 32 de decimis, significatque quidem prebende ordines vocantur seu ordinaciones in dicto cap. ex multis forte, quia non nisi habentibus certum ordinem conferebantur

argº Cp. 2º de constitucionib. § 3o ttº 5 parᵗᵉ 2ª, nam et odie sunt beneficia que non nisi sacerdotib. conferunt, Cp. cui et non sacerdotali 27 Cp. cum 29 hoc ttº Lib. 6, que ideo sacerdotia apelatᵘʳ. Corrasius de sacerdocio Lº 3º Cp. 2º. Seu et insuper uocantᵘʳ canonice, seu canonie indicto Cp. ex multis, non quod idem sit prebenda, at que canonia seu canonica cui contrarium namque constat, ex dicto Cp. cum M. Cp. eant Cp. in nostra 32 de rescriptis Cp. relatum nono, Cp. dilectus 29, Cp. proxillo 4 22 hoc ttº Cp. cum super 2º de concessione prebende, sed pocius qº canonicis dantᵘʳ seu debentur, ut recte afirmat Cuiacius in presenti: est enim Canonia, seu Canonicatus, ius, quod per benit ex electᵒ et receptᵒ in canonicum prebenda uero ius, quod prouenit ex ipso officio canonicatus ex eo, qº quis gerit officium canonicale ei debetᵘʳ prebenda que tempore ceperunt, in dicto Cp. cum M. Et canonia est ipsum officium spirituale ad canonicum pertinens, scilicet canere in choro propter qº ei datᵘʳ stallus in choro, et uocem ferre in Capitulo Cp. dilectus 29 Cp. proxillo 4 22 in fine Cp. Dilecto 29 hoc ttº, prebenda uero est ius a iure spirituali oficio dependens ad percipiendo reditus ecclesiasticos ratᵉ cuius conecsionis rectius spirituale uocatur in dicto Cp. dilecto quem modum ordinem beneficium uocatᵘʳ beneficium spirituale in Cp. 2º de renunciacionum, et qui has tenent prebendas canonici seu canonici, ut afirmant Cuiacius in presenti, Quintana Lib. 2º ecclesiasticon Cp. 2º nº 9 Turrianus Lib. 5 pro epistolis Pontificum Cp. 2º Barbosa quest. 3ª Scholastica Cp. 2º de quo et origine Cerola in praxi episcopali V bo canonici § 1º Fabricius ttº de duplici o beneficiis anⁿ 27.

N.º 4 // Pq consequenter afirmant autores qº quamuis prebenda etiam in hoc sensu sit beneficium ecclesiasticum atamen canonicatus sine prebenda beneficium ecclesiasticum dici potest ut argº Capitis in nostra 32 de rescriptis in nobis Fabricius ttº dicto et in intitulacione nºro 9 quamuis de hac resolucione argumento Capitis dilectus 29 in fine hoc ttº Cp. cum M. de constitucioni... dubitent plures quod refert Rota ubi proxime Caminensis de resignacione apro 2º questione 1ª nºdo 112.

N.º 5 // Habet ego uerbum prebenda plures significaciones, et ideo inter analogea iuris refertur a pluribus, quos sequitur Alexander Raobensis de analogis iuris Lib. 2º Cp. 5 nºero 29, et ideo secundum diuersas significaciones uarie etiam diuidi potest generaliter quidem in prebendam

tem potalem, et spiritualem prout divi dunt glosa verbo ca
nonicos in C.p. cum M de consti tucionib, et ibi Decius nº
77 verbo ius in rubrica nº 29 de rebus ecclesie. Duarenus l.b. 2º de
sacris C.p. 3º: si vero stricte sumat prout significat beneficium ecclesias
ticum dividi potest, quem mad modum et beneficiorum talium sint dignitates, alia cura
ta, alia simplices alia regulares, alia seculares. Petrus gregorius in
beneficiaria C.p. 10 nº 12, Quintana l.b. 1 ecclesiasticorum C.p.
1 Garcia 1a pte C.p. 6º si denique strictius sumat, prout significat pre
prebendas canonicales dividit ad Duareno, et Quintana in sacer
dotales, et in eas, que sacerdotales non sunt in teologales, et doctorales
dag Gacia pte 9a C.p. 4 nº 166 cum sequentibus ═

// Particula et, que est in nostra inscricione, modo coniun
tiva est, ut in L ea tamen 46 ff ica ati 3, et in alijs plurib, modo
disiuntiva, ut in r 6º ff Iuris, et facti ignorancia Cemedos sin
gularis 90, et ita ponitur in nostra inscriptione eo, quod diferunt pre
bende, et dignitates, ut mox videbimus ═

// De verbo dignita
tib, quod est in nostra inscripcione ultra alias significaciones, etiam
significat omnem administrationem cum qua est coniunta aliqua
iurisdicio, seu potestas, ut cum gl. in C.p. 1 de consuetudine l.b. 6º gl
verbo dignitate in C.p. statutum de rescriptis l.b. 6 ibi notat Gomez
nº 96 Duarenus l.b. 2 C.p. 6º quo sensu definitur a Barto in l. 1
1a C. dignitatib, l.b. 12, ut sit honor alicui propter merita
impensus Principis f.l. beneficio ergo cum in rebus ecclesias
ticis administrationes quedam sint cum iurisdicione aliqua he eti
am merito dignitates a Pontificib nostris apelantur in nostra inscrip
tione ideo quia, ut inquit Cuiacius precelunt, et predominan
tur ceteris prebendis, que definiri posunt, ut sint beneficium
eclesiasticum ubi inest iurisdicio ecclesiastica competencia
sa, et pro tali habetur ex consuetudine Vel iure

quomodo dignificant post alios sed sati. enefitio l.^a p^e quest^e 2^a ān^ro 2.4. Lenius (?) Lecus de republica ecclesiastica t.^o 24 ān^ro 22, quo sensu etiam episcopatus dignitas dicit^r imo culmen dignitatum in Cp. venerabilis hac tt^o notat g.l. in cap. 2 hoc tt^o l.6. Decius in 3.^a p. L n^ro 20 hoc tt^o item Abbatia, ut ex Cp. 2 et indicis Cp. si quis deinceps Cap. 16 quest^e 7 Cp. cum in ecclesiis de maioritate, et ex alijs notat gl. in v.^bo Abbas in Cp. a subdiacono 93 distinct^e Sed et aliquando dignitas stricte accipit^r, ut episcopatus non comprehendat Cp. dilecta 22 de concesione prebend. ubi notat Barbosa n^ro ... cum seq., quem in sensu dignitatis nomine episcopos non intelligi sed alias dignitates colligit^r ex tridentino, ses 24 de reformat. Cp. 12.

Cognoscit^r dignitas ex duob, 1. Quando habet administrationem rerum ecclesie cum jurisdict^e 2. quando in eclesia est consuetudo, quod illud officium nominatur pro dignitate Cp. cum olim de consuetudine Ant^us in Cp. cum multa n^ro 24 hoc tt^o adiicio ad Rotam, decisionem de preben. dis in nobis, ubi perperam addunt, etiam cognoscidi dignitatem ex prelatione sive prerogatiba in eclesia tam in coro, quam in Capitulo. namque hoc magis pertinet ad personatum cognoscendum, ut mox dicemus: differt a prebenda dignitas non quia dignitatibus non sint adiunte, etiam suas prebende, et quidem longe amplioress, sed quia dignitates ceteris prebendis precelsiores sunt, ut colligit^r argumento capitis tua 32 de usuris significatione, ut inquit Cuiacius ... quatenus ... separat^r a ceteris maioritatib, quia illis celsiores.

Sed et differt dignitas a personatu eo, quod personatus non habet jurisdictionem, nec administrationem, sed tantum prelationem, et prerogativam in choro et Cp. ut colligit^r ex l.3 tt^o 15 part^a 1.^a definit^r namque beneficium ecclesiasticum cui competit prerogativa in choro et Cp. sine jurisdictione et administrat^e, quod et ipsum significat nomen personatus quod importat prelationem persone habita respectu ad ipsius personam sine jurisdictione et administratione, ut ... quam exerceat, ut afirmat Ant^us in Cp. de multa n^ro 24 hoc tt^o un derecbe dignitas et personatus tamquam diversa ponant^r in Cp. ingenesis ... de electione Cp. ad hec l.3 Cp. de multa 28 ve. sicio. preci dem hoc tt^o Cp. quia sic ... eodem tt^o ...

De prebendis et

Cp. statutum in principio de rescriptis lib. 6.° Tridentinum sessione 24 de reformatione Cp. 12 lib. 1.°, et 2° tit.° 16 parte 1.ª, et alibi sepe notant Cuiacius in presenti, Azor moralium parte 2.ª lib. 3.° Cp. 1.° questione 4.ª et Cp. 13 questione 6.ª, et alii. = Item differt dignitas ab officio Cp. 1.° de consuetudine lib. 6.° officium namque non habet iurisdictionem, sed de finitum beneficium ecclesiasticum cui incumbit curare res ecclesiasticas absque iurisdictione et prerogativa cuiusmodi est Sacrista Cp. 1.° de officio sacristae, et Thesauraria perpetua Rota decisione 9 de prebendis, in nobis Selva de beneficio questione 2° articulo 36, quamvis aliter haec tria distinguant, Inocencius, Ioannes Andrea, et Antonius in dicto Cp. de consuetudine =

Quare non recte glossa 1.ª in Cp. quia non nulli, de clericis non residentibus existimat idem esse dignitatem personatum, et officium argumento capitis Cum accessissent nono, de constitutionibus ubi Primicerius modo dignitas, modo personatus, modo officium appellatur item argumento capitis, ad aures 8.° de rescriptis ubi dignitas, et personatus confunduntur, quorum argumento ita probarunt Oleda de incompatibilitate p.te 1.ª Cp. 1° articulo 1. et Cp. nono, articulo 2.° Petrus Gregorius de beneficiis Cp. 10 n.° 10 Antonius Fabricius tit.° de beneficiis cum dignitate articulo 4.: namque omissis aliis interpretationibus, melius afirmabis, dignitatem personatum, et officium non esse contraria, sed diversa, et ita in uno, et eodem possunt concurrere, ut in Primicerio, qui dignitatem habet eo, quod habet iurisdictionem in illos, qui interturbant, divina officia Cp. perfectis versiculo ad primicerium 25 dis.ª Cp. 1.° de officio primiceri; sed, et insuper habet personatum per quem semoto iurisdictionis usu in choro, et Cp. preferetur aliis etiam antiquioribus, item, et officium eo, quod habet curam aliquarum rerum ecclesiasticarum iuxta dictum Paragraphum ad primiscerium, quare non mirum si modo dignitas modo personatus, modo officium appeletur in dicto Cp. cum accessissent unde cum do in una et eadem persona dignitas, et personatus coniunguntur, modo dignitas appelletur, modo personatus [illegible] dicitur cavit ad aures ita, Marcus Antonius Cona de reditibus ecclesiasticis questione 23 n.° 1. Nisi dicamus cum Cuiacio dignitates separari a personatibus, non tamen dignitates personatus non [illegible]

Dignitatib.

44

Sunt enim ratione prerogative quas habent in choro, et ita largo cantur in dicto C. ad aures, et in C. dudum 54 de electione in quo plures aliqua adducit Cuiacius qua ratione nomine personatus aliquando omnes dignitates intelliguntur C. dilectus 2 de concessione prebenda C. 1 ne clerici vel monachi lib. 6, sed ideo dignitates a personatibus separantur quia prestanciores sunt ceteris personatibus qui sunt sine dignitate habent enim clerici personatus sine dignitate C. quesitum 1a quest. 3a C. exparte 2 de clericis [illegible] C. 1 cum duobus sequentibus, de officio vicarii C. cum querente C. constitutus C. ad stirpandos et filiis presbitero et [illegible]

// Ex quibus manifeste colligitur

Archidiaconatum vere et proprie esse dignitatem sunt enim Archidiaconi vicarii episcoporum in omnibus et omnia [illegible] gerunt C. 1 C. ad hec de officio archidiaconi ubi eciam oculi episcoporum apelantur corrigere que viderint corrigenda sed et ad ipsos pertinent solicitudo parochiarum, iura audire et curare pro reformandis diocesanis, et basilicis imperare subdiaconibus, et leuitibus, ut afirmatur in C. per [illegible] ubi [illegible] archidiaconus [illegible] C. dudum 54 de electione: sed et Archipresbiteratus dignitas est ut afirmant [illegible] in C. [illegible] 24 hostiensis Gregorius Lopez in l. 3a tit. 6 parte 1a gl. 1a Duarenus lib. 2 [illegible] C. 6 Quintana lib. 1 ecclesiastico C. 4 n. 7 Gregorius [illegible] 4 [illegible], et alii sive illi sint qui in aliquibus ecclesiis catedralibus [illegible] de canonicis sunt [illegible] agit dicta lex 2 sive alii qui in aliis ecclesiis catedralibus non ita superiorem locum tenent quia archidiaconis inferiores sunt ex quo simul, et episcoporum vicarii [illegible]

[illegible] qui omnes antiqui presbiteri urbani apelantur C. officium de officio archipresbiteri ad eum quod officium expectat cura omnium presbiterorum non solum illius ecclesie cuius sunt archipresbiteri sed omnium clericorum ipsius civitatis in quos habent iurisdicionem sive eciam sint archipresbiteri rurales [illegible] sunt [illegible] minimum seu in [illegible] episcopatus in quorum officium expectat non solum cura [illegible] populi in quo sunt sed eciam presbiterorum, qui [illegible] minores [illegible] habitant C. ultimo de officio [illegible] presbiteri dicta [illegible] nam et isti [illegible] habere dignitatem [illegible] habeant preheminenciam cum iurisdicione, et nomen [illegible] in dignitatem ita Cardinalis in clementina [illegible] de rebus [illegible] [illegible]

De prebendis, et

Quamuis contrarium probare uidetur Rota decisione 17 de prebendis in nouis nº 2º

Sed et decanatus dignitas est cap. ad aures 2º de rescriptis [illegible] part. 2ª habent enim decani iurisdiccionem, et sunt iudices ordinarii [illegible] quia in t. de ecclesia [illegible] possunt interdicere, si comunicare iuxta dicta [illegible] 3ª [illegible] Gregorius non ex iure communi, sed ex cons. [illegible] officio [illegible] de clericis non residentibus dicta l. 3ª quare ratione ex eadem consuetudine decanatus non tantum dignitas est sed maior dignitas post episcopum. Propositi etiam, quos priores uocamus, quorum mentio fit in cap. cum inter 21 cap. dudum 22 de elecione cap. cum olim de sententia et rei iudicata, sepe etiam in ecclesia catedrali obtinent dignitatem [illegible] propositi in cap. 1º de etate, et qualitate [illegible] in cap. quamuis [illegible] significat gerunt namque curam super alios cap. quamuis de [illegible] significat idest curam animarum cum iurisdictione iuxta cap. cum in ecclesiis 20 de maioritate et obediencia, et canonicorum colegio presunt propositus namque dicitur qui aliis preest, et prior, quasi primus, et maior respectu aliorum dicto cap. quamuis dicta l. 3ª in fine.

Scholasticus etiam de quo mencio extat in cap. constitutis 45 de apelacionibus [illegible] in cap. 2º de officio Archidiaconi cap. ut quisque de uita et honestate clericorum [illegible] cap. quoniam nonnullis de magistris l. 7ª tit. 6 partita tridentinum ss. 23 de reformatione cap. 18 etiam habet in ecclesia dignitatem habet enim iurisdicionem, ut de nostro scholastico salmantino constat aperte ex constitucionibus nostre academie [illegible] 18, et 20 lib. 2º recopilacionis Basilius [illegible] de matrimonio cap. 12 nº 6 cum sequentibus, et de aliis scholasticis ex iuribus supra citatis precentor de quo in cap. cum olim de consuetudine cap. clericos uersiculo cantor 21 distinctione qui alias cantor uocati alias primicerius [illegible] cap. perlectis uersiculo ad primicerium 21 distinctione cap. cum accessisent de constitucionibus, et in tit. de officio primiceri ita dictus quasi primus in choro seu in cantu l. 5 tit. 6 partita 1ª habet in ecclesia dignitatem iuxta dictum cap. cum olim cap. ad aures 2º de rescriptis dicta l. 5 habet enim ut diximus anexam iurisdiccionem.

Et thesaurario de quo in cap. perlectis uersiculo [illegible] tit. 29 distinctione 26 tit. 6 partita 1ª quem etiam sachristam uocamus hoc est positum ad seruanda uasa sacra dicta l. 6ª in fine cap. 1º de oficio sachriste seu custode hoc est rerum ecclesie seruatorem cap. 1, et 2º de officio custodis dubitatum est an habeant dignitatem ut constat ex Rota decisione 9 de prebendis

magis enim sonat in officiis quam in dignitate, ab amonodicit ex consuetudine inter dignitates reputati nanque in hoc semper attendi te consuetudo ut affirmat Rota dicta decisione 9.

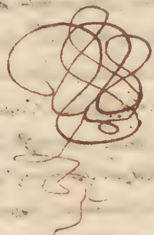
// Canonici tamen Catedralis ecclesie et Colegiate non habentin ecclesia dignitatem, ut colligit Arg. Cap. his statutum 4 9 in principio de rescriptis lib. 6. Clementina 2a de iudiciis neque enim habent anexam iurisdicionem, notat post alios Duarenus lib. 2o de sacris c. 6 Cassianus lib. 2 de probacionibus Cap. 27 ex n. 101 Azor moralium p. 2a lib. 3 Cap. 11 quest. 6 quam bis lato modo dignitatem habere dicantur gl. penultima in Cap. sic canonici de officio ordinarij lib. 6 hoc est prerogatibam, quam et equalitatem qui assiserunt a ceteris clericis totius diocesis cum sint colaterales, et consiliarij episcopi Cap. nouit de his que fuerunt a prelatis quare quamuis possint esse iudices delegati apostolice sedis dicto Cap. statutum non tamen poterint esse obserbatores quod probo tirentes in Cap. ultimo de officio de legatis lib. 6.

// Extra ecclesiam catedralem et colegiatam dignitatem habent camerarius Pape Rota dicta decisione 9a habet enim administracionem, et iurisdicionem Sol. n. ita sindici procuratores castellani et sacrista, ut affirmant Ant. in Cap. de multa n. 23 hoc tt. Rota ubi proxime et quod quamuis habeant administracionem rerum ecclesie non tamen habent prerogatibam neque iurisdictionem Vicarij Episcoporum quamuis dicantur habere dignitatem quatenus significat honorem cum iurisdictione vere tamen, et propria dignitas non est, quod non habent prebendam cum iurisdictione Panormitana in dicto Cap. de multa n. 23 quamuis contrarium intendat gl. verbo delegatum in Clement. 2a de rescriptis Ambrosius de Vicario episcopi quest. 1a lib. 2 idem erit de prioribus seu Guardianis Iudicantium, et isti priori modo dicuntur habere dignitatem quare possunt esse delegati dicta Clement. 2a Sol. n. ita conserbatores quod vere et proprie non habere dignitatem qualenus significat prebendam cum iurisdict. gl. verbo Prioratus, extrabagante ... Rodriguez Regularium 1 tomo quest. 65 articulo 4 versiculo 2 est notandum.

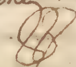
// Plebani vero hoc est illi, qui preficiuntur plebibus, seu ecclesie habenti sub se alias capellas seu inferiores ecclesias Cap. quod Dei timorem de statu Monacorum Cap. 1 ne clerici et monachi lib. 6 Cap. 1o de capellis Monacorum Cap. 1 eodem tt. lib. 6 dignitatem gerere non dicuntur, eo quod non habent iurisdictionem fori contemptiosi sed penitencialis, et ideo a Parrochis non distingui scribit Filiarcus tractatu de parochia Cap. 3 Fabricius tt. de beneficijs in chatedrali n. 33 ita Pesianus et Azor ubi proxime quamuis contrarium intendat addicio

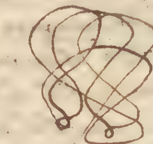
De prebendis, et

ad glo. vbo capellos in dicto Cº 1º ne clerici t monachi
et alij quo sententia procedere potuerit
imple bono qui simul presit ec
eclesiae colegiatae finillo
cuj ples quo clerum
que foro subiici
tur non tantum
quo ad peniten
cialem hac
tenus et
inscrip
tione

finis.

Recitaciones solemnes

Ad cpt non liceat 2º cpt 4 cpt. cum
secundum Apostolum L 6 cpt
inter cetera L 7 cpt tuis 23 hoc
tt.º de prebendis et
ad plura alia
iure

Ingg agi t an Clerici ordinarij possint
sine tt.º t matrimo
nio et ad quid tene
atur Episcopus
qui eos ordina
uerit

instituti nostri est Capita huius tt. ad suas classes reducere, ut sic uberiorem habeant et faciliorem explicationem; primum Caput omitimus, quia illud iam in priori b. prefacioni b. latissime recitabimus, nec eadem repetere afectamus: ex hac tractatu quem nunc explicare intendimus ocurrit in hoc tt. Cap. 2m quod ex corpore canonum desumitur in quo ita scribitur non liceat ulli episcopo ordinare clericos, et eis nullos alimonias prestare sed duorum alterum eligat, aut non faciat clericos, aut si fecerit det illis unde uiuere possint.

// Inscripcio Capitis est in corpore canonum in 1a colectione; ita habet inscriptio in corpore canonum ex nobelis parte 2a, seu ex constitucionib. nobelis, ut legit Uintimillia Concius. Procivius explicacione sciendum est morem fuisse Romanorum Pontificum ea, que pro ecclesie utilitate statuta erant in unum corpus coligere, ut certiorem fidei, et autoritatis haberent, corpus illud modo codicem canonum, modo corpus codicis canonum appelantes quomodo uocatur in Cap. 1. 19 distinct., modo corpus canonum, ut uocat Gracianus in principio 19 distincion, et inscripcio nostri Capitis corpus hoc est liber, seu uolumen l. 164 ff. 2 § si Homani ff. legatis 3o canonum idest regularum Cap. 1o 3a distinct. unde quod ex canonum ecclesie africane inscribuntur canones diversorum conciliorum ecclesie africane, apud Seberinum tomo 1 Conciliorum parte 1a quorum librorum tanta erat autoritas, ut aliis quamvis illis, que fuerant in corpore seu Codice canonum descripta aliqui extimarent non esse autoritatem adhibendam etiam si essent decretales epistole Romanorum Pontificum que sit quam interre reprehendit Nicolaus Papa dicto Cap. 1, 19 distinct. cuius argumento ad refutandos impios magdiburgenses qui epistolas Romanorum Pontificum reiiciebant utitur Francius Turrianus lib. 5 pro epistolis Pontificum Cap. uigessimo 3 //

ecclesie africane

// Inter alias autem colectiones que a Romanis Pontificib. // di canonib. facte inteliguntur, a beato porro Adriani Pontificis scripta reperitur anno Domini 773, que Epitome Canonum inscribitur seu compendiosa tradicio canonum orientaliium, quos beatus Adrianus Papa in unum bolumine cum superiorib. conciliis ad disposicionem ecclesiarum occidentalium Carolo Magno Francorum Rege Rome posito dedit, quoque ordine descripta reperitur apud Seberinum dictum tomo 3o Conciliorum parte 2a seccione 1a pagina 4 . 7 ut ibi ponat Canones apostolorum deinde Arcirani, et aliorum conciliorum appositis pro ttlo conciliorum unde tales canones desumuntur ex quo canonum Epitome, seu corpore canonum desumptum fuisse nostrum Cap. ut scribit Cujacius in presenti —— Licet inter illos canones descriptum non reperiatur et quidem credibile est, quod Adrianus Papa 2a parte eorum canonum fecit, ex his que in nobelis Iustiniani imperatoris pro utilitate ecclesie scripta sunt cuius tt. erat ex nobelis seu constitucionib. nobelis quomodo Cap. nostrum inscribitur in 1a colectione, que ars forte deperit, ut alia multa, ex illo corpore canonum usque loco illorum 164, que sunt in 1a colect. ibi parte 2a potius legendum esse iudico parte 2a cum Antonio Augustino quomodo legitur in aliquib. libris, unde aparet nostrum Cap. quamvis in corpore canonum inscriptum fuerit non tamen ex sacris canonib. desumptum fuisse sed potius ex nobelis imperatoris Iustiniani hoc est ex nobela 3a Cap. 2o idem otius ex ubis Iuliani antecesoris [illegible]

Sos Justiniani in epitomen redegit, ut agnoscunt et Ant.us Augustinus. Duarenus lib. 1 de sacris Cp. 16 Cujacius in presenti Quintana Dueñas lib. 3 eclesiasticar. n.o 19 //

// Unde colliges non recte ex inscrip.e nostri Capitis deducere Ant.m Augustinum in presenti n.o 2 Gomez in Cp. 2 n.o 104 de constitucionib. lib. 6, et in Cp. cum in multis n.o 10 de rescriptis eodem lib. allegaciones generales admitti, et si non a lege vel locus aliquis specialis ex eo, quod ex 1.a collect.e constat inscriptionem nostri Capitis non fuisse generalem allegacionem, sed locum ex quo desumit.r ibi indicatum fuisse scilicet ex nobelis quem forte ideo Beatus Raimundus omissit in hac collect.e ne quis forte de autoritate huius Capitis dubitaret eo, quod fuerit de legib. detractus //

// Ac tenus de inscript.e pro explicacione litterae observandum est olim Clericos omnes ecclesiarum sumptib. alii solitos fuisse Cp. si quis vero 32 distinct.e Cp. videntes 12 quest.e 2.a quod et attestat.r Imperator Justinianus novela 3 in principio cum enim clerici, qui divino cultui ministeria religionis impendunt, ut affirmat Imperator Constantinus in l. 2.a C. theodosianum de episcopis, et clericis, oracioni, et ministerio ubi vacant Xpi Domini obsequio, deputent.r, ut inquit Inocencius 3.us in Cp. cum 2.us 16 hoc tit.o oportet, quod vibant de patrimonio Xpi, ex dicto Cp. cum secundum: quod, et ipsum nomen ministracio, persuadet, cum enim Clericus dicat.r, quod verbum grece idem significat, atque sors vel hereditas Cp. cleros 21 distinccion Cp. clericus 12 quest.e 1.a eo quod in eius ordinat.r clerici, sive assumunt.r in hereditatem Domini, vel assequunt.r hereditatem in ipso, ut vere possint cum Propheta dicere Dominus pars hereditatis meae utique dignum erat, ut ecclesiae stipendiis sustentent.r in qua, et per quam Divinis obsequiis ascribunt.r: item ex illo Apostoli 1.a ad Corinthios 9, qui altari servit vivere debet de altari, et qui ad onus eligit.r repelli non debet a mercede quae omnia eleganter in dicto Cp. cum secundum raciocinat.r Inocencius 3.us Divus Jeronimus in Cp. clericus 12 quest.e 1.a Hugo de sancto victore in lib. de sacramentis post quam clericus factus est debet deinceps de stipendiis ecclesiae sustentari, sed et hoc ipsum probat Concilium Aquisgranense sub Stephano 5 Cp. 116 Clemens 1.us in 2.o constitucionum Apostolicarum Cp. 29, et 32 cum sequenti Cp. ex his Cp. precipimus, Cp. episcopus 12 quest.e 1.a Cp. episcopus 10 quest.e 2.a Cp. ex tin pande 32 hoc tit.o Surdus de alimentis tit. 1 quest. 60: quare t.e singulis ecclesiis certus erat numerus clericorum prescriptus, quem scilicet possent ecclesiae quomodo propiis redditib. alere l. 4.a C. sacrosanctis ecclesiis l. parabolani C. episcopis et clericis, et affirmat Imperator Justinianus dicta nobela 3.a in principio, et nobela 6.a Cp. 8, et nobela 111 lib.

~~respecientes ... ¶ Justinianus ipso ... et aliquas ... recesit~~

ecclesiarum

// Sed tamen episcopi ad aliquos prelatos respicientes ultra numerum clericorum ecclesiis assignatum alios plures ordinabant teste Justiniano dicta novela 3.ª in principio et novela 6.ª cap. 2.º ex quo maxime ecclesie gravabantur eo, quod cum illorum alimoniis reditus ecclesiarum non sufficerent mutuas pecunias accipiebant predia alienabant, et per consequens ad inopiam novissimam ecclesias deducebant, ut affirmat idem Justinianus ubi proxime quare ad antiquum numerum clericos redigeret eos Justinianus precipit ne quis amplius clericus ab episcopis ordinaretur quousque ad certum, et statutum numerum, qui iam ordinati erant redigerentur, ut constat, ex cap. 1.º dicte novele 3.ª, et ex novela 16.ª cap. pro adiiciens cap. 2 dicte novele 3.ª ne qua fraus fieret huius modi legi, ut nec etiam de una ecclesia ad aliam migrare clericis iam ordinatis licitum erat, quousque ad predictum numerum causa rediceretur, et migracio fieret in oficium deficientis quod longo tempore servatum fuisse in ecclesia ex variis conciliorum canonibus probat Quintana lib. 3 ecclesiasticorum n.º 12 idem precipiens observari in aliis ecclesiis, ut scilicet de cetero in illis nullus clericus ordinaretur antequam, ad statutum uniuscuiusque ecclesie numerum clericorum ab edificatoribus prescriptum clerici reducerentur: quod si clericos ultra mensuram in ecclesiis definitam episcopi ordinaverint, et eis ex ecclesiasticis redditibus erogaciones prebuerint precipit Justinianus, ut illas de propriis ipsorum facultatibus, posit ecclesia recuperare neque hoc honus ecclesiarum esse voluit, sed ipsorum episcoporum, ut scilicet ipsi, de sua propria facultate prebeant expensas taliter ordinatis: quale quidem effectum est, ut ecclesie quidem pro expensis, et vite alimoniis clericis non tenerentur ultra taxatum numerum ordinatis, sed hoc honus esset episcoporum: quod si illa ratione has alimonias evitare voluissent asserendo se quidem licenciam habere ordinandi non tamen debere alimenta prebere hanc elusacionem Justinianus nesi clericos absque eo, quod prestent alimenta ordinaverint ex illa ordinatione confusio oriatur eo, quod ex ipsis ita sine expensis ordinatis secundum collegium clericorum institueretur illi oppositum, quod fuerit ex clericis cum expensis ordinatum //

// Sed et illud evenit ut clerici sine expensis ordinati pro expensas alimentorum querendis vias avaricie invenient, ut inquit Justinianus dicta novela 3.ª cap. 2.º in fine unde desumi sit Tridentinum sess. 21 de reformatione cap. 2 in illis verbis aut sordidum aliquem questum exercere seu ut inquit Cuiacius dicta novela 3.ª in fine omnem excogitabunt, et amplectentur vacionem sive onestam sive inonestam pecunie querende pro alimentis res non tantum clericis indigna, sed cuilibet Christiano, ex his, que Turrianus lib. 1.º pro canonibus apostolorum cap. 25 Baronius anno 263 n.ro 26 cum sequenti, et anno 266 n.º 14, et 17 cum de decore ordinis clericalis meus dicabunt, que omnia clericos valde dedecent, ut eleganter scribit Divus Jeronimus in cap.

Diaconi 23 § nunc autem 93 distinct. facit Cap. si quis obiecerit 1a quaest. 3a est enim dedecus ordinis clericalis, quod ex clericos nil habentes ostiatim victum quaerere non tamen si causa humilitatis necessitatis propriae vel aliorum id faciant voluntarie ex Divo Thoma 2a 2ae q. 187 articulo 4, et 5, et quae Duarenus lib. 1 de sacris Cap. 1, quae omnia ne evenirent merito statuit Iustinianus, et exilo ... Cap. ..., ut non liceat ulli episcopo ordinare clericos, et eis nullas simonias praestare, sed duo vel alterum eligat vel non faciat clericos vel si fecerit det illis unde vivere possint, qua dispositione esse valde utile observare affirmat Panormitanus nro 1 vss nota 2a ne taliter ordinati mendicarent in opprobrium clericatus, quod tradit gl. 1a in Cap. nemini 70 distinction, ubi notat Turre Cremata, Decius in praesenti nro 30: ille ne turba clericorum faciat eos contemptibiles Cap. legimus § sed dicis 93 distinctione qua ratione, etiam indicta nobela 3 in principio insinuat Iustinianus in illis verbis quae generavit immensum omnium et quae huius constitucione confussionem incredibilem, et dedecus attulisse ecclesiae afirmet Duarenus lib. 1 de sacris Cap. 16.

Verum his, quae in nro Cap. statuuntur obicit gl. 2a in presenti Cap. 1, et 2 70 distinct. In Cap. 1 ex concilio calcedonensi canone 6 statuit nemine absolute ordinari presbiterum vel diaconum vel quemlibet in ecclesiastica ordinatum constitutum hoc est Barbum, et solutum nulli certe ecclesiae destinatum vel ministerio, ut explicat Turre Cremata in principio 70 distinction Acuña in dicto Cap. 1 nro 2 Quintana lib. 3 ecclesiasticorum nro 3 Duarenus lib. 1 de sacris Cap. 16 Cuiacius in presenti nisi (inquit) manifeste in ecclesia civitatis, sive possesionis hoc est pagi, quemodo ex greco legendum esse afirmant Duarenus lib. 1 de sacris Cap. 16 Quintana lib. 3 ecclesiasticorum nro 5, et 27 Othomanus de verbis feudalib. verbo ...
nisi cum Quintana ecclesia possessionis non de illa accipiamus, quae est in civitate, sed in agris, et possesiones extra civitate eo, quod in posesionibus fundari solerant ecclesiae l. ecclesiis 33. C. Teodosiano de episcopis, et clericis Cap. quicumque 44, 16 q. 1a aut in martirio hoc est in ecclesia Martirij dedicata, quae martirium apelatur l. generali 23. l. decernimus 16 C. sacrosanctis ecclesiis l. ultima C. Teodosiano de sepulcro violato Cap. quidam clerici 16 q. 2a l. in monasterio sive quae monachatus erat titulus sufficiens ad sacros ordines, ut afirmant Enriquez in suma lib. 13 Cap. 37 § 1 Mirada in manuali prelatorum tomo 1 q. 39 articulo 5 sive quae, ut explicat Quintana monaqui in unum convenientes personam eligebant, qui eis missarum solemnia celebraret ad cuius titulum ordinabantur, quod illo tempore monachi clerici non ordinabantur l. generaliter C. episcopis, et clericis Cap. hinc est § monachos 16 q. 1a deinde dicit textus, quod illi, qui absolute ordinantur vacuam habeant manus imposicionem, et nullum tale factum valeat ad iniuriam ipsius, qui illum ordinavit hoc est irrita habeatur eius ordinatio, ut inquit Cap. 2 70 distincion Cap. cum 2 16 vss licet hactenus, quod sive iam antiquo non oportet, quod taliter ordinatis ab episcopo alimoniae praestentur, cum executione ordinis non haberent non erat inconbeniens, quod mendicarent

ut inquit Decius in presenti nº 30. Deinde obstat Cap. clerici 3º, et 4º 92 distinct. a clericis concilio Cartaginensi est precipitur, ut ex artificiolo victum sibi quaerant quare non oportet, ut episcopi illis prestent alimonias, quas ipsi possunt ex artificio proprio sibi quaerere ///.

/// Priori difficultati respondet gl. 1ª, q. dic. ¶ in Cap. 1º, et 2º 70 distinct. in odium episcopor., qui clericos sine beneficio ordinant, dirigitur in nro. Cap., et sic in cap. 2º 16 hostt., ut scilicet sublata suspensione de qua ibi tenentur episcopi tali ter ordinatis alimonia prestare, quam sententiam probant gl. ª verbo ab episcopis in principio 70 distincion., et Ant. vir. nº 9 Panormitanus nº 3 Decius nº 30 in nro. Cap., et refert Quintana lib. 3 ecclesiastic. nº 30 ///

/// Sed nihilominus Ant. iuriumque correptionem vitare in re ¶ dem ex sententia Doctorum hoc modo predicta iura conciliari posse affirmat si dicamus, q. dictum Cap. 1º, et 2º eo casu procedunt, quo clericus fuit in culpa asserendo se habere beneficium s. titulum sufficientem, ut clericus ordinetur, ~~utr~~ cum revera non haberet, quo casu carere debet ordinum execut. nec tenetur episcopus illi prebere alimenta. Q. si clericus non sit in culpa, sed sine titulo ordinetur ab episcopo tunc illi prestat alimenta iuxta nrum. Cap. quam explicationem ideo non probat Panormitanus, q. semper ordinator videtur esse in culpa eo, q. defuit diligenter investigare an ordinatus haberet Patrimonium arg. Cap. Cum instituit 20 de elect., et q. tunc esset in potestate ordinati eludere dispositionem nri. Capitis affirmando se habere titulum sufficientem ad ordines cum non habeat.

Ex difficultatibus non obstantibus nihilominus opinionem Antonii veriorem esse de iure affirmat Decius nº 30, et q. in perpetuum clericum promovetur debet carere impetratam saltem quoad executionem ordinis iuxta Cap. super litteris de rescriptis, et q. in materia correctoria qualiter procedit, ut notat q. in obsten. tica, quas actiones h. sacrosancti ecclesiis, et ideo cum dictum cap. 1º, et 2º 70 distinction. arguant culpam ordinantis Ep. cum secundum 16 hostt. Cap. si episcopus 27 hostt. lib. 6º non videtur episcopus esse in culpa si credidit ordinato arg. glossam in cº Ticio fundus ff. de condicionib., et demonstrationib., et q. notatur in Cap. inquisitioni de sententia excomunicationis:, et denique quia quamvis ordinator esset in aliqua culpa, attamen ordinatus videtur esse in dolo, qui preponderat culpae lite, si obstractis ff. ad l. Aquiliam. Nec obstat dictum Cap. ¶ monuit, q., ut inquit Decius loquitur de vicio, et defectu, q. respicit aetatem, personam in quo agitur de maiori preiudicio, secus in defectu facultatis in quo facilius providetur nec in totum, q. aldiris tunc admissa eo casu, quo solent episcopi cogi cunctos clericos mendicare, q. ut inquit Decius non esse inconveniens cum non habeant ordinis executionem ///.

// Sed una, et altera antiquior explicatio ideo attendenda non est, quia prior quae affirmat dictum cap. 1 et 2 70 distinctione corrigi in nostro cap. ideo procedere non potest, quia nostrum cap. ex novellis Justiniani, et sic ex iure civili desumatur, utique non potuit leges canonicas ex generali concilio desumptas, quae continentur in dicto cap. 1 et 2 abrogare. Deinde quia dictum cap. 1 et 2 se postea abrogasse affirmat Innocentius 3 in dict. cap. cum secundum 16 hoc tit. sed neque posterior explicatio, quae ad concordiam reducere nititur huiusmodi iura procedere potest cum utilitas enim apertae ex historia nostri capituli, nec convenit verbis dicti capitulis 1 et 2 70 distinctione //

// Existimamus ergo dictum cap. 1 et 2, et poenas in illis statutas semper in ecclesia in viridi observantia fuisse usque ad cap. cum secundum 16 hoc tit. nec antea licuisse episcopos licere absolute clericos ordinare, et non in ecclesia aliqua, quod si ordinasent ex decreto illorum canonum taliter ordinati vacuam habebant manus impositionem, et nullam talem factum valebat: sed praedictis constitutionibus, hoc modo fraudem faciebant episcopi, ut ordinarent quidem clericos semper in aliqua ecclesia, sed sine certo titulo, et ultra numerum illis ecclesiis praefinitum; quo casu cum essent in ecclesia ordinati habebant ordinis executionem, nec incurrebant poenas in dicto cap. 1 et 2 statutas, et eo modo valde gravabantur ecclesiae ipsi sic ordinatos a b episcopis ultra quam possent, et propriis facultatibus alere cogebantur, ut notavimus supra, cui malo textus noster occurrit statuendo ne sic ordinatos alere teneretur ecclesia sed episcopi ex propriis facultatibus, cuius decisionem postea in concilio Lateranensi confirmavit Alexander 3us in cap. episcopus 4 hoc tit. cuius verba ibi sine certo titulo non sic explicanda sunt hoc est non in ecclesia aliqua, sed ita, ut episcopus non ordinet aliquem in aliqua ecclesia si ne certo beneficio unde necessaria vitae percipiat quo modo temporibus nostri capitulis faciebant episcopi, quare Alexander 3us in dic. cap. episcopus nondum abrogaverat dictum cap. 1 et 2, ut perperam existimat Quintana lib. 3 ecclesiastic. cap. num. 14. sed hoc multo postea fecit Innocentius 3us in cap. cum secundum 16 hoc tit. ut ex eius verbis constat nostri capitulis decisionem ampliando etiam ad illum casum, quo ordinatores non in ecclesia aliqua, sed vage, et absolute clericos ordinaverint, quo casu abrogata suspensione, quam taliter ordinati habebant ex dicto cap. 1 et 2 70 distinction voluit in ordinibus ministrare, et ut sic ordinatis tamdiu per ordinatores successores eorum provideretur donec per eos ecclesiastica fuissent beneficia consequuti, quam solutionem expresse sentit Quintana dic. num. 14. Duarenus secutus lib. 1 de sacris cap. 16: unde affirmandum est, quod quamvis Concilium Tridentinum sess. 23 de reformat. cap. 16 decisionem dicti capitulis 1 70 distinction suscitaverit praecipiens ut clericorum nes, qui fuerint ordinati alicui loco sacro adscribantur in quo sibi serviant non tamen innovavit suspensionem, quae illo cap. sic ordinatis olim erat imposita //

// Neque etiam obstat cap. clericus 3 et 4 9 distinction quae tenuelir eisdem ex concilio Cartaginensi 4 statuitur, ut clerici quamtumlibet verbo

Dei eruditus artificium ut quaerat victum, et vestimentum sibi artificiolo, aut agricultura absque officii sui detrimento paret: item ut omnes clerici, qui ad operandum validiores sunt, et artificiola, et litteras discant, quae omnia canone 4 cum duobus sequentibus, concilii cartaginensis commonentur. Hanc ultra explicacionem Quintana lib. 1º ecclesiasticum nº 23 aserentis illum canonem priorem esse quem qui ex concilio calcedonensi refertur in cap. 1º 70 distincion, et pertinere ad illos clericos, qui in ecclesia titulo ordinati sunt proventus tenuiores quotidianis usibus non suppetunt. At ad veste tempore concilii cartaginensis 4º unde illi canones desumuntur heresim quandam in africa surrexisse, quorundam aserentium non licere religiosis operari, et pro victu laborare, sed debere in Dei providencia confidere, et ex alienis laboribus vivere nitentes illo Matei 6 respicite volatilia celi, et lilia agri, et cetera aliis contrarium aserentibus exemplo Apostolorum nam quod actorum 18 et 20, et prima ad Corinthios cap. 4º, et 9º, et 1ª ad Thesalonicenses 2º, et 2ª ad Tesalonicenses cap. 3º constat Divum Paulum opificio manuum suarum usum et eum qui id permitteret sibi victum quaesisse de quo in cap. 1º 21 q. 2ª, et de aliis Apostolis testatur Clemens lib. 2º constitucionum cap. 63 ubi idem aliis fidelibus comendat, quemadmodum Ignacius Martir epistola ad Tarsenses, et de aliis suis viris sanctis hoc ipsum protestatur Acuña in dic. cap. clericus 4º ex hac discordia existere ceperunt tumultuosa certamina, quae ecclesiam africanam turbarent cuius rei testes sunt D. Augustinus lib. 2º retractationum cap. 21 Epiphanius heresi 80 Severinus in notis ad dictum Concilium Cartaginense 4º ex quo posterior haec sentencia in concilio probata est, et ad priorem revincendam eo quod exemplo, et doctrine apostolorum omnino repugnaret non tantum vobis sed etiam opere in dicto concilio cartaginensi predictis canonibus statutum est, ut clerici ad imitationem apostolorum victum, et vestitum labore manuum suarum sibi acquirerent non, ut ad hoc cogerentur, sed ut possent si vellent, ut testatur Epiphanius dicta heresi 80 his verbis quamquam ipsi ad hec non cogantur nec deputati sint sed iustitiae labores et operationem ecclesiasticam habeant et secundum iustitiam alantur verum propter excelentem Beatitatis promtitudinem ipsi hoc faciant quorum argumento clericis et monachis opera et exercicia manuum non tantum non interdicta sed etiam ad fugandum otium, et carnis tentaciones ad vitam si aliter non possit sustentandam aliisque quibusdam casibus imperata fuere, de quo Belarminus lib. 2º de clericis cap. 41, et 42 Baronius anno 52 nº 15, et 16, et anno 379 nº 70 Seberinus ubi proxime Stracha de mercatura 1ª parte nº 93 Navarrus comentario 2º de regularibus nº 2º Stephanus Gratianus forensium cap. 57 nº 27 Acuña ubi supra habita officia et exercitia clericis et Monachis licita

proponunt: ne tamen ad opera manuum exercenda cogerentur, et proinde quaerendo avaritiae artes inhonorent, aut cum dedecore ordinis clericalis mendicarent. Desante illarat postea textus nostri voluit, ne ex artificio victum sibi quaererent, sed taliter ordinatis alimenta ab episcopis darentur.//

//Inquit noster cap. Non liceat ulli episcopo alias legitur ne illiceat episcopo, quod idem significat et atque non credat sibi licere idem probavimus in cap. l. de reb. eccl. argumento capitis non liceat 12. q. 2. et cap. magnum de voto cap. ultimo de rescriptis lib. 6. existimabant enim episcopi se habere ordinandi licentiam, nec debere clericis, et moneta alimenta praebere, ut affirmat Justinianus dicta novela 3. cap. 2. in fine, quod tamen hoc amplius non licere monet Justinianus: hec enim verba non ad iam factas ordinationes referuntur, sed ad illos, qui postea fuerint ordinati, ut constat ex dic. novela 3. quos sine alimentis amplius ordinare episcopis non licere affirmat. Sed ex his verbis a contrario sensu deducitur. Dicimus secundo quod licet episcopo ordinare clericos nihil habentes prestando illis alimenta argumento legis, in causae l. 7. § idem Pomponius ff de minorib. ex quo etiam probaria firmat, quod quoties aliquid sub aliqua poena prohibetur licitum est si illa poena solvatur: sed et insuper colligit, quod potest dici simpliciter licere, quod fiat soluta poena: item et illud, quod plus est aliquid posse impune fieri, quam si licite permittatur, quod aliqua poena debetur, quando simpliciter licet, ut in hoc cap. quae tamen non debetur quando aliquid impune fieri permittitur de quo ad 4 fiant, de quo postea//

///Illis autem verbis ulli episcopo omnes patriarche Metropolite, et episcopi cuiuscumque civitatis, extra ecclesiam constantinopolitanam comprehenduntur, quod id antea prescripserat Imperator Justinianus, ut constat ex novela 6. cap. 8. item et archiepiscopus, et patriarcha constantinopolitanus, et omnes illi subiecti episcopi et quod idem postea cavit novela 3. cap. 2.: novela enim 6. quamvis post novelam 3. collocetur tamen prior quam illa edita est, et ad illam se refert Justinianus in dicta novela 3. in principio in illis verbis dudum qui de communi et generali l. et cetera, quod ibi observavit Cuiacius: et denique omnes mundi episcopi his verbis comprehenduntur, quod idem pro l. precepit. Gregorius 9. dum nostrum cap. in decretalib. inseruit. sed non Romanus episcopus, hoc est Summus Pontifex, quia illum l. sua ligare non potuit Justinianus, aut Patriarcha Constantinopolitanus imo nec Gregorius 9. iuxta ea quae diximus in cap. multi d. reb. eccl.: Comprehenditur tamen Capitulum sede vacante, et eius Vicarius ubi litteras dimissorias de dedit ad ordines sacros non habenti unde vivere et nam eadem ratio est in ipso

ordinante suum subditum, a quo intendante huiusmodi dimissorias, ut affirmat Barbosa alleg. 20 de potestate episcopi n.º 21 et Mauricius de alcedo de precelencia episcopali dignitatis 2.ª p.te cap. 5 n.º 62, et 70, ubi affirmant, quod si episcopus alteri episcopo generaliter comittat, ut suo nomine in sua diocesi ordines celebret nullis personis expressis, et his cui id comissum est ttuum non habenti ordinem sacrum contulerit tenetur ibi ad necessaria vitae prestanda non ille, qui comisit, quoniam culpa fuit eius non investigando an haberet titulum cap. si episcopus hoc tit.º lib. 6.

Deinde dicit textus ordinare clericos in alijs libris legitur Clericos destinare et creare, in alijs vero clericos quidem destinare et creare id est ordinare teste Ant.º Augustino nec enim vere aliquid est in textu, ut diximus de clericis, quos in aliqua ecclesia sue prelaturae ordinabant episcopi, ut ecclesiae redditibus alerentur, quod hoc prohibetur fieri, quod si faciat voluit non onus alendi esset ecclesiarum quod tales clerici destinant seu creant, sed potius ipsorum episcoporum. Retentata tamen lectura vulgari verbum ordinare sic explicabis, ut significet idem atque sacramentum ordinis ministrare seu charactere ordinis insignire, hoc enim significat verbum ordinare eo, quod per huiusmodi ordinationem per quam sacramentum ordinis ministratur reponitur ordinatus in gradum et statum aliquam reposicionem significat verbum ordo est enim parium disparium quorum sua quibusque loca tribuens disposicio cap. ultimo 29 distinction. dixit Augustinus lib. 29 de civitate Dei cap. 3 his verbis, et ne putes eandem esse significacionem, dum ordo significat sacramentum ordinis, et dum significat characterem qui imprimitur per illud sacramentum ordinis considerat characterem ordinis esse ius spirituale potestatem, quo quis insignitur cum ordinatur, sacramentum autem ordinis est rem corpoream, et sensu corporis perceptibilem. Aut etiam, ut ordinare seu ordinatio significet cuiusque ad ministerium ecclesiasticum promocionem, quo sensu accipitur in cap. 2.º, et 3.º 60 distinction. cap. ista te, cap. nullam 20 q.e 2.a nam et apud veteres latinos ordinarij dicebantur, qui ad honorem magistratum aliquem provehebantur, ut apud Suetonium in Vespasiano, et in Domitiano unde sp. et. binere duplicem esse ordinationem ordinationem, affirmat Duarenus lib. 1.º de sacris cap. 16 alteram cum solemniter consecratur, et idoneus redditur ad ecclesiae gubernationem altera cum certa ei ecclesia regenda committitur, quam ultimam significatur hoc verbo, utitur Gratianus in cap. radicitus 16 q.e 1.a cap. pastoralis 3.a q.e 1.a iuxta ea, que supra notavimus. Observabis tamen, quod aliquando non ordinantes episcopi tenentur necessaria vitae clericis ministrare aliquando ordinantes non tenentur, ut in cap. si episcopus 37 hoc tit.º lib. 6 et in concilio Lon donensi sub Innocencio tt.º ne quis ordinetur affirmat Duarenus

sine tt.º vs.º adiungentes //

// Verbum autem clericos, quod est in nostro Cap. omnes omnino Clericos comprehendit tam in maioribus ordinibus constitutos, quam in minoribus, ut recte ait gl. 1.ª, quod ut inquit ita per illa verba clericorum omnes in maioribus ordinibus, et minoribus constituti continentur ar.º Cap. si 2. de foro competenti Cap. clericos de oficio Vicarij Cap. 2. 62 distincion Cap. nam non ab homine de iudicijs Cap. de persona 11 q. 1.ª Cap. clericos Cap. clericos 21 distincion Decius n.º 17 Panormitanus n.º 2 Barbosa, qui plures refert n.º 9 Balosius alegat 3.º n.º 4.º, ut de presbiteris, et diachonis, probant Cap. episcopus 4.º hoc tt.º Cap. nemine 70 distincion ubi gl. 1.ª nobela § in principio, et Cap. 2. ex qua textus noster desumitur omnes enim tam maioribus quam minoribus constituti, de stipendio ecclesiae vivere debent Cap. si quis vero 32 distincion Cap. videntes 12 q. 1.ª Ciprianus epistola 66, et D. Samelius n.º 10, et ideo in illis, eque urgebat ratio nostri Capitis: item quod ut inquit gl. in dic. Cap. nemine, cum clerici in minoribus, habeant oficium in ecclesia Tridentinum ss. 23 de reformat. Cap. 16 etiam beneficium debent habere arg.º Cap. si dilectus hoc tt.º tradunt gl. in Cap. episcopus 4 hoc tt.º Ant.us in nostro Cap. n.º 4 et 6 Panormitanus n.º 2 Decius n.º 17 Barbosa n.º 2 ubi alios refert Quintana lib. 3 ecclesiasticorum n.º 17 Cugacius novela 3.ª quamvis in nostro Cap. contrarium intendat affirmans de clericis in ordinibus sacris constitutis intelligendum esse //

// Addit tamen gl. 1.ª in nostro Cap. quod ecclesia Romana non consuevit cogere episcopos ad alimonias prestandas, nisi pro his, qui sunt in sacris ordinibus, ex Cap. cum 2. 16 hoc tt.º, quod etiam probat Ant.us n.º 6 ex Cap. episcopus 4 hoc tt.º dum loquitur tantum de promotis ad presbiteratum, et diaconatum, qui eo tempore inter ordines sacros numerabantur non subdiaconatum, quem ordinem inter sacros annumeravit postea Gregorius 2.us, et Urbanus 2.us, ut constat ex Cap. a multis de etate, et qualitate Cap. penultimo, de servis non ordinandis postquam subdiaconatus inter ordines sacros cepit numerari ideo lex ecclesiae cepit observari, ut constat ex dic. Cap. cum 2.us eiusque posuit de filijs presbiterorum quem id de novo in subdiaconatu instituit concilium Lon... sub Innocencio 3 tt.º requisit ordinat. si ... sad, etiam probat ex gl. in ... Cap. si episcopus 37 h. tt.º lib. 6 ubi observat gl. ultimo ad sacrum tridentinum ss. 21 de reformat. Cap. 2. item et illa ratio, quod existentes in minoribus possunt retrocedere Cap. 1. de clericis coniugatis non ita promoti ad sacros ordines. Cap. cum ex eo de elect. lib. 6, et ideo ecclesia non tenebatur nisi constitutis in sacris, quam rationem probant Ant.us n.º 6 Panormitanus n.º 2 Decius n.º 39 plures, quos refert Barbosa n.º 2 Quintana lib. 3 ecclesiasticorum n.º 17 ex quo recepitum est, quod quamvis olim etiam ad minores ordines

requireret. hodie non requirit de quo cetati a Barbosa dic. n° 1, et in remissionibus ad Tridentinum dic. cap. 2, et idem dicit in eius resolutionibus alegat. n° 2 Acuña in leg. ne miriem n° 3, 70 distinct.

Deinde dicit textus, et eis nulla alimenta prestare, alimonia sec. dict. Panormitani ... ut ei extra cap., et dicitur alimonia, quasi subsidium elemosina, quod et probat Decius n° arg. cap. si aurum 12 q. 2 cap. diaconi ... 93 distinct. ... de liberis agnoscendis, ... quod ... deducit ... ... n° ... satisfaciet episcopus ... alimonia necessaria clericis prestet ... ... sub ... ... cap. ... ... quod ... ... novela 3 cap. 2 ... alimenta vero non prebere: tenetur ergo episcopus clericis sic ordinatis integre de victu et vestitu ... providere ... alimentis ... intelligamus ... homo naturali ... potest, ut in cap. ... 86 dist. ... ... Cap. ... hoc tt. attamen in hoc casu ex materia subiecta ... ... nec satisfaciet episcopus ... alimentis prestandis ... Decius n° 4.

Sed quid si ... episcopus clericos sic ordinaverit ... prestet alimonias. ... tractat ... in cap. si episcopus 37 hoc tt. ... 6, et ... 37 ... alimonia vide ... n° 29, et plures, quos refert Barbosa allegat. 20 n° 26.

Deinde dicit textus sed duorum alterum eligat, et ubi ... Iustiniani, sed Iuliani, antecessores et agnoscunt ... Quint. ... 3 n° 19 ex illis ... colligit Decius, ... alter dicitur de duobus, unde infertur quod si tres sint ... dicitur ... alter ... ... in ... pro ... cedit.

Denique dicit textus ... faciat clericos ... det illis unde vivere possint. Colligo ex ... bonitate episcopi clericos supranumerarios in ordinationem in ecclesiis, quod si faciat, poena illi imponitur det illis unde vivere possint ... ergo poena ... episcopis supranumerarios clericos ordinanti ... ... in foro conscientie, ut notat ... ... fraternitas 12 q. 2 ... de ... poenali ... quamvis aliqui ex materia subiecta ... in foro conscientie episcopos ... affirment taliter ordinando

Finis ... cap. li

pertinet

Recitatio Solemnis ad Cap. I. Episcopus 4. h. tt. de Praebendis

In Cap. 2. hoc tt. affirmavimus Imperatorem Iustinianum illud constituisse, et ut si episcopus ultra numerum in ecclesiis statutum clericos ordinasset onus alendi illos non esset ecclesiarum, sed ipsius episcopi propriis expensis; deinde Alexander III in concilio Lateranensi, et deinde in hoc Cap. probavit atque declaravit statuens, ut si episcopus aliquem sine certo titulo de quo necessaria vitae percipiat in diaconum vel presbyterum ordinaverit tandiu ei necessaria subministret donec in aliqua ecclesia, ei convenientia stipendia militiae clericalis assignet, ita tamen si non talis ordinatus de sua vel paterna hereditate subsidium vitae possit habere, nisi possit hinc alendi per suum patrimonium, ipsi enim non licet, quam episcoporum.

Hanc sententiam Cap. in Concilio Lateranensi sub Alexandro III Cap. 5 et in hoc concilio Lateranensi explicavit, atribuit concilium Lateranense sub Innocentio III tt. regulari ordinetur sine certo titulo per hanc formam: Quod Eugenii, et Alexandri, Lateranensis concilii firmiter observari praecipimus, ut si episcopus aliquem sine certo titulo in diaconum vel presbyterum ordinaverit tandiu ei subministret necessaria donec ei in aliqua ecclesia convenientia stipendia militiae clericalis assignet nisi forte talis, qui ordinatur extiterit, qui de sua vel paterna hereditate subsidium vitae possit habere, et cetera, et constat ex inscriptione nostri Cap. is probat extat in Concilio Lateranensi.

Videamus ipse potest si non Alexandro III sed diversis pontificibus Lateranensis nostri Cap. dispositio fuit, cum non unius huius concilii, sed plurium, et Alexandro tribuatur in nostra inscriptione nam et episcopi in concilio generali non tantum consiliarii sunt sed etiam iudices, ut contra hereticos demonstrat Belarminus lib. 1 de conciliis Cap. 18: sed forte hoc ideo factum est maioris claritatis gratia, ut sciretur ex quo Lateranensi concilio nostrum Cap. desumptum fuit, quod erant confusum in collect. et ideo quia, ut dicit Belarminus dict. Cap. 18 in fine, quando Romanus Pontifex praesentialiter in concilio assistit non tantum adest tanquam praeses concilii, sed etiam tanquam princeps ecclesiae summus, unde non tenetur sequi maiorem partem concilii quem in adductio deinde pro se si videatur pro deputati exemplo regium unde potest tanquam supremus Princeps suum iudicium inire, eo quod habet assistentiam Spiritus Sancti me

curret, et ut dirigat, et confirmet fratres suos: cum ergo in Lateranensi concilio presencialiter fuerit Alexander 3, ut ex eius historia constat [illegible] [illegible], qui suo [illegible] superiori statuit ipsi tri[illegible] [illegible]

Ad Alexandrum 3 [illegible]

Aliaque multa prefat Petrus Gregorius in [illegible] de rescriptis [illegible] in eius vita, ubi historiam refert huius concilij Lateranensis: sed et originem huius prohibitionis eiusque rationem declaravimus in [illegible] hoc [illegible] neque aliud [illegible] nisi [illegible] explicemus

Inquit [illegible] episcopus. [illegible] [illegible] in [illegible] episco[illegible], quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] ex Barbosa in collecta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] episcopus qui ordinat [illegible] [illegible], sed et eius successor [illegible] mortuo [illegible] sede vacante si tales ordinat non [illegible] [illegible] accepimus [illegible] de qualitate, et qualitate ubi notat [illegible] Cap. cum [illegible] eius successor [illegible], Riccius decis. 312 [illegible] Enriquez in summa [illegible] Cap. [illegible] [illegible] [illegible] sacramentis disputat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in diversorio Juris Canonici [illegible] Cap. [illegible] de [illegible] potestate episcopi alegat [illegible] [illegible] [illegible] de presentia episcopalis dignitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] mendicare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] episcopus, qui ordinavit, promotus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] episcopali [illegible] [illegible] in [illegible] in ecclesia [illegible]

Inquit [illegible] [illegible]. Scilicet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in verbo diaconum. Hoc verbo intellige clericos seculares [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cap. [illegible] deinceps clericus seculares [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] clericos intra claustra [illegible] seu domos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et licite possit [illegible] [illegible] [illegible] ab episcopis ordinariis [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Tridentini clericos tantum seculares sine titulo beneficii ad sacros ordines promo
veri vetabat non religiosos, quales se esse dicebant, et sic religionis pretextu absque
que titulo sufficienti beneficii ad sacros ordines se promoveri pretendebant, et
a nonnullis episcopis passim promovebantur ex qua, et ex aliis racionibus, reli
giosos Societatis Iesu tria vota non solemnia emitentes non comprehendi sub pre
dicto decreto Concilii consuluit Mandosius in sitio 23. prout refert Garcia de
beneficiis p. 2. cap. 5 n. 11 Barbosa [illegible] thoma 3 in 3 p. disput. 246 n. 29.
sed quia in illis religiosis racio nunquam prohibicionis exigebat, ideo ad illos prohi
bitio non constitutio sua extendit. Pius 5. quae refert apud [illegible] Matheu [illegible] de
[illegible] et aliis [illegible] eius quae mentio fit in declarat. Concilii Tridentini
[illegible] congregat. Concilii referunt Garcia dic. n. 11 Barbosa in re
missionibus [illegible] de potestate episcopi alegat. 19 n. 4, et alegat.
20 n. 34, et alegat. 21 n. 26 [illegible] Macedo de
[illegible] episcopalis dignitatis p. 2 cap. 5 n. 1 ex qua constitut. predic
ti religiosi hoc [illegible] comprehendi ceperunt [illegible]

Sed postea Gregorius
[illegible] Maxiis de cirvus [illegible]
[illegible] dominio [illegible] religiosos
Societatis Iesu post [illegible] simplicia [illegible] solemnem professionem [illegible]
[illegible] ad seculum sine titulo de licentia sui prepositi generalis ad
[illegible] ordines promoveri [illegible], et declarasse sacram congrega
tionem Concilii, et alia constitut. confirmasse Gregorius 14 tradunt Garcia
[illegible] Macedo n. 42 Barbosa tomo 3 in [illegible] disput. 246
[illegible] Sanchez ad Tridentinum [illegible] refert
[illegible] Barbosa dicta alegat. [illegible] n. 1. Sixtus [illegible] dicta sua
[illegible] post sacerdocium exire non possint nisi a
superioribus [illegible] provideatur illis de reditu [illegible] 40 au
reorum annuorum ex bonis religionis [illegible] quia arbitrio suo
exire quando volunt, possunt ne detur illis occasio exeundi
ut [illegible] fruantur illo reditu [illegible] prius, et inteligatur
qua alia via prospici posit: sed et affirmat alegat. 21 n. 26
[illegible] Gregorius 13 [illegible] ordinari ad titulum [illegible]
[illegible]

Sed et hoc [illegible] episcopis comprehendunt [illegible]
et qui sive regularis ante professione, hi
[illegible] sufficienti titulo sacris ordinibus insigniri ex
constit. [illegible] [illegible] temporale [illegible] ex mo
nasterio in [illegible] et ad nutum tantum [illegible], quo fit ut
[illegible] dicere [illegible] beneficii [illegible]
iuris

Altamirano
13

curie Monachalis secus dns Alvarez in repetit. Epi. usque de des secrat. dist. tradit. Madrigal de episcopis de epis. o sociarum usque ad homines pauperes in principio, et alij infra referendi: nec non hi n professi nec verbis prehendunt sed etiam nec liber professi, ut ex decisione sacre Rote quam refert probat 2 de beneficijs 2a cap. 5 n 12, et plures, quos recitat Barbosa alegat 29 n 5 item ex qui illi a monasterio seu qui prebenda monachali, quia sunt hi nam nullum habent in monasterio ex traditis in cap. a sec. de elect. 4 et 6 et ideo tales nisi habeant ordines sacros n tenentur ad recitandas horas canonicas ut afirmat Navarrus in dic. cap. cuando un desir ordinados suspesos est ex predicta constitut. Pij 5, et per consequens incapaces ad optinendo beneficia ecclesiastica, et irregulares si ad maiores ordines ascenderint et in susceptis ministraverint probavit Rota apud eos dict. n 12 Barbosa dicta alegat. 29 n 5 et alegat 2 a n 34 Ricius in pro. Sifori decisione 312 n 7 Azorius de irregularitate lib. 4 cap. 1 n 2 Jacinus eodem tractatu cap. 6 1 n 2 Salcedo in practica cap. 20 Zanuensis in practica archiepiscopali cap. 6 1 n 1 Enriquez in summa lib. 1 cap. 37 § 1 Suarez in tomo 5 de censuris disputatione 31 sect. 1 n 33 Rodriguez tomo 3 regularium q. 23 art. 7, et in suma 2 tomo cap. 15 n 1 Belet dis. en sicion y clericali p. 1a tit. de disciplina clericali § 5 n 61 Matheus Sanchez ad dictam Const. 2a Decis. Tridentini, et ipso alentor est et tenet episcopus ut afirmat Alcedo dic. cap. 5 n 51

Excipiunt tamen monachi, et alij professi aliquo ex religionibus aprobatis facientes perpetuam castitatem paupertatem et obediencia hos namque excipi... calcedonense... in cap. 1 70 distincion in illis verbis aut in monasterio existimarunt Archidiaconus prepositus, et Turre Cremata ibi de Ostiensis, et Panormitanus in cap. super in ordinata hoc tit. Cardinalis in clementina 2a q. 12 de iudicijs Selva de beneficio 1 p. q. 2 n 40 Rebufus in praxi tit. regularia beneficia n 6 sed n recte, quia ut expendit Quintana lib. 3 ecclesiasticon; ex n 79 illo tempore monachi n ordinabantur nec clerici fiebant, sed inter laicos censebantur Lex generaliter 52 C. de episcopis, et clericis cap. quidam § clerici 20 q. 2 cap. hinc est § monachos 16 q. 1 intelligunt ergo illa verba n de monachis, sed de sacerdote, qui ex clericorum corpore eligebatur, ut in dedicatis monasterijs monachis misam solemnia celebraret, et sacramenta faceret, ut olim more fuisse, ex Epiphanio Jeronimo, et alijs patribus probant Duarenus lib. 1 de sacris cap. 20 Quintana n 472 ecclesia ergo.

im monasterio dedicata; tunc ex Concilio Calcedonensi iuxta illud erat ordinationi illius clerici, qui ad illum effectum designabatur, ut constat ex Canone 4.o et 8.o eiusdem Concilij: quamuis de beneficijs regularibus, quae dari solebant, intra ipsis regularibus, ut constat ex cap. cum de beneficio hoc titulo et clementina unica de suplenda negligencia illa verba cum pluribus, quae refert inteligatur Acuña in dicto cap. 2.o n.o 44.

Sed postquam monachi ordinari caeperunt, et clerici fieri, ut constat ex cap. monachos cap. si quis cap. si clericatus cap. quos autem cap. legi cap. monachi, cum alijs 16 q. 1.a cap. 2.o de capellis monachorum, et ex alijs iuribus, quae adducit Quintana recepta est ut monachi, et regulares clerici in monasterijs sine alio titulo ordinarentur, quod in exemplo beati Augustini confirmari potest de quo constat noluisse clericatum inicia recusare qui propria retinerent, ut prorsus essent exortes domini, et Dominus pars hereditatis illorum, ut constat ex cap. nolo 12 q. 1.a et ex Concilio Aquisgranensi sub Stephano 5.o Canone 112 in quo in tegersermo de ... Augustini uita clericorum refert, et in eius uita scribit Possidonius quamuis postea mutauerit consilium, ut constat ex cap. certe 12 q. 1.a in quo ijs sententiam conspirant alij Patres, aut refert Enriquez in summa libro 10 cap. 27 n.o 3 littera z, et ex illa ratione quia professio religionis habetur uice tituli beneficij requisiti, et aduertitur paupertas propositis computatur, ut scribunt Enriquez dicto n.o 3, et libro 13 cap. 37 n.o 2 littera C Madrigal de episcopis tit.o de episcopo circa ordinandos homines pauperes in principio Barbosa allegat. 29 n.o 4.o: unde est, quod quamuis sint monachi illorum ordinum, qui nil habent etiam in communi, si tamen dicunt titulo ordinari sinistro titulo ex quo uiuere possint praeregularibus reorum et praecipue pro mendicantibus, pro titulo deseruit Sporta, ut scribit D. Antoninus 3.a p. tit. 14 Miranda in manuali prelatorum tomo 2.o q. 39 ar. 10 ... quamuis pauper sit, et ordo nihil habeat bona in communi monasterium tamen tenetur alere monachum ex acquisitis per elemosinas ex iure medico, dicit quod ipsi petit, quod sufficiente est dote ad eligendum monasterium, tenuit idem Antoninus 3.a p. tit. 12 cap. 6 § 3 sine qua decentur arauariter ecclesiae erigi nequeunt cap. nemo deconsecrat. distinct. 1 unde monachi omnes profesit ordinem aliquem ex approbatis etiamsi nil habeant in communi beneficium habere dicunt, ut notat in cap. q. 19. a 40. ibi in beneficijs declarat rationem: quo fit, ut in Tridentino sess. 21 de reformatione cap. 2.o, et in constitutione Sixti 5.i, ideo tantum sit mentio de clericis saecularibus, quod regulares se perdicunt habere beneficium: ex quo est etiam quod scribit Urbano in Consilio 44 n.o 2.o de regularibus quam probant Enriquez dicto § 3 Acuña in dicto cap. 2.o n.o ult. quod in alijs religionibus, praeter societatem Jesu eo ipso quod quis sub titulo monasterij ... sacri ministratur esse ... mittere professionem ...

Ita scipiunt quos episcopus ordinavit, et in ver. loro sepolte existima bat, quia permissa dati a se prolem ee finxerunt, ut in decisione Rotae, quae refert 2 p. 2 ... n. 12 nam que tunc nec suspensiones incurre ex ... Pii, neque tenet ipso valere, quemadmodum neque cum, ... aliquem ordinavit, qui per fraudem se habere ... finxit, sine enim imputabit ... episcopus non fuerit in culpa, ut probant ... in ... n. 24, et plures, quos refert ... n. 53.

Inquit textus sine ... plures haberesiani ... agnoscunt ... intitulatae ... de ... 548 ... in ... ult. ... archi presbiteri Ostiensis Joanne Andreas Cardinalis, ... in ... nomine domus divino cultui mancipatae ... christiani ... agere ... intelligebant, ut agnosce ... dici ... intitulatae, et dic ... sic intelligens ... ibi, et ... 70 distinctione ... episcopi ... distinction ... apelare, ideo, quemadmodum fieri ... alicuius ... veluti imagi nis velle ... nominis imperatoris, ... omnis vacantibus ... et in ... C de his, qui potentiarum nomine ... praedijs afiguntur, et ... nemo privatus ... predijs suis ... alienis ... vela regia suspendat ... sequentis ... respicit, ... Augustinus, in salmum 21 exposit. 2, ... scribi ne domum ... aliquis ponit ibi ... potentis ... mendacem ipse ee ... et ... de alieno ... ut ... fuerit ... quis potentia nominis abstineat ... vendicabat et ... decor ... ita episcopi ... aliqua ... divino cultui mancipandas ... et vexillo crucis insigni bant, et decorabant, quo respicit ... ult. C. Theodosiano de paganis ... christianae religionis cultui mancipare ... collocato in eis venerandae christianae religionis signo.

Aut etiam, ut inquit Baronius anno 112 n. 4 cum duob. sequen tib, et in notis ad Martirologium die 26 Julij ... in notis ad vitam Evaristi Papae, ideo ecclesiae ... appelantur, quia qui ibi presbiter adscribebatur ab illa nomen ... accipiebat, ut illius loci presbiter diceretur quomodo accipienda sunt ... Pij papae primi epistolas ibi singu litarum per singulos ... explicat Turriani ... Pontificum cap. 24 Damasi papae in vita Evaristi ibi ... in urbe Roma divisit presbiteris Pij papae epistola 3 ibi antequam Roma exi res soror nostra Euprepia sicut bene recordari ... Domum ... pauperibus ... morantes ... agimus, et epistola ... et ... more ... 129 ... notat ... re ...

... tamen ... omnem ecclesiam significat

sed certum quendam locum, et ad certam, quam in ecclesia clericus, ut munus suum exer cerent attributa erat, ut notant Otomanus de verbis feudalibus verbo titulo Quintana titulo ecclesiastico numero 12, quo sensu accipitur in capitulo 2 70 distinctione unde cum titulo ordinari seu in aliqua ecclesia intitulari idem erat atque ad certum locum in ecclesia ordinari ad quem semel ordinatus transferri inde in aliam ecclesiam non poterat ~~[illegible]~~ ut ex 3 Calcedonicensis Canone 15, et 16 et Antiocheno Canone 2 Calcedonensi canone 6 et ex aliis ostendunt Theodorus Balsamon ~~[illegible]~~ nomo canonum titulo 1 capitulo 26 Quintana dicto numero 12 27 adde novella 3 capitulo 2: quia ex iusta causa et ecclesie necessitate ex illa ecclesia ad quam ordinatus erat in aliam transferatur, quod fieri permittit Iustinianus dicta novella 3 capitulo 2 utique sic translatus eundem gradum, locum, et ministerium, in 2 ecclesia obtinebat, ac quem in prima fuerat ordinatus. Quod sic dicebatur incardinali seu cardinalis constitui, ut in capitulo fraternitatem 71 distinctione ubi loquitur Beatus Gregorius, et ibi Patres, iuxta Gregorii Decimi ... dat decreti ogregati Duarenus titulo de sacris capitulo 13 Quintana dicto numero 12, quod etiam constat ex eadem Gregorio titulo 3 epistola 14 et ex capitulo 2 de officio archi presbiteri, quamvis aliter predicta verba cardinandum et cardinalem in dicto capitulo fraternitatem explicat ibi Acuña).

Et quia sic ordinatis ad certum locum predia ad victum, et cultum assignabant, ex his, que ad ecclesiam iure patrimonii pertinebant utique huiusmodi predia, etiam titulo vocabantur, ut constat ex capitulo 2 titulo episcopum, et abbatem, ... dare non posse titulo feudorum ibi, terras ecclesie, que ei subiecte sunt, et titulo vocantur: unde forte originem habuit, quod beneficia sive cum animarum cura, sive simplicia titulo appellemus, quod ut in inserto dicimus beneficia vero sunt, que clericis honorum meritis pro ... dari solebant.

Iuxta quem vero titulum nostri Epis sine certo titulo id est significant atque sine certa ecclesia praeter intelligunt Innocencius, et Ostiensis Lsive certo loco certa sede certo beneficio, unde necessaria vite clericus posset habere prout Intelligunt Petrus de Moncarrano, et Anania, ... Barbosa tomo 3 in 3 parte 3 disputat 246 capitulo 6 numero 49, et invenit ... Concilii Tridentini sessione 21 de reformatione capitulo 2 quam explicat ... confirmant verba Calcedonensis Concilii, de quo in dicto capitulo 70 distinctione prout refertur in capitularibus Caroli Magni libro 1 capitulo 25 ... in dicto capitulo ibi neminem absolute ordinari presbiterum, et numquam ... explicat quid esset sine titulo quam probant Turre Cremata, et Acuña numero 2 ita legitur in capitularibus nullum absolute ordinari, et sine pronunciatione stabilitatis loci ad quem ordinatur, que verba respiciunt morem episcoporum dum clericos ordinarent secundum quem nomine ... Archidiacones pronunciabant

dei Sancti Stephani exigimus [illegible] in Lectorio ad [illegible], ubi dicitur ex ordine Romano prout referunt Patres in dic. cap. 6, Quintana n. 6, quæ mirum etiam respiciunt illa verba, quæ sequuntur in dic. cap. 2 ibi "manifeste in ecclesia civitatis, possessionis, aut in martirio, aut in monasterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicæ vocabulum, quæ ex græco itamen [illegible] vertunt Patres in notis ad dictum cap. 2 nisi proprie in ecclesia civitatis, sive pagi aut martyrio aut monasterio, qui ordinatur [illegible], aut ita nisi specialiter in ecclesia civitatis aut pagi aut in martirio, aut monasterio, qui ordinandus [illegible] prout apud Severinum, ut legit Antonius Augustinus in Epitome iuris Pontificii [illegible] 26 tit. 10 cap. 2 nisi in ecclesia urbis, vici, martirio, monasterio ordinatus clericus [illegible], alioquin nunciet [illegible], quamquam etiam observatum fuisse legimus, ut nemo ad sacerdocium seu ecclesiæ ministerium reciperet [illegible] de [illegible], mulieres, et inquisitum, ut existimat Quintana dic. n. 6"

"[illegible] expositus [illegible] ordinationi clericorum ecclesiæ civitatis, possessionis, ut probat dic. cap. 2 [illegible] 70 distinct. hoc pagina [illegible] prout ex græco [illegible] notavimus et agnoscunt Duarenus lib. 1 de sacris [illegible] cap. 16 Quintana [illegible] ecclesiastica n. 6 et 27 possessionis nomine, ut inquit [illegible] agri [illegible] sunt [illegible] publici, privati [illegible], quæ mancipatur [illegible] quo respicit quæstio leg. [illegible] de verbor. signif. [illegible] Cod. lib. 8 agri [illegible] de publicandis [illegible] cap. qui uere 16 q. 2, et in possessionibus fundari solebant ecclesiæ [illegible] 83 C. Theodosiano, de episcopis et clericis [illegible] quicumque 16 q. 2 [illegible] retineri [illegible] possessionis, [illegible] dic. cap. 2, et [illegible] explicari debere rectissime existimavit Quintana dic. n. 27 [illegible] quamquam probant [illegible] Cremata archidiaconus præpositus, et [illegible] n. 10, [illegible] nomine possessionis intelligebant patrimonium ad [illegible] etiam clericum ordinari posse [illegible] neque hic sensus neque verbis eius [illegible] conveniri potest neque tunc clericis permissum erat ad titulum patrimonii ordinari, ut postea dicemus. [illegible] ordinationi clericorum [illegible] martirium, et monasterium, ut inquit dictum cap. 2 [illegible] ecclesia [illegible] dicata, quæ martirium appellatur [illegible] generali 13 [illegible] 16 C. [illegible] sacrosanctis ecclesiis [illegible] C. Theodosiano de sepulcro violato [illegible] clerici 13 q. 2 [illegible] canone 20 notat Petrus Gregorius lib. 16 [illegible] cap. 11 [illegible] ecclesia [illegible] sunt, et colunt sanctorum martirum reliquiæ prout explicant [illegible] n. 49 et ecclesia in monasterio dedicata ad cuius titulum clericus ordinabatur, [illegible] monachis missarum solemnia celebraret, [illegible] monasterii nomine significari in dic. cap. [illegible] supra notavimus"

[illegible] Neque oportet intelligere [illegible] ecclesia, quæ in dic. cap. 2 de ecclesia in qua ordinandus habeat beneficium prout intelligunt [illegible] n. 5 neque [illegible] Calcedonense ex quo illud caput desumitur sub Leone Papa anno Domini 451 [illegible] tempore in ecclesiis [illegible] erant beneficia distincta sed [illegible], qui separatim [illegible] certorum [illegible] decimarum partem [illegible] majoris [illegible] minoris pro meritis singulorum

per singulos negret aut diceret ab episcopo praeciperebant quousque tandem, tempore Simmachi Papae, qui floruit anno 499 praedia ecclesiae clericis pro eorum loco accipiebant, ut constat ex eius epistola [illegible] qui pro meritis [illegible] debebant [illegible] Simmachus Papa beneficia dici coeperunt, et inde beneficiorum originem, initium habuisse notat Seberinus, et nos late diximus in inscriptione tituli, quae tamen ita intelligi debet ex dicto capitulo 1 de ecclesia in qua ordinatus dicitur habeat beneficium, sed sufficiebat ecclesia quae in illa ordinatus eius stipendiis [illegible] ut constat ex dicta [illegible] quae diximus in capitulo 1 in principio huius tituli. Sed postea beneficia, sive praedia clericis assignari coeperunt, et certa beneficia in singulis ecclesiis statuta sunt, non satis est in ecclesia clericum ordinari nisi in ipsa etiam habeat beneficium, iuxta quae accipienda sunt, quae ex Innocencio, et aliis circa hoc [illegible], explicatur supra notavimus.)

// Iam ergo beneficium ecclesiasticum servit pro titulo ad ordines iuxta nostrum (textum capitulo 2 70 distinction capitulo tam 2 huius tituli. Tridentinum sessione 21 de reformatione capitulo 2 notant [illegible] de beneficiis parte 2 capitulo 5 numero 1. Acuña in capitulo 1 numero 2, 70 distinction sive sint simplicia ex sive curam animarum [illegible] cura coniunctum. Quintana [illegible] 5 ecclesiastico numero 18 beneficium namque ecclesiasticum perpetuo durat iuxta dictum capitulo 2 capitulo praecepta 55 distinction capitulo satis perversum 56 distinction capitulo unico de capellis monachorum libro 6 ubi notat glossa [illegible] perpetui. [illegible] parte 1 capitulo 2 numero 66 est enim beneficium ius perpetuum percipiendi fructus ex rebus ecclesiasticis propter aliquod officium spirituale auctoritate ecclesiae institutum, ut affirmant plures, quos laudat Acuña in dicto capitulo 2 numero 9 etiam si sit regulare dummodo sit curatum aut electivum, dicto capitulo unico, nam alia regularia in curata, haec enim sunt manualia, et ad nutum amovibilia, ut affirmat [illegible] ubi proxime quidquid velit Lessius de Iustitia, libro 2 capitulo 34 dubitat 1 numero 3 Acuña numero 11 unde qui ad titulum beneficii ordinatus cum non sit perpetuum, non potest [illegible] ordinis clericalis vindicare, aut [illegible] exercere.

// Nec tamen ordinat clericorum titulus sufficiens est beneficium proprium, sed et alienum (sicut alienum velut si ecclesia Rector in eodem beneficio aliquem sibi Vicarium constituat, qui ex hac nominatione seu praesentatione Vicarius iste poterit ab episcopo ordinari nec illum episcopus alere tenebitur si beneficium pro [illegible] utriusque sufficiant capitulo postulasti 7 de Iure patronatus capitulo pervenit 37 capitulo venit 1 de simonia, ut ex Iuane [illegible] Andrea [illegible] mitano, et aliis probat Quintana titulo 3 ecclesiastico numero 19 Acuña in capitulo 1 numero 2 70 distinction: [illegible] tamen sic intelligit Quintana, in modo annua pensio fuerit ab episcopo beneficio imposita, quae ei interdum ex causa licet Gigas de pensionibus quaestio 6 numero 3 non quia tunc onus reale, dicitur ad successorem in beneficio pertinebit, quae si non sufficiat ipsum episcopus postea alere tenebitur. Aut etiam si patronus praesentationi consentiat iuxta dictum capitulo pervenit nostras, quae tunc mortuo beneficiario iste praesentari debeat ad idem beneficium, 14 titulo 15 parte 1: sed et oportet, quae vicaria ad munus titulo [illegible] vicarius ordinatus sit perpetua, et quae rectores ecclesiarum servant portionem de proventibus ecclesiae vicariis assignent prout cavent Concilio Salisbrugensi, sub [illegible] tit. 40 de officio vicarii: habet enim Vicarius perpetuus [illegible] verum titulum beneficii

nec remoueri potest, ut probat Goncalez ad regulas 8 § 8 n. 20.

Contamen sufficiet Vicaria temporalis, quia alias vicarij temporales ad aliquos effectus habere dicuntur, ex notatis in Cap. nemo deinceps de elect. in 6. Navarrus in repetit. Cap. cum quando nota 8 n. 20 de rescript. distinct. 2 non tamen censentur habere titulum sufficientem ad ordines recipiendos Cap. institutus ibi notat Panormitanus Cap. Michael 23 de filijs presbiterorum, Enriquez in summa lib. 10 Cap. 17 § 3 litt. x. unde talis ter ordinatus postea a suo episcopo sustinebitur, ut tradunt plures, quos refert Goncalez dic. § 3 n. 42 Barbosa de potestate episcopi alegat. 19 n. 25. Neque aliud existimauit, etiam si in vicaria [illegible] illa quaerit [illegible] apposita ne Vicarius ab ipsa amoueatur nisi non [illegible] alia prouisione, [illegible] quis hoc casu stram existimauerit Barbosa in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quare [illegible] casu quod tunc Vicarius temporalis amoueri non potest a Vicaria nisi a [illegible] prouideat, quemadmodum etiam possunt ordinari deputati ad capellanias hospitalia [illegible] [illegible] Beneficia manualia, si ab ipsis seruitijs amoueri possint nisi habita alia prouisione [illegible] [illegible] dic. alegat. 19 n. 25 [illegible] [illegible] [illegible] quod non potest [illegible] [illegible] vicarie temporalis capellaniae [illegible] [illegible] [illegible] perpetuum, eo modo perpetuum facere, sed [illegible] [illegible] [illegible] quia consequenter ex [illegible] [illegible] affirmat, non est sufficiens [illegible] ordinationi capellania [illegible] [illegible] de facto ad eius [illegible] quis ordinet [illegible] [illegible] eius natura seu qualitas maxime [illegible] sine expresso patroni consensu [illegible] Cap. [illegible] de iure patronatus.

Licet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] echonomis [illegible] capellanias ordinari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perpetua [illegible] [illegible] Cap. [illegible] [illegible] ordinatur [illegible] tradit Navarrus in Cap. [illegible] [illegible] [illegible] distinct. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perpetua sufficit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinari. Fedrianus [illegible] seruitij ordinari [illegible] [illegible] [illegible] habeat in ecclesia dei [illegible] nisi tale seruitium sit perpetuum, [illegible] affirmat Barbosa dic. alegat. 19 n. 26 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Barbosa [illegible] [illegible] [illegible] episcop. Cap. 26 § [illegible] n. 6 [illegible] [illegible]

[illegible] Beneficia manualia sufficientia sint [illegible] ad ordines [illegible] existimarunt [illegible] [illegible] [illegible] perpetua licet [illegible] [illegible] [illegible] ut notat [illegible] lib. 2 de Iust. Cap. 34 dubitat. 2 [illegible] affirmat Henriquez in summa lib. 10 Cap. 17 § 3 et [illegible] [illegible] amouibilia ad nutum, ut tradunt Goncalez ad regul. 8 [illegible] [illegible] de beneficijs [illegible] Cap. 2 n. 61 [illegible] [illegible] non potest [illegible] ordinari [illegible] [illegible] simili beneficio, seu capellaniae amouibili ad nutum, ut affirmat [illegible] n. 25 [illegible] n. 33 [illegible] amouibilis [illegible] [illegible] n. 9 [illegible]

" ... futura ... etiam ... sufficiens ... ordinetur.

Filius ... quamdiu habeat ... Nabarrus in dicto ... et fra batur ... 20 ... Bar. ad tridentinum ... 21 de reformat. cap. 2, et ... n. 23, nam ... coadiutor ... iure cum bene ficij, sed tamen ... principali ... beneficiarius efficiat utique coadiutoria ... etiam ... ad ordinat. ... aliqui affirmarent ... hodie ... sufficiens ... beneficium ex his, quae tra dit Nabarrus ... nec olim sufficiens erat quando coadiutor ... coadiutoriam ... futura ... tunc ... et ... tradunt supra citati.

Quod si ... in collegi ... seminarij ... ordi nari ad titulum seminarij nisi ob causam inservie ... di beneficio ... erat semina rio ... poterit ... ordinari sub se ... in seminario fac ta causa inservie di dicto beneficio ... fuerit de ... sustenta tione ... Bar. ad tridentinum ... 23 de reformat. cap. ... et ... n. 31 ... episcopalis dignitatis ... cap. ... n. 36, qui affirmant ita declarasse ... et sacram congregatio ... consiliorum ... de ... ordinis sacra mento ... alio ...

Sed ... etiam sufficiet ad ordines titulus beneficij etiam omnibus fructibus ... reservatis, quoniam ... beneficij, et ... percipere necessaria etiamsi omnes fructus alij reservati sint, quoniam fructus in ... deductis expensis necessarijs, et ita deductis, quae sunt necessaria pro servientibus, ecclesiae ... Nabarrus, in ... non ... habens fructus omnes ... reser vasset ... beneficij ... beneficiarius expresse ... servicij ... per ... con ... admittit ... beneficij ... in distributionibus ... in ... beneficiorum ... veniant appellatione fructuum ... decis. ... et decis. 766 alias 3 ... in hoc ta men casu ... beneficiarium ... ita Campaninus in diversorio Iuris Canonici ... cap. ... n. 29 Barbosa allegat ... n. 24.

... ecclesiastica ... titulus sufficiens ... ordinetur existimavit ... cap. 5 n. 13 ... affirmat hoc in ... tridentinum ... de reformat cap. 2 ... patrimonium ... pen sionis ... ordinari permittens ... episcopus ... iudicaverit ... pro necessitate ... ecclesiarum ... Barbosa ad triden tinum ... et allegat ... n. 14 ... cap. 5 n. 5 ...

probat idem ... in principio, et n° 47 quamquis pensio sit instar beneficii attamen est ius quoddam temporale ad tempus separatum distinctum a beneficio unde est quod tale pensio non intitulatur quis in ecclesia sicut per beneficium nec datur propter officium ut beneficium et in multis distat a beneficio: sed excipiendum est casus quo pensio datur in titulum beneficii, nempe quod certa pensio extrahitur ex pingui beneficio ut deinceps sit beneficium ecclesiasticum ut in terminis cap. si quis ... de clericis non residentibus, ubi notat Panormitanus, tunc enim est proprie beneficium, ut affirmat ... dicto n. ..., et ideo ad titulum illius quis poterit ordinari.

Quaeritur an ad titulum sufficientis literaturae ordinari quis possit sed de hoc postea dicemus in finalibus verbis nostri capitis.

Aliquando potest episcopus sine titulo clericos etiam ordinibus sacris ordinibus insignire, veluti ad ordinem subdiaconatus et diaconatus ad titulum servitii ecclesiarum in potestate quod non participent de fructibus nisi post susceptum ordinem presbiteratus, ut cum pluribus quos refert ... probant ... cap. ... n. 140 Barbosa ad tridentinum dicto ... et ... et allegatur ... n. 29. Item si adsit penuria sacerdotum quod tunc etiam posse episcopum sine beneficio et patrimonio clericos ordinare, si sit qui se ordinet se ordinatis necessaria ministraturum, saepe saepius declaravit sacra congregatio ..., ut in terminis declarationes refert, et ex pluribus tradunt Barbosa ad dictum cap. ..., et dicto allegatur ... n. 4 et 7 ... dicto cap. ... n. 96 ... dubis an hoc sit permittat sine speciali dispensatione Romani Pontificis.

Oportet tamen ut certus sit titulus ad quem quis ordinatur, ut inquit noster cap. hoc est, quod quid quale quantum sit appareat ita enim ... definitur in l. stipulationum 74 ff. de verborum obligationibus, ... certum ... creditis quia ... certus titulus erit ... illud, quod ante ordinationem ... pertineat ad ordinandum ... nec sufficiet titulus de futuro, et ... incerto veluti beneficium, quod expectat quod ad illud est presentatus nominatus aut postulatus neque aliud quodlibet ... de futuro, ut ex ... et ... ex tridentino ... de reformatione cap. ... pacifice possidere, ex ... ante ... ita probarunt Ioannes Andreas, et Franciscus ... et ... nostro ..., et post ... Barbosa ... allegatur n. 21 ... dicto cap. ... n. 150 ... sed quero in ... distinguit ... talios, quos referunt, quos sequitur ... n. 4 ... de ... infert ...

nominatus, et electus in concursu ad parrochialem vacantem, iure? et oportet illo non posse interim ad eius tit. ordinarii.

Item certus titulus non respectu dicitur beneficium litigiosum quale est illud de cuius proprietate, possessione, controvertitur in Iudicio, et citatio processit nisi tamen dicta dicitur fiscus falso procuratore, trahat aut coram iudice, qui non habet iurisdictionem, aut pluribus propone..., in summa ... Lo cap. 27 § ... Barbosa dicitur ... dicitur 2a cap. ... n. 6, ... ut quis ordinari possit debet beneficium pacifice possidere, ut inquit Tridentinum dict. cap. 2 pacifice autem possidet quod nullam patitur iuris aut facti controversiam in iudicio extra, et quod sine ... prout explicant ... antea in clementina unica de sequestratione, et plures, quos refert Barbosa dict. § 2. ... tamen dicitur beneficium litigiosum si beneficiario ... mota fuerit super aliquo predio domo censu aut redditu beneficii sui, ut tradit ... de pacificis possessoribus ... n. 26 ... quem in eo modo ... quis beneficium detinet aliquam tamen fructuum portionem ... percipit ... maioris partis ... habet possessionem ut notat ... pacifice in clementina unica gratiis ... et ... pacificant in ... commissa ... titulo ... de ad... talis beneficii poterit quis ordinari, ... notavit ... pacificat ... in cap. ... et Franciscus Barbosa ... allegat. § ...

Insuper certus titulus non beneficium, quod certos reditus non habet sed incertos unde ad titulum illius non poterit quis ordinari, ... ex ... gratia, et ex ... Genuensi afirmat ... dict. p. 2a cap. ... n. 22 ... titulus ... Tridentinum dict. ... 21 ... forma ... cap. ... ei ... ex ... Concilio ... anno ... 1536 celebratum ... cap. 30 ... discutiunt ... enim invenientur qui sibi, et ... sacerdotii dignitate ... protituere quo ... divinam ... dolori ... nomine ... nil ... fuit criminum ... referre. inter ... qui ... implaterit ... clericus, et servitio ... panem ... edere ... qui ... miser, ... reputatur ... indignissima ... et ... inferior ... qui indi... et nobilium ... occurrant, ... agit, quem ... officio ... antiqui

ne se [illegible] de cer[illegible]

[illegible] Ostiensis, nec [illegible] certo [illegible]
[illegible] significare afirmat idem atque [illegible] aliqui [illegible]
titulo patrimonii [illegible] quo sequentia [illegible]
[illegible] afirmant prebant Ioannes Andreas Cardinalis [illegible], et alij: unde in
[illegible] neminem esse ordinandum sine patrimonio [illegible] beneficio [illegible]
possit percipere necessaria: item non sufficere, ut quis ordinetur [illegible] patrimo
nium sufficiens nisi [illegible] tempore ipsius sufficiens [illegible]: insuper [illegible]
[illegible] disposit[illegible] Concilij Tridentini [illegible] de reformat[illegible] [illegible]
sunt aliena [illegible] bona ordinati [illegible] ordines ex titulo patrimonij [illegible]
[illegible] sufficienter fuit [illegible]. Et [illegible] omnia bona ordinati [illegible]
[illegible] alienari [illegible] ordines promotus sine [illegible]
[illegible]: [illegible] titulus [illegible]
[illegible] quaqua [illegible] illa bona [illegible]
[illegible] ordinari [illegible] bona [illegible] simpliciter ordinat[illegible]
[illegible] ordinarum ad titulo illo [illegible]. Sed displicet predicta explicatio [illegible] tempore
[illegible] erat permissum clericos ad titulo patrimonij ordinare, [illegible] postea ab
Innocentio 3 [illegible] in Cap. [illegible] 23 [illegible] sed illud [illegible] clericum, quos sine
certo [illegible] sine certa ecclesia [illegible] beneficio [illegible] ordinasset, quos quidem a
[illegible] tenebat[illegible] ex Cap. [illegible] [illegible] cum de talis ordinatus desint [illegible]
[illegible] subsidia [illegible] possit habere [illegible] nisi hec verba ita intelli
gant[illegible] [illegible] idoneus in aliqua ecclesia [illegible]
[illegible] posterioribus de illis, quibus ex Ostiensis [illegible] ad [illegible]

[illegible] Inquit [illegible] de quo necessaria vite [illegible] ita [illegible]
[illegible] et in decisio [illegible] desunt tamen hec verba in [illegible]
Innocentio [illegible] verbar [illegible] in principio: [illegible] percipere
posit prout exquirant Ostiensis et [illegible] Andreas. Ex his verbis observabis [illegible]
titulus ut quis ordinetur debet esse sufficiens ad alendum illum et de quo necessaria vi
te percipere possit [illegible] probant Cap. [illegible] 23 [illegible] episcopus 26 [illegible]
[illegible] 70 distinction [illegible] 21 de reformat[illegible] [illegible] et
plures, quos referunt Enrriquez in summa [illegible] Cap. 17 § 3 [illegible] de beneficijs
2 p. [illegible] n. [illegible] Barbosa de potestate episcopi [illegible] 69 ex n. [illegible]
[illegible] n. 5, et [illegible] 70 distintion, nec quis alias beneficium tenue [illegible]
[illegible] acquirat domicilium in loco, et discesi illius beneficij ut tradunt [illegible]
de [illegible] Enrriquez dic. § 3 ubi afirmat hoc [illegible]
sim apud episcopos, et [illegible] doctor [illegible] universitate Salmantina [illegible]
[illegible] titulus sufficiens, ut quis possit ordinari, [illegible] ex his [illegible] et ex [illegible]
Iuribus supra citatis [illegible]

Ead. est ut sufficiens ad vitae necessaria q. reficit ad victum vestitum et habitationem. l. legatis 6. ff. de alimentis et cibariis legatis quatenus probat legatis alimentis cibaria et vestitus, et habitatio continentur, quia sine his ali corpus non potest. et de habitat. l. ex his ff. de habitatio 4. ff. de usu, et impositionem mitte etc.: sed et insuper necessarium est, quod sufficiat ad medicinas ... exijs, quin immo ... in nostro cap. ... et in i. sicut do... S. sin autem ubi ... ff. soluto matrimonio. ... firmat aut... ratione ... necessaria in nostro cap. haec omnia existimanda ... consideratis facultatibus ecclesiae, et dignitate ipsius clerici ... legatis cum alimenta 22 ff. alimentis legatis ... 60 ... de iure ... quo ... de vita, et onestate clericorum ... multa ... probant ... et ... in nostro cap. n. 1. ... n. 4 ... n. 9. ... n. 7 ... in compendio iuris canonici in nostro cap. ... in cap. cum omnes de constitutionibus, et in cap. cum adeo ... scriptis ubi notat ... Siculus Gutierrez de iuramento ... cap. 17 ex n. 7 ... de ... cap. 13 n. 60, et ... Surdus de alimentis tit. 4 ... n. ... et 32 post alios quos referunt ... de beneficiis ... 2 cap. ... n. 116 ... inde inferentes, quod qui tenetur praestare alimenta illa debet praestare iuxta qualitatem personae, quae alenda est ... facit ... cibariis in ... servis urbanis 97. ff. legatis 3. et sic episcopus, qui tenetur ordinato sine titulo necessaria ... ministrare iuxta illa verba nostri cap. congrue et necessaria subministret debere ... alimenta ... iuxta qualitatem ordinati ... beneficium ad ... ordinandus sufficiens esse debet iuxta qualitatem ordinandi ut nobilitatem, et cetera notat Barbosa ... n. ... ... dicto ... cap. ... congrue ... ministrentur cap. ... 23 ... sustentari ... Tridentinum ... 21 de reformat. cap. 2 ... beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum oneste sufficiat ...

... Verum haec sententia videri ... rigida nec in praxi servari ... affirmat ... n. 116, et in proposito non requiri, quod clericus possit vivere ... iuxta suam qualitatem in particulari ... et alia sed iuxta qualitatem clerici seu clericatus recte affirmat cuius sententia probat Barbosa allegat ex n. 190. et recte nascet alias in ... alimentis habenda sit ratio qualitatis personarum ... praestanda sunt, ut affirmat ... dicta ... necessaria in nostro cap. ex iuribus quae adducit ... alia cumulat ... in ... cap. cum omnes attamen aliud dicendum est in materia subiecta ... videtur in alimentis, quae praestanda sunt existenti in extrema necessitate cap. ... cogantur in ... 41 distinction. et ideo in hoc casu non nisi necessaria ... requirentur ... clericus ... dicet ideo necessaria ... requirit nostrum cap. ... et dic cap. si episcopus ... 6 seu ... dignitate ... affirmat nostrum cap. hoc est, ut qualitercumque possit sustentari iuxta suum statum ... probant ... et ... 11 ... de ... ista necessaria ... et

substentationem intelligendus est, ut dicit clericalis status, dic[...] [illegible] et dic. Capit. [illegible] ibi Barbosa, Tridentinum dic. cap. 2 ibi mensae scilicet neque quaerit [illegible] personae sed de beneficio, quod sufficiat ad vivendum iuxta eius statum, ne cogatur mendicare prout explicant Nabarrus de orat. miscell. [illegible] 2 n. 3, et 4, cum sequenti Flaminius de resignat. lib. [illegible] q. ult. n. 199 cum sequentibus.

Unde sufficere beneficium, quod reddat quotannis 30 ducatos affirmat Enriquez in summa lib. 10 cap. 17 [illegible] 30, aut 40 et communiter beneficium 50 aureorum haberi pro sufficienti ad ordinem sacrum affir[mat] [illegible] n. 47, et [illegible] Ant. [illegible] quod habeat reditum ducatorum 36 Concilium Bracarense act. 3 cap. 6 Sinodus Hieracensis [illegible] cap. 2 requirit valorem annuum ducatorum 25 et denique sufficientis beneficii et patrimonii in proposito relinqui arbitrio prudentis ordinarii [illegible] [illegible] de [illegible] tradunt plures, quos referunt [illegible] et Barbosa ubi proxime citavimus in cap. 2 n. 6 70 distinction. [illegible] [illegible] episcopus, ut recte arbitratur, considerare debet consuetudinem loci, qualitate ordinandi, et quod reditus [illegible] sufficiant sed [illegible], quod etiam tradunt Acormen[illegible] [illegible] [illegible] Cerola in praxi episcopali verbo beneficium, [illegible] [illegible] [illegible] descriptum.

Ex quo plura infert [illegible] n. 121 primum quod obtinens beneficium etiam curatum insufficiens ad honestam sustentationem non potest nec tenetur [illegible] sacris initiari [illegible] declarasse sacram congregationem [illegible] affirmat [illegible] verba refert [illegible] [illegible] difficilius fuerat scilicet repellere a clericatu habentem beneficium curatum minimum ad cuius administrationem requiritur ordo sacerdotalis intra annum explicat Canon [illegible] [illegible] ad eius titulum [illegible] ordinari, [illegible] ideo existimabunt beneficium curatum minimum [illegible] sufficiat ad alendum [illegible], et ad alia onera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed propter authoritatem sacrae congregationis [illegible] [illegible]

Deinde infert sacris ordinatorum [illegible] titulum non sufficientis beneficii vel patrimonii non posse promoveri ad ordines superiores nisi forte [illegible] [illegible] [illegible] scribit declarasse sacram congregationem et [illegible] [illegible] refert et insuper affirmat ex Suarez quod [illegible] potest [illegible] [illegible] subdiaconus [illegible] diaconus [illegible] [illegible] non potest sine novo titulo [illegible] ordines [illegible] [illegible] [illegible] beneficii [illegible] patrimonii insufficiens non posse promoveri, etiam [illegible] [illegible] [illegible] exercitio sacrorum ordinum lucrari potest [illegible] [illegible] [illegible] episcopus [illegible] [illegible] nisi in summa [illegible] penuria [illegible] [illegible] ex industria et [illegible] ut musicus grammaticus vel pictor potest sustentari quamquam non habens beneficium insufficiens [illegible] per se [illegible] beneficio vel patrimonio sufficiens [illegible] [illegible] [illegible] ratio cuius [illegible] [illegible] et probant plures quos refert Barb. [illegible] [illegible] 4. [illegible] sequenter affirmat [illegible] n. 127 [illegible] [illegible] [illegible] generaturum

cuiq. tu cu quesita gradu litteris, et collegio insignis, et ita declaravit etiam sacra congregatio concilii cuius verba refert, et cum ipso Barbosa dic. alegat. n. 72, et ad Tridentinum sessione 21 de reformatione cap. 2 pro qua sententia referunt Salcedo, Genuensis, Ledesma, et Emanuel Rodriguez, sed contrarium tenuerunt Cordoua in suma q. 36 Enriquez in suma lib. 10 cap. 7 n. 4 in fine, et lib. 4 cap. 9 n. 3 Segura in suma cap. 7 casu 2 asserentes fas esse ad sacros ordines assumere virum litteratum insignem, et collegio illustri conspicuum et gradu licentiature magisterii aut doctoratus ordinatum honestisque moribus probatum quamuis titulo careat quod ex hoc habeat unde se possit sustentari, ut loco beneficii aut patrimonii illi sit titulus litterature, quo sine dedecore decenter uiuat, et facile valeat beneficia, et dignitates optinere quod afirmant Ita practicatum, et Enriquez ita tenuisse multos viros doctos Conrubios, i ta se consuluisse nouissime refert Goncalez ad regulam 8 glossa 4 n. 36 Capanilus in de co sorrio Iuris rub. 2 cap. 8 n. 36 Alcedo p. 2 cap. 9 n. 66 ad quod refert Saa in aforismis verbo ordo n. 1 quo usque tenuig ig antea sibi uenig viro fuisse ex equitate, et ex quia la scibit 2 dic. cap. 9 n. 129, et fundamentum potest in doctrina Decisi in nostro cap. notabilis dum uiuet concludere non esse pauperem qui aliqua arte et artificio ali potest: quod et si de Iure communi satis dificile uideatur propter illa verba nostri capitis sine certo titulo eo, quod hic certus titulus non uidetur insuper coherere non potest cum precedentibus declarationibus sacre congregationis concilii, et cum eius dispositione sessione 21 de reformatione cap. 2 quatenus precipit ne quis de incepis clericus secularis quamquis alias sit idoneus moribus, et sciencia, et etate ad sacros ordines promoueatur nisi prius legitime constet eum beneficium ecclesiasticum quod sibi ad uictum honeste suficiat pacifice possidere, aut alias habeat titulum certum patrimonii in bonis et Iuribus radicatis in persona ordinandi qualis non uidetur titulus literature eo quod certum non est, quod omnis graduatus etiam si habeat supra dictas qualitates ali potest in Iuribus sui gradus: unde in curia matritensi nouisse vrois ui carium titulum litterature ordinare venientes alias insignes, et sibi uat de nobis habentem pensionem 30 ducatorum auri de camera affirmat Barbosa dic. alegat. n. 72.

¶ Quinta etiam ex supra dictis inferri potest titulus ad aliquem ordinandum dum restitui posse infra ponentes, si prior insuficiens sit ad alendum illum, sed addi utiliter potest, ut aciam omni honorum in quo non fuit titulus restitutus aliena ripo sit, ne subiciat oneribus, de quo in Tridentino dic. sessione 21 cap. 2: quod si ordinandus non habeat bona sufficientia ut se alat non poterit ad illa ordinari, etsi ordinatus a se dus erat episcopo proprio parte, quod dicit ut notat glossa verbo congrue in capitulo cum sis 23 nostri tituli. Et denique, a beneficium carens populo, et clerus et bonis non esse sufficiens titulum, ut quis ordinetur eo quod clericus ex nudo titulo alimentari potest, et titulum dicitur suficiens quando ex illo percipi possunt uitanecessaria i uxta morem ... consequenter maiori rem rat afirmant aliqui episcopatum populo, et clero carentem et solis omnis ... esse titulum suficientem ad episcopalem ordinandum nisi de

ai speciali capos. Alexandi autoritate, et probat de ng. tinoris in glosa i. eligi, et hoc observant hodie ē illi, observarene sei. icet epis. Cepis ordinei talis nisi in aliquo alio episcop. patu. beneficio ei statuat annu aff. qsio sufficiens si alii, te sufficie erat ali. u post.

¶ Inquit ~~tantus~~ tatus in diacon. pt. presbiterum q. nec verba intelligit etiam de sub diacono iux. ta. cap. secudu. hoc tit. iteq. et de minoribus ordinibus, iux ta cap. 2 hoc tit. ~~ita~~ ubi in verbo clericos adnotavimus onus aequi clericos, quos sine tit. ordinavit hoc tantum habere episcopum, qui sacris, sed etiam in minoribus ordinibus, quia aut bus simul, et ausi gl. ibi, q. ecclesia Romana postea non sue uit eacere episcopos, ad alimonia presita dar. nisi pr.dictis, qui s. in sacris ordinibus, q. ex his verbis probant dicta. nt. n. 6, et Canon. n. 2 dum in illis loquit. Pontifex Alexander 3 t. promotis, tamen in diachonum f. presbiterum, qui ordines eo tempore tantum inter sacros numerabantur n. sub diachonatus Cap. a multis, ~~de~~ aetate et qualitate Cap. penult. et servis n. ordinan. dis, et probat Hostiensis in nro Cap. affirmans sub diachonum olim in primitiua ecclesia inter sacros ordines n. reputari, et ideo ex predic. modo ecclesia Romana n. cogebat aliquid ab episcopo quemadmodum nec in minoribus ordinibus statutos, aliter vero maxime post quam inter sacros ordines subdiachonatus cepit reputari sequitur Immolanc facilit. dicta. 3 Ant. n. 6 ex his verbis de duces, q. qui ordinavit in sacros ordines n. habentem, unde vivat tenet ei providere. Canon. in casus posit. collagona in compendio Juris Canonici sub hoc cap. ex qq intelligit. bet doctrine q. sequate nus affirmat hec verba etiam de sub diachono, et de minoribus ordinibus accipienda, ut olim quidem omnes ali deberent ab episcopo, qui eos sine tit. ordinaverit, ex more antiquo predicto ecclesie Romane n. ite nisi post quam sub diachonatus ordo sacer effectus ē, et ita accipi debet dictum cap. eius secundum, et scilicet Lindoniense sub Innocentio 3 tit. ne quis ordinetur sine certo tit.

¶ Verum quamquis predicta consuetudo vigeat etiam hodie in ecclesia Romana ex his, quos diximus in dic. cap. 2 nec quamquam tamen ex his verbis probari posse existimo eo, q. ex eadem ratione viderentur hec verba innuere eam consuetudinem hoc tempore observatam fuisse, q. episcopus. in eum tit. aliquem in sub diacon. ordinasse cum olim imponere pena aliquid dividendum episcopo, qui in diaconum f. presbiterum sine certo tit. ordinaverit; atque tempore sub diachonatus ia sacer ordo effectus erat, q. hoc hauserit ab Urbano Seret statt. ex cap. eruditionis cans Cap. nemo 32 distinct. item ex Sinodo Cap. si quis extra eandem distinct. a Beato Gregorio Cap. ante triennium 31 distinction. q. ateitat. Innocentius 3 in dic. cap. a multis, de etate, et qualitate, et in dic. cap. penult. de servis non ordinandis, qui omnes multo antea floruerunt, quam Alexander 3 nri cap. autor floruit namque Urbanus 2 ex anno 1090, et Beatus Gregorius anno 590 at vero Alexander 3 ex anno 1159 etc.

¶ Forte

ex Cap. iru vereq et nemo in distinct. in gen. o in modo Cap. siquis eorum eadem distin

cta a Beato Gregorio est ante, veniam in distinctionem, quam attestat Innocentius in dic. cap. a

multis de qualitate et qualitate, indic. cap. penult. de servatis in ordinandis, qui omnes mul

to antea floruerunt quam Alexander 3us, huius cap. autor, floruit namque ipse hanius

ex anno 1061, et Beatus Gregorius anno 590, at Alexander 3us ex anno 1160.

Forte propter hanc difficultatem scripsit Ostiensis, quod subdiaconatus olim

in primitiva ecclesia sacer ordo non erat, ut intelligeret, quod siquis hoc ordi

ne iam sacer effectus esset illud tamen retinet proeterito, quod fuit nempe, quod subdiacono

sine titulo ordinatus habeat ab episcopo, ex more dictione more ecclesiae Romanae quam maximo

dum, qui sine titulo minoribus ordinibus initiatur, seu non recte, ut constat ex dic. cap. cum secundum

et ex dic. Concilio Calcedoniensi.

Vult ille ergo erit dicere, quod nos utis subdiaconus, qui sine titulo or

dinatur non excludit quin alatur ab episcopo, eo quod atque, ex iure et consue

tudine episcopus ordinans ad minores non tenetur, ad alendum de subdiacono de diacono, et

presbitero loquitur Alexander 3us, ut probat elegantissime Covarrubias, quae in his

verbis adnotarunt Decius num. 2 et Barbosa num. 4 et alegat 20 num. 22 nempe, quod etiam obli

gatur episcopus qui ordinavit aliquem prius constitutum in sacris ordinibus, nisi obligati

titulo alios sacros ordines conferre non deberet eo quod iura simpliciter prohibent pro

motionem ad sacros ordines sine titulo. Vel loquitur textus de episcopo ordinante in diaconum

presbiterum illum quem antea alius episcopus subdiaconatus ordinaverat, qui ita liber or

dinatus non tenetur si forte prior episcopus facultates non habebat, ut de alerent sine titulo

mortuus est. Et denique de episcopo loquitur textus, qui in cum titulo in subdiaconatu ordinaverat

et titulo postea ordinatus pronunciavit ut voleret se pore nisi episcopus, et notat de ult. in cap. ju

is 23 in cap. textu quo casu episcopus ad ulteriores ordinans sine titulo citra controversiam tenetur

alere ordinatum.

Textus inquit textus ordinaverit. Intellige, id est, per se sive per alium, cum Andrea

et Petro de Ancarrano num. 2 Cardinalis et et Navarra num. 5; tunc autem intelligetur episcopus

per alium ordinare quando alii episcopo misit certas ordinare personas quas ui dere eas idoneas

erat, et haberet titulos quos alii ordinandos dare missit, quod si non fecit tenebitur ordinatos sine titulo

in necessaria ministrare donec illis per ipsum, vel alium de competenti beneficio sit provisum.

Secus erit si aliquibus a diocesano detur licentia, ut possint, a quo voluerint episcopo ad ordi

nes sacros promoveri, namque tunc, non qui ordinant, sed, qui tribuunt licentiam, ad vitae necessaria

taliter ordinatis obligantur, cum dare indebeant titulos si non habeant, quae omnia probatur

in Cap. si episcopus 27 versi. si vero hoc titulo 6, ideo autem his casibus, episcopus qui ordinavit alie

nigenam non tenetur, quod executor est iussus proprii episcopi, dum talibus personis ordines confert: quo

consequenter, ex eadem ratione affirmat, quod si proprius episcopus literas dimisorias dederit, non ha

benti unde viveret ei, providere tenetur, non episcopus, qui ordinavit, quod eadem ratio est in illo, qui

suo subdito ordinat, atque in illo, qui dat, huiusmodi dimisorias, ut ex aliis probat ... num.

in cap. ... num. 2, quibus adde Enriquez in summa lib. 10 cap. 478 ... Secus erit si in com

... clerici cui haberet, unde viveret, dimisit renunciatione eius beneficii, ad cuius titulum clericus

fuit

clericus fuit ordinatus, quod tunc, qui tacuerit culpatenebitur eidem alimenta admi nistrare, ut ex pluribus decisionibus refert Barb. allegat. 19 n. 47, ex tali quod de hoc in ter novissimas declarationes scilicet dicitur 22 de reformat. cap. 2 n. 4 § beneficia, et n. 61

Quod si episcopus nullis personis expressis in genere aliis commisit, ut in casu ordines in sua ecclesia celebraret, et is ad sacros ordines promouerit aliquem qui titulum non habet, tunc ille qui ordinauit tenebitur taliter ordinato neces saria ministrare donec percipiat fructus de competenti beneficio sit provisus eo, quod tunc qui ordinauit in culpa fuit taliter ordinando eum, qui nulli ecclesiæ acce ssit, quod hoc videtur committere defectus servus dns. nec est praemisso examine super moribus et titulo, et satis colligitur ex dictis episcopi in principio iuncta declarat. 92. 101, et interpretatio Ugolinus de potestate episcopi cap. 26 § 2 n. 2 Barb. in colectaneo n. 57

Quia si episcopus archidiacono aliis seu examinatoribus commisit, et ille ex negligentia aut dolo falso relat. affirmauit ordinandum habere titulum sufficientem ex qua eum episcopus ordinauit: tunc qui de taliter ordinato debet actio perpetua alimenta archidiaconum, ut affirmat Enriquez in suma to. 10 cap. 7 § 2 ex. declarat. quod negligentia aut dolus archidiaconi preponderat culpæ episcopi quod eius intentio ... et examinatoris ... seu examinatoris ... distintion: et cap. ... 26 ... quem modus ... imputat. Nauarro ad quod est expressa decisio scilicet Lodouicus nel Innocentius ... ordinet sine certo titulo, qui vidit Enriquez ... in subdiaconi ordinat. statuimus adiungentes, ut si archidiaconus contra specialem mandatum episcopi sui ali quem praedictorum ordinat praesentauerit, et is, ut dicit praesentati ordinatus fu erit praedictæ pœnæ subiaceat. Saluis in omnibus ... quod si archidiaconus non habeat unde alere possit in subsidium ordinato debet actio in episcopum ut arg. legis eleg ... penult. ... de dolo, probat Enriquez dicto 4 lit. E ... In quibus ... necessaria subministret. Codex ... concilio Lateranensi, et in 2 colect. ac in concilio Lodouici ... deest vbi nece saria: ... ante haec verba subaudiendum verba esse dicit vtique praecipimus. Vbi necessaria comprehendit victum vestitum ... medicinas salaria me dicor ... effectus prout notauimus supra: ... intelligit necessaria praestan da esse ordinando ... consideratis facultatibus ecclesiæ, quæ probant ... noquius ... casu 169 ... Barbosa in colectaneo n. 6, seu ... quod ordinato sine titulo non ex facultatibus ecclesiæ necessaria praestanda ... sed ex bonis episcopi, qui ordinauit, ut probat cap. 2 ... notauimus, et sic ... dixisset ... consideratis facultatibus episcopi

Quod autem addit ... necessaria praestanda esse hoc casu

nabito respectu ad dignitatem ipsius clerici illa rationem habent, quod quotiens debeat alimenta praestari ratione qualitatis et dignitatis personae, ut ultra naturam magis adducit melius probatur sicut l. 14 ff. de annuis legatis, et probat Genuensis de iuramento calumniae cap. 17 n. 17 Surdus de alimentis tit. 4 q. 40 n. 32 Flaminius de resignat. lib. q. 6 n. 139 Stephanus Gratianus disceptationum forensium cap. 112 n. 1 ex quibus doctrinam recipiunt omnes interpretes impressi Villadiego quidem, et Barbosa ubi proxime pro qua praedicti posuit necessaria in quantum necessaria vitae, ut antea in textu requirit Pontifex, sed necessaria tantum omisso verbo vitae praestanda affirmat, ut forte hoc casu maiorem obligationem imponeret episcopis, qui clericos ordinaverit, ut eis in pecuniam hoc casu necessaria offerant iuxta dignitatem personae, quoquis ad ordinationem, ex qua necessaria vitae percipiant sufficientissime: facit textus cap. 16 ibique textus, et similes Rodoniquez in quo diximus de verbo necessaria. Sed melius est hoc casu non tam dignitatem personae respicere, quam dignitatem clericalem iuxta ea quae diximus in verbo de quo necessarium ultra quam ex praedictis adducunt sequentia verba donec in aliqua ecclesia et convenientia stipendia militiae clericalis assignet. Ideo necessaria, quae a iure expressa non arbitrio boni viri seu iudicis relinquuntur, ut tradunt supra citati: quemmodo arbitrari debeat, quod diximus in verbo necessaria: nec interest, quod episcopus ipse necessaria subministret aliunde per alium ius textus cap. episcopus 37 textus lib. 6, ex quo ita deducunt Covarruvias in verbo cap. n. 2 Cardinalis, et Covarruvias n. 3 &c.

V. Inquit textus donec in aliqua ecclesia ei convenientia stipendia militiae clericalis assignet. Fuit a donec in aliqua ecclesia etiam cathedrali invenitur, utroque cap. cum 2 16 textus notat ut Andreas n. 2 verbum stipendia, ut inquit Ulpianus in l. ager 27 § 1 ff. de verborum significatione a stipe appellatum est eo quod per modica qua eorum ligatum non quod stipem veteres dicebant, ut Varro lib. 4 de lingua latina, quod ita aes libere pondo erant, quod acceperant maiorem numerum non in arca ponebant sed in aliqua cella stipabant: dicto ome bant, quominus loci occuparet, et ita a stipando stipem dicere coeperunt ut inquit Isidorus lib. 16 originum cap. 17 stipendium a stipe pendenda nominatum est quasi dispositum ex stipe, et pendendo eo quod antiqui appendere pecuniam soliti erant magis quam numerare. Unde quaestoribus stipendium militibus appendere solebant, non numerare sive ante numum signatum sive etiam postea invectum est, ut a militare sive excerciti, quod militibus datur stipendium appellatur cum alio 5? Budeus Baptista Pignatelli a textu protocolo et miles, ite miles 29 ff. rei vindicatae coniuncta inscriptione hic qui non impulit stipendiis 20, et stipendiarios milites hoc est, qui stipendia meruerant a Tironibus distinguit Budeus ? in tt dere militari, et stipendiarii populi, qui stipem dicti stipendia, et cum militare pendebant

de parti: sed et stipendij facere in Rigquo n. dic. ... ad ... ad ... adu
serit, et explere stipendia, ... inscripta, et apud Tacitum ... emeriti, et stipendiarij
stipendia dicuntur milites, qui stipendij, pro iusta militia ... dissoluebantur, et de quibus
clericis ... Deo militare dicuntur, ut mox videbimus ideo, quae illis in remunera
tionem talis seruitij in hoc ... ab episcopo assignari iubentur stipendia militiae cleri
calis rectissime appellantur, ut et stipendia ad ... rationem vocat Quintilianus
... et stipendia legationis ... de legationibus.

V

// Hic autem stipendia praecipit noster ...
... textus, ut sunt stipendia militiae clericalis ab epi
scopo quisque ordinauit taliter ordinato assignentur hoc est, ut intelligitur, ... convenit
qualitati ecclesiae, et dignitati clerici iuxta ... de iure dotium. ... per ...
... legatis, et alijs ... in ... adeo ... scriptis
... in ... hoc ... rectius haec verba accipies, si intelligas, ut stipendia
quae praestita sunt, sunt stipendia labori, quem in seruitio ecclesiae clericus impen
derit, ut probari potest ex ... si quis ... distinctione ... quid prouenit ... distin
ction, et argumento ... scriptis ... de ...

V

// Ex his verbis deducunt inter
pretes, quod clerici milites dicuntur, et militare dicuntur dic. ... si quis officiis dic. ... quid
prouenit ... de clerico aegrotante ... ut deseruiunt ordinandis ... ide de
monachis ... dicunt ... in ... clerici et monachi intelligunt verba apos
toli nemo militans. Deo et ... plus affirmat ... quod clericus est
... miles, et sicut miles ... maior ... reputatur ... miles Regis
Regum debet reputari maior quolibet milite seculari, ut notatur in ... sedes
... scriptis ... de clericis ... ex quo est, quod scribit Collectaneus, quod cleri
cus nobilior est ... deducit ... nobilitati ... quilibet
... clericus est miles. Deo debet habere stipendia ab ecclesia, sicut miles seculi
... habet a domino temporali. insuper deducit ... clericus di
citur miles ... ut ... legio militia pro ... Cardinalis n. ... Decius
... quod intelligit ... de priuilegijs ... clericus ex ... ratio
... maior ... quae in militibus secularibus viget: quare eorum stipendia in causa iu
dicati capi nequeunt, quemadmodum nec militis secularis, ut argumento ... sti
pendia ... ex ... iudicatis notat ibi ... et ...
ex ... de poenis ... allegat ... nec ... poterunt
... facere possunt deducto eo quod sibi necessarium fuerit, ne egeat.
de ... singularis ... in ... studeat ...
distinctione, et notatur in ... de solutionibus, tradunt ...
in ... Anania ... Decius ... et plures, quos refert ...
ma in ... studeat ... unde non poterit clericus pro debito personali
ter detineri, ut notat ... in ...

V

¶ Quarto deducit Panor. notabiliter, quod beneficia dantur clericis in stipendium, nec enim redditus illorum sint clericis beneficiarijs stipendium laboris, quem impendunt inserviendo ecclesie, quod ultra haec verba suadet, probatur ex cap. ult. 1. q. 2. unde provenit, quod et si clerici habeant patrimonium ex quo habere vivere possint nihilominus possunt percipere, et habere beneficium ex cuius redditibus licite vivere reservato patrimonio ad quoscumque usus, quod ex pluribus rationibus probatur glossa verbo sine peccato in cap. clericos 1. q. 2. et ex cap. cum secundum 16. q. 1. cuius ratio etiam militat in clericis abundantibus patrimonio cap. ult. verbo omnes clerici 1. q. 2. atque dictio, quae universalis omnes comprehendit tam divites, quam pauperes ex quo ita tenet Innocentius in dicto cap. n. 1. communiter receptus ex Hostiense n. 3. Io. Andreas n. 2. Ant. n. 9. Panor. n. 3. Imola n. 1. et ex pluribus quos refert Cenedos ad decretales Colectaneo 13 n. 4. Barb. in collectanea nostri cap. n. 6.

V

¶ Verum contrarium sua decernit glossa ult. in nostro cap. verbo pactis facit, et clarius glossa in cap. vicis 23. hoc ult. quorum sententia defendit Decius in cap. postulasti n. 16. de rescriptis argumentis contrarijs satisfaciens Adrianus Quodlibeto 6. Silvester in summa verbo patrimonium q. 16. quorum sententia suadet ex textu in cap. ult. 16. q. 1. et in cap. clericos 1. q. 2. ex Prospero in cap. pastor eadem causa, et quod cuius textus refertur in Decreto Aquisgranensi canone 101. ex qua etiam cap. tibi autem 26. 12. q. 1. faciunt verba Augustini in cap. ult. eadem causa, et quaestione, et verba cap. si cui 16. q. 3. sedat ex cap. de potuntur ult. verba nostri cap. ibi nisi tales.

V

Sed nihilominus omissis contrahunt glossa ult. in cap. clericos 1. q. 2. et verbo sine peccato in cap. ibi dicitur 1. q. 1. D. Thomas 2. 2ae q. 185. art. 7. affirmabis, quod episcopus cogitur edicere in lite nequivi assignare, quia ita potest ex redditibus proprij patrimonij recipere ab episcopo vetere beneficium iuxta haec verba nostri cap. iuncto verbo nisi tales cap. cum secundum 16 hoc ult. cap. postulasti 1. de rescriptis in quo Romanus Pontifex pauperibus tantum clericis remediant providere intendit: poterit tamen episcopus si velit etiam clerico diviti, et habenti alios patrimonium ex quo vivere possit ex gratia beneficium conferre, et licite vivere de beneficio conservatis redditibus patrimonij sibi et heredibus suis ex supra traditis rationibus. Nec aliud suadent dict. cap. clericos, dict. cap. pastor cum similibus, et omissis, quae Innocentius Hostiensis, et omnes inter praeces supra citati melius affirmaverunt cum Panor. in nostro cap. n. 1. et in disputat. Fiscius clericus Sarmiento de redditibus ecclesiasticis 1. p. cap. 1. Soto de iustitia et iure l. 10. q. 4. art. 3. ad 2. Quintana libro 1. ecclesiastico cap. 2. n. 10. illa iura respiciunt ad statum quem olim bona ecclesiae primis temporibus habebant tempore namque Apostolorum omnia bona fidelium in communem redigebantur ex quo ipsi vivebant, ut constat ex actibus Apostolorum et ex Clemente 1. Torrano libro 2. constitutionum cap. 25. et ex

Ariis iuris, quae gessit Gracianus 12 q. 2. quod tamen postea ex operatum in re pe. ... cle rici, qui pro prijs opibus vitam tollerare possent, si eas privatim revenirent ecclesias ticis bonis ali nequaquam deberent, et hoc idem plures percipiunt dic. Cap. t clericos, dic. Cap. pastor cum similibus; sed postquam beneficia divissa sunt iure est clerico, etiam di viti bona ecclesiastica in suam utilitatem, et alimenta convertere, et de hodie licite po terit clericus secularis licite vivere de beneficio, et patrimonium servare sibi et heredibus suis dum modo honeste vivat nec in usus illicitos expendat, de quo Decius in nostro Cap. n.° 3 consequenter affirmat posse beneficiarium ex fructibus sui beneficij totum accipere, quantum necessarium est ad vitam degendam, et quantum prome retur labor, quem impendit, nam illud videtur iustum stipendium, quod datur iuxta quali tatem laboris impensi Cap. ult.° 1 q. 2. Item parcius vivendo posse ex his, quae meretur eius labor distribuere pro arbitrio, ut potest de patrimonialibus bo nis, ut eleganter probat Navarrus de redditibus ecclesiasticis q. 1. Corolario 10 n.° 70 ⁋

⁋ Verbum assignet, quod est in nostro Cap. intellige sive episcopus ipse, qui ordinavit sive alius iuxta Cap. sicut episcopus 37 hoc tit.° lib. 6.° prout intelligunt ibi Andreas n.° 2 Enrricus n.° 6: quod si beneficium assignet, quod assignare non potest aliud clerico assignare cogetur iuxta Cap. inter caetera 27 hoc tit.° ut ibidi cemus ⁋ Denique inquit textus nisi talis ordinatus de sua vel paterna he reditate subsidium vitae possit habere verba nisi talis ordinatus intelligit

Cum tradentes hoc est in certo tit.° verbum de sua significat iuricos ... sacris ... exeo, quod ordina vel renunciare temporalibus, ut probant Constanciense D.° 8.ª art. 20, et 36 · turre Cremata in Cap. 1, 70 distincion Henrriquez qui plures refert in suma lib. 10 Cap. 17 § 5 ... x. Ex verbo de sua vel paterna hereditate observat Immolan.° 6, quod interdum etiam vivens di citur habere hereditatem, id est quaesitum q. 2 D. ult.° ff. legatis 1 ubi notant concursus Valdus. et Soto fredus, sed improprie quia hereditas non est viventis · l. 1. et 2. ff. de hereditate vendita. verbum subsidium vitae idem importat atque necessaria vitae l. § C patria potestate ubi notat Angelus Decius in nostro Cap. n. 11 ex quo infert, quod si quae ... aliquid alicui legetur pro subsidio vitae intelligitur legatum pro dote si certa cum tristas relinquatur nisi quod si non designetur intelligitur legatum pro alimentis iuxta nostrum textum, et dictum l. § 3. ⁋

⁋ Statuit ergo his verbis Pontifex noster ...co gi ordinatorem providere ordinato sine titulo si de sua vel paterna hereditate valeat susten tari ex quo colo eius, quod statuitur in Cap. clericos Cap. pastor 1 q. 2. Cap. ult.° d. 6. q. 1. Cap. tuis 23 hoc tit.° unde ordinato qualiter cumque diviti, et qui sibi potest sufficere non cogitur episcopus providere, quod non absolute obligatur sed in subsidium: unde infert glosa ult.ª ... ex

quibus

habet desuo, et de ui uere posit, potest sine titulo ecclesiastico ordinari, quia intelligit ordinatus ad titulum patrimonii sui, et ideo in pers, et in reb. utitur priuilegio clerici: sed non recte, quia hoc tempore non de iure erat permissum ordinari, quam ad titulum patrimonii, quia postea permisit Innocentius 3 in dic. cap. tuis, et tunc oportet, quod ordinando titulus constituatur in toto patrimonio, et in parte ipsius sufficienti, ut ibi uidebimus,

2 Insuper insuper infertur, quod si tempore promocionis ordinatus habet patrem diuitem, et aliquem coniunctum a quo posit exigere alimenta, quod non obligatur episcopus, ut argumento capitis 2 de magistris tenent omnes in uiro cap. Immola, et Decius numero 7, quod intellige si pater filio teneretur prestare alimenta, tanquam si non teneretur aliud erit, etiam si clericus ordinetur, quod factum episcopi non potest patri nocere probant Barb. et abeo Velati, in collectaneo numero 1, qui recte aduertit, quod hodie ex tridentino ordinandus non est, quis etiam si habeat patrem diuitem, nil assignatum, prouiltur, et porta

2 Querit Decius numero 22 an si ordinatus reperiatur habere plura bona quantum ad proprietatem alio habente usumfructum an ei teneatur episcopus prouidere: querit etiam an iste ordinatus ab episcopo possit petere alimenta pro preterito tempore uiuere per ipsum. Denique querunt Interpretes, an episcopus non proprius possit aliquem ordinare ad titulum patrimonii quemmadmodum ad titulum beneficii, de quo Innocentius Hostiensis Io. Andreas, et Cardinalis numero 9 Imola et querit quoque an clericus in patrimonio utatur priuilegio clericali sed de hoc postea in dic. cap. tuis

Finis huius capitis

Recitatio Solemnis ad Cpt. Cum secundum Apostolum tit. de praebendis et dignitatibus

Refertur hoc Cpt. in 3. collect. decretalium sub hoc tit. Cap. 1. in illo Innocentius 3. Camoracensi Episcopo scribens in principio multa de Apostolo praefatur, quae ex sacra pagina probare intendit obligationes quas habet ecclesia ad alendos illos clericos qui ei inserviunt, et quod ius ipsi habent, ut ab ipsa expectant alimenta: Sed uidetur quidem quod inepte ad casum propositum in hoc Cap. in quo agitur de clerico a praedecessore Camoracensis episcopi sine certo titulo ordinato, hoc est absolute sine certa ecclesia ac toto loco certa sede certo beneficio Cap. 1. et 2. 70 distinctione, quod episcopus sibi sine certo titulo nostri ubi nouimus: et taliter ordinatus neque altari seruire potuerat, quia ordinatus non fuit, et ideo neque ad munus elegit, quare neque uiuere debebat de altari, et ius repellitur aeternum a mercede praesertim cum ex statutis Chalcedonensis est. Sic a principio dicti in dict. Cap. 1. et 2. qui taliter ordinabant, nec ei quae habebat manus impositas, et ideo inanis ordinationis irrita, et inanis erat eorum ordinatio ad quam iura se refert Concilium Innocentius in uerbis statuentes nostri Cap.

Propter quod Ioan. Innoc. Panor. et alii existimarunt exordium hoc ideo propositum fuisse ab Innocentio Papa, ut inde elliceret correctionem iuris antiqui de quo in dic. Cap. 1. et 2., et probaret institutionem noui iuris a se inductam, per quam ipse benignius agere uolens cum ordinatis absolute, et sine certo titulo correcta dispositione dic. Cap. 1. et 2. ex qua iniuria ordinationis irrita erat eorum ordinatio, uoluit, ut tamdiu per ordinatores et successores eorum prouideretur ordinatis donec per ipsos ecclesiasticum beneficium consequerentur. Sed tunc obstat, quod adhuc praedicto erat iuris noui institutio conuenire non uidetur, quod ex illa non ideo clericus sine titulo ordinatus alicui ecclesiae seruicio deputatur, nec ad onus aliquod eligitur, ut de altari uiuere debeat, nec repelli possit a mercede: deinde quod praedicto erat curia ratio taliter ordinatorum alendorum ex bonis ecclesiae non autem ex bonis episcopi, ut in uerbis licet autem, et in uerbis inde praecipit Innocentius noster.

Sed nihilominus ad casum nostri Cap. exordium hoc, et ratiocinatur Innocentii Papae recte conuenire existimo, ex dispositione eiusdem, quod in uerbis licet ipse de nouo statuit, in hoc Cap. in quo sustulit suspensionem, quae taliter ordinatis imposita erat per dictum Cap. 1. et 2. 70 distinctione, ex quo hi clerici iam habent suorum ordinum executionem, et exercitium in diuino cultu ministeria religionis impendunt, ut inquit l. 2. C. Theodosiano de episcopis et clericis ordinatis, et ministerio ubi uacant Christi Domini obsequio deputati, ex quo recte ipsis conueniunt uerba Apostoli, quae in principio ipso Cap. adducit Innocentius

Pontifex, qui altari servit, de altari vivere debet, et qui ad onus eligitur, a re [illegible] non debet arcere, et qd clerici vivere debent de patrimonio Xpi, et cetera.

¶ Neque etiam illa Sanguisii inscriptio principij nostri Epis [illegible] dignus e, ut et desi[illegible] diminuta et [illegible] et pera[illegible] divinis obsequiis adscribunt illis ad vers[illegible] in usu nos tam ibi tam diu per ordinatores et successores eorum providerint in ordina[illegible], et in usus inde e [illegible] tam diu ei ut necessaria sub mini[illegible], quaequis posteriora [illegible] adeant omnia lendi [illegible] ecclesiae nihilominus a duc clerici ecclesiae [illegible] dijs sustentat [illegible], quae ex bonis ecclesiae fuit eppis assignata, et sic intelliges dum ex iudicio sustinuimus [illegible] in principio, et [illegible], et nove [illegible] et ea, quae diximus in [illegible] in principio [illegible].

¶ Nunc [illegible] ad inscriptionem et verba [illegible] accedamus. Inscriptio est Innocentius [illegible] Camorensi eppo [illegible] in [illegible] correct. Camora sive Zamora civitas e in Hispania, [illegible] longe distat a nostra Salmanticensi, ideo sic appellata [illegible] [illegible] quas [illegible] [illegible] moras appellant, ut inquit noster [illegible] Baseus Cronicorum Hispaniae annorum 704. [illegible] ut inquit Florianus ex Arabico verbo Camorrati [illegible] fuit appellata [illegible] olim Setica dicta esset post Arabes [illegible] Medina Camorrati dicta e [illegible] civitas turquesarum, [illegible] Arabica significant [illegible] Medina civitatem sonat arabice Camorrati autem lapis turquesa appellat eo, qd illa scatent omnes [illegible] in toto tractu Camorensi. Illa, ut et affirmat Florianus [illegible] [illegible] et [illegible] Pater instauravit [illegible] fuit a [illegible] et funditus diruta postea [illegible] [illegible] eius filius a [illegible] [illegible] liberavit, qd et affirmat Baseus, qui [illegible] scripserat ex quorundam [illegible] civitatem hanc denovo institutam episcopatum pete [illegible] Alfonso Hispaniarum Imperatore a Calixto 2º Romano Pontifice circa annum 1119 Pontificatus eius anno 1º [illegible] dere extare instrumenta Pontificia, et Imperatoria, in archivis illius ecclesiae in [illegible] et primum eppum Camorensem fuisse quendam Bernardum [illegible] canonicum, qui obijt anno Domini 1149, et huic successisse Stephanum virum sancti[illegible] aliqui dixerunt Camorensem fuisse [illegible] Numantinum eppum, quos ex eo [illegible] Baseus, qd eppus Numantinus [illegible] fuit, [illegible] Numantia multo ante [illegible] ad [illegible] diruta fuerit, et nullo post tempore instaurata. ¶

¶ Camorensis eppo [illegible] [illegible] Innocentius noster, sed et [illegible] accedens 24 [illegible] [illegible] de negligentia [illegible] et Camorensi, Segoviensi, et [illegible] eppis simul scribit [illegible] de calumniatoribus, Camorensi, et Salmantino eppis, [illegible] ex [illegible] 18 de censibus: [illegible] de inscriptione in qua nil aliud habemus, qd observare possimus nisi qd Camorensis eppus huius praedecessor ad qm [illegible] scriptum e, quiqm [illegible] subdiachonum ordinaverat [illegible] nomine vocabat, quem mai[illegible] ipse suo diachonus [illegible] ex [illegible] forte [illegible] dist [illegible]. [illegible] litteras [illegible] accedamus [illegible].

((Inquit Pontifex cum secundum dictum Apostoli, qui altari servit vivere debeat de altari. Et qui verba sunt Beati Pauli Apostoli 1.a ad Corinthios 9, ut advertit glosa marginalis, et omnes interpretes, quo Capitulo probare intendit Apostolus, quod licet ipse manibus quæreret sibi victum, ut alij Apostoli, et non daret locum falsis Apostolis materiam exercendi quæstum, prout explicat Canon. non est, ne quem gravaret, ut elegantius explicat Jeronimus in epistola ad Rusticum Monachum de qua in Capitulo nunquam 55 de consecratione distinctione 5 attamen licitum fuisse Apostolis, et nunc licere alijs clericis vivere de rebus ecclesiæ nec illis imponi, quemadmodum nec ipsi Apostoli sic, et ipsi tenentur proprijs manibus victum quærere, ut patet ex illis verbis, quis militat suis stipendijs unquam, quis plantavit vineam, et de fructu eius non edit, quis pascit gregem, et de lacte gregis non manducat, scriptum est enim non alligabis os bovi trituranti, quæ a Beato Augustino referuntur in Capitulo nunc infra 28 q. 1, quæ hæc verba addit Apostolus nescitis quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt edunt, et qui altario deserviunt cum altario participant ita dominus ordinavit his, qui evangelium annunciant de evangelio vivere, ex quo hæc verba mi. Capitulis desumuntur in quo loco ubi altari in textu collectis legitur altario utroque enim modo dicitur, ut sciat ex Capitulo nullus 57 de consecratione distinctione 2.a Capitulo doctos 22, 16 q. 1.a, et ex alijs pluribus.

((Hæc verba Pauli Apostoli sic explicat Prosper de vita contemplativa lib. 2, et intelligantur de contemplativis facultatum suarum, qui nihil proprium habere voluerunt cuius verba referuntur in concilio Aquisgranensi sub Stephano 5 Capitulo 111 ad quem sensum respicere videntur verba Ambrosij, quæ referuntur in Capitulo doctos 16 q. 1 ibi doctos, et probatos monachos presbiteros dedicatos baptizare predicare penitentiam dare, et cetera ut iuxta Apostolum de altario cui serviunt vivere, et cetera ex quo colligitur etiam monachos, et nihil proprium habentes vivere debere de altari. Nec aliter innadet [illegible] dicta 6 eadem causa, et q. quo aperte significatur monachos non posse vivere de altari, ut significant illa verba alia causa est monachorum alia clericorum clerici pascunt oves, ego pascor, illi de altario vivunt, mihi quasi infructifere arbori securis ponitur ad radicem si munus ad altare non defero; quod Capitulo, quod ex beato Jeronimo desumitur in epistola ad Eliodorum illud tempus respicit, quo monachi non ordinabantur nec clerici fiebant, sed inter laicos censebantur, ut diximus, in Capitulo episcopus 4 n. 11, quorum officium erat non in ministerijs ecclesiasticis versari, sed in planctu ieiunijs, et orationibus Capitulo monachus 4 Capitulo qui vere 16 q. 1, et ideo eorum officium tunc nullum presterebat de bonis alimentorum ab ecclesia, sed postquam ordinari cœperunt, et clerici fieri illisque dare baptizare predicare, et penitentiam dare, et proprijs bonis, ex voto paupertatis renunciarunt tunc recte vivere potuerunt de altari, ut affirmant Concilium Aquisgranense dicto canone 111, et dicto Capitulo doctos nunc vero postquam monachi in communi vivere cœperunt illi de bonis monasterij Capitulo ut 1.o de regularibus, ex quo sequitur quasi contractu inito temporis professionis inter monachum, et monasterium per quem mona-

chus

facta professione totum se tradit monasterio autentica ingressi C. de sacrosanctis ecclesijs, et monasterium acceptando professionem separatam illius constituit c. statuimus, 19. q. 3, et ut pater a. aliunque tenetur, ut notat Panormitanus in c. porrectum n. 10 de regularibus.

Sed nihilominus haec verba apostoli sic accipiuntur in canone 41 Apostolorum, qui totus ponitur ex c. praecipimus, 24 c. ex his 22, 12 q. 2, ut ex eorum inscriptione constat, ut episcopus possit ex bonis ecclesiae accipere ut nihil ei possit omnino deesse lex enim Dei praecipit, ut qui altario deserviunt pascantur de ipso quae verba, quae ex versione Dionisij desumpta huc adducuntur in originali, quia nec militibus stipendijs proprijs unquam hostes armasse tradit consumant versiones Genciani, et Dionisi, Gotofredi, in quo canone verba illa lex Dei huic loco Pauli apostoli respondent, ut ibi advertunt omnes Gotofredus litt. d. in quem sensum haec verba ad omnes clericos, qui ecclesiae inserviunt extendit Pontifex noster Innocentius, quod in illis eadem ratio militat atque in episcopo iuxta quem verbum altari in hoc c. large sumitur pro ecclesia pro beneficio, et praebenda, et quolibet proventu ecclesiastico prout explicat Paulus Lancelotus regularum iuris Pontificij lib. 2 pag. 131.

Inquit ergo apostolus, quod qui altari servit vivere debet de altari, quod sic intelligendum est, etiam si beneficiarius habeat de suo unde vivere possit, quod tunc, etiam potest vivere de altari, et suo parcere nec propterea dicetur facere contra canones ut, et probat Lancelotus, et nos diximus, in c. episcopus q. n. 40. Sed, et haec verba intelligit Hieronimus relatus in principio 44 distinctionis, ut sacerdoti quidem liceat vivere de altari non autem luxuriari tibi inquit o sacerdos de altario vivere non luxuriari permittitur, ut notant Panormitanus n. 2 Cardinalis n. 1 Lancelotus ubi proxime: verbum autem luxuriari iuxta praedictos non refertur ad luxuriam solam, quae exercetur circa carnalia desideria sed ponitur pro omni illicita concupiscentia, et omnem immoderatam superfluitatem respicit, et nimiam supercrescentiam iuxta illud Virgilij, luxuriem segetum tenera depascit in herba, iuxta quod non licet sacerdoti luxuriari de altari non solum quo ad carnalia desideria, sed nec in vestibus, aut apparatu ciborum nec in alia prodigalitatis specie, quae omnia veniunt sub nomine luxuriae l. 1 § ... consulto, et dilicio edicto ... et mulieri l. 5 ff. curatore furiosi l. sive ero 12 § ... adolescens ... quos accipitur apud Lucanum lib. 4 pharsaliae, O prodiga rerum versos Luxuries nunquam parvo contenta paratu = Et quaesitorum terra mariquae ciborum = Discite quam parvo liceat producere vitam = Ex quo colligit Panormitanus beneficiarios convertentes redditus ecclesiae in usus inhonestos si non habeant Patrimonium teneri de suo reddere, quae male expenderunt iuxta c. ... 2, et c. 12 q. 4, quod tamen negant Covarrubias ... tomo 1 de Iustitia disputatione 144 n. 19 Lessius de Iustitia lib. 2 c. 3 dubio 6 n. 43 Spino ... q. 14 num. 13, quam laudat Cresuña distinctione 44 in principio n. 2.

Sed et oportet iuxta haec verba, ut clericus vivere possit de altari, quod altari deserviat, quare beneficiarij qui non recitant divinum officium tenentur restituere fructus beneficij, ut tenent ... Labarrus in manuali c. 25 n. 122 Emanuel Rodriguez in summa 1 tomo tractatu de religione c. 4 conclusione 20 dubio ... Salcedo in practica c. 57 n. 1 Cresuña ubi proxime n. 3 ... quod debes ... casio, peccat, qui non recitat.

divini officii, qui tenetur illud recitare, et quia ex causis excusatur, et in illis attentio requiratur in illis, de quo etiam Lesius lib. 2. cap. 37 dubio 11 n. 77 ubi tractat an sit peccatum mortale in isto officio desistere recitare de. ancto. de quo latius refert ab Acuña dicto ?

V

Insuper requiritur expositio ex pg. dic. Gracian, in cap. 1 § is ita 13 q. 1 ad pro ex diis suis habere exercitio, ut officio sic id, decima participat in quenque, etiam ex pg. dit Garniusanno cap. 7 n. 72

V

Denique ex his verbis colligit Gl. de Cancarrano n. 1, q. qui tenetur ad operas ab ipso debet habere alimenta, et intenet ipsas prestare suo victu, suo victu L.8 cum duabus sequentibus ff. de operis libertorum, de quo late Tri. de Anania in nostro cap. n. 3

V

Inquit Pontifex, et ~~qui~~ quia ei non eligitur repelli in diusa et mercede. Et ita recepta ex Paulo desumptum cap. 1 ad Timotheum 5 ubi scribit, qui bene praesunt presbiteri duplici honore digni habeantur maxime qui laborant in verbo, et doctrina dicit enim scriptura non alligabis bos os trituranti, et dignus operarius mercede sua in quibus verbis illa duplici honore digni habeantur idest significant atque duplici stipendio duplici mercede ut diximus in inscriptione huius et verba autem illa dignus est operarius mercede sua desumuntur ex Luca cap. 10 et Matheo cap. 10, qui loco illorum verborum Luce mercede sua scribit cibo suo, ut de apparet mercede apud Lucam, et nostrum Capitulum importare etiam cibum

V

Ex his verbis deducit gl. nostra quod ad quem spectat onus spectare debet, et emolumentum, q. probat ex cap. ecclesiasticis 45 cap. quicunque 66 cum sequenti 12 q. 2 adde cap. et omnino 31 distinctione, et illud Gregorii lib. 2 epist. 136 dum scribit valde rursus durum est, ut qui se de nullo sentit commodum sustineat iniuste dispendium, et illud vere, multa ex quo fuerint commoda eius incommoda eiusdem esse, exquo infert Gl. de Acarrano n. 2, q. adepto honere videtur adeptum emolumentum, et econversa, Algrius 10 § ab irrecitis, in sedimus dispergatis, item notat gl. q. non est feredus is, qui lucrum accipit honus recusat. l. unica § pro ~~.~~ C. de caducis tollendis, ut inquit l. secundum dum natura ff. de regulis Iuris regula, alius sit eodem tit. lib. 6 secundum dum natura commoda cuiusque rei eum sequi, quem sequuntur incommoda iuxta versum, quem adducit ~~.~~ cio ad hoc nostram notant Stelliz sic Cardinalis, et Panor. in nostro cap.

V

Etiam ex his verbis deducit Panor., q. clericus dicitur de quota vincla bonus: et ideo non omnis facit digne, gerere clericatum imo difficilimum propter honera annexa iuxta dicta distinctionem 50 per totum

V

Igitur stipendium, seu beneficium clerici est sibi quasi quedam merces ratione, a contrario infert, q. licite clericus pauper locat operas in spiritualibus absque eo q. committat simoniam ex eo, q. non principaliter intendit vendere divina, sed ut vivat, et q. nichil aliud est communi natura lis. beneficia enim naturaliter nobis adquiruntur labore, et expressis cap. super dereningiat. faciunt que notant in cap. significatum 10 n. 11 expressis, itaque probant Eginalus tura in 4

distint. 2. et ibi Cathiaro, et cognac, et in materia nus in quaestionibus, et in menore, tto co capto et Angelus verbo Symonia 2. n. 6 et Adrianus, Quodlibeto 9 art. 1 litt. 3 sicut stravius post Innocentium et alios tenent et Navarrus 3 Regul. 14 q. 9 Cartusianus in vita Xpi p. 1 c. 1 Caietanus 2. 2. q. 100 art. 3 vers. ad 2. et in Summa verbo Symonia regulae, Silvester in 6 art. 1 cognac. quod 4 sequentia in omnibus ex Panor. in cap. sug. n. 4 de symonia et Aragon in cap. Iudices 1 q. 1, qui vero sciunt distinguunt inter mercedem operis, et stipendium sustentationis, l. 2 ff. locati, ut si non liceat, quia sunt annexus spiritualis, vero ratio sustentationis haud maxime, quae iure nata videbitur aequum, et omnino eiusque laborantibus, iuxta regulam nostri Dominus cap. cum in 1 q. 2, cap. relatum 2 q. 1, et hoc modo intelligit Barb. ibi n. 2 dictum cap. significatum, aliud dicendum est de labore, quem vocant accidentario, qualis est ille, quem in spiritualibus ministri sustinent mandando dictum negotio vel eundo ad certum locum pro spiritualibus ministrandis, nequaquam iniciabor ratio, de quo vendi potest absque symonia, quia est annexus in spiritualibus, antecedenter, et praeparatorie ut notant in cap. ult. 21 q. 2, et in dic. cap. significatum Innocentius, Caietanus, Sotus, et Victoria ubi proxime etc.

V.

Inquit Textus patet assimili, ut clerici vivere debeant de patrimonio Xpi, cuius obsequio deputati. Ex praedictis locis, quae explicavimus, per argumentum assimili colligit Pontifex noster, quod clerici de bonis ecclesiae vivere debent argumentum enim assimili probatur in Iure, et ex notatis ab Hostiensi in rubrica de C. n. 1, et ibi Panor. et Inmola n. 3 Eberardus loco assimili. Format autem hoc argumentum ex identitate rationis, et equitatis. l. illud ff. ad l. Aquiliam l. a ficio ff. de obligationibus, et assimili, quae in similibus, idem est Iudicium cap. inter coeteras de rescriptis cap. 2 de translatione praelati cap. Inceausis de sententia et re iudicata cum aliis, quae adducit ... n. 3 et utroque modo ex Verbis Apostoli supra relatis argumento assimili desumit Pontifex noster, quod verba Apostoli de corporalibus et temporalibus locuti, ut ex ipso patet, et ex canone 41 Apostolorum de quo in cap. ex his 12 q. 1, et tamen ex paritate rationis, et equitatis assimili ad alios clericos, qui ecclesiae inserviunt extendit, ut et hi de bonis ecclesiae vivere debeant etc.

Bona ecclesiis patrimonium Xpi rectissime appellat, ut et in cap. cum ex eo 34 de elect. in 6 cap. 1 cap. absolverit 12 q. 2 Tridentinus S. 25 de reformatione cap. 1 in textu propter universale dominium, quo Domini est terra, et plenitudo eius cap. quo iure 8 distinction cap. tua 26 de decimis, sed specialiori dominio iure ex quo patrimonium dicitur res ab aliquo adquisita. l. bonorum ff. de bonorum possessionibus et res ecclesiae Dominus noster Iesus Xpus suo proprio sanguine acquisivit, et sanctorum suorum, ut affirmant Hostiensis, Iu. Andreas, Cardinalis, Panor. et alii, et doctor Navarrus, quos refert Barb. in collectaneo n. 3, idem affirmat Hostiensis hoc debere considerare praelatos, qui se dominos reputant, rerum ecclesiae, et qui communitatis fructus sibi in totum appropriant, et specialiter illos qui in malos usus expendunt, ne de talibus bonis luxuriae et mediapident. sed honeste vivant cum ratio nulla hoc ff. cum sint illorum tamen administratores procuratores, dispensatores cap. 2 de donacionibus ex quo eadem verba repetit

omnes interpretes sup. citati: alio respectu rei ecclesie dicatur esse Romani Pontificis cap. 2 de preb. dist. 16 clemetina 2 ut lite pend. et pauperes cap. in canonibus dicime [illegible] sed de [illegible] diximus in inscript. de reb. eccl. [illegible] dominium rerum ecclesie.

Illarum cuius obsequio deputatur, idest dicatur clerici milites Xpi Domini [illegible], ut notavimus in [illegible] et eius servicio addicti quo ipse verbo obsequij accipit, in cap. significatio [illegible] ex quo infert Hostiensis, Inde secus [illegible] Deicedit, [illegible] ex illo versu, quem etiam adducit [illegible] versio [illegible] Domino gravis: cui servit ecclesias cap. diachoni [illegible] distinctione

Inquit textus, ut ipsa nominis ratio persuadent cum enim a cleros, quod est sors, hereditas clerici appellatur, quod in sui ordinat. fas sumatur in hereditatem Domini, et assecuntur hereditatem in ipso, ut vere possint sapere cum propheta Dominus pars hereditatis mee dignum est, ut ecclesie stipendijs sustententur in qua, et quibus divinis obsequijs adscribuntur. His verbis aliud argumentum continet, quo ex ipsa significat. nominis clericum colligere intendit Pontifex noster, quod clerici debent stipendijs ecclesie sustentari, et sic efficit argumentum clerici a nomine cleros, quod grecis idem significat, ac tam sors, hereditas a [illegible] idem, quod in sui ordinat. assumuntur in hereditatem domini, et assequuntur hereditatem in ipso iuxta illud Profete salmo 15 Dominus pars hereditatis mee, cum ergo in ecclesia, et pro ecclesie de bonis [illegible] quis adscribantur dignum est, ut ecclesie stipendijs sustententur: eodem modo ex significat. nominis cleros sive clericus probat D. Jeronimus in epist. ad Nepocianum relatus in cap. clericus 5, 12 q. 1, quod clerici aurum, argentum, possessiones, et varia supellectilia habere non debent, et in alia epist. de qua in cap. duo sunt genera [illegible] eadem causa et q., ut ostendat clericos Reges esse [illegible] se et alios in virtutibus regentes, et in epist. ad Paulinum, de qua in cap. si cupis 16 q. 1, ex significat. nominis monachus ostendere nititur, quod monachi non debent in urbibus abitare [illegible] cap. cui portio 12 q. 2 [illegible].

Sumit ergo hic argumentum Pontifex noster, ex ipsa nominis ratione ut patet ex illis verbis, ut ipsa nominis ratio persuadet ex quo deducunt interpretes [illegible] argumentum a vi nominis desumptum, seu ab Ethimologia et alusione vocabuli, quod ex his verbis notant Gomez [illegible] 4 et ibi additio [illegible] Cardinalis [illegible] Immola [illegible] ordinaria [illegible] Barb. in colectaneo [illegible] 4, et in locis comunibus argumentorum loco 44 late Ebervardus loco ab ethimologia affirmantes argumentum a vi vocabuli sed prava [illegible] in iure cum negative [illegible] affirmative vero [illegible] penult. ff ad municipalem: quod si ethimologia, seu vis nominis rei diffinicioni non contradicat, tunc etiam affirmative ab ipsa desumi potest argumentum, et ita hec verba nostri cap. intelligit Canor, in quo ex ipsa nominis rat. affirmative argumentum desumit Pontifex noster, et eodem modo intelligi debent cap. ceteros in principio 21 distincione cap. clericus 5 cap. duo sunt 12 q. 1 cap. si cupis ubi gl. 16 q. 1 [illegible] Eugenium 20 ff de verb. signif., quod et probat Eberardus [illegible] et sup. citatis, multa circa [illegible] argumentum videri possunt.

Etiam ex his verbis deducunt interpretes bonum esse habere bonum nomen, et quod [illegible] imponere filio suo malum nomen;

na quiquis non ualeat arg.tu ab etimologia nominis proprij, q. nomina propria ad placitum sint inuecta attamen sepe homines desumunt argu ab etimologia, ut nomina sint consequentia rebus § e, et alijs in tit. de donacionibus et ipse sepius nominis significacio attenditur, ut in nostro cap., et ex horrido nomine ipse homines suspicantur sinistrum putantes a illud fuisse impositum, et propterea ab aliquibus euitantur in contractibus, ut tradit Cardinalis n° 2, et ibi addicio litt.a a, facit l. facta 63 § si uero nominis iuncta gl. ff. ad trebellianum unde affirmat Jo. Andreas n° 2, q. uxor eius multum abhorrebat mala nomina dicebatque q. si emerentur imponi deberent bona, et pulcra licet uendita precio cariori: et Panor. de testamentis dos esse illos, qui cum habeant nomina ad libitum horrida nomina recipiunt, et Florianus clamat contra multos nobiles, qui uolunt recuperare nomina antiquorum suorum etiam si turpia sint prout referunt Immola n° 1 et Mariana n° 2: et hec fuit una de causis, quare incoronatus Papa eius nomen mutet prout notat gl. verbo Bonifacius in prohemio sexti Panor. dic. n° 5 Cardinalis n° 2, et plures, quos refert Barb. in proemio decretalium n° 6 apud quem uideri potest, quis primus ex Romanis Pontificibus incoronatus sua nomen mutauerit: ex quo etiam prouenit, q. ex bono nomine sicut ex facie pulcra oritur bona presumptio ex turpi uero nomine, et facie deformiori sinistra, ut in textu in cap. 1 de deposito cum similibus quos refert ibi notat Barb. in collectaneo n° 2, et 3, et in proemio Sexti n° 9 Ebrardus loco ab etimologia n° 7 propterea Cardinalis Cui Amarela in hoc casu de utroque nomine suo gloriatur, et utriusque etimologiam, et origine recipiet &c.

V.

Procedit ergo argumentum Pontificis nostri a nomine desumptum in hunc modum cum enim a cleros idest sors, hereditas clericias uellet q. etiam cleros designificat atque suis patrimonium, hereditas, porcio, que sorte obtigit apud Grecos constat ex Homero in Odissea Demostene, Platone de legibus, et alijs, a que forte desumpsit D. Isidorus lib. 7 Etimologiarum cap. 12 relatus in cap. cleros in principio 21 distinction, et in lib. de officijs lib. 2 cap. 1 Rabanus de institut. clericorum lib. 1 cap. 1 Geronimus in cap. clericus, et in cap. duo sunt 12 q. 1 Ambrosius in cap. cui porcio ea de causa, et 2: sed et cleri appellatur significatur hereditas in legibus Solonis, ut affirmat Crateius lib. 2 ueteris Iuris prudentie, et in Lexico, et ex alijs Gregorius lib. 16 sintacmatum cap. 1 n° 5: iuxta que hec verba nostri cap. ibi a cleros, idest sors hereditas, et cap. cleros in principio 21 distincion intelligunt Hostiensis, et Jo. Andreas ut particula pro idest accipiatur: hereditas autem ideo sors appellatur f. q., ut affirmant Alciatus lib. 5 parergon cap. 22 Tiraquellus de iure primogeniorum q. 27 opinione 1 n° 2 olim sorte diuidebatur sicut et Regna et officia lib. C. ff. familie herciscunde, sicut sidueb., et omnia de legatis f. q., ut prouant Belarminus lib. 1 de clericis cap. 1 Sebastianus Cesar de ierarchia ecclesiastica lib. 2 disputat. 1 § 1 n° 1 hereditas in plures sorte plerumque diuiditur, et licet ad unum aliquem tota perueniat id tamen in electione, seu sorte sit nascuntur enim, ut plurimum, et fiunt heredes, q. prouant ex Paulo Apostolo, et Chrisostomo &c.

Ast vero autem cleros, ut inquit Pontifex noster clerici appellantur, hoc est eo seligi ideo, qui divino cultui ministeria religionis impendunt, et in ecclesia Christi deserviunt l. generali 23 C. sacrosanctis ecclesiis l. 2 C. Theodosiano de episcopis, et clerici ii, qui in decurias suas distribuebantur, ut muneri dato sibi munere fungerentur, ut probat Ciaccius dic. cap. 22 in fine, ut inquit Isidorus in dic. cap. cleros in principio 21 distinctione Mathias, qui primus per apostolos legitime ordinatus sorte electus est, ut constat actorum 1, ex quo affirmat idem Ciaccius ab ipsa usque nascentis ecclesiae infancia forte clerici eligi solebant, ut et olim in veteri test., et aliud varias naturas sacerdotes, ut post ipsius late probat etiam Siraquel in dicto 17 n. 3, et 9: denique, quod receptius affirmat Ciaccius alio cleros clerici appellantur, quia in patrimonio sunt, et hereditate Domini sunt adsciti cleronomos enim Graeco heres vocatur, et ad hoc respiciunt haec verba nostri Episcopi ibi quod in sui ordinatione et cetera ingeravit reddit Pontifex noster cur a nomine cleros clerici appellentur scilicet quia in sui ordinatione assumuntur in hereditatem Domini hoc est de sorte Domini sunt, ut inquit dict. cap. cleros cap. clericus 12 q. 1 quia assecuntur hereditatem in ipso hoc est Domini qui habent dic. cap. cleros Dominus sors idest pars clericorum est dic. cap. clericus utrumque enim vere significat versus ille Prophetae psalmo 15, quo etiam utitur Pontifex noster, Dominus pars hereditatis meae, quem qui hodie ordinantur psallunt, et pronunciant in sui ordinatione, ut affirmat S. Gregorius lib. 16 syntacmatum cap. 1 n. 5, quod interpretatur Hieronymus in dic. cap. clericus, ut clerici vivant de decimis, et altari servientes, de altari oblationes sustententur habentes victum, et vestitum, quod et probat Gracianus in cap. si inmortem 20 dist. 23 et alios quos refert in dic. cap. cleros, quare ex his, et etimologia nominis recte colligit Pontifex noster, quod dignum est, ut ecclesiae stipendiis sustententur in qua etiam divinis obsequiis adscribuntur ex regula cap. is ecclesiasticis 67, 12 q. 2, quod ad hoc expendunt glossa, et Hostiensis.

Unde apparet, quod inepte Hostiensis glossa secutus illa verba nostri Episcopi et assumuntur in hereditatem Domini de his intelligit, qui sine beneficio ordinantur habentes sufficiens patrimonium, et illa verba assequuntur hereditatem in ipso de his, qui ad titulum promoventur, de inferentes, quod habentes sufficienter, de quibus dicitur est de necessitate ecclesiastici beneficii assignandi, de quo diximus in cap. 4 n. 40: sed et infertur ex verbo vere quod non debemus dicere mendaciis cap. Faciat 12 q. 2, quod et notant Sanct Andreas, et Cardinalis, qui significat utique stipendiis etiam diximus, in dic. cap. 4

Inquit textus licet autem praedecessores nostri ordinationes eorum, qui sine certo titulo promoventur, in iniuria ordinantium irritas esse voluerint, et inanes ... dispositio iuris antiqui: ille primo iuris ... qui, ut inquit Hostiensis hoc est stricti, et rigurosi, et ... interpretes ... respiciunt quod non dispositione Niceni concilii ut per ... scribit Panormitanus n. 4, sed Calcedonensis sub Leone I Romano Pontifice celebrati, et concilii Placentini sub Urbano 2, quae referuntur in cap. 1, et 2 70 distinctione, ut advertunt glossa Innocentius, Hostiensis, et omnes interpretes quorum iuris dispositio, quae concilii ... nichilominus in his ... Pontifice cum aliis Pontificibus praedecessoribus suis

innovit, et praeter alia ipse praedecessores mei sorte Romani Pontifices generalia concilia, et totius ecclesiae universalis; et episcopos approbat definitionibus conciliorum congregatorum ut late probat Bellarminus tomo 2 de conciliorum auctoritate.

Praedicta vero concilii, qui absolute ordinabantur, et sine certo titulo neque in ecclesia civitatis sive possessionis, aut in martyrio sive monasterio aliquo habebant manus impositas, et nullius habebat valebat ubi iuris ipsius, qui eum ordinavit iuxta dictum canonem irrita habebat eius ordinatio iuxta dictum caput ut hoc quo ad executionem ordinis non quo ad veritatem seu characterem quem illi revera recipiunt, ut notant glossa et indic. cap. 1 et 2 ubi notant interpretes non enim significant verba irritas esse voluerint et inanes quasi in nostro capite irritum sit et inane dicitur, quod licet voluerit reddidit tamen sine effectu. Sed inde iniuxto rupto, quod ut inquit Pontifex noster, et dict. cap. primum in iniuria ordinantium non in exercitio dicti, qui dividerint sine exercitio et clericos, quos ordinaverant, ut in simili probat cap. de cons. dist. 32 [illegible] ex praedictis iuribus probant interpretes quod olim ordinati sine titulo suspensi erant ab ordinum exercitio licet revera rite essent ordinati, et plures referens tradit Azpilcueta in dict. cap. 2 n. 1 ubi quaerit n. 2 utrum hanc suspensionem incurrerent, qui absque peccato veluti cum praeceptum episcopi sui ordinantur sine titulo: et horum iurium dispositio forte videbatur etiam in moderno nunc ordinatos sine titulo petere beneficium, ut excusat Cardinalis n. [illegible]

Verba sine certo titulo explicabis iuxta ea, quae diximus in cap. episcopus 4 de titulo et ex his quae notavimus in cap. 2 de titulo ne his verbis obstet illorum iurium dispositio.

Inquit textus in ottavo benignius agere cupientes ut diu per ordinatores et successores eorum providerint volumus ordinatis donec per eos ecclesiastica beneficia assequantur. His verbis correctio iuris antiqui est stricti, et rigorosi continetur, ex quo ordinatio clerici facta absolute irrita erat, et inanis, ut apparet ex verbis praecedentibus, quod vero Pontifex noster abrogavit eo quod benignius sit manere ordinatum clerici episcopum qui ipsum ordinavit sine titulo et debeat alimenta praebere, quoad ei stipendio aliquo clericali affecerit, quare clericus sic ordinatus hodie non carebit suorum ordinum executione, neque suspensus erit, ut notant Immola n. [illegible] Cuiacius in cap. episcopus 4 de titulo mutatam quoque esse poena suspensionis, idem quae in cap. 1, et 2 70 distinction in hanc ut ordinatores, et successores eorum teneantur tamdiu providere ordinatis donec eis beneficium competens assignent, ut notat Azpilcueta indic. cap. 2 n. 3 quod ius in absolute ordinatis, et non in certa ecclesia de novo statuit Pontifex noster in nocentius avaro ex plagiis iuris, qui in ordinatis in certa ecclesia, sed ultra non praeferens nitium antea statutum erat in cap. 2, et 4 de titulo, quae in hoc casu nil disposuerunt ut diximus in dic. cap. 2, quid quid velint Oxentana et Azpilcueta dic. n. 3. Ceterum ex his verbis observabis Romanum Pontificem solum derogari concilio generali quale fuit concilium Chalcedonense, idque in dic. cap. 1, quod potest cap. significasti 4 de elect. notant Panor. n. 5 Cuiacius indic. in episcopus

Oportunum

Opponunt sic Andreas n° 3 Cardinalis n° 11, q imo magis videbat
q ordinato sine titulo n debet compelli ordinator t successor eius providere, q cu ipse
ordinatus etiam fuerit in culpa debet compensari cum delicto ordinatoris ipse penult.
et ult° de adulterijs s. viro tt. soluto matrimonio: ego magis urgeo difficulta
tem eo, q ius antiquum aequiu, qm nouum ideo visibat, q ex iure antiquo, tam ordinator
quam ordinatus ex culpa sua puniebatur scilicet et ordinator, in iniuria, et vere pecunia
quam patiebatur in suspensione ordinali, ordinatus vero in eo, q suspensus erat ab ordi
nib, at iure nouo ordinator tantum punitur in eo, q ordinato provideat ordinatus ve
ro nullo modo, seu eius culpa n tantum remanet impunita, sed ex ipsa comodum reportat
ut sibi provideatur ab ordinatore contra regulam Cpit in te lex xim. de iudicijs. Respondeat
sic Andreas in dicto penult. n° 7, et ibi Cardinalis, q in h casu cessat regula pre
dicta propterea, q si ordinator de culpa excipiat contra ordinatum ordinatum ordinator
datur replicatio de culpa ordinatoris ex qua eius elidetur exceptio iuxta notata in
l. cum mulier 47 ff. soluto matrimonio. § Marcellus 13 ff. de liti except. q et in
nostro Cap tradit Cardinalis dicens: insuper respondent, q dum quis sine titulo ordines acci
pit n ideo in culpa e, sed omnis culpa e ordinatoris, et ideo in civilis iuris ordinato
suspensio imponit. ut apparet ex verbis praecedentis, et ex dicto Cap. ut et in Cap. de eruditis, 32 dis.
q q ex qua doctrina cessat etiam posterior difficultas. denique affirmant, q omnis alimentorum ordina
ti n tam provenit ex culpa ordinatoris, quam ex eo ne clericus mendicet iuxta Cap. Si
autem 93 distinctionis q ex eadem ratione si ordinatus cum titulo depauperetur sine culpa sua
illum ordinator alere tenetur Cap. pastoralis Cap. remoto 7 q 1, et ideo ~~causa~~ causa provi
dendi n e delictum ordinatoris.

Ex his resolvi debet illa q, quam circa hanc verba nostri Cpis trac
tant interpretes nempe an ubi in totum sublata sit suspensio de qua in dicto Cap. 2 et 1, 70 dis
tinctionis ita ut ordinatus sine titulo comodo utroque ordine titulo liber maneat ab illa an vere ill.
ca. vero adhuc hodie incorrecta maneant, si ordinatus sine titulo fuerit in culpa, et
ordinans sine illa vel uti si est falsis probationibus et mendacijs deceperit dicendo se ha
bere titulum sufficientem: et quidem etiam h casu, et omnino in verbis nostri Cpis sublatam esse suspensi
onem tenent Panor. et Immola in Cap. 2 n. 10 7 Barbosa consilio 19 n 2 de temporib. ordi
nandorum Sairus in Thesauro casuum conscientiae lib. 2 Cap. 4 n. 16 Ugolinus de irregulari
tate Cap. 2 n. 1 Genuensis in practica archiepiscopali Cap. 21 n. 12 Gonzalez ad regulam
gl. § 8 10 n. 25, et 27 de beneficijs p. 2 Cap. 5 n. 22 Gutierrez practicarum lib. 2
q. 65 n° 2 Cenedos ad decretales collectaneo 33 n. 2 Avila de censuris p. 5 dispu.
7 dubio 4 conclusione 2 Soletus lib. 2 summe Cap. 40 n. 27 existimant q suspensio
de qua in dicto Cap. 1, et 2 imposita erat in iniuriam ordinantis, ut apparet ex dicto Cap. 2
et ex verbis praecedentib, quam ex his verbis mutatae in poenam, quae solum ipsi ordinanti imponit, cum
dicit nempe obligatur providere ordinato de necessarijs ecclesiastico beneficio provideat.
Sed contrarium alij existimant nempe h casu sublatam n esse suspensionem iuris antiqui q. ipse
ordinans n fuit in culpa, q falsis probationibus et mendacijs deceptus fuit ab ordinato cum
sui ex quo illi persuasit se habere titulum sufficientem nempe iure antiquo in iniuriam ordi

nq si iirrita esset ordinatio hec equat cu in secu p a ordinq sit i ta p iures, quos refert i4 a ut in Indic cp n et q. 70 distinctione, qui affirmant, q quqni s etiq h casu sublata fuerit reus pq. i iuris antiqui attamen eppus ex h nouo iure n tenet aliene facere ex alin prouationib, et medaicis ne qui falit ex dolo, et malitia sua commodu reportet adde, quos refert Bar. in colectaneo ni qqi n6 inf.

Inquit ergo Pontifex nos tamen benignius agere cupientes, benignitas, et subtilis ratio quonis in illi ser uitutib, rusticor. l. 2 ff. reb, creditis l. 25 ff. donationib, benignitas e equitas n stricte ius, et regeuron, et ideo benignitas equitatis dicit in l. 25 ff. de leg. ib, et rara mq benignitatis in l. 11 ff. de penis, et benignius ouniri quis dicit cu debito pp ngi n patit l. 25 ff. bonis libertor. in ta que, ququis ol ordinat clericos sine tit. facti i irriteserent, et inn anes, nunc tamen ex benignitate, et equitate Pontificis nri n ita: huius benignitatis ratio cti net in vbis, que in 3 collect immediate post illa, que explicam. ne forte clamores clericor pauperum quos in aures Domini Sabaot credim introire induratafacie negligere uideamur, scr. e clamores clericor, qui medicabant, et publice a quolibet deposcebant alimonia Cp. dia choni 23. vii nuu aute 93 distinctione.

Inquit Pontifex eq diu ordinatores. Intellige illos, qui ppe t po alia ordinauerunt iuxta ea, que dixim, in cp. 4 vbo ordinauit h tt. ubi in vbo eppuo ex plicauim, qui hoc nomine cprehendat. Intellige insuper hec vba de illis, qui scienter ordinarunt sine tt. et de illis, qui scire debebant ordinatu n habere tt. et de loco habent, q ordinq dus dixit se habere patrimoniu sufficiens q ordinator debebat diligenter inuestigare an haberet patrimoniu, et clericus in p ote huic priuilegio renunciare ita p iures, quos refert Barb. n 6 ubi n tractat an ordinati cu patrimonio ficto hodie incurrant suspesione, et cele brado postea irregularitate.

Inquit textus successores eor. Ex his vbis appa ret, q n tot ordinatores tenentur prouidere ordinatis sine tt. sed, et eor successores, q ualde speciale ee cu q agnoscunt omnes interpretes specialitatis rat. stituunt in opprobrio ordinis clericalis si h casu, quo ordinator decessit clericus medicaret Cp. dia choni 93 distinctione cp. ad supplicat. de renuntiat. Cp. Ioanes inf. de clericis coniugatis: in opprobrio Xpi q esset si gererent clerici, qui in sorte sua asumpti sunt, et q repetita uicini a mercede, qui ellis ut ad onus: et ut no mque ncat reb, ut in principio qui ex p edit Pontifex noster, et ne ecclesia uideat ipsu fraudulenter: itaque ave 3 cp. ult. 20 q 3 cp. de uiduis 42, 27 q 2 cp. tuas inf. de donationib: et q fauorabile e augere cultu diuinu, et sic numeru clericor, ut notat in cp. ex p de institutionib: et q eppus ex officio suo prouidere debet ne quis clericor egeat, ut patet 20 q 2 cp. precipim, cu sequenti 12 q 2 cp. posessiones 16 q 2: et q uia omnia bona ecclesiar sunt paupery cp. clericos cp. pas

toralis

contrarius 1 q. 2 Cap. ult. 16 q. 1: et denique ordinans dominus sine titulo videt sibi
cedere necessaria quoties providerat in ex peccato, aut delicto, seu ex quadam
tacita obligatione per predecessorem nomine ecclesie contracta, qua ligatur successor, quia
non est in dominum ecclesie cuius interest, ut augeatur numerus clericorum propter cul-
tum divinum etc.

Ex quo cessat difficultas, que circa hec verba pro primis et solis
successores namque quod ideo successor in hoc casu non debet conveniri ex delicto pre-
decessoris, quia regulariter crimina morte extinguuntur 1. 2 § si servus et accu-
sator mortuus fuerit Cap. quorundam 23 distinctione, et quod successor ex delicto defuncti conveniatur unica
ex delictis defunctorum namque ut diximus, reco obligacio non ex delicto descendit
quo erat bonis officii ne clericus mendicet, ut affirmat in cuius solutio commu-
niter tenetur iuxta Immolam n. 5: aut etiam provenit ex tacita quadam obliga-
tione contracta per predecessorem nomine ecclesie, ut affirmat Canon. n. 6, qui di-
xit hanc rationem magis stringere, quam ceteras etc.

Sed michi dominus Immo-
la in eo casu delicti predecessoris intervenire affirmat eo, quod ordinans ab-
solute, et sine titulo clericos facit contra statuta, et dispositionem canonum de quo in Cap.
1 et 2, 70 distinctione iuxta quod in ius fuit affirmat anno, quod in casu in tali suc-
cessor teneatur, quia ecclesia ipsa et capitulum, quod simul cum episcopo commiserunt
delictum in eo, quod episcopo in tale promotum non contradixerunt, quia ipse sine consilio
ecclesie non facit Cap. penult. 24 distinctione, et ideo puniuntur, quia etiam puniuntur, qui
delinquentes non resistit Cap. quapropter 2, q. 7: sed hec ratio non sequitur successo-
rem eius, qui ordinavit puniendum esse, quod capitulum si forte ordinans
et successor eius non habeant unde alere possint iuxta ea, que diximus, in prin-
cipio hoc episcopus habet namque, ut recte tenet Hostiensis n. 4, et sic non habeas n. 20 Im-
mola n. 6 Cardinalis n. ... certe non appareret, in quo ecclesia et capitulum pu-
niatur cum multa sint capitula, que parum, aut nihil puniuntur de episcopali
mensa gravetur. Quare Petrus de Ancarrano n. 9, et Anania n. 10 dicunt
quod ideo in casu successor tenetur, quia delictum comissum communicato consilio ecclesie
quo casu ex delicto predecessoris tenetur successor in dignitate iuxta ea, que
notantur, in Cap. dilectus de simonia Cap. cum dilectus de ordine cognitio-
num, et que notat Bartolus in l. 1 ff. privatis delictis. Sed et addit Ana-
nia hec verba non usque ad ... posse si affirmem, quod ideo in casu tene-

successor, quia haec poena imposita est a canone in isto suo casu, quo quis successoris actio non transeat .. [illegible] unica ; ex delictis defunctorum transit tamen poena seu executio poenae cum talis singularis [illegible] est [illegible] quisque suis. Sed et alii contradicunt quia licet [illegible] unica ex delictis defunctorum locum non habent de iure canonico, [illegible] quod actio ex delicto transit in haeredes et successores Cap. ult.o de sepulturis et [illegible] in literis de raptoribus,

Ad Distinct. 21 Decreti Graciani, in qua agitur de alti[ssi]ssimo sacramento ordinis, de suscipientibus illud, ac de tota gerarchia ecclesiastica

...dus publicas in sacris, et sacerdotibus ... distinct. 22 huius studii ... deliciata, et iure merito ... magna ... in ... ut ... pateat, ... qui in statu ... clericali ... ceteri etiam qui ... derant, ... huius sacramenti ... maxima ... a sacramento instituta pro bono ... fidelium ... ordo ... ad regeneratione ... in ... alios homines, et ideo dicitur sacramentum necessarium ... ecclesiae, quia sine illo Eucharistiae, et ... sacramenta ..., notat Enriquez lib. 2 summae cap. 4 n. 2, ... hunc tractatum ... et usum ... a com... ...

Articulus 1 De clerico, et eius ethymologia, et eorum origine ad expositionem textus in c. clericos 1 in principio, et in novo tit. 2 huius 21 distinctionis, et c. clericus 12 q. 1, et c. 1. 49 Distinctione

N. 1

Prouiruis illucidat ibi notata, dic. q. cui corpus humanu. omnis ex duob. partib. scilicet latere dextero, et sinistro. Ita corpus mysticu Xpi compositu ex fidelib. d[e] ecclesia [illegible] clericis [illegible] Cap. [illegible] Vide 24 q. 1 Cap. sed et [illegible] 26 q. 2 ex duob. generib. constat ecclesia [illegible] licet [illegible] [illegible] q. 1 Cap. clericis [illegible] laicis faciunt partem sinistram, quar[um] terrena [illegible] necessaria tractant et populu [illegible] significant [illegible] spiritualiu cura commissa re Cap. [illegible] 51 dist. [illegible] dicit laicia verbo greco laos, q[uo]d populu significat [illegible] Cap. duob. Bellarm. tom. 1 contr. [illegible] lib. 1 de clericis Cap. 1.

N. 2

[Cler]ici unde dicti

Clerici vero faciunt partem dexteram, [illegible] divino cultui mancipati et sacra [illegible] prouiciant [illegible] solicitudinem [illegible] Cap. duob. [illegible] 1 notat [illegible] Cremata in prefati [illegible] q. appellantur clerici a verbo greco clerios, q[uo]d significat sors [illegible] q. [illegible] Mathias primo [illegible] vicus [illegible] a postolis [illegible]

Clerici quare ita nominentur

[illegible] Vt ex nro Cap. [illegible] vos in pr[illegible] actu apostolorum [illegible] in fine [illegible] cecidit sors super Mathiam Baronius tom. 1 annaliu anno 34 n. 237, ideo nomen clericorum a D. Mathia incepisse docet qui in nro Cap. clerios [illegible] Mathias.

N. 3

Sed hec [illegible] [illegible] Etimologia impugnatur ex eo, q[uo]d nemo potest sorte eligi ad sacerdotiu neque ad aliquid spirituale, siquidem in spiritualib. iudiciu sortis [illegible] prohibitu Cap. fin. de sortilegiis [illegible] [illegible] 47 [illegible] de epis et clericis [illegible] [illegible] difficultas ex eo, q[uo]d clerici [illegible] benemerita [illegible] [illegible] honestate [illegible] aliisque qualitatib. summa maturitate eligendi sunt omnesque [illegible] et [illegible] per totam 44 distinct. [illegible] q[uo]d in [illegible] quapropter 42 [illegible] proponit omnes electiones [illegible] [illegible] sortilegis formula, [illegible] ergo [illegible] [illegible] adiecto [illegible] non potest notat Sanchez [illegible] cepta de [illegible] 2 [illegible] 78 n. [illegible] Cap. [illegible] fin. [illegible] 6 in collect. [illegible]

N. 4 Primo solucio
36

In qua contrarietate tam teologi, quam Iurisperiti uarias Scri pturæ interpretationes non nulli ex Iurisperitis existimant, quod sors illa, quæ cecidit super Matiam non fuerat proprie sortita sors nec Iudicio sortis, sed potius reuelatio diuina oracionibus Apostolorum inducta ea de causa, quod Iosef, qui dictus est Barsabas, et Matia inter quos sors fuit eiecta ita pares erant in sanctitate, et doctrina, ut humano Iudicio decerni non posset uter eorum esset præponendus, ut notat gl. in nostro Cap. Ecclesiae verbo primus Archidiaconus ibi, dum ipse Geminianus proposito [illegible] ratio [illegible] Iosef et Matias inter quos sors fuit eiecta ibi, [illegible] erant in sanctitate et doctrina.

Deinde quod licet in negotijs temporalibus æqualitate [illegible] dictorum sors admitti possit [illegible] sed cum [illegible] de iudicijs l. si quis [illegible] ff. familiae erciscundae l. si duobus [illegible] Communia de legatis siquidem sors [illegible] Romani Cap. [illegible] tamen in electionibus ecclesiasticis expresse prohibetur [illegible] Cap. [illegible] atque ideo [illegible] debet admitti notat Suarez [illegible] tom. de religione lib. 2 cap. 12 num. [illegible] sum [illegible] lib. 2 cap. 30 num. [illegible]

N. 5 Vera solucio

Quare nec et alijs ommissis uerius est dicendum Apostolos in dicto Cap. licite sortem [illegible] quod [illegible] fecerunt [illegible] facta erat publicatio [illegible] in ecclesia [illegible] Spiritus sancti, ideoque interea seruare potuisse illa sortis ceremonia legis ueteris [illegible] tamen etiam in electionibus summi Sacerdotis [illegible] cap. 20 [illegible] primo regum [illegible] 10. et [illegible] in Cap. [illegible] de sortilegijs toto tit. [illegible] et [illegible] siquidem ceremonie ueteris legis noua lege cessarunt Cap. translato de constitucionibus Couarruuias lib. 1 uariarum cap. 17 num. 1, quare cum illa Matiae electio facta fuisset inspiratione, et motu diuino satis credibile est Deum peculiariter inspirasse Apostolorum corda mouisse ad sortem illam diuino Iudicio committendam, et ab eo electum expectandum, ut esset collis [illegible]

Xpi eis adesse, et Matia equale fuisse cum ceteris Apostolis, q. Xpo fuerat electi; q. quidem Matie sortir exemplo Apostolorum ... ceremonialis veteris Legis ad ... eiq trahi non potest ... exemplo 269 q. =

Sed adhuc ... siquidem adversarii, que refert textus noster in principio scilicet Matia primo ab Apostolis fuisse ordinatum valde obstat textus in Cap. fin. 66 distinct., ubi Anaclet. Pp. affirmat Jacobum Iustum Alfei ... minorem fuisse primum, quem Apostoli ordinarunt, ergo perperam ... textu nostro asserit Matiam primum ab Apostolis fuisse ordinatum cui difficultati respondit gl. in ... primum dum asserit Matiam fuisse primum clericum ordinatum in textu nostro, Jacobum vero fuisse primo factum episcopum scilicet Archiepiscopum Ierosolimitanum iuxta textum in Cap. Iacob. 47 de consecrat. distinct. et ... notat Gemini ... in ... Prepositus tertio ... ea omissa, et tradidit a gl. in distinct. ... quam impugnat Turre Cremata ibidem ... textus intergretat. notandum ... Apostoli fuerunt episcopi, ... et ... habitu ... potestatem ... a Xpo tamen ... actualem, et subordinatam ... potestati Petri, ... Dominum ... siquidem ... Petrus dumtaxat immediate a Xpo Domino fuit episcopus ordinatus, alter ... Apostoli mediata per ... Petri consecrati episcopale ... Cap. ... Domin. 19 distinct., ... Apostolatus dignitate ab episcopatus dignitate ... Apostolica ... episcopi actualis notat Belarminus ... Cap. 15 ... et ... de Romana Pontific. Cap. 23 ... 22 ... qq ... textus ... primum ... Cap. fin. 66 distinct. ... Apostoli primo ... Apostolos ... Domini ... Matie Apostolatus dignitate, ... textus noster ut notat Baronius tri-

Al. 66
... textus in Cap. fin. 66 dist.

tom. ano Xpi 34 nº 207, seu tunc Mathias eppus non ordinauit, Apostoleus D. Petrus, Iacobi Maior, et Iuanes, ac Iacobus minores, ut eppus ordinarius, id est consecrarunt, et ita tenri interpretatur dictus index C. 66 dist. et notat Baronius ubi sup. nº 257, Suarez de fide disputat 10 sect nº 6 =

Neque huic doctrine obstabit si dixeris, quod in Apostolatu Mathie etiam fuit inclusa episcopatus dignitas constat ex dic. Cp. 1 Actuum Apostolorum ibi, episcopatum eius accipiat alter relatus in Psalmo 108 v 8, quia respondendus est illa nomine ibi Cleric. Cp. 23 ibi de episcopatu nomine non significare dignitatem episcopalem, que hodie est in ecclesia, sed ea pre[?] secturam seu surdum arbitrium rerum curam adalaudere reatre etuenandus, ut ita sumitur apud Iurist. D. ex inibi fin. § 7 ubi ille eppus, qui praeest parti, et de muneribus et honoribus notat Iduaren. de sacr. ecclesiae ministeriis Cp. 7 qua de causa in nostro Cp. clero eppus dicitur superintendens pre factus, et speculator, proinde dict. C. 1 Act. Apostolorum, et dic. Salmo 108 eppus significat regimen apostolatus de quo Iudas preuaricatus fuerat =

[?] Et laicorum, et clericorum diuisio ualde impugnatur a Lutheranis, eorumque ministris, et aliis hereticis christi angre[?] quorum pertus boni dum afirmat ministerium rerum sacrarum certo generi personarum omne datum non est, sed per mixtum omne fidelium baptizatorum utriusque sexus esse sacerdotes pariterque sacerandos, et sacrificium conficere, et aserunt impie homini nuper traditum per errorem clerum a laicis distinctum esse, cum oporteat, cum nulla sit prorsus diferentia personarum cum nullus sit corp. ecclesie, et sic in illo diuersitas personarum esse non debet ex illo Iuannes Cp. 17 ibi, ut sit unum sicut nos sum. ita Ulter. da qual gg da me se proua ra Cp. 1 Caluin. lib. 4 Institutionum Cp. 4 § 9, quorum opi

nio

Opostat Cp. 1 Actuum Apostolorum

Nº 2 Clericorum, et laicorum Divisio impugnatur ab hereticis

tes quae haeretica damnata reperitur in Concilio Tridentino
sess. 23 de sacram. ordinis cap. 1, et 4 et sess. 7 c. 10, et sess.
14 de poenitentia cap. 6, et 10, siquidem haec ordinum di
uisio laicorum, et clericorum differentia constat ex textu nostro
vers. Sacerdotes dic. cap. duo sunt 12 q. 1 cap. duo sunt 96 distin.
= cap. Clericalem. 19 dist. cap. 1, et fin. 29 cap. cum sanc
ta 1 in principio de poenitentia dist. 2 siquidem ecclesia
separata exercituum, et dicitur, ut castrorum acies ordina
sta ca... textu, quadecausa Concilium Tridentinum
dic. sess. 23 c. 4 asseruit quod siquis dixerit omnes christi
anos promiscue noui testi sacerdotes esse, aut om
nes pares inter se spirituali potestate praeditos esse
nihil aliud facere uidetur quam ecclesiasticam Ierarchiam
confundere, quae est tamquam castrorum acies ordinata merito ana
thematizatur in cap. 6 eius dem sess. 23 notat Belarminus
1 de clericis c. 1 D. Thom. 3 p. q. 82 art. 1 Castro de
haeresib. verbo haeresis 1 &c.

Respondetur auto
ritate haereticorum

Neque quidquam faciunt pro haereticorum
argumenta, quae desumunt ex textu in cap. multi 40 dist. 2
sed omnis sanctus est sacerdos, exodi cap. 19 ibi et uos eritis mihi
regnum sacerdotale, et gens sancta, quae uerba ad omnes iudeos
dicta sunt, et illa epist. Petri cap. 2 vos autem genus electum re
gale sacerdotium Genesis cap. 1, et 5 Apocalipsis ibi et
fecit nos Deo nostro regnum, et sacerdotes, ex quibus auctoritatibus
pertinaciter haeretici adducunt non esse necessarium aliquem ordina
tum consecratum per quem sacerdotes distinguantur a reliqua plebe,
quod respondetur, quod sacerdotium, et sacrificium est duplex, se
cundum uisibilis, et externum, quod consistit in consecratione, et administratione
sacramentorum, et hoc non competit nisi sacerdotibus rite, et recte consecratis
de quo loquimur, et in Concilio Tridentino locis supracitatis
alterum uero est sacerdotium, et sacrificium inuisibile, et spirituale
interius quo quilibet fidelis subiectus cum Christo per caritatem offert Deo
oblationem spiritualem pro peccatis iuxta illud Salmi 50 ibi sacri
ficium spiritus contribulatus, et illud Pauli ad Romanos cap. 12
ibi ut exhibeatis corpora uestra hostiam ~~...~~ uiuentem, et Deo pla

centem

et de h sacr. ficio intri no ē intellige, da omnia illa sacrē scripturē testimonia in qq heretici fu, de ti siqui de quod ed illa q' rat's spirituale Deo offere, dq omnes Christiani sacer dotes intrini in sacra scriptura appelloti, qui neget ceremonijs, que desidergti in extrinis sacerdo tib. gerar chicis, ita respondit D. Thom. 3 p. q. 22 art. 1 Archi diachon: et Cardinalis in p[..]gti gl. vbo, ut intelli gat in Cp. post Baptisme, de ssecrat. dist. 4 ...

N. 10 Res pondeti heretico[rum] ssideratio ni sup[ra] n. 8 aducte

Negetiva pro hereticor[um] pertinatia facit illa co[n]deratio sup[ra] n. 8 aducta scilicet, q oportet, ut in ecclesia nulla sit prorsus distintio persor[um] ex illo Ioannis Cp. 17, ac perinde ques, q in ea nulla ee debeat distintio ministror[um] q ssequentia ut falsa, et heretica nega da ē siquide n quelibet diuersitas ē impeditiua unitatis, q diuersitas mebror[um] in corpore ut sup[ra] n. 1 retulim. n repugnat unitati corporis, et eor[um] officia ad corporis seruat.s diuersa sint Paulus ad Rom. Cp. 12 sic similiter diuersitas grady, et ministror[um] n repugnat nec impedit unitate, et fidei ecclesie nec illa diuisio laicor[um] et clericor[um] sciditu nitas eclesie, sed potius ... q omnes christi ani, tq clerici ... notat Belar. di... Archidiacon. et Prepositus ... tate et uita cleri cor[um] ...

N. 11 Secunda, et magis propria clericor[um] ethimologia

Aliter et melius explicari po ē hec clericor[um] ethimologia, ... ministri ecclesie clerici apelgtr, q ... de hereditate Domini ... ssequntr, na cleros ē sors, pars, hereditas, et ideo in sorte ... hereditatis Domini vocati ss, ut in nro Cp. cleros in principio Cp. clericus cu sequentib. 12 q. 1, Cp. cu se tu ... tolu de pre ... quare hereditas greci dicitr cleronomia, et heres dicitr cleronomus, q hereditas inter plures multo ties diui debatr siquide filij Leui in terra promissionis porcio eis sorte diuisa, et adiudicata fuit numeror[um] Cp. 26, et 33, et illud Salmi Cp. 69, ... sorte diuisit terra, ... alias Montan. in ... ad Biblia sacra in tbre partitioni terre promisse Cp. de sacer do ... tib., Alciat. ... parergon Cp. 42, quo ex ... no ua. sacerdo tes ... et hereditas ex parte Domini Capiunt ... oblat. et decimas, que de patrimonio Do

mini dicuntur in dic. Cap. cum secundum, et postoly Cap. cum ex eo de electione et electi potestate notat glossa in presenti verbo presbiteri appellatur etiam sacerdotes, quia sacra dant ex eo, quia verbum illud sacerdos compositum a verbo latino sacrum, et verbo dos greco, quod est datio, et sicut rex a rege dicitur ita sacerdos a sacrificando dicitur, ut notat ex textu nostro § sacerdos gl. ibidem verbo ex greco similiter etiam dicuntur presbiteri greco nomine, quod verbum latine senior dicitur non propter etate, sed propter prudentiam maturitatem honorem et dignitatem quam acceperunt, ut notat ex textu nostro verbo presbiteri Cap. porro et distincte ubi late Acuna ... Cap. 12 ... probata uita, et in sacra Scriptura, aliquando Angeli, aliquando Dii, aliquando Principes appellantur ex hoc dicto Cap. 2, et 22, et salmo 82, et sicut omnes, qui maiores, vel minores ordines recipiunt clerici appellantur notat gl. in presenti salmis ita tamen non omnes clerici presbiteri, et sacerdotes dicto Cap. per legis de quorum differentiis infra dicemus.

N.o 12
Ordo quomodo accipiatur

§ Alij de clericorum etimologia hinc de ordine ordo enim dupliciter potest accipi large et stricte, large respectu personarum quo ad tempus est actus, seu dignitatibus si ordine ueniat, vel differunt, hoc modo large modo ordo clericorum status conditioni accomodatur l. D. § cum aute ff de officio presid., ut notat Iudeus ibidem, quare in Romana repub. tres ordines constituti senatorum, equestris, et plebiorum § plebes ... de iure naturali Brisonius ... antiquitatum ... Rebuffus in l. pupil. 239 § mun. ff de verborum significatione, ideo sub nomine amplissimi ordinis, ideo sub nomine amplissimi ordinis senatoria dignitas significatur l. mutu 22 § ~~muni~~ colonis ff ... 3 l. si dicioris di 30 ff ad Belianum accipitur etiam pro serie collocatione, et dispositione ut in toto tt. quis ordo in bonorum posess. seruetur toto tto de ordine cognitionum alias significat curiam seu colegium l. ordines 16 ff ad municipalem, et quemadmodum in ecclesia triumfanti ordines Angelorum, et quidem Angeli superiores alijs in ordine, et potestate existunt ex eo dicto Cap. 2 ad Ebreos, ita in militanti ad exemplum trium fanti, plures sunt ordinum gradus, quorum aliqui sunt alijs superiores ... distinct. notat Acuna ... n.o 44, sed cum omnibus dignitatibus ordo est excel

legiones sit ideo sacramentum quod sacerdotes recipiunt ordo appel
latur notat Sot. in 4. distinct. 24. art. 1. Valencia tom. 4. con
trouersiarum disputat. 11. q. 1. puncto 1.

Institutio enim sacerdo
tum ad sacrificia Deo peragenda pro peccatis ex quod dicitur in
omni l. naturali, scripta, seu legari, et euangelica neces
saria fuit Dezilius tracts. 23. de sacram. ordinis cap. 1. in na
turali l. primus sacerdos fuit Melchisedec, Genesis cap. 14
ibi: Melchisedec erat enim sacerdos Dei altissimi, qui l. x natu
ralis precessit 400 annos ante l. scriptam, notat gl. verbo sacerdo
cio in cap. translato de constitutionibus in l. scripta primus sacerdos
per Moysen ex precepto Domini fuit Aaron Exodi cap. 28 ibi:
applica quoque ad te Aaron cum filiis suis, ut fungantur sacerdocio
constat ex proemio huius constitutionis 21, sed Melchisedec fuit
primus sacerdos, qui Deo sacrificium obtulit, non ex legis precep
to neque sacerdotali autoritate, sed sponte diuinitus inspiratus,
Aaron vero ex l. precepto exodi 28, et ideo ab ipso in l. ueteri dicitur
sacerdotium initiatum fuisse, Couarru. de sequtionibus 3 cons. cap. 3 § 3 Cas
tro aduersus hereses verbo sacerdotium.

Sed licet haec institutio sacerdotum
in ueteri l. esset in eo acta exodi dicto cap. 28 tamen in nouo testo fuit consuma
ta, ut stat in proemio huius 21 distinct., et primus noue l. sacerdos fuit
Christus Dominus noster, qui sacrificium passionis in ara crucis Deo obtulit
cap. sacerdotes de consecrat. distinct. 2. Apostoli autem in ultima caena si
mul omnes a Christo Domino fuit ordinati, cum eis dixit accipite, et manducate, et hoc
facite in meam commemorationem, Luc. 22 Ioan. 20 cap. accipite et de consecra
t. 2. neque huic obstat textus in cap. in nouo 2 huius 21 distinctionis
in illis verbis in nouo testo post Christum Dominum a Petro sacerdotalis cepit
ordo, quia verba denotant Petrum primum ex apostolis a Christo fuisse ordi
natum, ergo non omnes simul, quia respondemus quod dicendum verbum illud in te
quod dicitur ordine maiori sacerdotum id est episcoporum, ut constat ex eodem
textu ubi quoque siquidem a Petro dicitur incepisse, cum solus Petrus a Christo esset
episcopus ordinatus, ceteri autem apostoli, ut supra diximus, a Petro
episcopalem consecrationem acceperunt, notat Fur. Crem. theo. summe ecc
lesiae cap. 32, idem in cap. fin. 66 distin. Belarm. lib. de R. Pe
cap. 23 cum traditis ab Azeuedo in dic. cap. in nouo n. 3, et q. 2
stat D. Petrum Pontificatum dignitatem fuisse traditam dicto cap. in
nouo 21 distinct., et precipue, cum Dominus ei dixit pasce oues meas
Ioan. cap. 21.

N. 13 Sacerdotium omni l. fuit necessarium

N. 14 Tel. Apostoli in nouo te. simul sunt ordinati

N.º 15
Interpretatio textus in c. in novo 2 vers. ceteri 21 distinc.

Sed huic secundo valde obstat ille textus in dic. c. in novo vers. ceteri et c. ad audientiam videlicet de 24 q. 1, ex quo constat, quod ceteri Apostoli equalem potestatem ab ipso Domino cum Petro acceperunt, precipue quod eandem formam clavium Regni celorum Christus contulit apostolis, et eorum successoribus. Mattei c. 18 ibi amen dico vobis quecumque alligaveritis super terram erunt et ligata, et in celis. Ioan. c. 21 ibi quorum remiseritis peccata c. 1 de summa trinitate et fide catholica vers. una vero est et cum claves ecclesie, quas ipse concessit Apostolis, eorumque successoribus. Iesus Christus c. nova de penitentiis, et remissionibus. c. nec 24 q. 2, sed huic dubio respondendum est quod licet ceteri apostoli, cum Petro eandem, et equalem potestatem a Christo acceperint in diversis, quo ad ordinis sacerdotalis et peccatorum remissionem non vero quo ad potestatem Pontificatus sive lecture administrationis, et iurisdictionis contentiose, nam illam Petrus accepit immediate a Christo, ceteri vero apostoli successive et mediate ab ipso Petro a Christo acceperunt, nam Petrus inter omnes apostolos a Christo Primus Princeps fuit creatus. Ceteri vero per modum delegationis in plenitudine, ut sic Petri iurisdictio esset superior, et independens ab aliis ita, ut ex illa principatus potestate sibi data posset eius legibus alios obligare non ipsi Petrum dic. c. sacrosancta 22 distinc. c. duodecim 2 q. 5 notat glosa in dic. c. in novo vers. patitur et glosa in dic. c. loquitur 24 q. 1 et glosa in c. in illis in 1 ... notat Su... Caimata in § 0 c. in novo alcuna ibidem n. 6.

N.º 16
Alter explicatio textus in dic. c. in novo vers. ceteri 21 distinct.

Preterea adversus id quod supra diximus, scilicet refert textus in dic. c. in novo in principio videlicet Petrum a Christo primatum accepisse, obstare videtur ille textus in vers. ceteri, dum dicit quod Apostoli voluerunt eum Principem, ex quo tum maxima varietas dicitur. Verum huic dubio respondendum est Apostolos id declarasse in divulgatione predicationis, quam ipsi eum elegerint, id divulgatione nunc ceteri approbaverunt, et acceptarunt electionem Petri factam a Christo, ut expresse docet textus in dic. c. sacrosancta § inter beatos apostolos inter se id ipsum quod voluerunt 22 distinc. ubi notat Cardinalis in dic. c. in novo, et in suma ecclesiastica lib. 2 c. 40

~~quo tempore sacramentum ordinis fuit institutum~~

N.º 17
Quo tempore sacramentum ordinis fuit institutum

Deinde pro complemento huius articuli ideo oportet quo tempore sacramentum ordinis a Christo fuit institutum, et verius est fuisse datum in nocte cene, quando Christus cum omnibus apostolis simul dixit hoc facite in meam commemorationem Luce 22, et hi circa sacerdotalem ordinem receperunt non vero actualem episcopatus consecrationem, quam postea mediate a Petro acceperunt, ut supra diximus; nec huic adversus obstat illud D. Augustini testimonium q. 97 novi, et veteris testamenti dum asserit Christum omnes Apostolos fecisse

episcopos

q ubi illa ei intelligenda est per illud et sacerdotes, siquidem ipse episcopus accipit presbyterium et sacerdotem, ut excitat ea Canone apostolorum 23 et 20, 2 quo salutis refert Suarez Clemat. in dict. cap. innovo 2 distin. n.o 8 in solut. ad tertium —

40

N.o 12

Et tamen animadvertendum, quod innocentium apostolis sacerdotalis ordinis et episcopatus potestatem, sacri corporis et sanguinis Xpi Dicilij Tri. ses. 22 cap. 1 et 2 de sacrificio missæ, quo intem proficit institutionem esse credidit et quominus episcopus sacerdos esset optima ingua adeunt usus sacra, et exigentis et ceteri ministri qui Deo serviunt, notat Bonacina disputat. de sacram. ordinis unica punto 2 n.o 6 noviss., Reverendissimus Pater Martin de S. Joseph de sacram. ordinis tractatu n.o ad vero potestatem absolvendi peccata a Xpo illis fuit tributa non in nocte cenæ, sed post resurrectionem scilicet Dominus dixit Apostolis: accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, Jo. cap. 20, notat Gibertus disp. ... tho. 2 cap. 1 Suarez 6 n.o 3 potestas vero orandi ... quæ est spiritualis fuit nata D. Petro post resurrectionem, quod ei Dominus commisit ecclesiam, et regere mandavit cui ei dixit: pasce oves meas, Jo. cap. 21 ... quod vero post resurrectionem ... nec huic ... in dict. cap. in novo 2 distinct. ib. tunc Petrus ... cum pluribus supra adductis, et exigitat Petrum quidem passionem fuisse Regem ... quod suspendatur, quod post illa verba tu es Petrus non fuit Petro data Pontificalis potestas, sed promisso, siquidem verba illa tibi dabo claves futuri, et promisit, et de hac promissione a Xpo Petro facta constat ex Xpo in ... du ... vel claves regni celorum sedatum promisit, et capitulo ... 24 ... siquidem eo interim illa Pontificalis auctoritas non erat necessaria, cum adhuc Dominus inter homines esset, et per se ipsum ecclesiam gubernaret, post resurrectionem vero ne ecclesia sine pastore existeret D. Petro, et successoribus ejus commisit, cap. 1 de homicidio in 6 notat Gobernin. de deciliis lib. 10 art.o 7 pag. 686 Salaciis Pulo ... de Regno Navarræ 2 p.e § 1 et 2.

finis huius distinctionis

Articulus 2 quid et quotuplex sit ordo et de omni hierarchia ecclesiastica a Xpo sit tributus in dic. C. p. cleros [illegible] generaliter huius 21 distinct. C. p. perfectis 25 distinctione

Ordo diffinicione ordinis, tam theologi quam Pontifici inter se varie distribuit, ut constat ex magistro sententiarum in 4 distinctione 24 Cap. 1 D. Thoma et Sot. ibidem; Iacobus de sacramentis in genere et sacramento ordinis n. 4. Reginaldus in praxi lib. 30 tractatu 1 Cap. 1 n. 2 [illegible] servanda [illegible] summarie distinguit sed inter omnes ea mihi aptior videtur, ut ordo sit signum sensibile a Xpo institutum, quo potestas spiritualis ministerii mediate, et immediate traditur in ordine ad sacrosanctum altaris sacrificium, quae definicio convenit omnibus ordinibus tam maioribus quam minoribus. Nam ubi illud signum sensibile a Xpo institutum ponitur loco generis, siquidem ubique illud signum convenit aliis sacramentis, nam ordinatio perficitur per signum exterius. Vide Suarez dicto 23 de sacramento ordinis Cap. 3, et ordo a Xpo est institutus. Vide Suarez dicto 24 Cap. 3. Caetera vero difinitionis ubi ponitur loco differentiae, nam sacramentum differt a caeteris, quod specialiter est institutum, ut initiet ministros ad sacrosanctum sacrificium Eucharistiae [illegible] recte quod peractum [illegible] Vide Suarez dicto 23 Cap. et 2, [illegible] ministerii etiam ubi ista mediate et immediate non solum [illegible] dat maior sacer ordo per quem immediate tribuitur potestas consecrandi, sed etiam reliqui minores ordines, quibus datur potestas mediata sacri ministrandi in ordine ad sacrificium altaris, et caetera ministeria peragenda, quae in eum finem diriguntur [illegible] dicto 23 Cap. 2.

Item de ordinis diffinitione, ingressus nunc de eius gradibus in spe-
cie singillatim peragam; pro eorum expositione ad notandum, quod
corpus Christi, quod est ecclesia figuratur huius modi fluctibus fideles uarijs ten-
tacionum procellis pro malo huius mundi ducitur ideo comparatur
magni nauis, in qua omnes fideles ducuntur iuxta illud proverbiorum
capite fin. facta est quasi nauis institoris, et Clemens in turbatum et perturbatum
a Petro apostolo fit traditur ecclesiam materialis edificatur longa cum
sit habens, ut habetur in institucionibus apostolicis. Clem. gitis
57. Iuniam. et Magdaburgenses tom. 2, cap. 9, pag. 221. Magister
huius nauis est episcopus siquidem ei totius nauis cura mandata est, ... to
... 3 ... presbiteri vero nautae, qui na-
uem gerunt, diaconi autem, et alij clerici inferiores reliqui ministri
... nauis ... lectores uero, qui ... ducunt populum, ut ex D.
Petro refert Beatus Clemens in epistola
D. Clemens in epistola ad Iacobum fratrem, Gouerin. in ... chro
nica ecclesiae ... 3 ... 37 ... Cardinalis ... 3 ... decreti
cap. 1, Duaren. lib. 1 de sacris ecclesiae ministerijs cap. 7.
Sicut enim in plurimis membris corporis non omnia, eundem
actum habent, ita ordinis plures sunt gradus, cap. ... excela
uos ... de hereticis ... Trid. dic. sess. 23 de sacramento
ordinis cap. 2, quod iuxta ... fuit ordinatum, ut sicut meli-
us pluribus ministris cum diuersis ministerijs adhibitis
potius, quam cum uno, humanae infirmitati medicina spi-
ritualis subueniret cap. fin. 89 distinctione notat D. Tomas in sup-
plemento 3 partis quaestione 37, articulo 3, Sotus in 4. distinctione 24, quaestione 1, articulo 3
§ ad ... merito iuxta decantata Isidori in ... cap. cleros 21 di-
stinctione postquam scripsit, quod generaliter omnes ecclesiae minis-
tri appellantur clerici ... omnium speciales gradus
et nomina ... hostiarium, psalmistam, lectorem, exorcis-
tam acolitum subdiaconum diaconum presbiterum, et episcopum ... per-
fectis ... distinctis.

Ergo ducit Isidori ... fere omnes iuris
Pontifici interpretes de ... ordinis sacramentum constare ...
gradibus; quorum opinio fuit ... quod ecclesia ... facta est ad
similitudinem, et constare ... caelestis, et ... notatos ...

Ecclesia catholica com-
paratur magni naui

41

3 Grad. ministrorum ec-
clesiae enumerantur

4 Nonnulli asserunt 9
esse grad. huius sacra-
menti

ecclesia in clementina si romanus de electione et electi potestate et in decretalibus, sed in ecclesia clericatus facti ad ordines angelorum et a iuris diversi, quos enumerat in cap. fin. § 9 de penitentia distin. 2. ergo et in ecclesia ministri eiusdem ordines esse debent, siquidem sacerdotes et angeli dicuntur, cap. sacerdotibus, et constat ex sacre scripture testimonijs supra in art. n. 20 adductis, comprobati etiam ex concilio Cartaginense 4 cap. 2 cum sequentibus, cuius concilij mentio fit in cap. presbyter 7, 8, cum sequentibus 23 distinctione in quibus omnes gradus et officia recensentur, deinde confirmatur ex eo, quod omnes predicti ministri in textu nostro clerici appellantur, et divina officia in ecclesia exercent, cap. clerici 72 distinctione cap. de per... 30 ... die cap. perlegis 25 distinctione ubi illa singula officia pro gradibus sacramenti ordinis accipiuntur, cap. a subdiacono 93 distinctione cap. oportet 44 distinctione, ergo novem sunt ordines huius sacramenti. preterea quod Christus, dominus noster primus sacerdos horum omnium ordinum officia legitur comprobasset, ut videre est positum in cap. perlegis n. 24 i Magister in 4 distinctione 24, quibus tenetur ... subdiacon. in nostro cap. clericorum ... 4, et ... Abbas, et ceteri ordinarij in cap. cum ... de etate et qualitate

Ecclesia autem quodammodo theologorum asserit gradus sacramenti ordinis ... taxat esse neque sacerdotes diaconi, subdiaconi acoliti lectores exorcistas et ostiarij omittuntur autem ... et alia, et ideo eos ... in numero detrahunt quasi ... ecclesiasticos ordines quos doctrina fundatur ex eo, quod in concilio ... sub Silvestro ... predicti ordines enumerantur neque de episcopo et ... mentio fit ... in concilio ... 23 cap. 2, et in ... de sacramento ordinis § 2 ... quod ordo est in quo datur spiritualis potestas ad aliquem ordinem ad sacrificium altaris, ut supra in ... diximus; sed in nullo alio ... predictorum ordinum ... datur, ergo ... taxat huius sacramenti ordines erunt minores probatur ex eo quod ... ad altaris sacrificium ... ad illud nisi presbyter sacerdos operatur atque ideo predictos ministros ... in numero ... esse asserunt ... et ... Magister in 4 distinctione 24 tenet divus Thomas, ... Bellarmin. n. 1 ... de clericis ... 21 ... Enriquez ... 20 cap. 2

Somacena tomo 2 disputat. 2 q. 5 proyecto 2 n. 2 Sanchez 2 p. zaili 04 th. 7 de sacram.to ordinis dubio 2 ... Benerez dit mes ... Martin de S. Joseph de sacram.to ordinis tractatu 1 n. 5

N. 6

Los afirmamus q. est huius sacram.ti ordines

Nos vero in hac aliquari etate, ut certa aliis incertis praeferem, ...que ellig. ... asserimus ... salmisticus, et relicto episcopatus ordine, ordines dumtaxat huius sacram.ti esse, quod ut clarius appareret, oportet discutere ... episcopat. et salmistatus ... sacri ordinis, ita ut ecclesiastici ordines fuerint ... si quidem, ut supra diximus, ... theologi in illis duobus gradibus dumtaxat dissentiunt, et primo quod attinet

Episcopatus ordo ... ... ad episcopatus vera doctrina est ordinem sacrum ... probatur ex canone 1, et 2 canone 68, et 69 apostolo 4, ubi ... episcopos sicuti presbiteros, et alios inferiores ministros ecclesiae accipere sacram.tum ordinis, et in c. illud 77 distin. ubi ... enumerat gradus per quos sigillatim ministri ecclesiastici ordinis ... episcopatus ordinem ultimo loco scripsit. Et Leo ... in c. 1, 32 distinct. ubi subdiaconatus ... ordines a ... abeppo enumerat, ergo episcopus ordinem sacrum suscipit, ... alias subdiaconatus non esset ... a primo notat ... ... accipite, et ... c. clericos, ubi episcopatus enumeratur inter ceteros ordines c. 2 de ordinatis ab episcopo, qui renunciavit episcopatui, dum affirmat episcopum, qui renunciavit episcopatui, ... ordinem episcopalem, ... indelebilis, propter characterem, et in dic. ... ordinis c. 4 ubi post quam dixit ... in sacram.to ordinis characterem imprimi postea in ... pro inde episcopatus ordinem inter ceteros ordines, qui characterem recipiunt enumeravit, quae ... utriusque ... tenet al. in ... verbo episcopus, ... verbo ... in c. 1, 32 distinct. ... verbo episcopus in ... 6 ... omnes ... et in dictis ... Belar. ... de sacram.to ordinis c. 5, Sanchez tom. 2 ... c. 1, ... dictis ... c. 1, 32 distinct. Cobarruvias ... c. 10 n. 1.

N. 7

Responde ... ... obreccionio.

Ne que huic ... quidquam obstat ... ... adducta, videlicet episcopum non habere aliquem ordinem ad eucharistiam

celebrat distinctu a presbitero, arg tex. in c. 1 § uniq vero de summa trinitate dic. c. legim. vss quidem, q distinctu necessarii erat ad utriusq dis diversi ordine, q respondes dyc, q adhuc ordo episcopatus efficit ad ipse eucharistiq, qui deus presbiter consecrat, et ordines confert sacerdotib. consecrat basol, vestes, altaria, et templa que ad illa consecrat ordinati q n facit virtute quibus presbiteratus charalteris, ut n nulli existimant, sed non vi episcopatus, ut in nro c. sed licet ad epum c. quoniam 6 dist. dic. c. 9. dist. c. ab auto de sanctitudine, dicti eclesiastici in dignitate, q epi hic ipse in loco apostoloz, presbiteri vero in locus discipulo, dic. c. in novo huius dist.

N
Nova consideratio
Sotz contra, et ei responde

Preterea q supra adducta, impugnat ex eo, q episcopatus ordo est seque esse, q qui non fuit ordinari epus q e sacerdotiis, u epus, que ad mo dicitur. ordines per saltu facti valet, que de ille ate suscipiat, ut in toto tit. de clerico per saltu promoto sequi q una ordinatio, n dependet usq ciali ab alio. Sed h in epis n admittitr qui nor es sacerdo tes stat. notat al. in c. 1 de clerico per saltu promoto, et al in c. ex literis de excessib. prelatoz, ergo episcopatus n e ordo. Sed huic dubio vertissime respondes dys arg tex diutaxat eui excire, et asserere diversa esse rationes episcopatus ab aliis ordinib. nque epus excerta, et determinata. Dei l. ad h ordinatur, et divine potestate, et charatere accipit, ut possit orcare, et ordinare sacerdotes, q simplex sacerdos facere n potest, qua de causa necesse e, ut primo epus habeat potestate sacerdotale, ut illa possit ordinatis conferre c. gracia l. q 1 c. Daiberty l. q 7 merito episcopatus ordo da n nequit per saltu, atq eo, q prius potestas sacerdotalis quea sit recepta simul utriq characteris accipiat, primo sacerdotis postea episcopatus, ut possit alios sacerdotes ordinare notat Belar. ubi supra dic. c. 5.

Lorino 1649
Codex 2 43

2a. N° 9
2a. observatio et eius solucio

Deinde 3o. nostra impugnatur ex eo, quod si episcopatus esset ordo per
fectius sacerdocio ordaretur aliquid ordo superior et excelsior sacer
docio, quod omnes negant, siquidem ordines sumuntur ad suumque pote
tatem consecrandi Eucharistiam, et ipsius [illegible] Concilium Tridentinum sess.
23. de ordine cap. 1, et 2, ideo principalis ordo est sacerdotalis, su
pra quem alius maior considerari non potest, quae ecce [illegible]
distint, ergo episcopus ordo maior non est presbiteratu, quia argumentum hu
rebici (?) exsistit [illegible] episcopatum a sacerdotio nullo modo distingui
quos refert Epiphanius adversus hereses heresi 65 Augustinus in lib.
de heresi 6. [illegible] pro cuius dubij solutione animadvertendum est ordi
nem episcopalem, et eius characterem, quem accipit episcopus in ulti
ma consecratione integrum, perfectum, divinum, et maiorem esse presbiterali, et il
lud includere, et supponere, atque insuper addere aliud, et hoc modo separamus
episcopos a presbiteris extensione et ratione etiam dignitatis
[illegible] etiam dignitatis, et iurisdictionis, quod ad plures consecrationes extendit
siquidem, ut supra dixi, solus episcopus potest ordinare, et [illegible] consecra
re utrique sacerdotes cap. 1, et per totum [illegible], et [illegible] distinctum cap. 1, et 2, [illegible]
distinctum merito in Concilio Tridentino sess. 23. de sacramento ordinis cap. 7 can.
vi (?), quod si quis dixerit episcopos non esse presbiteris maiores, anathema
sit, [illegible] episcopalem ordinem separamus [illegible] ordine sacerdotali ad
Eucharistiam consecrandam [illegible] sacerdotale ordo, et character sacerdota
lis maior est cui [illegible] potestas consecrandi eucharistiam concedatur, et
ita est interpretatio [illegible] in dicto cap. [illegible] ultimo [illegible] distinctum, no
tat Belar. ubi supra dicto cap. [illegible], [illegible] dicto tom. 2 [illegible] lib. 1 cap.
1 dubio 9.

2a. N° 10
Interpretatur [illegible] concilium cap. legimus 24 [illegible] quem Apostoli [illegible]

Sed haud [illegible] siquidem predictis
[illegible] valde impugnatur ab hereticis ex autoritate D. Jeronimi tam in
2 epistola [illegible] 83 relata in cap. legimus [illegible] et apostoli quam
distinctum [illegible] eosdem esse episcopos, et presbiteros, et eandem habere
potestatem in [illegible] exponit valde torquetur D. Tom. 2a. secundae
q. 184 art. 6 Belarminus lib. de clericis cap. 15 § extinguitur obiec
tio 6 Acuña ibidem, precipue [illegible] Medina lib. 1 de sacrorum hominum
continentia cap. [illegible], qui afirmat D. Jeronimum in dicto cap. legimus incidisse
in [illegible] hoc, afirmatque ecclesiam D. Jeronimi errorem tolerasse ex eo, quod catho
licus, et orthodoxus [illegible] dignare autem a nostris, quia in multis aliis
alijs erat hereticus, sed absit talem iniuriam dicere Doctori maxi
mo Jeronimo, et precipue ecclesiae, quae non solet, in nulla per
errorem dignare, et in alio tolerari, precipue, quod secundum [illegible] supra
adducta [illegible] Jeronimus utriusque ordinis distinctus, etc.

separauit, et agnouit in dic. Cp. ecce 6, et 7, 95 dist., que theoreta autore habet eius d. Jeronimus, et in illis demonstra- tur distintio predictorum ordinum, ut ostendit Belarm., ubi supra Cp. 15 § ultimo respondetur.

X 11
Secunda et verior

Quare hac, et alijs omissis, proue- ra ... interpretatur ... nota ... in ... ecclesie ... omnes presbiteros communiter participasse aliquo modo iurisdict. episco- palem, ... et eo ... esset paulum ministri oportebat, ut clerici ... evangelij publicatus, et conuersioni infidelium, et ... ministeria peragenda ... ecclesie gubernaret ... magna ex parte episcopalis iurisdictionis ... ubi ... promiscue uocabantur modo presbiteri, modo episcopi ... Cp. ... ad Filipenses Cp. 1 ibi, et episcopis et diaconis ... De mas ... ex Fabro ad Filipenses capite 1 ibi, episcopis et diaconis ... ex Fabro ad Filipenses Cp. 1 ibi, episcopis et diaconis, id est presbiteris, et in epist. 1 ad Titum ... idest sacerdote ... ita de ... in dic. Cp. Legim. 24, 93 dist., et ... in dic. Cp. ecce 95 distinct. ibi ... presbiteri ... nuncupantur, et ... in dic. Cp. Cleros 21 ... pi, et presbiteri fuerunt notat D. Tom. secunda secunde q. 184 art. 6 Belarm. lib. 1 de clericis Cp. 15, sed postquam ministrorum numerus cepit au- geri, et ... Fabrus primo ad Corinthios Cp. 1 merito, ut tolleretur ... facta fuit diuisio episcoporum, et presbiterorum, sicut in ordine diuersis gradibus eorum, ita etiam in dignitate esset diuersi- tatem, ut in singulis ... unius ... fuit ordinatus, Cp. 2 ... in singulis octoagesima distinct.

X 12
... impugnatur ... Cp. ... 95 distinct.

Deinde predictis obstat ... dificilis in Cp. olim inf. 95 distinct. ... de Jeronim. asserit po- tius per consuetudinem, quam per dominicam dispositionem episcopos esse presbiteris maiores, que verba obscura et dificilia ... deduci ... episcopatus ordinem iure ecclesiastico ... ... non posset ... sacramentum conferri, quam ecclesia non instituit sacramentum, sed solus Xpus ... omnino repugnat predicte resolutioni; qua in dificultate ... dicendum, quod Jeronimus ... ecclesiam sua autoritate insti- tuisse episcoporum ... a Xpo esset institutum, sed potius explicat, quod in prin- cipio ... olim apostolis ... simul presbiteri et episcopi ecclesiam in communi ... presbiterorum, et fidelium ...

at gratiis maxime in tribus exorcio, in quo baptismus recipiebat, unus dicebat, ego sum Pauli, ego Apollo, ac ore debat maioris gratiae in baptismate recipere quasi a maiori baptizato, quod abusus [illegible] baptismum [illegible] distinctionem quorumdam reprehendit Paulus primo ad Chorynthios Cap. 1 dicens, numquid Paulus crucifixus est pro vobis, merito, ut [illegible] cessare ab ecclesia fuit sublatus, ubi neque [illegible] etiam [illegible] [illegible] presbiteri [illegible] [illegible] ex [illegible] quorum [illegible] ubi sit tum [illegible] regi [illegible] haberet, et in simul episcopus ordinaretur [illegible] ecclesiastica potestate, sed divina [illegible] semel a Xpo [illegible]. D. Jeronimum dixerit magis [illegible] ne ecclesiae, quae ex dominica dispositione [illegible] ut quo [illegible] dicit [illegible] episcopum presbitero [illegible] la a iure divino ex Xpo institutio [illegible] sed duntaxat [illegible] [illegible] potestas [illegible] iure divino proveniat tamen in particulari in actu [illegible] proveniat ab ecclesia et [illegible] [illegible] divina potestate dic. Cap. 2 [illegible] dist. quam [illegible] tenet Sebastianus [illegible] disputat. 6 n. 13 [illegible] supra puncto 2 Belarmino [illegible] vide igitur 6 divino [illegible] dict. [illegible] dist. [illegible]

Ex quibus sic breviter [illegible] batis manifeste constat episcopum ordine, et caractere distinctum a sacerdote [illegible] recipere, et sic [illegible] esse ecclesiasticos ordines [illegible] ordine, quae prima tonsura appellatur [illegible] in Cap. [illegible] dignitate, et qualitate [illegible] et perfecto clerico [illegible] q. prima tonsura [illegible] Salmista [illegible] ordine [illegible], et [illegible] prima tonsura [illegible] sacramentum [illegible] character [illegible] quae [illegible] dispositio sacramentalis, seu regale signum quo signati promoveri ad gradus ecclesiae constat ex eo, quod ut supra diximus ordo ecclesiasticus [illegible] est ille per quem specialiter datur aliqua potestas spiritualis ad sacro [illegible] sacrificium [illegible] ministrandi eucharistia [illegible] ministerium [illegible] prima tonsura, ut constat ex textu in Cap. [illegible] dist. Cap. [illegible] dist. Cap. [illegible] dist. [illegible] ~~ordines~~ [illegible] ecclesiastici ordines, et offici [illegible] [illegible] prima tonsura [illegible] Salmista, ergo prima tonsura non est ordo.

Deinde probatur [illegible] ex [illegible] Cartaginensi [illegible] relato in Cap. Salmista 23 distinct. ubi scriptum est salmista [illegible] [illegible] sola iussione presbiteri offici [illegible] per il luogo [illegible] [illegible] Salmista ordinis habent

XL3 Prima tonsura q. sit ordo

XL4 In [illegible] Cap. Salmista 23 dist.

: Nam si sal(tem) minorem ordinem haberet non posset aliquo modo eum gradum ad hoc
requisitum recipere si quidem minores ordines solus episcopus et Concilio Trid.
dicitur sess. 23 Canone 7 et constat etiam ex eodem Cap. sed maxime ponderando verbum
illud ad officium cantoris, quod verbum officium potius denotat ministerium temporale,
quam ordinem, ut textus in Cap. tanta de simonia, et sic constat aliud esse
admitti ad officium cantoris et aliud esse ad gradum ecclesiasticum recipi, ut notat
Azeuña ibidem, et in Concilio Trid. dicta sess. 23 Cap. 2 vers. itemque clericalis
tonsura, ubi prima tonsura ab aliis minoribus ordinibus separatur
tanquam quoddam praeambulum ad illos si quidem dum imperium ponit nominatim
numera eorum de prima tonsura non meminit, et sess. 23 de reformat. Cap. 6 vers.
ut nullus prima tonsura initiatus, aut in minoribus ordinibus constitutus
ubi ponitur differentia inter initiatum prima tonsura, et constitutum in minoribus
ordinibus et in Cap. 4 eiusdem sessionis agitur de initiandis prima
tonsura, et in Cap. 5 de initiandis minoribus, et maioribus ordinibus, ergo
manifeste declarat, et significat primam tonsuram non esse ordinem, et in
Cap. 10 et 12 eiusdem sessionis differentia ponitur inter primam tonsuram et minores ordines
facit etiam textus in Cap. clericus 6 de usu, et honestate clericorum, ubi
patres Concilii Tiburiensis supponunt clericum posse esse prima tonsura tantum
initiatum sine aliquo gradu ecclesiastico, vel ordinis, ut constat ex eius littera,
et in Chalcedonensi(?) Cap. 2 Cap. 7 de sacramento ordinis § docere ex
pressis verbis docemur primam tonsuram non esse ordinem, sed quandam prepa
rationem ad ordines recipiendos, ultimo probatur ex textu in l. 1 tit. 6 par-
tita 1, ubi solum enumerat 4 minores ordines, ubi late declarat
Greg. Lopez, quam sententiam, ut veriorem tenent fere Doctores tam theologi, quam
iurisperiti, et ex theologis D. Thomas in 4 distinctione 24 q. 3 art. 2, et in
3 p. q. 40 art. 2. Bonacina plures refert disputatione 8 de sacra-
mento ordinis q. unica puncto 1 n. 6, Sachel(?) tomo 1 moralium Cap. 3 dubio 6
ex iuris(?) peritis [illegible] Covarr. Variarum
ay Cap. 10 n. 10, et in practicis Cap. 31 n. 6. Navarrus in manuali
Cap. 2 n. 23 et Gregorius Lopez in tractatu Cap. 1 n. 9, et 31.
[illegible] Ex quibus fundamentis probata manet sententia nostra; restat nunc, ut
respondeamus argumentis, qui existimant primam tonsuram esse ordinem
et primo suadetur ex textu in Cap. cum contingat de aetate, et qualitate
ubi Innocentius 3 interrogatus an ordo clericatus, vel prima tonsura
[illegible] affirmat, et clericum, sed omnes [illegible]
[illegible] a D. Tho. ubi de [illegible] 24 q. 2
art. 2 in fine verbo et dicendum, quod in eo textu non asserere per primam tonsuram
conferri ordinem ecclesiasticum, quia ad Eucharistiam [illegible]
[illegible] spiritualem potestatem; sed tantum conferri ordinem clericalem, quia
constitutus efficitur de sorte Domini, atque adeo in numero clericorum, ut possit
gaudere

dubitatur ubi ex ponibus, quae laici in respectu sit, ut vocat ex dictis. Dicebatur ibi requisiti q clericalis ordo in tonsura quoquomodo differat, et in Cap. dicitur 12 q. 1 ibi: ut sunt clerici, et Deo dediti, victo, et habitu gerant tonsura, et tunc in Cap. 1 de apostatis ibi: clerici, qui relicto ordine clericali Cap. de vita, et honestate clericorum, et in Cap. Cum Jam tam 12 q. 3 Cap. ... de praesumptione ordinandi ad oblatos ordinis clericalis, in quibus ordo clericalis prima tonsura denominatur, notat Sebastianus Caesar q. 3 proemiali § 1 n. 7 et Gregorius tom. 6 in sacramento Cap. 1 n. 32 et

Neque etiam obstat ratio tradita a beo de Inoceio in dic. Cap. cum contingat dumtaxat, et qualitate, dum asserit primam tonsuram generaliter, q per manus impositionem datur, et confertur, ut notat in Canone 1 a Sexto ... generalis relato in Cap. quoniam 69 distinctione, quae manus impositio denotat primam tonsuram ordinem esse, quoniam procul dubio ... animadvertendum est, quod manus impositio multipliciter, et eius subiecta materia fieri solet, notat gl. in Cap. 9 ... de ... dist. 4 n. q alii quod manus impositio dicitur sacramento confirmationis, aliquando pro ordinis sacramento, aliquando pro reconciliatione poenitentis haeretici aut excommunicati, aliquando pro ea manus impositione, quae fit super infirmos ... ad expulsionem daemonis Vetus Basilius de sacramento confirmationis p. 2 Cap. 1 n. 7 Belarmin. de poenitentia ... 1 Cap. ... quidam, de ... in dic. Cap. cum contingat dumtaxat dicere, quod tonsura per manus impositionem ... non ... sed ordinaria, notat gl. marginalis in dic. Cap. quoniam 69 distinct. ratio est, quod ... quia iniciati tonicae ... solent, sunt 4. Cap. 40 Cartaginense 4 Cap. 4 ... ex inde ... prima tonsura sit ... et ... manus impositionem sacramentum conferatur ex illa manus impositione, quae fit in prima tonsura, ... sacramentum, notat Cressecius in ... ecclesiae ... manus impositio et

Deinde ... dumtaxat numerum ... quorum gradus dicitur Isidor. enumerat ... inter caeteros ordines clericorum quo ... ordine huius sacramenti, ut supra diximus n. 4 quod respondeatur, cum his, quae supra ... art. n. 12 scilicet, quod ordo

L 6 Iterum interpretati ... in dic. Cap. cum contingat per manus impositionem

N 7 Interpretatio ... clericos ac quorum distinct.

duplicitr accipi potest large, et stricte. Large prout est nomen
officij, et dignitatis, et ita est intelligendus textus noster usque quo in
cto usque ad salmista, et autoritates oes supra n. 4 aducte. Stri
cte uero prout est sacramentum ordinis accipitur in ceteris ordini
bus prester tonsuram, quia sacramentum recipiunt, merito prima tonsu
ra non dicitur stricte ordo, sed late, siquidem non est sacramentum, sed tamen
est offitium, et generaliter primus gradus appellatur, in quo, qui dis
ponitur ad ordines suscipiendos clericos in aliquo sacramento, ut fertur notat So
tus in 4. distinct. 24. q. 2 art. 1.

Interpretatio textus in Cap. Non liceat 3, 93 distinct.

Deinde contra impugnatur
ex textu in Cap. Non liceat 3, 93 distinct. cuius haec sunt uerba, non liceat in pul
pito psallere nisi qui ab episcopo lectores sunt ordinati, ergo salmista
ordinem recipit non ab alio, sed ab episcopo prestandum in cuius textu diffi
cultate Acuña ibidem n. 1 asserit textum illum esse intelligendum non de offo
et ordine salmistae, sed de predicatoribus, qui in pulpito munera
ordinis exercent approuatis et ordinatis per episcopum facta talium
[illegible] de quo nostro casu de reformat. Cap., cuius interpretatio iubatur ex
illo uerbo in pulpito; sed haec solucio aperte conuincitur ex uerbis il
lius textus ibi lectores sunt ordinati, quae uerba denotant salmistas, et
lectores ab episcopo ordines recipere, preterea quia de predicatoribus tex
ille est intelligendus, cum offitium illud non haberet salmista nec lectori
sed diaconi Cap. perlegis. uerbo ad diaconum 25 distinct., nec pro
ut Acuña facit uerbum illud in pulpito, quod dicitur quod psalmista
in pulpito seu in ambone ascendere, ut euangelium caneret
Cap. quoniam [illegible] 6 distinct., quare hac et alijs omissis
breuius est dicendum distinctiones ad hibendas interpretes, sed melius di
[illegible] diuersis christianis in lege di[illegible] de
[illegible] habetur in Cap. oes psalmistae 20 distinct. Cap. [illegible]
[illegible] sicut dicitur, et intelligendus textus in
dicto psalmista 23 distinct. supra n. 1 adductus, quia quidem
salmista absque iussione episcopi sola iussione presbiteri offitium [illegible] suscipere
et intelligere psalmistas, quae ex ordinis ne[illegible] ministerium
competit, et ministerium illud neque in pulpito exercere potest nisi
in primo ab episcopo fuerint ordinati, et ita de illo ego existimo esse
intelligendum textum in dicto Cap. Non liceat 3, 93 distinct. [illegible]
dicat ordinati supponit ordinem recipere per quem ministerium ad quod erat

ad Eucharistie celebrat., sed tantum ordinati fiat sorte Domini efficiuntur ut supra diximus et c.

Praeterea predicta sic impugnatur ex eo quod ipsi qui tonsura insigniti sunt pro aliis delictis a comunibus degradati etiam usque ad primam quem quam habitum tonsura et exactatus in q. degradatio dispenitur ubi consequitur quod ipsi non tat Bernard. in praxi C. 131, ergo per primam tonsuram saltim ordinis grad. accipitur, cui dubio respondetur dicendo quod in clausula tonsurae nondatur vera degradatio siquidem ut supra retulimus ipsi per primam tonsuram non fiunt ordinis grad., a quo expoliari possit quatenus

nos praestatutis in q. degradatio dispensatur 46

dic C. anno 1142 quem respondetur dicendo quod non ex eo quod prima tonsura attestatur fidelis efficiatur de sorte Domini inservit etiam oportere de ordinibus recipere, sed dumtaxat quod clericus efficiatur cuius tantum colligitur in C. clericus in principio ut supra traditur.

Rursus secunda valde impugnatur ex proprio motu Sixti V editum anno 1583 nonis Januarij contra male promotos ad ordines, qui incipit Sanctum exaltare, ubi prima tonsura appellatur characterem clericale, ergo prima tonsura est ordo ecclesiasticus, cuius proprium officium est inferre characterem, sed huic dubio respondetur dicendo ubi non sermo de intrinseco charactere, per quem imprimitur in anima signum spirituale, et indelebile, de quo loquitur Dedius Florentinus

Nº 20 In tiorytate propter mot. Sixti V editum an. 1583

Lat. scilt. a ordi[ne] p[ro]m[otu]s recepto et p[ro]batus, et exclusio sal mi[...]rbus ad-
ne restat nisi brevi ti exponamus privilegia om[n]ia quae tonsuratis
exaduti, et primo q[uod] capax ut [...] beneficii ecclesiastici obti-
nere. Cap. ex litteris, et ibi [...] dictis sactionib. Cabal. de paci-
ficis n. 1 [...] (pudeo) q[uod] etiam p[ro] capellania ex fundat[ione] requirat, q[uod]
sit ordinatus f. clericus sufficit, q[uod] sit tantu[m] tonsuratus, et in ea
verificatur voluntas testatoris seu fundatoris, Caballos practi-
car. communi q[uaest.] 524 in f[in]e Barb. de potestate ep[isco]pi 2 p[ar]t. alleg.
t. 2 n. 17, gaudet etiam privilegio canonis si quis suadente 17 q. 4. N[am]
quidem sufficit, q[uod] sit clericus, ut ex eo d[ic]to canone constat, et Con[cilium] dum.[...]
des. ex communicacionis Cap. 1. v[er]s. intra puberes eo d[ic]to. gaudet pri-
vilegio fori scilicet ne conveniatur cora[m] seculari Cap. 1 de foro compet. Cap.
unico de clericis conjugatis lib. 6, sed h[oc] privilegium ~~medica~~ hodie restric-
tum e[st] per Concil. Trid. s[ess]. 23 de reformat[ion]e Cap. 6 cui suenit qui. v[er]s. 4
t. 1 compilationis ubi desideratur q[uod] beneficium ecclesiasticum obtineat, q[uod]
de mandato ep[isco]pi deserviat ecclesiae, sad[...] Concilio Cap. h[oc] au[...] [...]
vilegium canonis notat Zeabara con[...] ripti de privilegiis gaudet etiam
privilegio Eccl. Oduard. de restitutionib. Covarr. lib. 2 variar. Cap. 19
Baica de inope debitore Cap. 27 n. 20 Gutierrez de iuram[en]to 4 p[ar]t. Cap.
n. 10, et privilegio exemptionis tributi Cap. quanquam de cens. in lib. 6 Cap. [fin.]
de vita, et honestate clericor. hodie vero privilegium h[oc] n[on] observatur
nisi habenti beneficium ecclesiasticum d[ic]ta l. 2 tit. 4 lib. 1 recopillacionis Gu-
tierrez lib. 1 practicar. q. 71 idem Degabelis q. 9 Feliciani de cens. lib. 1 Cap.
ult[im]o n. 13, et bona per eu[m] quaesita ratione clericatus ei iure peculii qua-
si castrensis cedunt Cap. 1 de peculio c[lericorum] sacratiss., et authentica presbiteros
C. de ep[isco]pis, et clericis, de qq[uibus] ad libitum poterit testare, l. tit. 21 part. 3 Co-
varrub. in Cap. quoniam n. 2 de testa. quae [...] vera e[st] licet contra Gomez in l.
4 b. tauri n. 7 existimet desiderari requisita tradita in Concilio Trid.
dict. s[ess]. 23 de reformat[ion]e Cap. 6.

Quare in textu [...] inter ordines t[o]n-
sura [...] ordo non enu-
meratur —

Dubium enim e[st] cur Isidor. in n[ost]ro Cap. cleros
enumerans universos clericos, et Dei ministros n[on] meminerit [...]
sed dumtaxat inter Patriarchas recensetur [...] ordo sed omissis aliis

ueri ius dicendum est castissimo ideo Isidorus Papam omisisse, et inter caeteros ordi-
nes ecclesiasticos non enumerasse, quia cum instituisset tractare ordines et gra-
dus ecclesiasticae gerarchiae, qui omnes sub uno solo Papa, et summo praeside
existere debent, opus esse non fuit potestatem Romani Pontificis huic gerarchiae pro-
pri[illegible] adducere siquidem Papa quatenus Papa est, et successor Petri
in ecclesiastica gerarchia non facit ordinem neque gradum, siquidem prin-
cipatus caput et regimen in tota monarchia ecclesiastica tenet quatenus Episcopus
[illegible] particularis et electus [illegible], sed quatenus episcopus Romanus est praeeminen-
tia dignitatis et potestatis ab aliis dicitur caeteris episcopis

Tractatus 3 de materia proxima et remota singulorum ordinum et quo Caracter in illis imprimatur [illegible] ... de [illegible] distinct. per sectiones 25 divisus

N. 1 Materia remota et proxima sacramenti ordinis

[illegible] materia remota [illegible] e rei [illegible] [illegible] ordinis traditur. Proxima [illegible] materiae remotae traditio, [illegible] ministri, per quam exprimitur actus [illegible] ministri [illegible] traditio, neque sacramentis hoc [illegible] ex rei [illegible] et rei tradi[tio] [illegible] formae [illegible] [illegible] rei tradit[ae] [illegible] Julio Flor. in decreto [illegible] 5 [illegible] cuius materia [illegible] traditionem [illegible] forma [illegible] dist. 23 de ordine [illegible] et [illegible] [illegible] Patres [illegible] de ordine tractantes [illegible] materiam [illegible] ac proinde Character huius sacramenti [illegible] imprimitur quando applicatur materia sub debita [illegible] forma [illegible] [illegible] in suppl. [illegible] ad 3 [illegible] 37 art. [illegible] Bellarmin. de ordine lib. 1 Cap. [illegible] Henriquez lib. 10 [illegible] § 2 [illegible] valitur in omnibus ordinibus [illegible] de [illegible]

N. 2 Solemnitas ordinationis exponitur

[illegible] Sed [illegible] et in singulis ordinibus ministeriis exponendis [illegible] sacri canones [illegible] a minoribus [illegible] distinct. [illegible] 77 distinct. alii a maioribus [illegible] Cap. [illegible] 23 distinct. nos tamen [illegible] Isidorum sequentes a [illegible] ordine, qui vere sacramentum [illegible] [illegible] [illegible] habetur in [illegible] 72 distinct. Cap. 2, 75 dist. Cap. 2, 69 distinct. [illegible] ordinat. [illegible] ritus, et solemnitates observandas et primo [illegible] [illegible] se, et assistere debet [illegible] dist. 3, 6 [illegible] distinct. [illegible] 27

de ep[iscop]oru[m] ordinat[ion]e, q[uod] summa cu[m] rat[ion]e fuit statutu[m], ne tam bene facti
quidem [illegible] ex stilus, notat Barb[osa] [illegible] ep[iscop]i [illegible] li. 2
Cp. 5, et circa [illegible], et per primu[m] [illegible] consecrat[io] per [illegible], cetero
uero q[ua]si quo ad [illegible] Barb[osa] ubi supra [illegible] allegat[ur] n. 45, ho
die uero consecratio [illegible] [illegible] duo b. i tribus Ep[iscop]o
ne ep[isco]pi [illegible] dictis [illegible] ordinat[io] [illegible] de iure diuino, [illegible]
n[on] fiat a tri[bus] ep[isco]pi [illegible] Cp. [illegible] distinct[io] 4 in
Barb[osa] ubi supra, et in [illegible] in Cp. 1, 64 distinct[io], et
[illegible] ex [illegible] canone [illegible] ordi[illegible] duob[us] i tribus ep[isco]
pis, [illegible] Cp. [illegible], Cartaginen[sis] Cp. 12, Cartaginen[sis]
4 Cp. 2, [illegible] ep[isco]pi [illegible] ordinatio [illegible]

3 [illegible] tribus in Cp. fin. 66 distinct[io]

[illegible] tribus in Cp. fin. 66 distinct. [illegible] a [illegible] Jacobo, et [illegible] Petro, Iacobo, et [illegible]
[illegible] fuit consecratus, [illegible] forma consecrationis [illegible] 6. [illegible]
ibi a iure diuino fuit [illegible], ut [illegible] ex eode[m] [illegible] successoribus su
is dat tribus forma, ut n[on] minus quam a tribus ep[iscop]is. Ergo cu[m] n[on] trium ep[isco]po[rum]
sit iuris diuini [illegible] ordinat[io] mutari n[on] debet, aro [illegible]
Cp. 15 quida[m] 25, q. 1, ut tenet [illegible] in Cp. [illegible] ep[isco]pi des
[illegible] ordinat[io], sed ea n[on] obsta[n]te uerius [illegible]
u[m] ep[isco]po[rum] n[on] e[st] de substantia, sed tantu[m] de solemnitate, neq[ue] [illegible]
de de precepto iuris diuini, sed ecclesiae ta[n]tu[m], [illegible]
in dic. Cp. fin. 66 distinct., q[uae] [illegible] habet, [illegible]
forma n[on] accipit[ur] pro substantiarei, sed tantu[m] pro [illegible]
e[xem]plo ritu seu ceremoniae, qua [illegible] successoribus relinquere
uolebat ad solemnitate[m] predictae ordinationis, notat [illegible]
mata in dic. Cp. fin. in [illegible] 6 distinct., siquide[m] [illegible] per forma
[illegible], sed [illegible] que ex subiecta materia [illegible]
te [illegible] talis apparet notat [illegible] in Cp. [illegible]
de [illegible] communicationis nec alias [illegible] ex precepto Xpi in ordinat[io]
illa [illegible] trium ep[isco]po[rum] desideraret [illegible] n[on] pos
set dispensare dic. [illegible] quida[m] 25 q. 1, sed frequenter id facit, ut refert
Henriquez [illegible] Cp. 4 [illegible] tom. moralis [illegible] 3 Cp. 30
ergo n[umerus] ille n[on] e[st] de substantia neq[ue] ex precepto Xpi, ut tenet [illegible]
mata in dic. Cp. fin. [illegible] rationib[us] et autoritatib[us] [illegible]
[illegible] dicit, ut [illegible] summa necessitate exige[n]te in terris
nouiter ad fide[m] conuersis aut in alijs, in qua esset penuria [illegible]
[illegible] iustis de causis intueniet[ibus] potent [illegible] dispensare, ut [illegible]
[illegible] consecret, ut Gregor. [illegible] fecit cu[m] Augustino unico [illegible]
ep[iscop]o de quo [illegible] habetur in Cp. [illegible] in principio 6 dist. notat Barb.
plures referens de potestate ep[iscop]i [illegible] li. 2 Cp. 5 n. [illegible] ubi supra n. 4

Deinde predicto obstat textus in Cap. archiepiscopus 2, 66 distin. ubi post quam Ex. praecipit, quod Archiepiscopus ab omnibus episcopis suae provinciae ordinari asserit, quod si aliter fieri praesumat irrita erit consecratio, et verissima destituta, sed huic dubio respondendum est quod illa verba intelligenda non quoad totam ad veritatem sacramenti sed tantum quoad exe cutionem officii, ista sine praecisum ordinatio fuerit facta, ut optime docet gl. verbo irrita in dic. Cap. 1, 66 distinct. ita similiter est intelligenda illa Ioannis Pecis 3 epist. decretali Cap. 2, quae habe tur in 2° tomo conciliorum in illis verbis omnia maxime Italia affirmatur eum non esse episcopum, qui minus quam a 3 episcopis factus fuerit episcopus, quod verba illa ita debent intelligi, hoc est quoad exercitium non vero quoad consecrationis rationem, quod is qui minus solemniter est consecratus suo praedito et status appellari non potest quomodo etiam est intelligendum textus in Cap. fin. 66 distinct. Cap. chorepiscopi infra 68 distin. Cap. novatian 6 inf. q. 1 et

Plures etiam aliae solemnitates in ordinatione episcoporum desiderantur, utpote examen, textus in Cap. qui episcopus 2, 23 dist., et quod ordina tio fiat in die dominica ante Cap. 1, 75 distinct. Cap. qui in aliquo 76 distinct. Barb. de potestate episcopi n. 42 nequaquam ut textus in Cap. quod dic. in fine 75 dist. dum asserit consecratus illa fieri non potest nisi in die dominica resurrectionis quod respondendum est dominicae diei ob venerabilem resurrectionem Domini nostri Jesu Christi non solum in pascha est ob servandam, verum etiam per singulas hebdomadas in diebus imaginis frequentandi, Cap. sabbato de consecrat. distinct. 3, docet Barb. ubi supra, praeterea omnes episcopi imponunt super caput ordinandi librum apertum evangeliorum textus in illa ... Cap. 1, et omnes episcopi tangunt caput ordinandi uno supereum sedendo benedictus Cap. episcopus 2, 23 dist. Cap. 1, 75 dist. et caput ordinatus sacra ... digitos, et palma ungitur episcopus Cap. 1, 75 dist. Cap. unico in principio de sacra unctione, quia Christum debet se praebere totius ecclesiae caput, et principium ecclesiae propriae, et in manibus datur accipere potestatem consecrandi et benedicendi dic. Cap. unico de sacra unctione, ubi tunc dantur omnes tradit consecrati baculum, quod significat potestatem judicandi, Archidiacon. in Cap. 9 Barb. de potestate episcopi 2 ... n. 44. Ex non ubi ... tum propter historiam, tum propter mysterium dic. Cap. unico in fine.

Obstat ... Archiepiscopus 2, 66 distinct.

Caeterae solemnitates exponuntur

[illegible]

Quae sit materia et forma ordinis episcopatus

Valdeintr. Da. est controversia, quae sit materia huius sacramenti. Vigar. in sua disputatione in dic. cap. episcopus 7, 23 dist. existimat nihil aliud esse formam et materiam nulli alteri materiae quam unctionem capitis materiam, quae imponitur episcopo in capite et manibus, in qua imprimitur character ex illis de sacramento, sed haec opinio huius nititur procedens in principio ut ea cavit quod in hoc unctio non requiratur episcopo fiendo; sed ordinatio non est sacramentum, cum et sine sacramento non integer, et ita supponi materia huius sacramenti esse, aliud Viguerius existimat materiam esse librum evangeliorum, qui imponitur, quae si impugnatur ad finem in dict. cap. episcopus 7, 23 dist. quae ait quamvis traditio libri, et annuli sit de praecepto ecclesiae, et omitti non potest, tamen non est materia huius sacramenti, quia non est de ... quia ... Valentiam disputatione 2 n. 23, et aliis. n. 6 quare his et aliis omissis dico, debere existimo materiam huius sacramenti esse impositionem manuum episcoporum, sic. d. c. 23 de ordine et actuum apostolorum cap. 6 vers. 7, Concilio ... Carthaginense 4 cap. 2 relatum in d. episcopus 7, 23 distinct. quae ibi tenet ... de sacramentis ... et de ordine cap. ..., Sanchez ubi supra, Barb. de potestate episcopi p. 2, cap. ... n. 12, nec obstabit si dixeris in ordinibus episcopis ... in caeteris sacramentis assignari debere materiam proximam et remotam ex doctrina ... superius ... ad utrumque, ... manuum impositionem esse materiam huius ordinis ... ... Bonacina de ordine disputatione ... quaestio 3, ... manuum ... esse materiam remotam, ... manuum esse proximam, quia manuum impositio

tio

sufficit q fiat ab uno ep. pro ateris presentio ut ipra dixi m. accurru trium epporum non est de substantia sed de solemnitate ex constitut ecclesiae; certa vero huius ordinis epp. patius Dñs Spiritus accipite Spiritum Sanctum Barb. ubi supra ... Agrig. ... consumata ... et auge ... ordo ... ad ... in art. de subiecto capaci ad ordines

De materia et forma ordinis presbiteratus

Loco venit ordo presbiteratus pro cuius intelligentia ... dicendum ubi materia et forma ordinis presbiteratus ... huius sacramenti traditio calicis cum vino aqua et patena cum pane, forma vero accipite potestatem offerre sacrificium Deo pro vivis et defunctis, ut constat ex dicto decreto Florentino sacramentum presbiteratus ... traditur per calicis cum vino et patena cum pane correctus. Quae forma et materia ordinatorum ... ... et ... Xpi, ut significat predicto ... forma ... quando ... una cum Epo ... est alia materia et forma huius ordinis, materia ... impositio manuum Episcopi ... accipite Spiritum Sanctum quorum remiseritis peccata ... Nicenum Conc. Antiochenum Conc. Cartaginense 4 c. 3 ... presbiter ... ex multis ...

Valde inter Doctores ... in prima materia et forma ... efficiatur sacerdos, quaero; in ... alterutra ex illis sufficiat ... materiis et formis ... in qua ... dist. ... q. 1 art. 4, ... de sacramento ordinis et ... alia ... sacerdos integre efficitur per primam ... traditio calicis cum vino et patena cum pane ... primo q. Florentinum ... dic. ... huius prime materie et forme ... secundo, q. ... casu aliquo morbo aut morte ... impediretur quomodo post ... materiam et formam secundam, ... accipite Spiritum Sanctum ... nemo dubitat qui ille ... factus sacerdos, sicuti Apostoli fuerunt in cena Dni ... facite in meam commemorationem ... cum Spiritus Sanctus, ut ... Xpi resurrectionem acceperunt ... de sacramento ... ordinis facta ... impositione ... in illa manuum impositio, que ... manuum impos. ... presbiteratus, quasi ... ordo

i.e. materia et forma ordinis presbiteratus

q. in prima materia et forma ... secunda efficiatur hic ordo

Tex. … 57

Sed haec et alijs omis sis opinio nibus tra-
dita a Bonaventura in 4.° distinctione 24 parte 2.ª
articulo 1 questione quarta verissime est dicendum
verissime est dignitas in illa traditione calicis, et pateni, sed etiam impositione
manuum pertinere ad essentiam sacerdotalis ordinis, quod probatur ex
textu … ex multis … quibus … impositionem … ad Timotheum
… manus imposuit … quod … demonstrat per
manus impositionem etiam ordinem conferri, quod … tenet Sanchez
… dub. … n.° 20 … tradita a Barb. … allegat … n.° … Thom. in 4 distinctione … articulo
… Belar. … de sacramento ordinis cap. 9.

Tex. … ¶ Quare etiam, ut facilius … da-
… tium. contraria opinionis … anima … ordine
… unam … dicit … Eucharistiam, quae dicitur
potestas in verum Christi corpus. alteram absolvendi a peccatis, quae di-
citur potestas in corpus Christi misticum … per traditionem cali-
cis cum vino, et patenae cum pane … dicente accipi-
te potestatem offerre … Postmissam … manuum …
… dicit … accipite Spiritum … quorum remiseritis pec-
cata … ex quo deducitur utramque ceremoniam esse necessariam …
… diversas potestates, quas etiam … Dominus … ordi-
natur Apostolorum … dixit hoc facite in
meam commemorationem … post resurrectionem … dixit accipite Spiri-
tum Sanctum, quorum remiseritis peccata … de sa-
cramento … ecclesia, et debuit … hic
… unam potestatem … sint duo characteres, … existit …
unum … ceremonia … et …
… apud …

Respondetur fundamentis contrariae opinionis … adductis

¶ Quibus suppositis facile apparet solutio fundamen-
tis contraria opinione supra n.° … adductis, nec obstat primum ex …
… Florentino, … ponit … duplicem
materiam … materia … huius ordinis
… patena cum pane, et forte manuum … ab illis
… formulam … ordinatur … …
… quos … fortasse in hac … erravit ut notat …
… eradicat, ut notat … neque obstat … deinde
… vere sacerdotes ordinatos … per illa verba acci-
pite potestatem offerre … non licet … illa verba accipi … potes-
tatem … super verum Christi corpus … super misticum
Christi corpus … peccata … manus … impo-
… necesse

cogilis ostiu accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis pecc. etc. gratia sacra metalis secundum dic. Quilio ... quare manuum impositio fuit primo, nos sacerdos non habebat potestatem absolvendi ut notat Suarez, Baz, et Hegripe... loci superioritatis =

Nec quae obstat tertium ex dic. Ces presbiteri sin. de sacram. tis in tergo. q. ex illo de nihil aliud denotat quam cerimonias rite peractas non esse repetendas, sed suppleri debere manuus impositiones quae fuerunt praetermissae quidem non militat si animadvertamus textum indic. sin. non de manuum impositione, quae ab episcopo fit ut materia necessaria ordinis presbiteratus ad remissionem peccatorum, sed loquitur de alia manuum impositione accidentali, seu ecclesiastica quadam ceremonia quae ab episcopo, et aliis presbiteris aliquando adhibetur de accepta potestatis ad absolvendum, quod fit secundum ritum, et exemplum apostolorum, ut indicat Ubatius in dic. Ces sin. in ritu apostolorum introducto, ita sentit Gaspar Hurtado ... refert de ordine disputatione sin. et quamvis textum illud velimus intelligere de essentiali manuum impositione in qua consistit materia partialis ordinis presbiteratus ad hanc restitutionem non obstat nam licet ... manus impositionis episcopi incaute praetermissa caute et supplenda, sed ordinem non esse iterandum non ... inde negat manuum impositionem pertinere essentialiter ad ordinem presbiteratus plene, et perfecte tribuendum sed quae ceremonia illa ad potestatem absolvendi potest dari, et effectum sortiri separatim, tunc statuto, et diverso tempore aliquando reiteratur alteratius materiis, et forme circa quam versatur potestas sacerdotalis conficiendi corporis, et sanguinis Christi Domini nostri, et secundum hanc interpretationem non obstant verba textus in dic. Ces presbiteri ibi ritu apostolorum introducto quae intelligenda sunt ... apostolos in ordinatione primo ritum illum ... esse exercere non vero instituisse =

Inde venit disputatio de quaestione scilicet si in ordinatione presbiteratus per oblivionem tradita fuerit calix sine vino, et aqua, aut patena sine pane ... una tantum specie scilicet cum solo vino tantum cum pane, ut ... non semel, sed saepius evenisse legimus validam ... tio ita ut denuo non sit iteranda in dubio non ... ... asserunt ordinationem ... ne que iteranda ... licet in hac ordinatione interpr. materia

§ 43 Si calix sine vino et patena sine pane traditi fuerint sacerdoti ...

In ... presbiteri ... de sacram. in tergolis

ex p recep. secuti q sit tradicio ca licis cu vi no, et patena cu hos tia

tam tradicio unius ex altera specierum cu sit materia suficies

siquidem non dati divisim potestas in una tantum specie, namquis potest

una potest et in utraque secrare cum Xpi corpus sit sine sanguine, et

sanguis sine corpore facit et id quod non nulli asserunt Rex dispensasse in propriis

cis sanctis sonis propter vini defectum, ut cum solo pane sacrificium mi offerre

ret, et in consequentia asserunt episcopos in terris illis posse ordinare sacerdotes

tes cum sola materia panis quam sententiam haec tenet Henriquez Theo

lib. 6 n.º 2 Sanchez consiliorum lib. 7 cap. 1 dubio 12 n.º 27 cum aliis ab eo

relatis =

XC 24

refertur opinio magis recepta

Scilicet haec propter auctoritatem tot gravissimorum doctorum proba

bilis videatur, ut sentit Bonacina disputat. 8 de ordine

q. unica puncto 3 n.º 3 tamen in re tam difficili verius dicendum est ordinatum

... ex defectu unius materie nullam esse ordinationem, 1.º quia ecclesia stili

re tinui supra relatum utramque materiam in ordinatione sacerdotis necesariam

esse expresse, 2.º quia dominus noster in ultima cena utramque materiam adhibuit

ergo signum est utramque esse de necessitate, 3.º quia legitur in nullis provin

ciis ex dispensatione Apostolica cum solo pane permissum esse celebrare

falsum esse ostendit Valentia de sacram. disputat. 6 q. 10 puncto 5

Suarez disputat. 43 sect. 4, quam racionibus opinio peritorum cuius in

clite Salmantine universitatis obtinuit, dum asserunt ex defectu

unius materie ordinem saltem sub dubio esse irriti, ter quidem neque in ter

nius materie ordinem saltem subsidit esse irriti ter quidem neque iterato ordi

nato licere illo uti ne exponatur presbiter periculo non se ordinandi male

solum dispensetis, atque alia sacram. non efficiendi, quod alias ex defectu

ordinis idem deret in maximum ecclesie, et proximorum detrimentum, ne

doctrina liberat ab opinionibus cum in ea non possit esse deceptio, quo

in casu non tantum illa pars, que deficit debet sub conditione reiterari, sed

tegrum ordinem presbiterii nam si ordinacio rei pecta potestatis sacerdotis

di fuit nulla ob defectum materie, neque esse et nulla collatio potesta

tis absolvendi cum haec ultima potestas, ut per quam ... presu

ponit primam fuisse validam, et si prima secunda fuit nulla

... ient et 2 ... , nec racio militat in manus impo

sitionem que sit ... fuerit omissa, casu suspen... si prima ...

... fuerit celebrata dicit ... de sacra

... ... tenet Granados de sacram. ordinis ...

p.te

controversiis q. tractatu c. disputat. 6. Valentia [illegible] quaest. disputat. 43 sect. 4, Suarez in summa t. 5. tr. de ordine c. 3 [illegible] habet vera difficultas, Diana p. 4. tr. 6. resolut. 49 cum aliis ab eo relatis et in eius compendio verbo ordinis materia n.ro 2, Billuart in summa t. tomo tractatu 11 dissertat. 4 n. 1, quibus sufficit D. Thomas universaliter sequitur Bart. 6. de potestate episcopi p. 2 allegat. 24 n.ro 7 et de iure ecclesiastico lib. 1 cap. 34 n. 27, neque huic obstabit quod refert D. Thom. in additionibus ad 3 p. q. 3 art. 4 quatenus scribit Christum ipsa datum calicis sub forma determinata in primis sacerdotale characterem, et hoc cum sanctus D. non faciat mentionem alia ne videtur se tenere utriusque speciei separatim receptam esse sufficientem huius ordinis materiam, quia respondendum D. Thomam [illegible] calicis et per [illegible] non excludere traditionem patenae cum pane neque manuum impositionem de qua immediate in ipso met articulo tractaverat.

Est tamen magnopere animadvertendum, quod quamvis sacerdos ex dura ministeria conferat tamen sacramentum confirmationis conferre potest, ut constat ex nostro cap. clericos vel presbiteri c. 2, 9 distinct. sed huic obstabit textus in cap. ecce 95 distinct. [illegible] confirmare ex quo deducitur presbiteros non posse sacramentum confirmationis conferre quia respondendum quod licet episcopi tantum sint ministri sacramenti confirmationis, ut supra diximus, tamen aliquando presbiteri potuerunt obtinere extraordinariam potestatem huius sacramenti [illegible] duabus conditionibus [illegible] delegatis [illegible] intercedat, 2.do [illegible] ut in c. 1, 95 distinct. ad quos casus restringenda verba generalia textus in dict. cap. ecce 95 distinct. notat gl. in [illegible] de consuetudine [illegible] c. 20 n. 6 traditur ab [illegible] in dict. c. 1, 95 distinct. n.ro 1 potestas etiam presbitero episcopo in missa benedictionem populo dare [illegible] episcopo [illegible], [illegible] negavit textus ita intelligendus in cap. ecce 6, 95 distinct. siquidem minor a maiore benedicitur, Cap. denique [illegible] gloria verba benedicere 21 distinct. sed huic obstabit textus in cap. ministrare 26 q. 6 in illis verbis benedictionem quoque super plebem in ecclesia fundere, aut penitentem in ecclesia benedicere presbitero penitus non licebit, ex quo constat benedictionem super populum non esse permissum sacerdoti, sed tantum episcopo [illegible] in cap. 3 de privilegiis 106. sed huic dubio respondendum est [illegible] in dict. cap. [illegible] in benedictionem, quam episcopus post missam [illegible] sibi missionem conferat, quia benedictio solis episcopis reservata est, at vero textus in dict. cap. ecce 6, 95 distinct. loquitur in benedictione [illegible], quam presbiteri post missam [illegible] [illegible] [illegible]

In textu [illegible] ecce 6, 95 dist. [illegible] ministrare 26 q. 6

omni potestate, quae interpretatur [illegible] verbo benedicere in dictis [illegible], qui distinxit. Henriquez ibidem num. 2, et 3.

6 Materia, et forma ordinis diaconatus

De copiosa [illegible] diaconatus [illegible] materia, et forma diaconi [illegible]. Hebraice dicuntur leuitae a Leui filio Iacob, qui tres habuit filios, a quorum tribu [illegible] Leuitarum emanarunt, Genesis cap. 46, exodi 6, quia leuitae ministrabant sacerdotibus in templo, [illegible] graece dicuntur diachoni, latine ministri, ut [illegible] uerbo Leuitae [illegible] diaconatus, a impositione manus episcopi [illegible] libri Euangeliorum [illegible] dicto Iulio Florentino [illegible] diachoni 23 dist. forma [illegible] scilicet accipe potestatem legendi Euangelium in ecclesia Dei tam pro uiuis, quam pro defunctis, ut habetur in Pontificali, et quia [illegible] diacono [illegible] ordinari [illegible] manus imponit episcopus [illegible] accipe Spiritum Sanctum [illegible] diaconi [illegible], sed [illegible] benedictionis [illegible] Concilio Carthaginense [illegible] in [illegible] lege [illegible] diachonus [illegible] ordinatur per traditionem libri Euangeliorum [illegible] dicto Iulio Florentino [illegible] libri Euangeliorum traditionem [illegible] impositio manus [illegible] diachoni ordinatione [illegible] pertineat [illegible] dubio [illegible] Villalobos [illegible] Iosephus de ordine [illegible] num. 6 [illegible] disputatione 8 [illegible] 3 num. 4.

7 Impugnatur materia ordinis diachonatus

Sed huic [illegible] initio nascentis ecclesiae tempore apostolorum, quo septem diachoni [illegible] ordinati [illegible] diachoni 93 dist. [illegible] adhuc liber Euangeliorum [illegible] scriptus fuerat siquidem primum Euangelium fuit [illegible] a [illegible] Mattheo anno 8 post Christi [illegible] ut refert Baronius anno [illegible] 41 num. 4, quo in tempore diachoni [illegible] ordinati, ut ipse Baronius refert anno 33, num. 33 in qua difficultate Henriquez [illegible] § 2 [illegible] disputatione 20 cap. 4 num. 43 [illegible] in primitiua ecclesia apostolos [illegible] diaconos [illegible] ordinare, ut [illegible] impositionis [illegible] traditio libri Euangeliorum, quorum [illegible] impugnatur et [illegible] de sacro ordinis [illegible] 3 num. 63 quare hac et aliis omissis

exiore, et ex ultimo, quia refert Suarez [illegible] dicitur se
ad predicandum, accedit Xpus Dominus instituisse materiam huius ordi
nis in impositione manuum episcopi et in traditione alicuius rei, qua diaco
ni officia designarentur, sed quae res esset tradenda Dominus reliquit Ecclesiae determinanda
cum designauit, tantum verba, quae dicuntur benedicenda, notat Suarez 3 tom.
disputat. 33 sect. 1 ad restat vero, quemadmodum etiam matrimo
nii materiam, et formam Xpus instituit, in verbis tantum, vel cer
tis verbis, aut aliis signis expressum, sed haec signa non determina
uit in particulari, sed reliquit Ecclesiae [illegible], et ideo satis est
[illegible], quia, ut referunt, quod in primitiva ecclesia non fuisset
diaconis traditus liber evangeliorum, ut hodie traditur, sed quia
cum presbyter manus imposuit, constituit aliam materiam traditionis per
[illegible] ministerium altaris, et diaconi officia designaretur, ut
notat Suarez 3 tom. disputat. 33 [illegible] ad restat vero.

Ex qua libri evangeliorum traditione et eius forma videtur
[illegible] ad officium diaconorum pertinere potestatem legendi
et praedicandi evangelium, ut desumitur ex textu in dic. C. perlectis
[illegible] praedicare evangelium 25 dist. C. in sancta [illegible] ad prae
dicationis officium 92 dist. C. diaconi [illegible] praedicat
93 dist. qui omnibus valde obstat textus in C. ad licitum [illegible]
[illegible] specialiter [illegible], ut praeter [illegible] sacerdotem nullus audeat
praedicare, ex quibus constat praedicationis munus tam sacerdoti
[illegible] diacono ex vi ordinis diaconatus, et per consequens
[illegible] tradit[illegible] libri evangeliorum necessario [illegible]
ram materiam diaconatus. Sed huic dubio respondemus [illegible]
[illegible] sacerdotio munus praedicationis competere dic. C. ad [illegible]
m. 1692, neque obstat textus in dic. C. perlectis cum similibus, quia
[illegible] debet intelligi non de praedicatione, [illegible] explicat
evangelii ad populum, sed [illegible] de eius lectione, a diacono [illegible]
[illegible] notat glos. verbo sacerdotes in dic. C. [illegible] 29, 1691, glo
verbo praedicationis in dic. C. 2, 92 dist. poterit tamen de licentia epi
praedicare [illegible] ex vi ordinationis Navarr. [illegible] 107 de off. de
legati et in manuali C. 25 n. 141, [illegible] tom. 3 p. q. 67 art. 2
ad principium, Durand. in rationali divinorum lib. 2 C. 9 n. 10
[illegible] a [illegible] in dic. C. diacon. 23 n. 10 [illegible] 93 dist.

Praeterea his omnibus obstat textus in C. ad diaconos 13 C. perge
[illegible] 93 dist. [illegible] constat, quod inter alia officia etiam ini
[illegible] diaconis [illegible] etiam ministrare populo sa
cramentum Eucharistiae a presbytero consecratum, [illegible] tamen ista
potestas

[illegible] ad praedicationem [illegible] petat ministerium praedicandi [illegible] in [illegible] 1691 [illegible]

[illegible] potestas [illegible] in [illegible] ad diaconos 13 [illegible] 93 dist.

n. et primiti per traditione libri euangeliorum, supra adducta
verbis sufficiens ad diachonatus ordinem, sed huic dubio respon
dendum est quod quamuis diaconatus ordo tendat circa Eucharistiae
sacramentum, et ministeria, quae aequi sacramentum dicit Cap. per lec
tis... ad diaconum, distinct. tamen eis consecratio Eucharis
tiae non permittitur, ut in dicto Cap. clerici... Sed si necessitas
urgeat absente presbitero poterit infirmis Eucharistiam sa
cramentum offerre dicto Cap. presbitero, Cap. diaconi 93 dist. in glosa
gl. verbo necessitas, sed cum potestas illa non possit exprimi per
traditione calicis uacui quoniam est materia subdiaconi nec
per traditione calicis pleni cum materia non consecrata, quae illa est
materia presbiteratus, qui est ordo excellentior, et materia
sacramenti conditionata... oportuit materiam illam expri
mere per traditione, cuius proprium officium est euangelizare
... notat D. Thom. ... Saludan. q. 2, ... contra
ria plures refert in dicto Cap. diaconi n. 3, et in dicto Cap. presbi
teri n. 1.

Diaconus non potest absoluere a peccatis

Ex quo constat diaconis non competere potestatem absoluendi
seu dimittendi peccata, cum haec potestas solis sacerdotibus conuenit,
Cap. verbum Dei, Cap. ... sed ... per mi... sacerdotibus de
penitentia distinct. 1. Cap. omnis utriusque sexus de penitentiis, et
remissionibus, et de fide definitum est in Concilio Trid. sess. 14 de pe
nitentia Cap. 6, et 10, et sess. 23 de sacramento ordinis Cap. 1, ac pro
inde diaconis non competit quod clauium ecclesiae potestatem habet
... de ... gl. verbo ... 96 dist. ... Valencia
plures refert in dicto Cap. omnis utriusque sexus n. 6, sed huic
... obstat ... in Cap. ... 2
de furtis, ex cuius decisione constat, quod ... latronibus vulnerati
... et confessi presbitero uel diacono, qui ... non
illis deneganda communio, ergo ... presbiter ... et diaco
nus minister penitentiae, et absolutionis erit, cui difficultati, ut responde
... diacono ... proximi
... apud Burcardum ... decreti Cap. 75, ubi ... dicit ...
... referendum, ideo quod ... illud diaconum in dicto Cap. ...
... existimat ... ad con
...
... decreti in notis ad ... in Cap. ... 3 q. 2, sed
... difficultatem effugiunt potius, quam explicant, et ...
... extra in Cap. ... 3 q. 2, ubi ... diacono legitur ...
... existimat.

Cmissoritg in corpore ut ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... quaerat ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... acciusare ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... signa ... [illegible]

laico ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... quidqua accipio de Eucharistia sed de communi ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... altare ... [illegible]

[illegible] ... presbyteris ... [illegible]

[illegible] ... presbyteris, et

laicis ... praedictis signis ... [illegible]

sicut ... presbytero ... [illegible]

ex ... [illegible] ... integra

Loquitur de ... [illegible] ... lata ex communi

... [illegible] ... intelligenda

in alia ... [illegible] ... deducitur, ex ... [illegible]

relatis ... [illegible] ... distinct. 4.

ex ... [illegible] ... qui in poenitentia ... [illegible]

asserit.

Sed nunc interpretationi obstare potest textus in cap. de poenitentia dist. 6. §. in nullis verbis de ... sacerdote confiteatur proximo, ex quo colligi ... presbytero ... laico poenitentiam declarari, et fieri ... ergo facilius ... cui difficultati respondit Calvan. ibidem n. 76, ... asserit ... intelligenda de illo casu quo sacerdos deficit, nam tunc quis poterit laico confiteri propter aliquas utilitates, quas ... fert scilicet propter verecundiam et ruborem ... maiorem ... et ... per ...

Interpretati ... hic ... tertius ... [illegible]

Interpretati textus cap. in principio de poenitentia dist. 6

[illegible] q[uo]d p[ossi]t laicus sacramentum tale absolute impone-
re notat [illegible] quell. in summa [illegible] 2 § 7 in quaestionib[us] [illegible]
tat. textu in [illegible] diaconat[us] dist. [illegible] Augustin[us]
laudat factum [illegible] naufragi[o] [illegible]
ico quem [illegible] baptizaverit q[uo]d factum istud a[b] Augustino
laudatur [illegible] q[uod] laicus potest sacramentum [illegible]
[illegible] supra adductis.

Diaconus 2 q[uo]d [illegible] solemniter [ba]ptizare

[illegible] dicit

Primo [illegible] q[uod] diaconus ex suo ordine poterit solemniter baptiza-
re, et q[uo]d [illegible] diaconus [illegible] proprium
[illegible] Pontificali [illegible] de ordine diaconorum
[illegible] diaconum oportet ministrare ad altare, et [prae]-
dicare, et [illegible] baptismo [illegible]
[illegible] sacerdos habet [illegible] et diaconus [illegible]
[illegible] his omnibus [illegible] diaconatum [illegible]
[illegible] dicitur ordinarium ministerium baptismi [illegible]
[illegible] inferiori ministerio [illegible]
[illegible] diacono q[uo]d dicitur. [illegible]
[illegible] diaconi [illegible] episcopo [illegible] bap-
tizandi [illegible] necessitas extrema [illegible]
[illegible] quod et Laicis christianis facere solere q[uo]d [illegible] movet
[illegible] Isidor[us] refert in [illegible] dist. [illegible]
[illegible] baptisma a solis sacerdotibus [illegible] a diaconi [illegible]
[illegible] q[uod] [illegible] Isidorum [illegible] a diacono [illegible]
monstrat, ne[que] de diacono [illegible] incumbere ex officio [illegible] sacerdo-
ti in baptismo [illegible] ministrare [illegible], et introducere Catechu-
menos, et [illegible] parare illos ad baptisma ergo diacono ex officio et
[illegible] ordinis [illegible] competit actus baptizandi solemniter.

Respondetur 24 auctoritati Pontificalis et aliis

25

[illegible] auctori-
tatum [illegible] diaconis [illegible] ordinis
ne[que] ex officio competere ministerium solemniter baptizandi, ut constat ex
dict[is] [illegible] diaconis [illegible] 3 [illegible] cum similib[us] su-
pra adductis, notat [illegible] q. 67 art. 1 [illegible]
[illegible] disputat [illegible] tradit [illegible]
[illegible] diaconis [illegible] 3 [illegible] dist. [illegible] 2, ne[que] obstat auto-
ritas Pontificalis Romani cum similib[us] supra adductis, q[uae]
[illegible] ad notandum [illegible] Catechismo [illegible] de
baptismo [illegible] ministrum baptismi [illegible]
[illegible] ministri [illegible] cui ex officio competit munus
[illegible] baptizandi, qualis est sacerdos di[illegible] [illegible] cum

... alius extraordinarius hē ex dict[illegible] ... qualis ē diacon. dic. sbdiaconus 23, alius deniq̄ ... [illegible] baptizat, ut ē laicus, et q̄ [illegible] diachonus hē ordinarius baptismi minister neque [illegible] ... ministerium baptismi [illegible] urgeat [illegible] ... diacono dic. [illegible] ... n̄ ē abq̄ [illegible] presbyteri notat q̄ [illegible] diaconos ... [illegible] ... [illegible] laicos fideli[illegible] facere [illegible] permittere [illegible] ... diacono [illegible] [illegible] intelligendus [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ministrum [illegible] baptizare, et [illegible] ... [illegible] diacono [illegible] ... baptizare [illegible] ... [illegible] baptismi [illegible] ... [illegible] ... [illegible] tom. disputat. [illegible] Eiusdem diacon[illegible] dubio 3.

Intrp̄retatr sexta s. nod. cp 23

[illegible] ... sacrami ... [illegible] Evangelii [illegible] ... ordo sit [illegible] ... ad sacramenta [illegible] ministrij [illegible] ... apostolos cp. 6 sb diaconi [illegible] ... dist. Sed huic [illegible] ... diaconorum offij ē n̄ ministeria sacra, sed [illegible] ... mensas, et ora [illegible] discipulis ministrare, et uiduis elemosinas dare [illegible] ex dic. [illegible] ... [illegible] canonum [illegible] sicut [illegible] ... [illegible] Constantinus [illegible] ... primo tomo annalium anno [illegible] n. 43, quare hac et alijs omnibus uerius ē dicendū [illegible] in primitiva ecclesia offij illud diaconis [illegible] ... pertinere etiā ad temporale mensarum ministerium, ne apostoli a predicat[illegible]

ut constat ex Cap. 6 Act. Apostolorum postmodum vero in numerum illis fuit sublatus, et gradus sacri ordinis absolute eis fuit collatus dein de quod pro illa [illegible] diaconis per Apostolos [illegible] [illegible] sacri ordinis gradus [illegible] ordinati fuerunt per man. impositionem, ut constat ex dic. Cap. 6 Act. Apostolorum [illegible] [illegible] Apostoli [illegible] circa verbum Dei et eius praedicatio Cap. diaconi 23, 93 dist. et [illegible] ad ministerium [illegible] [illegible] ad cultum divinum, et ministerium sacerdotum fuisse institutus, ut constat ex dic. Cap. Legimus 93 dist. accedit etiam quod [illegible] [illegible] primo ad [illegible] per [illegible] diacono [illegible] cum sacerdotibus et constat ex [illegible] Apostolorum [illegible] notat [illegible] [illegible] de ordine Cap. 6 [illegible] de clericis Cap. 3

Materia, et forma ordinis subdiaconatus

Subdiaconi [illegible] [illegible] subdiaconi, qui apud [illegible] [illegible] diaconi dicuntur latine latine [illegible] significatio [illegible] humilitate dominorum [illegible] sub [illegible] subdiaconi [illegible] [illegible] huius offici [illegible] in dic. Cap. per [illegible] ad subdiaconum 23 dist. Materia ordinis subdiaconatus [illegible] non [illegible] neque traditio libri [illegible] [illegible] [illegible] traditio [illegible] [illegible] [illegible] insignia, et ceremoniae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pertinet ad ritum ecclesiae, quae [illegible] [illegible] forma [illegible] ordinationis forma [illegible] verba illa, quae ab episcopo proferuntur [illegible] videte [illegible] ministerium quod [illegible] [illegible], ut constat ex dic. [illegible] § 6 [illegible] [illegible] in Cap. subdiacon. 45, 23 dist. neque interest [illegible] calix [illegible] necne, [illegible] quod [illegible] § 6 [illegible] [illegible] modum [illegible] in calice [illegible] [illegible] [illegible] huius ordinis [illegible] calicis non [illegible] notat [illegible] [illegible] supra [illegible] in [illegible] plures refert Barb. in dic. Cap. subdiacon. 45, 23 dist. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Cap. [illegible] dist. notat Barb.

Concilium Carthaginense in Cap. oportet 30, cum Cap. subdiacon. 45, 23 dist.

Sed huic [illegible] obstat [illegible] Cap. oportet 30, 23 dist. ubi constat subdiaconi [illegible] [illegible] [illegible] non posse illius ordinis potestatem conferri omnino [illegible] [illegible] in dic. Cap. subdiacon. 23 dist. [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Christi, in quae sacra [illegible] a subdiacono [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sua potestate [illegible], quae sibi [illegible] [illegible] manu episcopi vasa [illegible] accipiat, et ita [illegible] in dic. Cap. subdiacon. 45, 23 dist. Cap. [illegible] 32, 23 dist., at vero vasa, quae [illegible]

ctinet corp. et sa quine Xpi a solo presbitero t diacono tagi poterit, et
ita e intelligendus txus in dic. Cp. nō oportet 26, 23 dist. quae dist. refert Lau
cian in 4 dist. 13 q. 1 art. 4 conclus. 1, Accuña in dic. Cp. ministri 2 n. 4, 23 dist.

N. 2. Interpretatis txus in Cp. 1 de sacram. non iterandis

Ex qua statuit manus impositio episcopi in
ad materiam ordinis subdiaconatus, sed tantum diaconi et [illegible], ut
supra dixim. et ex q. constat ex dic. Cp. subdiacon. 1 23 dist. ubi q.
man. impositionem non accipit, patenam de manu episcopi accipiat, calicem et ali
[illegible] txus in Cp. 1 de sacram. non iterand. [illegible] parochi
manum fuerit ad ordinem subdiaconatus assumptus iuxta eius glo. verbo
posita, ex qua statim manus impositio episcopi est etiam materia subdiacona
tus, sed huic dubio duplicit. respondere possumus, primo q. txus ille, ut su
pra dixim. potest intelligi de manus impositione bene dictionis, seu accip
tatae ordinis subdiaconatus non vero ex corona [illegible] et [illegible], ut tenet
Accuña in dic. Cp. subdiacon. 5, 23 dist. n. 5, et alii, et uterius
est dicendum in eius contextura verbum subdiaconatus in dare [illegible] diac
tus, et sic reponitur pro verbo diaconatus, q. reperitur in suo originali
tradito a [illegible] Agustino in 3 collect. decretalium in [illegible] Cp.
atq. ita txus in dic. Cp. 1 tantum probat man. impositionem, ut supra dixi
m. ad materiam diaconatus pertinere, non vero ad subdiacona
tus, quamvis glossa tenet Innocentius, et Hostiensis ibidem. Suarez
tomo 5, 3 p. disputat. 42 sect. 4, n. 12, Bazquez disputa
t. 23 an [illegible]

Interpretatis txus in Cp. nullus fin. 60 dist. Cp. a multis de etate, et qualitate ministro materia

Unde ex dictis apparet ordinem subdiaconat. sacrum et
[illegible] maiorem esse siquidem iter gradum dignitatem [illegible] propter quem [illegible] circa
consecrat. Eucaristiae in qua plus cooperatur maiores, quam minores ordines, quare, et unicuique
proprio exercitium, et usus, ad quem ordinati tradi debeat, ideo subdiaconus
ut sacer ordo defert ad altare calicem, et patenam, et ideo sacer reddidi
tur in Cp. 1, et 2 de clericis coniugatis Concilium Trid. sess. 23, Cp. [illegible]
dictis videtur obstat txus in Cp. nullus fin. 60 dist., ubi appellat gra
d. sacri presbiterium, et diaconatus tantum modo [illegible], a contrario inde
txus ille averit subdiacono [illegible] sic [illegible] nisi [illegible]
et ex dispensat., ideo firmat txus in Cp. a multis in principio de
etate, et qualitate dum averit subdiaconatum non fuisse computatum in
ter gradus sacros, sed haec iura facilime ad concordiam reducuntur, si di
xeris, q. olim in primitiva ecclesia, et etiam postea subdiaconatus
ordo sacer non fuerat siquidem in concilio Toletano tantum presbiteris, et
diaconis continentiae praeceptum erat impositum nulla de subdiaconis me subdiaconis
tio facta, ideo in Concilio Toletano in Cp. 5 cum traditis a Basilio
tom. 1 de impedimento ordinis, Cp. 24 n. 4, etc., merito txus in dic.
Cp. fin.

60 dist. dum prohibet subdiaconis tanquam non sacris ordinibus initiatis ne ad episcopatus dignitatem elligantur respicit ad tempus primitivae ecclesiae quo in tempore gradus iste non reputabatur inter sacros, textus vero in dict. cap. a multis qui respicit ad tempora noviora in quo appellatur ordo sacer propter adnexum votum castitatis, et hinc tempore ubi non probat textus in dict. cap. a multis, et exprimit in decretis, in cap. mitamur in fi. de renun. in ordinis. Notat Azevedo plures referens in dic. cap. fin. 60 dist. n. 3, et in cap. subdiaconus cap. erubescat 32 dist.

N.º 30

Subdiaconatus ordo est sacer et ea qua ratione — Subdiaconatus enim ordo sacer reputari in concilio Cartaginensi relato in cap. cum in praeterito 32 dist. notat ibi gl. ubi dum sacramentis inserviunt, dicit subdiaconi. Azevedo ibi dum n. 3, neque praedictis obstabit si dixeris in primitiva ecclesia, et eius tempore nullum subdiaconi erant, neque ulla erat mentio habebatur in sacra scriptura, quod respondeo dicendum esse quod eo tempore diaconi

N. 33

Interpretatur textus in c. acolitus 23 dist.

Ex quo deducitur hunc ordinem de manu episcopi acolitum accipere. Sed valde dubitat textus in dicto c. acolitus 26, 23 dist. ubi constat acolitum ex instructione ab episcopo, sed ab archidiacono debet recipere ceroferarium, et si ceteri debent excludere hunc gradum a sacramento ordinis, si eum non confert episcopus, sed archidiaconus, cuius officium non est conferre ordines, sed instruere ordinatos, et episcopis praesentare, ut ab eis ordinentur c. perlectum 23 dist. Sed huic dubio respondeo duplex officium archidiaconi non inveniuntur, ut ordines acolitis conferat, sed in id tantum, ut tradat ceroferarium ex mandato episcopi, quod ipse profert verba, quae sacramentum efficit, arg. textus in c. qui per alium de reg. iuris in 6, siquidem ut in traditione in minoribus ordinibus efficit posse, quod tradatur materia actu ordinatis ab alio ministro inferiori, dum episcopus profert verba, notat Henriquez dicto c. 2 inst., hodie vero episcopus ipse per se id facit, ut habetur in Pontificali Romano.

N. 34

Interpretatur Concilii Eliberitani c. 34.

Sed ad convincendum id quod superioretur similiter sit proprium acolitum, successu ceroferarii officium, vel proferatur in diebus candela in ecclesia, locorum, valde dubitabit difficilis illis mysterium Concilii Illiberitani anno Domini 306 c. 34, cuius haec sunt verba: cereos per diem placuit in coemeterio non incendi; inquietandi enim spiritus sanctorum non sunt, qui haec non observaverint, arceantur ab ecclesiae communione, ex cuius decreti auctoritate non nulli haeretici existimarunt acoliti officium inutile esse, siquidem cum candelae in ecclesia non debet admitti, quorum opinio ex supra tradita valde convincitur, siquidem in primordiis ecclesiae usus candelarum ut pius et devotus, est et ad maiorem divini cultus venerationem fuit admissus, neque obstat dictum Concilium Illiberitanum c. 34, quod omissis plurimis interpretationibus traditis a Loaysa, Cordubino et Severino ibidem, Mendoza in defensione Concilii Illiberitani lib. 1 c. Basilii Legionensis variarum disputationum 1 c. 9, verius dico duplex existimo patres illius Concilii, qui primitivae ecclesiae tempore floruerunt usum luminarium ibidem absolute non prohibuisse, sed dumtaxat eo in tempore Concilium prohibuit per fideles accensas candelas in coemeterio Martyrum ponere, ne forte luce [illegible] luminibus infideles persequentes Christianos de Martyrum sepulcris certiores fierent, et postea nocte sanctorum corpora de coemeterio adducerent, in cuius confirmatione faciunt verba Caesaris

Pius

epist. 4 ad Bonifacium ibi dicit Deus donaverit quietem aliquibus luminaria sanctorum relata ab Antonio Augustino in Epitome iuris Pontificij veteris 2 tomo tit. 16 t. 1 Cap. si quibus illius temporis ibi inquieta dieni sanctorum spiritus non sed debet intelligi de corporib. Sanctorum Martirum [struck] … corpora eorum subalbantib. sepeliebantur et de sacrosanctis ecclesijs de cuius interpretat. plura scripsi in 2 tomo super 3. decretalium tit. 1 Cap. n. fin.

Materia 35 et forma ordinis exorcistarum

Exorcista graece, et latine adiurans, seu increpans dicitur, quod exorcista adiurat seu increpat daemones, ut dimittant corpora energumenorum, seu chatecumenorum dic. Cap. cleros vers. exorcista Cap. exorcista 23 dist. dic. Cap. perlectis ubi ad exorcistam, Cap. 2, 69 dist. Dallij Ivo dict. Ord. 2 Cum oppinione dij, materia huius ordinis est traditio libelli exorcismorum per episcopum dati, forma autem haec est accipe, et commendarit et habeto potestatem imponendi manum super energumenos, sive baptisatos, sive chatecumenos ut constat ex dic. Dallio Chasthgiriense 4 Capite 7 relato in dic. Cap.

relato in dic. Cap. exorcista 23 dist. in quo actu imprimitur character, ut notat Cardinalis in interpretationem, cuius potestas exercetur per eos tam fideles, quam infideles ut constat ex textu Cap. clerico dict. Cap. exorcista, ex Pontificali autem addit licuit officij eius competit habere in fede re aque ministerio baptica de cae pasito, habet implere fontes aqua pro baptismo, quae est ferg. diacono presbitero notat Vasquez dict. disputat. 236, Cap. 2 n. 23 et apud Hebreos dicit primum docuit exorcismum, fuit Salomon, ut clum in dic. Cap. exorcista n. 4, 23 dist.

Interpretati textus in l. 1 § medicos de variis et extraordinariis cognitionibus

Sed his omnibus [struck] valde obstat textus in l. 1 § medicos, ubi Ulpian. exorcistas aiunt non esse eos esse, qui demonia a corporibus energumenorum, seu categumenorum exorcismis reseruit, sed tantum exorcistas esse impostores hoc est versuciosos et falaces homines, qui falacia aliqua non nullos decipiunt ut etiam refert textus in l. Si ff de edilicio edicto l. 3 § item si quis ff de criminibus extraordinat. notat Dionisius de pres ibi vers. vbo impostores Rebuf. in l. repet. 3 ff de v. s. fol. folio mihi 236 sed huic dubio respondet ibi est cum Duareno tit. 1 de sacris ecclesiae ministerijs Cap. 4 hos tertium grad. dum aserit Ulpianus in dic. § medicos dignum est maxima reprehensione exco. q. denominat exorcistas impostores sine nihil tamen decidi q. forte ita scripsit q. Ulpian. Christianae religionis acerrimus hostis erat, et ideo ministros ecclesiae

impostores appellabat, sed Valentinian. Imperatorem venerat, et honorat, et exorcistas appellat in l. presbiteros 6 Cod. de Epis. et clericis, quare videatur [illegible] 2 [illegible] Cap. 3, et [illegible] in [illegible] ad constitutiones Apostolicas Sexti [illegible] Cap. 4. 2 [illegible] litterae [illegible] dat. [illegible]

§ 37 Materia et forma ordinis lectoris

Lector incipit officium legendi, ideo lectores a legendo denominantur, quemadmodum psalmistae appellantur a psalmis in choro canendis, dic. Cap. lectores [illegible] lectores Cap. lectores 3 dist. Cap. 1. 75 dist. Materia huius ordinis est traditio libri profectiarum seu ecclesiasticarum lectionum; forma est accipe, et esto verbi Dei relator, habiturus si fideliter et utiliter officium tuum impleveris partem cum his, qui verbum Dei ab initio bene ministraverunt, ut constat ex dicto Concilio Carthaginiensi Cap. 8 relato in Cap. lector 23 distinct. in quo libri traditione ipsa sub forma verborum perficitur Sacramentum, et imprimitur character, ut notat Cardinalis imprestiti [illegible] de [illegible], et perfecto clerico lib. 1 Cap. 9 n. 6 neque praedictis obstat textus noster, qui lectores dic. Cap. 1 lectio [illegible] psalmista inquirens lectoris, et psalmistae, qui promiscue multoties accipiuntur, et ita praedicta dispositio [illegible] ut supra diximus character non intelligitur [illegible] praedicat. sed de quodam recitat., ut notat Iohannes in d. distinct. 24 Q. 2 ord. 2 [illegible] potestate [illegible] gatur unio, et tamen magna pars animadvertendum officium psalmistae, ut supra diximus non habet proprium gradum sacramenti ordinis, cuius textus dispositio ad ordinem [illegible] ext. vide supra n. 2 3 adducta. [illegible] in dic. Cap. psalmista 23 dist. neque psalmistatus, sed primatum [illegible] abs [illegible] notat [illegible] supra n. 4 §

§ 37 Materia et forma ordinis hostiarii

Hostiarii, sive [illegible] ianitores [illegible] ministri ecclesiae dic. Cap. 1. 77 dist. [illegible] dic. lib. [illegible] Cap. 9 n. 2 neque sicut [illegible] Salomonis ministros putabant ianitores [illegible] Cap. 1, 5, et 7, ita ianuae ecclesiae Dei certae personae [illegible], ut [illegible] hostiariis, et materia huius ordinis est traditio clavium ecclesiae ad eius custodiam, Cap. hostiarius 23 dist. forma est [illegible] quam [illegible] redditurus pro his rebus, quae his clavibus recluduntur, dicto Concilio Carthag. Cap. 2 relato in Cap. hostiarius 23 dist. [illegible] autem hostiario character [illegible] dit. clavium simul cum forma, et cum in dic. Cap. hostiarius, neque licet hostiarius [illegible] campanam pulsare, tamen [illegible] non est materia hostiariatus, sed quaedam ceremonia significans aliud hostiarii munus minus principale, scilicet pulsandi campanas, quae fideles ad missam vocantur; proprium officium hostiarii est claudere, et aperire ianuas ecclesiae, indignos, hic excommunicatos ab ea excludere, et dignos admittere

ad communionem, ut constat ex textu nostro ubi hostiarius dicitur perfectus ubi hostiarius, l. ... tit. 6 part. 1, notat P. Greg. Tolos. syntagmatum cap. 3 n. 17 cum traditis a Bobadilla ... in dicto cap. hostiarius. —

Sed huic conclusioni videtur obstare textus Concilii Cartaginensis 4 cap. 84 relatus in cap. nullus, alias incipit episcopus nullum 67 de consecrat. dist. 1, ubi cavetur non esse prohibendum gentilem, Judaeum sive hereticum ingredi ecclesiam usque ad missam Catecumenorum, quae quidem est ab introitu usque ad offertorium, perlecto evangelio diaconus clamabat dicens si quis Chatecumenus adest exeat foras, et aliis utebatur verbis, notat Cobarr. lib. 4 variar. cap. 12, Barb. in collectaneis ad eundem textum, ergo hostiarius neutiquam poterit et ... infideles ab ecclesia ejicere, ac per consequens officium illud non recte in textu nostro hostiariis designatur, ... dificultate glossa ibidem verbo infideles asserit textum illum jam fuisse ab ecclesia abrogatum ex nostro capitulo denos cap. excommunicatorum 11 q. 3, cap. non liceat 67, 1 q. 1, cap. eos de consecrat. dist. 4, sed haec et alia communiter ... dicendum textum in dicto cap. episcopus nullus esse intelligendum de heretico tolerato non declarato, qui non est publice excommunicatus de ... correcto aliqua spes est at vero textus noster, et textus in dicto cap. non liceat cum similibus procedunt in heretico praeciso non declarato, et excommunicato, qui omnes ad ecclesiam introire prohibentur, ... de heretico, qui heretici ... designatus sequitur quam interpretationem tenet gl. verbo infideles in textu in dicto cap. episcopus nullus, et gl. verbo inter catecumenos in cap. de incestis 35 q. 2, ubi fuerit cremata, et ... —

Neque praedictis obstabit si respondendo dicendo, quod hostiario sicut aliis ordinibus inferioribus, ut supra diximus imprimitur character sacramentalis, qui est potestas quaedam spiritualis in anima indelebilis ad aliquod ministerium spirituale, ut docent theologi in 4 dist. 1 ubi Sot. q. 4 art. 2, sed hoc munus hostiariis claudendi et aperiendi templum, et excludendi immundos, et excommunicatos ab ecclesia non est munus spirituale sed quidem promiscue laicis exerceri potest, ut prorsus patet ergo non est praecipua spiritualis hostiariis potestas; pro illius dubii solutione adnotandum est quod ... omnes ordines referri ad sacramentum Eucharistiae tanquam in finem, ut docet D. Thom. 3 p. q. 7 art. 5, ... dict. lib. 2 3 cap. 2 ubi quia sacerdotes ex officio ... tamen diversimode fit ergo sacri ... maiores tendunt in ... Eucharistiae et ad sacramentum populo ministrandum, ut supra ... diximus, minores vero tendunt ad praeparandum, et dispositionem populi ad digne recipiendum eucharistiae sacramentum notat Sotus in 4 dist. 24 q. 1 art. 3 merito licet custodire templum et arcere immundos ab eo non sit actus mere spiritualis tamen cum tendat

Interpretatur textus in cap. nullus 67 de consecrat. dist. 1 —

obstat nostrae 4 ... decisio

...

tamen aliis dat ad spiritualia, nempe ad orec orandi populum ad sacram ita iusta dicatam ex officio ostiariorum dari spiritualis potestas, ut notat Gregorius sitius in textu nostro columna 2, et 3, quo fit, quod licet Laici non ordinati de facto possint exercere ministeria ostiarii non tamen exerceant ex proprio officio quare hodie in Concilio Tridentino dicitur in 3 de reformatione ..., ... ut horum minorum ordinum ministeria non committantur nisi constitutis in ipsis ordinibus notat Barbosa in remissionibus ad eiusdem textum.

41
Utrum ad essentiam huius sacramenti sit necesse, quod ordinatus tangat materiam.

Ultimo pro solemni huius articuli investiganda venit illa difficilis quaestio scilicet an ad essentiam, et valorem cuiusque ordinis maioris, et minoris sit necesse, quod ipse qui ordinatur tangat materiam, quae illi in ordinatione exhibetur veluti calicem, librum, claves, et similia? et pro parte negativa, hoc est, quod ad valorem ordinis non sit necessarius realis, et physicus materiae contactus, primo facit quod in Concilio Florentino in decreto Eugenii 4, licet in eo designetur materia ordinum nunquam fit mentio de ipsius contactu, sed tantum de porrectione dationis, seu assignatione ex parte ministri, hoc est episcopi, quae porrectio, seu traditio instrumenti solum modo deservit ad demonstrandam, et determinandam potestatem, quae datur ordinato ab ordinante, ergo sola acceptatio ex tenore signo facta absque physico contactu sufficiet, argumentum textus in l. quarat. § hec quoque ff de adquirendo rerum dominio lib § penultimo, ... sed per se actionem ff de adquirenda possessione, ubi patet quod ad cuiuslibet rei adquisitionem non tactus, sed sola ipsius rei acceptatio sufficit quam opinionem, ut probabilem sequitur Balquez disputatione 240 ... 26 ... Diana tractatus 6 miscellaneorum resolutione ... Pater Josephus ... de sacramento ordinis tractatu 2 ... 3, ubi plures alios refert.

42
Vera dicta propositio.

Quamvis licet probabilis sit, ut patet ex iuribus, et Doctorum auctoritatibus supra relatis, tamen affirmativa sententia verior est, pro qua facit primo quia quemadmodum ex parte episcopi ordinantis omnino requiritur pro materia proxima traditio rei sensibilis, quae potestatem et officium ordinati denotat, ita similiter ex parte ordinati requiritur tactus illius pro acceptatione, ut patet ex cap. Cum subdiaconi 23 distinctione ibi subdiaconi de manu episcopi accipiat patenam vacuam, et calicem vacuum dicitur inde quod totum id, quod per formam ordinationis significatur necessario debet ad complementum, et valorem sacramenti, sed forma ordinationis accipite ... et ... accepere ... illud significans, ergo necessaria erit acceptatio illius per tactum corporeum ex parte accipientis. ... praeterea ad similitudinem aliorum sacramentorum veluti baptismi confirmationis, et extremae unctionis in quibus necessarius est materiae tactus, ergo in dicendum est sacramento ordinis quoque

ut verior est tenet D. Thom. in 4 dist. 24 q. 1 art. 5 ad 3, Paludan. dist. 24 q. 1 art. 1 n. 6, Soto ibi. d. q. art. 2, Caietan. quodlibeto 1 q. 16, Silvester in summa verbo ordo 1, et q. 5, Navar. in manuali cap. 22 n. 17 ubi tradit. ab Acuña dic. cap. diacon. n. 6, Bonacina dic. q. unica puncto 3 n. 11, qui omnes dixerunt non sufficere quod episcopus porrigat materiam nisi ordinatus accipiat manibus tangendo, et si sacerdos fuerit ordinatus absque tactu materiae propter periculum consecrationis, ut supra in ultimi [illegible] diximus tenetur [illegible] iterare sub conditione, ut sequitur Granados tractatu 1 de ordine disputat. 6 n. 2, et quod tactus debet esse physicus constat ex [illegible] — L. 43

Quare te tua opinione adnotatum est quod non adeo praecise requiritur, ut ordinatus materiam utramque tangat, sed sufficit, quod unam saltem digito tangat siquidem hoc modo verificatur tactus, et acceptatio, ut recte consideravit plures referens Silvester et [illegible] ubi supra sic similiter ad valorem ordinis sufficit quod tangat calicem cum vino et patenam cum pane et saltem patenam, quamquam non tangat panem quae cum instrumentum illa sit physice tacta sufficit unum tangere tenet Bonacina ubi supra, Billalob. ubi supra tom. 1 tractatu 11 difficultate 4, Josephus ubi supra n. 14, neque est necessarium ut tactus materiae, et prolatio formae simul fiat, et concurrat sed sufficit quod statim fiat postquam forma prolata est notat Pater Josephus ubi supra n. [illegible] plures referens n. 14 ad finem dicti cap. — finis huius capituli.

Henergumenos son los demoniados, Catecumenos son los que se aprestaban para bautizarse. Enneofitos los bautizados que tienen los padres en ega

Minister ordinarius huius sacramenti ordinis est episcopus

Minister ordinarius huius sacramenti ordinis est proprius episcopus, ut definitum est in Concilio Cartaginensi 4 cap. 22 Hispalensi 2 cap. 6 relatis in cap. 2, 67 dist. Florentino de sacramento § sextum sacramentum in Tridentino sess. 23 cap. 4 et 7, cap. quisquis 63 dist. cap. 1 et 2, 67 dist., Concilii ... 92 dist., et ista textu quia Moises, qui erat sacerdos, et lex Exodi 28, et 29 ordinauit Aaron, et filios eius Leuitici cap. 8, et in noua etiam lege omnes ecclesiae ministros ab Apostolis episcopis Apostolorum successoribus fuisse ordinatos actis Apostolorum cap. 6, 13, et 14, cap. unico de ordinatis ab episcopo qui renunciauit episcopatui, et ex prescriptis ex nono cap. per latores a sede apostolica ... dist. ..., et ordines ecclesiasticos distribuit accedit etiam quod cum Christus Dominus haberet duo discipulorum genera, alios in duodeno, alios in 72 istos nominauit simpliciter discipulos, illos uero apostolos, quibus dedit potestatem eligendi ministros, eosque per impositionem manuum ordinandi actis apostolorum cap. 8 merito cum episcopi successerint loco apostolorum, presbiteri uero in locum discipulorum cap. in nouo 21 dist. cap. quisquis cap. fin. 63 dist. Concilium Tridentinum dict. cap. 4. Cato hic dicendum est huius sacramenti ministrum ordinarium esse episcopum notat Henriquez dict. lib. 10 cap. 1 § 1 litt. f. D. Thom. dist. 25 q. 1 art. 1, et in 3 parte q. 38 art. 1 nouissime Pater Josephus ubi supra tractatu 3 per totum

D. Armgtenor 1649

Codex L

67

70

Tractatus de rebus ecclesiae non alienandis

Insignis, et utilis quotidiano usu haec tractatio est de prohibita alienatione rerum ecclesiasticarum, quam a cademicis leges vix per omnes iuris Pontificii qui recessus habent literariam curriculo nostro auditores clarissimi explicando, et alii scribunt, et licet non nulli eruditi professores eo modo ordine singularia ad integritatem edito explanarint rectius tamen, et utilius nos facturos esse arbitramur si ad singulas epistolas decretales in titulo insertas solemnes dum recitationes singulas diligentius operam dare explicemus, sed quoniam decisiones harum facile explicari non nisi prius de inscriptione tituli et eius rebus praeludia aliqua praemittamus operae pretium erit pro rubrica non nulla proferri, et breviter praestringere, quae singulis mis singularis interpretis nostri exponunt, et inchoat nescio quid de re satis pertinentia Deo ergo auspice exordiamur =

Cum sacro spirituali virorum ministerio temporalia bona maxime conveniant cum divinus cultus augeatur res ecclesiarum temporales perpetuo servari necesse sit quoniam si quis obiecerit ecclesia corporalis ecclesia sine rebus corporalibus in nullo proficiat, quod utilissimum vere nostro Pontificio de rebus ecclesiae non alienandis fuit prodictum interdictum a Romanae ecclesiae praesulibus summo, et laborato studio, ut ex decreto Graciani aperte constat causa docet quod plurima invenimus primitivae ecclesiae Pontificum sacris decreta rerum ecclesiasticarum alienatione prohibentia ex integris itemque titulis decretalium sexti clementina

riis ry; et tq adex tr a ba gg ti cus imunius de reb. ecclesie n alieng
dilingore te tirra ex tot Pontificia decreta que ea continent, et confirmant prohibit. itaeni nrg rubis in orbbs Og. D ut in serito clemetinis ex trab. gg. tit n uero in decore talib. rris in orbib. tr de reb ecclesie n alieng d. fruerius ore dixerunt Iuan. cindie o1, Beroniius et Inmo Fain pregeti eo, q Pontificias ecclesiasticarum rerum alienat. simplicite n permittat, imo regulariter prohibeant, q licet ueritate notatr iure q. fide tr ff 4, et Codicir breuiu a tit. ne gatiue i ceptir de reb. n pe eoy qui sub tutela, et curasi n alieng d., et de predijs minorum n alieng d. cy ecclesie suggtr uice minor Cp. c Cp. auditis. de integrum restitut. Cp. eod. tit. lib 6, docent part. glo. ubi foret emi respublica 4 C. ex qg causis maiores Coblar. lib 3 uariar. cap. 7 n 4 Costa Cp. si pati 2 p. uerbo capsis pauperib n 10 de tstis lib 6, prout iacet in sub potest iure de fidi n quib subea propositis et tr ordi n staty de reb ecclesie n alieng d. tractatr, sed de alieng d. simili, et debita solenitate Cp. 3 Cp. ad aures 7 Cp. ut sup. 2 § cum tit. h tit. cy ergo in hui listar Canonib. permittatr alienat. rerum ecclesie, quy scilicet iusta causa, et solenitate iuris sorte cedente fiunt, in alijs uero prohibeantr merito in sorti tr rub. de reb. ecclesie n alieng d.

fol. 3 Procemius explicat. tria nobis breuis diraeis dassi

sis primum, q re ra apelatio minueat secundy q ecclesie in porlet aceptio, et 3 denique alienationis nomen, preh datis ita nota rubl. explicabim, et illustram; ubi res generaliq habet signif., et apud prouos latine lingue exoriptores stati, et ita designat C. ibi idn reb. nris minime iducebat h e statui nro imperij et signitiat Liv. 3 Henricelos part que dixi lege et alle h e imperij ellsi q in iure pro causa usurpatr, l. 2 ibi itaque que res agitr

l. si infir. C. de eccl. do prouincialium, et accipitur, l. et per totum tit. de
inreuerso l. 1. C. de dyco l. 2 infer. tit. familiis, et a ciuitatis quod q. copia
trimonio l. 1, et contracto tertium, populis rat. fore, et pro obligate
l. cuius l. 2 in fi. l. 1. C. de probationib., et pro carnalico
uxta C. pr. l. 6 si permisser. re. secum habere de sponsa duos
/ dicuntur explicat. uidendum Basilium tit. 2 de matrimonio C.
l. 2 n. 3, et pro effectu denique usur. patu C. p. i missa 3 C. de elect. in
sexto Et glatissi, mey nomen mobilia, immobilia persona corpo
ralia, et incorporalia iura, et actiones, ore hec dens C.
l. et per totum deeo, qui mittitur in possess. causa rei seruande, et rei
appellatio C. l. nominib. l. rei in q. tit. de verb. signif. l. ut aerea
diuis. l. 1. C. de reb. alien. gl. tra dyt Berois in rub. huius tit.
n. 23 Beduin. de reb. ecclesie tio quid ueniat appellat. rei n. 2
et n. 54 Pinel. plures referens in rub. C. de bonis matern. par
art. 1, et ita rub. nostra de reb. eccles. non alien. d. alienat. pro
hibet omnium rerum eccles. corporalium, et incorporalium iurium
et actionum immobilium, et immobilium, ne sit licet seruari possunt
ut uasa aurea, et argentea preciosa, et ... et his similia, que res
sicut immobiles ... dignitate, et ... necessitate alie
nari prohibet ... C. p. l. Causa ... l. de ... ...
... l. 2 ... aeris habet eccles. C. ... 10 de extra
... tit. autem de non alien. reb. eccles. ... ...
... ... pretiosa, seruus fugitiuus C. p. fugitiuus ... religio ... ex
... dignitate ... aliena ... questus ... 22 C. de administrat. ... ...
... alienat ... decreto ... necessarie notat ...
... ... n. 23 infer.
... in rubrica verbum ecclesie X 4
quod pariter habet significationes C. p. de gim. 24, 9. 3
dist. C. p. sequitur 24 q. 1 C. p. quoniam 3 C. p. que re dig. fin.
ex prelati eius ciues suas ubi ... ... ex notata
terciones nominis ecclesie, et prosequitur Hurre, Gre
mata tit. de ecclesia C. p. 2, et excelentiora significati
referri solet ad cetum hominum ubique terrarum existentium
cuius de Christiana fidei professi, et sacrorum imunione co
ligantur sub regimine legitimorum pastorum ac re ... que

unius Xpi in terris Vicarij Romani c. Cp. 4 § u
na de summa Trinitate Cp. Catholica 11 dist. Cp. ec
cle. cod. de consecrat. distinct. 1a Cp. multa 29 Cp. qui
cu. tulerit 12 q. 2 l. 2 tt. 4o 1a partita notant Belar
min. lib. 3 de ecclesia militante Cp. 1, et 2 Petrus Grego
rius lib. 2 sintacmatis c. 1 n. 1, et lib. 1 partitionum Juris
canonici tt. 4 Cp. 1 in nostra tamen disputatione locus signi
ficat parietibus circumdatus, et consecratus ubi fidelium
congregatio vocatur, quae acceptio in aliis solemnis, ac ocius fre
quentius occurrit Cp. nemo 7 Cp. ecclesias 11 Cp. ecclesiae 16
Cp. ecclesiis 28 cum aliis de consecrat. distinct. 1a l. 4 sa
crosancta C. privilegiis 12 cum l. sequenti C. de sacrosanctis
ecclesiis 2, et 2 C. de his qui in ecclesiis manumittuntur
23 de his qui ad ecclesias confugiunt notant Petrus Gre
gorius ubi supra Simancas de catholicis institu
tionibus Cp. 29 et in hac acceptione verbum ecclesiae in nostro
nostra sumptum generale ab eo est, ut sub eius includi
tur omnes, presbyterique ecclesiae Romana Cp. pertine
at q. 2 Archiepiscopali Cp. ut super Cp. possessiones
de rebus ecclesiae episcopalis Cp. 1 Cp. episcopi eodem tt.
Cp. sine exceptione 12 q. 2 Collegialis item, et Parrochialis
Cp. placuit 21, 12 q. 2 Cp. 1 Cp. nullus Cp. si quis C. tt. ve
tuatis dic. Cp. 1 Cp. ad nostram Cp. in eodem tt. Cp. in vestris
nib. 40, 17 q. 4 clementinae 2a h. tt. hospitalia etiam
si auctoritate episcopi sint erecta, et constructa a tempico de
n aliena dist. § 1, et § nos igitur colat. 2 tridetino
ss. 22 Cp. 11, argumento de genere Loquijs Cp. ad haec de re
ligiosis domin. clementina 2 eodem tt. 4 omnia privile
gia C. de episcopis et clericis traduxit Antonius Gabriel commu
nium conclusionum lib. 6 tt. de pia causa conclus. 2, Mas
chard. de probationibus conclus. 264 n. 11 Beroi.

in rubª n. 22 ℈ fraternitates tamen laicorum interdictum huius
tit. n. 2 tenetur sed posse libere ea bona absque ulla solemnita-
te alienari, ut docent Gutierrez lib. 1 canonicarum quaes-
tionum cap. 35 a n. 16 Abbas de exequendis mandatis 1ª
pte cap. 4 n. 42 ℈

℈ Quod ab origine repetam. observationibus
duximus a primis Apostolorum temporibus fuisse tota quaedam
ab humanis usibus sequestrata in quibus fideles congregati simul
adstarent sacrosancto sacrificio, et preces suas cum animi
voce et corde adhuc funderent necnon verbum divinum audirent
et sacramenta perciperent ac denique sanctorum martirum reli-
quias asservarent, et venerarentur, et ea tunc etiam ecclesiae appellabantur, ut constat ex epistª 1ª Pauli ad Co-
rinthios cap. 11 ibi ℈ convenientibus vobis audio scissuras esse inter
vos. et id quoque clare ostendunt D. Ignatius epistª 6, 11 et
13 Tertulianus lib. 2 ad uxorem cap. 9, et de corona militis
cap. 3 ideoque religioni christianae maxime conveniebat
et propterea in Dalio Gangrensi cuius fragmentum
extat in cap. siquis 10, 30 distinctione anatema decernitur
adversus eos, qui docebant domum Dei contemni, et congre-
gationes, quae in ea fiunt docent Baronius anno Christi
57 a n. 98 Belarminus lib. 3 de cultu sanctorum cap. 4 et
Nastasius Germonius lib. 2 de sacrorum immunitatibus
cap. 1 propterque fines cum ecclesiae fuerint erectae, va-
riarum nomina a priscis antiquiores canones, et patres ac-
ceperint nam quatenus sacrificium in eis offerretur, et preces
ad eum funderentur nunc quoque templa appellabantur Paulus primo
ad Chorintios cap. 3 praesertim postquam pace christianis reddi-
ta ex pluribus ita aedificia extruere sicut docent Eusebius lib. 10

Historiæ ecclesiasticæ Cap. 4. Theodoretus lib. 3 Cap. 2 licet ueteres Christiani ut a paganorum templis ... sed etiam uocabulis aborrere ... locai in quæ conuenirent non templa sed ecclesias, et domos Dei uocitarent ... Matei Cap. 21, Juan. Cap. 2 de inmunitate ecclesiarum lib. 6 tradunt Atanasius de diuersis questionibus q. 71 Nicefor. Calist. lib. 7 historiæ Cap. 32, et oratoria ... in oratoriis ... 2 distinct. Cap. certe ... 7 de consecrat. ... dicebantur etiam dominica eo, quod domino essent dicatæ, et consecratæ ... Cilio ... et testatur Eusebius in oratione de laudibus ... propositione docet ... Gregorius lib. 2 sintagmatum Cap. ... n.º 48.

N.º 6 ... uero quatenus in his locis ... fiebant ... Dei, et percipiebantur ... ecclesiastica sacramenta ... ecclesiæ, sed etiam Basilicæ frequentissime nominantur ... 9, 30 distinct., Cap. omnes Basilicæ 16 q. 7 Cap. omnes Basilicæ 3 Cap. Basilicas Cap. ecclesia 9 Cap. si quis Basilicas ... de consecrat. distinct. 2, nomen quæ admodum ... Gentiles nomen ... loca quæ ... negociatione ... negociantium ... habebantur l. 32 § ... de auro, et argento ... l. inter ... § sacra l. 137 § cum quis ... de verborum obligationibus ... titul. ... Seneca lib. 3 de ira Cap. 33 ... Plinius lib. 5 epist. 21 ita etiam loca omnia sacra in quæ fideles ad sacramentorum, et ubi Dei participationem ... appellatione ... ut inquit Isidor. lib. 15 etimologiarum Cap. 5 Regiæ domus, et magnificæ ædificia Basilicæ prius uocabantur, Ideo Basilicæ diuinæ templa nominantur ... Regi omnium Deo cultus, et sacrificia offeruntur ... quatenus ibi ... custodia, et ueneratio sanctorum Martyrum, hæc eadem loca martyria fuerunt dicta ... Cilio ... Cap. 20 l. 13 C. de sacrosanctis ecclesiis, quæ et alia ecclesiarum nomina ... et illustrat Baronius anno Christi 57 a n.º 98 Belarmin. lib. 3 de cul. sanctorum Cap. 4 ... 2 tom. ... lib. 9 Cap. 3, quouis quotamen nomine

nomine hec sacra loca no[n] per Vicarios construi re[ctius] pro propria cuius[que] voluntate, sed auctoritate Pontificis fieri debent c. quicumque 44, 16 q. 1 c. de locis 4, et pertractatur sequentibus de consecratione distinctione 1 c. ad hec de religiosis domibus .. no. 25 de iure patronatus c. latores 39 c. quidam .. in authentico de ecclesiasticis titulis § siquis autem collat. 9 l. 34 .. tertia recopilationis docent Bon.. de potestate episcopi alleg. 26 an. 1 .. 6 consilio .. dubio 1 Greg. .. c. 1 .. 10

N[umero] ult[imo]

Superest ut ultimo nostre romanum in ponam diccatur quid alienationis nomine contineatur pro exponenda per ticula alienandis, que in eo sanccitur, igitur verbum alienatio sui natura dominii significat translationem l. alienationis 28 l. alienatus .. de verborum significatione enim alienacio omnis actus per quem dominium transfertur l. 1 C. de fundo dotali Seneca .. de beneficiis .. alienationem definit rei sue iuris que sui in alium translatio. Latet tamen sumptum in tantum .. diciones, sed et pignorationes, servitutum constitutiones et omnes .. distractus, comprehendit l. fin. C. de rebus alienis et il .. quod .. res alienari prohibetur verbi interpretatione .. c. nulli .. n. 6 .. late ..

Ad bull. inc. l. hic de sole-

nis repeticio

N[umero] 1

.. primum ex .. desumpta est vulgaris inscriptio fert, et licet in .. editionibus .. niati .. epitome de rebus ecclesiasticis .. canonis .. meminerit .. inscriptionis .. Burcardo lib. 3 decreti c. 24, et ex .. lib. 3 c. 29 Bernardo Papiensi in prima collect. decretalium

lib. 3. tit. 11. Cap. 1, et Ant.º Aquitino in ea de collect. 2 lib. 3 tit. 11. Cap. 1, et in no tit. ad eam de collect.ª eodem tit. 11. Cap. 1. quare ex vero di[illegible] esse in eius [illegible] fracmentum esse non dubitam.

N.º 2

In verbis autem notitiae in nullum discrimen est in aliquib. Codicib. legitur videlicet priori et abbati, in aliis vero ita videlicet epo et abbati, ut notat Gerard. in presenti n.º 3 et [illegible] Aquitino in predict. notis, et plane 2.ª lectura verior, et receptior est, firmarique potest de pluribus lectura primo quoniam usu receptum est in iure, ut post episcopum, abbatis ponatur quoque mentio fiat Cap. decernimus de iudiciis, et Cap. fin. de test. de legat., Sexto, Cap. fin. de off.º ordinarii eodem lib. et aliis, secundo quoniam tum maior onor illis de [illegible] qui in primo loco nominantur, quo tres tit. de usufructu generaliter 24 § quidem ergo tit. de fideicommissariis libertatib. l. cum pater 77 § cum peto tit. de leg. et 2. Lara [illegible] Cap. 3 n.º 4, 2. et quia [illegible] scriben[illegible] priori et abbati [illegible], ut pote dignitate, et a[illegible] maior prius nominari debebat, et alias fieri solet Cap. 1. de gratia, et qualitate Cap. 2, [illegible] de statu monacor. [illegible] di electione, et in ordine scripturae et prelatis Cap. penult.º de [illegible] Vtrarii Cap. 2 [illegible] Cap. di latus de off.º legati Cap. insinuante 20 de off.º delegati Cap. fin. de dilationib. Cap. fin. de [illegible] de accusationib. Cap. ex p. el primero de [illegible] ut [illegible] suprascriptionib. Cap. ut Apostolicae de privilegiis in Sexto, cum enim abbatis clarior dignitas, ut notatur [illegible] Gutiérr. in institutionib. [illegible] lib. 3 tit. 3, de quarum dignitate, et origine videlicet [illegible] quae [illegible] regularium [illegible] art. 2 [illegible] in templo [illegible] lib. 2 Cap. 7 tit. de abbate cum ergo priorem cedat et claustralem, et conventualem prius nominari debebat. Igitur 2.ª lect. retinenda

cedat

N.º 3

Qua admissa lect.ª animadvertimus sub nomine [illegible] in presenti omnes eos significari, qui [illegible] nomine
[illegible]

ↄ prelaedus eo nomine generale Patriarchas
primates archiepiscopos episcopos simplices, prout hec dens
quodatis notice earum dignitatum nomina sedi
hierarchia et excelentia diversa quant n tamen diversi
ordine episcopi ↄstituunt, qui se per unum Cp. cleros §
ordo dist. ubi notat Glo. et Gregor. tolos sintac
matum Cp 2 nro ↄ prelaedus ergo in huius textus prohi
bit patriarchas primates Archiepiscopi et episcopi, et eti
q ex. Cp. n licet 2 q 2 docent Navarr. de scholis cleri
corum § 3 per totum, sub nomine autem Abatis omnes etiam pre
lati singulares intelliguntur quocumque nomine vocentur nam ut dicit
religiones diversos sunt diversis nominibus monasteriorum pre
latinus cupiunt, alij priores, alij rectores alij correctores, ali
ministri, prepositi alij, guardianes, et custodes, ut no
tat Marc. Ant. dicto § institutionum maior. tt. 2 etc
Gus dic q 2 in proemio, et art. 4 ad fine, et art. 5, om
nes autem hac prohibit ↄtinentur in nro autem textu ideo a
batis mentio fit quoniam dum tunc temporis alia forsitam nom
prelatorum incognita erant

N. 4

His ↄstitutis nro textu ↄclu
ditur hac de ducimus n licet prelatorum universae ecclesiae vertere
res in alia quamquisque in eius sint potestate permuta
re autem ita demum potest si ita exigat, quam probatur
in Cp. nulli ibi donat. et ibi permutat. Cp. si quis b n
tt. Cp. Cp. cum nos 3, Cp. apostolici vel in alten. Cp. por
ralis Cp. tua nos de his, que fiunt a prelatis Cp. ad q de
rerum permutat. Cp. viam ubi gl. vbo avunt de religiosis domi
b. Cp. ad audientiam Cp. tin. dicta de edificanda Cp. cum deinde ma
oritate et ob. dictio lo cum ne miraris & de exceptionibus Cp. si autem omni
re de exceptionibus prelatorum Cp. 2 ubi gl. 22 dist. Cp. 2 n q. de se statu
2 e. o. n nulli 2 q Cp. alienat. 3 7. Cp. quias, Cp. ne except 2 2
q 2 Cp. autem Cp. de ecclesiasticis 2 5 q 2, Cp. l, et 2 de rerum per
mutat. Cp. 2 de donacioni b. 4 Cp. i. ob. q. vero h. t.
Cp. 4, et 2 de rerum permutat. Cp. 2 de donationibus Cp. l vis q a
vero h tt. in Sexto clementinae de rerum permutat. autem hic a sed

et permutare C. diuersos ghi ecclesijs. L. ... et 5 tit. 24 partita 1.
et ibi Gregorius Lopez verbo no mueçe el obispo, et verbo otorgamiento, et verbo a otra illustrant post antiquiores in dictis locis quibus Ricius in pracs. decis. 32, et decis. 74. Rebuff. in const. di
s alienatione rerum eccle. n. 9 n. 61 Redoan. in dic. tractatu ad
num. 5, et q. 27 n. 5, et 25 Tracd. in tit. pro iudicij q. 5 C. p. 5 § 4 tho
re fert plures alios. Barb. de potestate eppi. allegat 99 an. 69
N. 5 ¶ Obstat tamen non nulla conclusionis nostrae, quae orerat dubitationem
uitto oponem, et primo re fra aari uidet primus conclusionis.
qua docem. n. spare eppus res uniuersae ecclesiae alteri donare, quae
huius a per meita sint potestate, quae scilicet totius rei ecclesiasticae potestas, et gubernatio in sua dioecesi ad eppum pertinet omnes
que ecclesiae ... bonis decimis, et omnibus bonis in eppi
potestate consistunt atque ad ordinatum suum se pertinent, ut
probant in hac re disertis textus in C. nec quidam ibi, sed omnia secundum dispositionem cuiusque ad eppi ordinationem, et potestatem pertineat, et decretum 3. C. ... C. quaecumque
gubernari, et dispensari cum iudicio, et potestate eppi, cuius tiuulo le... anime uidetur esse commissae C. nouerint 6, 10 q. 1
C. per ... 24, 12 q. 1 C. omnes Basilicae 16 q. 7, ... tit. 5. L. ... deretor ... C. 69, et ... etc., L. 2 tit. 2 partita 1. Ergo uirtute potestatis huius, quae ex sacro canone institutae ad eppum noscitur pertinere poterit ipse res uniuersae
ecclesiae alteri donare, et sequenti eleemosynis tanti, quae eppo
hac prohibet donatis iuris Pontificij regul. ... esse
nunc uidetur.
N. 6 ¶ Secundo reddit difficilem alteram conclusionis nostrae
partem, quae docet posse praelatum res ecclesiarum permutare solo ampo
partium gesta, haec ratio dubitandi quia ad modum alienatio; ue
dicto f. donatio rerum ecclesiae iure prohibita est ita etiam commutatio prohibetur, ut decidunt Canones in C. cum apostolica 7 ...
nequis eppus C. tua ... § alterius ibi nequis eppus de rebus
ecclesiae quidquam donare f. permutare f. uendere audeat
de his quae fiunt a praelatis dic. C. nulli 5 ibi permutatione

C. casibus § sed et permutare l. 0 q. 2, C. sine q. 2, l. 2 q. 1, sed ut ubi dici o t donatio ecclesiae rerum valida, et rata sit non sufficit utriusque partis consensus, sed necessario desideratur integra iuris solemnitas, ut constat ex dic. C. quam apostolica dic. C. tua ibi nisi forte aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, et cum toti us cleri tractatu atque consensu id elligat, quod noscit divinis ecclesiis profuturum dic. C. sine q. 2 C. eadem § hinc l. 0 q. 2. Ergo neque sufficiet solus hic contrahentium consensus, ut permutatio teneat absque debita iuris solemnitate, quod probat textus in C. 2 dic. C. tua inferius de his quae fiunt a prelatis, C. ut commutationes de rerum permutatione in quo irritatur decernitur commutatio rerum ecclesiasticarum absque episcopi facta absque subscriptione, et consensu clericorum, et consequenter prelatus in specie nostri textus ecclesiarum res solo partium consensu absque predicta solemnitate, commutare non poterit.

[illegible]

Quibus non obstantibus vera est nostri canonis decissio, qua docemur non posse praelatum regiminis ecclesiae alteri donare, nec cum vice ecclesiarum sibi subditarum res permutare sine utriusque consensu, Cuius decisionis multas rationes interpretes afferunt, ea tamen potissima est, quod cum alienatio rerum ecclesiae prohibita sit dic. C. nulli, dic. C. sine exceptione, C. non liceat l. 2 q. 2 tridentin. s. 22 C. 11, et donatio commutatio que alienationis species sit dic. C. l. cum alijs non proximo aductis de his quae fiunt a prelatis non potest prelatus regiminis ecclesiae unius terre ad aliam sive permutare, quoniam generalis prohibitio hos quoque casus comprehendit, et sane prohibitione donationis huius planissima ratio est, ne alia ecclesia cum alterius iniuria locupletari non debet hominum ab equitate, et ratione abhorret naturali C. locupletari de regulis iuris in sexto l. iure nature ff eod. tit. l. ne hinc natura ff. de condit. indebiti, et ut unum expoliare altare altarum eam locupletari non debet, ut notat gl. verbo hic ff. in autentica quomodo oporteat episcopos § sed neque colat. l, esset ergo iniustum, et contra legem naturalem, et divinam, ut ecclesiae bona, quae sine ipsius consensu, sicut de consecrat. ecclesiae t altaris C. nemo de consecrat. dist. l. ei auferentur, et alteri donaret ecclesiae arg. C. quia l. vos, et de in duobus 22 distinct. C. quia nullus, C. pecca [illegible] ibi quod vobis subtrahitur

q[uo]d Dnus qu[o]g[ue] ratio exigit alteri[us] p[er]beti qq dist in. doct Xa
barr. de spoliis § 3 n 1, 3 mutationem etiã apertis ratio[n]e n[isi]q[uan]d[o]
alienatio sit a Prelato sine cau[s]a fieri n[on] po[ss]e maxime cu[m] p[re]
latus n[on] Domin. rer[um] ecclesiasticar[um] dicat[ur], sed procurator cu[s]
tos, et disp[en]sator Capello cent. de rescript. Cap fratrinitate, de do
nationib. Cap precipim., Cap res ecclesie, Cap fin. 12 q 2, Cap
3uenior 2 3 q 8, Domini[um] eni[m] ar[um] rer[um] apud Xp[ist]u[m] e, Cap qui
Xpi, Cap qui abstulerit 12 q 2, Cap hac dlucimus, et ex plicat Be
roius in rub. huius tit. n. 18 merito ergo alienare etiã in
aliq[uo] ecclesiã n[on] potest, q[uo]d et si Domin. pro libero arbitrio res su
as alienare possit l. in re m[anda]ta C. m[anda]ti, l sed si lege
§ 3stituit ff de petit. hereditatis ad ministrator tamen
alienare, aut permutare etiã ad similes n[on] potest
l 1, et 4 ff de ad ministrat. rer[um] ad civitate[m] pertinen[tium] cu[m] 3c[ordantibus]
Jus etiã subditar[um] ecclesiar[um] requiritur, ut ear[um] res possint
permutari, q[uonia]m nuove 3tractus, in quo parci[um] 3s[ensus] necessa
rius n[on] sit l 1 § 3ug[ui]cionis ff de pactis l 3 ff de obligationib. et
actionib., et permutatio n[on] nisi cu[m] Domino t[am]e[n] cu[m] eo qui loco
Domini e fieri po[ss]e Cap cu[m] benerabilis de exceptionib. l 1 § 3e
nuesto ff de rer[um] permutat. ideo n[on] nisi ecclesiis inferiorib.
3sentientib. ar[um] res in permutat[ione] f[ieri] ali[ter] 3tractus deducipoti
doct Beroius in p[re]sat[i] n. 29 Panormitan. n. 4, Ancarra
n. 1 n. 2, Immola n. 3, et g[e]n[er]aliter quiores C.

Qua sic tradita
decid[endo] dirat. n[on] obstat supra adduct. dubitat. n[on] oxima n. 5
alata, cu[m] res om[n]es d[ic]te ecclesias sue diocesis ear[um] q[ue] res in epi
potestate 3sistere ad q[uo]d ad ordinat[ione] sua pertinere, ut scilicet
eas regat ordinet, et defendat n[on] ut dissipet, et alienet pro sue
volu[n]tatis arbitrio sine cau[s]a, et debita iuris solemnitate, ut pro
bant sic intelligendi t[ex]t[us] alic. Cap dicret[is] Cap reggela, et alii dic.
n. 5 aducti in q[ui]b[us] plena epo 3petit rer[um] su ar[um] ecclesiar[um] po
testas quo ad administ[ratio]n[em] ad dispo[sitione] n[on] quo ad verdi[tionem]
et dispo[sitionem] e eni[m] ep[isco]p[u]s ecclesie rer[um] provisator Domin. d[e]i
fin[i]tio[n]e cu[m] aducti a Sarmiento de reditib. ecclesiasticis 3 p[ar]te Cap
1 n. 4, qui[a] dict[um] ecclesie meliorare potest facere vero deterio

re n. debet c. pl. dein integrum resti tit. de c. 2 de donacionib. c. venerabili 37 de off. delegati c. fin. de accusacionib. cum vero recte gubernat ad q. administrat; rem ecclesie dominii dici potest n. cum distrahit, et ad libitum alienat, ut dicit Card. in tal. quesitione c. 2 § cauete, quod refertur in c. episcopus 23, et probatur arg. text. in l. qui fundum 7 § si tutor ibi nec tutor in re pupilli tunc domini loco habetur, cum tutelam administrat, non cum pupillum expoliat ff. pro emptore, l. tutor 33, l. in tr. 3 § 8 ff. qui tutela ff. de furtis docent ita Cardinalis in praesenti oposit. n. 5 Abbas et Immola n. 4, Beroius, et alij. — N. 9

¶ Non obstat secunda dubitacionis ratio n. 6 per posita, q. secundum nostrum text. quatenus tradere videtur, cum consensu capituli partium commutationes ab episcopo fieri posse, et ita excludi ab ea solemnitate, et iusta causa, que in l. text. requiritur ex dict. illa si tamen in serie canonis aducta, que adversativa, differentiam denotare videtur in facto, et in iure inter primum, et 2 text. propter iuxta tex. in l. cum hic status § si uoluntate ff. de donationib. inter virum et uxorem, l. si quis sargentalis § si initio ff. de eden. do, cui difficultati non pauci respondent episcopum non posse absque iusta causa, et solemnitate donare, seu aliter alienare res sue ecclesie illas etiam transferre in alia eccle- 26

sia sibi subdita neque etiam permutare cum reb. ecclesie non subdite Calderinus pertic. ex dic. c. sine 12, q. 2; c. 1, 7, et c. 2 de his que fiunt a prelatis; c. nulli ff. in q. quo ad in tal. dic. text. alienatio, donatio, et permutatio equiparantur, posse tamen absque alia iusta causa, et solemnitate requisita permutare res sue ecclesie cum reb. alterius ecclesie sibi subdite utriusque consensu interveniente iuxta canones, quos sic exponunt in nostro c. 1, c. casellas § sed et permutare ubi textus sibi loquitur qui propterea nec causam, nec solemnitatem petijt ad validitatem permutacionis, sed solum a eiusdem ecclesiarum consensu, quod inter ecclesias eidem prelato subditas permutatio celebrata proponitur in quo solemnitas necessaria non est, sed consensus quis de ss. fuerit, licet alter permutatio comprobatur text. sic intelligend. in c. ut commutationes de rer. permutat. et

et ratio ~~permutationis~~ [diversimodis] est in utroque permutationis specie, quando permutatio fit inter ecclesias ~~et~~ eidem episcopo subiectas, neutra ecclesia ex ea laedi dicitur, utrique quoque adest quod utrique abest, nec dicitur translatio, aut alienatio fieri ut dicitur, arg. legis unus ex familia § 21. [illegible] frater de legatis 2 l. voluntas 6 de fideicommissis nec fraus praesumitur propter mutuum affectum, quem in suas ecclesias habere praelatus censetur, et ideo sic permutare iure prohibitum non est. [illegible] Sed regulariter [illegible]

Sed regulariter permissum cum ad quod de rerum permutatione faciunt tex. in l. ab omnibus § sic ut de legat. 1 l. de fideicommisso C. de transactionibus notat gl. verbo [illegible] in Ecclesiis [illegible] 169, cum vero inter ecclesias diversis praelatis subditas rerum ecclesiasticarum permutatio fit, dicitur facta translatio, et alienatio, quae absque causa, et solemnitate non valet dicto C. [illegible] except. cum aliis, et haec ratio permutatio haec non aliter fit, [illegible] quae si causa solemnitas quae in iure requisita interveniat docet Cuiacius in repetit. ad [illegible] Berolium n. 8, et 9

XL0

Sed licet in ista praelatione hoc non improbabile arbitremur, verius tamen respondemus in permutatione rerum ecclesiarum, sive sint eidem praelato subditae, sive non causam iustam, et solemnitatem necessariam esse, sicut in ceteris alienationibus ut probat Canones dicto C. 1, 2, et 6 de his, quae fiunt a praelatis, et aliis supra [illegible] adducti, qui generaliter quamcumque rerum ecclesiae permutationem sine solemnitate fieri prohibent, et irritam decernunt, neque aliud probant posteriori manifestiorem viam, quoniam non [illegible] differentia inter utramque [illegible] respectu formae, et solemnitatis, sed respectu causae, quae facit licitam, vel illicitam alienationem, ut colligitur ex prioribus rationibus, et ita cum in donatione, ut [illegible], quae ex mera liberalitate procedit C. de donationibus regulariter causa deficiat C. [illegible] eodem [illegible] sine iusta causa, et iuris solemnitate prohibetur in l. [illegible], in permutatione vero facta communi ecclesiarum [illegible] subest causa, et res [illegible] dicitur inter [illegible], ideoque permi

librum 2 tam per quam ita ex ponit, et interpretatur in alia
lectione nostri, itaque nos aliter huius textus sensum accipimus, ut
illa dictio si tamen, quae adversativa est ac propterea di
versum casum constituere debeat ita accipi oportet, non ut dictio
nem constituat, sed ut difficiliorem casum decidat, merito enim
dubitari poterat, quod sicut in alienatione causa, et solemnitas re
quiritur necessaria quo quaeret, quod universae ecclesiae res, cum
ad melius legatus praelatus communis permutat maiore enim
dubitatio dicitur in hoc casu propter rationem non proximo per
pensam placuit tamen concilio, ut quamvis non alienare, sed per
mutare praelatus velit necessaria sit eadem solemnitas
ideoque illis verbis utitur tamen si, quae dictio, quamvis, significare
solet, ut erudite notat Cuiacius lib. observacionum
cap. 4, ut sensus sit quamquam permutare voluerit cum aliquo
ecclesiam faciat permutationem sive rectorum quarum ecclesiae ipsius
consensu debet in capacitas constitue non faciant, praestet dum
suum erit poterit per quos ecclesiarum regitur arg. legis mu
nicipiorum 97 ff de dictionibus et demonstrationibus, l. muni
cipes 14 ff ad municipalem, l. 9. ff quod cuiusque universitatis
docent Bedudor. de reb. eccles. q. 26 n. 28, Gemini
an. consilio 78, D. d. clementina hoc fit [illegible]

Sed a nostri textus deci
sione ex praedictis premonitis in causa audi eius deciderit edifi
candis ubi permittit etiam, ut honestat populum ab alia causa no
va ecclesia indigeat omnium egeli, fere, et a qua ecclesiae inu
ius parrochia excluditur, pro illis ibi assignari, ac proinde
universis ecclesiae, ad alii convertere, quo etiam probat textus in cap.
plane nostri eodem titulo igitur non recte prohibet praelatos
universae ecclesiae alteri donare, Cuerel. sicut tantum non
dicendum prohibitus nostri textus accipienda est, ut procedat iux
tam intra veniente causa, ceterum si iuxta causa sit poterit enim
res universae ecclesiae alteri donare, et cum in dicto cap. ad audientiam dum
legitima causa interveniat populi videlicet necessitas, qui
ob parochialis ecclesiae distantiam sine magno incommodo ad

percipiẽ da sacram.ta et diuina off.a audiẽ da accedere non potest iustissime episcopus potest et debet nouiam ecclesiam erigere et ad eius structe et ad eius struct.s procedere non obstante appellat.e, et neglecto durante q dere [illegible] eccles.e naliens dis feat dic. tia nor prop ter hanc populi necessitate ne alias diuinis interespit nec comode [illegible] etiam, et antique parochialis ecclesie obgationes ecclesiasticas asignare ecclesie erecte ut eas sacerdos in ea institutus ad alimonii sue percipiat dum tamen antiqua ecclesia ita [illegible] abundet, quod preter has obligationes ministri sui [illegible] ualeat sui status habere, quaeti grat.s solet pro nouas chatedrales ecclesias eligere eis aplicare antiquarum ecclesiarum prouentus propter necessitate populorum [illegible] inferior de maioritate, et obedientia [illegible] Chatedralis in nulla dura aduci [illegible] sicut unire de ex [illegible] prelatorum [illegible] 10 distinct.e extrauagante Iu 22 de [illegible] praeter [illegible] afferunt Baronius anno 233 et 241, [illegible] in [illegible] Belarm. lib. 4 de Pa [illegible] 24 uers. si habent, et Mechaca illustrius lib. 1 [illegible] 31, et merito prouentus ecclesiastici noue asignantur ecclesie, quod cum onus ministrandi sacram.ta, q habebat antiqua ecclesia, ex racionabili causa transferatur in noue parrochie, et illud sit precipuum fundam.tum decimarum [illegible], et equitatis racio postulat ius percipiendi illas decimas [illegible] noue ecclesia pertinere alias prior ecclesia [illegible] cisset ab onus oneroso (ut sic dicam) ministrandi [illegible] sacram.ta in toto illo territorio [illegible] noue parrochie, et re tinuisset [illegible] ius, et utilitate perceptionis prouen tuum, et ita procedit dicti [illegible] ad [illegible] decimi, que [illegible] Melius Bracarense ultimum act.e [illegible] 26, et tri dentinus [illegible] 21 de reformat.e [illegible] 4 uers. in his docent Suarez [illegible] tomo de religione lib. 1 de diuino cultu [illegible] 24 [illegible] tractatu [illegible] 9, Salgado de protect.e Regia [illegible] an. 31, Barb. de potes tate episcopi alegat.e 62, et lib. 2 de iure ecclesiastico [illegible] 2 [illegible] 1, Azor [illegible] lib. 3 [illegible] 12 [illegible] 7 Lotter. de re beneficiali a [illegible] an. 46

Sed huic doctrinae obstare videtur textus in Cap. ecclesias 42. 16 q. 1. ubi ecclesia antiquitus constituta nec decimis, nec ulla potest privari posse propter novae ecclesiae aedificationem, quod etiam cavetur in Cap. quicumque 44. ibi, provideat Episcopo, ut aliae ecclesiae antiquiores propter novas suae iustitiae, aut decimas non perdant, sed semper ad antiquiores ecclesias persolvantur, eadem 16 q. 1. igitur Episcopo non videtur auctoritas novae ecclesiae constructae dandi illi assignando decimas ...illi et proventus ecclesiasticos antiquioris parrochiae, quod probatur etiam in dicto Cap. ad audientiam, cui difficultati respondetur dicendo omissis solutionibus traditis a glossa verbo obiectiones in dicto Cap. ad audientiam, et a glossa dicta, ut nobis dicto Cap. ecclesias, quod quando nova ecclesia aedificatur, ad dividendam veterem parrochiam, quod potest proventus ecclesiasticos illius veteris parrochiae applicari ecclesiae noviter structae iuxta formam textus in dicto Cap. ad audientiam ita exponendi, quod aucti, et renovati sunt, Trid. sess. 21 Cap. 4. ubi decernitur posse hoc facere Episcopum, et etiam invitis rectoribus matricis ecclesiae, seu baptismalis, sed si per novae ecclesiae aedificationem non fit divisio antiquae parrochialis ecclesiae, sed novum aliquod oratorium, seu simplex capella construitur, nullum tunc praeiudicium antiquae ecclesiae inferri debet, per novae ecclesiae aedificationem, quoad decimas, et per aptos, et obventiones, proventus, et in hoc casu aperte loquitur dictum Cap. ecclesias, ut constat ibi ita aut novis oratoriis tribuantur, et dictum Cap. quicumque, ubi de ecclesia habetur sermo, quam aliquis in sua proprietate aedificare vult de consensu Episcopi, quae non est parrochia, sed simplex quae dici solet est capella, et tunc providere debet Episcopus, ut ecclesia antiquior propter hanc novam suae iustitiae aut decimas non perdat, sed ad antiquiorem ecclesiam semper persolvantur docet Suarez dicto 1 tom. de religione lib. 1 Cap. 24 n. 6 ✓ [C. 23]

Secundo expeditur textus in Cap. bone 74. 12 q. 2 ubi ex Concilio Toletano decernitur, posse Episcopum invitis ecclesiae monasterio, sive alteri ecclesiae donare ergo invitis ecclesiae [illegible] in aliquem ten. quod in nostro Canone cavetur, et decretum, ut vera interpretatione m.

cionem, et rerum eius duxim, quia tiquit ~~[illegible]~~ Canonib. monachos omnes et eorum monasteria subdici, episcoporum potestati, et iurisdictioni, C. qui uere 12, 16 q. 1, C. abbates 26, C. monasteria 27, C. cognouimus 29, 18 q. 2, et ita ut superiores episcopi non agnoscerent, et ab eius iurisdictione eximerentur speciali priuilegio opus erat, C. cum dilectus 3 de religiosis dom. lib. 6 C. ex ore 17 de priuilegijs, docent post glo. verbo sibi prelati in C. quarto de off. ordinarij Nauarr. in Cons. dicatis n. 63, 12 q. 2 Petrus Greg. C. 2 seq. 3 de off. ordinarij C. 11 an. 6, Syluester de iure et statu tom. 1 disputat. 25 quaesito 1, et 2 ubi inter prelatis Cpa, quasi, et luminoso 18 q. 2 Manuel [illegible] 2 tom. q. regularium q. 63 art. 1 cum sequentib. Barb. de potestate episcopi allegat. 105, vel defluxisse uidetur, ut nullus monasterij edificia reposit sine episcopi consensu, et autoritate C. quidam 10, 18 q. 2 et de causis concordia cum C. de locorum, C. certum C. precepta C. ei de Dia de consecrat. distinct. 1, agit Sanchez theol. moralium C. 9 dubio 7, C. de monachis 12, et sequenti eadem causa, et q., Suarez 3 tom. de religione lib. 2 C. 17 n. 2, et 3 Petr. Greg. de beneficijs C. 13 necnon, ut episcopo cura indulgeretur, se plus in anno monasteria uisitare, et quidquid corrigendum inuenerit corrigere, C. uisitandi C. non semel 29 eadem 18 q. 2 Barb. lib. de iure ecclesiastico C. 22 Petr. Greg. in dict. C. 2 queretur C. 17 per totum cum ergo, quoad leges iurisdictionis eadem dispositio generaliter, erga monachos, et monasteria, quam gerunt episcopi, erga clericos, et ecclesias seculares, non mirum uidetur, si poterat ecclesias seculares in monasteria conuertere, eisdem quod aliquid donare de rebus ecclesiae cui preesidet, haec enim ~~[illegible]~~ omnia, unius administrationis officij rationem concernere uidetur, docet Moneta de commutat. ultimarum uoluntatum C. 11 an. 94.

¶ Sed cum circa huiusmodi donationes nil certi esset statutum, et ita episcopi relinqueretur arbitrio, ut quod magis expedire iudicaret monasterijs a se constructis tribuere, postea in concilio toletano 9 C. 5 praescripta fuit regula, quae proponitur in dict. C. bone 12, ut scilicet non quid plus, quam 50 partem ex rebus ecclesiae suae separet episcopi

huiusmodi monasteriis elargiri ... in quero sacularum ec
clesiis, quas fundam[ent]a erexerint et iam erectas, et fundatas ad iure
pia sepulturg elegerint ... eccliis ... q[uo]d consuledo
non revaleat, ea tamen condit[ione], ut unq[ue] totymodo ex his causis pro
sequatur, et ita si monasterio qui[bu]s quadragesimam dederit non poterit
postea cateriimq[ue] ecclesie seculari donare et post donata q[ua]d se
... i terius ad quis cuq[ue] eius ... redire, et ea rat[io] adhibitus
fuit temperamentus, ut neque monasteriis q[uo]d donata bona tribuat
... denegare ... neq[ue] ecclesiis q[uo]d tollit ... dignu
gravia infligere ... sic decretus confirmatus, et pro
batus fuit ab Innocentio 3 in c. pastoralis de his, que fiunt a prela
tis, et in c. apostolice de donationib. ...
... infra limites supra designatos possint ep[iscop]i donat[ion]e fac
re etiq[ue] sine consensu capituli, ut ... pastoralis
... autoritate ... nulla alia solenitas requiritur arg[umen]to le
gis ... de tesauris ... ac vero si quantitate canonicum ... fini
... excedere ... Pontifice ... facultate in ...
... dic. c. apostolice ... de superioris autoritate ... in
maiori summa inopie alteri provideri si quacumque ... et
canonica ... nullius ... momenti quid ... in ...
agitur fuerit arg[umen]to legis ... dubius C de leg ... et ... in dona
do ... excessu ... taxata, si tamen ex donat[ion]e grave sequatur di
... sive in possessionis sive in proventibus ad mensa episcopale
... ad aliq[uas] ecclesias pertinentib. ... cum gravi detrim[en]to
ecclesie sue donat[ion]es ... quacumque parte donat[ion]e ...
poterit revocari dic. c. apostolice, ... taxacio illa induc
ta fuit in favorem ecclesie ad restringendo ep[iscop]or[um] potestate
et ideo non debet in eius detrimentum retorqueri ... ob gracia
... de requisitis ... nulla ... de leg. ... iudex
... de minorib., ergo licet ep[iscop]us non possit res univ[ersitatis] ecclesie ...
tere in aliq[uem] sine iuxta ... ex nostri textu decisio potest tamen le
gitima ... iure probata intervenire donat[ion]es facere
ut in specie dic. c. ... 74 in qua donatio ...
... rata decernitur ob favorem sacrorum templorum, ut ita
ep[iscop]i invitare ... ad edificandas ecclesias, que alioquin
sine dote edificari non debet c. ... de cons. ... de
... eccliis c. nemo de consecrat. distinct. 1 docet post
... in dic. ... Lambertin. de iure patronatus ...
art. ...

N. 25 Quod tamen refragari videtur Decis. Sol. tertii decretum, quod refert Graciani in pr. § 73, l. 29. 2, ubi cum quidam episcopus vellet suam ecclesiam parochialem suo monasterio dicare, ut in ea monachorum congregatio regulariter viveret, et aliquid de rebus suae ecclesiae eidem donare decreverit, patres non dixerunt Capituli sui licentiam habere faciendi. Igitur donatio haec contra dictum episcopis permittitur, ut sine Capituli consensu non desideretur [illegible] proxime tradidimus, sed respondendum est interiore huius canonis, [illegible] verba mature perpendenti duos diversos casus proponi, priorem quod episcopus vult ecclesiam parrochialem secularem in monasterium transferre, quo casu, cum minor equitas episcopus iubet in mutationem status ecclesiae, quam in constructione novae ecclesiae, [illegible] illa translatio, ut potest alienatio fieri non possit sine Capituli consensu [illegible] ad audientiam de ecclesiis edificandis [illegible] consultationibus. Capitulum pastoralis de donationibus [illegible] Capitulum pastoralis de his, quae fiunt a prelatis, Clementina [illegible] in nostro [illegible], et a contrario sensu prolog. canonum in Capitulo [illegible] de cetero [illegible] Capitulo [illegible] de iure patronatus. Capitulo in Lateranensi 31 de prebendis. [illegible] et Solatare de pontificiis legiis Capitulo decimas [illegible] 4º, § 6 [illegible], explicatione [illegible] in dicto Capitulo [illegible] n. 95, et num. 330, Sanchez [illegible] in [illegible] consilior. 2 [illegible] moralium [illegible] 9 [illegible] 3 [illegible] u. secundus casus est quod episcopus eidem ecclesiae constructae aliquid donat non detrimentum suae ecclesiae, quo casu donatio utilis est sine Capituli consensu, ut aperte significant illa verba rei enim bonae statuendae [illegible] dat consensus, alioquin si nec donatio adhuc Capituli consensu requireretur supervacua esset potestas episcopo data in eo canone in quo non dum fuerat expressus certus modus donationis huiusmodi sit [illegible] aliquid [illegible] detrimentum ecclesiae non exhibeat eidem loco donaverit [illegible] quae tamen addiderint patres Decis. Soletani 9. in dicto Capitulo bonae 74. ad quorum duos casus reduci debat distinctio, quae probat [illegible] et communiter [illegible] in dicto Capitulo pastoralis [illegible] Gregorius Lopez in dicto [illegible] licet eam distinctionem reiicere videatur dicto [illegible] 4. partis, cuius auctoritas parvi pendenda est cum sacris canonibus repugnet.

N. 26 Haec tamen [illegible] tradita sunt circa explicationem dicti Capituli [illegible] episcopus, et dicti Capituli bonae non sedent [illegible] videtur ex decisione [illegible] in Capitulo ad audientiam de ecclesiis edificandis, [illegible] ad alia [illegible] supra exponebam. [illegible] probatur non alias licere episcopo novae ecclesiae edificare ratione distinctae parrochiae, quae [illegible] accidat ut ostendunt clare verba textus ibi [illegible] quatenus si res ita se habet ecclesiam ipsi edifices [illegible] colligitur [illegible] dato, et auctoritate ecclesiae [illegible] eo casu ab episcopo constructa, quae licentia omnino super

u acua ēē videtr siuerū ēē, in dic. [illegible] ep̄pus, et in dic. Cp. bone causy
ē. Q̄az difficultate, ut effugeret n̄ nulli sibi persuaserē ♂ dic Cpi
ad audientia accipi oportere iuxta decreta dictorū canonū, qua si
epp̄us de quo indic. Cp 3, ædificare posit nova eccles. ē propt dil
latia parrochię si nesse sit clerico 4. Sed hec inter pretatio difficultatē
n̄ exhaurit, n̄ enī de re, sic necessario clericorū querim; sed cur Pōi
uenia desideratr, quare dicend. dū ē in specie (illius canonis) ep̄pū no
ua edificate parrochię n̄ poce [illegible] bare beneficio dic Cpi si ep̄p̄-
pus, et dic Cpis bone, quoniā solētā a decreta, [illegible] tu [illegible] habgt
ad donationes ecclesiarū ex reb. ecclesię propię ortā [illegible] alis n̄ ue
ro ad eas, quę ex reb. alterius ecclesię fiebat, ut tradut Innocēti
us, et Abbas in dic Cp. et apostolica, Greg. Lopez in dic. l. 9. gl. 7 in fi
ne, ca ad alias donat[illegible], quę ecclesiarū regularium, aut secularium,
quas ep̄pi pro suis magnificare volebat sepulturis dic Cp bo
ne servato mo dō [illegible], et ceteri, et non ultra dic Cp. apo
stolicę in fine, plane ep̄pus de quo in dic Cp 3 cū de reb. parrochię
~~[illegible]~~ velet eccl. construere quali [illegible] permissio dic Cpis bone
necessario lex duxit non requirere indulgentia [illegible] eo, ut eo
casu novę ecclesię [illegible] posset ædificare obvetiones
[illegible] licet [illegible] excederent, quę potestate produxit Cp ulti
mū de eccles. ædificand. ad eū casū, quo ep̄pus (ut solet) curaret
simul alienatiū de reb. ecclesię, [illegible] Tridentinū ♂ de refor
mat. [illegible] super addidit, ut ep̄pus ex fructib. ad ecclesiā ma
tricē pertinenti b. assignari possint [illegible] ministris, quę quo pacto
quasi integre alienat. permissa in eo decreto de quo [illegible]
tractat [illegible] Barbosa de potestate ep̄pi allegat. 66
[illegible] expedit, preterea [illegible] in quo re ecclesiastica permitti
[illegible] cū [illegible] rector [illegible] sed etiā abbati
decretū [illegible] Tridentini [illegible] Cp. abbatib.
4, 129 2, ubi abbati de reb. ecclesię [illegible] sacro deputatis mi
nisterio alienare [illegible] obligare aliq permissum, et subiecti [illegible] ep̄pi
nihil licet, ergo cū abbas n̄ possit alienationi rei ecclesię [illegible] auto
ritatē prestare, [illegible] in n̄ro canone [illegible]
[illegible] rei ecclesiarū [illegible] rectorū in ui
[illegible] permutare. Quę difficultatē, ut solvam: animadverti
[illegible] abbates ep̄pōrū iurisdictioni subesse licet sepe di
[illegible] Cp. abbates cū multis alijs [illegible] Cp. dilectus [illegible]
de off. ordinarij Concilio Toletano 4. Canone [illegible] Hispalensi [illegible]
lense [illegible] Canone 2 Concilio Abatensi canone 20 Cartinensi 4 cano
ne 97

N. 17

vbi in dicti canones et nota Loaisa ad suspensiones [illegible] Betanci [illegible], Mendoça de Scitio Illiberitano tom. 2 cap. 10 postea autem nulli Abbates a iurisdictione episcoporum eximi coeperunt et sic illa in iure nostro introducta est distinctio exemptorum abbatum, et non exemptorum quorum distinctionem ponunt, et exponunt communiter DD., ut in cap. Iuvenis de [illegible] et in Clementina 2 [illegible] quod vbo diocesanis de foro competenti Petrus Gregorius tom. 2 syntagmatis cap. 3, Acosta [illegible] matalius tom. 3 cap. 46 Pes [illegible] questionum regularium tom. 2 q. 42 Flores de Mena tom. 3 variarum q. [illegible] alijque; igitur abbates non exempti habent ecclesias pleno iure subiectas, et episcopali iurisdictione de quo mencio extat cap. ab abbatibus 1. 2. cap. luminoso 16. q. 2 cap. dilecti 16. q. 2, cap. [illegible] gat de etate et qualitate cap. cum venerabilis de exceptionibus cap. accedentibus de excessibus prelatorum cap. ad nostram [illegible] cap. [illegible] cap. de monachis de [illegible] cap. [illegible] cap. quoniam de privilegiis cap. abbates cap. cum apostolice de privilegiis in sexto [illegible] [illegible] de reformatione cap. [illegible] alij non exempti sed episcopo subditi de quo in cap. pervenit 16. q. 2 cap. sane [illegible] 16. q. [illegible] [illegible] exemptis prelatis [illegible] in [illegible] admonas [illegible] infra de statu monachorum.

Quibus breviter animadversis dicendum est [illegible] hoc accipiendum esse de abbate exempto quia iurisdictionem ecclesiasticam, et quasi episcopalem habeat nec subest episcopi potestati, et in ecclesijs sibi subiectis utraque lege iurisdictionalem, et diocesanam exerceat, mirum videri non debet si auctoritatem prestare possit permutationibus rerum ecclesiasticarum factis ex communi eius [illegible] tractatu, quod manifeste de predicti ex contextura [illegible] in quo equiparatur episcopus et abbas ergo ut bona sit equiparacio intelligi debet de predicto abbate exempto, qui episcopo similis sit, et iura quasi episcopalia habeat arg. [illegible] in hijs [illegible] divorum [illegible] alijs [illegible] a Berart de [illegible] [illegible] legalibus loco [illegible] politib. n. 2 [illegible] de abbate non exempto sed episcopo subiecto [illegible] non potest auctoritatem prestare alienationi rerum ecclesie, sed episcopus diocesanus habet [illegible] curam, et administrationem [illegible] monasteriorum cap. abbates 16 ubi glossa in [illegible] episcoporum cap. monasterium 17, 18 q. 2, et per consequens [illegible] alienationis auctoritas eius [illegible] necessaria est, [illegible] sufficit, ut probat [illegible] sic exponunt [illegible] cap. abbatibus [illegible] auctoritate abbatis alienatio fieri non potest, sed episcopi [illegible] necessaria est, quia abbas exemptus non erat a iurisdictione episcopi, et ideo ipse, et non abbas in alienationibus

verus monasterij autoritate, intervenit grauitate tamen tuus in C. p.
inimicus dicionib. 179. 4. explicat Berorius in praesenti n. 3 et sciat.
n. 49, et alij antiquiores Pedians dicto tractatu q. 41 n. 60, ho
die uero aliud iure receptum est, ut sufficiat autoritas prouincialis,
seu generalis monacorum clementina 1 tit. Reg. primo tamen
quaestionum regularium q. 27 art. 2 ☞ N 49
Ex quibus dicitur, potest textus
in clementina 1 de reb. ecclesie, ubi episcopus potest suo prestigio Capitulo
ecclesi quinque alteri ecclesie, aut aliqui dignitati sive praebende uni
re, et religioso loco donare, etiam non uocato ecclesie rectore sine
dato defensore eidem ecclesie uacanti, Igitur potest unire ecclesie res
uero teneri nali q. 3 in ritu dicitur, Rd respondentur breuiter est uni
one, seu donatio in specie huius tituli permitti ex iusta et legi
tima causa propter paupertatem silicet ecclesie, cui altera unita fu
it, quae eius prouentus adeo tenues, et exiles erat, quod non sufficiebat ad
eius onera supportanda propter talia, simile causa, ex qua alias, u
nio, siue anexio fieri solet Coronio 10 q. 3, Cpetens ponis 16 q. 1
Cp extra, de § qui uero, Cp ex parte mitti de praeb. Cp in sede
uacante Cp q. monasterio de religiosis domib. Clementina 1 § ad
nec de statu monacorum Fildegt. lib. 7 Cp 6, et 7 lib. 4 Cp 9 lib. 4 Cp 13
et lib. 25 Cp 9, et 47 explicat causas, et unionis differentias mate
riaque late prosequitur de beneficijs p. 22 Cp 2 per totum Salga
do de protectione Regia 3 p. te Cp 5. Ischer tom 7 in decalogum Cp
29 Roncalle ad regulas § 91 q. § 7 an. 26 in re ta dicimus
ultima uoluntatum Cp 12 an. 12 tunc quidem unio, et alienatio
illa ex iusta causa, et necessitate interueniente, quod solemnitate ibi prae
scripta racionabilis est fieri quod potest etiam non uocato rectore eccle
sie, quae uniri nec ei dato defensore si uacat Hodie post gl. ibi obtinet N ult° 20
sententia antiquiores omnes ☞

§ Ad praedicte interpretationi, et decisioni
dicte clementinae non leuiter obstat textus in Cp. tit. 26 uol. irritat de
cernitur unio, et applicatio decimarum facta ab episcopo dicitati
etiam pauperi non uocato ecclesie rectore sine dato defensore eidem
ecclesie uacanti, quam difficultatem breuiter opponemus animaduer
tam.

in dic. C. pe unione fieri n totius ecclesie sed p[te] fructuum, et redituum qua unione successoribus in beneficio preiudicium sit ne alias tl la p[te] ablata diminutione sequitur beneficia prohibitis Iaikij sictonensis, de quo in C. maioribus C. vacante, C. cum de C. dilecto de preb. d. C. unico, ut ecclesias tica beneficia sergonalibus, quaudito rectore et defensore ecclesie unio fieri debeat at vero in dic. clementina tota ecclesia unita fuit at q ideo nulli rectori fit preiudicium in vivis, quoniam nisi post mortem eius unio sortiti effectum C. p. de donationibus, neque successori, q in eodem beneficio nullus succesurus e licet alias soleat Vicarius institui, et ideo circo nil mirum si rectoris citacio et defensoris nominatio necessaria non sit cum nullus inveniatur cuius interesse possit sequitur preiudicium post gl. vbo defensori in dic. clementina doctor Cardinalis, Ancarrani: Imola, et Bonifacius ibi

---

Ad lxuj in C. p. e h. tt. a c a de imica recitacio

Textum desumptum ex Concilio Lucdunensi 4. Cap. 1. recapitula N. 1 79

~~vulgo~~ inscriptio textus ~~[illegible]~~ sed supra in Cap. 1. ad monumentum

Quartum Lucdunense Concilium [illegible] non inueni [illegible]

Attamen inscriptionem retinent Burcardus lib. 3 decreti Cap. 26 Car

lotensis p. 16 decreti Cap. 37 et alij quos refert Ant. Augusti

nus in notis ad Gratiani decretales lib. 3 [illegible] in nostro textu Re

perit tamen originale huius Cap. in Concilio Aruernensi Cap. 5 cele

brato anno 541. Ceterum Lugdunensi Concilio dicitur tempore [illegible]

tribuitur 809 [illegible] enim Lugdunensis ecclesiae [illegible] fuisse ex

[illegible] inuasiones rerum ecclesiasticarum a Principibus, et Laicis per

petratas adeo, ut per multa temporis spatia episcopis caruerit, ut diligenter a

nimaduertit Baronius anno Domini 783 circa finem. Concilium

autem nostrum constat celebratum fuisse anno 830, ut ipse Baronius

eodem anno testatum reliquit, et siquidem alia prouincia eodem quoque

morbo laborauit, ut principes seculares res ecclesiae usurpauerint

[illegible] sibi haberent, ut laicis tribuerent, frequentia fuit, ut ex [illegible]

[illegible] constat ex Concilio Turonensi

celebrato anno Domini 570 huic malo obuiam [illegible] N

[illegible] tali Principatus [illegible] assiduis [illegible] erat, neque in

thesauris Regijs inueniretur pecunia, qua militum stipendia

soluerentur, coeperunt milites ecclesiastica bona inique inuade

re, Reges quoque coeperunt inique Laicis militibus eadem bona [illegible]

re. Aduersus quos eiusdem Concilij Turonensis Patres diram excomu

nicationis sententiam promulgarunt, qua inuasores terreret, ut constat

ex Canone 25, et 26, et iam antea in Concilio Parisiensi aduersus

eosdem regios inuasores similis excommunicationis sententia lata fuit

ut referunt Baronius anno Domini 570, et expendamus N. 2

in epitome eodem anno n. 55

Ex nostro textu haec conclusio communi

ter deducunt interpretes principes seculares res ecclesiae donare

non posse, et qui ab eis recipiunt excommunicari. haec uero conclusio [illegible]

tis congrua est, quia in textu nostro principes donare prohibentur quinque contra [illegible]

illis qui res ecclesiae a Principibus recipiunt, quare haec exclusio conveniens tam est petentis a saecularibus principibus ecclesiastica bona excommunicatur et secundo irritat. confirmat. haec exclusio ex innumeris locis iuris Canonici: Cap. quicumque, Cap. indigne 21. Cap. de reb. 22, 1 q. 2, Cap. in canonibus. 16. q. 7, Cap. similiter C. 8, 16 q. 7, Cap. nullus laicorum, Cap. Dni. 19 et se in ferenda 16 q. 7, Cap. tua, Cap. cum dux 31 § ceterum de decimis. Cap. praeterea de iure patronatus Cap. fin. eod. tit., Cap. cum et plerumque de privilegiis Fild. L. 22 Cap. Quidam formatus, et de iure regio l. 54 tit. 22 partitione, l. 12 tit. 10 l. ordinami, quae est hodie l. 9 tit. 2 lib. 1 recopilationis explicant materiam nostri autores antiquiores relati a Barb. in colectanea ad huius text. n. 1. Castillo tom. controversiarum Cap. 5 n. 25. P.º Greg. lib. 2 particionum tit. 9 Cap. 5 n. 1 lib. 1 in Moneta de decimis Cap. 5 n. 113 Suarez allegat. 8 n. 12 Bal. de thesauro, quod action. n. 5 C. de sacrosanctis ecclesiis Greg. Lopez

N 3 in l. 54, et 26 tit. 29 parte 3, et in l. 53 tit. 5, [illegible] cosa agena parte 5. Sed vexatio illustrio haec, et nostri tanti de aiodo his dimittis diraccioni bus, et primo illud refragatur quod si Princeps regaliam aliquam donaverit, sive fuit ex legitimo titulo, tunc talis erit alienatio proprii regii, et principalis super regalia vigorabit, et quia eas saecularis est, sine scrupulo in quietitudine retinet, nec dono.

Tercio eadem decisio, quae docere videtur in illis verbis civitana
Regis quae obtinet eum quia accepit res ecclesiae a principibus privari de
bere non solum rebus, sed etiam quae decepti sunt ab aliis [illegible], quae ab ecclesia
habet [illegible] licet [illegible] turbatur [illegible] quibus bona
ecclesiastica etiam ipsis invadit restituit eius quod eripuit liberari, etiam
non restituat excomunicari, ut Bonif. [illegible] in c. nullius
ibi, et usque ad emendationem ecclesiae satisfactum, ut sacr. leg. iudicatur
et si emendare noluerit excomunicetur, 12 q. 2 quaestio excomuni
cacionis poena [illegible] ille, qui haec bona ecclesiastica a quocumque
Rege seu principe saeculari susceperit, firmaverit, nisi celeri sa
tisfactione ecclesiae, cui [illegible] restituat, ut [illegible] epist.
Gregorii 7 [illegible] Max. tom. [illegible] in c. quicumque [illegible] nisi eadem prae
dia ecclesiis restituerit excomunicationi subiaceat, eadem causa, et
quae [illegible] accipiens a Principe saeculari ecclesiastica bona restituendo
[illegible] liberetur non recte [illegible] specie privatur bonis sic acceptis et
indign. fit omni eo, quod etiam ab ecclesia [illegible] habuit. N 5

Quibus racio
nibus [illegible] non obstantibus [illegible] decisio [illegible] perfecta
declaratur [illegible] circa ecclesiarum res multiplicem esse potesta
tem, quae [illegible] potestas legis promulgandae et haec non petit laicis
neque principibus saecularibus [illegible] ecclesia, [illegible] in ecclesiarum insti
tutionibus [illegible] tom. [illegible] decis. 6. tom. 6 [illegible] im
peratores [illegible] bene quorum 96 distinct. c. laicis, c. placuit
26 q. ultima cum aliis innumeris docent [illegible]
[illegible] c. 12, Suarez tom. 4 adversus Regem Angliae c. 16 Bel
larmin. tom. 1 de clericis c. 22 Morlaines [illegible] de legibus [illegible]
alia est potestas dispensationis, et administrationis rerum ecclesiae, atque
non petit N 6

predictis laicis, seu etpois, et ecclesiasticis prelatis iura epalia habe
tib. Cp abatia 44 Cp plauit 51, 1287 Cp in ugdacionib. 1674
traduxt. Des D. d. in confirmat. Conclusionis n. 12 adducti. Aliae potes
tas iurisdiccioni exercende, que laicis etiã n tribuitr sed tantu ecle
siasticis Cp 2 Cp nouit de iudiciis, Cp de foro cõpetenti, Cp tua de ordine
cognicionis, Cp in noua 22, 1697 Cobarr. practica q Cp 31 an. 4
e Morla ubi supra tt. 2 de iuris dict. in principio an. 128 aug. ad
n. 145 refert plures Cenedo colectonea 4 ad decretales aliade
nig est potestas deffensionis, et protectionis, et hec principibus secu
laribus quoque cõpetit rat. potestis a Deo datis, hic q ad Principes et
spectat deffensio rerum ecclesie

XL1 Denique non obstat ultima racio dubitandi n. 5 adducta quoniam respondendum dicendo eum, qui ecclesiae res a Principibus accipit, privari sepulturae beneficiis et aliis, quae acceptis, et excommunicari donec eas restituat ecclesiae, ne ulterius rerum, quas ab eadem ecclesia iniuste obtinet, amissione mulctetur, ut constat ex dic. Cap. quicumque 4, 12 q. 2, ubi excommunicatio datur ei, qui regum donat, aut permittit ecclesiae res invadere, et nihil aliud lex exigit, nisi ut easdem res restituat, non ut alias reddat, quidem provocat canones in dic. Cap. de reb. Cap. indigne eadem causa, et quaestione in quibus eadem iniuria restitutio rerum scilicet si a Regibus indulte acceptarentur, quae si neglegat, quo iratus Deus animam percutit anathemate feriatur iniquus possessor constat etiam ex dic. Cap. nulli 3 eadem causa 12 q. 2, ubi punitur, qui res ecclesiae occupat, et solum ab eo exigitur rei ablatae emendatio, non vero aliarum rerum amissio, et merito nam poene non sunt ulterius protrahendae quam sit delictum in excessu repertum, Cap. quaesivit de his quae fiunt a maiore parte Cap. cis debetque coarctari, et extricte interpretari Cap. odia de poenis de regul. iuris in 6, l. factum ff. eodem tit. l. interpretatione ff. de poenis, et ita cum recipiens a Regibus res ecclesiae in eadem re tantum deliquerit hic debet remediari aliis fructu ab ecclesiae habitis, ut in quo deliquit puniatur, ... litera dicte poris ordinatio eius Cap. per totalis de iure patronatus, Cap. fin. de immunitate ecclesiarum, ...

XL2 Immola, Innocentius Cardinalis, Berous, et alij in praesenti.

Nec hac distinguenti tous nos tri... irritandum... quae obtinet quae ita exponat, et cum dictis decretis ponat interpretes varias omnium fuit interpretationes distingui non huius intercasum, quo Princeps res ecclesiae concesserit propter importunitatem petentis, et horrendam cupiditatem, nam tunc accipiens sub restitutione tenetur omnium, quae ab ecclesia quo modocumque habuit, ut probatur in hoc casu exponendum tuus ... petentis et horrendae cupiditatis impulsu, et in tercasum quo motu proprio, et liberalitate eas res alicui non petenti Princeps donavit concessit vel tunc enim in eis de rebus sic acceptis possessor privatur non tamen alias iusto, et legitimo titulo ab ecclesia habitas amittit, in quo casu procedat tous in dic. Cap. quicumque, et alij in proximo adducti sive Abas, et Barbacia in praesenti n. 25. Sed haec interpretacio licet prima facie auribus applaudat manifeste reiicitur ex dic. Cap. quicumque Cap. de reb. Cap. indigne 12 q. 2, ex quorum serie deprehenditur recipientes bona ecclesiastica a Regibus, et importune petentes ad eorum restitutionem tantum teneri, ea ergo distinctione reiecta ... dicendum in nostro Canone solas concessiones rerum ecclesiae a Principibus factas irritas esse neque alias rerum amissionem mulctari accipientes, quoniam etsi verum sit non neque ecclesiam propter delictum in eius immunitate ...

privare solere delinquentes omnibus rebus ecclesiasticis ... graue ... et ... communitatis ... excommunicationis ... foro ... Clementina ... iudicata ... [illegible] ... facere ... tamen ... ut ... principe ... [illegible] ... bona ... comprehendere ... onera Regibus imposita ... in diffinitiuis ... et uniuersa ... ut circa ... in nostro ... dominis esse ratio inter res habitas ... et eas, quae eximuntur et iure reseruato ... omnis Principis ... et ... ideo eas ... praedicta ... In ... secundum ... Parisius ... n. 27

n.° 3

Verum decisionem ... opponi ... textus ... tributum 23, 11 q. 1 ubi D. Ambrosius scribit imperatore posse agros ecclesiae uindicare ab eis tributa exigere ... si agros desiderat imperator potestatem habet uindicandos et ibi agri ecclesiae soluunt tributum, ... ex quo ubi imperator agros ecclesiae ... [illegible] ... uindicatio nulli alij ... quam domino ... l. in rem 24 ff. de rei uindicat., ... tributa ... nisi ratione subiectionis, c. 1, c. omnis anima ... b. ... difficultati, ut satis faciamus, ... nullo iure ... Principibus ... rerum ecclesiasticarum, neque ... potestatem imponendi tributa in ecclesias, earumque res, ... docemus in ... aduersus ... ecclesiarum, Clementina ... eodem tit., ... Clementina ... placet ... Bellarmin. ... c. 28, et ... c. 3, Suarez ... aduersus reg. Angliae c. 13, et ... Couarrub. practicarum c. 31 ... n. ... contrarium ... non ... tributum, ... respondet ... accipiendum esse ... tributarijs ... ecclesiae ... imperator tributo non soluto praedia uindicare iuxta ... leg. 31 ff. de pignoribus ... Cremensis in dict. c. si tributum, et plures ... de iure primogeniorum ... 40 n. 9

n.° 4

Verum ... in ipso textu D. Ambrosij ... quod ... tributum, et ... ut tributo non soluto rediret ad Imperatorem ... necesse ... publicanos tributum exigere

et proinde dixi cum Ambrosio absolute temuisse, quod obsistere debet, et divinari facile non potest. Quare magis probanda solutio quae ibi verbo potestate, cum beatus ea verba potestatis habet vindictae dei ad factum non ad ius referenda, et accipienda non de iusta et legitima vindicatione, sed potius de constricta, et irrationabili vi eius patris, quae interpretatio duplici potest ratione confirmari: prima, quod Theodosius tamquam imperator non ius sua potestate habere dixit, secunda quoniam statum suum ingit totalis esse visitatum est imperatoris non de domino Sed non nego, quae satis denotant verba ea chrubis tamquam proprio verbo dicitur, tamen dicit non liberet eis donaret, et quia Ambrosius, sed quia non debebat, et resistere non poterat non negabat animus quis erat in temporibus pleniorem ecclesiasticam immunitatem Imperatores ignorabant, et plures debebat usurpare, quae licebat, ut animadvertit Suarez [illegible] Covarr. et debet sequenti vi Reges, Imperatores abscondere poterant ex his, quae tradit Covarr. dicto cap. 31 num. 3 et 4, [illegible] tamen facere non audebat, ut colliges ex Ambrosio ubi supra, ergo de eius auctoritate liberiore [illegible] Principes reges ecclesiae Domini nostri, sed hoc aliquando [illegible] explicat [illegible] dicto cap. 21 num. 2, ubi interpretatur ea nomina magnum 23, leg. [illegible] consequenter, et sequitur 23 q. 8, dicto [illegible] explicatur [illegible] Covarr. lib. 3 de Reg. cap. 3 [illegible] [illegible] D. Basilius in Collectaneum ... ad tot. de iudiciis
N. 15
Obiicietur etiam solet textus in cap. convenior ibi ibi, quod in potestate eius ecclesia 23 q. 8, ergo consequitur in potestate eius potestate et dominia ecclesiae bona, et si et [illegible] ecclesiae, ergo casu erit donare respondeo ea verba a Comitibus et tributis fuisse prolata [illegible] non prosequi [illegible] et bona propria sua pauperiei, bona quae divina imperatori non subiacere respondet, quare confirmat potius quam probat
N. 16
Obiicietur etiam solet textus in cap. de rerum permutatione, in eius [illegible] bene auctoritate licere principi re meliori, sive aequale ecclesiae donare, et [illegible] ab ecclesia aliquid percipere, ergo pro ecclesiae occupare [illegible] aequalis [illegible] et quod probat textus in cap. 2 q. sed etiam permutare [illegible] de [illegible] dicto cap., respondeo, dummodo tamen in [illegible] si ecclesiae [illegible] et auctoritas praelati intervenerit, et de [illegible] permutatio [illegible] non tamen [illegible] Y commutatio [illegible] in dicto [illegible] tamen nos ultra vulgare [illegible] Principe [illegible] desiderari non [illegible] alienare [illegible] quae

ex tali [illegible]

Sed ne successor Principis re alienata revocare possit, licet ubique pragmatica actio principis facta, et iudicio tractatu, et iuditio adhibito facta, notat Cuiacius in paratitlis [illegible] ... ita enim requirit, ut re alienata mature, et deliberate successor non possit revocare. animadvertimus [illegible] ... [illegible] nouella 33 [illegible] dic. cap. 1, sic referri divina pragmatica [illegible] facta, et promulgata. sed hoc ... divina [illegible] ad misit in dicto cap., quoniam [illegible] ... ecclesia, et sali Deo tribuit [illegible]

[illegible] Principes et laicos, qui in iure [illegible] occuparunt experta esse saepe dei miraculosa effectus. Cuius rei multa ex [illegible] testimonia, quae referre prolixum esset, qui plura videre desiderat, reperiet apud Baronium anno 570 a numero 20, et anno 572 a numero 4, et anno 583 a numero 46, [illegible] Historiae [illegible] finitur.

[illegible] in Cap. 3 [illegible] cap. sequens titulo solemnis, et academica repetitio

[illegible] de [illegible] ex Concilio toletano [illegible] Canone 67 celebrato [illegible] Honorii [illegible] anno 633, ut [illegible] Baronius [illegible] tomo [illegible] eodem anno folio 245 refert Vuercard. libro 3 decretorum cap. 177 [illegible] Carlo [illegible] 3 [illegible] 236, Antonius Augustin. [illegible] decretal. [illegible] libro 3 titulo cap. 3, Cuius [illegible] nebulis involvit, [illegible] animo [illegible] explicat, [illegible] ... deducitur quod talis est praelatus [illegible] servos ecclesiae manumittere, sibi [illegible] ex proprio [illegible] ex bonis ecclesiae mediante industria ad quaesitis [illegible] ecclesiae, reservato tamen eidem patronatus iure, quae [illegible] ... cap. 4, cap. [illegible] titulo cap. [illegible] per [illegible] cap. [illegible] 3, cap. eo [illegible] ... 32, cap. [illegible] ... cap. [illegible] 46, 47, 94. cap. [illegible] cap. liberti [illegible] ... 62, 2292 cap. [illegible] 39, cap. [illegible] 63, cap. [illegible] cap. liber-

C. pe diaconi que libertos, C. si quos 97, C. cum redditor 62 eadem causa, et q. C. qui ex famil. seculi, 54 dist., Dailij Al. pal. gl. in l. canonica, et 2 de licore, 4 ü pano facit l. 7 tt. 14 por tita l. 2 firmat predicta conclus. Llamos, Hartes, et alij a p. quibus relati a Barb. in colectanea ad cap. lixij n.º 1. Ce bulkus in C. ... ne except. verbo donare l. 12 q. 2, Beduan. in rub. de alienat. rerum sese mouet tiij. Benedictus in repetit. extrabaggis de biciorum de reb. eccles. n.º 5 6 tt. 6 repetitio num canonicarum, Dueñas regula 220, ~~...~~ N.º ... de Lemaistre tt. 3 de possessionib. ecclesiarum C. 10.

N.º 2 Verum dubitatis illud facit, quod ad h. ut prelatus servos ecclesie manumittere possint ab eo quod data libertas substineatur debet tantum de ex propriis bonis ecclesie conferre, ut Dailij foletani q. C. 66 autoritate cauetur in C. Beltri libri 39, 12 q. 2, ubi episcopus, qui nihil ex suo propio ecclesie N. ... libertatem familie ecclesie adsignatis, uel agere non pot. impingeni ecclesiae, ut qui suas ecclesie N. ... tulit dampnum inferat, et in ecclesie alienare eius dat. quod etiam extat de ... in ... 4 tit. et expresse probatur in C. abati 22, q. 4. dicitur, ubi abbas ... monasterii libertatem facere prohibetur cum ab ... quonia quo nihil proprium habeat servo alieno libertate dare non poe., et sicut etiam seculi leges sanxerunt non poe. potestio alienari nisi a propio domino, ergo cum debeat prelatus ex suo propio tantum ecclesie conferre, quantum ex manumissione servi in suo et ad huiusmodi, ut libertas subsistere possit non recte in nostro canone decidit ...ceps servum ecclesie manumittere, nisi prelatus hac fecerit de propio patrimonio tolli illud non habuerit de reb. ad quinita ... ecclesie, cum tum nil de propio conferat ecclesie, res enim videra ecclesie in quiorite ... sed i prius ecclesie, prout ... C. ... nos 9, C. prelatum ... de ... maxime ... adquisitis, ut ... nihil habete, quam ecclesie ad quem nil habens promoture, est debet iuxta canonica sanctiones C. l., C. ... quisque de peculio clericorum, C. l., 12 q. 3.

N.º 3 Secundo illud etiam dubitatur moueat ... ... cum peculio, et posteritate sua sub patrocinio ecclesie remanent, ex quo constituit servos ecclesie a prelato manumissos, et eorum filios esse sub ecclesie patrocinio

q. liber ex liberta genitus non liberti, sed ingenui statum, et
ingenuitatis iura habet, ut pari Romani iuris testimonio
proditum est l. qui ex liberta ubi de operis libertorum ubi qui ex li
berta natus est ingenuus esse, Cordian. Cesar scrib. in l. et ter
uorum § ingenui tit. de statu hominum § 1 instit. tit. de ingenuis
Caius lib. 1 institutionum tit. 1 in principio, quod etiam iure nostro mo
uatur in Cp. unico de statis extra de ... trac. ubi Pa scribit
progenitos a liberta siue libera muliere filios liberos, et in
genuos esse, et ab ecclesia in sua debere libertate tueri, l. 2
tit. 4 partita 4 explicat Gualdr. Commentariorum Domelic.
lo in principio Cham. Commentarior. Cpli P. Gregiti ...
sintae macti Cp. 7 nro 3, ergo Toletana Sinod. in nostro textu mi
nus recte instituisse videtur posteritatem, seu sobolem seruorum ma
numissorum a prelato adhuc sub ecclesie patrocinio manere.
Quib. non obstantib. uera est nostri canonis decisio, quia docet po
testatem seruum ecclesie libertate donare, sitque ... ex suo proprio
sed bonis ecclesie mediate eius industria adquisitis ecclesie ... erat
reseruato iure patronatus eidem, cuius decisionis eam reddunt
ab interpretib. racio, nam quia admodum impius, et iniquus est ut
damnum inferat ecclesie, et eius bona alienet, qui nihil de
propriis bonis ecclesie contulerit, Cp. sine exceptione ... 4 Cp. abati
12, 54 dist., ita etiam pius, et iustum, ut si de suo proprio tantum ecclesie do
nauerit seruos eius manumittere possit, ut decernunt Canones in
dic. Cp. episcopus 4 Cp. et in ... 39, 12 q. 2, cum manumissio causa sit
miserationis, et pietatis eo, quod homines, quos a b initio natura
liberos protulit, eius gentium iugo subtraxit seruitutis Cp. ... gentium
qui adsint in ea, in qua nati fuerant manumittentis beneficio li
bertate reddunt Cp. cum redemptor 68, 12 q. 2, atque deo omnib. rebus fa
uorabilior est in iure libertatis causa, Cp. fin. de iudicata l.
libertas tit. de reg. iuris l. generaliter ... dei ... libertatib.
maxime cum ex hac manumissione nullum damnum ecclesie irrogetur
bene ... ei datis, quaque tum aufertur, quo casu alienatio rerum eccles.
a prelato facta substineri, Cp. si quis qualibet 56, 12 q. 2, Cp.
... ibi aliter non ualebit nisi tantum de ... de suo ... pro
pria facultate suppleuerit 12 q. 5, cui ... Cp. ...
... in Cp. filius nostri an. ... de ..., sed ... maxime
... ecclesie ... siquidem propter manumissionem tu
de ... ex donat ... potestatis et ... in ... patro
natus, et operarum prestatio, ut ... postrema ... o ...
... canonis ibi ... in patrocinio ecclesie ... maneat

utilitates ecclesiarum sibi iuxta[illegible] contulerunt prosequendo quae quarum rerum [illegible] permoti, et tanti [illegible] nostri patres permiserunt in nostro [illegible] famulos ecclesiae, qui deservierunt liberos ci[illegible] [illegible] explicat [illegible] in praesenti, et ceteri supra [illegible] firmat [illegible] laudatis.

N. 5 Nec querefragatur ratio da[illegible] in prima quorum respondendo de donatione a praelato faciendis ut possit ecclesiae servum manumittere debet recte de pro[prio] patrimonio ipsius praelati non de bonis adquisitis intuitu ecclesiae, ut [illegible] in dicto [illegible] dic. [illegible] et alijs. Neque contrarium decernit canon noster, qui loquitur de rebus adquisitis ex bonis ecclesiae mediante industria, et labore rectoris, et ecclesiae collatis, et concessis, ut colligitur ex eius verbis ibi, aut nihil habentes aliqua praedia, et familias ecclesiis suis adquirunt, quae aperte loquuntur de rebus adquisitis mediante collatione et [illegible] rectoris ecclesiae facta [illegible] iuxta rei collatae modum, quae referuntur ad relicta et donata ecclesiae quo episcopus proprium patrimonium habebat, quae ad [illegible] quae [illegible] adquisita ecclesiae quo nullum habebat patrimonium. [illegible] agit canon noster, quae adquiruntur ecclesiae mediante collatione [illegible] fuerit de proprio ipsius patrimonio, sive de adquisitis ex bonis ecclesiae industria, et labore ipsius de [illegible] conferat ecclesiae poterit ipsius servum manumittere, quoniam [illegible] de suo proprio illud [illegible] videtur, sive [illegible] aliquid adquisivit ex industria, et arti ficio [illegible] ecclesiae nihil de proprio conferret, [illegible] illud ad ecclesiam, cui [illegible] pertineret dic. [illegible] nos, [illegible] de [illegible] dic. [illegible] ut unusquisque de [illegible] [illegible] [illegible] Lateri Imagenis [illegible] anno 27, Cobarr. in [illegible] n. 3, 8, et sequentibus. [illegible] de potestate episcopi [illegible] et in [illegible] manifeste 1294, Sarmiento [illegible] ecclesiae [illegible] docet et [illegible] Canon. in praesenti n. 2 Gonzalez n. 6, Butrius n. 4, et alij antiquiores.

N. 6 Non refragatur [illegible] n. 3 adducta, quae agnovit [illegible] in praesenti [illegible] posteritate [illegible] respondet servos ecclesiae ab episcopo manumissos cum parte [illegible] sua manere sub patrocinio ecclesiae, quia servum liberi fuerunt cum parentibus manumissi ita ut [illegible] ecclesiae servos, sed eorum liberos manumissos libertos efecerit, et tunc [illegible] liberti ecclesiae sint eius patrocinio obnoxii. Si vero post manumissionem patrum, [illegible] filij ingenui [illegible]

dubio

nascerentur ex eius [illegible] vincio tenetur ex libero ventre, et ex
libertate qualis [illegible] liberorum, et sub patrocinio ecclesiae remanere
tenuerentur. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] non colligitur;
manifeste convincitur ex dicto textu in cap. liberti 65, 12 q. 2, ubi
[illegible], et ab eis per manumissos geniti liberi sub patrocinio eccle-
[illegible] et eius liberti dicuntur, ut [illegible] ipsi ne [illegible] libertorum [illegible] in fu-
turum [illegible] non [illegible], et [illegible] [illegible] liberti qui ab eis geni-
ti professionem [illegible] suam faciat per quam ea familia ecclesiae li-
bertorum effecta esse fatetur, ex cap. de libertis 63 ibi a patrocinio
ecclesiae tam ipsi quam ab eis progeniti non recedant causa et [illegible]
[illegible] et omissa alia eius [illegible] [illegible] quam tradit etiam
gl. in verbo fecerit in cap. diaboli 3, 12 q. 2, quam secutus Bero-
ius [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] exultimo
[illegible] glossa dic. cap. de libertis verbo ab eis progeniti in fine, et glossa dic.
cap. liberti verbo geniti in fine etiam [illegible] [illegible] servorum ecclesiae
a prelato manumissorum et de libertis ecclesiae, sicut eorum parentes ma-
numissos [illegible] teneri ad quae ipsi ex manumissionis beneficio
[illegible], sed sub suo patrocinio ecclesiae remanere, quo ad exequi
[illegible] [illegible] operas, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ec-
clesiae praestent, quae in ipsa [illegible] [illegible] in dic. cap. liberti 65
ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libertos ecclesiae ab eius [illegible]
[illegible] [illegible] debere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obsequium et obedientiam praebent [illegible] [illegible] patro-
cinii ecclesiae [illegible], et ad [illegible] libertatis filii [illegible] in [illegible]
[illegible] obsequium [illegible] honorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] faciat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible]
[illegible] debita [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et eorum [illegible] [illegible] libertatis [illegible] filii [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] servitutis nexu [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] filios libertorum teneri praesta-
re operas servi[illegible] ecclesiae, [illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible] manu-
[illegible] [illegible] referri debent qui operas in [illegible] [illegible] manumissio-
nis [illegible] praestare tenentur ecclesiae patrone, quas neque [illegible] [illegible] [illegible]
ab [illegible] manumissione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quid [illegible] gl. verbo redire cap. liberti 62, 12 q. 2, quam sequitur Bero-
ius in [illegible] 16 neque enim credimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

obq ius civile evertere destituendo, ut possit operi imponere omnibus liberis clerici de quibus cum ubertate sollicitudine in fine ...

Sed primo quoniam ... decidi

ex ... episcopus ... ubi ex ... Toletano ... mancipium ecclesiae ab episcopo manumitti ... manumissi ... et peculium ... ecclesiae ... Toletana Sinodus ... posse praefatus servus manumitti ... difficultati ... ponere

... discrecio

di ... casum, quo praelatus ecclesiasticus mancipium manumittit ... ecclesiae patronatus iure, et ... casum, quo ... libertate donat ... ecclesiae patrocinio; primo enim casu episcopus qui mancipium ecclesiae manumitti desiderat duo mancipia ... et peculium ... offerre debet, ut ... libera ... patrocinio ecclesiae ... dominium ... patronatus amisit, et ... per manumissionem ... ita ... ut ... episcopus ... iure proprio ... ecclesiae ... ecclesia ... quilibet ... ecclesiae ... servus habere ... ecclesiae ... ut indicat ... ecclesiae ... administrat ... indic ... patrocinio ... quo ... mancipium ... ecclesiae ... patronatus iure ... manumitti ... episcopus ... ut ... manumitti desiderat ... in ... ecclesiis patronatus ... mancipium manumittit praelatus ... ecclesiis patronatus ... non exigit, sed ... offerre ...

... nisi ... omnium

collateral antiqui canonib. decreti citato in textu nostri servent: Ibi, quae antiqui canones decreverunt, hi sunt canones in Agathensi Concilio de quibus in Cap. Archidiaconi 39, Cap. Si quis 56, 12 q. 2, Cap. Si episcopus 5, 12 q. 5, in quo firmatur alienatio rerum ecclesiae facta ab episcopo, si de suo proprio tantum ecclesiae contulerit, quantum iure alienare, quam canones recensiti antiqui quorum dixit, quod Concilium Agathense ex quo desumpti antiquius fuit Toletano, cui canon noster tribuitur, Cap. [illegible], [illegible] celebratum fuerit anno Domini 443, hoc autem concilium anno 625, ut testatur Baronius eiusdem anni, ad quem canones Agathenses antiquiores merito referri dicitur noster textus, non ad textum in dicto Cap. Episcopus, quo et voluit glossa in praesenti primo modo, quia, ut dicit Berous, et ab eo relatus numero 12, quod textus iste desumptus est ex Concilio Toletano 4 Cap. 67, ... deductus est ex eodem Concilio Cap. 68, qui cum referat ad antiquos canones non potest intelligi quod se referre voluerit ad ... episcopi, quo magis cum ... et hic textus ab eodem Concilio emanavit ... non potest dici antiquus canon respectu huius, et de se ipso ... quod antiqui ... mentionem facere non potest doctum ... relatis a Berolo in praesenti numero 12 ubi, et duplicatur, et ex ... ita decisum ... Canon. dic. numero 5, ... Andreas et alii in praesenti.

Secundo ex praedicto decreto Agathensis Concilii P.
7. quod refertur in Cap. Si quis clericorum 57, 12 q. 2, ubi decernitur, posse episcopum servos ecclesiae sibi bene meritos libertate donare, nec non aliquid eis de rebus ecclesiae conferre, quod non solidorum estimatione non excedat, ergo in decisione nostra hic recte cavetur libertatem collatam servis ecclesiae non esse revalere, quasi manumissor tantum de praesenti ecclesiae [illegible] donum dare neo... manumissionem ... servum manumissum, sed eius tantum, qui bene meritus est ecclesiae quam praelato quatenus praelatus est, ut ita nisi intervenit retinere habere ... sibi pro varietate actionis, quae in nostris romanis ... venit, ut notat D. Patres Gregoriani, neque eo modo ... ecclesiae bene meritus sit servus, quo casu haec libertate, et rerum donatione ... libertati ... quam antecedere ... servientibus, qui eccle- de libertate

estrenue, et fidelitermini [illegible] aliquo insigni patrato facinore quidem libertate quasi iure obligacionis debitam apud bonos patres familias mereri possit, et praeterea pecuniarium aliquod praemium, quo iam liberi facti fruuntur ex his, quae ad vitam degendam necessaria [illegible] comparare possunt [illegible] tex. in [illegible] et per totum C. pro quibus causis servi pro praemio libertatem accipiant, [illegible] nec [illegible] Barbos. [illegible] libertorum videndus Donel. [illegible] in [illegible] Cpia et ibi Osuald. [illegible] a, et ideo minime est collata libertas ordinario iure a successoribus episcopi custodiri [illegible] quod eis manumissor in libertate stiterint si modo in ea praestanda [illegible] solemnitates requisitas adhibuerint [illegible] tex. in C. qui cumque [illegible] 66, 12 q. 2 [illegible] 169 L, C. super tuos de donationibus [illegible] et [illegible] § ex [illegible] [illegible] de manumissis [illegible] iuncta [illegible] quae tradit [illegible] in [illegible] [illegible] de bonis matrimonii [illegible] anno 59 alioqui si servos ecclesiae simpliciter praelatus manumittat sine ulla meritorum causa licet solemnitates adhibeat nihil aget nisi de suo proprio tantum de ecclesiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] docet [illegible] [illegible] in praesenti [illegible] de familia, [illegible] n. 4 [illegible] n. 6 [illegible]

n. 9 Ex his generaliter donationibus [illegible] tex. in C. de familiis 4, 54 distinct. C. liberti 61, C. [illegible] 62, C. de libertis 63, C. [illegible] 64, C. liberti 65, C. [illegible] 62, 12 q. 2 canon 67 [illegible] sequentes [illegible] Toletani 4, quidem docet servos ecclesiae [illegible] manumissos, [illegible] praestita libertate nullo modo revocari [illegible] debere, ut libertas quaerit servis ecclesiae [illegible] [illegible] sacrorum canonum [illegible] eis scilicet servis [illegible] ecclesiis bene meritis, ut indicat C. [illegible] episcopus ecclesiae [illegible] [illegible] ipsius patronatus iure remaneat, ut [illegible] [illegible] et indicat C. [illegible] 39, 12 q. 2, [illegible] [illegible] [illegible] episcopus manumittere [illegible] [illegible] dummodo in loco manumissi duos servos substituat eiusdem meriti et peculii, subscribentibus sacerdotibus, ut indicat C. episcopus, quo tamen casu licet ius patronatus ecclesia non habeat liberto huiusmodi licencia denegatur adversus ecclesiam accusandi et testificandi, ut in eodem canone [illegible] quae reducimus quae in praedictis locis obscure tradunt [illegible] Archidiaconus, et [illegible]

n. 10 Ex [illegible] praeterea tex. in C. episcopi 4 [illegible] ubi decidit, quod si episcopus qui nihil de suo ecclesiae [illegible] servos manumiserit, tales liberos factos successores eius [illegible] ad ius ecclesiae revocare [illegible] [illegible] [illegible] servorum a praelato facta, [illegible] [illegible] patrimonio ecclesiae [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

... nisi ... revocari ... servi in iure, et dominio ecclesie nec parum ... ad illud ius revocari ... nihil ... 89

... distinguendum de responsione ... propter defectum ... in instrumento ... ad iura ecclesie servi ... manumissi revocari di... libertate ... ipso iure teneri ... qu... ... prelatum nil conferre ecclesie servos eius ... ni ... sed respondendum servos manumissos ab ... quia nihil ... proprio ... ecclesie ipso iure ... e ... sortiri ... ipso iure prohibente fiat nu... ... subsistere ... quisquis ... quidquid ... cum sequentibus ... de ... neque ... decisio ... sicut iudicio ... supponit manumissionem ... quoniam illa ... ad ius ecclesie revocabit non ad iuris effectum, et valorem, sed ad factum potius referri debet ... servi ... manumissi ... et ... ecclesie ad eam revocari, et manumissio ... iuris ... facta contrario facto irrita, et nulla declaretur, imago quae eius, et exterior figura a successore revocari debeat, et ita revocatio non supponit ab initio manumissionem valuisse sed tantum modo de facto celebratam fuisse ... intelligendum ... nec enim novum, et insolens in iure nostro ... et ... revocari, et ... quia ... ad ... inter dictos ... et ad ius ecclesie ... revocari, ... huiusmodi alienationes ab initio non valeant, et nullius sint momenti ... alienationes ... praelatis ... de appellationibus ... revocari ... ipso iure nulla, et irrita sunt ... quoties ... super questionum ... de offic. delegati ... Cobarr. prac... de dolo ... de ... ipso iure non subsistat l. ... ff. de dolo docet, et explicat ...

Servi ex ... in ... mancipia ... ecclesie ... mancipia nisi ad libertatem ... mancipia, quae pro ecclesiastico servo ... permaneat, et ... servos ... manu...

...

fruatr perpetua libertate, nam quod semel deo consecratum est ad humanos usus non decet transferri, Cap. in iure, eodem tit. Cap. primus tit. 12 q. 2 requisitum quod semel in textu ex quo ad dici solet, aliquis pro uno servo ecclesie duos alios mancipia permutari debere, ut possit ad libertatem venire; dum dicit quis qui vult servum ecclesie manumittere pro uno duos daret, ut possit ipse perpetua frui libertate contra naturam in quo requiritur tantum de ecclesie consensum, ut servum eius episcopus manumittere. Sed breviter responde dicit huius textus. Ita accipiendum et iuxta superiorem doctrinam, ut procedere eo casu, quo servus manumissus retento ecclesiastico patrocinio, et tunc duo servi prestari debent, ut iuxta et rata manumissio sit, quoniam ecclesia dominii servi, et ius patronatus amittit, cuius respectu plura commoda consequitur ecclesia, et libertus eius, qui manumittit efficitur eius, qui proprio iure adquirit; et ita canonicus te confirmabit, qua avertit doctrinam meam qua finitur titulus.

Finis huius tit.

Ad tx. in Cap. nulli, de reb. ecclesie recitatio celebris.

Cum primitivae ecclesiae patres necessarium existimaverint predia omnia tam rustica quam urbana necnon alia a fidelibus oblata in ecclesiasticum patrimonium redigere, et servare, ut ex eorum fructibus sacra edificia ecclesiastici ministri ac pauperes in perpetuum sustineri possent, Cap. sicimus 9, Cap. futuram 15, Cap. videntes 16, 12 q. 2, ipsa eadem racio induxit ut videtur, ut res huiusmodi alienari prohiberetur, neque enim satis modo erat adquirere, nisi etiam in perpetuum servantur providerentur, quae quidem obtineri non potuit alio modo, quam si interdiceretur alienatio, et ita fuit quidam per manus a maioribus traditum res ecclesie nullo modo separari, sed perpetuo in eius patrimonio durare debere, Cap. 1, 2, et 3, Cap. si quis episcopus, in 1 2 q. 2, Cap. 12, Cap. apostolicos 13, Cap. nemini 20, Cap. quis quis, et res que, Cap. ultra 21, Cap. statutum 32, Cap. diaconi 36, Cap. alienationes 37, Cap. certo 41, Cap. sine exceptione 52, Cap. fugitivus 54, 12 q. 2, Cap. quicumque 17 q. 4, Cap. precariorum 61, 16 q. 1, Cap. si quis 6, et per totum tit. Cap. 1, et

de his quae in contrarium... de stravaganti ambitiosae de reb. ecclesiae non alienand. trid. sess. 25 de reformat. cap. 11, l. iubemus 12. l. privilegia 17 l. sequim. 26 autentico hinc porrecto Cod. de sacrosanctis ecclesiis novella 7, quae est in autentico de non alienand. et novella 120, quae in autentico de alienat. atque titulus Cod. 1. l. ... et sequentib. ff. partita 1ª l. fin. tit. 21 ea de part. 1. l. 5. et tit. ... recopilacionis excorngt. pluribus. Cabarr. Ponzuarium Cap. 7 Barb. de potestate episcopi alegat. 95 in nalis ... Thesaur... nicus Pon. de sacrorum immunitatis Cap. 7, Gutierrez de iuram. tom. 1 p. 1 Cap. 9, ... et Pon. practicarum Cap. 8 Petrus Greg. lib. 25 sintagmatum Cap. 8, Menochius Pon. de arbitrariis casu 72, Sarmiento de redditib. ecclesiasticis 2ª p. Cap. 3 Pon. 9 ... Cap. 20, et ibi ... Guiac... ... ... de stractib. lib. 4 tit. 7.

N.º 2

Sed quod hac alienationis prohibitio incepit versus ... in ... satis convenient ... nostas nisi quidem obscuritas antiquitatis caligine explorari posse existimamus statim a possessiones a fidelib. oblatae servari, et in ecclesiae ... praedia ... coeperunt ea alienatio prohibita fuisse, cum enim non solum praesentib. fidelib. sed futuris temporib. ex fructib. ecclesia autorita constueri, et exercere pietate voluerint impperpetuum dioc... desires l. 29 l. necessario deducitur voluisse etiam impperpetuum retinere hiuiusmodi possessiones, et per consequens ea alienatio imprope..., ut diserte probatur autoritate ... Agathensis Concilij Can. 7 in Cap. Casulas ibi sicut prisca canonum praecepit autoritas, Cap. 2 et octavae Sinodi universalis Cap. 15 in Cap. Apostolicos ibi apostolicos, et patrum canones renovantes haec sancta, et universalis Sinod. difinivit neminem prorsus episcopum vendere, aut ... alienare, et cetera 129 l. quae verba dum prohibitionem a ... referunt ad priscos, et patrum canones, et quod magis est ad Apostolicos, quia ab ipsis Apostolis, et primis eorum successorib. conditi fuerunt aperte insinuant a primitivae ecclesiae temporib. inducta fuisse, unde Pius 2us, qui ecclesiae praefuit ab anno 1458 graviter testatur in Cap. praedium, ... praedia divinis usib. tradita non est Deo substrahenda, et humanis usib. applicanda, et sicut ... asserere ... qui ut sacrilegi bona ecclesiastica occupare, aut ...

... ...

[illegible] sumpsit [illegible]
[illegible] tenacius inhaerens [illegible]
rat praedia Deo dicata ad humanos usus diverteret, et
ita neque aliena cupiditas [illegible]. id fieri [illegible]
et Urban. primus qui ecclesiam gubernavit anno 227
in [illegible] 16, 1292 postquam dixit [illegible]
utilius ecclesiae [illegible] servatis [illegible]
ea, quae opus esset [illegible] subiecit [illegible]
[illegible] indicit [illegible] Domini [illegible] singularum parrochiarum [illegible]
[illegible] apostolorum [illegible]
[illegible] quae verba perpetuam [illegible]
et [illegible] prohibitam alienationem [illegible] futuris
[illegible] indicit [illegible], si quacumque ratione alienare [illegible]
[illegible] Id autem non breviter exposuit Lucius I, qui electus
fuit anno 256 in [illegible] 1, 1741, ubi anathematica atque
[illegible] et iudicat omnes ecclesiae raptores, atque suarum facultatum a-
lienatores, [illegible] decreti licet [illegible] intelligendum exis-
timent [illegible] modo, qui [illegible] fures ecclesiastici patri-
monii diripiunt, [illegible] qui ad ministrationem [illegible] res [illegible]
ferunt seu alienant ad utrumque debet referri [illegible] rap-
tores damnat deinde alienatores [illegible]
[illegible] raptores illi dicuntur, qui praedonum more res occupant [illegible]
[illegible] raptor [illegible] de furtis [illegible] alienatores vero, qui
colore, aut praetextu administrationis rem aliquam ab ecclesiae patri-
monio separare, et in alios transferre nituntur [illegible] alienationis [illegible]
alienatione [illegible] de [illegible] dotali, et ideo [illegible]
[illegible] alienatores, quam raptores eadem poena coerceri eo quod
quacumque ratione id fiat utroque modo patrimonium ecclesiasticum dilapi-
datur, ita, ut futuris ecclesiae necessitatibus provideri non possit, fuit
postea eadem prohibitio firmata in Concilio Carthaginiensi [illegible]
ne [illegible] ex quo [illegible] fuit [illegible] 39, 1794, quod dicat
[illegible] quintum solet appellari ordine temporis [illegible] fuit congregatum
anno 396, ut observat Baronius tom. 4 annalium eodem an-
no, eo quod cautum fuit, ut nemo res ecclesiae vendere posset, et si ne-
cessitas cogeret primati provinciae insinuaret, ut cum statuto
[illegible] utilis faciendum sit arbitretur, [illegible] necessitate [illegible]
[illegible] ad primatem referri saltem vicinis episcopis indiceret, sed cum [illegible]
[illegible] primatem, et alios episcopos [illegible] huiusmodi rerum alienationes
venire fuit mutata [illegible] Carthaginiensi eodem anno 39 [illegible]
[illegible] Canone 32 [illegible] donatio [illegible]
[illegible] mutatio rei ecclesiasticae [illegible] clericorum quae [illegible]

Quae verba relata inveniuntur in cap. sine exceptione 12 q. 2 et in cap. 1 de his, quae fiunt a praelatis, at quia ubique loco referri debet ad Concilium Carthaginense, non inveniuntur, neque in epistola Leonis, de qua desuper habuit principium textus in dicto cap. sine exceptione, neque in Concilio Valentino celebrato sub Damaso anno Christi 374, licia stet in fronte textus in dicto cap. 1 intricatus, capitula nulla fit mentio huius prohibitionis =

Hac eadem prohibitionem ordinate, et parum servata vero habuit Sancti[illegible] Leo 1, qui floruit anno 440, qui in dicto cap. sine exceptione decernit ne quis episcopus de rebus suae ecclesiae quidquam donare et commutare, vel alienare audeat, nisi forte aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, et cum totius cleri tractatu atque consensu id eligat, quod non sit dubium ecclesiae esse profuturum; deinde Simmacus Papa in Synodo Romana 4 anno 502 cap. 4, quae extat in cap. non liceat 20, 12 q. 2, et in epistola 5 ad quartam Synodum relata in cap. possessiones 61, 16 q. 1 prohibitionem stabilivit, quae variissimis modis produxerunt, et perminitionem ornarunt Patres fere omnes, qui successivis floruerunt temporibus, ut constat ex Concilio Agatensi, cuius varii canones haec de re editi recensentur a Gratiano in cap. 1 0 q. 2, cap. statuimus 32 et quatuor sequentibus, cap. te[illegible] vimus 53, 12 q. 2, cap. episcopus 1 q. 2, cap. sicut 12 q. 5, cap. in nullo diocesano 10 q., cap. ecclesia 11, 16 q. 3, et ex sexta synodo generali Tarraconensi 1, et ex 7 Synodo in cap. quicumque 49, et ex 2 Synodo in cap. apostolicos 13, 12 q. 2, et a Concilio Lugdunensi in cap. 2 de rebus ecclesiae non alienandis in 6, ex Viennensi in Clementina 1 eodem, et Extravaganti ambitiosae Pauli 2 inter communes titulo, et ex Tridentino sess. 25 de reformatione cap. 11, et ex pluribus aliis, quae egerunt viri doctissimi inquisitores in capitulo[illegible] iuris [illegible] 1626 [illegible] Seutrini innotis ad epistolam 24 Sancti Leonis Papae tomo [illegible], multa etiam in favorem huius interdictionis sanxit Iustinianus, ut constat ex authentica hoc ius porrectum de non alienandis rebus ecclesiae, et ex authentica de alienatione et emphyteusi, quae in epitome redacta in authentica hoc ius cum sequentibus C. de sacrosanctis ecclesiis cap. 1 § huius 10 q. 2, et licet has, et alias saeculares leges nullam autoritatem praestare huic interdictioni doceat gl. in cap. 1 de rebus ecclesiae non alienandis titulo 6, Molina de iustitia tractatu 2 disputatione 466 n. 1 contrarium tamen verius, ut defendit Baronius anno 523 n. 4 Principes enim laici legibus suis adiuvare possunt ecclesiasticas, ut metu poenae magis huius observentur, ut tradunt Covarr. 2 p. de sponsalibus cap. 6 in principio n. 20, Sanchez plures referens lib. 3 de matrimonio disputatione 47 n. 2 &c.

✠ 5

Recessimus vero, et post observata omnes fere constituciones hac de re editas, nunc subiiciam raciones quibus antiqui canones moti fuerunt, ut prohibitionem hanc discernerent, et quamvis plures afferri soleant raciones, alie impulsive, finales alie, impulsive est haec, ut non debeat prelatus dispergere, quae non collegit, quae racio traditur in c. quisquis 12 q. 2 in fine ibi, atque qui dispergit, quae non collegit 12 q. 2 et remotior racio ideo est, quia res ecclesiae, quae ex dominio ad ecclesiae dominium pervenerunt, sunt Deo dicatae, c. complacuit, c. sine exceptione 12 q. 2, et alia racio quia res ecclesiae Deo sacratae tenentur c. sacrosancta 12 q. 2, quae autem semel Deo dicatae sunt in humanos usus amplius reverti non debent c. commendamus [illegible] et requiri de rerum permutatione, quae racio ideo impulsiva creditur, quia alioquin res ecclesiae alienari nequaquam possent, quod tamen falsum est; finalis et praecipua racio est quod rei publicae interest ecclesiae bona recte servari, ut supeditent [illegible] administros, et pauperes alendos, aedificia tuenda, sacra restauranda, ne aliquando per alienationes pro arbitrio sicut corpus sine anima ita ecclesia sine facultatibus ad nihilum redigatur, et ideo oportuit praelatis, et administratoribus potestatem suam certis finibus coerceri, ne sub eo [illegible] administrationis in crimen dilapidacionis irrueret c. indigne 12 q. 2 c. fin. de administracionibus, nec enim novum est, ut propter periculum malae administracionis alienationes prohibeantur, ut tempore licet in bonis rei publicae l. ult. C. de bonis [illegible] civitatis [illegible] in bonis prodigi [illegible] l. [illegible] ff de curatore furioso in bonis pupillorum minorum l. 1 et per totum ff de rebus eorum, et per totum C. de praed. minorum quae personae ecclesiae solent comparari in solemnibus restitucionibus c. 1 et c. [illegible] de in integrum restitucione c. 1 eadem [illegible] de rebus [illegible] quod sicut tutor supplet imbecillitatem [illegible] minoris ita etiam praelatus qui ecclesiae tutor atque curator intelligitur [illegible] ut autem [illegible] tutorum, et curatorum [illegible] et cetera de religiosis domibus, et ideo sicut tutor tenetur de dolo lata, et levi culpa, [illegible] quod pupillo adquirere neglexit l. quidquid C. arbitrium tutelae, ita etiam [illegible] praelatus, si aliquid ecclesiae adquirere omisit, dicitur neglectu [illegible] c. quicumque 12 q. 2 iuncta gl. verbo dum neglectu 12 q. 4 Covarr. lib. 3 variar. cap. 1 n. 1 post eas [illegible] raciones Anastasius Germonius lib. 2 de sacrorum immunitate cap. 7, Sarmiento de redditibus ecclesiasticis 1 p. cap. 2, P. Greg. lib. 16 syntagmatum cap. 1 n. 1

✠ 6

Iustis ergo, et legitimis causis fuit sacris canonibus introducta haec prohibicio adeo, ut alienatio rerum ecclesiae sine iusta causa facta ipso iure nulla, et inefficax sit nu-

[illegible]

-ordiat tifectus, C. quicumque 36. ibi, ibi tiny et, q. datu ea attiterit C.
quidquid 36, cum seqq., C. praeterea excipit, C. ut titta ...
C. tua, C. ex apostolica de his q. fiunt a prelatis C. siquis h. tit.
de in quib. rebus prohibita alienatio fiat nulla, poterat ...
ultimo tante 25, 12 q. 2 ut de quolibet ex numero ... q. ecclesie
re alienate vindicare potent eiusnomine, et fructu petere
qua ex re ecclesie perceptos dic C. si quis h. tit., C. nulli liceat nobis
Liceat etiam quilibet ecclesiasticis personis contradicere, et cum fructibus alie
nata reposcere ... reddita res ad ecclesiam nullo per ea etiam restitu
to pretio, C. fin. h. tit. C. 1 de schismaticis docet P. Ang. ubi supra
n. 2, ... Vivianus de arbitrariis casu 12 an. 32, Zonca lex ad
regulam Chancellariae ... 6 an. 94, Castillo, plurib. relatis, de
usu fructu, C. 54 n. 6, et idcirco vocam ecclesiae manum mortuam
quasi sicuti mortui non alienant, sic et bona quae ad eas pervenerunt, in X 7
alienabilia notat P. Gregorius dic. c. 7
Superiore tradit ob
tat textus in C. fin. de alienationibus ... impedita alienat.
rerum ecclesie specialiter in eis quae ex proprio prohibitione ... alienare possunt, ut
constat ibi potestate ... feudatorii, seu comodo ... alienandi
bona ipsius ecclesie ... penitus interdicta. Ex quibus colligitur
... quoniam ... specialiter prohibitum res ecclesie alienare, ultra
efficiens ... citra illam specialem interdictam alienat. mero iure valere, et
respondendum in eo canone non de quo ... prelato tractari, sed de illo, qui
... dilapidat res ecclesiasticas, ... quo casu licet ...
... interdicti non possunt res ipsas alienare, specialis tamen interdictio
magis ... alienatio permittitur ...
... probat textus ... in C. ...
... 37 de off. delegati, ... de dolo, et contumacia, qui
... suspicione ...
... seu fuga alienatio bonorum ...
... de donationibus ... C. fin. de sequestrat. possessionis
l. imperator 50 ff. ad Trebellianum, l. si fideicommissum ... ff. qui satisdare co
gantur, l. si ... ff. soluto matrimonio, l. si pro ea ...
predicta interpretatio ... Andreas, et Hostiensis in d. c. C. fin. Marc.
Ant. Genuensis in practicabilibus ecclesiasticis ... per totam X 8
Prohibitio autem haec alienationis rerum ecclesie generalis est
ita ut nulla persona excipiatur, quae sub eo interdicto non contineatur
... non obscure probat textus in d. C. nulli, ibi nulli liceat, C. nul
li, C. sine ... 2, 12 q. 2 ...
iubet

dignitatis praelati eam prohibentur primates, archiepiscopi, et ut super [illegible] praesertim capitula episcoporum, et episcopi [illegible] eodem, et a patre [illegible] primae [illegible] et ipsi [illegible], et praelati [illegible] et pro [illegible] constituti [illegible] jurisdictionibus [illegible] clericis et [illegible] prohibiteri, et [illegible] clerici et si qui [illegible] canonici, et in [illegible] ad auri [illegible] eodem [illegible] defensores, et administratores, et cuique de electis [illegible] libera [illegible] sacrosanctis ecclesiis, et multo magis [illegible] schismatici [illegible] de schismaticis [illegible] ecclesiarum viduarum [illegible] alienationum 37 [illegible] 2. [illegible] capitulo cathedralis ecclesiae vacante sede [illegible] sede vacante [illegible] eodem [illegible] interdicit [illegible] ratio, [illegible] ubi dicitur scribitur [illegible] Papae praedium ecclesiasticum aliquo modo alienare licet in vetustissimis collectionibus [illegible] Papa [illegible] et ea peculiare episcoporum, ut in [illegible] ut innumeris exemplis, ex Cypriano, Hieronimo et aliis [illegible] notat Petrus Greg. [illegible] syntagma [illegible] n.º 23 [illegible] de [illegible] liberatam [illegible] 32 [illegible] tribuebatur, et ei peculiariter competebat, et ideo appellatur [illegible]. Ex [illegible] nomine significatur, ut docet [illegible] Belarm. [illegible] de [illegible] 32 qui ex vi directiva non debet ecclesiasticas res alienare [illegible] Papinian. [illegible] § si Imperator ff. de inofficioso [illegible] l. ex imperfecto 23 ff. de legatis 3 l. 3 C. de [illegible] l. 4 C. ad l. falcidiam l. si quis C. qui [illegible] l. digna vox C. de legibus, non ex vi coactiva l. Princeps 31 ff. de legibus de quo [illegible] [illegible] de pactis [illegible] Suarez [illegible] 3 de legibus [illegible] an.º 22 an.º 22 Anastasius Germ. [illegible] animadversiones [illegible] [illegible] an.º 91, quae vi directiva facit, ut sine [illegible] alienatio permittatur [illegible] [illegible] peccati [illegible] trahat, et [illegible] eius auctoritas [illegible] supplet defectum [illegible] Sanchez [illegible] de matrimonio disputat. [illegible] [illegible] praxi [illegible] [illegible] iuxta [illegible] defectus supplet [illegible] [illegible] [illegible] de donationibus [illegible] ambitione [illegible] docet Bedujan [illegible] etiam, quatenus [illegible] dignitate [illegible] prohibitum hac [illegible] 4 [illegible] 22, 129 [illegible] [illegible]

n. 2 Praeterea prohibitio non [illegible] res immobiles, sed mobiles etiam, quae pretiosae sunt, et quae ser[illegible]

93

et ideo cum par sit racio par quidque prohibicio esse debet. Sicut res immobiles, que ipso usu servantur, ff. de diversis et temporalibus prescriptionibus, velut fundi, agri, predia, possessiones, praedia, ... confirmatur in Codice de sacrosanctis ecclesiis novella ...

[illegible]

et ideo de fide eius inscriptionis dubitat ... ad eius textum, dispositio esse ex novella Justiniani, que inhibiti de ... alienandi, aut permutandi de rebus ecclesie immobilibus ...

Cui accessit provecitacionib. admissaly. Germonius ibi animadver
sionem cap. ult. ut de dicto Baronius anno 263 Burcard. lib. 3 ...
Legi atq. ita tempore nec civile constitut. ea tenus comprouasse, quaten.
res immobiles prohibet alienari in dic. enim novellar. et in novella
46 de ecclesiar. rer. immobilium alienat. et novella 120 de alienat.
emphiteusi, et alijs civilib. constitucionib. nusquam nisi res immobilia
prohiberi alienari, quam eas seculares ill. sint ecclesias ... reb. nulla
... sin ... decretal Baronius anno 5... n. L. caeterum
in alijs ecclesijs reb. alienandis alijs ecclesiasticis constitucionib. provi
sum est, ut notavimus supra n. 9. quare mobiles quoque prohibitae
... et ... de immobilib. dumtaxat se prohibitionis ... qua
nat. intelligenda ... in cap. ... 5. 12 q. 2. ubi etiam prohibicio
dumtaxat est de ... ad usus ecclesiae deputato.

... Forcius superiorum tradit.
... cuique de elect. lib. 6 ubi administrator, cui a ...
apostolica administratio ... ecclesiae ... promittitur ...
alienare exceptis dumtaxat immobilib., ut ... bonorum
immobilium alienat., in qua sola alienatio immobilium rer. interdicta
esse videtur ergo si administrator rei mobilis alienat multo magis
praelato earum alienatio licebit, ... dumtaxat ... non de com
nib. praelatis tractavit, sed singulariter de administratorib. a papa
Sede Apostolica deputatis, inter quos illa extat differentia, quod propri
et ordinarii praelati licet regulariter ... bona ... mobilia alie
nare aliquando tamen permittitur, si ... causa, et solemnitas intercesserit, ad
... extraordinariae ... nec favorem
... ordinaria, adeo prohibetur immobilia alienare, ut
nec in casib. a iure permissis praelatis ... ordinarijs, sibi alienatio per
mittatur quoniam futuro praelato ea alienatio reservatur, si forte utilis sit, in qua re
... dat ... bonorum immobilium alienat., quae vero
... de bonis mobilib. ... administratores
administratores ... ea alienare posse, si minus ...
fuerint, et ... adhibitis solemnitatib., docet post ... immo
mobilium, Ancarran., Franc., et Dominic. ... de ... li
cet inferre ... militaris, quin ... administ
tratorib. ... cap. ... 42 ... bona
mobilia alienare nullo casu posse, licet mobilia possint, iuxta
dicta nuper tradita.

Verum cum in textu nostro seu propanatur interdictio alienationis N 42
edictique exprimatur, quid ad interdictionis verba intelligi debeat exponi
re necessarium est, et in dubium videri videtur dicto in eo canone expressa
alienationis, itaque verbum contractus datione, qui primo loco interpositus
prohibitionibus ponitur in aliquo casu explicatur [illegible] in
ter pretes, et hi immerito ut ait Augustinus in notis ad primam
Lect. decretalium hic profiteatur [illegible] illius reliquisse Raimundus
mundus, et de ista dictione [illegible] [illegible] fuisse [illegible] adiecta, et
l. cum ex putanda, cum ita extet in novella Iustiniani de alienatione
tionis, ex qua iste canon sumptus videtur, ne capitula annotat se per
G. [illegible], docet etiam Cuiacius in recitat. [illegible], Germonius
[illegible] animadversionum [illegible], sed hic [illegible] non placet, cum enim dat
contineat, et recepta lectionis relectione [illegible] dat, quae egregie tenent
ad dictionem, qui una littera mutata contractus [illegible] qua
si in hoc casu [illegible] [illegible] contradictio [illegible] et interpretatio alie
nationis modo [illegible] ita Vestrius, et Barbatia, sed hi contra
[illegible] interpretes [illegible] recepta lectione [illegible] ex eo disseruit Francia et
alijs, [illegible] dictionis dictionem alienationis [illegible], sicut et 39 ff
[illegible], l. Lucius [illegible] § in tit. [illegible] de legat. 2, [illegible] verbum
contractus significare pactum, et in rem ecclesiae alienat prohi
beri si delictum [illegible] contradictio conditioni [illegible] rebus [illegible], aut pig
noris [illegible] celebratum [illegible] nullum momentum erit talis conditio
ut potest dominium ecclesiae [illegible] auferat prohi
bitus de rebus ecclesiae [illegible] d. [illegible] dicta conditio enim non semel in iure
[illegible] propter [illegible] l. 6 § ult. ff de contrahenda empt. l. ult. § ult.
ad l. Prodig de iactu, l. [illegible], l. fin. C. de pactis [illegible] Brisoni
us de verborum significatione [illegible] Rebuf. in l. [illegible] ff de verborum sig.
et in hoc sensu dictio in textu canone accepit Sicut in [illegible] Innocen N 43
tius, et Cardinalis.

Denique [illegible] verbum dictio [illegible]
[illegible] refer [illegible] ad dotem dat, [illegible] ecclesiae [illegible] pro ma
trimonio contrahendo dotalitia [illegible] alienatio [illegible], quae
prohibitio peculiariter exprimitur, quoniam propter dotis, et matri
monij favorem dubitari [illegible] poterat an sicut [illegible] res ec
clesiae alienatur, alienaretur quoque propter dotem, et constitutum fuit nec
propter conditionem dotis [illegible] alienari posse matrimoni
[illegible], et dotalem [illegible] Dd. [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] fabu
la [illegible] protulit, [illegible] habet, atque [illegible]

325

federa uenisse conditionibus postea quesitis, et D. Augustin. lib. 6 de
ciuitate Dei ipsa haec uerba ex Seneca refert quae deg. tamen C. liber.
relegum. quarum dictio defecerit, et ex Iure nostro maxime fuit pro
batum, ita ff. de agro uectig. l. 36 ff. de contrahenda emptione, l. 2 ... C. de
nuptiis adducit plura Brunnius de iure ... et di
... modiis ... in omnia ... ff. de obligationi
bus et actionibus ... abolere rebus, quae dominium transferunt
... et forte intelligentiam ... dixit ubi quin
... Dei conditionis ... Dei matrimonij etc.

Tc 14

Caeterum ... conducti ... omnino accipitur d. ... ad modicum tempus facta, quia alienatio non est nec dominium trans
fert, lic. l. ... C. ... ubi locatio rei eccle
siasticae ad septennium facta, adeo ut ... habeat, ut praefatus locator teneatur
... ad modicum tempus ... debet ...
... respectu, quod ... in ... ab
... rerum ecclesiasticarum ... Cons
tituta ... ubi ... alienatio ... ad
... ad locationem ad modicum quoniam alienationi ...
g. 5 ... conducti, quae in perpetuum ... fit, quae alienationi
... habet, quia licet dominium directum ... transferat, utile tamen transfert, l.
§ quod ait praetor ff. de superficiebus, l. ... ff. de pignoratitia act. l.
... ff. locati, ita ... Couarrub. lib. 2 variar. Cap. 16 n. 1, ... cita
tis Pinelo in l. 2 ... 4 C. ... et idio sub alienationis ...
... C. ad ... ubi ... ecclesiasticae ...
... habetur, quod ... ad modicum ... in perpetuum ... ut ...
... irrita declararet quam ... alienatione ...
... de locato, ubi locatio decennalis ... dicit, quia
de feudo, sicut alienatio ... ubi locatio ad modicum

325

tempus permittitur, illa uero, quae accedit feudo, seu alienationi prohibetur
quae ... est, quae ad longum tempus ... modicum tempus ueteri iure ...
... locatio ... ualebat, quae ...
... longum dicebatur, in qua locatio facta ... decenne
batur ... et ... ad modicum ... dic. §
... relati ... ad supra n. ... hodie uero modicum tempus
dicitur usque ad triennium, postea ad longum, ita ut ... casu permittatur lo
catio, ... uero ... dicta extrauag. ... Gutierrez lib. ... ca
nonicarum ... Cap. 13, Cobarr. dic. Cap. 16 Barb. de potestate epi. ...
... prax. decis. 115, et 121 etc.

Praeterea vero alienationis continet donatio, quae in prohibitione hac comprehendit C. 1. nostri Consulis, tit. C. 2, et 3 de donacionibus, C. 2. de his quae fiunt a praelatis, C. sine c. 2, 1. 2, q. 2, 4 Ibid, l. 3, tit. 2, part. 1, et merito neque enim maxime alienarie potest ecclesia, si quidem nihil vice mutua accipit, siquidem donatio enim omnino ex mera liberalitate procedit, et illa res donata vere dicitur ei qui donat l. 1, filius 7, l. donari 29 ff. de donationibus, vero cum praelati rerum ecclesiae non domini, sed procuratores, et administratores sint C. episcopus 23 cum sequentibus C. Apostolicos C. sine 1. 2. q. 1, C. qualis 3, 23 q. 7, vassius rei natura donare non patitur C. 2 de donationibus C. ostendit canonibus c. 7, 16 q. 1, administrator enim, sive tutorio nomine, sive procuratorio res gerit donandi potestatem non habet, neque non ho... administrationis terminos egreditur donandi facultas, cum eius non alienare, sed res diligenter gerere commissum sit, l. ult. ff. de off. procuratoris l. quisque l. 7 § si tutor ff. pro quo stare, l. 1 § 1 ff. quis respignore, l. 3 ff. ad ma... l. 3 § 1 ff. de pactis, l. mandato 60 ff. de procuratoribus, l. ult. ff. de curatore furioso, et hoc ratione memoratur ... C. sine c. 2, C. 1. de in integrum restitutione docet omnes apud quorum ibi, et illustriter ... l. 1 § 3 ... aetonis matrius ... de raciociniis C. 2 q. ... 1 &

Sed obstare videtur in C. possessiones 61, 16 q. 1, ubi excepisti ... Caesardi ... ecclesiae ... C. ... docemur posse episcopum possessiones ecclesiae donare ad tempus fructus alicui clericis bonorum meritorum, aut monasteriis, aut peregrinis, ergo sub interdicto alienationis non continetur donatio. Respondendum ... omnia ecclesiae bona a temporibus apostolorum potestati, et dispensationi episcoporum fuisse subiecta, ut ex eorum reditibus tamquam fideles, et prudentes administratores necessaria praestarent ecclesiis ipsis, clericis, peregrinis, pauperibus et aliis operibus piis, C. quicumque c. 5, 10 q. 1, C. ... C. res ecclesiae c. 26, 1. 2 q. 1, et sic iuxta hunc finem episcopo permitti aliquas ecclesiae possessiones ad tempus fruendas praedictis personis largitur, ut earum fructus vice eius portionis recipiat, quae ex integro cumulo ecclesiastici reditus praestari debere, et ita nec possessiones ecclesiae alienantur, neque exercetur liberalis donatio, sed tantum modo pars necessaria designatur ad victum clerici, vicarii, pauperis subiectione, Simacus enim papa qui ecclesiam rexit anno C. 2. ... canone ... prohibuit alienationis rerum ecclesiae modum huic aplicandi possessiones permisit neque tempus ... clericorum proportio sua aliqua possessio ecclesiae potest ... deputari, ne per negligentiam, et incuriam ... sed integra summa portionis ex omnibus praediis rusticis, Urbanis ... collecta ad episcopum deferebatur, et divisio facta quatuor partes inter clericos debebat distribui, ut admonet Gelasius in C. ... 23, 1. 2 q. 2, et hanc vero observatur. Simacus correxit ... et si vellet posset

eppus certas possessiones clericis ad temp. frugdas cedere, q. tantae experi
entia duchus utilius ecclesie iudicauit siquidem verisimile uidetur
clericos fundos sibi priuatis tributos multiori diligentia culturos, qui
si omnino comunitr possiderent, argt. l. 2 C. quando et quib. 4 pars debeatur, y de in
concilio citgatense Cp. 59 prouide cautum fuit ne clerici qui tacitu quadi
uturnitate de ecclesie remuneratione aliqua possederint in ius pro
prium praescriptione temporis audeant reuocare in Cp. clericum in Cp. de
rebus eccl. 16 q. 3. ne enim euenire poterat, ut clerici longa possess. fundos
sibi ad tempus concessos tamquam proprios vellent retinere huic periculo ob
uiatum fuit, qualis praescriptionis submota, q. decretum repetitum fuit, in
concilio Aurelianensi, Cp. 25, in Cp. 2 eppus 12 eadem 16 q. 3, et tandem
in concilio Toletano 6 Cp. 5, cuius extat fragmentum in Cp. repetita
q. 2, ubi velut manifeste uidetur in partita nacy uarijs hominibus ante b.
liberis frietas, ut proprietati ecclesie consuleret longinquitas temporis statuit
concilium, ut si quis clericus de reb. ecclesiae stipendium quiuisque ex ppe percepit
largitate debeat praecariae nomen, ut ne per negligentiam di
uturna praeiudicium afferat ecclesiae, itaque hac cautione tali tronus occasione
tinent de quo uis propria ea ecclesiae bona, q. quae ad temp. fuerit concessa clerici
si teneantur instrumentum facere in eo q. fateri se precario iure fundum accepi
se, et eo ecclesiae nomine possidere Cp. precarie C. de precarijs 10 q. 2 C. et tit.
de precarib. et tit. Longa quiescit huius modi clericis prodesse potest, sed ecclesiae po
tius cuius nomine possidet, Covarr. di ... de praescriptionib.

TCL7 Secundo obstare uidetur
non permisa uidetur sine ulla solemnitate rei ecclesiasticae donatio, cui
difficultati respondere solet, in eo canone non de mera donatione, sed de
remuneratoria tractari, ut constat ibi, q. cuiquam modum in remunera
tione promiserit, quae cum propria et vera donatio non dicatur, sed magis
solutio debiti sit, l. 19 § si quis, l. aquilius 27, l. si pater 3 ff. de do
nationib. l. cum plures 12 § cum tutor ff. de administr. tutor. l. qui
filium ff. ubi pupillus educari debeat, prosequitur Cobar. in Cp. cum in
officijs de n. 28 de testis, et de donatione remuneratoria art. 2, ideo
sub prohibitione alienationis non continetur, docet post alios Escobar de
ratiociniis, Cp. 24. a n. 1 Beauan. tit. 9 q. 1 Cp. inueny haec solutio
licet omnino placito inter peritos receptas, et nobis non placeant
posse, qui ultrius essemus donatione remuneratoria ad prohibitionem hoc
pertinere nec posse prelatum sine ulla solemnitate ecclesiae res,
etiam ex causa remunerationis donare eluctibus autoritate legis
iubem. § scientes C. de sacrosanctis ecclesiis, ubi est id appertissime cautum
cum ex eo, q. obligatio anti dorans, quae ex donatione remuneratoria
nascitur naturali quadam honestate non necessitate donatarij

obligat ad beneficij accepti remuneratio sic Cp. cy in officij subti
l. sed si, § uoluit ff de petit. hereditatis Covar. dic. n. 28 et ide
o is, qui beneficij recipit uerus debitor dicitur l. si pignore, 6 §
ult.o ff de furtis, et si lex causa remunerationis donat liberalitate exer
cet dic. l. Aquilius docet Donel. Comentarior. Gom. ubi Osuald.
litt.a o, et p. Pinel. ubi supra dic. n. 60 qui rem hanc mature expo
dit, et plura ciuilis iuris testimonia uera donat interpretatione

Ea ergo recte ac uere respondendum. N. 28

Eucertus sit non posse prelatus alienare nisi ipsius ecclesie evidenti utilitate iuxta
tradit. Cap. sine exceptione, quod fuit pretermissa solemnitas sacris canonibus
inducta, quia necessarium erat totius alienationis negotium inter ipsos
ecclesie seu canonicos mature tractari, et ideo successori indulget
ut eas donationes possit revocare, ideo est indultum esse ostendit
argumento Cap. si sextuarii de auctoritate, et usu pallii Cap. etsi Christus in
dictione iurando, quod de iure communi aliquid ex speciali privilegio indulgentia
revocatus hoc facere successor possit Cap. cum immutato de rerum permuta-
tione Cap. de precario Cap. si quis de rebus ecclesie, Cap. quia [illegible]
et notat glossa ibi verbo indulgentiam quem inter prelatio optime sue
nit integre dict. Cap. sine, quod habetur apud [illegible] Augustinum in 1 co-
llectione decretalium lib. 3 tit. 20 Cap. [illegible]. Obiici preterea solet textus in
Cap. ceterum 3 eodem tit. de donationibus, ubi si prelatus donationem fece-
rit, et postea eius successor reclamaverit decidit rei datae quantita-
tem, et terre consuetudinem, quae sacris non obiet canonibus esse diligenter
attendendam, et secundum dictum donationem ratam et irritam iudicandam, ex
qua dicitur deducitur validam esse donationem rei ecclesiasticae sine ulla
solemnitate a prelato factam. Elara ibi ubi [illegible] difficultatem mo-
vit, et dupliciter eam solvit, primo inquit huius textus est accipiendum
de donatione facta in alimoniam et sustentationem pauperum, quam si-
ne ulla solemnitate prelatus facere possit ita tamen, quod nimia quantita-
tem non contineat considerationis ecclesie facultatibus argumento Cap. si eius [illegible]
[illegible] infra de [illegible], Cap. [illegible] 86 dist. [illegible] solet [illegible] ult. ff. [illegible]
consulis, quae solutio licet vera sit non tamen sequitur textus litere in qua
solo attenditur, ut donatio rata iudicetur rei scilicet donatae quantitas, et
loci consuetudo quae consuetudo in hoc casu necessaria non esset quod prelatus elemosinam
de rebus ecclesie facere tenetur Cap. quoniam cum aliis [illegible], et ideo dimitti
non debet et tamquam verior et gratior alia que solutio, quae textum accepit de do-
natione quae ecclesiam non ledit nec enormiter gravat quam possit prelatus fa-
cere si loci permittat consuetudo, quae iurisdictionis iure, et liberior [illegible]
[illegible] administrationis [illegible] de foro [illegible], [illegible] [illegible] quae
fuit a prelatis quamvis in eo canone non absolute permittatur rei ecclesiasticae [illegible]
donatio, sed tunc demum si rei donate parva quantitas sit, et simul no-
bilis

ut fuit tā consuetudine loci, nec in dē ecclesiæ dignus inferas q[uo]d ipsius iure
Regio caueo in inst. tit. part. 2 ibi: sus cosas fechas de pequeño non valen, et
cetera, cui enim administracio libera conceditur permissa ē donacio, quæ
fieri consueuit. l. cum plures in § cum tutor ff. de administrat. tutor. proiectis pro
eius exornat. traditis a [illegible] de expensis Cap. 10 n. 9 docet et alij quos collectos re-
N. 22 fert Butrius ibi n. fin. Panormit. n. 3, Cuiacius, et Scobar de ra-
ciocinius Cap. 24 n. 8. §

§ Ex his poterat interpretatio inferri auctoritatem incip.
ad hæc de testis, ubi dispositum ē clericos in egritudine constitutos posse
in intuitu elemosinæ aliqua donare moderate, ut stat ibi: licitum est
tamen eis suis proximis moderate aliqua de bonis de bonis suis intra
testis seu elemosinæ intuitu erogare in egritudine constituti, cuius
textus nonnulli interpretes ex nuper traditis petyt, quod ideo
clericis egrotis permittitur facere donatione modica contemplatione elemo-
sinæ, quod donatio erat de bonis intuitu ecclesiæ dicendo posse prælatus quantita-
tem moderatam donare iuxta dictum Cap. ceteris Sic interpretantur illustrissimi
et bos ibi n. 2, et duob. sequenti. b. Barbacia primo notabili. Cova-
rrubias in Cap. fin. 26 q. 2, principali n. 26, Sarmiento de redditibus
ecclesiasticis 3 p. Cap. 7 n. 3, sed hic intellectus repugnat aperte con-
textus ibi de mobilib. quæ per ecclesiam sunt adepti de iure testari non potest
in quo sermo ē de bonis intuitu ecclesiæ adquisitis dicunt cum loquatur
textus iste difficilius ualde ē dum modicam tantum donationem clerico infirmo
facere permittit cum omnis donatio, siue modica, siue inmodica de his
bonis rrata haberi debeat, quasi ab eo facta, qui uerus illorum bo-
norum dominus ē ex traditis a Molina tom. 2 disp. primo genit. Cap. 20 an. 33
Fachinæo [illegible] Cap. 39. Cuius difficultatis fugiendæ causa ua-
rij solet exponi dictum Cap. ad hæc frequentius obtinuit ideo donatio-
nes inmodicas in egritudine a clericis factas improuari, quod infra
ad legis canonicæ, quæ in propriis inofficiosi de testis facta præsumun-
tur, a qua lex filiis § ff. soluto matrimonio l. si filia § ff. de diuortiis
quod cum non possint clerici testari de bonis intuitu ecclesiæ adquisitis
Cap. 1, Cap. quod non 9 de testis tradunt plures relati a [illegible] collectanea
in dicto decretales, si ea in egritudine magna constituti donet inter
uiuos. cessat in fraudem testis donationem facere ideo quod perinde haberi
debet ac si in testo fieret arg. Cap. Cpis de his de sepulturis, ita Cobarru-
bias loco tacto Sarmiento ubi supra, Barb. de potestate episcopi allegat.
[illegible] n. 35. § Ceterum uero re maturius perpensa existimamus clericos
in egritudine etiam posse facere donationes inmodicas
de bonis intuitu ecclesiæ adquisitis, modo nulla fraus interueniat
nec nos mouet dictum Cap. ad hæc ex quo nihil aliud deducitur, quam

a contrario, quod uideatur donationem immodicam excludere, cum tamen modicam permittat quoniam hec argumentum nihil concludit ex quibus iuribus quibus in contrarium, que permittunt clericis bona intuitu ecclesie acquisita inter uiuos donare, cum donatio inter uiuos uere dicatur illa, que ab episcopo tempore, atque mortis etiam periculo non facta est, l. si a § pater ff de donationibus causa mortis docent Molina

dic. cap. 10 n. 4 uers. imo etiam alter Molina de Iustitia et Iure disputatione 4 n. 7. n. 23

Ex his etiam interpretes inferre solent explicationem auctoris in cap. cum olim 14 uers. propterea de priuilegiis, ubi donatio rerum ecclesie ab episcopo facta inutilis decernitur, cum in textu non nisi illa accipiatur de donatione immodica facta ab episcopo in egritudine artituto, que ea de causa ualere non debuit iuxta dicta in dic. cap. si a d hec, que in textu probata tio subaudit, quia ex subiicuit, et licet dare eam in egritudine fuisse donationem facta ex eo nihil de eius nullitate euinci potest, ut nuper dicebam. alii etiam distinguunt inter donationem immodicam, et modicam a clericis factam, ut modice ualeat dic. cap. ceterum, immodice uero inutiles sint dic. cap. cum olim, quod in his eam exponunt, et suam interpretationem probant ex uerbis textus, ex quibus constat donationem de qua ibi fuisse duo milia marabetinorum, qui non erei, sed aurei erant estimabantur, ut tamen minimum tempore ex traditis a Couarr. lib. uariarum cap. 14 n. 7 septimo docent ita illos Bneotrum n. 3 et 5 Butri in n. 5, Iul. et Andream n. 6 sed hec expositio displicet ex eo, quod differentia inter modicam, et immodicam donationem rerum ecclesie, que tradit textus in dic. cap. ceterum de donationibus inepte traducitur ad donationem bonorum, que episcopus ecclesie potest uelut adquisiuit, cum de his iure quaecumque possit episcopus inter uiuos donationem facere ut non precedentibus probauimus; quare nisi dicendum in specie huius textus fuisse donationem, quod episcopus donator non erat recuperandus, quo casu donatio ualeret, ut supra probatum est, et docet gl. uerbo reseruari in cap. fin. de off. ordinarii in sexto, sed erat regularis, qui cum per episcopatum adhuc uerus maneret religiosus in his, que non obligat executioni muneris episcopalis, cap. clericis 25 § Sces, et ibi gl. uerbo nisi monachi de uita, et honestate clericorum cap. statutum 20 q. 1, incapax fuit dominii bonorum que quesiuit, cum paupertatis uoto ex episcopatu non liberetur, Couarr. in Epla n. 26 de testamentis, Sanchez lib. 6 in decal. cap. 4 an. 2 Barb. de potestate episcopi alegat. 114 an. 20, et ideo mirum non est, si uiuens illa bona

donare non possit, quae non sibi, sed suae ecclesiae comparauit, Communicolis q. 1, tradit et alter [illegible] moralis Colo q. 6, [illegible] tomo 3 regularis q. 6 art. 4, Suarez 4 tomo de relig. [illegible] 3 de relig. [illegible] Col. 7 ubi [illegible] prelati Cpt. de monachis 16 q. 2 et Marius [illegible] [illegible] incorporabilis ecclesiasticis q. 2 [illegible]

n. 24 Quinsiu ob os [illegible] supra [illegible] doctrinae canon 3 [illegible] Aureliani [illegible] 4, [illegible] permissa donatio quae fecit episcopus clerico extraneo [illegible] ergo sub prohibitione alienationis donatio [illegible], respondemus in eo canone [illegible] donationem factam ab episcopo clerico [illegible] uno casu ratam habuisse alio [illegible] ratam quam episcopus aliquid donauit clerico extraneo [illegible] suae ecclesiae in usum enim [illegible] data donandi facultas [illegible] clerico forte [illegible], et egeno licet extraneo episcopus debeat subuenire [illegible] proprie episcopi est, ut prius quam alij ex officio obligat, et dignitatis sublimitate ad [illegible] egenis [illegible] Cp. [illegible] 6, Consueti [illegible] Cp. [illegible] 16, 36 dist., Cp. [illegible] 71, [illegible] 2 Barb. de potestate episc. [illegible] de episcopali munere [illegible] per totum, [illegible] aperte etiam permisse [illegible] 4 Cp. 37, ibi clericus monachus peregrinus, aut quaeque [illegible] sustineat, [illegible] religioni [illegible] ecclesiastici [illegible] ubi [illegible] ad suae ecclesiae [illegible], alijs multis subuenit, cuius differentiae utriusque casus appositae extat in Cp. [illegible] 6 2, 16 q. 2, Cp. 2 § si [illegible] 16 q. 2 [illegible] 14 § ult. C. de sacrosanctis ecclesiis, quae Aurelianensis Concilij [illegible] multo magis procederet in donatione, quam episcopus faceret de bonis suae mensae indigenti canonico ecclesiae suae [illegible] enim donatio etiam [illegible] utilis, quae non uidetur alienare qui dat canonico pauperi propriae ecclesiae, ut notat [illegible] dic. [illegible] quae ratio fortius [illegible] in donatione, quam episcopus facit Capitulo de bonis suae mensae, ubi docet Cardinalis [illegible], Barbosa n. 7 in [illegible] de his quae fiunt a Prelatis, et alij laudati a [illegible] 4 de tacito [illegible] n. [illegible]

donatio [illegible] [illegible] qui multis subuenit quia differentia utriusque casus extat in Cp. [illegible] 6 [illegible]

n. 25 Vbi etiam alienationis continetur [illegible] in [illegible], quae etiam prohibetur in Cpt. Cp. tua 8 de his quae fiunt a prelatis, Cp. diaconi 3, [illegible] 2, [illegible] et specialibus [illegible] traditio teneatur, et [illegible] facta [illegible] transferat dominium, si [illegible] usucapiendi [illegible] l. [illegible] 4 ff. de [illegible] l. ex [illegible] ff. de actionib. empti, l. quaeritur § [illegible] n. [illegible] 46 ff. de adquirendo rerum dominio, l. [illegible] 4, l. [illegible] C. de actionib. empti, certum est alienationis ex hac causa frequentius [illegible] contingere, et ita [illegible] alienatio [illegible] in l. 6, l. 67 ff. de [illegible], et ideo sub prohibitione alienationis comprehenditur, l. [illegible] 7 § qui dotale ff. de legat. 2, l. cum fit [illegible] ff. de usucapionib.

l. si ex dicto § 7 ff. de fundo dotali, l. 2 C. de praed. min. non alien. et tot. tit. C. de reb. alienis i[n]stantiat. Ge. duar. h. tit. q. 2 Cap. 12 &c. N. 26

Sed ad absit aequitatem nostrae doctrinae ex difficili lib. Pius decretor. in Cap. dilecti 2 de empt. et vend. dicitur in cuius specie in nulli canonicis fratribus ignorantibus Capitulo silua ecclesiae vendiderunt, et ut postea Capitulo aduersus emptores ageret iudices ingregati pronuntiauerunt venditionem tenere, et siluam ecclesiae restitui iusserunt, respondet Pontifex aditus per viam appellationis adiunx iudicii ... praesentibus quae iuris transiuerunt reuocauit praecipiens inter alia, ut siluam possessoribus emptoribus redderet, ex qua decisione colligi videtur venditionem rei ecclesiasticae sine interdicto nunquam pertinere, sed respondendum ait est in eo textu a duplici remedio competere ecclesiae potuisse ad res suas male distractas recuperandas primum nullitatis ex causa omissae solemnitatis, secundum etiam deceptionis ultra dimidium iusti pretii iuxta l. 2 C. de rescindenda venditione, sed primum nullitatis remedium sufficere deducto in iudicium a Capitulo et actum solum remedio deceptionis, quo in casu dicitur ex beneficio iuris emptor electionem haberet, ut si nollet rem restituere pretii supplementum posset offerre, neque enim aequitas patitur, ut dominium per rei traditionem acquisitum irritum admittat, ut aperte colligitur ex l. 36 de empt. et vend. dicit l. 2, l. si voluntate 8 C. de rescindenda venditione, facit ut Paulus in l. si res 12 § si mulier ff. de iure dotium, l. similes § si decreto ff. de re iudicata ex ornat Cobar. Covarruvias Cap. 1 in 2 Cuiacius lib. 16 observationum Cap. 12, et lib. 23 Cap. 24 Pinel. in dict. l. 2, 3 p. Cap. 3 C. de bonis maternis ideo ab eo iudicio rata habetur in casu sententia iudicum, quae ea venditio declarauit ex causa laesionis, tanquam illius lata reuocatur quando per illas fuerit adempta electio, quae summo iure emptori spectabat, quae interpretatio colligitur non sine dubio ex evidentia gratia ... aequitatis in primo colebatur ... Gen. doctor. Nicolas Barbos. in Cap. 4 Cuiacius ... ad eius ... Pinel. ubi proxime an. 15 &c. - N. N. 27

Haec tamen interpretatio tamen non videtur expedire quia eo de quo iudicio laborabat ... sicuti et ... quidem dicitur ... si quidem per ... rei ... potest restitui ... electionis facultatis, quod discrimen ... propterea fuit reuocata debuit quoque ... posterior ... nullo nexu ... ut nolunt Cardinales in dict. Cap. dilecti 2 ... Catius ... omissis solutionibus ... ut ... est ... pretii ... obseruanti ... dicitur in obligat. ... tanquam ... ibi ... venditori ... proponatur duntaxat potuit petere contractum rescindi emptor vero habeat facultatem aut rei restituendae, aut supplendi iusti pretii itaque non ... non obligat. dict. Cap. ad dilecti ... quaestio dict. § si mulier, et dict. § si decreto, ... Cuiacius ... Covarr. ...

Coro Albertario ne p. corio dicti q. 22. Attento ergo p. veritate dicti p.
prioris iudicij ideo iniquum erit, q. si electio p. toris precise remedium dita
tem dictori ecclesiæ ad illis carrisset executioni manifestarit, si vero dum
qua etiam res precise sive vsa electio res sibi iudicat ideo iniqua
non erat, q. potest ut prioris d. definitive iniquitatem emendare meum
habebit, perinde locutus rem p. tori restituere, ut ita si ab ecclesia audi
tur esset rursus pro electionis facultatem exercere, quam alioqui solus
abscideret, et habere et deinde superior in tua facti euentum dicti
totius prioris iudicij debuit a Sactissimo mari eo q. restitit re ecclesiæ sui
sedicta, etiam non apparuerit de Colio sine in dubio de iuxta presump
tio erat, q. res illa male fuerat alienata presertim cum illa solemni
tas tamquam extrinseca non presumatur argumento legis quicumque 42 § ult. ff.
de publiciana in rem act., nisi post alienationis lapsus sit temp. b.
enali, Copiosissime de eo p. et tam dicitur. docet Alexander in tracta praesump
tionibus per signum 7 C. n. 22, Bichius in practica decisio 34, et alij lauda
ti a Barb. in dicto C. ipso uenit n. 8, sed respondebatur q. qualiter in dicto lo
co dilecti non asserit de defectu solemnitatis apud priorem iudices
hic tamen non potuerit ut dictis initio declarare propter eam, quam solus
in iudicium deduxit ecclesia, et quicquid dicendum illa etiam deducere
iudicij nullitatis, ut in eo obtineret adeo tamquam actrix spectabat
onus probandi defectus solemnitatis ex diuersis vero ad ea toris pertine
bat onus probandi de solemnitate, si de utilitate vel dicionis ageret, argumento
dicti legis quicumque, tradit Beduan. tit. q. 89 n. 6, cum igitur in eo ca
no ne ecclesia actrix fuerit merito de solemnitatis defectu non probat
sumpsit dicti nullitatis iudicij in vim salua.

Obstare etiam superiori doc
trina quicumque dictis in C. regulas § 3, et q. 2, in cuius specie etiam
habet expresse dictis alienandi de templos, aut bona sed exiguam, et eccle
siæ minus utiles, aut longe positas absque ulla solemnitate, cuius difficul
tati non pauci respondent dic. Cont loqui de rebus ecclesiæ exiguis, et
modicis, quarum alienatio permissa est etiam si solemnitas non interueni
at argumento C. quis tenorum de donacionibus l. scio q. ff de in integrum restitut.
l. si quis in fi. ff de dolo l. iure quæ ff de verbo. sig. post l. Contra quantum
vid. Beduan. h. tit. a v. 3 ar. q. Bichius ubi supra decisio 39, sed hæc solutio
conuincitur aperte ex decisionibus in C. quicumque de bonis predicti ecclesiæ magnis et
exiguis 17 q. 4, et in C. aut superabundantiam § oppositione, de bonis minus utilis tit.
ita quod res ecclesiæ etiam exiguæ, et modicæ non possit alienari a Prelatos
sine debita curiæ solemnitate faciunt in hiis rebus in l. 2 § sed maxime
singulariter ff de transactionibus l. si fundus 13 ff de rebus eorum in quorum specie
bona alienat prohibita nec res exiguæ, et minus utiles distrahi permittit

Huic etiam respondet Gl. in dic. Cap. terrulas accipi oportere duob. fructib. concurrentib. scilicet, si res ita dicta exigua, et inutilis ecclesie sit, et neccessitas urgeat docet post glo. ibi verbo exiguas, Pietra Gremato, et Pragmaticus n. 1 Ant. duar. dic. q. 13 n. 19 Barb. plures referens de potestate episc. allegat. 95 n. 50. N. 29

His tamen solutionib. omissis verior mihi videtur interpretatio, quam doctissimi quique recentiores prouarunt, hanc scilicet in dic. Cap. terrulas non cadere libere ius dandi facultate, nec auferre solemnitates in iure requisitas neccessarias, sed tantummodo eandi ferre, et tempus subsequens propter instantem necessitatem, nam ex tempore istius Concilij ex Cano. nonne qu. desuper tu. ibi tunc ille solemnitas illa observaretur, ut in omnib. alienationib. ecclesiasticis neccessarius esset assensus duorum, aut trium episcoporum provincialium, ut liquet ex eodem Agaspis Cano. ne relato in Glosa minus modi uso Qui ne ecclesiastico, et Carthaginensi Cauteserat, Consulti 39, et 74 et eius dicti facile esset episcopos leui de causa congregare, ideo merito in eo tam institutum fuit propter superiores causas modicitatis inutilitatis, et neccessitatis, noluit, episcopos res illas distrahere, ne alioqui inter moras, que in cogendis provincialib. episcopis fierent ecclesia amitteret occasiones dandi res inutiles, et modicas, ita quod neccessitas solum impedit ne episcopi auctoritas precedat venditionem, ut postea subsequatur, ut negotium causam examinet, et comprobet, ideo in solemnitate a Concilio inducta locum habuit, neque facile extendi potest ad ea, que episcopi licentia Clericorum assensum desiderat, ut in Cap. dictis, que fit apud Statis, Cap. ne 52, et 92, raro enim venire possent, ut instans neccessitas hanc solemnitatem excludat, quum breuissimo temporis spacio impleri posset, et ita est intelligendi tam in Cap. Concilij Cart. 26 ibi: nisi tantummodo domos, quas in quibuslibet urbib. non modicas pensas tanti 92, et tamen in dic. Cap. sine § ita domos ibi quas plurimo modico, quam utilitati afferunt liceat rectorib. ecclesiarum vendere, quia tamen de his probent patrie episcopos predia vendere, que variis de causis inutilia uideantur non ita accipiendum dicit quasi solemnitas ad alienationem neccessaria renunciatur, sed ita potius, ut ea servata alienandi habeant facultatem eo quod iusta causa interueniat, nam utrumque concurrere debeat, et utilitas alienationis, et solemnitas a iure introducta, quorum si unum deficiat alienatio subsistere non potest Cap. 2 ibi forma, et casib. a iure expressis in tit. 6, ut recte animaduertit Dominicus in dic. § ita domos Cobarr. lib. 2 uar. ca. 7 Cap. 1 n. 2.

C. 30 Rursus superiorum traditis turbare videtur textus in C. potuit in
principio de locato ex quibus dicitur deducitur emphiteutam ecclesia-
sticum melioramenta et ius sibi competens posse vendere servatis certis conditio-
nibus in quarum non numero esset solemnitas necessaria in alienatione rei ecclesi-
asticae, etiam si nec ea solemnitate res ecclesiastica utilitatis dictis absque
iudicio alienationis nomine improhibita non contineri non videtur
... feudi ... ex ... Clericis decreto in C. quod in ecclesiarum
constitutionibus ubi scriptum est feudi ecclesiastici ... sine de-
bita iuris solemnitate celebratum vires non habere, igitur irrita quoque de-
beret esse feudi venditio ecclesiastici iudicio sine solemnitate peracta in
specie dicti C. potuit. Verum respondendum est in eo canone emphi-
teutam ecclesiasticum melioratum

49

101

inueroad penas effugiy siquidem nulla imposita pena ad huius illud statim sicut si alienatio contra iuramentum extitat, quare ea omissa hac scha t, et alia tradita Bart. in colectanea ad C. pt. de re permutat ri 2 uere responderetur. si ad fontem illius canonis recurram, scilicet ad C. pt. 49 et agathensis Concilij, quo in primis cauetur, ut diaconi et presbiteri in parrochia constituti de rebus sibi creditis nihil audeant mutare, uendere et donare similiter, et mandetur, et presbiteri de rebus ecclesie sibi credit. nil alienare presumant, ut superius in Canone 7 eiusdem Concilij prius pena statuitur si quid fecerint subiecti in Concilio ab honore depositi et suo oficio ignominiosè luant, que quidem pena presupponit tantum hec uerba nisi illud sane si quis pro aliqua conditione de rebus ecclesie aliquid alienare presumserit, si de suo proprio tantum ecclesie sue restituerit, quantum in usu ecclesie abstulerit tandem illud stare liceret, quo obis post prohibitos, et penam constitutam illud rectoris Concilij Patres indulserunt, ut si propria utilitate tantundem ecclesie restituerit, quantum alienare uoluerit non solum penam effugiat, sed etiam alienatio consistere possit hoc enim casu aliquid de iure habere debent, qui ecclesie ministerio addicti presentis et consideratione corporalium ualeat et pro priuato patrimonio indemnitati ecclesie prouideant, solemnitas tamen a Concilio inducta in dicto canone 7 excludi non debet, que quidem necessaria omnino uidetur, ut illud recte possit, quoque ecclesie rector tribuerit tantundem ualeat, quantum id quod fuerit alienatum &c.

Secundo dostare uidetur textus C. quiequi si in miq. 10 q. 2, ubi cauetur posse rectores ecclesiarum inter se rerum bona ecclesiastica permutare eum tamen in consensu et ubi aliquando contra textus decisionem, et ea quoque ad idem atque C. si quis 2 et q. 2, cui dificultati non pauci respondent distinguendo in tres casus, quo permutationes fiunt inter personas ecclesiasticas et inter eos casus, quo res ecclesie inter seculares, et ecclesiasticas personas permutantur primo casu licita et permissa permutatio, dummodo episcopi accedat autoritas, neque enim necessarium est, ubi res ipsius in eum usum, quibus in aliena t ab una ecclesia alteri facta, ex tradita a Decio in pract. decis. 20 ñ eius ex hac permutatione inter ecclesias rectores facta non transfertur domini y ad profanos usus, qui est ratio prohibicionis, et ita quod posterius occasio debet ari, (?) et inde appellationibus et in hoc casu accipiunt dic. C. si. 3, casu permutatio prohibita ex textu et ex dicto C. pt. 10 q. 2 C. si quis 2

et [illegible] in extra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pars [illegible] [illegible], qui [illegible] indic [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] n. 3 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] probari debet, [illegible]
[illegible] casu permutat[illegible] ecclesias [illegible] [illegible], neq aliq
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permutat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible], atq [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permutatio, et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permutat

[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] aut permutatio rebus ecclesias
ticis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permutare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rebus [illegible] permutare
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bona [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] imperator [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperatore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] permutat[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] permutationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] defectu potestatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ecclesia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] servari debet, [illegible] [illegible]
[illegible] rebus permutare [illegible] permutatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] equali [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] utilitatis [illegible] [illegible] permutatio
[illegible] in [illegible] de rebus permutat, [illegible] et permutatio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de rebus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] indic[illegible]

[illegible]
[illegible] utroque [illegible] prohibitam retineat [illegible]
[illegible] dominii [illegible] valenti [illegible]
[illegible]
[illegible] dominii [illegible] dominii [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] feudi [illegible]
[illegible]
[illegible] dominii [illegible] fide-
litate, et honesti servitii personalis [illegible]
[illegible]
[illegible] de feudis [illegible]
[illegible] de feudis [illegible]
[illegible] dominii [illegible]
[illegible]
ex eis alienatis [illegible]
[illegible] ecclesiis [illegible] feudi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] alienationis facit [illegible]
[illegible]
tractatu de servitut. 46 [illegible]
[illegible] feudi [illegible]
n. 76 Ad hanc doctrinam [illegible] dominii
[illegible] ecclesiis [illegible] monasterii [illegible]
[illegible] habebat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] superior doctrina primo applicare ecclesiis [illegible]
[illegible] pertinet ad prohibitam alienationem [illegible]
[illegible] dominii [illegible]
[illegible]
[illegible] dominii [illegible]
[illegible] remanet dominii
[illegible]
[illegible]

in eo xi. cap. 3. ... ecclesie ... emphiteusis, non censuisse sed censualiam ... sas et i ... tioni.

cum reservat annue pensionis uniformitur in futurum solum dedidisse et cum non possit ecclesia in totum a iure suo episcopali eximere, sed tantum eas generaliter concedat pro loco c. quisit 6 q. 2 c. pastoralis, et ibi gl. verbo habere dationem donationis, c. cum venerabilis 2 in ... gl. verbo canonicam correctioni de censib. necessaria fuit autoritas pontificis, ut ex certa scientia concessio ab episcopo facta confirmare per quam grata et valida effecit, confirmatio namque pontificis ex certa scientia id, quod erat nullum, est validum efficit, c. 2 de transactionib. c. 1 ubi gl. verbo confirmamus de confirmat. utili vel inutili, Molina ... de primogeniis c. 7 n. ... ergo non fuit contractus emphiteuticus ibi celebratus, contractus census reservativus utriusque dominii directi et utilis in accipientem translati fuit in eo enim contractu hic a ... emphiteusis principaliter differt, quia interpretatio prestita quam ex supradictis ubi ... translatus ... suponit translatus directi dominii non potest referri ad emphiteusim, ex qua ut ... transfert manifeste ex eo ... quod ... qui cessavit in solutione debite pensionis per multos annos iure illo non privatur neque in commissum incidit in quod ... prorsus incideret, si emphiteuta esset, c. ult. § fin. de locato, c. potius § quire ... q. 2, Gutierrez de iuram. 1 p. c. 31, Cenedo Colectanea 1 q. q. ad decretales, ergo ... quia ... in commissum incidere non potest, et ... per multos ... cessavit in solut. ... tradi ... ergo ... Covarrub. lib. 3 variar. c. 7 n. 4, et ... fuisse in emphiteusim presuponat textus tamen cum ex ... triusque dominii formatus fuisse dicendum est, ideo quod textus promiscue utitur verbis census, et emphiteusis, qui census licet in effectu, et substantia dissimilis sit ab emphiteutico contractu, tamen in forma creationis illi assimilatur ex pensione uniformis annuatim solvenda utroque casu reservata et propterea emphiteusis ibi appellatur ... gla. in dic. c. potius ... verbo ... cuius ... Covar. lib. 3 variar. c. 7 n. 4, ... de ... de censib. c. 3 art. 2 ... de iure emphiteutic. ... 32 n. 7 et 27

Secundo obstat textus c. 1 de in integrum restit. — n. 37

que contractus equiualet prestā^ti^ bn̄a dignitate, et cāa a iure permissa celebrationis ipso facto fuisse supponimus quo casu ex ipso iure ualeret non aliter poterit reuocari quam per restitutionem ex cāa lesionis in contractu adiectu l. 7 tit. pro y de l. patri n. 7 § si pecunia uero parte iiij. l. 35 l. 49 ff de minoribus n. 46 C. de uersa uenditis l. 1 C. si ad uersus uenditis pignoris docet ita Alber n. 7 Be roiuren 65, Cobarr. lib. 2 uariar. cap. 17 n. 2 Albedano dic. cap. 3 n. 2 Mor

TC 3-3 la dic. q. 1 n. 22

Obstat 3° textus C. p. ad aures 7 tit. ubi a parte per mittitur ep̄o res ecclesiae que in perpetuam conceditur ex quo perpetuum contractus ad interdictum non pertinet, sed respondetur dicendo ep̄orum iudicis in specie huius textus terras illas, que de suo iure nunquam factas arabiles eius hereditario iure concedere, et hoc perpetuo, ut interpretatur gl. ibi ex cap. hius perpetua loquitur ad eius propria laborem ecclesiae in prouincia iuris dignitate que cap. ... desiderat, et ... ratione ... quae in ... proponitur ratione ... circa illas ...

exaggeratur ecclesia necessitatis per ips. Abbat. ut ordinarii tenen dic. perpetua ibi res in eorum generatis praegiciat, quod hadd...gna tis. ... his quorum interest ex eo contractu nil ... divine domum efecit ... docet ... nostrius, et ... in dic. ... ad aures ... Cynedo collectanea ... ad ... n. 4 ... referens ... gat. 99 n. 26 ...

Quarto ... dicitur ... in ... ... eo ... monasterii esse de ... re maximo debito Abbas et Monasterii ... necessitate coacti concessiones quasdam, cuidam ... in feudum ... et ... monasterium ... restitutio ... ingolabit quatenus ... enorme ... propter ... feudi ... monasterii ... liberum, et quietum dimittere feudum eidem monasterio. Ex quo decreto colligitur videtur infeudatio ecclesiasticarum rerum, sine iuris solemnitate facta ipso iure valere ... licet necessaria ... et adhibere ... Abbatis et monasterii consensus ad feudum ... debitata ... interceserit solemnitas, quoniam ... monasterii ... sufficit auctoritas Abbatis ... alienat... rerum ... necessario exigitur ... Abbatis ... decisione ... Cap. ... de his quae fiunt a praelatis clementina ... Abbas non habeat quasi episcopalis iuris dictio requiritur auctoritas Papae ... immediati superioris ... quasi episcopalis iuris dict. ut notat Cardinalis et alii in ... ... Idem Cardinalis ... Covarruvias ... n. 9 et tamen infeudatio rescinditur per remedium restitutionis, cui locus fecit enormis ecclesiae laesio, ergo infeudationis contractus iure ipso ... alioquin si ab initio non valuisset nolo indigeret ecclesia beneficio restitutionis ... in principio, et ... minori ... C. de in integrum restitut. ... libertate, et ita ... ecclesiarum res in feudum ... iuris solemnitate. Sed respondendum in eo canone ... ecclesiasticarum feudum datum fuisse ... et necessaria ... debitorum, quod ... monasterium, et solemnitate debitam, quae Abbatis, et monasterii ... auctoritate ... et utroque interveniente ipso iure in feudatum ... et ideo ... per restitutionis beneficium ... enormis laesionis ... infeudatum monasterii ... eo ... ad eius ... consideravit ... quae ... minime defecit, eo ... immediatum ...

iurisdictio Pci, dicens eo ibi contestata causa restitutionis per tractatum 5 q. 4 ba [illegible] aliis alienationibus rerum monasterii non excepti auctoritatem [illegible] tare non patitur, sed necessarius sit assensus episcopi ex dict. cap. abbatibus, et aliis nuper adductis, tamen infeudare absque huiusmodi assensu res ipsius potest [illegible] tempore, quia infeudatio non est vera propria alienationis species, ut [illegible]

NC 4 extat feudorum tit. 2, et 6, et post glossam verbo pariter in dic. cap. abbatibus do [illegible] quiores, et notavit Host. [illegible] in dic. cap. ad nostram

Verum inter in ceteras difficultates, quae varie vexarunt tunc illa non levior est ea, quae statim legentibus sese offert, qualiter scilicet fieri potuerit, ut cum monasterio propter enormem laesionem restitutum sit tamen feudatario, vel nomine eius causa restituat nec etiam fructus eos, quos ipse percepit, ait enim Rex feudum suum monasterio redi dicens feudatario ita ut ipsum pecuniam iure recipiat, quam olim pro eo [illegible] fructus omnes praeterea habeat, quos percepit, qui eius fieri debent pro cultura cura et labore expediti enim iuris est restitutum cum omni sua causa fieri debere, ita ut fructus percepti in restitutionem veniant, l. quod si minor § restitutio, l. pater in 7 § 1. ff. minor. 40 § fin. ff. de minoribus, l. si propter C. de praediis minorum, ecclesiae quae iure minoris in restitutionem [illegible] Cap. 1 cap. auditis de in integrum restit. cap. 1 eodem tit. lib. 6. Qua ergo de re, ut dixi, sollicitati inter [illegible] mire sese torquent, et plures afferunt interpretationes, ita vero frequentiori eorum iudicio recepta restitutionem, de qua ibi loquitur Rex non fuisse ex ordinariis illis, quae minori, et ecclesiae enormiter laesis succurrit ordinario iure, quo casu, si intra quadriennium petatur, cum fructibus et omni sua causa restitutio danda est dict. l. quod si minor cum similibus l. fin. C. de temporibus in integrum restitutionis, sed extraordinariam potius, quae singulari, et speciali quodam iure solet Princeps concedit, quoties iusta accedit causa, quaeque contra est regulas stricti iuris, l. 1 § fin. ff. de quaestionibus, l. dicunt 27 ff. de poenis, et ideo gratiosa dicitur restitutio, in qua fructus percepti in restitutionem non veniunt [illegible] cum de Nestorianis C. de haereticis, id quod evincit alias ex verbis ipsius textus ib. et per multos post modum annos supposito fructus, in quo asseritur post multos annos fuisse restitutionem petitam, quae si ordinaria esset intra quadriennium peti debebat, nec ultra porrigi poterat. Cap. 1 de in integrum restitut. lib. 6 C. de [illegible] unica eodem tit. docet, et ita inter [illegible] Covarr. dic. cap. 3 n. 9 [illegible] in [illegible] et quid si [illegible] 2 § n. 79, [illegible] huic interpretatio quamvis veri [illegible] doctrina [illegible] tamen adaptari non potest [illegible] appellat [illegible] ex lata [illegible] huic causae accedit Rex [illegible]

Lex quae clausul[illegible] nisi [illegible], qu[illegible] exclusiv[illegible] [illegible] universitate pacto
pertinere [illegible] arg[illegible] textus in l. [illegible] de appellationibus [illegible] exclusiva
[illegible] gratia restitucionem [illegible] [illegible] quaerat [illegible] praedicta
[illegible] receperit [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Richard. in [illegible] inst[illegible]
[illegible] n. 4 [illegible]

N. 1

[illegible] omissis [illegible]
[illegible] Richard. [illegible]
[illegible] Rich. [illegible]
[illegible] decis. [illegible] procedere in feudi [illegible]
[illegible] fructibus [illegible] minor[illegible]
cum fructibus restituenda [illegible] in feudo tamen [illegible]
[illegible] Vasallus omnia restituere [illegible] servitia [illegible] et [illegible]
[illegible] domini erat, [illegible] paratus [illegible]
[illegible] occasio [illegible] feudi restitutio, et [illegible]
[illegible] et pro eo [illegible] et fide[illegible]
[illegible] quos percepit [illegible] ne [illegible]
[illegible] restitutio [illegible] in [illegible] feudalis [illegible]
[illegible] nisi propter servitia feudalia [illegible] vasalli [illegible]
[illegible] docet Cobar. tit. 3 variarum [illegible], et ita [illegible]
[illegible] debere fructus perceptos pro labore [illegible]
[illegible] de rei vindicat. [illegible]
[illegible] in feudo 39 [illegible] 49 [illegible] nec etiam [illegible]
[illegible] domino [illegible] sed nomine [illegible]
[illegible] quia [illegible] servitia praestet [illegible] fructus
[illegible] ex feudi natura [illegible] sed [illegible]
[illegible] ex [illegible] fructibus restituendis sit merito [illegible]
[illegible] suas possessiones, et villas, et [illegible]
[illegible] [illegible] eo [illegible]
minoribus [illegible] restitutio fieri debet [illegible] restituit [illegible]
vero [illegible] restituunt quatenus scilicet locupletiores facti [illegible] qua
si [illegible] restitutio l. patri 27 § 1, l. tutor 47 § fin. ff. de minoribus, [illegible] in
ecclesiis [illegible] praecipit [illegible] in [illegible] integrum resti[illegible]tu
[illegible] docet [illegible] ubi supra n. 9 Rich. [illegible] n. [illegible]
[illegible] hoc [illegible] adoptissimis filiis [illegible]

N. 2

Neque [illegible] debet, [illegible] post multos
[illegible] annos restitutionem petiisse, eo [illegible] parum
[illegible] potuisse arg. textus in l. [illegible] § [illegible]
multis in [illegible] litterarum obligationibus [illegible] tamen ecclesiae [illegible] quadri
ennii

restitutio in rege et Cod. et in dict. in integrum restitut. lib. 6. l. ult. C. de temporib. in integr. restitutionum, nec difficultatem soluit gl. ib. verbo post, quae multos post annos dum forte fuerit interpretatur, quae plura lustra sociis dicens non est ista Cod. ubi n. 4. 9. 3 regula pluralitatis, nec et multorum quoque annorum terminatiui spatium ad triennium nunquam redigitur. l. 27 § si multi tot ff. de arbitris, iuncta l. 23 § 1 C. de iudiciis cum quis tum longius temporis interuallum per aequiualentias [illegible] materiae, et iudicis arbitrium interpretatio recipiat, ut post Accursium notant Bartol. et antiquiores in dict. l. 27 § 1, tum etiam quod in feudis fuit quoque speciale est ut multum temporis pro triennio sit, ut hoc tradit tit. de feudo [illegible] tit. § 1 iuncto tit. 32 in principio versum deinde etiam eiusdem tit., quae interpretatio si forte displiceat auctoritate Fortiensis, qui in dict. Cod. nostra testatur uidisse se totum processum uniuersum causae illius, quae refert [illegible] et in ea petitum fuisse a monasterio restitutionem post decennium, putamus autem fuisse rationabilem formam causae adfuisse, quare restitutionis illegitimus intra quadriennium ex [illegible] ret arg. C. l. et 2 de in integrum restit. lib. 5 quia scilicet ille in re praelatus toto illo tempore praefuerat monasterio, qui res dicti ecclesiae suae in feudum concesserat, quo re uiuente de facto impediebat ecclesia, ut restitutionem peteret, arg. text. in c. si sacerdotes 16 q. 3 facta plures praelatorum mutatione postea ecclesia neminem habuit, qui uelit laesionem restitutionem postulauit, aut quod forte per iudicem stetit ne intra quadriennium peteretur, ut in Cod. ex parte de in integrum restit., notarunt Canon. et Immola in dict. Cod. ad nostram

N. 43 Quinto obstare uidetur text. in l. 2 de feud. in Quid speciem permittitur tempore ecclesiae libere in feudum concedere, igitur prohibitio non ad feudales rerum eccles. concessiones non pertinet, sed respondendum est non posse praelatum res ecclesiae quae nunquam fuerunt infeudatae, et ab ecclesia semper possessae de nouo in feudum concedere absque solemnitate et iusta causa, quod iuramento tenetur ad [illegible] de nouo non infeudare. R. Prae[illegible] consulto est enim infeudatio, ut praedixi, alienationis species, quae [illegible] si forma, et causis [illegible] expressis perficiatur, est res tamen prius [illegible] et ad ecclesiam reuersas posse alii infeudari sine solemnitate non obstante iuramento quod de non infeudando in [illegible] Rex fecit arg. Cod. ut supra de feud. Cod. in die ecclesiis edificandis, quod de noua infeudatione intelligitur, ut ex verbis text. constat, ibi quoque iuramento tenearis ad [illegible] non infeudare de nouo, de qua infeudatione loquitur ipse text. ibi, et ad te feudum [illegible] deuenire, feudum eius alii liceat tibi dare, quae plane [illegible] res infeudatas et ad ecclesiam reuersas per mortem infeudatarii alii [illegible] consi[illegible] et merito, quod enim res illae per feudi

semel fuisset cum solemnitate alienata, post modum ipsa sine ulla solemni-
tate alienari, res enim ecclesiae semel effecta alienabilis cum solemnitate
efficitur perpetuo alienabilis absque ea, ut docet Bictius [illegible]
s. decis. n. 6, et alii relati a Barb. dict. allegat. 95 n. 32, et multa
ex prioris actus sequela permittuntur, quae alias iure permitterentur l. [illegible]
§ scio ff. de minoribus. [illegible] simul l. [illegible] ad Velleianum tradunt, et ex ipsis
ita dict. cap. 2 Faghineus [illegible] Navar. de aliena-
t. rerum ecclesiae [illegible] Marcus Antonius Ingenius in practica [illegible] eccle-
siasticis q. 20 et q. 59 Barb. de potestate episcopi allegat. 26 n. 11 et 12
Sexto obstat text. in cap. Apostolicos 12 q. 2 ubi docemur nulli episcopo
licere alienare dimidia et paria sacrata nec tradere in feudum salaria [illegible]
[illegible] possessiones [illegible], et [illegible] acti fuerint [illegible]
[illegible] videlicet omnino [illegible], et emphiteutica tradit talia quae [illegible]
[illegible] qui vero aliquid ex alienat [illegible] restituere nec
[illegible] contractus dare, ut [illegible] anatemati [illegible]
quo loci [illegible] verba [illegible] omnino, quae facta [illegible]
[illegible] emphiteutica tradit talia quae [illegible] alienat
quae [illegible] rescindi, et [illegible] emphiteutices, ubi ecclesia
[illegible] in emphiteusim dare ad ecclesiae patrimonium [illegible]
[illegible] emphiteusis [illegible] ecclesiae [illegible] rescindi [illegible]
[illegible] ad [illegible] impuberes [illegible]
[illegible] emphiteuticus contractus rerum ecclesiae [illegible] respondendo [illegible]
[illegible] non ad iuris effectum, sed ad factum [illegible], quasi emphiteusim, quae de facto [illegible]
[illegible], facto quoque revocari [illegible] rescindi [illegible]
[illegible], ut probat si accipiendi [illegible] in [illegible]
docet Beduanus dict. tractatu q. 77 [illegible] n. 6, et nos [illegible]
[illegible] in cap. 3 n. 11 [illegible], quod vero in dict. cap. Apostolicos [illegible]
[illegible] alienare [illegible] nec tradere [illegible] ecclesiarum in emphiteu-
[illegible] significare thesauros, et
[illegible]
[illegible] aut [illegible] ecclesiae [illegible] notat [illegible]
[illegible] Graciani [illegible], et locus in quo res [illegible]
[illegible] de [illegible] 20
[illegible] ut ecclesia [illegible]
[illegible] notat [illegible] et [illegible]
[illegible] 7 [illegible] 32 [illegible]
[illegible] anuas, quae [illegible]
[illegible] mercedes annuas [illegible]

que est libera de xxtei f. me dicing. sbuyti l. 4 § fin. ff. de decretis ab ordi. ne fa
ciend. l. § ff. de off. assessoris, ag alijs a deductis a Prosonio de [illegible] ubi: ius ubo
sal. arij translatj loci diuersig habet significatj accipiyt, tam proprijs sub
Urbanis iuxta eccles. q potius, qui sine magno labore ab ipsis clericis dispo
sti, deaq sequitur tuns in q. dicgs. ib. f. pro agris, qui pero sine magna
cultura fructy ferre poss., ueluti silue, et tali. huius modi; id que co
ligi poe ex dic. Cap. Apostolicos ibi: nec alias rusticas possessiones uenu
dare que ubi [illegible] tarj ad ecc. immediate, et q rusticas possessiones, ut dicto
aud. Eleat re petere, et mijia [illegible] ad. q rusticas res pot. docet. et [illegible]
Balsamy in not. ad Rom. art. ad [illegible] in cog. qui [illegible] ubi etig de sala
rijs in eadem [illegible] tractat, Ant. tamq et [illegible] sup. loco ubi solo dic
a, subsituit solarij, que solaria, et onera, que edificator prestat [illegible]
solo, in quo edificat l. i. C. q. A qui potiores, l. 29 [illegible] ff. de legat. i. l. 13
si quis a nemine, ff. ne quid in loco publico, quasi ne eo iure prohibita sit a
lienatio eorum, que solo eccles. q [illegible], qui ex positis n [illegible] ibus [illegible]
ubis, nec nob. placet eiusd. latio. et
N.45 Septimo obstare uidetur tex. in Cap. per
: [illegible] de donationib. que modo ad hec facere [illegible] dim. sed ei uti [illegible] ex
positis, et inter pretatio p esset is ex his, que tradita sunt supra [illegible] 9 et
N.46 Denique sub prohibit. alienationis pignoris obligatio continet
ita ut ecclesiae res non possint obligari, ut [illegible] potec. ut pignori, ut aperti
mis. iuris testimonijs docemur Cap. [illegible] 20 q. 2, [illegible]
ead. 2, Cap. possessiones 20 q. 4, Cap. de pignorib. extra lig. aut abstrac
tat. aut [illegible] de sacrosanctis ecclesiis. facit. lex 22 C. de admini
strat. tutor. l. ult. C. de relo alienis, l. alienis l. 2 § eg. et [illegible]
ff. que res pignori, l. 7 § 1 ff. de rebus eorum 3 Caunis, qui uenig e tatis, ed pli
cat potestati quieres Cobar. lib. 2 uariar. Cap. 6 n. 1 Menochius de arbitra
rijs casu 171 n. 30, Cuiacius nouella 7 et Ant. Gomez in l. [illegible] Tauri
n. 43 Gutierrez, de tutelis 2 p. Cap. 21, et merito, nam cum pignoris [illegible]
eo sua natura illam legem accipiat, ut nisi sua die pecunia debita sol. uatur
creditori tradit [illegible] dis trahere, l. [illegible] ff. de pigneratitia act., l. 23 ff. de dis
tract. pignor. l. 1 et 2 C. debitorem [illegible] pignoris impedire [illegible] pro
dity [illegible], ut [illegible] mari [illegible] [illegible] prohiberet, ne
alioquin distractioni locum [illegible], et fueryt sine speciale sine gene
ralis [illegible] in l. ult. ff. qui potiores, l. 6 ff. quis in ema
numissi, [illegible] 6, q. eadem ratio prohibitionis intuito q
pignore [illegible], l. 17, C. de distract. pignor. [illegible] requi [illegible]
ditor in uno, et altero pignore, l. 2 C. de pignorib., neq. uel [illegible] bonis
in [illegible] q [illegible] neg speciali, potes., ib. obligare, [illegible] ubi diversa
[illegible] speciale, et generale [illegible]

specialis signatio ex ecclesie seu rubri beatri generalis, ingressio desgne
de rubri beneficio vocem non excludere nisi per aperta contraria [illegible]
[illegible] impoteat admitti [illegible] qui in clerici [illegible]
anteriori [illegible] excommunicationis [illegible] de electionib. [illegible]
res Barb. de locis, in communib. verbo pag. 130, nisi maius dicere, [illegible]
[illegible] fuisse ex Iustiniani Cesaris Institut. in authentica de non alienandis [illegible]
dente collat. qui illo speciale ipsa ecclesie [illegible] dixit quis
secularis a constitutione [illegible] per dispositionem [illegible] sacris canonib. contradicat
[illegible] speciali a dictis constitutionib. [illegible]

Ex his primo inter [illegible] 7

e [illegible]

et alia [illegible], neque priores res alienari possit, et pignori obliga
ri [illegible] ecclesie premissa canonica solemnitate [illegible]
[illegible] alijs [illegible] a dictis, at posterioris [illegible] res [illegible] alienanda
nec in primis tradenda, que ex suma necessitate, itaque non erit sufficiens
que habet necessitas, ut [illegible] ex [illegible] huius [illegible] nisi [illegible]
[illegible] necessitate urgente, quia verba [illegible] sacrarum [illegible] pignorati [illegible] ex sola ur
gente necessitate [illegible] permittit docet [illegible] n. 4, et [illegible]
res Covar. [illegible] variar. [illegible] n. 2, que necessitas [illegible] pauperis
nec frigore, seu fame pereant, et captivorum redemptio [illegible] hoste occi
[illegible], cap. aurum 70 [illegible] dicturus est dominus [illegible] potuisti [illegible]
fame emori, et certe et certe aurum habebas [illegible] in mini [illegible]
[illegible] et ibi ornatum sacramentorum redemptio captivorum, et [illegible]
[illegible] preciosa, que redimunt animas a morte, cap. gloria [illegible]
72, [illegible] sicut omnino [illegible] C. de sacrosanctis ecclesiis [illegible]
[illegible] divis [illegible] simulacra [illegible] gratia Dei ex [illegible]
[illegible] qui largitur erga pauperes [illegible] ultra dicit [illegible]
[illegible], cap. 3, et [illegible] Augustin. vasa dominica [illegible]
[illegible] iubebat propter captivos, et quamplurimos indi [illegible]
eadis [illegible], ut refert Possidonius in eius vita cap. 24, [illegible]

tis Dustem oriorq feciss et tati, et idzotas sin dictus gru. ... ciam diduxit dictq can anz aury 70, et cap... basasacra in pauperq erogabat obi mefa, et ... ply Dei expolirebat ne deesset pauperib eorq tacto alicubtra D Jeronimo in ei ... ad rustici q monacq refert et exornat, plurib. Cobarr d. ... 8

gitrua sa, et orna m ad cultq diuinq necessaria temere et sine hac summa necessitate pignori laicis et feminis in dic ... dari prohibetur, q huius modi res, cuj adracionj ... pertinet laicorq et feminarq manib tractari non debet, ... signa, ... pala, ... questam, ... Consecratione dist. 1, Petri Gregorius ... partitionum ... 3, in dice fenj esset ut laici sacerdotalia apud se haberet uestimenta, et uasa sacra, qa Deo oblatione fiut, et profanis usib applicarentur, ut constat canone ... Apostolorum, Danielis ... et ... paralipomenon ... 26, ubi Ozias Rex ... adolere incesum domino uellet, uestib q sacerdotis indui miserrime ... plaga Dni, et quadiu uexit Regni administrationem caruit, seorsumq ab hominum ... morte leprosorum miserrimam uitam traduxit ... Concilio Bracarensi 3 canone 2, ubi perpetue excomunicacionis pena, et deposicionis ab oficio infligitur ijs qui uasa, et ecclesiastica ornamenta scientes in profanos usus tulerint, longe etiam in decens erat, q feminis sacra uasa pignori obligarentur, cum in illis maius periculum esset, q ea atrectarent, ... Consecratione dist. 1 Concilio ... grauis ... propter impure itaq et nefarie atrectacionis periculum prohibetur pignori haec sacrarum rerum, que ministerio de seruiunt diuino nisi ... subsit ... qua interueniente poterunt huius modi res pignori dari docet ... archidiaconus in ... sacrorum ... Rebuan. ... tit. D. Tomas ... 100 de simonia ... ad quartum

Sed non leuis dificultatis hijs ingerit ... in ... 20 ... ad ..., ubi difinitum est ut si necessitas urgeat uasa ecclesie superflua ... alijs locis uenerabilib oblata ... cuilibet alij scilicet laico ... ergo si ad ... ex causa necessitatis ... et ... at q ita non sacra sed profana ... l. Julian. ... ad exhibendum nullo casu apud profanos et seculares homines esse permittuntur, et consequenter non poterunt pignori ... apud eos manere etiam si iuxtis ... causa. Sed respondendum est sacras res, que ad ministerium diuinum deputate sunt, si alteri ecclesie ... ecclesiastice ad usum diuinorum ... in eadem forma ... et aliena

si vero extra ecclesiam laica praemissa omnia ornat ad Dnum [illegible] et [illegible] ri [illegible] re si iuxta urgeat necessitas, et ita [illegible] fractas et [illegible] venditas de ecclesia eas [illegible] forma [illegible], neque [illegible] mai[illegible] in [illegible] tenus [illegible] sedati, ut testatur Ambrosius [illegible] officiis [illegible] a [illegible] amore [illegible] [illegible] docet [illegible] et [illegible] ubi [illegible] neque [illegible] tamen quibuslibet personis [illegible] forma [illegible] [illegible] posse neque enim in pignorat[ione] solemnitas illa fractionis, et [illegible] necessaria est, quae in vendit[ione] exigitur, et diversitatis ratio petenda est ex [illegible] iuris principijs, quae clarius statuit differentiam inter venditionem, et pignorationem, illa enim tradit[ione] facta dominium [illegible] transfertur, nec quod [illegible] penes venditorem remanet, quod [illegible] deinde et vendit[ionem] traditione [illegible] de [illegible] dominio, [illegible] transfertur, sed penes ipsum debitorem [illegible] de pignoratitia act[ione], et ita nulla ratione, cum pignoratitiu creditor eadem [illegible] utatur eodemque modo re pignorata atque [illegible] vendita, [illegible] pig nore utatur furti tenetur [illegible] ff de furtis, atque ideo, quia sacrata [illegible] cepit pignori, si ipsa reverentia obsequio ve non peccat, et sacrorum omni ne [illegible] dat [illegible] facto tacite, [illegible] in infamia furti, quod [illegible] [illegible] [illegible], et ipsa ecclesia, quae pignori dedit eum poterit compellere ut in honesto, et venerabili loco ea habeat reposita [illegible] cautum sit et religioni prospectum licet enim dixerim nulla alia ratione prohiberi huiusmodi [illegible] datas, nisi propter nimiam temerariae strictat[ionis] [illegible] [illegible] [illegible] facit licet quod non est licitum in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maxime cum Christianis hominibus, et fidei cultoribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] temerariae traditionis, at ita [illegible] manet obligari [illegible] personis necessitate exigente sub eadem forma et specie docet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible] in [illegible] Cap. [illegible] n. 3. N. 50

Secundo in [illegible] canon [illegible] in Cap. [illegible] [illegible] ubi decernit ministris ecclesiasticis [illegible] [illegible] dedi [illegible] nare et obligare alicui permittit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] munione [illegible] temere alienatum est ordinat [illegible] [illegible] [illegible] pignoratio [illegible] prohibetur. Illa enim [illegible] ministerij [illegible] [illegible] et [illegible] designat [illegible] calix et patena, et alia [illegible] [illegible] ministerij [illegible] [illegible] [illegible], et

et in specie quae divinis deserviunt officiis et bene quidque ibi ornamenta aut ministeria ecclesiarum [illegible] et sacrorum [illegible] cum innumeris alijs, quae hic referre [illegible] [illegible] nec [illegible] et [illegible] Cremata in dict. [illegible] licet munitur [illegible] [illegible], aut instrumento accipiatur [illegible] [illegible], et verba illa obligare proprius pignoris datum significat [illegible] verbo [illegible] obligationem [illegible] tamen cum obligari dicimus obligata [illegible], quae res quae pignori datur obstricta manet intelligitur ut [illegible] responso Antonini in l. si monumento 3 C. quae res pignori. si monumentum inquit Caesaris corpus [illegible] intulisti religiosum [illegible], quo facto obligari a quo [illegible] prohibetur iuris religione [illegible] in dubium [illegible] obligationis voce datum pignoris intelligi nullus dubitare potest cum rubrica sub quo iacet [illegible] suadeat, et iuris ratio facit [illegible] quia accepto [illegible] reditu [illegible] ceterorum ministrorum res ecclesiasticas immobiles, ut [illegible] possessiones distrahere [illegible] posse ne vasa sacrata, aut ornamenta pignori obligare docent [illegible] in rub. tit. [illegible], et sequentibus [illegible] ubi super

Sed nis [illegible] Alexandri 3 decretum in [illegible] 3 de pig nor. [illegible] ubi Rector ecclesiae calicem argenteum, et medietatem unius breviarij eiusdem ecclesiae pro sua necessitate pignori obligavit, et eius morte [illegible] ea minime redegerit mandat [illegible] quatenus filium [illegible] qui ex [illegible] patrimonij [illegible] obtinere [illegible] moneat, et [illegible], ut ea redimat, et restituat in cuius [illegible] supponitur calicem [illegible] argenteum, et medietatem breviarii utiliter factum [illegible] pro necessitate rectoris pignori obligari, dum heres filius [illegible] [illegible], et ecclesiae restituere, si enim [illegible] esset pignus [illegible] [illegible] heredis, et ecclesiae [illegible] res illas pignoratas a quocumque possessore vindicare, et repetere [illegible] 6 [illegible], [illegible] roris [illegible], cui [illegible] [illegible] res illas [illegible] [illegible] nomine ecclesiae servata solemnitate [illegible] pecunia mutuata [illegible] in utilitatem ecclesiae, [illegible] creditor [illegible] pignus retinere [illegible] donec [illegible] fuerit satis factum licet [illegible] habeat actionem [illegible] [illegible] res illas redimere et ecclesiae restituere [illegible] placuit Canon. [illegible] ex eo quae [illegible] creditori [illegible] petit [illegible] ecclesiae

s[illegible]

ecclesiae, quae ex mutuo Rectori dato non tenetur, nisi in eam versa fuerit in utilitatem ipsius redundasse, cap. 9 quod dicit dicto sub titulo de fideiussoribus, 6. dic. et tunc vero creditor facit tex. in leg. 1. de deposito tradit Fr. Chinus tit. controversiarum, cap. 72, Menochius cons. de arbitrariis casu 432, et tit. de praesumptionibus prius praesumpt. 5, Marc. Ant. Genuensis in practicabilibus ecclesiasticis q. 240 ita ne cum retinere de re ecclesiae pignoratas a se repeti potest, et propterea ex hac causa rejecta remansit ius directae actionis heredis ad luitionem, et restitutionem pignoris. Respondet etiam Gofred. in specie huius tex. ignorare creditorem res quas pro pecunia mutuo data pignori accepit ecclesiae esse, et ita ius pignoris constitisse, nec posse ab eo repeti nisi debito soluto, argumento legis et liberi consequenter ff. de ver. sig. da. Respondetur ibi in 2 sed haec expositio est contra quod ex verbis textus non colligitur eo renuntiatio iuris fundamento, quod ignorantia creditoris non potest facere, ut ius pignoris constituatur in alienare in praeiudicium Domini l. 2, et quasi sponte Cod. si aliena res pignori data sit, et sequitur ex ignorantia creditoris rei ecclesiae non potuerunt pignoris nexu subiici in ipsius praeiudicium, quod maxime patet, cum tres ecclesia sit creditor, ius habebit res pignoratas retinendi donec sibi debitum solveretur in dicta ecclesia et liberum pignoratarium possideat ad defensionem, quod deinde evictionis ... et alieni non ut habeat iure exceptionis Domini tradit Panor. ibi in 7 . . .

Quare his solutionibus reiectis et omissis aliis antiquioribus traditis nisi quae feliciores extiterunt credimus quae insurgunt, quae verba necessitatem praebuit dubitationi ... absolut. et primo respondet Rectorem rei illius ecclesiae non debere ... facere non potuisset, cuius rei inutilis pign. ... dic. cap. 1 de pignoribus. Sed de facto pignori obligavit, et licet posset tunc ecclesia agere contra creditorem ad repetitionem maluit tamen heredes convenire Rectoris, quam contra ipsum creditorem actionem instituere, cum creditor nullo modo redderet, nisi suum recuperaret, argumento Cap. ... ad audientiam ... dua et ... Et aliis ... solut. ex quo ulterior, et receptior posterior ut sic ... cum pietatis promptissimitate non sui ... sed patrimonij tunc di res ecclesiae pignori obligat, vel ut pro refectione domo quae ruinam minatur fuerit in ... hec obligatio ipso iure nullam habeat vires, et ideo in electione ipsius ecclesiae est rem a creditore vindicare, ut in dic. Cap. ... cautum est heredes compellere solvi, et pign. luat, et restituat ecclesiae, ut in dic. Cap. expressum decidit, quod sic exponunt ... Cardinal., et Panor. ibi. Gregorius Lopez in l. ... tit. 3 part. 1 . . . 2, sed ut nihil intactum in ea ratione relinquam.

quid per dimidium breviali colleg. dei 3 intelligat brevitur perscrib mutur, et sane breviarium cartulas, seu brevia significat quae rationes et nomina ecclesiae inserta exigit, ut in l. si C. de conveni. d. fisci debito rib. l. 3 C. ne a pgratione l. ult. ff. de peculio et quae uenius et de quo utrumque importat, quo ceremoniarum, ritus, officiorum ordo, et psalmorum legibus contine batur, quae laminis argenteis, et aureis tegebatur, praesertim liber eug. qui in missa producebatur a diacono, ut videri est adhuc in pleris ecclesiis, et proinde tegti pretiierat, ut in pian. medicta eius clari posuit, quia indu a psal. probat neque officiorum divisio erat, neque olim uariis digti nque bab tur uolumini ob in salteriis, tractaris, legendariis, colectariis, ut extat ex Bonifacii vilogutini epist. ut mitite mihi de pergamino pano ad unum lectionarium perscribendum, eratque officium primis temporibus lon gissimum, quod Gregorius prim. et 7, ac Innocentius 3 contraxerunt propter res symas, et reipublicae christianae negocia, quae eos a legenda officii diu turnitate retrahebant, et inde dictum breviarium, ut scribit Rodulf. In gressit ff de observatia canonum quia, quod postea in omne ecclesiae usum transit docet Cronius. ff 2 observationum c. 12 ~

n. 53 Sed cum alienatio respecti sic ubi etiam prohibeat Sed dimium solemnia sacra tacere non illa non retinet tr. ne alias ecclesia detrimentum pateretur l. iul. § ult. C. de sacro sanct. ecclesiis, Co bruar. in pr. ingetis, quae hesint brevitis dicitur etiam, et sane, ut alienatio rata, et utilis sit duo simul occurrere debet, causa scilicet, et solemnitas quivinc 2 vagi 2 concretis de his, quae fiunt a praelatis concilii. ff. in 6 clem. et e eod. ff. Stra uagg. de gbicione de reb. ecclesiae l. 1, et 2 ff. 4 q. part. 2, Cobarr. ubi supra n. 2 ita ut si enim causa fiat alienatio omissa solemnitate irrita fiat, de beatitudi ecam ut utroque enim simul exigitur, ut ex dictis huius colligitur facile textus in c. si res alienum, l. 2 3 in principio ff de reb. eor. l. ob aes C. de praed. minor. Fachineus ff 30 trouersiarum C. 3, Ricius in praxi ff de alienat. rerum ecclesiae decis 1 n. 3 ubi plures probare renuit Bonorum decisiones similiter si ne causa, etiam sola solemnitate celebreta alienatio nulla est ipso iure, nam sicut solemnitatis de fectus alienatum vitiat ita enim defectus causae praesertim, cum minorem requirit tam in initatis alienatio illa, quae sine iusta causa celebrata est, sicut si ob falsam causam esset inita dic. l. si manet l. C. de praed. minor. docet Alv. In nostro conati n. 7, quidquid dissentiat gla in d. c. si ne vbs praefatudo ibi tamen nobilis effectus solemnitatis, ut in dubio faciat praesumi causam praecesisse adeo, ut ecclesia incumbat onus probandae causae deficientis, Cobarr. d. c. n. 2 in f. =

n. 54 = Causa quae alienationi locum facit quadruplici fieri dici solet necessita tis utilitatis, pietatis, et inutilitatis, ut deducitur ex capitul. 2 ff. C. g sine q. 2 ... observulus C. 6 ... C. 70 ... 7 ... 2 ... super glt ... autem ... Legum C. ... ecclesie ... n. 7,

Illustrissima de iustitia disputat q. 4 n. 2, sed necessario eliminetur ad duas
species referri necessitatis, et utilitatis, et ad unam tantum utilitatis, ut notat
... nisi forte aliquid faciat, ut melioris prospici-
at, dic. cap. 7, et ea dubii questione apprehendi ... ex eius de utilit-
ate, et ergo eiusdem utilitatis ... alienationis ... ecclesiastici
... ut se liberet ecclesia a necessitate ... pretatis
... et deinde utilia cum inutilibus permutet ...
bet, quae iudicis decreto, exemplo rei minoris alienatae ...
celeris semper debet iudicis decreto, ... minoris ...
in casu ... solemnitas ... in ... intrinse
... subscriptio clericorum sufficit, ut in ... aliis tractatibus
satis in cap. ... in 6 ... auctoritas in ... in 6, et
in dicto ... alias ... permutare ... sufficit in cap.
precarie ... cap. precarie 44, ... permutat ... alias ...
... sufficit ... cap. ... placitum exigit ... cap.
n. 74, ... de ecclesiis aedificandis ... canonicis ... ut ... variat
rerum ecclesiasticarum alienationis separationis ... diversitate procedit etiam
solemnitatis diversitas. N. 55

Alienatio itaque rerum, quae ad mensam episcopalem per-
tinere ... habebat, ... ad
... necessitate ... collegii ...
... quas alienatas ... debe-
... fecerint, cap. ... in 6 ...
... in praxi decis. 24 n. 2, ... alie-
nant res ecclesiae ... de bonis ...
... in bonis feudalibus, cap. de feudis ... Gratian. dis-
ceptationum forensium cap. 449 n. 13. Et cap. ... de ecclesiis aedifi-
candis, cap. ... n. 74, ... auctoritas episcopi sufficit in alienationibus
rerum mensae episcopalis ... decretis ... N. 56
tradidimus in repetit. ... n. ... n. 11, 13, et 16, ... de consensu
... dissensum.

Ut alienatio vero rerum, quae ad ministrationem perti-
net ad Capitulum ecclesiae Cathedralis ... quas tractatus
fiat a Capitulo congregato ea forma, ut quisque ... proponat ... ca-
nonicis ... idonea ... omnium ...
... in cap. ... et in ... 6, et licet ...
... tractatu ... notat ... in decalogum
cap. 6 n. 7, ... recepta ... dic. cap. 7 n. 1, et ...
libet tractatu publica ... debet scribi, ... fol. ... n. 27 post trac-
tatus

debet adhiberi assensus dict. Capitulj, post assensum omnium subscriptio quae dehis
quae fiunt a praelatis, licet a multis credatur receptum sit sufficere subscriptionem
sedis, et tabellionis Gilchenius in auctentico quas actiones num. 6. C. de sacrosanctis
ecclesiis tandem accedere debet episcopi autoritas, qui praesente capitulo huius res
alienatur dict. Capitulj, numero ex diritretius episcopi assensus in alium episcopatum relata
e Gracian. ubi sup. n. 10, qui ex causae cognitionis decretum ... non debeat
argum. legis c. § in primis ff. de rebus eorum Reduarum lib. 3. q. 4, quae autoritas non transfer
tur ad Capitulum sede vacante licet alias contrarium regulariter observetur consuetudine
Capituli, quae dimanat tale, et obedientia Capitulo de tribus neq. ad vicarium episcopi generalem
nisi specialiter ei committitur, argum. capitis ult. de off. Vicarij lib. 6 docet plenissime
latis Barb. de potest. episcopi allegat. c. 4 n. 16, quod omnes solemnitates illustrat
Cabar. ubi supra ... et ut proinde superuacuae sint solemnitates, quae
proscribuntur in auctentico hoc ius C. de sacrosanctis ecclesiis neque etiam necessaria e
rit autoritas Regis hae cum tunc desideratur cum aliae solemnitates non fuissent ad
hibitae. Strabagg ... et ipsa sola per se sine alijs solemnitatibus
sufficit et sicut sufficerent solemnitates solae super recensitae
57 Nec dubitabit si dixeris in his alienationibus videri assensum primatis
ex plorari in c. huiusmodi § et sine necessitate 10 q. 2, c. nulli 39 et 49
quoniam ea forma antiquis canonibus praescripta postea fuit antiquata
iuribus qui loco primatis episcopum substituerunt neque etiam necessaria e auto
ritas ciuilis Principis conlibet lib. c. 2 eodem ubi nos late diximus neque
obstat textus in cap. 1 de rerum permutatione, nam cum ibi permutatio cum Principe
fieret debuit adhiberi assensus Principis contra habetis neque etiam obstat textus
in c. precariae 4 10 q. 2, c. precarie 44, ... non omissa sobrietate
glossa fin. ibi et alia traditur. Cremata rei ponderis potest ex canone
Regum regibus permittere, ut autoritate praestent alienationi rei eccles
iasticae magis quadam dissimulatione quam ... ipsi Rege mag
na potestate sibi vsurpare ... in rebus ecclesiae distrahendis dissipatis ecclesiae bul
lis Patritio ... si effrenatam hanc potestatem moderaretur fuerimus di
cendum, et licet utcunque canon precariae a Graciano scribatur in concilio
... cuius a...an extat ubi usque canonis ta... inuenimus
in concilio Meldensi anno 345 sub Sergio 2, et Carolo Iuniori Franc
orum Rege ..., ex quo posteriori colligitur ... nec commutat ... quiex
tat apud Gracianum in dict. c. precariae 4 ... quidem ... inueniatur
ut ita necessaria ... confirmatio ... c. 33, qui loco ...
... Regio substitui sine assensu ...

Alienatio uero rerum patrimonialium quae a buono rectore regitur dignitatis uel rectoris ea quae ad eos pertinent cuius auctoritate alienatio valebit re-
spectato capitulo [illegible] ex [illegible] in [illegible] gratia
in [illegible] supra a regimine alienatur uel rerum hospitalium [illegible] auctoritate [illegible] fue-
rit erecta episcopali [illegible] debet [illegible] cognitio [illegible] postea tractatus subscrip-
tio et assensus [illegible] qui [illegible] fraternitatis in loco solito ex [illegible] alienationi rerum ecclesiae
creatae realis, quia solemnitates necessariae sunt in aliis [illegible] fraternitatibus cuius sine [illegible]
auctoritate [illegible] instituta [illegible] ea quae [illegible] l. [illegible]
ciuitatis [illegible] docet [illegible] Alienatio denique rerum
monasterii [illegible] subiiciatur [illegible] requiritur [illegible]
[illegible] tractatus, et monachorum assensus Clementina [illegible] si autem abbatis
[illegible] tractatus [illegible] subscriptio, et [illegible]
[illegible] auctoritas praelati iurisdictio, quasi episcopalis [illegible]
[illegible] regularium [illegible] non obstante hac rerum alienatio
ualere restricta ab Urbano [illegible] reuocatis priuilegiis a praedecessoribus reli-
gionis [illegible] notat [illegible] alleg. [illegible]
nostri textus

finis huius materiae

tt. 6.º ~~Licet~~ Armz[illegible] 114

Novilissima et utilissima tractatio de iudicib[us] in utroque foro ecclesiastico et seculari in causis appelationum requi[sit]is distinguam[?] [illegible]

446

N.º 1

[illegible] [illegible] [illegible] caputura [illegible] donant[illegible]

Tractatio hec frequens in iudicialib[us] disceptationib[us] e[st] [illegible] que [illegible]
[illegible] decret[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] genera
[illegible] ab inferiori iudice ad maiorem superiorem omisso medio superiori pro
vocare n[on] licet, sed ad proximum superiorem gradatim apelatio interponenda e[st], que
[con]clusio adstruit[ur] ex c[apitulo] anterior c[apitulo] placuit 2.ª q. 6. c[apitulo] [illegible] 6 q. 3.ª c[apitulo] duo si
mul de oficio ordinarij c[apitulo] [illegible] [illegible] legati c[apitulo] si duob[us] 7. c[apitulo] [illegible] 54
c[apitulo] dilecti 63 c[apitulo] significavit de apelationib[us] c[apitulo] super questionum § porro et §
[illegible] c[apitulo] [illegible] de oficio delegati c[apitulo] [illegible] c[apitulo] [illegible] de legatis
[illegible] § finali c[apitulo] [illegible] 10 c[apitulo] [illegible] arbitri [illegible] de oficio delegati tt.º c[apitulo] 2.º
[con]suetudine eodem tt. c[apitulo] Romana 3.º c[apitulo] a [illegible] de apelationib[us] in
6.º de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] § si quis l. imperatores
ff. de apelationib[us] precipimus [illegible] addicta [illegible] eodem [illegible] et [illegible]
qui pro via [illegible] l. 5.ª ff. de apelationib[us] [illegible] autentico de apelationi
b[us] § in [illegible] colat[illegible] 4.ª [illegible] de iure [illegible] [illegible] tt.º 25 part 3.ª docent antiqui
ores omnes [illegible] Bar[tolus] [illegible] in [illegible] [illegible] c[apitulo] dilecti, et alia tradit ex
[illegible] practicarum c[apitulo] 4.º n[umer]o 3 Petrus Gregori[us] [illegible] [illegible]
[illegible] c[apitulo] 2 n[umer]o 33, et sequentib[us], et tt. particionum tt.º 26 c[apitulo] 3.º [illegible]
[illegible] 3 q. 2 Richardus in manuductionis ad practicam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tt. 20 [illegible] [illegible] Scacia in tractatu titu de a
pelationib[us] q. 7 a[illegible] 3 ~~[illegible]~~ [illegible] in practica 1.º tomo [illegible] 6 in proemio n.º
43, et plures [illegible] [illegible] relatos ab [illegible] [illegible] [illegible]

N.º 2

[illegible] regule ea e[st] ratio [illegible] apelatio interponat[ur] [illegible] gravamen per
inferiorem iudicem illatum porrigat[ur] et [illegible] [illegible] c[apitulo] [illegible] 54 c[apitulo] [illegible]
[illegible] cum alijs de apelationib[us] et [illegible] causa remedio apelationis [illegible] c[apitulo] [illegible]
[illegible] 2.ª 6. l. prefecti ff. de minoribus [illegible] apelatio in [illegible] superi
oris [illegible] [illegible] iudici [illegible], ut tradit P. Gregori[us] [illegible] [illegible]
[illegible] c[apitulo] 2.º superior debet [illegible] iudex qui [illegible] iudicis [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] c[apitulo] anterior 2.ª q. 6.ª [illegible] de apelationib[us] n[on]
[illegible] par, aut inferior c[apitulo] [illegible] [illegible] in 6.º c[apitulo] Romana de ape
lationib[us] eodem [illegible] apelatio enim [illegible] [illegible] superiori [illegible], ut [illegible] [illegible]

nat Rinaldus dic. cap. 26 cap. 9 litt. a, quia superioritas, et autoritas nulla a minori in maiorem, nec pari, in parem, ut ex insinuat cap. de apelationib. cap. cum inferior de maioritate, et obedientia cap. inferior 21 distinct. cap. innotuit de elect. l. minorum de minoribus, l. nec magistratus ff. de arbitris l. ille a quo § tempestiuum ff. ad Trebelianum notat Sto. Gregorius ut dictum tit. cap. ultimo litt. e adeo ut nec ualeat consuetudo, ut ad minorem, et ad parem iudicem apeletur nec de carere, et pactum partium consistat, quia contrarius totius apelationis est, ut post gl. ubi officiali indic. cap. imputamus notant ibi scribentes, quia iura totius nec pactum nec consuetudo mutare possunt l. ubi ita donatur ff. de donationib. causa mortis l. cum precario ff. de precario nisi consuetudo parem, vel minorem fecerit in eo casu apelationis maiorem, ut obseruauit Jo. Andreas in dic. cap. romana a minori ergo iudicio, in maius tribunal alcendum est, sed superior iudex in causa apelationis adeundus est, non autem a minores, aut pares iudices apelatus deferri defert. Sed superior hic dicitur iudex proximior immediate cius deceisus sententia quispiam conqueritur et prouocat nec apelatur ad superiorem omiso medio, et quidem merito ne partes magnis uexentur dispendiis, sed earum fauoribus, et expensis parcatur potius dic. cap. anterior § illud etiam ibi, et homines propter minimas causas magnis fatigentur dispendiis, ut forsitan totius litis estimatio ad sumptus iudiciales insufficeret 2a q. 6 cap. super questionem § porro de oficio delegati l. precipimus C. de apelationib. et ut medius iudex inuri dicatur contemptus arg. cap. 2 metropolitani 2a q. 2a unicuique enim sua debet seruari iurisdicio aliis ecclesiastici eius dicitur ordo cap. peruenit 9, 11 q. 2a docent Oliarg. ta 6 p. de apelationibus n. 3 Sto. Gregorius dict. 15 cap. 3.

N.° 3 Sed tradita regula turbat textus in cap. si duob. 7 de apelationib. ubi probatur apelatio ad superiorem omiso medio interiecta ualida est ibi enim duob. coram episcopo litigantib. alter ad metropolitanum alter ad audientiam Pontificis super eadem causa apelauit (quod recte fieri posse ostenditur in cap. Rainaldus cap. 7 a Cuiacius de testamentis tit. ult. C. de apelationib.) et ille qui ad metropolitanum apelauit ad diem apelationis ueniens se ad eum apelare proposuit tacito, quod aduersarius eius ad Pontificem apelauerat, quia metropolitano citatus nec uenisset, nec responsale misisset uinculo fuit excomunicationis ab eo innodatus, et decidit tenere excomunicationis sententiam ex eius contumatia promulgatam nisi metropolitanus cognouerit eum ad sedem apostolicam apelasse. Ex quo decreto expresse deducitur apelatio a parte coram episcopo litigante omiso metropolitano ad Pontificem interposita rata, et ualida est igitur gradatim ad superiorem proximum apelatio interponenda non esse potest omisso medio, ad alium superiorem perueniat apelationis causa deferri. Sed respondendum est superiorem regulam procedere respectu inferiorum prelatorum inter quos seruari debet ordo potestatis ut quisque gradatim ... causa soluendi grauaminis inferiori immediate illati in tantum ad apelatio Pontificis pertinere in ... iure ... Pontifex ex quauis ...

ex bis parte legitime probetat ab oppressis, ut eius authorita
te defendantur, et ab oppressionibus redimantur Cap. solicitu
dinem [illegible] §4 de appelationibus Cap. siquis 4 Cap. om
nes § [illegible] Cap. ad Romanam 6° Cap. ad Romanam 2°
Cap. dico 2° 2 q. 6a ingg juribus, quibus Regimen hoc
circa appelationum jus Romanae sedis defer
tur propter primatum, quo in universa
ecclesia habet Cap. 2 de translat. episcopi
Cap. in novo Cap. quamvis 21 distinct. Belarmi
nus tomo 2° de Pontifice Cap. 17 Azor de [illegible] mo
ralium [illegible] Cap. 11 [illegible] designatur hoc exacti
ssima disputatio petenda est cuius primatus
ratione supremus omnium Judex est, cum toties iudicat
Cap. cuncta 9 q. 3a et a nemine ipse iudicatur Cap.
nemo eadem 9 q. 3a docent late Belarminus
dicto 2° Cap. 26 Suarez tomo 4° adversus [illegible] exe
~~[illegible]~~ Andream Cap. 4°, et sequentibus, et addi
re poterit omissis medijs ad quos appelatio
immediate deferri solet Cap. solicitudinem 4 de
appelationibus Cap. antiqua 23 in gl. de privi
legiis dic. Cap. ad Romanam 6, et 6 2a q 6a exornat Es
cacia tit° de appelationibus q. 1a an. 46 cuius pontificia
potestas ad causas etiam laicorum extendit., quae agitan
tur in terris [illegible] sede [illegible] quo ad temporalia
dic Cap. si duobus § denique [illegible] de cuius [illegible]
Cap. licet ex suscepto de foro competenti [illegible]
dinis in repetit. ad dic § denique num. 2 cum ergo Pon
tifex, ut pote supremus iudex omisso [illegible] possit
legitime legitime provocari merito potuit pars illa
in dic Cap. si duobus omisso metropolitano ad Pontificis
audientiam appelare, et excommunicatio ab ipso lata seiu
te [illegible] ad Pontificem appelasse non teneret quamvis enim
metropolitanus in suffraganeorum suorum subditos [illegible]
in appelationis jurisdictionis habeat Cap. pastoralis
de officio ordinarij Cap. 1° de officia legati Bar
bosa tit° 1° de jure ecclesiastico Cap. 7 n. 1, et sequen
tibus, et de potestate episcopi allegat. 126 n° 6 cum aliis

Covarrubias practicarum cap. 9 n. 2 Cevallos de cognitione per viam violentiae q. ... disputat
... de quo tamen ad Pontificem per appellationem de causa ipse cognoscere debet cap. ut nostrum
§ 6 de appellationibus iunctis his traditis a Covarrubias dicto cap. 9 practicarum, si tamen appella
tionis ad Pontificem delatae ignarus metropolitanus fuit excommunicatio ab eo lata
tenent neque cum adeo, ut possit immediate proximus appellationis causa deferri deberet
cap. 9 in principio etiam § debet de appellationibus, immo iure potuit coercere unum existi
tia a tribus eius quasi contumax cum eo parere noluit cap. 2 de iudiciis cap. fin ... ut
lite non contestata Covarrubias in cap. Alma mater 1 p. § 9 n. 4.

Haec iure Pontificio procedunt nam iure civili inspecto Prin
cipi omisso medio provocari non potest l. 1 Imperatores 21 ff. de appellationibus
... addictus 3 o iunctaque ... eodem adeo ut si omisso medio ad ipsum appella
ri contingat appellationem ... sed ei ad quem interponere debebat remitti debet
dicta l. Imperatores § ... Vasquez ... dicto cap. 2 litt. ... cuius ... minus
ratio non inelegans est quia imperator in quem ... plus ... potestatem suam ... tulit ... l. ...
ff. de constitutionibus § sed et quod principi instit. de iure naturali ... neque ... libe
ra ... non debet nec ordinariis iudicibus iurisdictionem adimere maxime cum gravio
ribus de ... negociis ... nec adde additur in ... instantia aperit ... paucis ex
... casibus quos nos casus de corte appellamus ... late Covarrubias practi
carum cap. 3 papa autem a Christo Domino ... ne mini quid ... debeat
... cap. 2 de translatione episcopi cap. ... distinct. et cum omnium patrum ... aterit
cum omnibus praelatis in eadem iurisdictione concurrit, eo quod habet non per communicationem seu le
gem ... ab alio, sed a Domino acceptam cui ob eximiam hanc potestatem, qua in ecclesia
aliis praecellit privilegium hoc competit, ut omissis mediis addire ipsum liceat redit ...
... universitatis Rebuffus de privilegiis scholasticorum privilegio 164 quem refert
et sequitur Ceballos dicto cap. ... iure tamen regio (civili in hac parte antiquato) omi
sso medio ad ipsum Regem appellari potest l. 20 tit. 23 partita 3 ... iure ...
... Domini oppidorum ex legitimo titulo habeant ius appellationum tamen eorum sub
diti poterunt omissis dominis locorum ad quos iure appellatio interponitur ad Re
gis ... Curiam aut Cancelarias appellare l. 1 tit. 1 l. 14 tit. 20 lib. 4 recopilatio
nis observant Covarrubias practicarum cap. 4 n. 9 Gutierrez practicarum lib. 2 q.
cap. 42 Buenas de iurisdict. tit. 2 cap. ... n. 3 ...

Sed superiori doctrinae acriter refragari videtur ... in ... super gestionem 278 porro de officio delegati ubi si delegatus Pontifi
cis causam alicui subdelegaverit (quod iure facere potest cap. pastoralis 28 cap. final
de officio delegati cap. cum causam, quae cum multis aliis de appellationibus Covarrubias
... variarum cap. 20 ... de arbitrariis q. 54 Moneta de commutatione ultimarum
voluntatum cap. 5 n. 54 cum pluribus sequentibus) pars oppressa non potest ad Pontificem
appellare sed ad delegatum si modo is aliquid de iurisdictione sibi reservavit adeo, ut

nullo modo de legato omisso ad Pontificem provocari possit, igitur nec a Pontifice omisso medio appellatio interponi potest 2° quod nuper tradidimus, cui difficultati duobus modis satisfacimus 1° si tex. innuus tex. in dic. § porro dum ad delegatum, et non ad Pontificem provocandum esse decidit accipiendus est textus de appellatione ordinaria quae gradatim interponitur ad superiorem immediatum iuxta tex. in dic. cap. dilecti, et alia Iura supra n. 1 adducta non vero excludere illam, quae ad eum de Pontificem omissis mediis interponi potest in signum supremae Iurisdictionis iuxta tex. in dic. cap. ad Romanam dic. cap. si duobus. 2° respondemus in eo Iure nobilem rationem scepticam contineri, quae generalis habet, quod appellatio in hac specie ad Pontificem interiecta inanis, et frustratoria in dicta eum apostolicum Iudicium ad quod appellans pervi appellatione currit in persona delegati illud referentis cap. sane et 2°, et cap. de officio delegati, modicum ab quod laboribus, et sumptibus habeat, quae ratio sive forma in dic. § porro ibi causam poterit difinire, ut parcatur laboribus, partim, ut exponitur explicant Ireneus in dic. cap. dilecti n. 25 Panormitanus in dic. § porro n. 6 Scacia de appellationibus q. 5 n. 64, et licet appellatio in hoc casu non ad Pontificem omisso delegato interposita non teneat, ut ipse Pontifex dicam causam cognoscat tenebit tamen, ut delegatus, sub delegans de ea cognoscere quae ad [illegible] per indicies aliud ipsum provocandum esse, ut probat in hac specie explicandus tex. in cap. cum te dsulis tex. de officio delegati tradi Scacia dic. q. 5 n. 96.

6° Sed nec credo tu iatus cat ex difficili tex. in cap. cum Bertoldus de sententia et re iudicata ubi a sub delegatis omisso medio fuit ad Pontificem appellatio interposita, ut statim ibi aff. dictus servius ucem ad nos appellationis emissit. igitur etiam casus, quo delegatus Papae alteri subdelegat causam ad Pontificem omisso delegato potest legitime provocare. difficultas haec adeo gravis dissolvit Iuris Pontificii § 16, ut proxa ponendam multis ices adiens distinctiones, ut trat ex tradidit a Panormitano in eo tex. hinc reliquis omissis dimus distinctio adhibita inter delegatos Papae sub delegatos, et inter legatos seu ad tempus citra Papam subdelegati, in quo a delegato Papae appellari delegato non intrantum adiens appellatur non ad Pontificem omisso medio ut statim § porro dic. cum te dsulis cap. de legatus in 2 de officio delegati, sed a subdelegatis alicuius inferioris Pontifice potest omissis mediis ad Pontificem ipsum ad dici. et in hac specie procedit dic. cap. cum Bertoldus diuersitatis ratio, quia delegatus Papae gerit personam ipsius eum Iuris dic. 2 in habeat Iure proprio sed delegatus dic. cap. sane de officio delegati ideo cum appellans habeat iudicium Pontificium paratum in persona delegati sub delegatis non debet a dici ipsos ad ipsum Pontificem appellare, quod ergo quisit habet ante oculos, at in alio, in dice inferiore a Papa, ubi delegatus cessat haec ratio etiamsi fit legatus Pontificius, quin sub delegaverit non legatus ordinariam Iurisdictionem habeat

No. 6

cap. 2 de officio legati in 6. Ancor 2a. 3e moralium tom. 3 cap. 32 et 4a, et cap. 27 quest. Cesar de ecclesiastica ierarchia lib. 1 3e disputat. 3 § 2 n. 2 et sequentib., nec ita immediate representat personam papae sicut delegatus cum eius iurisdictio uti potius ordinaria sit in persona ipsius radicata. docent ex hoc in dicto cap. cum Bartolus n. final. Gratus in dicto cap. dilecti n. 29. Scacia dict. q. 1 n. 69 ubi et etiam delegatus inferioris totam causam subdelegare aliis non potest cap. super questionum § si vero de officio delegati cum causam de appelationib. l. a iudicibus de iudiciis l. 69 tit. 4 part. 3 iunctis traditis a Covarrubias tom. 3 variar. 4 cap. 20 n. 10 vel superior potest tamen articulos causae, qui iurisdictionem requirat subdelegare quoad fine examinatio testium, ut in dicto cap. cum Bertolus ibi ipsi ab delegati testes super predictis articulos receperunt, et ibi probant Ancarranus Panormitanus n. 19 idem Ancarranus in clementina 1 n. 4 de officio delegati. Covarrubias dict. n. 10, qui aliter dicit quot cum Bartolus accepit a cuius interpretatione superiorem resolutionem pie temere dissentere Cogimur.

7 [illegible] Cui doctrinae nobili subiungitur exceptio in cap. si cui 10 de officio delegati in 6, nam licet uterque sit a subdelegato, non in contum ad delegatum appelatio interponenda est non ad Pontificem, hoc iure procedit si delegatus impeditus non sit nam si cum interponitur appelatio delegatus excomunicatus mortuus, aut aliter impeditus sit tunc ad Pontificem deferenda est appelatio, ut traditur in dicto cap. si cui cuius exceptionis ratio in eo canone exprimitur, ne absolutionis suecura expectando illius praeiudicari litiganti in causa, ius denito prorogari valeat, ex quo dicat ibi Ancarranus n. 1 Dueñas tom. 2 de iurisdictione delegat. n. 32, qui ait si delegatus ad quem erat appelandum absens sit longinqua distancia a sede apostolica poterit appelari ex regula cap. 2 ibi in longius peregrinari. de procuratorib. in 6 l. licet 15 ff. de arbitris in quantum est longa absentia iudicis sufficiens esse impedimentum non solum ad eius excusandum amore iudicandi, sed etiam ad iurisdictionem in alium transferendam. fac. textus in cap. cum plures vel propter ibi et alia iusta causa. De officio delegati int. traduntur plures relati ab Barbosa in l. si longius n. 1, et 4 ff. de iudiciis. Nec obstat textus in cap. 1 de suplenda in sexto ubi ex comunicato episcopo iurisdictio non devolvitur ad archiepiscopum licet immediatius superior sit, ergo in dict. delegato ex comunicato iurisdictio non devolvetur ad delegatum ac sub inde ad ipsum appellatorum non poterit via omissa solutio quae ibi visa cui ipsis respondeo, ideo in eo textu episcopo vinculo excomunicationis adstricto iurisdictio ad archiepiscopum transferri quod translatio haec iure concessa non est, ut ibi textus verba dicunt illa cum non inveniatur a iure concessum. archiepiscopus enim nisi in casib. iure expressis nullam iurisdictionem exercet in suffraganeos subditos, quis suffraganeus eius eisit metropolitica subiectus cum pastoralis officio ordinarii iunctis traditis a Covarrubias practicar. cap. 9 n. 2 Barb. tom. 1 de iure ecclesiastico cap. 22 n. 51, et sequentib., et de potestate episcopi alegat. 28 n. 6, et sequentib.

tra ait Panor. in c. si quis § in 40 de foro comp. et ratio quia tamen ratio non viget in delegato respectu delegantis, sed potius contraria Barb. dic. allegat. 226 an. 1° usque ad L, et similiter episcopo excomunicato, qui a superioribus prela tis provocare debet c. Cp. 3 Di. de appellationibus in 6°, et nos postea tradimus, appellatio non ad archiepiscopum, sed ad Pontificem intergeniti, quoquis enim quod supe riore immediatus impeditus est, eo omisso ad superiorem sequentem provocat dic. c. si is cui tamen Archiepiscopus in hoc casu non immediatus superior debeat in telligi, cum ad eum propter excomunicatus episcopi iurisdictio non transferatur dic. c. 2° supplenda in 6° ita apperte sentit glossa ibi verbo ipsius, et in c. 1° de off. ficio Vicarij quamquis contrarium probavit Ancarranus in dic. c. si is cui. N.ro 8

Preterea superius traditis refragari videtur textus in c. an tiqua 23 vers. in omnibus de privilegijs ubi scribitur Patriarchis quatuor Constantino politano scilicet et Alexandrino Antiocheno, et Iherosolimitano privilegium competere, ut omisso medio, ad eos possit appellari, ergo privilegium hoc super vacuum Pontifici tributum esse diximus non signum superme iurisdictionis, et potestatis, si et alijs comunicatur, sed respondendum est Patriarchis privilegi um dumtaxat datum intelligi in causis suarum provinciarum, ita ut in ipsis cum necessi tas exegerit possit ad eos appellari, ut verba dic. vers. plane significant ibi in om nibus autem provincijs eorum iurisdictionis subiectis ad eos cum necesse fit provocetur. Ac proinde nil derogatur Pontificio Iure non autem privilegium specialiter a Pon tifice his 4 Patriarchalibus sedibus merito fuit concessum, ut significat textus alioquin si non omisso medio ad eos appellaretur nullum profecto haberent privilegium contra principium eius de textu in privilegia renovantes docent Innocentius Hostien sis, et Barbosa ibi n° 1 et 2° et Gregorius lib. 9 sintacmatum c. 9 n° 6 Scacia dic. q. 7.a n° 104 neque aliud suadent postrema huius canonis verba ibi salvis appellationibus ad sedem apostolicam interpositis que ex ab omnibus umiliter defferendum, quis pro ut caveri videtur ad Pontificem nullum appellatus deferri o misso medio non accipiendum sunt taxative ita, ut impediant, quod etiam 4 Pa triarcharum iuste appellatio omisso medio specialiter sedatur, et si nec Doctores ducti Butrius, et Cardinalis ibi n° contrarium existimaverint, quos citat sequitur Henriquez lib. 10 summe c. 4 § 3. Verum huius tamen textus conciliatur cum c. cleros 21 distinct. et c. acriter 22 distinct. in quibus traditur Romanam Antiochiam, et Alexandrinam tantummodo ecclesias parrochiales appelatas, et habitos fuisse Apostoli Be tri sedes consulendus est Barb. in colectanea ad dic. c. cleros n° 10 et sequen tibus, eiusque tractatus illustranti de Barb. lib. 1° de Iure ecclesiastico c. 6, et de potestate episcopi 1.a p. tit. 3 c. 1°, Cesar de ecclesiastica ierarchia 2.a p. disputa tione 4.a § 8 Speroni. N.ro 9

Verum de Pontificia potestate in iure appellatus abunde satis disseruimus. Despiciamus de iurisdictione inferiorum prelatorum ....

his ordo praescripsit, ut a archidiaconis Abbatibus, Archipresbiteris, et
alijs similibus episcopo subiectis ad eundem episcopum appelletur C. Romana § 1 C.
Romana § 1 de appellationibus in 6 et ad eius Vicarium generalem docet
Scacia dic q. 2 n. 52 sicque ipse per C. pt. solet episcopus provocari, et si in
eo interfuerit dummodo non ut episcopus, sed ut canonicus interesit C. a
Collat. 11 de officio delegati in 6 iunctis quae tradit Scacia dic q. 2 n.
5 et n. 120 ast a Episcopo a Vicario tamen generali eius sive diffiniti-
vam sive interlocutoriam Sententiam tulerit idem episcopus appellari non potest
dict. C. Romana in principio C. si ... 4 in fine de officio de
legati in 6 nec aliter consuetudine introduci potest C. 2 de con-
suetudine eo quod tamen cum uterque unum et idem tribunal constituat
merito metropolitanus non episcopus appellatur neque ab eo de quo
se ipsum appellatio interponatur dic C. 2 dic C. Romana
notat Sa ... de matrimonio disputat. 29 n. 9 ... de bene-
ficijs ... C. ... n. 22, quod praxis per receptum fuisse accepimus
quamvis a sententia interlocutoria Vicarij generalis ad episcopum appe-
llari ... plures relati a Narbona in tractatu de appellatio-
nibus a Vicario episcopi ... n. 75, et 76 a Vicario tamen cum eo cui cog-
nitio causarum in certa parte dioecesis mandata est appellatio ad episcopum in-
terponitur, ut post gl. ... officiali in clem ... et si principaliter
rescriptis, et gl. ult. in dic C. 2 observant Cofarruvias practicarum c. 4
n. 5 Sanchez plures referens dic disputat. 29 n. 10, et ratio est, quod Vica-
rius foraneus delegatus Iudex est cui non Iurisdictio mandata, sed potius cogni-
tio de pluribus causis in certa parte episcopatus committitur, et ideo ab episcopo
mandante non ad superiorem appellandum est arg. l. ... in principio ... qui-
et a quo nisi episcopus non simpliciter cognitio causarum commissa,
sed Iurisdictio sua in certa parte dioecesis ipsi mandat natura ...
et delegatus Iudex episcopi sit non episcopus, sed superior ille
provocabitur, qui ab eo dum episcopo erat provocandus arg.
dic. l. 10 § 1 hoc enim casu Vicarius iste a generali ... dis-
criminatur, quod ex ... et forma mandati pendet, de qua, ubi
non constiterit semper episcopus provocandus est docuit erudite Re-
verendus Barbosa dicti ... § 1 n. 229, quidquid ...
... Geronimus ... animadversionum C. 1
...us fundamenta ... Barbosa de potestate episcopi allegatione
ord. 94. n. 25 Narbona dic. ... n. ...

Sed tradi ... hanc

reddit dificile, sequeris consideratio nam recusato Vicario generali episcopi recusationis causa coram eodem episcopo proponitur Cap. si unquam de officio delegati in 6. Si recusationis, et appellationis eadem videtur ratio, ut probat text. in cap. super eo 12 de appellationibus ergo etiam appellationis a Vicario interposite causa coram episcopo expedienda. Sed respondeo quod etsi inter appellationem, et recusationem nil interesit ubi eadem ratio invenitur dic. Cap. super eo (de cuius concordia cum Cap. postremo eodem titulo de appellationibus agit Barbosa in eo textu n. 26 per totum) in hac tamen re diversa est causa appellationis, a causa recusationis, quia non eadem sed diversa potius inter utramque ratio cernitur illa scilicet, quod appellatio a iurisdictione ... ciat maiorem in eo, ad quem appellatur Cap. anterior 26 2 q. 6 cum aliis supra adductis, a Vicario, ad episcopum appellari non debet, quia in utroque una eademque iurisdictione dic. Cap. Romana de appellationibus, eodem titulo recusatio vero persone recusate coheret, et ad sui decisionem diversitatem personarum non vero iurisdictionis exigit neque maioritatem, ut testatur glossa ultima in dic. Cap. si unquam idcirco de recusatione Vicarij episcopus cognoscit cum hic non eadem, sed diversa persona revera sit nisi recusationis causam episcopus ... quoque cernat, tunc enim de illa cognoscere non poterit, sed ad arbitros ... dum e Cap. suspicionis 39 de officio delegati, Cap. cum specialis 61 de appellationibus, et argumento Capitis si a iudice delegato 14 de officio delegati in 6, explicant post dic. glossam ultimam Ancarranus ibi notabili 3 Francus n. ultimo Barbosa allegat 54 n. 249 in episcopo tamen recusato, hec distinctio locum non habet, nam enim Vicarius generalis propter suspitionem episcopo obiectam reddi potest suspectus sive recusationis causa eius cernat sive non Cap. insinuatione de officio delegati ... meri enim potest ne in ... episcopi tractatur docent post glossam ibi Abbas Siculus Panormitanus n. 2 Felinus n. 2 Germonius titulo 2 animadversionum Cap. 24 ibi interpretatur l. ultima in fine C. si quacumque preditus potestate cui ... tus etiam et Barbosa dic. l. a fe n. 229.

2

Ab omnibus ita prelatis inferioribus episcopis appellatur ab his vero, et eorum Vicarijs generalibus ad Archiepiscopos appellatio interponitur Cap. si tota 6 q. 3 Cap. 1 de officio legati Cap. licet 12 de officio ordinarij Cap. Romana de appellationibus in 6, nam appellatur ad proximos immediate ... de ferat Cap. dilecti 66 cum aliis de appellationibus merito ab episcopis archiepiscopi provocatur cum hi maiores iudices sint et proxime illis precedant sunt enim archiepiscopi principes episcoporum Cap. cleros 21 distinctio Cap. 2, et ... Gregorius ... sintagma ... ta Cap. 44, et hec iurisdictio adeo archiepiscopo defertur, ut etiam in causis in quibus episcopi ... iurisdictionem exercent archiepiscopus debeat provocari Cap. 3 et 8 de ... de appellationibus ... tionis, in quibus institutio nullibi fere observatur nec in Francia nec in Hispania ... regionis ... ut docet Covarruvias practicarum Cap. 4 n. 2, ne tamen iurisdictio hec archiepiscopi ... letius fieret certis fuit limitibus circumscripta imprimis ne possint episcopi ... in diocesi suffraganeorum officiales constituere, et etiam pro futuris causis per appellationem ... ... dis

nisi aliud de consuetudine obtineat ... de officio ordinarij in 6° moneta de commutat. ultimarum voluntatum cap. ... n. 2 ... cum pluribus sequentibus, neque in dioecesi suffraganorum ... in causis appellationum Iurisdictionem exercere se improvisa civitate et dioecesi nisi sibi aliud de consuetudine competat in hac ... ut ... eodem tit. in 6° Caesar de ecclesiastica Ierarchia ... disputat. ... § 2 n. ..., et quamvis prior ... tulerit episcopus, et postea in archiepiscopum promoveatur de appellationis causa cognoscere poterit propter maiorem Iurisdictionem, qua nunc praeditus est, si tamen ei exceptio obiiciatur, opponatur, ob id, quod in prima instantia ipse cognoverit merito, ut suspectus recusari poterit atque ideo non solum se ... faciet, sed debebit ... causam alii Iudici ... dare ... praetor ... de iuris dict. ... ult. ... de testibus, addendus est Robertus ... rerum Iudicatarum cap. 19 ... Scacia dic. ... q. ... n. 26. et haec etiam doctrina locum habet in causis in quibus Iurisdictio episcopi a Pontifice fuit excitata, nam adhuc ad archiepiscopum appellabitur cap. licet ... de officio ordinarij notant plures relati a Cebedo collectanea ... ad decretales. Latissimus uagari hic campus de excitatione iurisdictionis episcopi ... mutat. in delegato, sed otium mihi ... sophia ... nunc deficit ideo ... ra non ... uide tamen si cupias plura, quae de hac re scripserunt Azor ... moralium ... cap. 54 Menochius ... de praesumptionibus q. 26 Moneta de commutat. cap. ... n. ... cum pluribus sequentibus, Zenedus q. 34 practicarum per totam.

22 Verum haec, quae de appellatione ab episcopo ad archiepiscopum deferenda diximus ualde euerti uidetur ex decisione cap. omnes 36, 11 q. ... ubi decernitur sententias ab episcopo latas perpetuo stabilitatis iure firmari adeo ut non liceat negotium retractare, quod illorum deciderit sententia quibus non obscure significare uidetur non posse archiepiscopum in Iudicio appellationis cognoscere, an sententia ab episcopo lata corrigi debeat necne, et consequenter ipsius a sententia episcopi non prouocari ... nuper aderuimus, sed respondeo in hoc decreto sicut in cap. quicumque q. 35 eadem causa, et ... privilegia Theodosii Imperatoris ... militatis gratia, ut inquit ... in cap. ... necessitatem de Iudicis, et ut magno prosequeretur honore episcopos concessit eis, ut extra ordinem inter laicos cognoscerent eorum causas dirimerent, quo casu sententiae illorum sita perpetuo stabilitatis iure firmantur, ut nec appellationis remedio possint retractari ceterum privilegia haec ad controversias ecclesiasticas non pertinuerunt, ... per ... appellationis ad archiepiscopum deferri debuerint.

23 Superiori etiam resolutio turbari uidetur ex cap. si metropolitanus 6 q. 4. ubi si causam criminalem episcopus agitandam audire distulerit metropolitanus ad sinodum proximam referetur in qua, quidquid concordi episcoporum iudicio definitum fuerit immobile permanet, quae decisio ostendere uidetur a sententia episcoporum iura appellationum subiecta esse, sed respondendum est in eo canone a sententia episcoporum appellationi ius ad archiepiscopum non transferri, quia propter negligentiam ... ei ... ab ... et sinodo prouinciali ... data, quo casu si quaestio concordi Iudicio episcoporum decidatur adeo debet ... et ... metropolitanum appellans audiendus non sit ad Ponti

tifice appellatio prohibita non intelligitur cum salua eius autoritate, per quem fieret ubi de remouenda appellatione tractatur nec uos turbent textus in cap. 1° et 2° eadem 6a q. 4a in quibus prouocari uidetur hoc casu requirendum esse Iudicium alterius metropolitani uicini, ergo in dicto cap. si metropolitanus ad sinodum prouincialem causa sua illa deferri non debuit quoniam in his iuribus ideo ad metropolitanum uicinum quem deferretur, quia quia provincialium episcoporum suffragia disidentia erant, quo casu ipse legitimus causa 4 Iudex erat nisi concordi Iudicio omnes in unum irent scilicet tunc enim locus est sententia dicti cap. si metropolitanus, ut eo casu metropolitanus adeundus non sit.

10 / 24

¶ Ab archiepiscopis, et metropolitanis Iudicibus appelatio ad Patriarcham seu primatem interponenda est cui illi subiecti fuerint docet Scacia dicta q. 2a n° 97 a primate uero seu Patriarcha prouocatur legatus, qui precellit immediate primati, quique ordinariam habet in iure appellationum potestatem Pontificis immediatam cap. 1° de officio legati adeo, ut et possit omissis mediis ad eum ab inferioribus appellatio interponi, quia Pontificis uices gerit dicto cap. 1° et ita sicut et appellatio ad Pontificem omisso medio interponitur cap. si quia in 6° de privilegiis, et ipse etiam omissis mediis potest adiri, currit etiam cum quo cum Iudice ordinario, ut de qui ad eum appellat est Iudicium legitimum prouocasse intelligitur Scacia q. 7a n° 283. Sed traditioni huic obiicietis textum in cap. primates § 2 q. 2a, ubi agitur per primatem a ciuili Provinciale prouocatur igitur non ad legatum debet appellatio interponi, sed respondendum est illum textum procedere eo casu, quo episcopus accusatur de criminibus depositionis scilicet expositionis, et ab iniuria illata per primatem appellatio interponitur, quod ut planius percipiatis ueliter ad uos nunc dicetis, quod et si causae criminales episcoporum pene depositionis exigentes Iudicio Pontificis terminandae sint cap. 1° cap. Augusto cap. licet cap. inter. de translatione episcopi cap. maiores in principio de baptismo cap. discutere 6° cap. dudum q. 3a q. 6a at causae discuciendae sunt in provincia eorum per metropolitanum dicto cap. discutere cap. 1° de Iudiciis cap. episcopus presbiter 11 q. 3a cap. si episcopus 16 q. 6a cap. siquis a proprio 2 q. 6a § cap. 2 et 2, 6 q. 4a aut per primatem dicto cap. primates, et ad Pontificem remittendas, ut ipse aut sententiam proferat, aut latam proferendam mandet, ut probant dicta iura sic intelligenda docent Berous in cap. 1° de Iudiciis n° 69 Barb. de potestate episcopi allegatione 112 si ergo primas aut metropolitanus iniuriam irrogauit circa causam processu potest appellari ad Iudicium ~~Sinodi~~ Sinodi Provincialis dicto cap. primates, quod singulari iure receptum uidetur, ut Iussu legatione, de Pontificis antequam causa bene instructa ad eum remittatur.

Hec tamen potestas abolita hodie est in causis grauioribus episcoporum ex noua constitutione Tridentini sessione 23 de reformatione c. 5 observat Barb. ubi proxime allegato deniqué Pontifex appellatur, quod legato Pontificis mulius superior ipso Pontifice notat Scacia dicta q. 2a n° 99 loco allegato ¶

[illegible]

(11) Atque tradita locum habent in Iudicib. ordinariam iurisdict. habe
tib. non in delegatis Iure n. praescriptum est, ut a Delegato Principis semper provo
cetur, dum sit ipse Princeps c. ab Arbitris de officio delegati in 6. l. fin. ff.
qui, et a quo l. unica C. qui pro sua Iurisdict. l. praecipimus 32 C. de appell. ex
ornant late Scacia dicta q. 17 a numero 14 sive Iudex iste fue da
tus sit sive eidem Iurisdictio a Principe mandata sit
Scacia ubi proxime n. 13 et 20 nam quamvis Principis delegatus ipsius per
sonam gerat, et eius Iurisdict. fungatur c. sane de officio delegati, et ideo ab illo ap
pellari non posse videretur, quia tamen Princeps superiorem habet ex vi supremae
potestatis, quam habet, quae semper reservata intelligitur, et quam licet maxime ve
lit privato concedere non potest, ut testatur Bartolus in l. prohibere § plane ff.
quod vi, aut clam recte ad eundem Principem appellatio a beneficio etiam delegato interpo
nitur, nec obstat textus in § anterior 20 § illo vi siautem 2 q. 6 quoniam
eius decisio tanquam antiqua reservanda est, quia iam antiquata est, et abolita est, ut bene
servat Post Bartolus in l. 1 § si quis n. 9 ff. de appell., Scacia d. n. 13. In de
legatis tamen inferiorum traditio haec servari non debet, quinimo non omisso medio
ad delegantem, ut scilicet a iudice dato semper appellatio ad Iudicem delegantem inter
ponenda sit dicitur textus et auth. l. 2 § si quis l. Imperatores 21 ff. de appell. l. ult.
C. de Iudiciis dict. l. praecipimus. dict. l. unica. At Iudice vero cui mandata est iu
risdictio, illo omisso medio provocatur, qui provocaret ab eo, qui mandavit iu
risdictionem, videtur superior immediatus Iurisdictionem mandantis, d. l. 1 § 1 ff. quis
et a quo discriminis ratio est, nam Iudex datus solum a delegante recipit notionem, seu iu
dicandi munus, non vero Iurisdictionem l. 5 § 1 ff. a Divo Pio [illegible] re iudicata, et ide
o ab illo, qui eum dedit semper superior maneat recte ad ipsum tanquam imme
diatum superiorem provocatio interponitur, Iudex vero cui mandata iu
risdictio mandantis Iurisdictionem utitur, et illius locum subit l. 1 § quin tam
l. 3 ff. de officio eius cui de [illegible] uterque Iurisdictionem eadem persona intelliga
tur, sequitur a delegato dicta ab ipso mandante, [illegible] non ipse sed superi
or erit provocandum nec separari ad eorum appellatio interponatur, docent [illegible]
[illegible] de Iuris dict. C. 8. Osua[illegible] [illegible] controversiarum C. 23 litt. d.
ubi plures alias differentias inter hos Iudices refert.

[illegible] tamen differentia inter Iudices da
tos, et eos quibus Iurisdictio mandata est aperte evertere videtur textus in l. 2 ff. qui, et a quo
ubi traditur a legato proconsulis appellandum esse proconsulem, et tamen Legatus
ab ipso proconsule mandatam habet Iurisdictionem l. eum praetor 12 § 1 vers. is quoque
ff. de Iudiciis l. legati 13 ff. de officio procon. Consulis, ergo quoad Ius appellandi nulla in
ter hos Iudices versatur differentiae ratio. Quem nodum, ut solvamus omissis va
riis interpretationibus traditis ab Osualdo lib. 20 controversiarum cap. 7 litt. 6. et
donata interpretatione Solveamius variarum cap. 46, quae plane litteram textus
offendit

expedit vere respondem, ideo iudici a legato Proconsulis appellatio interponi ad Proconsulem, quia licet ab eo confirmata data sit iurisdictio legato, post quam tamen semel data est propria eius dicitur iurisdictio, cognicio l. ff. de officio eius dici legati, et ideo Iudicem dare potest l. legatus ff. de officio Proconsulis, dicit quod praetor § l. qui singularis iure in legato Proconsulis observatur, ut testatur Fachineus lib. controversiarum cap. 45, et plures alii quos citat Osualdus lib. commentariorum cap. 23 lit. C, qui et alia singularia in legato observari affirmat dict. cap. 3 triplici litt. n., et ita legatus Proconsulis ordinarius Iudex non delegatus est, ac proinde cum propria iurisdictione utatur potius quam sua, quamquam Proconsulis iudicat, recte ab eo ad Proconsulem, quam ad alium appellatio fit, idque ex eo confirmari potest, quod iuxta iuris regulas appellatio a litigatoribus ad eum interponi debet, qui alios a Iudice dubito de iure suo ... est l. eum § l. ff. de re iudicata, legatus autem de iure dubitans Proconsulem consulere debebat. l. solent vero legatos ff. de officio Proconsulis, et ideo ad eum appellatio deferenda est docuit me Cuiacius lib. observationum cap. 2, et Zasius lib. 2 ad edictum Pauli in l. et quae ff. de iurisdict. l. § si quis ff. de appell.

Cum vero delegatus Pontificis causam subdelegaverit, si totam iurisdictionem in subdelegatum transtulit, a subdelegato ad Pontificem appellatio interponi debet, at si aliquam de iurisdictione sibi reservavit delegatus ipse provocari debet. Cap. super questionum § porro de officio delegati cap. si delegatus in eodem tit. in 6. ratio apro xime traditis principiis deducitur, omissis aliis rationibus traditis ab abbate in dic. § porro non semel quoties delegatus subdelegando causam aliquam, et etiam plures aliquid sibi de iurisdictione reservat, Iudicem totam dare videtur in quem solum iudi cii munus transfert, et ideo ab eo recte ipse tanquam superior provocabitur dic. l. l. ff. quis, et a quo. si vero delegatus ipse, sive in pluribus causis, sive in una in subdelegatum totam transfert iurisdictionem recte dicitur mandare iurisdictionem, ut pro prio inde non ipse, qui fit aequalis cum subdelegato iuris censura intelligitur sed superior appellabitur dec. l. a. § l. docent Franciscus in dic. cap. dilecti n. 30. et Menocha in dic. § porro quarat. in civili etiam foro observanda erit decissio dic. § porro, et si utrumque Ius in hac parte differre docuerit Fachineus lib. 2 contro versiarum cap. 76. tunc enim delegatus aliquid sibi de iurisdictione reservare videtur cum suas vices committit donec revocet. Sive enim pro parte, sive in totum vices suas committat virtute huius clausulae videtur aliquid de iurisdictione sibi reserva re ideo ... ad eum appellatio tunc defertur dic. cap. si delegatus vero ad eum, quod locum habet sive ante sententiam diffinitivam sive post eam appellatio interponatur, ut manifeste pro bant dic. cap. si delegatus vers. ibi, etiam si post sententiam, quae non ad proxime immedi ata sed ad hunc casum referri debent, ut bene notant Frecius ibi n. 7 Dominicus n. 9, et ratio est, quod cum revocandi potestas ad iurisdictionem pertineat. l. Iudicium solvitur ff. de Iudiciis delegatus eo ipso, quod hanc retinuit aliquid de iurisdictione reservasse censetur Scacia dic. q. 6 n. 35 et cum executionem sententiae totam sibi reservavit delegatus

de ipsis delegatis; ibi t qui ex eo q ipsi qui utrum sedeant, ipsi delegatis totas causas committere sola s. exeqt. exelut. sibi reservata cum ius reservationis sub re aliquid de iurisdict. sibi retineat, et ideo ad eum appell. q dyē ngu ibi delegatus totas causas committit reservata execut. seq. de legato Iurisdict. retinet per quas seq. exequi potest Cap. significasti Cap. in litteris de officio delegati docent Abbas in dic. § porro n. 3 Franc. et Dominicus ubi supra &c.

rc. ...

Plane etsi regulariter a sub delegato non interponitur delegans appellet non nisi tamen ex capitulis seu non a subdelegato non delegatus sed eius superior provocatur nisi sit plures iudices ubi unica causa deleget, et duo ex illis commisserint aliis in totum vices suas ipsique subdelegati ab altero delegato, qui non subdelegavit in causa procedant, et ab eo delegatis simul appellatio interponatur non delegati sed primus delegans provocandus cum si duo de officio delegati in 6 nisi et si inspecta persona sub delegatorum videretur potius appellatio interponenda ad delegatos ex dic. § porro, hac tamen negligit, etsi duo sint et non excedant, et potius attendit persona unius delegati, ut respectu illius ad Pontificem delegantem provocatio interponatur, idque eam ubi valet, quia iurisdictio delegata dignior est subdelegata Cap. praeterea de officio delegati, et quoties in una causa concurrunt plures iudices diversa iurisdictione fungentes illa, quae dignior est praeservatur quo ad appellationem l. 32 in fin. C. de appellat., et quo ties in una eadem persona concurrit iurisdictio delegata, et subdelegata, ut probatur ex accipiendo dictis in Cap. super questionum § si vero de officio delegati, et ab arg. probat textus in Cap. q indubijs de sacrat. ecclesiae, et q alias in absurdum laberemur, ut ab equali delegato ad equales delegatos appellaretur l. 2 § siquis de appell., explicat post alios quiores in dic. Cap. si duo. Scacia q. 5 n. 36 confirmat, et sic in praxi Iubet nos, ac rebiter admonere quoties in una causa concurrunt ordinarius, et delegatus Iudex appellatio non ad superiorem ordinarij servatur dignioris iurisdictionis delegatae ad delegantem interponenda veluti si in quisitores haereticae pravitatis, et ipsius simul in causa procedant, quo et aliis exemplis utitur Abbas in dic. § si vero n. 5 si magistratus secularis, et ecclesiasticus simul de causa cognoscant appellatio ad ecclesiasticum deferenda, ut docet Bartolus in dic. § si quis n. 13. Si etiam a subdelegato non in totum appellatio interponatur ex eo, quod non admittit exceptiones excludentes defectus Iurisdictionis in delegato sub delegante tunc non ad hunc delegatum, qui iurisdictionem habere negatur, sed ad primum delegantem pars, quae se laesam affirmat, provocabit ne alias appellans appellando ad eum quem Iurisdictionem habere negat contraria dedicere videatur Cap. si a sub delegato 4 de officio delegati in 6 ubi latius ratio firmatur textus in Cap. sollicitudinem § 4 de appell., Molina de Iustitia tractatu 5 disput. 21 n. 6 Scacia q. 7 n. 6 alius denique casus huius exceptionis proditur in Cap. is cui de officio delegati eodem libro, quem non late discussimus supra n. 1 tractationis nostrae

Quomodo dic. regula Pontificis decreta sint, ex genere q. og. nra requi

veritus evertit, et 2º ad eius q. et p. dit. txt. in Cap. referente 7 de eod. dis., quo Iure a

Archidiaconi auct. interposita fuit ad Metropolitanum omisso Epo immediate

proximo, ad quem de Iure interponi debebat Cap. Romana §. de appell. in 6º iunctis amob.

traditis. unde n. 9 agnovit difficultatem q. ... post huius modi in c. dilecte 6º de appell.

... ligaccia tradit q. licet appellatio omisso medio ad superiorem interponi non debeat

si tamen interposita sit ipso iure valet, nisi executio in competentia ... obiecta fuerit, eam

que opposita inutilis decernetur appellatio, et causa ad eum Iudicem remittetur ad quem Iure inter

poni debuit, et hac ratione appellantis Iudicium in specie illius textus comprobari ... tenuisset

quod non fuit abiecta executio ... alioquin si abiecta fuisse utique cognoscere non po

tes, quam ... in veritate probavit Panor. in eo textu n. ... pro ..., et ...

novem, alio etiam modo hunc canonem ..., ut scilicet eius dict. genera

liter non accipiat, sed restringat ad consuetudinem praescriptam in illis ... consuetudini ... nullam ... tamen ... Archiepiscopo sermonem instituat

Pont. ... seu specialiter de Archiepiscopo ... cuius ecclesia de consuetudine praescripta

appellationes omissis mediis suffraganeis petebat, ut significare videtur textus in dic. Cap. Ro

mana §. 2. interpretatio haec non absonans ad ... textui ... licet consuetudine induci non

potest, ut minor, aut par Iudex provocetur, tunc evertatur appellantis ... dic. Cap. Roma

na in principio Cap. 2. de consuetudine in 6º quia tamen potest consuetudine ... iuris ..., ut

appellatio gradatim non inferatur, sed omisso medio Iudice superior provocetur, tunc circum

... et accedentia talia ... appellationis ... dic. Cap. 2. docent Panor. ... Scaciae ... n. 93 —

C Ex quo dict. praeterea textui in Cap. significasti 3. ... novi operis nuntiat., quo ab

officiali Parisiensis Archidiaconi ad Metropolitanum omisso dioecesano Epo ... fuit

appellatio interposita, quam difficultatem agnovit etiam ... ibi ... ad Senonensem ... tamen

... , ut nos eius expositionem ex traditis pro interpretatione dic. Cap. referente pe...

... arbitrantur dicimus, itaque q. et si iure communi omisso Epo ab inferioribus ...

Metropolitanum non rite appellatio interponatur, tamen consuetudini legitime praescriptae ...

... potest Metropolitano iurisdictio acquirit ita, ut vere ... omisso

Epo ab eius inferioris ... Metropolitanum adeat in causa appellationis, quia consu

etudo potest legitime introduci ... non subvertatur ... appellationis, quae superio

ritatem duntaxat ... Iudice, ad quem appellatur sit non autem petit eum im

mediate ... eius Iudicis de cuius sententia ... quiritur, et provocat, sed

... accidentalia appellationis in quo consuetudo operari potest dic. Cap. Romana dic. Cap. 2.

ad quam consuetudinem referri debeat dic. Cap. significasti ... decidit appellationem

ab ... officialis Archidiaconi ad Metropolitanum interiectam fuisse, igitur licet

Epus in causa appellationis requiratur ... casu, quo appellatis ... subiectis appellari contingat

tamen aliud consuetudine admitti potest iuxta textum in dic. Cap. significasti, quem sic expo

nit ... in dic. Cap. dilecti ... post huius modi Hostiensis in repetitione ad hunc

textum n. 4, quem et alii secuti sunt ...

10
N. v. 10

Hoc circa vide, quod cum duo aderant, alter, si nescit, quae de Judices in causa appellationis requirebatur in foro seculari, iure nostro pertinebat, et quidem ordo praescriptus est in eis legibus, hodie non servatur, sed in unaquaque provincia et Regno diversus. Et nitque olim antequam Juris civilis appellationes sublevarat, et a magistratu municipali alio ve Judice in dato provocaretur Praesidi provinciae, si loqui L. C. de appellat. a Praeside Principem adde yeduerat. L. ob pro consulibus C. eodem tit., quod si sibi nullus praeses Provinciae et ad Romanos magistratus attinebat, ibique ad Perfectum urbis. L. eam appellatio 23 C. de appellat. Romae autem a Praetoribus Perfectus urbi appellabatur, L. si quid 27 C. eodem tit. a Perfecto autem ad Principem vero provocabat, docent Vinnius § 2 in institutionibus § 7 a quo reliqua, quae ad hanc rem pertinent, petite. Haec Jure civili observabantur. Jure vero nostro Hispano aliter se res habet, nam ab ordinariis Iudicibus supremae praetoria vulgo a Cancillerias appellationes deferuntur, exceptis causis minimis, quae olim usque ad 20 milla maravedinos L. 1 tit. 46 lib. 4 recopilacionis usque ad 20 millia nominatim usque ad 30 millia ad appellationis ad praetoria civitatis, villae, aut oppidi illius defertur, ut celeriter expediatur in praedictis vero supremis praetorijs controversia, a fine accipiunt definitivam judicaturam a prioribus, ut tit., et 2a expectata supplicacio autem 2a ad Regem deligari nisi in causis arduis, quod omisso medio ad Praetoria Regia quis velit appellare ubique judicatus sit cum Rex omisso medio licite appelletur. L. 2 tit. 10 lib. 2 recopilacionis. L. 4 tit. eodem tit. L. 2 tit. 19 tit. 23 part. 3 Carrasius practicarum cap. 4

Gutierrez lib. 2 practicarum
q. 42 et incessatis
de nostra trac
tatu vo

Finis huius materiae

ng in
ustig
utili
· ate
· edant

Villalobos
año de 1646

1
126

Ad titulum ff de legatis I iustus comentarius

In quo dificilis, et difusa nimis legatorum, et fideicomissorum tractatio tribus integris, et dilatissimis a Triboniano, preposita, lib. 30 pandectarum cum duobus sequentibus, a nobis in singula capita, et certas sedes distributa vrebi, et distincta methodo enarratur, quo facilius precipua eius principia et arguta rerum complecti possint

Caput Im. ratio partitionis, et continuationis horum lib. preponitur legandi vbum in usu iuris, et testamentorum quantumque potestis fuerit olim, atque hodie sit legandi occasio, sive causa exposita, atque eius ocasione de legibus turpibus, et probrosis, et his, quae poenae causa relinquuntur, aliquod disertum

Xro L Huius tractatus utilitas, gravitasque, tanta est in libris iuris, et humanis actionibus quanta eius magnitudo, et frequentia, quippe nil est in foro crebrius quam eius usus, et de legatis item, quae passim, ad iudicia vix audiuntur. magnitudo autem adeo mira, ut propter ingentem [illegible] amplitudinem ab uno, qui eidem obvenerat in tres libros fuerit distributa, ut constat ex editione pandectarum florentinorum in quibus uocesillae, et numeri liber 1us, 2us, et 3us singulis hisce titulis per gradus, et ordinem applicati inclusi notis reperiuntur, quasi super aliqui, et directi, ut sane solet esse in huiusmodi notis eius editis, conditio imo graeca prorsus desiderare extat. Iulius Pacius in notis ad hunc titulum et Antonius Augustinus lib. 3 emendationum Cap. [illegible] ad finem, evidens argumentum esse plures iuris [illegible] ad unum librum fecisse, [illegible] quo tamen non obstante uulgaris, eaque tripartita horum lib. divisio tam recepta et inueterata est eorum omnium, exemplariumque [illegible] retinenda est, nunc quia ad quinquaginta libros, ex quorum sententia constat non consisteret, si ea divisio expungeretur iuxta enarrationem, et supputationem Iustiniani in proemio sententiae ueteris § omni digitur; et in proemio institutionum § igitur, et in l. ultima § primo, de ueteri iure enucleando, tum ob ipsam tractationis prolixitatem, quae sapientibus inimica, et legentibus tediosa esse solet, ut autoritate Senecae, et Arretini tradit Rolandus consilio 1 n. 3, et consilio 6 n. 3 [illegible] 1, et ex Livio Ieronimo, et Valerio, Gratianus tomo 1 disceptationum, in praefatione ante 29 quae [illegible] sub esset, si quod tribus libris disperserunt sub uno tantum [illegible]

possuiset. ut rectissime primus omnium Accursius scripsit, et docuit in rub.o hic in principio, et ab eo mutati Duarenus, et Cuiacius ibidem, et alii cum qq. Richardus in lectionib. salmanticensib. ad huncce tit.um §p. 1 n.ro 104.

N.o 2 // Recte ergo, et eleganter ille tractationem hanc in eos tres libros clarioris doctrinae gratia divisit, cuius divisio faciliorem eorum, quae dicunt, intelligentiam praebet, et commodiorem rei usum afferat. Aguirre lib. 36 §1 de legatis 2.o lib. 1.a in principio et de iis exceptione, ut id ipse agnoscit ipse Iustinianus, in § sed non usque, versiculo, sed ne, inprimis instit. hoc tit.o aliisque utilius effectus ordinavit, quos recense d. q. l. v. bo easdem in dicto § igit.r in proemio institutionium, et ad rem attulerunt Iaso in r.b.a hic n.ro 10, et 22, Crauetan n.ro 9, et 94. Qua ratione pandectarum corpus in tria digestorum volumina, quae vulgo circumferuntur a librariis recenter fuisse divisum testantur Alciacus in r.b.a d. operis novi nuntiat.e n.ro 39 Ioaquinus Operus lib. 1 de iurisarte tit. d. partit.e pandectarum, et ex aliis Barbosa in r.b.a soluto matrimonio 1.a p.te n.ro 11 sic tenui... a ... Bigio Iure ... tit.o 19 part.e 3.a Tabeliones n.ri temporis Arquetipa scripturarum, sive instrumentorum regesta, quae registra vocant per menses, et annos iubentur distributa habere, quo facilius aquirentib. reperiri possint, ut Divus Gregorius notavit q.s.te =

N.o 3 Atque haec utique eius divisionis verior ratio est, quam alia eiusdem Accursii posterior in r.b.a hic, et in r.b. d. legatis 3.o, a qua non multum discesserunt Bartolus, et Albericus ibidem referente, et explicante Iasone dicto n.o 19. Besenbequius in paratit.a ad tit.um d. legatis 2.o n.ro 2, qui propter nimis reb. et verbis legatorum libros distinctos esse asseverant quorum oprimatio, et si conditorib. sepe compartiti iuris placuerit in l. 10, et 23 tit.o part.e 6.a, ut Divus Gregorius advertit q.s.l.a, res tamen ipsa monet, eorumque series verum non esse, ut antecessorib. n.ris iam pridem merito displicuerit. Atque si curvas. Cur in tribus libris permixtim iure consulti d. legatis, et fideicommissis fuerint locuti. Iustinianus autem tam in institutionib. quam in C.d. eius rei diversos, et iderit tit.os rem alto silentio involutam invenies, nisi et Cesar ipse explicuisset, in dicto § sed non usque versiculo sed ne, inprimis instit.a hoc tit.o atque eius autoritate. Solus Iaso ibi n.ro 21, qui illius doctrinae causa in studiosorum gratiam factitatem esse docens =

No. 4 Hic de libro 4 partitae, nunc eorum, de superiores coniunctione quia No. 4
continuationum vocant, videamus, in quo minum est quantum inepte
et prolixe, defatigent interpretes, quanta quoque ad institutum exundant
aliena, ut constat ex his, quae fusa manu cumulaverunt Saso, et
Crabeta in rubrica hic, statim ab initio, et per totam, ut nil aliud in eius
expositione egisse videantur. Quibus exploratis, atque contentis, ut ex multis
vera in pauca contrahamus, sive legatum, ut per tem aut accessionem testa
menti consideres, ut consideravit Accursius, in rubrica hic scolio 2, et
cum eo Saso ibidem numero 9. Crabeta numero 27, et 29, Alisingerius in
principio institutionum eodem numero 9. Othomanus in principio eodem
enuntiatione 2a versiculo non sine causa, per textum in l. 4ta in fine
de manumissis testamento, sive quia legatum iure veterum testes re
linquebatur l. legatum 36 de legatis 2 § ante heredis institutionem codem
§ preterea instit. de fidei commisariis hereditatibus. Iure enim nostro,
etiam ab intestato, et in codicilis, ut ibidem a Iustiniano, et Crebio
ni doctorum sententia receptum est recte post exposita testamentorum,
et codicilorum iura, tam in pandectis, quam in C. hac post hereditates
supremo testamento delatas superioribus libris expositas in
presenti legatorum, et fidei commissorum tractationem insequit, ut ipse
nobis apertissime insinuat in principio institutionum hoc titulo et in § finali
institutionum per quas personas, et ab eo mutuati, Accursius comuniter re
ceptus in rubrica C. de legatis, et Donelus ibi in principio, et lib. 8 comen
tariorum Cap. 2, eidem Sualdus litera A, Resenbequius in rubrica,
hoc titulo numero 2.

No. 5 Quocirca non est audiendus Bulseius in principio institutionum No. 5
eadem numero 2, qui hunc titulum ea varietate propositum, et ratione me
todo tractationem eius in institutionibus titulo de donationibus subiicipo
suisse scribit, nam et hoc ipse in Imperator dictis locis ignoscit, et
cum eo Alinsingerius ibidem supra numero 3, et tamen est statim, ab initio
esse causat propter superiorem rationem ordinis immutata, quae dictae l.
29 scilicet o fin ante heredis institutionem [illegible] qui non poterat
in § ante heredis, et nisi scripto tuus fuisset heres ... a dita de mis heredi

tate non fore, qui legata prestaret . omnia 32 de legatis 2. si patroni 55 § qui fidei commisam ad Tribonianum . si nemo de testamentaria tela . l. 1 § 1, quod legato . si nemo . l. 21 de regulis Iuris, ergo opera pretium fuit prius de testamentis, et eorum institutione, et at qui ritione re di tatis tractare, ut sic ordo scripture rationem Iuris, et ordinem nature se queretur . l. cum pater 77 § fideicum de legatis 2 . nec enim de solutioni b. late Eberardus in argumentis legalib. loco ab ordine, et in specie eleganter observavit Cornelius l. 1 rerum quotidianarum cap. 11, et ante eum Caravita in rub. hic anno 97 licet aliud postea Iustiniano placue rit in dicto § ante heredis, qui sic agnoscens inmerito reprehensus est cum nulla sit iuris censura inconsistentes . l. proind 25 § finali ad l. Aquiliam.

In hunc itaque modum operis partitio, et coniunctio per cepta oportet iam, ut et reb. et ubis eius videamus quorum ad scriptus ordo postulat ut prius de legatis posterius de fideicomissis tractemus . Et quidem, illud initio apud omnes constat legatum, seu legandi verbum sibe a l. dictum credas cum Ulpiano in frac mentis titulo 24 in principio ideo quod legis modo imperative relinquatur, quem secuntur Federus in l. verbum legis l. 120 n. 1 de verborum significatione, Antonius Faber de erroribus pracmaticorum 2 parte de[cade] 44 errore 1 n. 4 sive a legendo, seu de lectu ut docuit Barro l. 6 q. linguae latinae . sive a delectu, idest animi, de liberalitate, et electio ne amandare nob. seu alegare, o apud alios vice nostra fungatur sicuti magis placuit Pinelo lib. 2 comentario cap. 1, et in rub. C. hoc titulo n. 100 Beenbequio de eodem n. 2 Gregorio lib. 42 in tacmatum cap. 3 in principio Richardus in lectionib. ad Munic[ipalem] cum cap. 1 anno 12 Balencia lib. 3 illustrium sub hoc titulo cap. 1 n. 2 latissima, ha bet significationem nam omisis p. crib. quas eius ubi causa preter eos rettulerunt Brisonius, et Enterus, et alii lexicografi in libri de verbis iuris verbo legatum, et verbo legare Sidonius de antiquo iure civium Romanorum lib. 2 cap. 12, Balduinus ad leges 12 tabularum cap. 26 Rebaridus ad eadem cap. 1 et P. Faber in lib. 3 semestrium cap. 24 Brepusius in l. si iura 30 § stipula de verborum significatione, Alexander Raudensis lib. 1 de analogis cap. 17 anno 20 quod ad propositum nostrum attinet idem sagnifica . , quod decerne re legerum enum . codicis de Legibus

Distinguere Ulpianus dicto tit.º 24 § legatum, et ut frequentius loquimur disponere quomodo ad rem loquitur Imperator in § disponat in autentico de nunciis nobe la 22 cap. 2, et in l. ultima C. familiæ erciscundæ l. 2.a C. communia de manumissionib., et Iure consultus in l. filius familias 114 § Divi hoc nostro tit.º d. leg. 1 secundum seriem, et enarationem Ub. 34 l. falcidiæ quæ referuntur in l. 1 ubi clare legare uolet ad l. falcidiam, et late Aduareno in parafrasi ad eum tit.um cap. 1, ac denique porquam l. 120 tabularium i la U. 6a prolata sunt, ut quisque legasit rei suæ ita Ius esto, quæ extant in eadem l. 1.a, et in dicto § disponat, et in principio instit. de l. falcidia, et in dicta l. Ubis l. 120 et 262 significat, uis eius omnino + in testamento scriptis complectitur, siue sint heredum institutiones, siue legatorum, aut libertatum dationes, item et tutorum constitutiones, quemadmodum Pomponius eius textus autor ibidem docet, imo, et fideicommisa ipsa postquam ad Iuris necesitatem redacta fuerunt l. Gaius 26 § 1 d. legatis 2.º l. paula 27 § finali l. uxorem 41 § legauerat l. et fideicommissum 87 d. leg. 3.º l. Sequis 39 d. usuris, non utique, quia haerat fideicommissa idem sint, quia legata, quæ sub ext. nostri inscriptione sub ex diuersitate nominum constat diuersa esset l. si idem 7 C. de codicilis, ut Bartolus, et frequenter Doctores ad notauerunt, in l. Centurio n.ro 19 d. uulgari, sed quoniam amplitudo Ubi legari tanta est, ut omnem omnino morientium dispositionem comprehendat ex latissimis illis potestatis per l. 120 tabularum concessa, qualem Pomponius significat in dicta l. Ubis legis, ut Divi... Alciatus, et Zedeus, aliique plerique tametsi reclamant Cuiacio Lacius docuerunt quos supra citas tulit Richardus ubi supra a n.ro 33 =

N.º 1 // Ceterum quia id interpretatione quæ ius totum est sub legum et autoritate curia constitui en cium scribit Pomponius crediderunt illi qui testimonium eius noverunt iure inspecto illius ubi interpretationem tam pro a significatione per eam iuris interpretacionem restrictam fuisse ac per in illa sola particulari alegata ea uoce comprehendit in qua sentencia prius steterat Bartolus ubi proxime et l. 1.a n.º 4 hoc tit.º communiter ~~ut supra~~ receptis secundum Cumanum ibi n.ro 10, ac deinde Cobarrubias in cap. i rei nuncius de testamentis § 10 n. 1 focatulus dialogo 41 Robertus lib. 2 sentenciarum cap. 23 Baconius lib. 4 declarat. 99 denique Osualdus in notis Donelli lib. 6 d. cap. 1 litera D, et Richardus ipse in v. 6a initio hoc tit.º n.º 6, quare obiecto sumitur ad iectum uniuersitatem bonorum non importare institutionem heredis ante Constantini Constitutionem in l. coniam in dignum 15 C de testamentis, ex communi omnium sentencia ac... ter +

Ludovicus — et prixe contendunt Crotus, et Tornielus in rub. et l. 2a hoc titulo Baconius dicta declaracione 99, et alij apud Iasonem num. Ludovicus decissione Lucensi 93 numero 41, et apud Osualdum in notis Doneli lib. 6 cap. 27

moti — littera C. notantes textu in dicta l. ubi 5 et in l. cum ex filio 39 in principio de vulgari, et ex l. Mulier 22 § finali ad treb. ellianum, denique ex dicta l. quoniam C. de testamentis, et sane inter interpretes acerrime ingentem controbersiam esse Magnam, quam hortamur decisam constat ex fuse traditis ab ipso Croto ubi supra, et a Craueta in rub. hic numero 64 cum multis sequentibus.

numero 1 — 14. Ubi enim vero, quidquid animi illi velint venius est educere per decisionem dicte l. ubis, significacionem ubi lego restrictam non esse, qui potius uim suam tam amplam retinere, ac proinde nullo alio herede instituto adiectum universitati bonorum veram heredis institutionem importare, et quecumque in testamento relicta comprehendere aperte docent, et profitentur Crotus

Socinus — in sis numero 2 Iason numero 5 in l. 2a hoc titulo Socinus Iunior numero 49 Crabeta numero 69 Bolochoretus numero 86 in rub. Codex et alij cum quos Cobarrubias sibi contra

Reinaldus — rius in cap. Reinaldus de testamentis 62 numero 5 Petrus Gregorius lib. 42 in tractatu cap. 2 numero 99 Richardus a se ipso discedens in lectionibus ad hunc titulum cap. 1 numero 22 novisime Parladorus tomo 3 diferentia 46 numero 1 Ceballos practicarum communium quest. 214 Barbosa in tractatu de diccionibus usu frequentibus cap. 129 et qui strenue, et late hanc sentenciam aserit, et tuetur Alexander Bauden lib. 1 cap. 2 de analogia cap. 12 numero 14 cum pluribus sequentibus. Quorum solidum fundamentum stat in decisione Pontificis in dicto cap. Reinaldus ubi cum ille patruo, et filii eius quorundam bonorum medietatem, et reliqua paterna bona legasset, legatum hoc in postrema textus parte Pontifex heredis institucionem apelavit, et merito neque enim in ulla iuris parte ubis significacio reperitur correcta quominus institucionem importare posit, sicuti non etiam inmutavit ut raciocinantur Cesarei in l. Sancimus 27 C. de testamentis, et in l. precipimus 32 in fine C. de apelacionibus, et in specie Parisius in rub. hic numero 39, et Craueta numero 70 Quare textum illum adhoc, ut singularem commendat Baldus in l. ultima numero 21 C. familie, et Iseru de, et ab impugnacionibus Croti defendit Craueta supra, proinde faciunt etiam textus in § disponat in autentico de nuptijs, et l. 2a § si ex fundo ... quoties 9 § si duo de heredibus instituendis quos de iure regio congruit textus in l. 24 titulo 3 parte 6 ubi multa Gregorius verbo todos los bienes

N.° 9 At si eorum auctoritatem mis itis notab hac sententia non dimo beat textus ad assertoribus contrariae prabeat Ceatus indicta. ubi lex gis non enim, ibi docet Pomponius generalem illam significacionem N.° 9
ubi ego fore restricta, ut male prorsus illi crediderunt, sed illud potius ampliam illam, latissimam pro arbitrio de rebus disponendi facultatem
L. 12 tabularum testatorio, concessam, quo angustatam postea quis. Ex recepta interpretatione a posterioribus legibus, qualiter adhibendam esse et mostrant textus in l. nonestnovum 26 cum sequentibus, de legibus, l. finali de constitucionibus Principum - L. 1ª D. quod iussu. precipimus 32 in fine C. de appellacionibus L. 2 tauri Duarenus ad titulum de legibus, Cap. 2 ante finem
Donellus lib. 1° commentariorum Cap. 13 non procul a fine Ant.us Faber in Iurisprudentia tit. 2 principio 6 columna 4ª in principio,
Ab auctoritate Iuraconstituendi, qualem obtendit Iustinianus in § responsa prudentum instit. de Iure naturali; et Teodosius in L. 1ª C. teodosiano de responsis prudentium imo et ipse Pomponius in l. 2° § is legislatoris, et § post originem iuncto § per ultimo de origine Iuris, et ex his Donellus lib. 1 commentariorum 16, et ibi Osualdus ad literam K et sequenti Ant.us Faber dicto tit. 2° principio 9 rebardus de auctoritate prudentum Cap. 4 Albericus gentilis lib. 3 variarum seccionum Cap. 3, et ante eos Alciatus, et Merinius, in inicio legis Iarus de liberis et postumis, nam etiam a ea auctoritate Ius civile venire diserte scribit Papinianus in l. Suavitem de iusticia, et Iure ubi pluse Cuiacius in recitacionibus ad digesta, et lib. 2° difinicionum Papiniani simul, et eleganter illustrat Cuius rei igitur exempla extant in l. cum Aquiliana C. de transactionibus l. antiquis 3, si pars hereditatis petatur l. Divi 27 de iure patronatus = N.° 10

Certum quippe est post eam legem 12 tabularum illam liberrimam testandi facultatem fuisse restrictam per leges, furiam, Voconiniam, Falcidiam, Iuliam, et Papiam, Fufiam Caniniam, Eliam Semtiam, ab altri Iuliam, de vicesima hereditatis, et si quae sunt alias, ut ex pluribus Ciceronis, Gelii, et Ulpiani Locis constat de quorum prohibicionibus et estatutis singulis vide, dicunt, Othomanus, Vaiduinus, et alii in indice Legum Romanarum Rebardus lib. 2° con

Sectarum Cap. 1. Petrus Gregorius lib. 46 syntagmatum Cap. 2 num. 3 Menochius de adipiscenda possessione Remedio 4 num. 1 Cuiacius et Pithaeus in principio legis unicae per textum ibi C. de caducis tollendis quamadmodum de tribus prioribus agentes apprehendunt Iustinianus in principio instit. de lege falcidia, et ibi Hothomanus, et balduynus in instit. ... et Richardus aliique Glossographi Duarenus in paraphrasi ad Theodosii Cap. 1. Pancirolus lib. 2 variarum lectionum Cap. 279 qq. Divus Augustinus lib. 3 de Civitate Dei Cap. 21, et ex eo Robertus lib. 2 rerum Iudicatarum Cap. 4 imo et posteriore ... Imperatorum Principum edictis vetitum fuit ne quid ecclesiis aut sacris locis testamento legaretur, quod Constantinus Caesar sua constitutione sic intelligenda substulit in l. 1. C. de sacrosanctis ecclesiis, ut ibi recte Cuiacius, et Gifanius docuerunt, et Pancirolus dicto lib. 2 Cap. 161 tametsi postea partim Valentiniani, et Valentis, etiam catholicorum Principum ... probatum fuerunt clericis, et monachis accepto ... personarum quidquam testamento relinqui, ut constat ex l. ... de episcopis, et clericis in C. Teodosiano, quae insunt ... reserimeri ... Iustinianus ... qui bene sciverat apud ethnicas legata idolorum sacerdotia probari in l. annua 20 § 1 de annuis legatis ... eius vero causa sic maximus ecclesiae doctor Ieronimus fuerit conquestus lib. 2 Cap. ... ad nepotianum his verbis: pudet dicere sacerdotes Idolorum mimi aurigae, et scorta, hereditates capiunt soli clericis, et monachis hac lege prohibetur, et prohibetur non a persecutoribus, sed a principibus christianis, nec de lege conqueror, sed doleo, quod meruerimus hanc legem qq. tota earum legum series a ... ne expoiunt, et illustrant Cuiacius, et Gifanius supra ... rerum ... tom. Cap. 22 Famianus lib. 6 controversiarum Cap. 39 Robertus lib. 2 rerum Iudicatarum Cap. 2 pag. mihi 304 Doctissimus Cardinalis Baronius tomo 4 Annalium anno Domini 370.

X. 11o ... A tertia vero Saracenitici entium, etiam quod gesta sunt idoles tandem ... ceteris ... et ... ... in testamentis a Iuris prudentibus ... inesse, et concepta testamentorum testatoris recedere non liceret ... in hac ... Iuris ... civilis receptae sunt, ex eorum prudentum interpretatione, ... instituto ... exercitio suorum ... dignominatim, et ... ad ... principio Instit. ... ... l. 1a, et 2a ... Inter ceteras ... +

et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] non immerito [illegible] [illegible]
[illegible] damna [illegible] [illegible] et inobedientiae [illegible] [illegible]
sit [illegible] testamenti [illegible] at [illegible] ante heredis [illegible]
[illegible] ff. quod ipse [illegible] nec de [illegible] rima neque [illegible] [illegible]
[illegible] et iure [illegible] L. [illegible] [illegible] § [illegible]
instit. eodem, quod ex alieno arbitrio non pendeat l. [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible], qualiter in [illegible] [illegible] potius [illegible] l. [illegible] 29 [illegible],
et [illegible], denique tota testamenti observatio l. si quando 35 C. de inofficioso, et eorum
ordinandorum ratio l. Lucius 22 [illegible] Ex tabula § finali de legatis 2.° aliaque de hac
re non nulla de ff. apud Rebardum de auctoritate prudentum Cap. 11, et 12 Balduinum ad
leges 12 tabularum Cap. 29 Petrum Fabrum lib. 3 semestrium Cap. 24, Ant.us Faber
in Iurisprudentia tit. 2.° principio [illegible] illatione 1.a et hic non laudatis Richardus
in [illegible] ad hunc tit.um Cap. 1 n.ro 22

~~[illegible]~~ 5 ff. Atque hanc interpretationem dictae l. 1 verbo [illegible] C. L2
legis praeterquam quod Alciatus, et Cuiacius, Rebuffus et [illegible] [illegible]
[illegible], ipse Imperator Iustinianus nos apertissime docuit in dicto principio
instit.a de l. Falcidia ubi [illegible] [illegible] [illegible] anno 19 prosequitur et Balenca
lib. 3 [illegible] in commentariis ad hunc tit. Cap. 1 n.o 10 Crabetta in [illegible] n.ro 64
versiculo nec obstat, et n.ro 69 in fine, ex hac tamen Raudensis dicto lib. 1 de ana
legis Cap. 18 n.ro 20. Cui non obstat, quod ipse consideravit ibidem n.ro 28 ubi [illegible]
[illegible] in textu [illegible] grammaticam non posse referri ad vocem [illegible]
[illegible] superius expressam sed [illegible] [illegible] quod praecesserat prius referendum
esse, ut sic [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] congruentior est ista
regula textus in l. [illegible] de auro, et argento legato, et [illegible] Bartolus in l. fina
li ad Trebellianum Cuiacius lib. 17 observationum Cap. 16 [illegible] de verborum significatione
lib. 5 Cap. 6 n.ro 13 ipse Raudensis eodem lib. Cap. 22 n.ro 6 [illegible] [illegible] concipere
[illegible] per potestate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in l. conficiuntur [illegible] § Codicillis, de iure codicillorum l.
[illegible] Principes ad l. Corneliam de falsis l. 2 in principio l. Praetor 20 § nec quidquam de
operis novi nunciatione, et aliis [illegible] ff. Rebuffus docet in dictis [illegible]
et [illegible] in l. potestatis 215 de verborum significatione, et in specie sic expressum est [illegible]
[illegible] [illegible] ipsa verba legis Falcidiae de ff. in l. 1.a ad l. Falcidiam neque enim censemus posse
quod de [illegible] [illegible], et vulgari [illegible] regula [illegible] in l. conditiones 14 l. [illegible]

l. 5 de condicionib. instituciorum l. placuit 29 de usuris l. si cui dies 24 alias 26 § similiter cum sequentib. de receptis arbitris l. ab 79 § 1 de Iure dotium cum aliis.

X^{ro} 13 Non obstat preterea textus in l. cum ex filio 39 in principio de vulgari pro adversa sentencia adductus qui potius contra ipsam retorquetur nam cum ibi testator duos nepotes ex predefuncto filio alterum in potestate alterum emancipatum, et utrumque impuberem vellet ex equis partib. heredes habere, et si quis ex his impubes decessisset ad alterum partem eius transferre: ex consilio quatuor Iureconsultorum de quo ibi mentio eum quem in potestate habebat solum heredem instituit, et ab eo alteri emancipato impuberi cum in eius tutela foret dimidiam partem hereditatis legavit. Quo utique legatum pro [illegible] habendum est tum ex voluntate testantis, qui sicuti voluit utrumque nepotem ex equis partib. heredem habere, quam ex consilio Iureconsultorum, quorum fine attento sic conveniens [illegible] et effectu duris inspecto, quo legatarius partis hereditatis pro casu [illegible] legata est onera hereditaria subit l. si quis servum § finali l. cum filius 76 § 1 de legatis 2º ac proinde [illegible] et iuris [illegible] hereditate 32 [illegible] de acquirenda hereditate l. 2ª et ultima C. de hereditariis actionib. l. 2 C. si unus ex pluribus heredib. l. 1 C. si certum petatur l. 2 C. de hereditate vel actione vendita l. aeris alieni 29 C. de donacionib. cum aliis de quib. apud Donellum lib. 7 Comentariorum cap. 11 quatenus verum sit dicere de quo agit ipse lib. 2 cap. 19, et Valencia lib. 3 illustrium quaestionum [illegible] cap. 1 a nº 14 non legari posse partem hereditatis placuit pro dictis, in tribus omnib. l. 104 § finali de legatis 1 l. mulier 22 § finali ad Trebellianum quod quidem legatum per omnia et partitionis [illegible] quia ex herede [illegible] hereditarie partis [illegible] quae in filia 24 l. 64 § porcionis [illegible] de verborum significatione [illegible] heredes [illegible] [illegible] postquam renatum [illegible] institutos et fideicommissarios heredib. [illegible] filius adnotavit, et Concius [illegible] lectionum [illegible] cap. 12, et alii cumulati [illegible] duos in notis Donelli lib. 8 cap. 11 litera S. de quo nos fortasse latius infra cap. 3 atque de eo fuisse locutum Iureconsultum in dicta l. cum ex filio ex ibi et [illegible] ex quo observavit Cuiacius in recitacionib. ad digesta ibidem, et Donellus dicto cap. 11 quare in ibi legandi verbum non [illegible] non ad causam hereditatis trahi non ad legatum singulare referri, ut hoc argumento ductus rectissime censuit Faso ibidem nº 2 quidquid aliud [illegible] adversam sententiam et [illegible] crediderunt.

X^{ro} 14 Quo ad versus huic [illegible] non opitulatur textus in dicta l. mulier 22 § finali ad Trebellianum nam et si ibi huiusmodi legatarius partis

hereditatis pro herede non habeatur hoc ideo contingit quoniam alius fuerat in assem heres institutus, ut recte ponit Divus Accursius aliique veteres glossographi, et Covarruvias in rubrica Noctium numero 64 in fine, et Pandectensis dicto capite 12 numero 5 nec testantis propositum fuit, nec consilium legatarium partiarium heredem instituendi equaliter cum altero, ut in dicta l. cum ex filio, nos vero affirmamus per verbum lego, et quod hodie institucionem fieri, ubi nullus fuit tabulis heres institutus, ut Asertum supra numero 2. Ex qua alia atque alia eius dem legis interpretacio dimanat videlicet ideo ibi legandi verbum institucionem non importare quoniam alter nepos in potestate fuerat in assem heres institutus pugnaretque ratio, ut uni duo pro solido heredes existerent contra regulam, et quod contra l. 141 § uni duo et regulis Iuris quare ubi precesit institutio universalis, legatum partis hereditatis non posse trahi ad institucionem dixere rescripserunt Cumanus numero 1, et Iason numero 1 ideoque Cuiacius ibidem, et ante eum Castrensis numero 2 in eius specie ponendum animadvertunt, exheredatum fuisse alterum emancipatum nepotem, cui dimidia pars hereditatis legata est, nesi non fuisset exheredatus bonorum posesionem contra tabulas haberet quasi preteritus etiam si legatum habuisset iuxta regulam textus in l. ita tamen 27 § qui rogatus l. ad Trebelianum, quod utique diversum omnino responderet Iurisconsultus si nulla alia fuisset intestato herede quoniam is cui hereditas legata est. // Denique cum ea non possit ex tempore neque ad tempus dari l. hereditas 34 et heredibus institu endis § heres instaeodem l. 29 titulo 6 partida 6, ubi late, et eleganter illustrant Gregorius lopez glosa 1 et 2, et Antonius Gomez tomo 1 variarum capite 2 ad numerum 13 Cuiacius libro 1 definicionum Donellus in dicta l. 34 Duarenus ad titulum de heredibus instituendis capite 8 ad fine, versiculo eo ad de eodem non potuit pro herede haberi emancipatus nepos cui cum in suam tutelam venisset dimidia pars hereditatis legata est ut ex hac ratione non insubtiliter docuit Covarruvias dicto numero 64 versiculo pro qua opinionem cum ea verba secundum receptionem Accursii interpretacionem ibi verbo tutela, de tempore pubertatis accipienda sint, ut, sane accipiuntur in l. si quis a filio 32 ff legatis 2 l. cum filio 50 de legatis 3 l. Pater ter filio 54 de heredibus instituendis l. ultima de Iure deliberandi l. si ita scriptum 23 de bonorum possessione secundum tabulas l. 5 § ait Pretor quod ex causa is in posessionem eat. Et apud Ciceronem libro 2 de inventione, et in oratione pro Bruto nisi malis dicere cum Cuiacio in dicta l. cum ex filio huiusmodi oracionis legatum esse condicionale iuxta textum in l. si cui 22 cuando dies legatis cedit et si cui legetur 49 § ius hoc autem legatum de legatis 1 de quo tamen consulendi DD ibidem, et dicto libro 2 commentarii 64 capite 32 //

// Postremo non obstat textus in l. quoniam indignum 25

C. de testamentis ubi dixerunt Consult. quibuscumque verbis usus imperavit, sive
precariis, sive directis, sive inflexis institutionem heredis fieri posse, nam antea aliter
non nisi directis, et solemnibus fiebat his videlicet titius heres esto, ut apparet
ex Ulpiano in fragmentis tit. 21 et 24, et ex fragmento eiusdem quod stat in
l. 1 § quinque et heredibus instituendis, et ex Vaconio, qui late enarrat lib. 4
et declarat ... Donellus in dicto lib. 6 cap. 3, et lib. 6 commentariorum cap. 21, quem
et civilem, et legitimam dicunt in ... verbis ... vulgari l. ultima C. de testa
mentaria tutela l. directas 24 C. de testamentaria manumissione ... Cuia
cius lib. 11 observationum cap. 25 Duarenus lib. 2 disputationum anniversariarum cap. 9
Otomanus lib. 4 observationum cap. 24 Cornelius lib. 1 ... quotidianarum cap. 11
Ant. Faber de erroribus pragmaticorum ... decade 34 error ... Osualdus in
notis Donelli dicto cap. 27 littera B. ... effectum ...
ut quibuscumque possint, ut iam ... videatur ... quaestio
et qua in ... l. 13 § ... quemadmodum, in ipsis locis idem Cu
n.o 21 iacius adnotavit //
... Ubi contrariam sententiam doctores colligunt ante eam Cons
// tantini constitutionem ... institutionem heredis
per verbum lego concipere, in qua prae aliis pertinaciter insistit Vaconius ubi
supra: sed utrumque male nam praeterquam quod argumentum a contrario sensu, etiam ha
bita supputatione temporis non inducitur ad correctionem veteris Iuris, quo verbum legandi
amplissimam habuit significationem, et usum, ut multis adstruxit Eberardus
in argumentis legalibus loco a contrario sensu n.o 2 Barbosa eodem tractatu cap. 27 n.o 29
et in specie adeo hanc observarunt Bolognetus in rub. ... n.o 96 Brandesis
dicto cap. 12 n.o 33, et 36 consequenti qui testantur verbum illud numquam sua lata
significatione amisisse: animadvertere illi debuerant Constantinum in sua ... consti
tutione inter cetera inflexa, et obliqua verba, quae memoravit nequaquam praecitatum verbum
recensuisse, et quidem advertenter, ut pote qui neverat nequaquam eius vim ... correctum
neque in restrictum umquam fuisse denique ex illo non esse, quae ad formandam institu
tionem heredis non erant idonea cum lege ... legis modo, idest imperative vel
quae recto modo institutio fiebat, ut ex illis Ulpiani locis constat, et quod si non
obscure videtur sensisse Donellus ibi n.o 25. Neque ... Raro in libris Iuris re
periatur quid quod ... cum lex 12 tabularum, quae correctam non reperitur semper in
viridi observantia esse credatur l. Ariani ... antiquorum legibus ...
cis atque ideo perpetuo loqui et si interquiescere videatur, ut ait Tuscus Practicarum
conclusionum tomo ... littera ... conclusione 266, et in specie eleganter Brande
n.o 22 sis dicto n.o 36 quare, ea Constantini constitutio non debet in argumentum trahi //
E // quae cum ita sint indubitari non potest saltem ipsa constitutione attenta per
verbum lego, etiam hodie recte institutionem fieri, ut in eo, qui omnia bona mea et hereditatem
lego ... respondet ad Baconio, qui, et si refractarius, extiterit hoc etiam

fateri cogit dicta declarat ¶ 99 n.º 6.º ad finem, et exeo Osualdus in notis Done li dicto cap. 27 littera c. acerrime autem propugnavit Braudensis in dicto cap. 12 n.º 24, cum ut illi aiunt ex his verbis satis intencio testantis aparet, et ex praesertim eius mentem colliguat q. nec verba repugnant. id q. Iurecons. noster Regionissimo, de quo in l. 1 tt. 4 l. 6 § de receptacionis forcius admittendum est ubique de testi. valorem ins titucio heredis, nam de si de ret. nec solemnia, aut certo usa de si dera b... heredis institucio significabil, ut ibidem omnes eius Regi Iuris interpretes communibus suffragiis agnoverunt, quam non sunt audiendi doctissimi quidem antecessores nostri, qui in suis praelecionibus ad huncque tt. eum illam, et significacionem verbi lego, ex eo le... et in desuetudinem abisse in cautere dixerunt hodieque tantum ad causam singularium legatorum referri, et valere docuerunt, ut constat ex traditis a Balencia lib. 3 illustrium sub hoc tt. cap. 1 n.º 22 moti decisione consulti in dicta l. mulier 22 § finali ad trebelianum cui iam supra responsum, et autoritate Osualdi, qui ita ex Gedeo scripserat in notis Done li lib. 2 cap. 1 littera d. cum ipse contrarium Paulo ante tradidisset dicto lib. 6 cap. 27 littera c: peccante enim contra tam aperti Cesarei nobilissimi et regi Iuris constituciones, quam verissimam esse Baconis, et Braudensis nostra deinde sentencia satis manifeste ostendunt, quam frequens negociorum usus, et Iudiciorum et tribunalium ... probavit, atque ideo ab illorum tradit. hac in re longe cavendum est

Sectio I de causa legandi ac de aliis in inicio Capitis praefixis insuper de inimiciciis inter Legatarium et testatorem quibus legatum revocatur

Exposita iam verbi legandi ad legatarium propius accedamus oportet, quae sane testanti Legatariorum merita extorserunt l. nec adiectus 9 prosecio l. idemque 10 § finali mandati l. tutor 22 § 1 de excusacionibus tutorum 2 amicissimos 36 ubi est elegans textus eodem tt., et in l. dotem 16 § 1 de castrensi peculio l. fideicommissa 11 § proinde de legatis 3, quia ideo in ibi merori legata, ut meruisse dicuntur, et in l. quin tutelam 22 de testamentaria tutela l. Lucius 40 § 1 de testamento militis l. Sacinus 23 de legatis 2 l. 5 § amittere de his, quae ut indignis l. si pupillus 21 ad l. falcidiam et alibi passim, impro pinquis quidem racione sanguinis, et coniunctionis, dicta l. tutor 22 § 1 dicta l. dotem 16 § tt. cum aliena 20 C. de legatis l. cum alegas 4 C. de castrensi peculio 6 l. 12 tt. 37 l. 10 tt. 9 partitarum, in extraneis autem racione caritatis, et affeccionis, dicta l. qui tutelam 22 de testamentaria tutela l. de hereditate 29 in principio de castrensi peculio l. affeccionis ... de dona

cionib. que iudicia testantium provocare solent. l. captatoria 70, ff. de heredib. instituendis, ultima C. si quis aliquem testari prohibuerit, 4° de confirmando tutore l. nemo 42 § 1° eod. tit. et heredib. instituendis 3° tit. 3 part. 6, ut observavit Iaso, in l. Titius 29 n.° 2° ff. de liberis, et posthumis et aliis locis qq. eum secutus Bexe Gaquius in part. tit. la hac nro tit. n.° 9, atque hic commoti liberalitatem legatorum exercent l. unum ex familia 67 § si ff. ad Falcidiam ff. de legatis 2° l. Seio amico 20 § medico ff. de annuis legatis l. Titius legatarius 14 ff. de dimidiis legatis l. cum non facile 6, si cui plus, quam per l. Falcidiam est enim legatum donatio l. legatum 36 ff. de legatis 2° § 1° instit. eod., quem liberalitas dicit. in l. hoc Iure 29 § non potest ff. de donationib. l. si stranevi 33 ff. de Iure dotium, qua testatores honorare legatarios cupiunt l. filium 9 § sed et si ipsa cio, ff. de legatis praestandis l. vis sit eorum testator C. communia ff. de legatis elegans textus, in l. sed et si 92 § sed et si proponas, ff. de iudiciis, quippe legatum non levis honor est dictal. qui tutela 22 ff. de testamentaria tutela, dicta l. amicissimos, de excusationib. tutor. l. Iulianus 26 in fine si quis omissa causa testamenti l. cibaria 6, l. 22 ff. de legatis 1° l. fideicommisa 11 § plerumque ff. de legatis 3° l. 3 § hoc autem de legatis praestandis l. Divus Claudius 29 § 1° ad l. Corneliam ff. de falsis, quare veteres summo honori ducebant si quantulibet modicum sibi supremo morientis Iudicio relinqueretur, ut videri est, apud Tacitum lib. 2° annalium Ciceronem in orat. pro Quinctio, et apud Valerium lib. 1 Cap. 8 ex qq. et aliis illustrant Brisonius lib. 4 selectar. antiquitatum Cap. 19, Pereo Gotofredus in scholiis ad textum in dicto § hoc autem litera l., Re Gardus lib. 2° variorum Cap. 26 in principio Fornalius lib. selectionum Cap. 19 Petrus Gregorius lib. 42 sintagmatum Cap. 1 n.° 4, et lib. 44 Cap. 2 n.° 25, qui relictorum interest. cbidere, et efficiens causa est, ut agnovit Bexe Gaquius ubi supra.

N.° 20 Ex qua tanquam ex limpidissimo Iurisfonte ad tractationem legatorum plura visa, et notabilia quasi scaturientes rivuli dimanat, quae sine eiusdem offensione silencio praeteriri non possunt. Illud primum turpia legata, quae denotandi magis legatarii gratia quam ornandi scribuntur, ho deo scribentis pro non scriptis habentur, quae in ad Pomponius scribit in l. turpia 54 hoc nro tit. de legatis 1° cuius sententia confirmatur in l. si quis inquilinos 112 § si quis scripserit eod. tit. et in l. 20 tit. 3 part. 6; nam cum legatum honor sit eius quae inis honore legatarium officere; ubi legatum turpe est, et contumeliae causa relinquitur, iam non est legatum quod non honor, sed opprobrium, et iniuria est, ideo pro non scripto habetur, quod inductum honoris causa non debet in opprobrium retorqueri iuxta regulam textus in l. nulla 25 ff. de legib. l. quod favore 6 C. eod. l. plures 12 C. de inofficioso testamento 4° 3 § dum autem vis° Tiums de carbonerio edict.

Est hoc gratia, et de regulis in sexto, id, quod etiam in controversia ista in institutione obtinuit, in l. quaties 9. §. si quis nomen heredibus instituendis, et fortius in institutione turpi cuius appositissimum exemplum extat in l. si quis postumos 9. § l. et penultimo de liberis, et postumis, ineo videlicet, qui postumum heredem instituit ex eandem, quae ei nupta sit hanc enim institutionem, ut pote turpem ipso iure non habere recte scriuit Paulus ibi quippe, quae turpitudinem, et criminosam vitam uxori alterius indicia, quam sic manifesto rem adulterii indicauit, ut omnes interpretes ibi recte intellexerunt. In quo sensu vera plane Pomponii in dicta l. turpia legata turpia dicunt, quae testator legatarium de turpi vita notare voluit, ut e leganter adnotarunt licet ei vi textus prorsus obliti Donelius lib. 6 commentario 2 cap. 19 in principio Panuinius lib. 3 variarum lectionum cap. 6 nam quod Covarruvias scriuit ibi n. 3 non in persona, sed in re legata turpitudinem constitit, tame magis diuinatorium est, quam ut ferri possit tamet si placuerit Emanueli Costa lib. 1 selectarum cap. 8 n. 2, et Valasco lib. 3 illustrium ad hunc titulum cap. 2 n. 1, quo gratia etiam l. Titius 23 ff. de conditionibus, et demonstrationibus testamentum ciui nullo esse momenti ab eodem Paulo dicitur qui sic filium suum heredem instituerat Aurelius Claudius natus ex illa muliere si filium meum se esse iudicem putauerit heres esto nempe quia sic instituendo crimen, et turpitudinem uxoris uidetur detexisse, ut notauit, et preclare intelexit Vanquez lib. 1 controuersiarum illustrium cap. 46 a n. 22 quem sequuti vere preterito post pascales ferias scripsimus Lucius Latinius in obseruationibus ad selectiores leges tit. ff. de liberis, et postumis quidquid aliter fuerit interpretati Meno qui in de arbitrariis casu 89 a n. 7, et alii apud Osualdum in notis Doneli dic. cap. 19 litt. D. // n. 21

Ceterum utcumque sit omnes huiusmodi testatoris probrosae dispositiones [illegible] odio pro non scriptis haberi scribit recte Pomponius in dicta l. turpia quae in electu iuris inspecto in omni euentu nulliusque earum exitus futurus sit [illegible] personam testatoris [illegible] legatarii aut instituti considerare, quia ad id quod [illegible] malitiis indulgetur, quae iniquis [illegible] propo Fabel l. in genero 35 vers. constituimus ff. de rei vindicatione l. de eo 43 ff. de arbitris l. 4 ff. de inofficioso testamento l. 1 vers. denique in fine ff. ubi pupillus educari debeat l. si seruum 71 § [illegible] ff. de acquirenda hereditate l. [illegible] vers. ultimo ff. de custodia reorum 4 cap. pastoralis 28 § [illegible] de officio delegati in antiquis [illegible] cautis et sub specie simulati officii [illegible] testator, qui legatum turpe reliquit [illegible] institutionem [illegible] concepit [illegible] non est [illegible] Donelus ubi supra non [illegible] quod 2 non enim [illegible] quis sanus homo ut legatum [illegible] et ut curaretur accipiat, et pro lucro famam iacturam faciat [illegible] honore [illegible] [illegible]

sit l. [illegible] ff. quando dies [illegible] ff. quando [illegible] causa l. Iulianus 26 si quis omissa causa testamenti l. neque 38

ff. de [illegible] in fine ex [illegible] ubi Accursius animaduertit [illegible] sit indicat l. si quid 7 l. [illegible] ex [illegible] 27 ff. de educationibus [illegible] 104 ff. de regulis iuris

illustrat Menoquius de arb. iud. varijs casu 396 nº 1 et Casaneus in catalogo gloriæ mundi 1 p. alte consideratione 2, et late Petrus Faber lib. 3 semestrium Cap. 1 Medices tomo 2 opusculo 3, unde factum, ut etiam omnia turpia in testamentis iura reprobaverint, iis conditionibus quæ sunt ff. de condicionibus institutionum l. non dubitamus 20 ff. de condicionibus et demonstrationibus l. facta 63 § si sub condit. ff. ad senatus consultum Trebelianum l. 3 tit. 4 part. 3 idem merito Pomponius pro non scriptis haberi voluit in dicta l. turpia, et Vlpianus in dicta l. quoties § si quis nomen ... quod non obstat textus in l. Lucius Titius § 1 ff. de heredibus instituendis ubi illam institutionem in persona filij factam dum pater impiissimum, et male de se meritum appellavit valere docet Consultus omnem quippe modi institutiones recepta esse non omisso Duareni interpretatione ad tit. de heredibus instituendis Cap. 3 post principium, quem et Manuel Acosta sequitur lib. 2 selectarum Cap. 3 nº 2 item alia Cuiacij in recitationibus ad digesta in dicta l. turpia et in l. 3 ff. de liberis, et postumis, et Fornerij lib. 1 selectionum Cap. 19 varius dicendum est in proprietatem contumeliam institutionis ... , at ea sola convitiosa, et odiosa demonstratione sine alio nominis denotatione, aut ex persona facta sit an vero adiecta alij demonstrationi, seu nomini instituti heredis nam prima cum institutione non valet, in quo loquitur Vlpianus in dicto § si quis nomen posteriore vero defenditur, ut in dicta l. 1 § 1 cui ius Iuris diversitas ex superioribus provenit, nempe quia honor institutionis debet esse cum in nomina certum tertum, quem ubi lex respicit, et pro non scripta habet institutio manet inutilis atque inanis non detracta contumeliosa demonstratione alia demonstratio heredi nulla remanet, quo certus esse possit, et oporteret secundum sententiam consulti in dicta l. quoties § heres quam astruit Donellus lib. 6 comentariorum Cap. 22, et ibi Osualdus litt. C at vero quando cum convitio expressum est nomen heredis detracta contumeliosa demonstratione altera honesta manet, quæ sustinet institutionem, ut sic recte docuerunt ipse Donellus ubi proxime Cap. 19, et ibi Osualdus litt. b Bacius consiliaria 5 q. 90 quorum interpretatio prius Cumani et Socini fuit in l. 3 ff. de liberis, et postumis, et in dicto § si quis nomen, et in dicta l. turpia nº 3 iuxta quam etiam accipiendus est textus in l. cum quidam decedens 37 § Seia ff. de legatis 3 secundum quod exponit Valencia lib. 3 illustrium ad hunc tit. 3 Cap. 2 nº 2, et Cuiacius in dicta l. turpia //

nº 22

nº 23

// Secundo ex eodem principio descendit lega-
// pœnæ causa relicta optimo veteri iure, quod iurisconsultorum seculo habuit non valere, ut aperte Iustinianus profitetur in § finali institutionum de legatis, eius quod rei clara vestigia extant in l. 2 ff. de his quæ pœnæ nomine, et in l. si ita scriptum 12 ff. de condicionibus et demonstrationibus et apud Vlpianum in fragmentis tit. 24 § pœna et tit. 25 § pœna, de qua

Frequenter tractant Interpretes in dicto § finali Jacobus Cuiacius tractatu 9° ad Africanum in dic. l. 1.a ff de his quae poenae nomine, et in recitatio nib. et Codicem in l. unica C. eodem tit.o Donellus lib. 2 commentariorum cap. 26, et ibi Osualdus litt.a A, et D. Costa lib. 1 selectorum Cap. 22, quae autem sint poenalia legata disserte, et copiose explicuit Justinianus in dic. § finali ea videlicet quae coercendi heredis causa, quo magis aliquid faciat, vel non faciat legatariis relinquuntur unde recte effecit, ex eo iure huiusmodi legata reproba, et inutilia fuisse, utpote, quae non tam ob meritum, et affectionem legatarii relinquuntur quam puniendi, et urgendi heredis causa, quo fiebat, ut legatarius lucrum ex poena heredis reportaret, insuper ut si testator potius heredem mulctare, quam legatarium honore afficere videretur denique quod isto modo beneficientiam suam ex heredis peccato suspenderet, quae omnia non solum iure, sed et aratione naturae aliena sunt ob quas causas, et alias haec legata reiecta fuisse agnoscunt Berengerius, et Mainsingerius n.o 2, et Othomanus enarrat.e in dicto § finali, idem D. Rexbequius in paratitla ad tit.m de his quae poenae nomine Osualdus dicto cap. 26 litt.a A —

Verum tamen Justinianus magis adiuvandam testantium voluntatem, quam ad subtilem rationem legatorum respiciens, haec omnia nunquam de scrupulosa esse existimavit ac proinde delenda decrevit in dicta l. unica C. de his, quae poenae nomine quam studio aperciius exposuit in dicto § finali inst. tit.o de legatis, in sitque generaliter ea, quae relinquuntur poenae nomine omnimodo valitura, vel quod a ceteris legatis distare sed ita tantum modo ea, quae impossibilia fuerit, vel legibus interdicta aut alias probrosa, quae nullius foremam testi isdem constitutionibus valuit, ut ipsorum contextus satis expresse demonstrat.//

N.o 24

// Hic tamen adversus illa non nulla ex scrupulum movent aut verius scapulum de quo me incautum impingant Iuris studiosi admonendi sunt, et quidem primo obicem faciunt textus in l. 2. ff de poenu legata l. cum sine praefinitione 19 in principio l. si poenam 24 ff quando dies legati cadat l. mulctam l. in testamento 27 ff de conditionibus, et demonstrationibus l. 2.a l. Si item, si ita 2 ff ad l. Falcidiam l. ita stipulatus 115 ad finem ff de verborum obligationibus, et si qua sunt alia non nulla iura quae probari videntur poenalia legata respicientia heredis etiam aetate Iuris consultorum constitisse tunc de male Justinianus affirmat tum temporis huiusmodi legata fuisse inutilia deterius i illud, quod sibi nominatim attribuit legata illicita, et probrosa poenae nomine relicta non tenere habet a cum Africani responso, quod extat in l. 1.a ff de his, quae poenae nomine satis expresse sit huiusmodi legata etiam tunc ullius momenti fuisse ergo nequaquam illa a Justiniano introducta fuit, quae non tamen a calumnis vindicare magis cordi est cum ab ipso observata ipsius constitutionis in

B

necne dendum est tantum Caesarum veterisprudentes leges bono in alliis glo
riae stimulo sibi falso attribuisse, quidquid Angelus, et Ericius cum aliis
Minsingerius in dicto § finali numero 3° contrarium communis cantur quibus omissis
verius videtur, posse dici in dicta l. 1a de penu legata cum similibus, penam adiectam
sive potius secundum et posterius legatum, quod in dictis Iuribus relictum proponitur
non tamen odio heredis eiusve coercendi causa, quam adiuvandi legatarii pri
mi, et eius relicti confirmandi gratia adscriptum esse, quo respectu validum
firmumque esse, etiam antiquioris Iurisprudentiae tempore potuit neque enim pe
nale, sed meritorium huiusmodi fuit legatum, ut recte docuit Donellus in
29 dicto lib. 2° Cap. 26, et ab eo transcribit Valencia dicto Cap. 2 numero 9 //

Difficilius certe est hoc 2° loco obicitur ex Africani responso
in dicta l. 1a ff de his, quae penae nomine in his ubi illicite l. pratorale
quae adeo difficilia visa fuerint Basilii Cumano ibidem ubi existimaverit adiec
ta fuisset a compositoribus novi Iuris ex potestate eis permissa in l. 2 § tanta C
de veteri Iure enucleando id, quod ipsum scribit Donellus dicto Cap. 26; utque magis mi
rum dum est in eiusmodi lectionis B. Osualdus [illegible] receptae lectionis defensor acerri
mus in hac sententia videtur [illegible] haesitasse denique Cuiacius tractatu 5° de Africa
no ibidem, et in dicta l. unica C. de his, quae penae nomine ea verba expressim a Tri
boniano interpolata fuisse asserit, quem sequentur et eius ex corde discipulus Gra
tius Barcolter in dicto § finali instit. de legatis, sed nil nos deterreat horum auc
toritas, ut recedamus ab inveterata lectione, quae apud Africanum elegantem certe
sententiam continent huiusmodi filia familias vel servo herede instituto in
penam patris vel domini quia hereditas per filium aut servum quaeritur l. qui liberis
2a § finali ff de vulgari l. 2 consilio 62 de legatis 1° l. placet 79 ff de adqui
rendam hereditate cum vulgari et recte legari posse dummodo relictum licitum, et
honestam causam contineat sine turpi illicita vel probrosam non autem = quia sententia ellidens
et praeclara est nihil cum [illegible] pugnat, quae nihil in hac specie reperit cogitasse
neque de Iure veteri mutasse, utque a contrario in ipsis heredis institutione penam lega
[illegible] Africani non potuisse in patris domini, ut penam potuisse, si modo licitum
et honestum legatum fuit cuius Iuris illa aurea, et arguta ratio est, quia improbi [illegible] gati
penalis ipsius [illegible] filii et servi persona considerata fuit non ea [illegible] Iuris
potestate hereditas [illegible] quod [illegible] nomine [illegible] quod [illegible] causationis
[illegible] ad hereditatem alteram admittitur dicta l. qui liberis 2a § finali ff de
l. debitor 22 § servus alieno ff de legatis 1° dicta l. qui heredi 44 ff de con
ditionibus, et demonstrationibus l. 1a § novissime, et l. sicut legatorum nomine [illegible]
ex quo consequitur adeo ob rebatis penalium legatorum debuit ex eiusdem imperis
extensio de persona ad personam non concedatur iuxta tradita per DD. comu
niter in l. penultima per textum ibi ff de penis et Cap. [illegible]

De regulis iuris in sexto late Liberadus. ait in arg.to legati loco a ratione legis larga a.no 29, et 99, Donelus lib. 1 Comentarior. Cap. 13, de diminuit. zeri in au[illegible] quas alti[illegible] C. de sacrosanctis ecclesiis. Dixerimus igitur si legatum illicitum et probrosum fuerit tunc esse nullius momenti, etiam in hac specie Africanus recte respondet non, quia parerent Domini verisimile heredes, sed quia omnia illicita, et non honesta reprobant ab iure l. [illegible] ff de condi. [illegible] institutionum l. non omne l. 44 l. semper l. 97 ubi late DD. tractant ff de regulis iuris, et plura adstruit Tisanius lib. l. eiusdem tit. Cap. 3, ut in specie non valde absimili Papinianus ostendit in l. tres homines 79 § finali ff de condicionib. et demonstracionib. quo exemplo postea Iustinianus in dictis suis l. cum nouum induceret, ut etiam in ipsius scripti heredis pena, utiliter legari possent adiecit ita hoc admittendum nisi in penam quid probrose et illicite dari iusserit, quae uera eorum iuris interpretatio est, quam subtiliter inuenit Doctissimus Emanuel costa lib. 1 Selectar. Cap. 12 n.ro 2 nec ea conuincitur exratione, qua Africanus subicit, quae generalis uidetur, ut etiam in penam patris et Domini legari non posit l. [illegible] ea oracio nis Clausula distributiue accipienda ex eo, quod Africanus prius dixerat uidelicet, ut in penam heredis scripti legari non posset in penam patris [illegible] posset. nimirum iure [illegible] quippe non est nouum, ut lex specialior, quae priusdictam generalis generale subiiciatur, quo specialia complectatur, ut eleganter Ulpianus scribit in l. si seruum seruum 27 § et non negat ff ad l. Aquiliam, neque incontinenti se corrigere uelle censeatur l. non adea 29 ff de condicionib. et demostracionib. notant Alciatus de presumtionib. regula 2a presumt. 28 Menoquius in eodem tractatu lib. 4 presumt. 140 n.ro 32 unde aparet diuersimode constituisse Cesarem, quam Africanus scripserit.

Denique ex eodem principio infertur legata et fideicommissa per superuenientes capitales et grauissimas inimicitias inter legatarium, et testatorem ademta intelligi ac proinde reuocata censeri nec ulterius legatario debentur, ut plane decisum est in l. 3 § finali l. ex parte 22 ff de adimendis legatis l. si inimicicie 9a ff de his quae ut indignis, ubi late prosequuntur DD. et in l. hereditas 4a per textum ibi C. eodem tit., et pretereo Gomecius tomo 1 Varr. 4 Cap. 12 n.ro 5 6 in principio Mascardus de probacionib. bolumine 2 conclusione 902 per totam, et bolumine 3o conclusione 1227 a n.ro 137 Mantica de coniecturis ultimarum uoluntatum lib. 12 tit. 9 Menoquius de presumtionib. lib. 4 presumt. 31 a n.ro 19 et lib. 4 presumt. 170 Petrus Faber lib. 1 semestrium Cap. 15 Donelus lib. 8 Comentarior. Cap. 27 et ibi Osualdus litt. C nam cum legata ex amicitia, et afectione et beneuola uoluntate inter legatarium, et testatorem proficiscantur, ut superius diximus consequens est amicicia et beneuolencia cesante cesare quoque intelligit legatum ac proinde ademptum

et reboca[ri] presumi, ut omnes illi interpretes agnoverunt, et ex hac rat[io]e Tiraquellus in tractatu cessante causa an[ter]o 26 scribit legati causa cessante cessare ips[um] legatum l. qui tutelam 2 ff de testamentaria tutela l. tuto 2 § 1 l. ne servius 32 ff de excusacionib[us] tutor[um] l. etiam si partis 111 ff de legatis 1° legandi ante causae omnis cessar propter supervenientes inimicitias, que in usu Juris multa[s] statare nesinunt, que alioqui firmiter constitisent nisi huius modi inimicitie intercesisent, ut sunt tutela l. si duas 6 § datre misione ff de excusacionib[us] tutor[um] § ite si propter inimicitias, et § inimicitie institucione eodem t[itul]o l. in cormandato in fine ff de confirmando tutore de quare vide Montanus in tractatu de tutelis Cp. 35 regula 2a an[ter]o 62 Ant[oniu]s Faber in Jurisprudencia t[itul]o 24 principio lectura 4a pag. 130 Donelus lib. 3° comentarior[um] Cp. 9 litt[er]a i Osualdus in d[ic]to eius evocacio ad civilia munera l. unica C. si propter inimicicias creacio facta sint lib. 10 t[itul]o 66 ac pro[in]de iudicandi munus l. filius familias 2 § 1 ff de iudicijs l. si pariter 9a in fine principij ff de liberali causa Cp. 2 requisitis 41 de apelacionib[us] Cp. cum dilecti 34 de officio delegati, et ad instar eius arbitrium, q[uod] semel fuerat receptum in l. licet autem 15 sin non distinguemus 32 § cum quidem ff de arbitris ide[m] et testimonia testium l. 3 l. hoc carmen 21 § finali ff de testib[us] l. si quis testib[us] 17 autentica si testis C eode[m] t[itul]o l. comparationes 20 § omnes autem C de fidei istrumentor[um] mandata et procuraciones litium, et negotior[um] l. si mandavero 22 § finali iunctis legib[us] sequentib[us] ff mandati l. filius familias § finali l. si post dotem 14 ff de procuratorib[us] ac denique carat[io] fidei iussio, ut agnotarunt DD in l. si pro ea l. 10 pertextum ibi C mandati Menoquius de arbitrarijs casu 41 an[ter]o 22 Erigius de fide iussorib[us] Cp. 20 § 32 Donelus lib. 13 comentarior[um] Cp. 12 et ibi Osualdus litt[er]a F et alia plura q[ue], ut agnoscit ibi Erigius n[umer]o 1° //

N 27 // Que usque adeo vera sunt, ut si post exortas inimicicias testator codicilos fecerit nec in eis expresim legatum revocaverit adventamen non debeat[ur] neco berit, q[uod] codicilis ademptum non fuerit, cum re[vera] per inimicicias satis ademptum inteligat[ur], ut nova ea q[uae] solemnis adem[ptione] opus non sit, ut signanter Jureconsultus respondet in l. penultima § rei ff de adimendis legatis, ut ex eo Mantica, et Menoquius, et alij ex plaudatis ubi supra recte docuerunt denique non referre, a quo inimicicie ortum habuerunt, cum comodalibet supervenientia ipsarum quasi mutat[ione] voluntatis legatum extinguat[ur], ut verior sentencia protulit quam ex Barquio Menoquio; et alijs rectius adstruit Osualdus in notis Doneli dicto lib. 8° Cp. 17 litt[er]a C, quidquid in contrarium tentaverit Bartolus in l. cum racundis 16 § quoniam pertextum ibi ff de his, que ut indignis eum q[ue] secatur Simon de pretis lib. 1° de interpretatione ultimar[um] volu[n]tatum interpretat[ione] 2a dubitat[ione] 2a solut[ione] 4a, dum scribunt inimicicias

exortas
exortas absq. legatarii culpa non perimere legatum, quam ex tradi
tione satis reprobat, et impugnat Iason in l. Filiam 19 nº 2 C de inofficioso testamento
et ex aliis ante Mantica Menochius, Osualdus supra

Neq. pro Bartoli sententia
facit quicquam textus in dict.
l. iecum dicto § quoniam ff. de his quae ut indignis neque enim ex ibi aut sen. Papiniani quidquam erui potest, quo comprobari possit, quod ille intendit inimicitias inter legatarium, et testatorem provenientes absq. culpa legatarii eum legato non privari qua propter Bartoli, et aliorum interpretatum ad eum locum interpretamenta incredibilia dicit iam maxime recte apelavit benedictus Vi... nº 2
 lib. 2 selectarum cp. 12 in principio cum enim ei ut loci sententia, ut dicit... sua fide... interpretibus mire vexata
ita, elegantior et ab instituto Bartoli alienior, quaque quam omnia in praesenti excutere non vacat consulendi sunt Cuiacius lib. 2º responsorum Papiniani, et in recitatis nobis eadem digesta in dicto § quoniam, et ibi quod observationum Cp. 6 Antonius Faber lib. 3 coniecturarum Cp. 14 Sequis... hordigerus in comentariis ad eum dictum lib. 3 tractatus 8 § quoniam sequentibus, Merilius lib. 3 observationum Cp. 17 Pancirola lib. 2 variarum lectionum Cp. 102 Pinelus dict. nº 5
Cp. 12 anº 1 Lariatiri lib. 2º selectarum Cp. 9 ex quorum scriptis omnia, quae ad eius loci sensum assequendum utilia videbuntur, desumi poterunt
illud tantum ad extremum in hac re fatigat admonuisse oportebit, quod si post contractas inimicitias testator, et legatarius in amicitiam redierint, et permanserint testatore prioris offense legatum redintegrabitur, ut scribit Consultus in d. § si tamen 4º ff. de adimendis legatis cuius sententiam elegantem adstruit textus in bis... pris consulti ff. familiae erciscundae, et petitus Faber lib. 2 semestrium Cp. 19 nam, ut ludouic lucubratae propter exortas inimicitias legatum adimptum intelligitur sic ea re probato amicitia foedere ex nova voluntate instaurat quasi ad eam ... accessorie, ut ex Baldo tradit Tiraquelus dict. tractatu cessante causa lib. 1 § nº 24 prosequitur Mantica Menochius, et alii in locis supra laudatis

Cpt. 2º DE LEGATI Diffinitio

Ex dictis in praecedenti Cp. satis constat legandi significationem
generalem, et specialem, qualis in adoptione ... l. 1 ff. de adquirenda hereditate. nº 1
Donellus lib. 2 comentariorum Cp. 22 Barbadora tomo 3 differentia 9; generalis quidem omnia in testamento relicta continent de quibus hactenus diximus specialis autem ad singularia legata, et fidei comissa de quibus noster est sermo pertinet ita docente Donello lib. 2 comentariorum Cp. 1 et in rubrica C. hoc tit. anº 2, a quo mutuavit praeceptor Richardus in leccionibus ad huncce tit. Cp. 1 nº 12 et Cp. 2 in principio

in quo sensu legare est aliquid testo donare quo circa eius rei usus appellatioq varias in libris Juris legati difinitiones extorsit, de quibus illi in dictis locis pertractant, et communiter ordinari interpretes in § 1 institut de legatis Cuiacius, et Bexenbequius in paratitlis ad eundem titulum idem Cuiacius in recitationibus ad ff in l. 2 eodem titulo Duarenus in parafrasi eodem titulo in principio Valencia lib. 3 illustrium in commentariis eodem Cap. 2 numero 1, et 2 Radulfus Fornerius lib. 1 rerum quotidianarum Cap. 21 Barbadorus tomo 3 differencia 16, et tale alios referens Osualdus in notis Doneli dic. Cap. 1 litt. e, et sequentibus quarum 1 est Modestini in l. legatum 36 de legatis 2 ita concepta legatum est donatio testo relicta. 2 est Florentini in l. legatum 116 in principio de legatis 1 dum scribit Legatum est delibacio hereditatis, qua testator ex eo, quod universum heredis fore alicui, quid collatum vellit 3 est ul piani in fracmentis tit 24 dum tradit legatum esse, quod legis modo, idest imperative testo relinquitur. Porro 4 est notissima Justiniani difinitio, quam ex his omnibus adiu, quod quo tempore, iam obtinebat, in hunc modum conformavit in dic. § 1 instit hoc titulo ubi scribis legatum est donatio quedam a defuncto relicta ab herede prestanda, quam singulos optime explicuit Fornerius ubi proxime dic. Cap. 21 ff

Numero 2 // Ex his autem apud antecesores nostros frequentius, ut pote elegantior Modestini difinitio placuit, ut quod precisi legati essentiam contineat cum tota legati natura ex eo constet, quod donatio sit, et, quod testo reliquatur, ut ait Valentia supra numero 2 ideoque fore difinicionem perfectam undique firmat Donelus dic. lib. 2 Cap. 1. Ceterum 4 quod Justinianea difinicio ab ea non multum discrepat, et Juri, quo post Justinianum utimur convenientior est, si simul utramque explicuerimus, officio functi videbimur, ut satis videtur Cuiacius in paratitlo ad eundem titulum. Aiunt itaque Modestinus, et Justinianus, legatum esse donationem, quod verbum, idem generis loco posuerunt, quod predicatum de omnibus disposicionibus lucrativam causam habentibus, de quibus in l. unica § lucrativas C. de imponenda lucrativa descript. lib. 10 ubi inter alias legatum numeratur, quod semper, lucrorum esse dicitur in l. si hereditatem ff mandati, idque commune habet cum ceteris donacionibus, ut proprie etiam donatio sit l. 4 de donacionibus l. Cervidius 1[illegible] C. eodem, et quidem legatum continere in se donationem satis etiam Florentini difinicio expressit dum scripsit legatum esse delibatio hereditatis, qua testator alicui, quid collatum voluit, nam conferre aliquid in alium, nihil aliud, quam donare significat in l. proxime 50 de ritu nuptiarum l. Juliani 28 § sequentis 2. l. Ticia 27 § Lucius Ticius de legatis 2 l. 1 § si parens de reparentis quis fuerit in crimine l. 2 C. de crimine expilatae hereditatis l. si ff [illegible] 60 l. de rebus, 13 C. de donationibus ante nuptias l. si maior 15 § C. ad l. Falcidiam l. fidei commissaria 23 § servum peculii de fide commissariis libertatibus l. 7 § filium ad ministrationem rerum ad civitatem pertinentium l. quasi pisando 40

iuntas l. sequenti de donationib. inter virum et ux. sancu legatum, et hereditas dicitur l. unum ex familia l. 67 § si de fal. l. cidia de legatis 2°, et in l. cum vero fa cib. 6 si vaci plusquam per l. falcidiam, et alijs locis, quos alibi inveni. Cop. l. sect. l. in principio, q. donatio ipsa liberalitas est l. hoc. iure 29 § non potest de donationib. in final. infine privari posset in vis ubicumque et ut ubi alle C. le de bis promiss. quiquid donat. ali. liberalitate distinguat. Atlantica de tacitis con uencionib., lib. 3 tt. 2 n.° 2

Necessarium ergo vis distinguit [illegible] et verbum donare sed etiam discriminanter ad differentiam alicuius rei ... relinquitur, ut sunt hereditas, et fidei commissum ... aliquid clari nullum, tamen in singulis donatis est, ubi recte contra... Donellus in ... hoc tt. n.° 1 et 1 cum, ut de hereditate dicamus ... rum q. nil continere donacionis, ut forte, quae saepissime ... praeter aes alienum ... continet, ut satis constat ex his, que Iustinianus tradit in § l. instit. qui ... visis manumittere non licet, et in principio instit.° de heredum qualitate ... tis his, que ad ... illustrat. scribit Ant. Fabro in ... lib. principio 8, et 4 parte ... et tamen non comminus, hereditatem l. hereditas 40 de petit.° hereditatis l. hereditatis l. 19 de v. 4 signif.° q. ... omnino diversum esse quippe quoniam quae damnosum esse potuit ... l. si he reditatem 32 mandati, et licet addita hereditate, heres dominium ... hereditarium 24 nanciscatur l. cum heredes 23 de adquirenda poss. ... per ... sequentibus successionis contingit in qua commoda, et incommoda heredita ria labantur, ut apparet ex l. 1 cum sequentib. de bonorum possessionib., et ... hereditas aliquid aeris alieni contineret licet plurima bona haberet non posset tamen donatio dici l. aeris alieni 14 C de donacionib. quare definitur lega ti here dec ... non conuenire acriter firmant Butrius in § ... instit. ... n.° 2 ... in ... legis l. 20 de v. signif. n.° 2 Do nellus dic. lib. 8 cap. l. licet diversam ... cap. 29 ... satis refellit Orualdus in notis Donelli supra ... lit. ... satis ... postrema diffinicionis apud Iustinianum ... ab herede prestanda, quoniam quae herede instituto ... per quam heres perpetua adit. nanciscitur dominium ... hereditariorum ... l. cum heredes legatum aute ab herede prestat. ... in principio ... lega to 4 l. cum res 4 ... de legatis 1 ... l. legato 4 23 ... legatis 2 ... de legatis ... ul tima C. de hereditarijs actionib. ... Ant. Gomez ... variar. ... cap. ... Peregrinus et fidei commissis art. 10 ... Duarenus ... commentario 24 cap. 29, et Ot... in ... notis ... plures differencias legati ab hereditate ... Fors terus lib. 1° de sucesionib. cap. 4 //

Videntur etiam eadem nota distinguisse fidei commis sa a legatis, quippe origine fidei commissorum ...

n.° 3

n.° 4

facto cum Iuris vincula, et necessitatem non contraxerent in principio ins. tit.a de fideicomisarijs hereditatib. nulla videt.r in his donatio testamentaria consistere, quae ex voluntate alterius penderet. l. illa institucio 32 de heredib. instituendis ut docuerunt Donelus supra Cuiacius in paratitla hoc titulo, Vulteius in § 1 instit.a eodem n. 2. Richardus in leccionib. ad hunc tt.m Cap. 2 n.ro 11 quare etiam cui libertas ex fideicomisi causa relicta est non est libertus testatoris sed heredis manumitentis. scribunt Consulti in l. si quis 13 § 1 de operis libertorum l. qui ex causa 29 de bonis libertorum, et Iustinianus in § penultimo instit. de singulis rebus per fideicomisum relictis quod ad speciem graviter utitur Ant.us Faber in Iurisprudentia tt. 5 principio 2 illat. 2, et tt. 6 principio 1 illat. 1 paulo ante finem pag.a 209: ceterum verius est ad differenciam fideicomisorum non posse stare cum fideicomisum donatio ex pe lit. et ... donacionis per agat. in l. miles 79 . l. cum pater 77 § donacionis 26 de legatis 2o, quas ad rem expendit Crabeta in rub.a hoc tt.o a n.o 113; quin ipsa specie libertatis fideicomisariae animadvertere licet in qua, qui ex causa fideicomisi manumitit non prestat beneficium, quod quo actu prestat, sed testator, qui libertatis fideicomisum reliquit l. 1 C. de libertis, et eorum liberis. l. unum ex familia 67 § 1 de legatis 2o. docet eleganter Ant.us Faber supra Surdus de alimentis tt. 8 privilegio 69 n.ro 41, denique quod appelat legati, et fideicomisum continet l. fideicomisa 11 § si servus l. at fideicomisum 87 de legatis 3 l. Bubonius 30 de pactis dotalib. et alijs locis quod comprobat Cuiacius lib. 4 observationum Cap. 23, quocirca per ubi donacionis in definit.e legati, non excludit fideicomisum. Rectius censuerunt Gentilis lib. 1 variarum leccionum Cap. 26 Osualdus in notis Donelli lib. 1o Cap. 1 litt.a ....

10o X 9o In libertate autem directa relicta aliter se res habet, ut donatio dici possit nam, etsi manumissio dicat.r est datio libertatis in l. 4 de Iusticia, et Iure principio instit.a de libertinis. Ant.us Faber in Iurisprudentia tt. 9 principio f in initio Donelus lib. 2 comentariorum Cap. 11, et tam gra de beneficium, ut Iure Consultus loquit.r in l. 1 de bonis libertorum, quod estimat.e n recipiat l. libertas 106. l. in ex singulis 176 § finali de regulis Iuris cum multis, quas adducit Ferrerius lib. 2 eiusdem tt. Cap. 1 in principio, et ut tamen donatio dici non potest, ut recte docet Donelus in rub. C. hoc tt. n.ro 7 ad finem neque quid quam domino confert manumitter inter heredes ut datio interveniendi dicat, sed tantum, quod dominus is, qui in servum habet remitit, et vinculum servitutis tolit, quo sublato iam libertas non ab homine, sed ab ipsa natura est, ut eleganter considerabit Ant.us Faber in Iurisprudencia dicto tt.o 9 principio 2o

13 138

Alto

illat. 6, et 2. etante eum Baconius lib. 6. declarat. 26. et ab utroque Oswal dus in notis Donelli dic. Cap. 11 litt. f, et lib. 2. Cap. 2 litt. quibus aper tissime, ex eo demonstrat, quod donatio non queritur invito l. hoc iure 19 § non potest de donationibus, l. invito 69 l. invitus 156, § finali de regulis iuris. sive emerat 1 de Jure de liberandi libertas. nete, etiam invito prestatur qui manumissus, etiam invitus liber fit, ut expressum ... et. § sin vero quidam C. de testamentaria manumissione, et per eum textum, preclare ab Ant. Fabro ubisupra dic. illat. 22, et lib. 3. principio 2 illat. 6, et a Cuiacio in l. 1. de regulis Juris, et in recitationibus ad tit. C. de testament. manumis. in fine, etante eos etiam Rafael Cumanus docuerat in l. qui absenti 36 num. 3 per textum ibi de acquirenda posesione, quorum sentencia plurib. illius traintes adstruunt Tiraquellus de nobilitate Cap. 6. num. 37. Callantes de re Jumentaria lib. 2. Cap. 12 num. 10, quidquid contrarium, ac proinde servitute bonitaria iure et repudiari libertatem posse levibus ex quis motus contendat Radul. fus Fornerius lib. 4. rerum quotidianarum Cap. 6. — num. 6.

Exquaravat. illud notabiliter fit, quum legatum donatio sit, et libertas non habeat in se donatum, consequenter datio directe libertatis intestato non sit legatum: quod licet displicet, displicebit ... in l. 1. hoc nostro tit. et ... Gentili lib. 1. variarum lectionum Cap. 17. et Angelo Matheatio in epithome legatorum lib. 1. Cap. 1. a num. 21 recte tamen defenditur ab Aconio lib. 4. declarat. 69 num. 1, et a Zoveanozio siquis eum 16 num. 3 de vulgari firmissimeque pluribus rationibus ab Alexander Turamino in epistolis academicis Cap. 2., et in tractatu de exequat. legatorum Cap. 5, quorum sententia validem complectitur, et propugnatur ab Oswaldo in notis Donelli lib. 2 Cap. 2 litt. ..., et Cap. 4. litt. g., proque expendi posunt textus in dic. l. siquis eum, et in l. in generali 80 l. verbis legis 120 de verborum signific. l. ... 39 ibi nam inter libertatem et legatum quantum ad hanc causam nil distat de manumissis testamento longe apertior textus in l. plane 94 § finali de legatis 1. — num. 7

Neque pro Duareni et aliorum sentent. aliquid quam facit textus, quo nituntur in l. sed si conditionis 6 § finali de heredibus instituendis ubi libertatem legari legato quae dari existimant, qui ... sialentius expendatur potius retur negari potest, ut probet datum libertatis non esse legatum; quia in eius specie servus heres institutus libertatem a semet ipso accipere dicitur, cum certum sit heredi ab ipso legari non posse l. et quidem 22 l. plane 34 § si duobus l. ... 116 § 1. hoc nostro tit. Donelus lib. 8 commentariorum Cap. 7, et ibi Oswaldus litt. ..., ergo si libertas esset legatum non potest illam servus heres institutus a se ipso accipere nec Juris ... manifesta principia mutuo interse colliderent, et implicarent: Nec ...

interpretat. dictant postrema textus verba ibi nam sicuti legari sibi non potest ita neque se adimi, quo sensu non licere legari idest libertatem sibi: esse re inquam non posse pugnaretenim ipse cum illis quae contigue vetro, qui futuri constitutum scripserat atque affirmat servum heredem institutum a se metipso recte libertatem accipere credendum autem non est incontinenti se corrigere voluisse. l. in ea de conditionibus et de monstrationibus. l. licitus de praesumptionibus, regulae praesumit ... quiver. 20 tractatu lib. 4 praesumpt. 240 num. 32, et praesumpt. 169 num. 4 sed ille potius quae quemadmodum si legatum esset, non esset a se ipso illud recipere ita neque a se ipso adimi, ut contrariorum eadem sit disciplina l. 2 de his, qui sunt sui § l. instit. eodem § illud ubi et ccursius animadvertit institut. de societate § et ibi ... 39 de vulgari. l. quia accusare de accusationibus l. penult. C. de solutionibus cum similibus de quibus apud ... berardum in argumentis legalibus loco a contrariis num. 1 Tus ... practicarum conclusionum tomo 2 conclus. 2023, ut recte locum illum interpretatus ... Osualdus dicto num. litt. non ante finem cui ... interpretat vero ... satis ostendit particula sicuti posita in fine textus quae omnimodam similitudinem importare solet l. si sicut ... cum ... universitatis nomine ... sicuti ... eo modis pignus ... late ... de editionibus usufrequentio ... 360 num. 1, et 2 unde dicit argumento a modo legandi, et adimendi ad libertatis dationem de qua initio textus Iure Con- sultus dubitaverat ex quo apparet apud illum haec intersit diversa esse aliter, quae Duarenus tradiderit

Verbo donationis, quod illo destinus in sua definitione posuit adiecit Iustinianus in sua verba quaedam, ut ostenderet non unam ex aliis, set proprie donationem esse, ut rectissime advertit Cuiacius in paratitla hoc titulo in principio et ante eum Graueta in rubrica eodem num. 219 ... singulus in ... l. instit. eodem num. ... Osualdus ... Doneli ... l. litt. § ad finem; quo sensu verbum illud accipit in l. ro gasti ... de praescriptis verbis § l. in principio de obligationibus et actionibus, non ut qui dam ex illis agnoverunt esse notam proprietatis, quia legatum non est altera, et pro- prie donationis significatur, qui ... a ceteris donationibus seiungitur ita docente Donello in rubrica C. hoc titulo num. 6, non enim est donatio inter vivos, in qua ea, qui ... alteri donat, ut illico sortiatur effectum donatio. l. ... cum sequentibus, de donationibus ... § partita ... nec rursus donatio mortis causa in qua vivus viventi dat licet revocabiliter. l. 2 l. senatus 39 l. inter mortis ... de mortis causa donati- onibus, § l. instit. eodem, adlicet ... donatio, ... partes legatis in l. ... Marcellus 49 § ... l. et si debitor 27 ... 37 de mortis causa donationibus, in pluribus speciebus quas recenset ... in lectura ad ... eius de textus a num. 2 in plurib. tamen dic- runt quasi ipse ibidem recensuit a num. 20, et Donellus tomo 4 Comentariorum ... 33, et Osualdus in eius notis ... ... differencia non, ut recte Cal- uus aiebat in l. adoptivum § patronum de in ius vocando. et ... in l. si maritus 27 § legis Iuliae ad ... ... de adulteriis proprie non dicitur

late, q̄ n̄ e tales simpliciter, sed secu... quid, l. e qui tt. Menoquius cons. lio 46 ... n̄ 27, atque ideo legatus n̄ ee proprie donat nec applicat dona cionis nomine late, et neruose defendit Caueta ... n̄ 96; unde necu bis donacionis relictu intelligi presertis ubi presens est et acceptans legata rius, sicut docet ipse ibidem n̄ 122, post Cerotus in ... hic, ... sen tentias aliis relatis ... firmat: Menoquius ... 4° presumpt 105 n̄ 18.

N. 19

Quequa uera ee presisset Modestinus indistincte suas rectissi me adiecit, hic ... ila test relicta n̄ solum ut ostenderet legatum in test relinqui debere, nec alibi ... inqui posse, ut ueteris Iurispru dentiae mos, et institucio fuit § preterea instit de fideicomissariis hereditatib. § ante heredis instit de legatis, Vlpianus in fragmentis tt° 24 in princip io sed ut legata a ceteris donacionib distinqueret, que gratuitis, iuen gratuitis ... presens presenti dat in legato autem testator presens nil presenti legatario dat, esset enim tunc uera donatio n̄ legatum, iuxta sententiam Menochii, et ceterorum ... proxime, sed post mortem dari uult ... test defini cio profert, que extat in l. E qui test facere posint, ut recte obseruauit Doneius in ... C. ... n̄ 7, et ...

Que fortassis ratio e ac tenus preter millia ab omnib, cur heire a ceteris legata n̄ nisi in test relinqui possent, nam ... tota ex uoluntate testantis pendeant l. similis et tibi l. 2 § finali in fine ... de legatis l. Doneius ... omentariorum cp. 2 in fine, que ... in test facit ... ex facto 39, ... autem italicarum de heredib, instituendis l. in ... dicionib, ... de condicionib, et de monstracionib, exornat late Mantica de coniecturis ... 3° tt° 3 apparet test esse uoluntatis n̄re iustam sententiam de eo, quis post mortem suam fieri uelit, que in ... modum idem Mode stinus indicat l. E qui test facere posint ubi passim exponunt interpre tes, et in rub instit de testamentis, et Duarenus in ... ad eum tt ... Cp. l. Doneius in rub ... eodem ... 2, et ... 6 ... Cp. 4, et Osu aldus in eius notis ... Greg ... 2 ... Cp. 2 Medices de diffinicionib, 2 p ... diffinit 76 Matienco ... 4° ... Greco ... Spino de test ... rub ... per totum, que ... alibi circa legata legitime ... expiscari ... potuit, et substantiam lega torum, que in uoluntate consistit, n̄ nisi in eius de uoluntatis iusta sentent exprimeret, et ... differente rerum natura, una que que res ... pro pria sui ipsius natura ... l. si uero 27 § ... ubi adnotarunt plerique de pactis ... prout ... penul ... de solucionib, ... tam naturale 39 de regulis Iuris ... pluribus illustrauit Ca ... Cujacius ... eiusdem tt Cp. 24: ... dicere, ... in lec tura ... ad ... n̄ 4° ...

N. 20

ventionib, ideo hoc ozim gene, que gata vbis legitimis no e sole
nib, et directis relinqui bast, quis vba tamo in test erant recep
ta, ut utrumq ostat ex Vlpiano in fragmentis tt 24 in principio tit
inerio tt iuxta quotidiana 2 cap. 11, et ex textu in l. quoniam indignum
19 C de test cuncta l. in legatis 21 C de legatis, quam pe dictis
quoniam appellat Gothofredus in eius scholiis ibi.

10
N. 11

Quare postquam per
... eaz l. eoz vb 4 e remissa
observatio, ac denique per Justinianum constitut. in l. 2 C omnia de lega
tis § nostra autem instit de legatis coeperunt legata ab intestato, et codicillis
deberi dic § preterea instit de fidei commissariis hereditatib, ubi plerique
iex. ... animadverterunt, et in l. 2 de legatis praeter tion Cu
jacius, ibi qui ideo recte monet, propterea Justinianum in definit sua loco
illo 4 vb testo relicta, quae erant in definit Modestini reposuisse
illa at de functo relicta, quare habens constitutionem sui temporis Caesar
legem ulterius legata ex testo estimari, sed ex voluntate relinquentis vo
luit id, quod pridem dixerat Volocnetus ibi n 134, et Accursius vbo perso
nale in dict l. 2 C omnia de legatis recept Minsingerus n 9, et alii
ex interpretibus in § 1 instit de legatis, quod annuit regia lex in l. 1 tt 9
partita 6.

10
N. 12

Quae licet ita sint adhuc ego existimo uberiorem esse sensum
... eoz vb 4, ut nimirum prior Modestini quae sub rogella sunt
generaliori loquendi formula expressa prorsus retinerent non utique
legata prorsus retineant, quae legata in test relinqui debeat, sed quod uirtute
conf. ... habet, ut non nisi post mortem testantis sequitur po
sint addita demum hereditate ... si tibi homo 36 § cum servus de legatis l ...
voluntate eius usque ad vitae suprema exitum duret l. 4 de adimendis lega
tis l. cum ... status 32 § ... de donatione inter vivos
... observavit Medices de ... definitionib, 2 p definit 7 ...
... ultimarum voluntatum ... 4 an ...
quod demum per test ... effectum habiturum, ut in eius definit expressum
et in l. si alienum 49 § 1 de hered. instituendis l. qui hereditatem
19 de adquirenda hereditate l. ... § 1 de legatis § inextraneis instit
de heredum qualitate, et preclare a D. Paulo ad Hebreos c. 9 v. 16
ibi, ubi test e mors necesse e interveniat testatoris test enim in mor
tuis confirmatum e alioquin non dum valet ... dum vivit qui testatus e
... sine ... l. 1 de ... tate fact ... l. 1 pro
herede 6 C eodem l. 2 § inter dum de vulgari l. ita tamen 27 § a patre
ad Trebelianum l. donationi 29 § finali alias l. quidam 70, de donationib.
l. finali C de pactis, quare Salvianus lib 4 ... catholica, merito ...
4 ... testatorem qui ne sibi ... bona eriperet ...

Ons & autem adduxit ... ego ... hum anim decesso tunc ille mihi heres esto sicut ...
ex pp dicit Cuiacius in recitationib. ad leges ... qui test. facere poterit ...

Nec contrarium suadet text. ... quidam ... principio de manumiss. test. ubi ex Sabini sententia Julianus ait liberum futurum eum servum, qui liber esse jussus erat post mortem unius ex heredib. ... decessisset ... ex quibus ... potestatem liberi ... et male existimaverunt ... libertatis decepti — X^{vo} 3

Id enim absurdum foret, et contra testatoris voluntatem, et testamentariam ... de ... testamento ... quod ... certum ... conditionem ... testatoris mortuus ... ut ex supradictis apparet, recte docent Cuiacius in dicta ... et ... ad Ursei ... in dict. ... de ... Ceterum ... tio, quae ... non videtur latuisse ... Servus ... defectus cum testatore vivo conditio impleta est, quasi fuerit potestativa, ut ... ixta regulam textus in ... quidam ... facta ... in principio de conditioni ... et demonstrationib. unde videbatur eum nequaquam liberum futurum: contrarium tamen respondet Iure Consultus, quia mors unius ex heredib. sub cuius ... conditio libertatis ... magis ... casualis ... quae etiam vivo testatore impleri potuit, ut docent ... in dicta ... in principio ... in principio ... in fine ... de institutionib. et substitutionib. ... 35 Ant. Gomez tomo ... variar. ... et ... cuius ... per elegans ... dicta ... valde commendatum ... 36 in principio de conditionib. et demonstrationib. quare ... servo ... non utique vivo testatore sed mortuo ... cautum ... scribit ... praesentis temporis servum liberum esse sed futurum scilicet post mortem testatoris, ... interpretatio ...

Et ex quarum ... accipiunt ... praedicta ... Justiniani ... de ... — X^{vo} 4
... qui ... ipsum ... intelligere ... ex ... regulam textus in ... de natalib. ... de ... in ... intermissio ... de legatis ... Bartolus in ... interpretatione ... loquendo ... intelligi ... testamentario ... mortis ... qui ad certum ... quia ... de servis ... expectandis ... de servo ... necessario ... intelligi ... qui ... humanis ... quae sententia ... Cuiacius ... responso ... Paulus ... Gratianus tomo ... disceptationum ... Carrerius de remediis ... tractatu mors ... conclus. ... et ... mortuo ... considerat ... Mendoza ... problemate ... praedicta ... haberetur ... testator ... legatum ... ex ... textu in ... tertium ... — Paulus

[illegible] narratiua [illegible] Statu [illegible]
[illegible] ut [illegible] l. [illegible] qui legatum [illegible]
[illegible] defuncti [illegible] necesse [illegible] heres
[illegible] ex [illegible] et ex [illegible]
l. [illegible] tabulis [illegible] ut [illegible]
[illegible] n. [illegible] 4 [illegible] Ubi
[illegible] possit [illegible] significat [illegible]
[illegible] testatoris voluntatem [illegible]
[illegible] post mortem [illegible] l. [illegible]
26. [illegible] libertatis [illegible]
legato l. [illegible] legatorum [illegible]
C. de [illegible]
[illegible] a [illegible] secus [illegible]
[illegible] et accepit [illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] l. 3. [illegible]
Si [illegible] ex hereditate [illegible]
[illegible] et [illegible] l. [illegible] n. [illegible]

N. 5 [illegible] sufficit [illegible]
[illegible] uita a [illegible] heredi [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] de [illegible] allegata [illegible]
[illegible] suppositio [illegible]
[illegible] Statius quaestionem mouerunt [illegible]
[illegible] Romanus, et [illegible] Veraequius, et [illegible] in [illegible]
de legatis; ubi etiam [illegible] et in tractatu de pactis [illegible] 40 Ludoui
cus [illegible] et Julius Bassus in notis ad [illegible] legatum 36 de legatis 2
[illegible] Turaminus, et alij apud [illegible] in notis [illegible]
[illegible] et ex [illegible] antecessoribus [illegible] n. 4 [illegible] senior
n. 70 Socinus Junior n. 47. et alij apud [illegible] n. 125 [illegible]
[illegible] n. 122 Cardas [illegible] C. de [illegible] ubi [illegible]
[illegible] n. 10 in [illegible] sententia [illegible] nomine magnopere placuit Cu
iacius in recitationibus ad [illegible] in dic. l. [illegible] adnotatis, et [illegible] in [illegible]
[illegible] 20 [illegible] quia inquiunt [illegible] a [illegible] et [illegible]
[illegible] abesse, et substantiae [illegible] necessaria in qua exponit, quid ipse
[illegible] aut praestar. debeat, et ingenue [illegible] Donelus dic
to [illegible] imo, et [illegible] ipse [illegible] alioquin suo loco propugna
tor acerrimus in [illegible] Cap. 2 n. 2, et 23 in fine

E nimmero n̄ ē necessaria probantibus, primo, q̄ legaberci do
minium iuris inte ictu recta via transit a testatore in legatarium
perfectu hereditis, ut diserte Papinianus scripsit in l. legatum 80 . . . cujus . . .
gatum . . . de legatis 2. . . . quo et alij . . . conveniunt in . . . 64
de furtis . . . damni . . . depeculio, et alijs locis . . .
plicant . . . Cujacius . . . 7 . . . 7 Cuia
cius . . . difinicionum Papiniani in . . . 86, ergo necesse n̄ ē ut ab here
de . . . legato vindicacionis . . . et . . . modum . . .
in recte . . . verissimum ē . . . tradit a Cujacio ibidem . . .
piano in fragmentis . . . 24 Caio . . . posteriori institucionum . . . 4 . . . 2 . . .
. . . 6 . . . Vinc . . .
. . . legatarius propria autoritate . . . aut
. . . testatoris capiebat legatum . . . et . . . 34
. . . de legatis 2 . . . munire recepta . . .
. . . de legatis . . .
. . . 46 . . . 45 . . . 13 . . .
potest . . . de legatis 2 . . . remedio . . . 2
. . . legato libera . . . legatarius . . .
. . . legato . . . libera . . .
in legato nomini . . . ex legato . . .
iuris 34 de legatis . . . 2 . . . de legatis
. . . de legatis . . . 6 . . . interpretat . . . voluit
. . . legato . . . legatum . . .
. . . a legatario . . . denique . . . Cujacius . . .
. . . legatarium . . .
. . . de legatis . . . instit . . .
. . . Doneius . . . commentariorum . . .
. . . legatum . . . Justinianus . . .
Et . . . pertineat, . . .
. . . ut . . .
. . . instit de legatis, . . .
. . . 10 . . . 25 . . . 2 . . .
. . . 73 . . . Ant . . . 6 . . .
. . .

dict. §, etiamq; vel instrumentis re[illegible] verb. contradiceret [illegible] ex quo [illegible]
[illegible] hendes [illegible] diffinitioni [illegible], uti liber [illegible] adiecta est,
[illegible] ut recte [illegible] ubi supra [illegible] aut [illegible] falsas, aut repu
[illegible] quasi superuacua, sed neutrum [illegible] recte, et [illegible], sunt
adiecta, [illegible] reperiunt [illegible] omnium [illegible] legatis, et [illegible]
[illegible] reperiunt [illegible] in quo
n reperiant, [illegible] aut alteri [illegible] tanti est, ut [illegible] ceterorum
omnium fidem excluderet, aut [illegible] quin potius sanioris, et rectioris
Judicio [illegible], ut ille ceteros auctoritate superet quorum, ut his receptam
[illegible] exigeret, [illegible] extat textus in finali [illegible] lex etenim
Cod. de fideicommissis Cap. praedictae [illegible] in fine de officio de legatis Cap. [illegible] 20 dist
tinctus

20 / L 2

2.º quod id quod in dictis verbis Justinianus expressit aliis idem importantibus
exprimit a Florentino in sua diffinitione legati, quae extat in l. le
gatum 116 hoc titulo ubi scripsit est delibatio hereditatis qua testator ex
eo, quod universum heredis foret alicui quid collatum velit; quae priora delibati
omnis verba nil aliud significant quam deducte de hereditate [illegible]
ut hanc hereditas integra censeatur, ut recte censuit Osualdus in notis
Donelli dict. Cap. 2 litt. [illegible], et eius supposito nomine, sed usurpatis verbis Ri
chardus in lectionibus ad hunc titulum Cap. 2 anno [illegible], si igitur legatum delibata
de hereditate, ut legatario detur non potest praestari nisi ab ipso herede, si
cuti [illegible] in definitione verbis [illegible] indic. l. legatum 36
[illegible] legatis 2 [illegible] relicta nam quod testator reliquit non ab alio, quam ab herede
praestandum est [illegible] 107, l. servus 102 § [illegible] penult. de legatis
l. [illegible] omnia [illegible] ab uno 53 de legatis 2. Ut igitur in diffinitione [illegible]
recte agnovit [illegible] testatori relicta, quam potuit legatum relinqui nisi in testamento: sic indi
finitione Justiniani recte posuit ab herede praestanda, quoniam non potuit legatum
relinqui nisi ab herede, ut utrumque bene Donellus considerat dict. §, et 20,
[illegible] quod a legatario legari non potest, ut expressim Justinianus nos docet in
principio instit. de singulis rebus per fideicommissum relictis. nam quod contra Cuia
cius scripsit supra adversus [illegible] principium [illegible] de
fideicommissis, a non onerari legatarium potest § 1 eodem titulo, quo casu loquitur textus in l.
[illegible] cum sequentibus de legatis 2 adversus Richardus in § 1 instit. hoc titulo n. 16,
[illegible] quoniam legatum etiamsi [illegible] relictum ab herede praestandum est [illegible] ad lega
tarium perveniat, de quo [illegible] Juribus adductis [illegible] Gomez tomo 1 variorum

Cap. 22 n. 27 Peregrinus de fideicommissis art. 12 Donellus lib. 8 commentariorum cap. 29 et 35 ubi Duaredus ait. Et realiter si his citra voluntatem heredis propria autoritate occupaverit interdictum, quod legatorum incurrat, quo sic occupata vero et etiam si legato praeceptionis sint l. 1 in principio, et § qui vero ex causa, quod legatorum proseq. Duarenus et Pex. Zanquius, in commentariis ad eum tit. Cuiacius, et Donellus in recitationibus ad l. eodem tit. Ant. Faver lib. 6 coniecturarum cap. 1 et de iure Iurisprud. conclusionum tomo 3 tit. 1 conclusione 29, et sequenti, et denique de adipiscenda possessione remedio 2, et DD omnes per text. ibi in hac dubia quod Caesar etc. ergo si Iustinianus illa veritati falsa, et Medesin. et Florentini eam vocat veticiant necesse, quod absurdum est.

Ex quibus satis liquido apparet illa non esse supervacua, nam etsi in legato vindicationis dominium rei legatae recta via ad legatarium transeat nullo iure facto heredis, quomodo Papinianus loquitur in dic. l. legatum 80 de legatis 2, cum similibus, quas recte ibidem Cuiacius accepit lib. 1 definitionum Papiniani, et Ant. Faver dic. cap. 1 possessionem tamen eius non eo ipso ... sed naturaliter apprehendi a legatario debet ex persona heredis, et hereditatis l. cum heredes 23 § qui viri uerias 30 § quod per colonum de acquirenda possessione, ad cuius similitudinem Papinianus ait legatum ita dominium rei legatae legatarii facere, ut hereditas heredi res singulas, ut vero heres ... hereditate licet dominium rerum hereditariarum habeat non tamen possessionem nisi naturaliter apprehendat ex dictis Iuribus, sic nec rei legatae legatarius, ut ostat ex dic. l. 1 quod legatorum, et ex eleganti, et inconsultatoribus ... docent Cuiacius, et Hispanus in dictis quod dehinc ... in sing. ... instit. de heredit. ... tom. 2 concordant l. 2 n. 9 Fornerius dic. ... Donellus in dic. ... quod non generationem, quae inde a manu heredis habere debet, quo certe praestanda est, et omnia ... autoritates probanti quod etiam in legato vindicatio in ... tenere constat, ex l. cum Servus 37 ... 4 ... servum l. 69 de legatis 1 apertissime autem in dic. l. 1 § qui vero in vel ... quod legatorum, ubi cum initio scripsisset Consultus illud interdictum etiam ad legatum praeceptionis pertinere; subiungit illatum idem esse dicendum, et si aliorum quod legati legatum sit, in quo non assentior Fabro ... qui eius textus difficultatem oppressus, ex more totum eum Triboniano tribuit, cuius sententiam ex his Iuris evidenter ... et ab ... in Donello dic. lib. 8 cap. 1 ... postmodum. Curante, res ... explicant illi omnes, ... quod non ... proceda ... de interdicto, quod legatorum ... ut respexerunt quibus ad de Richardum ... § 1 ... n. ...

Neque tamen obstat quod ... textus in dic. ...

cia 24 § 1 de legatis 2 quia omissa ... iuxta ... textus in legatum indic. § qui vero prorsus accipiendus est, et ... sive collatio ... ratione in ... intimatione ... in ... § 1 de ... voluntatis testatoris ... legatum, seu fideicommissum substineat, ... iuris ... et quidem ... 34 § ... l. 26 § 1 hoc nostro ... ut ... instituti ... 33 ...

X L 9

a coherede iure legati, vel a se ipso hereditario iure [illegible] in l. 4 § 1 ad leg. Falcidiam, secus quia quod finali debetur, que ut indignis [illegible] sic [illegible] interpretatur Cuiacius [illegible] pensor [illegible] destini [illegible]; in ea [illegible] succedit [illegible] regula [illegible] indicio [illegible], ut qui ex causa precepcionis possidet teneat interdicto, quod legatorum uidelicet in ea parte, quam iure legati a coherede habet, ut sine eius voluntate possessionem [illegible] non [illegible], et si in ea, quam habet hereditario iure in dicto esset, neque enim in ea, ut legatarius [illegible] quasi [illegible], ut ibi, iure Consultus scribit; [illegible] ibi possessio [illegible] legatum propria authoritate occupare potest, ut interpretes supra, qui ib. adducti male certe collegerunt.

10
N. 22 Non obstat preterea ex [illegible] legati liberationis, quod et si penes te legata [illegible] habere dicatur in dict. l. [illegible] § si debitori, ut in possessionem legatorum dict. l. 7 § nunc de effectu deliberat legata [illegible] tamen in eo [illegible] ab herede [illegible] legata [illegible] dicitur debitor liberatus, [illegible] heredi testatoris superest, qua, etiam sine [illegible] inquietare debitorem posset, ut recte Donellus docuit lib. [illegible] variorum cap. 22 [illegible] in [illegible] tradiderit [illegible] 45 [illegible] liberationem [illegible] heredi petere valeat in [illegible] et § [illegible] de liberat. legat. [illegible] de legatis [illegible] elegans [illegible] 27 de fidei commissis, quare eius [illegible] causa, compellit heres legatarium [illegible] liberare, ut [illegible] nunc de effectu § [illegible] debitori [illegible] instit. de legatis, que [illegible] testatoris legatorum [illegible] eleganter dicit [illegible] hereditoris, eius [illegible] simul cum superiori [illegible] etiam debitori actio indicetis [illegible] petit [illegible] ex testamento [illegible] nominatim [illegible] indicet [illegible] Bartolus in dict. § nunc de effectu [illegible] quibus addit. de liberat. legat. [illegible] DD. communiter precipue [illegible] in singulis indict. § [illegible] debitori Brisonius lib. [illegible] 40 [illegible] in notis [illegible] 22 [illegible] 20 [illegible] legatum [illegible] tradiderunt [illegible] tomo [illegible] variarum cap. 22 n. 82 Mantica de [illegible] lib. 9 tit. 8 Menochius lib. 4 [illegible] 264 per totum, secus [illegible] que legatum liberationis ab herede prestari [illegible] subtilis [illegible] [illegible] improprie afirmari potuerit.

N. 22 Denique non obstat, quod inter [illegible] testatoribus legatum [illegible] prestet, ut in dict. l. [illegible] 22 de legatis 2° cum similibus, adductis supra n. 16 ante finem, [illegible] Cuiacius ait in l. [illegible] ad medium [illegible] representat [illegible] legat. sed donat [illegible] in [illegible] 24 § [illegible] de legatis [illegible] legatum ad superstitem testatorem prestat legatum [illegible] et [illegible] amittit, et in causa, et nomine donatio [illegible] que [illegible] et Bartolus [illegible] opinio [illegible] legatum 36 [illegible] 37 de legatis 2°, que secuti Cumanus, et Paulus [illegible], et [illegible] ex antiquioribus quos recenset [illegible] 17 [illegible] n. 20 [illegible] [illegible] 21, et in [illegible] 24 [illegible] in dict. [illegible] comment. [illegible] cap. 9 [illegible] 24 denique [illegible]

in notis Donelli [illegible] legit [illegible], qui de [illegible] eruditi ai[illegible] erunt, ut si legis multa hereditas in[illegible] legatis, quamvis [illegible] velut pars quaedam, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delibatio ex [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] devenit traditae [illegible] propter necesse est, ut ab [illegible] [illegible] in alia[m] naturam transeat, nisi in aliis uicere [illegible] [illegible] [illegible] testator simpliciter nulla facta memorat[a] praecendi possessionis legati tradidit, tunc etenim donatio inter vivos iudicabit[ur] iuxta textum in [illegible] sitio, si vero non absolute sed sub memorat[i] legati traditio fiat, et in executione eius portae meliori [illegible] adhuc eius naturam retinebit, ut vero casu emanavit iuxta sententiam [illegible] [illegible]

ut legatum non revocare caveat[ur] §. [illegible] [illegible] [illegible] ibidem de legatis 3, quae eiusdem Bartoli ad [illegible] accommodatior distinctio fuit in locis dictis supra frequentius, et plausibilius recepta, ut ex [illegible] ibi, et ex traditis a Covarruvia, qui [illegible] [illegible] examinat in rub. [illegible] anno 167 Surdo [illegible] 219 n. 6 lib. 2 Graciano supra [illegible] Fusco practicarum conclusionum tomo [illegible] litt. L. conclusione 134 a n. 1, et conclusione 137 a n. 10 ex nostris Gomez tomo 1 variarum cap. 12 n. 4, et in dicta l. 17 taurina n. 24 Gutierrez in re petit[ur] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 257 et in tractatu de iuramento confirmatorio 1 p[arte] cap. 12 n. 12, [illegible] de primogeniis lib. 4 cap. 2 a n. 49 qui alios referunt, ubi vestigat [illegible] ad terminos l. 17, et 44 taurinarum [illegible] sufficiunt, quod quidem adversus [illegible] receptiorem sententiam ad invicem contrarii [illegible] [illegible] contendant Geraita, et Sarmientus in dicta l. [illegible], quae iuxta haec intelligenda est, nec tamen obstabunt nostrae definitionis verba ibi ab [illegible] de [illegible] [illegible], ut vera redditur sufficit, ut [illegible] legatum [illegible], et animo [illegible], ut [illegible] [illegible] tamen [illegible] mutata voluntate illud a [illegible] testatore vivo [illegible], ut in dicta l. [illegible], quae sic accepit Donellus dicto lib. [illegible] cap. 1, et in rub. C. de legatis n. 10 [illegible] non obstat, et Albericus Gentilis lib. 2 variarum lectionum cap. 15. Ex hac denique [illegible] [illegible] [illegible] definitio, quae [illegible] ex traditis supra [illegible] per diversa verba eiusdem [illegible] Iustiniano proferat, [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible], quae latius [illegible] ex expositione [illegible] [illegible] Cuiacius in l. 1 hoc titulo [illegible] Baletria in [illegible] [illegible] ad eum [illegible] sub lib. 3 [illegible] cap. 2 n. 3, et cap. 3 n. 2 Caldas in l. [illegible] C. de in integrum restitutione verbo [illegible] [illegible] n. 20

Caput 3 de legatorum generibus eorumque ad invicem inter se differentiis et ex quat[illegible] et de actionibus quae pro iis consequentibus competit

Quatuor olim fuisse legatorum status, per vindicationem scilicet, per damnationem, sinendi modo, et per praeceptionem, ut diserte Justinianus nos docet in § sed olim instit. de legatis, et in l. 1 C. communia de legatis. Ulpianus in fragmentis tit. 24 § 2 et sequentibus, Caius lib. 2 posteriori institutionum tit. 5, Paulus lib. 3 sententiarum tit. 6, quibus singulis certa quaedam et propria verba assignata erant, ex quibus variae legatorum species significabantur, ut ibidem Justinianus refert. Nam per vindicationem his verbis formulis legabatur do lego, capito, summito, sive habeto. Per damnationem autem his: haeres meus damnas esto dare, dato, facito, haeredem meum dare jubeo. Sinendi modo legata ita incipiebant: haeres meus damnas esto sinere Lucium Titium sumere illam rem sibique habere. Denique per praeceptionem sic legata scribebant: Lucius Titius rem meam illam praecipito, e medio summito, tibique habeto; ita praecipiat, e medio sumat, habeat, e medio haereditatis summitto, sicut ibi sic legata dispositiones formulas, quas Justinianus ut antiquatas aut (ut ille appellat in dict. l. 1 C.) ut potius verbosas et inextricabiles circuitus praetermissis, Ulpianus, et Caius in supradictis locis distinctas descripserunt, et late exponentes plurimorum Juris subjectis exemplis illustrantes. De quibus videndi ordinarii interpretes post Theophilum in dicto § sed olin, et in dicto l. 1. Bex[?] sequitur in paratitla ad num. tit. [illegible] Sichardus in lectionibus ad eundem Cap. 2 n. 32 Bargia lib. 3 illustrium ibidem cap. [illegible] Cujacius in l. 20 de [illegible] Alciatus lib. 3 parergon cap. 1 [illegible] lib. 2 [illegible] cap. 3 eleganter Caldas Pereira in l. si curatorem C. de in integrum restitutione verbo si ne curatore n. 20, ex quibus colliges legata per vindicationem fuisse quando verba ad legatarium dirigebantur ipsumque capere jubebant; per damnationem autem cum haeredis verbis adversus haeredem jubebantur dare; legata vero sinendi modo erant ex utroque genere dicti permixta; per praeceptionem denique cum unus ex pluribus haeredibus, quibus prae aliis capere jubebat legati genus in pluribusque Juris locis praelegatum dicitur sicuti hae

mane lu recte ubi proxime expressit.

Qua fortasis ratiocinat. ac eo plus esset Fa per ... conjecturam ... adversus manifesta iuris loca, et autorum testimonia, aut alter ... ex his duabus speciebus legatorum ... per vindicat. ... et per damnat. relinquas vero, quae sine dicto praeceptionis ... duarum priorum specie. et differre ... arbitrat. potius quam separato ... praeceptionis legatum ... vindicationis ..., nec ... differre nisi, quod sit tantum uni ex heredibus legatum. legatum autem sine ... modo ... deformiter habuisse, quod legatum per damnat. nisi quod praeterea in eo ... ac ... cuius ... ut sic tantum legari possent res testatoris, et heredis, non vero res aliena, quae tamen si hoc ubi ... fuisset heres praestare ... eius estimat... debuisset iuxta ... inst. de legatis ... aliena ... eodem unum ex familia 67 ... legatis ... cum mille ...

Sed ... Francis ... improba ... quod tantum sibi ex his legatis ... ut in eorum genere ... ipse ... Iustinianus ... et Ulpianus ... iure ... universum ... credidisset ... ipso veritatis fulgore obtenebratus ... manifeste recucis ... quare aliena ... et ... Oinaldus in notis ... et ... etsi praeceptionis legatum in eo ... vindicationis ... utile ... res, quae in uno in altero relinqui potuerit, ut Ulpianus agnoscit dict. 24 ... per praeceptionem ... ab eo ... effectu, et ... legatum vindicationis ... Illa quidem praecipue peculiaria ... praecipito ... obligatio, quo legatum vindicationis ... et ... in ... familiae Erciscundae ... 96 ... 107 ... 125 de legatis ... de alimentis legatis ... praedia ... de ... instructo ... legato, et ex aliis iuris ... quae ad ... Faber ... et ... in ... distinguuntur in duas ... Richardus ... legatis ... 16 ... effectu, ... hereditario ... iure ... legati, ut liquet ex ... ex parte ... 84 ... de legatis ... ex causa legatorum)

Denique in personis legatariorum, ... heredibus ... legatariis relinqui poterat, ut apparet ... 7 ... sequenti ... 94 ... de legatis ... in principio ... quis ... de legatis ... 4 ... 41

§ [illegible] de legatis 3 dic. [illegible] 27 § [illegible] [illegible] [illegible] pro parte no
tant plerique ex precitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cap. [illegible] [illegible] noc nro
[illegible] [illegible] ad medium; atque [illegible] per preceptum legare nil aliud e quam extra et
preter partem hereditarium dare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Seis 20 d. [illegible]
do [illegible] [illegible] 2 de adim. [illegible] [illegible] § [illegible] 32 dic. [illegible] 348 [illegible] de
legatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 26 [illegible] de pactis dotal. [illegible] [illegible] 26 de legatis [illegible] 29 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] preceptio [illegible] Richardus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 32 [illegible] [illegible] ex cau
sa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cap. [illegible] [illegible] in fine
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supra [illegible] [illegible]
[illegible] legatum preceptionis diverse speciei [illegible] legato vindicationis [illegible]

XC

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in legato, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existimat
[illegible] [illegible] a legato damnationis [illegible] etiam ex legato vindicationis mixtum atque [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] supra docuimus, et non obscure [illegible] [illegible] [illegible] de legatis [illegible]
ex legato vindicationis, [illegible] [illegible] [illegible] etiam vindicari ex [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] probant [illegible] et Caldas in [illegible] supra. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natu
ra [illegible], [illegible] specie sit, [illegible] diversa, omnino et separata, [illegible] [illegible]
[illegible], ut recte [illegible] [illegible] animadvertit. [illegible] accidit in [illegible] [illegible]
[illegible] speciei [illegible] [illegible] [illegible] 29 [illegible] [illegible] [illegible] do
minio [illegible] § [illegible] § de rei vindicatione ubi vino et melle mixto
[illegible] [illegible] fieri dicit, et ex argento et auro electrum [illegible] diver
sam speciem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Duarenus ad [illegible]
de acquirendo dominio [illegible] [illegible] [illegible] 4 Cap. [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et postumi [illegible] 47 § [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et demonstrationibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] speciem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] explanis, [illegible] [illegible] et [illegible] tradiderunt Eduardus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 16 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Barbosa in axiomata [illegible]
Cap. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cap. 4 Duarenus [illegible]
[illegible] [illegible] 76 [illegible] [illegible] [illegible] variarum lectionum cap. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in principio de tritico, et vino legato, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de legatis [illegible] Richardus [illegible]
[illegible] Cap. [illegible] [illegible] novam atque diversam [illegible] speciem [illegible], ut [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] nendi modo [illegible] [illegible] ex legato vindicationis, et
[illegible] damnationis [illegible] propria et nova natura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diverse a legato damnationis

ri licet in rei legati, et proprie testatoris heredis essent ad hoc ut in eo legato inesset in quo cum dato vindicationis iuris qua sua mai modo. Q. Favar dus ubi supra animadvertit, prius traditionem heredis faciendam fuit in rebus alienis, quas non poterat sine re legatarius sumere sibi et habere. uarum etiam et precipuo, quod aptissimus hic erat legatum, eo modo ut res legata actu illi esset cui legabat, ut scite [illegible] scribit in dic. § sed di[illegible] [illegible] sicuti accidit in re speciali [illegible] 26 ad l. [illegible] [illegible] in principio de legatis 2. [illegible] quod legatarius quo casu et [illegible] fortasis vera est potest traditio accurata [illegible] intelligi in dic. l. Communia de legatis, que sequitur [illegible] etiam [illegible] nostro [illegible] in hac eodem [illegible] ubi docent in hoc [illegible] legatario [illegible] nulla [illegible] sed tantum modo ex causa [illegible] certus herede molestabatur clarius. Veniunt legatum hoc proprie, et speciale esse, tam habuisse [illegible], quod cum [illegible] veniret, ut eius natura esset res legata in qua dominium [illegible] a testatore pervindicat [illegible] herede per [illegible] in legatarius [illegible] posset sed tantum possessio [illegible] fructus aut locationis [illegible] ob proprie [illegible] legati speciem in producere, neque ad [illegible] deperimeret, et [illegible] testator dominium daret nec heredem [illegible] dare damnaret sed solum iuberet sine re legatarius sumere illam [illegible] fructus, quibus deinde [illegible] distinguitur [illegible] legatarius [illegible] ex speciebus [illegible] [illegible] 30 § [illegible] de legatis 2. [illegible] de annuis legatis l. duo [illegible] de [illegible] de usu fructu legato l. si cui 26 de liberat. legata [illegible] [illegible] gratia, et quasi ta huius legati [illegible] per [illegible], atque in his omnibus de locato cum usu fructu legatum habitat tractat [illegible] docte observavit Balbus [illegible] [illegible] Cap. [illegible] n. 5, et ante eum Cujacius in recitationis ad [illegible] in dic. [illegible] in principio. et in dict. [illegible] ante fin. qui [illegible] iurib. [illegible] seu permissio heredis [illegible] habet [illegible] in principio [illegible] usufructu [illegible] de servitutis. [illegible] [illegible] tantum [illegible] [illegible] de [illegible] Publiciana cum aliis apud [illegible] [illegible] Cap. 20 [illegible] in [illegible] de servitutis [illegible] de [illegible] de usufructu Cap. 12 [illegible]

Emanavit ergo ex his legati proprietatis, et remedii modo propria sua natura habuisse a legatis vindicationis, et damnationis distincta, et seu [illegible] ac proinde cautiori [illegible] legato [illegible] que vetus Iurisprudentia agnovit non potest [illegible] reduci. [illegible] [illegible] ideoque [illegible] progressus [illegible]. [illegible] ultimo [illegible] qui existimat quinque fuisse legatorum genera ac proinde [illegible] superioris, [illegible] [illegible] legatum [illegible] hereditatis, [illegible] partitionis appellatum [illegible] in loco [illegible] Cap. [illegible] n. 3 [illegible] de hoc legati meminimus, quod quidem hic reperere supervacuum, et [illegible] ceteris illis [illegible]

i. de [illegible] in Iure [illegible] 26 § finali de legatis 1°. l. si ita relictus 4 § de legatis 2°. l. qui [illegible] 29 § 2° de legatis 3°. l. finali de usu fructu legato. Baudinus [illegible] l. si certum ad Trebellianum, de [illegible] legationem [illegible] a dd. Richardus [illegible] communiter [illegible] heredes [illegible] § Consultus per textum instit. de fideicommissariis hereditatibus ubi [illegible] Iustinianus huius legati nomen, et naturam expressit. [illegible] citationibus [illegible] Vignalis [illegible] in recitationibus ad [illegible] Pillius [illegible] § portionis [illegible] signis etiam [illegible] Fabricius [illegible] Donellus [illegible] commentariorum Cap. 19 ex quo [illegible] laudato plerumque sumens [illegible] tractavit [illegible] subnotat Cap. 2 [illegible] 24 usque ad 34."

[illegible] Itaque sequutus hoc genus legatorum [illegible] aequatione distinctum de [illegible] firmat [illegible] in tractatu de exigat legatorum Cap. 2 [illegible] consequentibus ex Theophilo in dic. § sed quod heredes, et Vlpiano infra in titulo 24 § sicut singulae, cui [illegible] in diuo [illegible] scribit Osualdus in notis [illegible] dicti [illegible] Cap. 11 [illegible] §. qui praeter Vlpiani, et Theophili autoritates [illegible] illo duplici [illegible]

[illegible] Iustinianus [illegible] legatorum differentias [illegible] ac [illegible] natura [illegible] C. communia de legatis § [illegible] instit. de legatis hoc nomen partitionis videtur reliquisse neque in usu esse [illegible] sicut legata caetera [illegible] litteratur [illegible] cum eius tot locis [illegible] mentio extet [illegible] supra, et dic. Cap. 2 n. 13.

Neque rursus sub generali illa exequatione legatorum, et fideicommissorum [illegible] quia in l. 2 C. eodem quod si exequaret fideicommisso universali [illegible] Trebellianica detraheretur, quod falsum [illegible] mulier 22 § finali ad Trebellianum [illegible] particulari fideicommisso quod exequatis illa [illegible] super quatuor illis legatorum generibus facta est [illegible] hoc distinctum [illegible] [illegible] probant [illegible] huiusmodi legatarius partitionis [illegible] hereditatis, quae legatarius [illegible] hereditaria subibit. si quis servum [illegible] § finali [illegible] filius 76 § 1° de legatis 2°, quod quidem alienum a natura caeterorum legatorum est [illegible] de hereditariis actionibus [illegible] C. de donationibus l. que [illegible] 9 § 2° [illegible] denique [illegible] et Osualdus [illegible] stringit [illegible] per [illegible] in dic. [illegible] post [illegible] Consulti ibi, quia species legati partitio vocabatur, quum herede legatarius percipiebat hereditatem; [illegible] duo expendenda sunt; primum, quod Iustinianus [illegible] partitionem propriam speciem legati [illegible] et Vlpianus in dic. § sicut singulae; 2° quod in hoc legato legatarius partitur hereditatem cum herede, quod [illegible] in caeteris legatis [illegible] ideo ab illis prorsus distinctum videtur."

[illegible] Verum enim vero licet haec speciosa, et arguta sint [illegible] pro [illegible] possunt [illegible] genus legatorum [illegible] ait, et quatuor [illegible] a Iustiniano [illegible] Iure Consultis tradita [illegible] principia quod [illegible] minus [illegible] inde [illegible] et diminuit [illegible] communi [illegible] placitum [illegible] Iuris admissum [illegible]

clare q. ... iuris i. bona fides 32 de petiti. i. 2a ... sicco ... nihil quo

inibi notaverunt DD. C de rescinda. ven. edit. de iure Regio elegant. ...

16. in part. 4a quo res pectu ut falsa e opinio ... de transenti ... iuri

mini ... nec verius credendum ... hoc Consultu ... bonis

... multis, et magnis ... Cuiacius in recitationib. ad ... C.

de bonis liber. ... in principio, et in ... in principio, C de iure ... adeo

insigni, et nota lapsus, et ... ut si ... gentem ... testator ... fuerit

illud inter reliqua praetermisisset ... omnium ... memoria, et penitus in

nullo ... divinitatis ... magis, quam mortalitatis, ut ipse signanter scripsit

in l. 2a § sive quid ... C de veteri iure enucleando, et ... in ... porrecta

... utilis ... inutili ...

... Consultus ... heredi tatis ... et enume

rate ... divisionis ... medijs inter ... paulo ante

tradiderat ... per ... ibi ... acqui

re posse, ... multis ... de ... conclusi

one ... Menochius ... praesump. 32 ... casuum

Denique ... Cuiacius ... et eo

videtur apparet, quod ... formula legati per ... ic. Heredi

... meus ... heredis ... partito ... ut ex Ulpiano ... in dic. §

... retulerunt, et affirmarunt Cuiacius in dic. ... nonne ...

4 ... de ... Muretus ... observationum ... 28, ... ubi

... heres ... heredis meus dare ... ex

... in principio, et § ... de legatis ... utraque for

mula ... quod ... heres ... nihil aliud

... hereditatis ... idem ... ratio

... perdanat ... diviso ...

... potest ... legatum ... verba ... venit

et iuris dispositio ... regula ... l. 4a §

... de damno infecto ... plura ... C de revocandis

donationib. ... tamen ... lega

tum partitionis, et vindicationis ... Cuiacius ubi supra ...

... videlicet ... heres ... damnas ... Brissonius

lib. ... de formulis ... mihi 376

Quomodocumque autem ... in alio

... his legatis ... dispecies ...

Ulpianus in dic. § ubi supra scribit, ... legari possunt ita

... summa, ... partitionis ... ex

... et forte ab eo mutuatus ... 19, ...

... dicat. e legatum universale, ut sit successio ... universali ...

de quo quadmodum evidens est pugnare enim apertè Iuris principijs, quod docemus in legatis rerum universitatis, seu tamquam singularem rerum adquiri, t. 3 de iure principio instit. de ... § finali instit. per quas personas cuique adquiritur § legatarijs ... instit. de ... ordinarijs ... l. quaedam ... de eodem ... ex Falcidia 47 § ult. ad l. Falcid. ... mulier 22 § finali ad Trebellianum cum similibus quae recte ad speciem ad ... Falciatus, illustrium ... cap. 2 n. 3, et 4 ad medium cum sequentibus, cingulo ... Salaburt Suraminus, et Osuridus supra qui in hoc sensu legatum universitatis capitibus nullum est universale ... et impropriè dicuntur, seu quod universitas rerum, et corporum ... et iurium aliorumque incorporalium recte legari potest sicut res singulae possunt, ut Vlpianus ait, et ... dicto ... cap. ... legato ... et ... supellectilis, et aregis ... denique fundi instructi ... ; at nemo ... dicat hoc legatorum universale iuris successionem esse, sed universarum rerum corpus, aut quasi congregatum quod dum legatum fore, quae legati natura non mutat ... vindicatio de rei vindicatione elegans textus in l. ... de ... 29 ... stipulatus de verborum obligationibus, nec legatarius Iuris successorem facit, ut diximus; et de in l. ... 79 in principio de legatis 3 Iure Consultus scribit, quod ... aut familiae ... perinde esse quasi singuli homines legati sint; quae universitas in legato partitionis haereditatis legatarium ... ut exitu ipso inspecto pars bonorum legata videatur, ut Vlpianus ait, et Iustinianus in dic. § post quod S. Consultum ... etsi inter legatum partis bonorum, et partis haereditatis differentia ... quam dum ... scribant Consulti in l. si quis servum § finali iuncta l. sequenti de legatis 2, et ex his late exponentes Donellus dic. lib. 8 cap. 19, Balecia dic. cap. ult. n. 16 at ea quae differunt secundum plus, et minus non differunt in natura, seu specie ... cito dicto ... Iuris ... in l. finali de fundo instructo, l. legato generaliter 37 de legatis 2 Bartolus n. 9 antepen. et Iaso n. 67 in l. ... de acquirenda possessione ... seu de ... universitatis ... cap. 13 n. 7 Liara de capellanijs lib. 2 cap. ... n. 4 Gratianus tomo 4 disceptationum cap. 792 n. 90, ut ... sint ...

N.° 22 sint ... legatum ... ceteris non differre.

¶ Neque quod legati species ab Vlpiano, et Iustiniano dicatur quicquam adversus me facit, cautè enim partitionis speciem legati vocaverunt non enim ... illa legum dispositio in genus, quomodo cetera legata ... indic. § sed olim instit. ... quos ... Fauer adductos, et ... supra hoc cap. n. 2 scripsit legatum praecessionis, et per singulos modos legatorum vindicationis, et damnationis, species et differentias esse, ... separatim distinctas; eodem legatum partitionis eorum dum species et differentia potius est, quam genus ab illis separatum aut diversa natura ... ... quemadmodum ... testator heredes turrim edificare in favorem ... legatarij damnasset erectamque legatario tradere iussisset ... procul dubio species legati per damnationem erat, sic cum iussit, damnavit ve, ut haereditatem cum ... partiretur

150

necquaerat unam speciem ab alia distinguat et [illegible] ubique [illegible] ti
onis legato [illegible] qua species sub [illegible] contineat sicuti dow, et Fraussinet. Juris
[illegible] l. [illegible] si fraudandi [illegible] de [illegible] insinuat, et [illegible] in [illegible] de [illegible]
[illegible] de verb. signif.; fructu in usu .. per servi [illegible] l. 4 § 1, de usu, [illegible] habitat. [illegible]
42 in principio de usufructu; iter actui principio instit. de servit. [illegible] toto
pars; in toto [illegible] de regulis Juris [illegible] in toto [illegible] cod. [illegible] si quis [illegible] de [illegible] rei
iudicatae, [illegible] usus fructus [illegible] arg. [illegible] 24 § penult. [illegible] cod. [illegible] usus fructus
de verb. obligationum, [illegible] l. 9 de usu fructu legato, et alii Juris [illegible]
[illegible] Everardus in arg. [illegible] legali [illegible] a specie, et a specie ad genus [illegible]
[illegible] in dic. [illegible] in toto & Faeraliqu [illegible] in [illegible] l. 47 de regulis iuris 16

[illegible] sic recte restitutis, atque perceptis ex eis reliqua [illegible]
[illegible] [illegible] Cite [illegible], quae sane [illegible], ut nos in
scrupulo inicere quo egisent, et affirmissimis preceptis Juris, aut in cetera
[illegible] eius de tradicionib. deviare. Non quid [illegible] locus [illegible] in dic. § sed [illegible] instit.
de fideicommissariis hereditatib. ubi licet expresin [illegible] hereditatis [illegible]
[illegible] aequiparat [illegible] tamen [illegible] et [illegible] tradiciones de
[illegible] Juris [illegible] in dubium revocare; [illegible]
[illegible] per [illegible] potest [illegible]
[illegible] solet imitari [illegible] in locis [illegible] exprimat, et [illegible]
[illegible] plus quam ipsi [illegible]; sicuti nec de eo prodidit memoria
[illegible] in § eque [illegible] instit. de actionib. Conanus lib. 2 [illegible]
[illegible] cap. [illegible] Gentilis lib. [illegible] de nuptis cap. [illegible], et alii [illegible]
in notis [illegible] lib. 26 cap. 2 [illegible] hunc nequaquam [illegible]
[illegible] quis [illegible] scribunt [illegible]
[illegible] affirmet ubi in illo frequent [illegible]
[illegible] successionum cap. [illegible] ex quo quanta
illi [illegible] satis liquet ═

E[illegible] appareat [illegible] mente,
[illegible] Omnia [illegible]
[illegible] exequat [illegible] fal[illegible]
[illegible] in [illegible] ne [illegible] portionis [illegible]
[illegible] ut diximus, [illegible]
[illegible] exequatur [illegible], id quod
[illegible] indicat [illegible] cod. tit. in [illegible]
[illegible] legatu [illegible] fideicommissi universitatis [illegible] speciale [illegible]
De [illegible] manserint [illegible] aqua [illegible] remota [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n. [illegible] cuius legati [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] Vilem[illegible] [illegible] [illegible] Vera
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] numeri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partis [illegible] [illegible]
[illegible] Curacius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] n. 32 et 33 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n. 3 cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legati Cum
[illegible] Dominii [illegible] [illegible] fieri [illegible] 2 [illegible] [illegible]
[illegible] hoc legatum [illegible] [illegible] [illegible] summa [illegible] ut
ex Ulpiano [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in precio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cetera [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dominii [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] recte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] C in fin. et post Accursium
in fine glose [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Doctorum [illegible]
[illegible] [illegible] ex Alciato et [illegible] [illegible] n. 30 et 77 cum sequentibus
[illegible] n. 13 [illegible] tom. 5 differentia 17 n. 6 [illegible] [illegible]
[illegible] 22 § fin. ad Trebell. [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] legato [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] Trebellianicam [illegible]
[illegible] [illegible] merito [illegible] laudat et Accursius ubi [illegible] [illegible]
[illegible] hic [illegible] legatum [illegible] [illegible] in effectu [illegible] neque
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Illud etiam est quod illi ipsi interpretes docent
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hereditarium [illegible] [illegible] subire atque [illegible]
[illegible] hereditarium quasi [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] § fin. [illegible] [illegible] § [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] legatum a [illegible] [illegible] diversum [illegible] [illegible] natura [illegible]
ut [illegible] hereditarium [illegible] [illegible] 2 [illegible] fin. C. [illegible] hereditario
[illegible] [illegible] [illegible] supra n. 6 post medium [illegible] et si [illegible]
[illegible] [illegible] etiam [illegible] [illegible] interpretibus placuit
[illegible] L. 8 § [illegible] [illegible] ubi ut Bartolo [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] immo et Alciati [illegible] [illegible]
fine glose [illegible] [illegible] etiam [illegible] ut [illegible] [illegible]

Peculiar in [illegible] memoratis [illegible] textu n. [illegible] 2. d. Sicu
[illegible] in princ. Sub. lib. 6 Selectar. [illegible] de
[illegible] magnopere Domino Ludovico Alaleone [illegible]
[illegible] quaes. 10 num. [illegible] praedicti auto
[illegible] Dominus Carolus [illegible] Cateniano [illegible] more
suo [illegible] partes [illegible] heredes Univer
sales [illegible] in eis [illegible] hereditati [illegible]
[illegible] transire [illegible] adeo [illegible] ut hanc
[illegible] textualiter [illegible] nemine nunquam
[illegible] affirmat [illegible] tantum [illegible] sustinere [illegible]
[illegible] rationes nullo modo valent ut evidentissimis eius
[illegible] rationibus atque argumentis [illegible] demonstrant
Antonius [illegible] dec. [illegible] Decisionum [illegible] Dominus
[illegible] Numerarum [illegible] pluries, et retractans [illegible]
[illegible] ubi [illegible] pluribus sequentibus elegater, et diserte [illegible]
[illegible] Maurus [illegible] singularis observationum [illegible] etiam singulariter, et [illegible]
[illegible] animadvertit [illegible] singulis, in § sed quia heredes instituti de fideicommissariis
hereditatibus, n. 14 [illegible] legatarii [illegible] etique et ab aliis [illegible] bene vide
[illegible] in principio [illegible] magis in dicto § finali [illegible], et [illegible]
[illegible] ibidem in [illegible] autem sequentis; ut ita [illegible] desit [illegible]
doctissimo alioquin, et [illegible] maximo, qui veterum interpretum autho
ritate [illegible], quae [illegible] tradita sunt [illegible] animo [illegible]
[illegible] aut in dubia [illegible].

Ceterum eos [illegible] nequaquam [illegible] textus in dicto § fi
nali in cuius [illegible] utrique [illegible] assertores defecerunt, [illegible]
qui legatariis partis hereditatis quasi heredes [illegible] onerib[us]
hereditariis [illegible] voluerunt; quod [illegible], qui mero iure [illegible] eisdem immunes
fore [illegible] servaverunt: [illegible] uno quoque respectu; illi quidem [illegible]
[illegible] illo textu probari [illegible] de legatariis [illegible]
[illegible] hereditatis [illegible] isti vero quatenus crediderint
[illegible] textu [illegible] probari, qui [illegible] mero iure hereditatis [illegible]
[illegible] legatariis [illegible] alieni onere penes heredem remanente [illegible]
[illegible] textus de aere alieno [illegible] loquatur [illegible] de funeris impensa, et de
pretiis [illegible] in numisso [illegible] deducenda ex huiusmodi legato excludi
[illegible] respondet, atque ita [illegible] funeris [illegible] alienum pro
[illegible] tractu ac precia [illegible] aere alieno hereditario [illegible]
divinatorie protraxerunt fefellit fortasse ipsos, quod videre potuerunt
impensam funeris in [illegible] aere alieno [illegible], ac plerumque
comparari in [illegible] § final ad l. Falcidiam § final, ubi Richardus
n. 4 animadvertit instit. eodem l. Papinianus [illegible] § 4 [illegible] de inoff.
[illegible] final § in computatione C. de iure deliberandi imo interdum anteponit

N[illegible] 26

inst. et si quis ... § ... seru... de religiosis, qui situm ... de ... aut ... ritate ... iudicis pos ... dis alias est lex 2a de privilegiis creditorum et apud ... libro 2 sententiarum tit. ult. § 4. l. 22 tit. 23 partita 1a l. 9 tit. 3 et l. 30 in fine ... quaedere ... reliqui ... et quos dixa ... in ... de ... ex ... specul. ... de ... Gregor. ... in ... ... rouert ... Mantica de tacitis ... ... in ... congratario ... et ... 23 ... et in eius notis Osualdus ... et ... alios laudat, et Richardus plures ubi supra ... seruum manumissum ... dic. § final. instit. de l. Falcid. ... qui alieni ... cognito ... quae propria fuerunt testatoris, a quo libertatem meruerunt, ut in dic. l. 39, et inst. in rat. ... § si seruus test. ... tit. ... § ... et sic ... gata ... cuius generis eodem tit. ... et eorum qui propria heredis fuerunt, ... nostro ... manu ... traxere l. sed si ... seruus 36 § si nunc heres eo leg. ... eorum quia alieni essent test. ... redimi, et manumitti ... in eadem l. 36 § 2 ... eius serui 37 § 1 eodem tit. ... ... maluit ... ... in l. cum ... per ... manumissis de legatis 2 ... ... et Caesar ... in dic. ... § ... quorum omnium pretia in dictis ... pro aere alieno reputantur =

C. Itaque eorum omnium interpretum ... ... qui vera dixerunt, ... qui falsa circa textum in dicta l. ... § finali in duplici causa ... Primum ineo ... ab ... crediderunt illud ... de aere alieno hereditario ... loquatur, cum nimo nil minus ibi Paulus, ... de huiusmodi aere alieno traxerat, sed ... in modo deductionis, quippe ... Accursius Bartolus, ... et reliqui eius ... sectatores ... affirmauerunt ... portionis hereditatis legato cum ... nere suo ... ... in legatis ... trahere, ac proinde sine ... deduct. abiqua ... de integra dimittenda legatario, ut ipse aes alienum hereditarium pro port. ... actiones sustinet creditoribus ... cum uero ex aduerso, ut ... diceremus ... port. quaedam hereditatis legatam, ... non teneri hereditario aeri alieno, cum eo obstringi alienum sit a natura legati l. final. C. de hereditariis actionibus l. ... C. si certum petat. ... ris alieni l. C. de donationibus, l. ... § si heres percepto ad ... in hoc ab hereditate differt l. si hereditatem 32 mandati l. more ... de acqui renda hereditate dic. § si heres; ac proinde illibatam, idest, sine deductione aeris alieni tradenda legatario ab herede; quippe qui aliter (inquiunt) satisfaceret ... voluntati testatoris nec legatum ita, ut ... ... baret, si aes alienum deduceret cum ea deduct. minueret port. hereditatis relictam nec eam, ut testator iusserat cum legatario partiretur ... textus inst. ... possumus ... si pars hereditatis ... sed tamen ... iniquum foret ... rede ... ... aere alieno adstringi, etiam pro port. ... hereditatis ... cum re, et effectu ... ex ... esset legatarius uero pro ea nil soluere, ... dis cautionalis stipulationis, ... possit

si di ne deri quaratiocinat. sic in hac sptest. residet convertetur dic. cap. 2. sed eo laudato post alios potissime Dominus Peregrina, qui hunc tractatus dic. cap. 2. n. 26. ubi in hoc legato heredem adeducit quis alieni oriet, cum de utroque in eo recipit quod portio hereditatis integro, et sine huiusmodi deduct. legatario praestatur te re opposito sequi; ilic ut ipse honera hereditaria collati istic, et heres legatum in minuat, quod utrumque falsum. n° 2

Quod ut demonstret, et magis iure Iusti in dicto § finali per se satis obscuri quod autem interpretaris iis maxis obscurati apertissime pateat ue ra que interpretatur donec sit suo [illegible] ex iis interpretibus, quos proxime num. 25 ante sing laudabimus qui docent, iure ueteri in legato partis hereditatis sicut in ceteris legatis herede ipso iure ad omnia integra honera hereditaria teneri nec creditores hereditarios ullo pacto [illegible] uersus huiusmodi legatarium habere abhorreret enim a legati natura, ut is qui singularis successor est quasi iuris successor quasi iuris successorem esse gereret ex iuribus adductis supra num. praecedenti et num. [illegible] quod partio hereditatis legatarius uerit, quae uidetur a legato differre in l. qui filium 27 § qui filios ad l. Falcidiam num. tamen potest legatarius partiarius legatus iure, et quatenus legatarius est honera hereditaria sub sinere, aut aere alieno obligari ex iis de iuribus post quae placuit obtinuit que portio hereditatis posse legari in l. mulier 22 § finali ad Trebellianum l. Fab. omnino 104 § finali de legatis 1° cum ex filio 39 de uulgari cum similibus adductis a nobis supra hoc cap. n. 7, et cap. 1 n. 25 cum legatum hoc in sui subst. tio nisi a ceteris legatis differat, ut ostensum supra hoc cap. a n. 10. Id quod ex eo ma nifeste probatur quod cum in hoc legato heres post additam hereditatem ac proinde post ipsum effectum dominus bonorum hereditariorum illa cum legatario partiatur, ex iure [illegible] Ulpiani locis potius supra adductis nulli alij ex reliquis actiones quaerere potest. [illegible] Florentini, quae extat in l. legatum 26 hoc tractatu de aut esse delibat. hereditatis quae est ex eo, quod uniuersum heredis foret ali cui quid collatum est; ut eleganter considerauit [illegible] dictus [illegible] columna ad medium: at uero quis iam neget difinitum hanc ceteris le gatis conuenire praesertim admotis his, quae adeiues expositus supra cap. praecedenti tradidimus. n° 29

Ex quo ipso aliud eiusdem rei euidentius argumentum resultat, nam legatum hoc ut reliqua non aliter deberi aut consistere posse nec rursus ex quidem definitionem ibi ex eo, quod uniuersum heredis foret uera redait, quae si ab herede ex testamento addi ta hereditas fuerit l. si nemo 9 de testamentaria tutela l. seruum 74 § 1 l. siti. [illegible] cum seruus hoc tractatu l. si patroni 55 § qui fidei commissum ad Trebellianum l. si superatus de [illegible] l. ea quae 140 de fideicommissis iuliani [illegible] heredi tas adda est iam desinit esse hereditas efficit quod propria patrimonii heredis eius quo confudit, ut ore dita uerba satis manifeste probant, et [illegible] in l. [illegible]

ser. ... l. qui patri 6 ff. de adquirenda hereditate l. 1 § ope

tere 22 de separationibus Decius in l. hereditas 62 ff. de regulis Iuris, et alii

... ex quo Bequius in rubrica de heredibus instituendis n.º 3. atque si

ne Ant. Faber in Iurisprudentia tit. 6 principio § in initio Benedictus Pi

nelius lib. 1 selectarum cap. 23 n.º 14, et 59; unde fit ut portio hereditatis legata

ut poste, quae praestanda est ab herede ... hereditatis Iure sed quasi ex patrimo

nio heredis abrelicta, et detracta censeatur, ut bene consideravit idem P. dic. cap. 23

columna 2.ª circa finem; ac proinde, ut hereditas illa, quatenus hereditas est, id

successio, et nomen Iuris dicitur in l. nihil aliud 24 l. hereditatis 119

l. pecuniae 178 § 1 l. bonorum 208 de verborum significatione l. hereditas 50 de petitione

hereditatis l. 3 § 1 de bonorum possessionibus, et late apud DD. in rubrica de ac

quirenda hereditate Duarenum ad eum tit. cap. 1 Donellum lib. 6 commentariorum

cap. 2 Ant. Fabrum in Iurisprudentia tit. 2 principio § illatio 3.ª Gifa

nium lib. 2 de regulis Iuris cap. 2 in solidum ad heredem qui adiit transeat

et consequenter etiam in solidum eum obliget omni hereditario aere alieno

l. more 2 l. pro herede 20 § Papinianus de adquirenda hereditate

l. si hereditatem 32 ... l. liber tus qui solvendo 36 de bonis liberto

rum l. 3 in principio de bonorum possessionibus l. 3 § finali ff. ex causis in possesse

sionem eatur l. 2.ª C. de hereditate vendita § 1 instit.ª de per petuis, et temporalibus

actionibus Donellus lib. 7 commentariorum cap. 11 cum ob hoc omnem personam defuncti

sustineat, ut ibi eodem advertit. Balacus tom. 1 ... n.º ... et textus in l. heredem 99 l. hereditas 62 de reg. Iuris l. 22 de ...

l. marinorum 23 de fidei commissariis ... Iustinianus ad Trebellianum auth. ...

de Iure Iurgio ... Iustitiae ... et ad ... notarium

Faber dic. cap. 16 Vaigtia dic. cap. 1 n.º 12 ante finem, id est per necesse iuxta

Iuris principia sit legatarius partis hereditatis nequaquam vero here

dem haberi cum alius fuerit, qui solus adierit hereditatem secundum apertam de

cisionem textus in l. mulier 22 § finali ad Trebellianum nec rursus, ut eius here

aliena teneatur capitalius, qui honeris huiusmodi implicet.

20.

... mihi disertissime pro

bat unicuique in Iure locus ... assertoribus, huius ... nullo modo ani

madversus in dicto § posteriori § Consultum instit.ª de fideicommissariis heredita

tibus ubi Iustinianus expressimos docet post ... Consultum Pegasianum, quo

heredibus rogatis restituere hereditatem retentio quartae ... ad exemplum legis Falcidiae per

missa est, ipsum heredem solum honera hereditaria sustinere; eum vero, qui ex fidei

commisso recipiebat partem hereditatis legatarii partiarii loco esse idest eius lega

tarii cui pars hereditatis legata est; quem legatarium etiam Iustinianus partiarium

appellari scribit; de quorum ... supra n.º 2 ... apertissime do

cet huiusmodi legatarium ad honera hereditaria non teneri nisi respectu ... inspecto illi

rat fideicommissarii partis, ut demonstrat ... sicut etiam ... his honeribus non ... Iure

teneri, ... tenebatur alias ... esset. Id, quod etiam aliara est

in mitius eius deberet, si mors fiat in vi(ta) eius de ea obligatione, ut plene satisfaciat, qui
pertineret non curabat adversus legatarios, et sibi caveat, et providebat
heres ut, onere solvere debitoris prorata obligaret, etiam diu ut solvisse, interpo
ni in tertio diei, ... et heredes igitur legatarius immunis erat ab ... one
ri eo ipso, sive necessario dicti stipulationis, obstringeret, ut ipi Alm singu
lus non ... portionem recte animadvertit, et Cuiacius in l. nomen ... 164
Paul. 5 post. ... de verb. signif. N° 21

... Quod ipsum, quod longe ante illos recursi
ut ibi diderat in dicto § finali vbo deduceret in principio laudatus
in ... supra ... ante fing. ... solide ... intelligens, et ibid in ... etiam
meminit comprehensa a ... l. ... ibid ... scribit intellectum ... expresse
... foreiat ... ipsis, et sequentem in l. eius illius destruere, quod pace ... ti
... subsisteret provisum non potest, ut posse ... nil sit ... cum ... aderius, aut
... intellectu amicabilius. Enim vero si ... posteriores ... etiam
... quod ... sequitur omnes hereditarie obligationes prorata erne
... legatarium ... hereditatis transibant in dicto § finali, quarum
... Adriani cuius autoritate Paulus ubi necessario
fuit ... prorata ... indulgeat ... iure ... ei
... ad ... imperatores ... auctoritate judicis posi ...
... de ... creditoribus ... ...
... codice ... de ... equidem rescripta principis sua gerentes
equitate, aut ... benignitate ... suavis ex adverso stare vi
debatur ... Juris ... et aliquid ... conveniebat multis legibus adductis
... in ... prudentia ... principio illatum
... Bessonius ... equitatis Cap. ... commentario ...
... et ... quorum ... intellectum Fabri Valentis, et alios
... in § finali ... de ... magis peccare facit. N° 22

... Ceterum quod iniquum videbatur heredem in solidum ... aere alieno adstringi etiam propter
hereditatis legata ... ipso re, et effectu heres tantum ex parte esset legatarius vero pro sua nil
solvere, ut dictum supra ... ante fing. ne in huiusmodi ... de bono, et equo, sub aucto
ritate Juris ... idest per occasionem Juris civilis contra naturalem equitatem perniciosse
ivaret, ut plerumque contingere solet sicuti scribunt Consulti in l. si servum ... § sequitur
de verb. obligationibus ... de doli exceptione ... § ...
prodita stipulatione partis, et propter introductionis ... interpositis legatarius cavebat
heredi de ... adversus creditores hereditarios atque aes alienum hereditatis
prorata se agnituros, et solutiones nec aliter antea ... heres ... legatus praesta
re legatario, ... modus ... observatus fuisse ... in l. quibus ... 29 § ...
... de legatis ... l. cum Pater 77 § ... de legatis ... Cuiacio ... responsorum ... Papi
niani in l. cum filius 76 § ... de legatis 2, et in notis ad Ulpianum in ...
... peculii legati ... animadvertit in l. si servito ... de peculio

legato l. 1.a § item heres in ff. q.o actio de ex culio an alis ē de morte stipulationis natura formula, et interposit. adolitius in dic. § post. ff. Consulty, et ibi exponentes Theophily, et Mis. igery ahus Ulpiany in fragmento tit. 29 § ex legati ario Pauly lib. 4.o sententiar. tit. 3 § 1. Osualdy in Donelo lib. 8 c. 11 litt. s, illu rty dicti singulari observationy Cap. 13 Cuiacij in recitationib. ad ff. in titulo nomy soliar 164 de v. signif. Paulo post medium ubi ad speciē propos. ita sic superiora resolvit, et his non laudabilis Barb. ja dic. Cap. 1. n.o 20 ante fine

2 . 3 — Quiang in de f. 1 de ocredas, q. ipse vir — q. qui doctissimus [illegible] minus caute docuit, q. et Faber dic. Cap. 20 [illegible] heredē in hac specie æs alienum hereditarium, ne quid legatum [illegible] de ducere [illegible] videlicet minus in [illegible] ditari post. legatario [illegible] eius dispositione [illegible] uideret praestitisse. Verum ego per te [illegible] ex superiorib. liquet heredem adita hereditate omnia honera hereditaria mero Iure sustinet, [illegible] ipso Iure poterit in solidum a creditorib. hereditariis conveniri, [illegible] [illegible] stipulationis, sequitur [illegible] modo [illegible] sua [illegible] ut si conveniat in solidum ab creditoriis [illegible] [illegible] rebus et ex cautionib. interpositis sese indemnem praestari ab eo [illegible] [illegible] caute [illegible] Cuiacius [illegible] docuit [illegible] [illegible] aliud praeseferunt, quam ut heres mero Iure heredit. [illegible] et postea his cautionib. interpositis sibi adversus creditores hereditarios [illegible] et adversum [illegible] partiarii legatarii [illegible] ut in pari forma ex [illegible] stipulationi [illegible] et [illegible] hereditatis satis animadvertit [illegible] [illegible] ergo si quid [illegible] 3 [illegible] 6 de fidei commissariis hereditatib. Cuiacius lib. 2.o observationy Cap. 30 praesertim [illegible] decisione [illegible] hereditatis 2. 6 de donationib. et l. 2 C. de hereditate vendita, et his, qui ibi copiose dixerunt Donellus n.o 23, et 36, [illegible] ut sane, [illegible] ex iuris ratione, et ex legato [illegible] hereditatis heres ipse ante quam legatum [illegible] æs alienum deducere possit cum manifeste eius intersit pecuniam ex hereditate ad æs alienum ex omni [illegible] detinere potius, quam [illegible] creditorib. hereditariis [illegible] deinde a legatario act. ex stipulatu petere, ut disserte traditum ē in l. si stipulatus 15 de fidei iussorib. l. 3 de [illegible] jpraesertim cum eo modo solut. secuta, et legatarius [illegible], et heres a creditorib. hereditariis liberet secundum regulam [illegible] in l. in numeracionib. 44 l. cum iussu 64 de solutionib. l. 3 § si debitorē venum. de donationib. inter vir. l. solutum 4 § soluta de pignoratitia act. [illegible] atque ita plures inanes circuitus evitentur quos [illegible] in similib. speciebus monent Iuris auctores in l. cum [illegible] 3 § servum [illegible] de reb. creditis l. dominus test. 53 de

1 . 6 — dit. indeviti [illegible] tina auctoritor de rescriptis.

[illegible] 2 q. potest heres creditorib. hereditariis etiam invito legatario solvere [illegible] alteri se ipsum habere a [illegible] liberare ex regula [illegible] in l. solvendo 39 de neg. gestis l. solutio 22 l. solvere [illegible] de solutionib. cum ea scilicet et utrumque liberatio [illegible] et pariter [illegible] fieri videat. l. si [illegible] 66 eo [illegible] l. 1 specie 11 de acceptilationib., [illegible] Faber tomo 1.o rationalium ad l. 2 [illegible] rationib.

[illegible] estimus legatarius ipse, qui [illegible] deduct. ab herede non [illegible] et ex sol[illegible] dicti [illegible] atque [illegible] solus [illegible] et ad speciem nostram recte [illegible]

[illegible] Donell. [illegible] cap. 19 litt. 6. [illegible] magno beneficio legatarij [illegible] maioribus [illegible] quia alioquin per ipsum fortasse eroganda essent, in con[illegible] cum [illegible] creditoribus, [illegible] iuxta textum in l. minori, 6 de minoribus, l. [illegible] de inofficioso [illegible] de [illegible] de peculio. l. 4 ad Trebellianum cum similibus. Denique [illegible] multis in [illegible] nostra satis adstruit textus in l. cogi 16 § inde quaeritur eodem tit. et in l. [illegible] 104 § finali nostro tit. [illegible] Alberici in [illegible] in eius specie illud peculiari [illegible] procedere [illegible] demonstrare Valentia dic. cap. [illegible] [illegible] et nos ita esse existimaremus super[illegible] a [illegible] textus, qui sine [illegible] ille [illegible] non potest [illegible] dic. lex, si quis Servum § finali de legatis 2°, quum [illegible] in [illegible] [illegible] et praecipua causa est in [illegible] specie cum [illegible] [illegible] ex legato [illegible] hereditatis [illegible] hoc duo [illegible] modo iubeatur ab herede [illegible] deduci [illegible] funeris impensa, et pretia manumissorum cautum [illegible] a Iure Consulto, omi[illegible] aeris alieni, ut intelligeremus sola illa duo ab herede deduci, non posse [illegible] alienum bene posse; ut [illegible] et eleganter solus observavit Donelus [illegible] [illegible] principij, ut apud Iure Consultum unius rei exclusio alterius inclusio [illegible] regula textus in l. cum praetor 12 de Iudicijs [illegible] Imperatoris [illegible] praetor [illegible] § sed [illegible] Papinianus de minoribus, cum vulgatis de [illegible] cum pluribus interaxiomata Iuris cap. 120; nec vero [illegible] ratio omitte[illegible] [illegible] [illegible] reliqua duo in dic. textu [illegible] obs[illegible] [illegible] ad [illegible] voluntate fieri videtur [illegible] integri legati [illegible] et relictum [illegible] praestatur ab herede [illegible] Iure [illegible] scribit in dic. l. cogi § inde quae[illegible] in hac specie [illegible] magis [illegible] superest ex legato [illegible] hereditatis, quum ipsam hereditatem [illegible] legatum integrum restituere, et praestare videtur heres rogatus, aut [illegible] [illegible] etiam probati [illegible] Ulpiani responsio 104 in l. mulier 22 § cum proponeretur eodem tit. ad Trebellianum, denique cum testatore non posset facere in suo testamento [illegible] iuxta textum in l. nemo potest 55 nostro tit. [illegible] de test. [illegible] non [illegible] huiusmodi deduct. aeris alieni, ut per heredem fieret prohibere [illegible] textus in l. [illegible] § [illegible] ad l. Falcidiam [illegible] § denique 22 ad Trebellianum atque ita nos [illegible] Iure esse verius existimamus.

[illegible] 25

Quibus sic positis, et expositis refulget iam vera lux, et interpretatio ad textum in dic. l. 2 § final. de legatis 2° [illegible] universam hanc ratiocinat[illegible] et rationis seriem [illegible] longius [illegible] protraxit, [illegible] in eius specie ponas heredem [illegible] alienum ante praestat. legati deducere voluisse, ut potuisse a nobis satis demonstratum est sine stipulationibus, [illegible] sibi cavisse [illegible] supra n. 20, et 21 [illegible] deducendo [illegible] aere alieno etiam impensa funeris, et pretia manumissorum [illegible] ex legato [illegible] hereditatis deducere posset [illegible] si deduct. non fuerat [illegible] sed [illegible] cautionibus interpositis [illegible] [illegible] legatarium pro [illegible] in eorum

port.

stribuere deberet, et porcio eius procos sumptuum minueret; et tantum minus ex universali institut. decederet quam locus heriore esse debere usserat, atque hoc vel amto pro parte tota legati moveba[n]tur, morabat quia hic percipi (ut videtur) d[...] ratione, & in funeris, qui et in pares, sed causa per se hereditate debeat. l. penult. de religiosis elegans text. in d. [...] de hereditate vendita, quoniam utile legatur, scriptum in l. cod. tit. de religiosis his, qui in funus aliquid impendit nisi heredem, quam eo defuncto stra[h]ere videtur, quod nonegari non posse huiusmodi legatum ex hereditatis impensis aut manu non misso, ideo quia aes viva libri loco habeantur alieni [...] ad l. Falcidiam § fin. instit. eod. id etiam impensa funeris detrahat utibidem movat. et d. l. penult. et l. impensa 12 cum sequenti de religiosis sicuti de utrisque Lactius dictum est supra n. 60 vers. fefellit fortasse; ut vero in hoc legato fit deductio eris alieni ita et eorum sumptuum faci e davi debat quippe quo ex alieno habeati, aut si in deduci saltem legatarius contribuere debere nec deferrent qui in quaestione proposita pro herede calculum tullisent. et si Donellus tit. 2 in sing tavior. cap. 29 statim post principium, et Bartholus tomo 3 di sig tia 146 an. anno 2, et ei qui eos sumptus ad omnes legatarios prop[ri]e pertinere asseverant falso sub hi [...] autoritate [...] in dicto § fin. ut intelligamus heredem necessarium, nec in eo [...] expungenda accessisse.

Ex diverso vero legatarius posterioris, et [...] nit, negabat hec omnia in se ipso vita esse, aie dati testatoris funus, atque impensam eius ex tempore mortis etiam ante additam hereditatem ad universos eius heredes pertinere, per se ipsius; l. si quis. 2 penult. 12 § funus l. ad sing. l. et si quis 14 § plerique 8, et § si quis de [...] 22 cum sequenti 6, et § fin. et l. ult. in principio de religiosis, l. hereditatem [...] de petit. hereditatis l. qui erat 49 ad finem l. cum [...] [...] familiae herciscundae de l. pro herede[...] § i de ad quirenda hereditate [...] § fin. ad l. Falcidiam tradunt Lau[...] Asinius in dict. l. 12 § funus, et in dict. l. 14 § fin. Donellus tit. 7 omg. tari 04 cap. 11 P. Gregorius lib. 2 in tractatu [...] 14 n. 3 Ju. Chilmanus de funerib. § c manor tit. 2 cap. 2 Jacob. Gutherius de Jure mani[um] lib. 3 cap. 2, et 20; ex quo tempore ob eam causam familia eius funesta facta esse intelligitur licet post aliquot tempus heres extiterit, ut notabiliter et eleganter a Jure[consulto] scriptum est in l. si exrez [...] § fin. de stipulat. servorum, et a Clossico Barr. lib. 4 de lingua latina, qui ritum hunc [...] [...] pre[...] seu principium refert, ut etiam Papinianus insinuat in dict. l. 60 § 1 in fine de petit. hereditatis iunctis his, quae [...] tradit in scholiis ad [...] in dict. § fin. [...] uarat neque heres ipse neque familia eius, [...] ad scribi [...] [...] poterat donec expiaret [...] luctu publice minueret, quo [...] decisio [...] in l. decreto 15 C ex quibus causis infamia irrogetur iuxta ea [...] illustrant [...] [...] [...] lib. 2 cap. 22 et lib. 4 cap. 12 Carra[...] [...] 3 an. 2[...] [...]

nec erat apud Antiquos sacrificia rerum divinarum et sepulturis manium, atque etiam neque funere aut morte contaminatis tractari posse censebat, ut ostendit elegans et in vulgatis textus et Gregorius quidem in Theodosiano de sepulchro violato et ex aliis probat Brisonius lib. 2 de formulis pag. 1, et 7 et sequentibus

Nº 27

Hic rursus ob eam funeris impensam, et causam permittit praetor heredi et ante additam hereditatem bona hereditaria deminuere, quod aliter non faceret, ut signanter Ulpianus docet in l. ait praetor 1 § in causa vis ergo, cui et ea ratione missione, et diserte dum ex textu l. de iure deliberandi Papinianus scribat in eius persona, et de religiosis propter publicam utilitatem ne insepulta cadavera iacerent stricti iuris ratio insuper habenda in qua lege in l. quid in suo de conditione institutionis valde laudatur Iure Consultus de eo herede, qui reliquias testatoris in humanas iussas ipsius voluntate abiecerat, sed memoria humanae conditionis sepulturae tradiderat iuxta id, lege et sequenti indici et si quis l. 4 § sed interdum 7, et § periculo de religiosis, ubi in § ideo labeo l. 3, et divus l. 4 vice versa non leviter distringit heres, qui prohibuerit funerari ab eo, quem testator ipse cui rei gerendae elegerat. Ubi obiter valde, quod Iure Consultus non verbo scribit eius rei causa poenam in eum heredem statutam esse, cuius, missis Accursio, et aliis, et Cusanij traditionibus, Aliud non alia mihi videtur ratio, eaque nova, et vera est, quae excusatur mereatur heres, qui prohibet testatoris ab aliis quem ab ipso, funerari, cum eius rei cura tantummodo ad ipsum pertineat, cum quo admodo videatur iniuria esse, ut ab alio funeretur ex textu Iure Consulti in l. quod si mulier eodem titulo de religiosis cui iunges ratione textus in l. Papinianus in principio si filius non impediret de inofficioso idem, et impune eius prohibit ex inde, et quod animo do dissimulat, quasi eam videatur propriae iniuriae propulsatio. Iure sequendum regula textus in l. 3 de iustitia, et iure cum similibus, interim tamen ad illius tractatum textus in dicto § divus ad adio decisionem Consulti in l. 3 § non perpetuis de sepulchro violato l. heres l. 2 de usufructu legato, et alia eius exornant Faso in l. non 22 C. de transactionibus, et Menochius de arbitrarijs Casu 276; denique ob eam ipsam causam fit, ut iura sepulchrorum etiam restituta hereditate Fidei commissaria quasi indiviso penes heredem remaneant l. quia per inde 42 § 1 l. si patroni C. § quidem ergo ius recognoro ad Trebellianum l. C. et ibi l. si quis 33 de religiosis l. si sepulchrum 4 l. ius familiare 2 l. ius sepulchri 3 C. eodem docet et Fabro tomo C. racionalium in l. 2 § si funere de hereditatis petitione Donellus tomo 7 commentariorum cap. 25, et ibi Osualdus et Mantica de tacitis et ambiguis conventionibus, lib. 4 titulo 2 n. 6 l. de exceptionibus cap. 2 n. 4 prosequitur fusse illius transitio in de primogenijs lib. 1 cap. 24 an. 5

Nº 28

Quae cum ita sint, ut sane dubitari non potest legatarium in funus testatoris tribuere non debere nec impensam funeris ex eo legato de lucro esse, nisi aliud de non sit, ut testator funeretur, ut diserte Ulpianus scribit in l. et si quis 14 § 1 Ulpianus sed et si res de religiosis cum addit textus in l. 3 C. eodem et impulsoris specie, demonstrant Consulti in l. si finali in principio Theodosiano, et in l. Mevius 66 Seius de legato 4 de legatis 2 cum eius rei cura, et obligatio heredi incumbat

et propter hoc jura sepu. nam habeat, ut preclare solus perspexit, et omnes expressit

Raphael Cumanus in dic. l. 60 § fin. n. 2 ad medium; si vero ex dictis supra

num. 40 appareat legatarium partis hereditatis verum legatarium esse, ut proinde ad onus

illud sicut ceteri legatarii non teneatur, neque quod dicitur impensa funeris ex hereditate dedu

ci in l. penult. de re ligiosis, ad ea pertinet, ut legatum partis hereditatis minuat, sed ut ea here

ditate bona, que ejus effectu habitura sunt heres oneret; et ad computat. l. Falcidia in eis deductum, ut

scriptum est in § fin. instit. de l. Falcidia l. 2 § fin. ff. eodem; et respectu creditorum que omnib.

ante fert, ut expressim Marcianus tradit in dic. l. penult., et Ulpianus in dic. l. 14

§ 1, et Regia ex l. 2 tit. 3 part. 2 a. 2 inctis, que ejus rei causa scriptissima dederunt Gomez

dic. cap. 6 n. 22, et 23 Fachineus lib. 2 controversiarum cap. 49, et Multi apud Osualdum

in notis Donelli lib. 23 cap. 25 litt. e, et h; et denique ubi legatum partis hereditatis relictum non

est a liquibus scriptis Adriani de quo in dic. l. 60 § fin. implacabiliter pugnaret

26 ejus Marciano in dic. l. penult., que ex his in eo legati genere insignent eoque manifesto

limitatus patitur nisi superior juris ratio nos fallit, qua credimus non falli.

Ac ea similis est ratio circa pretia manumissorum, ad que legata

rius partis hereditatis contribuere non tenetur neque ea ex hujusmodi legato deducenda sunt, itemque

heres pro cura funeris jura sepulchrorum consequitur, sic jura patronatus, et libertorum per

manumissionem, quare utraque dirigit, et comparat Papinianus in l. cum sine 11 inst.

de Carboniano edicto cum ergo heres manumittendo servos eorum patronus efficiatur l. adop

tivus 3 § 1 de in jus vocando l. 2 de bonis libertorum toto tit. de jure patronatus, ubi disju

se variis exquisitis Cujacius comprobat, et Donellus lib. 2 commentariorum cap. 29, Ant. Fab.

in juris prudentia tit. 9 ... nec enim invito non potest legatarius ille haberi, aut

esse patronus, qui non manumisit nec rursus illi liberti ejus esse, sed here

dis manumissoris, quare hujusmodi manumissor ipsis servire stante addi

ta hereditati decedant expressimo do ex ideo Papinianus in l. invitatum 11 § si

servus 4 ad l. Falcidiam derelinquere, ut legatarius ad eorum pretia non teneatur

ut eodemque modo, quod jura patronatus ex eis heredi consequitur, cum legatarium commu

nicatur, sic nec honus commune esse debet, sed solius heredis sic distinguere narrare

regula in unica § neautem quod vero si vero tabis de caducis tollendis ... s

qui imponitur lege § fin. de legatis prestandis ubi eleganter ideo scriptum est

a quodam jure heredes non dari hereditatis habere a liquo vero honora

tam tenere in expresso do legato ... ... legatarius par

tiarius ad ea contribuere seu deducere communiter ad versus heredem re

diderunt Cumanus in dic. l. 60 § fin. ante fine, et in l. eg. aute

sequenti de legatis 2, et eius in expresso nomine ... dicto

Tringuiani observationum cap. 28 ante fine.

[illegible] legatis [illegible] ingressio
[illegible] et motu [illegible] refert
in dicto § [illegible] pro legatario [illegible] neris, neque precia
manumissionis [illegible] minuatur ut
verissime [illegible] rescriptum qui
ad eius rescriptum textus [illegible] Adrianus rationi
b. heredis prævalet, sed ex his duabus causis [illegible] ideo rescriptum ne
cessarium fuit iuxta ea, quæ tradidimus supra n. 22. [illegible] textus, et verbis
observanda inter relatione [illegible] quos ad egit inveniunt
quisatis ex ipsa deleguntur, et [illegible] traditio deserere ipsa
[illegible] docuerunt supra n. 29 [illegible] legatarius hereditatis ad impensas funeris, et pretia manumi
ssionum teneri, quoniam magis ad verum ipsum [illegible] proferri potuit deinde de [illegible] omnia quæ [illegible] extra supra tradita ante, in ibi de
[illegible] hereditario, cuius legatarius transferendo tractaverunt [illegible] aliena C
[illegible] nequaquam [illegible] textus [illegible] integra adductus supra n. 25 in principio inst. [illegible] 75 [illegible] legata atque [illegible] et autoris textus inst.
[illegible] 26 [illegible] ibi [illegible] scribit legata [illegible]
[illegible] hereditate Publij [illegible] testator [illegible] proprij patrimonij ex
[illegible] iuxta ea [illegible] quæ tradidimus supra n. 29 [illegible] legatarius ea
[illegible] oneros [illegible] quæ [illegible] hereditatis fuerunt [illegible] præstanda
[illegible] præstari potuerunt, non [illegible] habet, ut onera, et actiones eius hereditarias
ipso iure ad legatarium transeantur; neque enim in ea successio hereditaria fideicommissi
universalis [illegible] in re a de universitate agatur, [illegible] continet corpora
[illegible] et actiones [illegible] vidit [illegible] in dic. § [illegible] et ex eo Peregrin. de
[illegible] art. [illegible] n. 42 [illegible] inst. [illegible] § [illegible] heres [illegible] consequentibus ad Trebelli
anum; sed potius ea honera, et actiones legatarius [illegible] ex translatione [illegible]
[illegible] inter positis a legatario stipulationibus cautionalibus in eius favorem, quo inde
[illegible] ab illis honeribus [illegible] iuxta decisionem [illegible] Consulti in dic. § [illegible] et inst. qui
[illegible] 29 § [illegible] et 2. de legatis [illegible] et ea [illegible] supra n. 20, et 22, ex
[illegible] sic interpretatur Cuiacius in [illegible] 1. et 2. responsorum [illegible] et eo prætermisso [illegible] ad [illegible] n. 23 eadem [illegible] inter [illegible] textus in [illegible] penul
t. § [illegible] marito de legatis 2. ut ibidem recte ipse Cuiacius advertit; non [illegible] vulgo dicitur
legatum se [illegible] lucrosum esse debere legatario [illegible] ex [illegible] hereditate, 2 [illegible]
[illegible] pertinet, ut honera [illegible] legato [illegible] legatarius detrectare [illegible]
[illegible] certe obnoxium [illegible] ut legatarius [illegible] lucro aliquo [illegible] ut [illegible]
[illegible] in specie textus inst. [illegible] obligata [illegible] potest de legatis [illegible] expositio
Cuiacij in recitationibus ad [illegible] legatum 116 § fin. eodem tit. et ex eo observat [illegible]
[illegible] in § sed et si [illegible] n. 9. et inst. § [illegible] 43 n. 45 inst. eodem [illegible]
[illegible] tomo [illegible] rationalis [illegible] 32 nec tunc refragatur textus inst. Imperator 70 imperio in principio de legatis 2. decursus loci [illegible] omnia [illegible] ex [illegible]
[illegible] postulare. Inter [illegible] Consulti Cuiacij ibidem [illegible] Papiniani

[illegible] 43 [illegible]

MVTATIO IVRIS CIRCA NATVRAE ET DIFERENCIAS LEGATORVM MODVS ET LOCVS EORVM SEQVIDO EXPONIT

cpt 4 apendix precedentis

Ex dictis in Cap. precedenti [illegible] Justinianus auctoritas et iure consultorum tradicio, qui quatuor fuisse olim legatorum genera docuerunt ad versus c. [illegible], et iuraminum illum qui legata [illegible] nunc vero, qui [illegible]erat. Interque, et diferebant [illegible], quo inicio diximus ad [illegible], et reipsa plures diferencias fuisse presertim inter legatum [illegible]cacionis, et donacionis

in [illegible] nra autem inst. eodem earum tamquam plerasque in pandectis in Celsa [illegible]

[illegible] quas, et Justinian. duas [illegible] in legatis situacionibus [illegible] [illegible] et 2 comunia de legatis, et in [illegible] nra altera [illegible] eodem [illegible] earum tamen [illegible] extra in pandectis [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] vite [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] dicetur in Cap. [illegible] miminus de exequa[illegible] legatorum [illegible] [illegible] amelarias Cap. [illegible] diser [illegible] in dict. [illegible] et 2 Comunia de legatis [illegible] illustrive, [illegible] an. [illegible] et 23 no [illegible] 6 observaciones Cap. 32, et 33 [illegible] [illegible] [illegible] et si Justianus ipse videatur [illegible] in dict. [illegible] [illegible] ante eum [illegible] [illegible] ini, et [illegible] eius [illegible] que extat [illegible] in legatis [illegible] que [illegible], et [illegible] [illegible] in [illegible] quoniam indignius [illegible] ut in eius [illegible] [illegible] al [illegible] de [illegible] Cesarum [illegible] duas [illegible] diversitate tractacionem a Triboniano ut [illegible] mox fuit in Justiniano Codice [illegible] nedo [illegible] fuisse, et suis [illegible] responsibus. Et sane hanc reformat[illegible] [illegible] Cesaribus [illegible] [illegible] ipse Justinian. profitetur in [illegible] insti. [illegible] [illegible] agnoscit ex constitucionibus [illegible] Principum [illegible] solemnitatem [illegible] subtilitatem [illegible], ut [illegible] posit verissimum videri [illegible] Tisanus [illegible] scribit subtilitatem, et solemnitatem [illegible] institut. heredum [illegible] in legatis, et fidei comissis [illegible] [illegible] fuisse [illegible] constitucionem. Species autem, et diferencias legatorum a Justiniano esse sublatas.

[illegible] expo[illegible] apparet, quod etate [illegible] inter [illegible] legatorum genera, et forma, et efectu [illegible] magna et [illegible], et diversitas, que [illegible] in [illegible] circuitus generabat, ut Justinianus enarrat in dict. [illegible] in principio Comunia de legatis [illegible] constitucio, que in legatis et fidei comissis [illegible] observancie statuit, ut [illegible] [illegible] sint [illegible] habeat. [illegible] que [illegible] diferencias [illegible] [illegible]

legatorum terminis, et differentijs in perfectas videtur fuisse, et in eo uariis [illegible] [illegible]
tes, et lites excitauit, quas sustulit. Cui malo medendi studens Iustinianus in dict. l. 2, et in dict.
§ uno autem instit. h. tit. prorsus omnes species, et differentias legatorum sublatas ita, ut om-
nibus legatis una esset natura, et una, eademque actio, petereturque, uidelicet per actionem personalem
quae rei uindicatur, et actionem ipotecariam, quas diximus de [illegible] in dictis Iuribus, ex ea
[illegible], et illustrantes prosequuntur Cuiacius, Donellus, et Gifanius in commenta-
rijs dictae legis 2 post ceteros inter [illegible] idem Cuiacius in l. 2 ante finem
C. com. de leg. et Mysingerus, et Vinnius aliique institutionum interpretes
in dict. § uno autem, Lata Maxima [illegible] [illegible], [illegible] Donellus
lib. 8 commentariorum cap. 23, et Oswaldus in eius notis, et alij ex infra referendis
ex quo apparet, ab eo Iustiniano tacitam ipotecam in bonis testatoris, et heredis fauore
legatorum fuisse inductam, de qua fortasse latius infra, praeter actionem personalem, et
realem, quas omnibus legatis indistincte indulsit.

[illegible] Hic demum dubitare [illegible] uidetur difficili
C. Papiniani responso in l. [illegible] 6 § [illegible]
penult. de legatis 2 praesertim, [illegible] [illegible] in l. huiusmodi 84 § sinsi. duo
l. 26 [illegible] homo 26 [illegible] l. 108 § cum homo de legatis 1. l. [illegible] legati
50 de iudicijs l. 3 C. de legatis, quae omnibus [illegible] legatis pro uelut contradicere
personalem legatarij licet [illegible], et ipotecaria [illegible] [illegible] legatarijs
per legem [illegible] specialiter [illegible] uidetur Iustinian. eaque [illegible] [illegible] [illegible]
Ceterum ut et [illegible] rei uindicationem, ad textum Papiniani uerissime respondendi potest, ut pro
[illegible] in legato uindicationis dem [illegible]. Directe accepit ibi Cuiacius [illegible] responsorum Papinia-
ni, [illegible] adscr. in l. 2 C. com. de leg. ante finem, [illegible] legatum [illegible] fuisse
id autem proprie datur dicitur, quod relinquitur uerbis do, lego, quae erant solemnia legati per uindica-
tionem, et Lacius [illegible] praecedentis [illegible] mediante legatum [illegible] olim per actionem in
rem, et etiam per actionem in personam peti poterat, ut pluribus actionibus eius nomine peteretur, laxior
et liberior esset [illegible] facultas quemadmodum ex Iuribus [illegible] [illegible]
[illegible]; non tamen omnibus legatarijs ubi permittebatur [illegible] eligere, et ex ea, quam elegerat, exacta
[illegible] petere, ut dixerit Papinianus scribit, neque ut notissima Iuris regula prodidit,
quociens concurrunt plures actiones eiusdem rei nomine una quis experiri debet. l. nemo 43
D. de regulis Iuris, quam late illustrat [illegible], et Cuiacius ibi, Gifanius lib. 2 eiusdem tit. cap.
[illegible] [illegible] lib. 2 [illegible] disputationum cap. 30, Otomanus illustrium quaestionum cap. 27, Donellus
lib. 21 [illegible] cap. 3 et Oswaldus in [illegible] et sequentibus [illegible] in ceteris legatis [illegible]
[illegible] ex [illegible] in [illegible] petebat. ut [illegible] demonstrat Cuiacius [illegible] in
legato autem uindicationis, etiam actio in rem, quae rei uindicatio dicitur, uidelicet propter transla-
tum dominij rei legatae, [illegible] [illegible] aditio mortis testatoris in legatarium [illegible], [illegible]
[illegible] 64 de furtis l. legatum 80 de legatis 2 late [illegible] practicarum [illegible] [illegible] 790
[illegible] passim superius tradidimus. Nec uero [illegible] actionis [illegible] ex [illegible]
[illegible] in legato uindicationis [illegible] [illegible] [illegible] ut ex [illegible] l. 59 de regulis
Iuris l. 53 § ex pluribus de [illegible] [illegible] l. 75 § fin. de uerborum obligationibus § si [illegible]

distretis insolit. de actionib. q. nq etsi nemo possit dicere re suq petere qua usura, ut ibi.

de ... et ... fructus petat. vtiram eg casu personalis actio n dat. ad ... dicq

... ciuile dominii q. ex autoritate ... in legatariis translatu e ... ad

... et ... commissionis ... dominiu iuxta txt. ... de

dicta ... 22 ... obligationib. ... 22 § si quis servus ...

... recte Donelus in dicl. l. Communia de legatis n. 20 ... et ...

10; et ... in l. ... ecclesiis.

ref. 4. ... intervia ... actio, quas pro legato ... vindicationi ...

... Papinianus ... neque ... poterat hypothecaria actio, quae postea

a Iustiniano inducta fuit ... enim pro eo legato ... adhuc seculo

Papiniani cognita erat, ut ... in eo de txu Cuiacius docet, et in recitaci

onib. ad ... de communis legatis ... Donelus ... ... consulto

... in l. ... precipue ... n. 64 ... § 4 ... Micha

el Grassus in tractatu de successionib. § legatum q. 66 n. ... quid ... ma ...

crediderit ... Barto ... ... ut in pers. legator ...

secutus Romanus in singular. 596 ... testator testamentario ...

... cavere ... aut illa bona obligata ... legatis ...

... securior ... in l. ... 26 de pignoratitia act. dicit ... de communis le

gatis ... 22 ... in legatis ... tacita dici n potest, ... expres

sa e ut sup dictis ... Cuiacius docuit et ... de tacitis ... 6, ...

n. 9 et ante eos ... in dicl. § ... sup, ut in pers. legator, et in ...

Nec ... txtus in l. creditoribus 4 ... legatarii de separationib. cuius au

ctoritate ductus ... de ... accipit de tacito pignore, ... Iusti

nianus legatariis ... defuncti ... primus dedit in dicl. l. Communia de

legatis, ... Papiniani in dicl. ... nec de testa

mentario neq de tacito pignore ... consultus loquit ... pignoris ge

nus usq ad Iustinianum introductu nec cognitu esset, sed tantu de pretorio pignore

... legatariis tribuit ... in poss. bonor hereditarior legator suor servandor

... iuxta txtu ... ut ... ut in poss. legator ... certabi

... missio ... emptore ... ubi heres post ... testato

... hereditati ... legata ... in poss. ... testato

... et interdu etiq ipsius heredis ... pretori ... ut ... se cu

... decisione txtu in dicl. ... in dicl. § 4 de separationi

... Cuiacius ... respon. 504 Papiniani, et in recitacionib. ... in dicl.

... Ant. Fab. tomo 3 rationalium in dicl. ... quod ...

ferunt Donelus in dicl. l. Communia de legatis n. ... dict. 47 n. 20.

10 ... Papinianus in dic. l. ... 4 ... 76

... Iustinianus post decisionem eius in dicl. l. ... Papinia

ni etate pro legato tantu vindicationis ... daret actio personalis ex ...

vindicatio ... legatis ... modo ea actio personalis ... interdu etiq ...

dicq

dicti famili[ae] hercisc[un]d[ae], ut in legato, p[er]secutionis sicuti recte observavit Cuiacius in n[ost]ro t[itul]o antefine, et ad t[itul]um Comunia de legatis in principio ex lege herede 25 § fin. ff. fam[iliae] hercisc[undae] d[e]q[ue] Justiniani statuto effect[u]m e[st], ut omnib[us] legatis una natura esset, atq[ue] sic pro illis consequendis legatarij unas easdemq[ue] act[ione]s haberent, neq[ue] in legato[rum] ullo modo [iure] interse discreparent. Itaque taciti pignoris Iure ex lega tarij inducto, prout Justiniano eo[rum] tacito[rum] pigno[rum] inducendo[rum] familiaris mos fuit ut docet ex l. unica § et ut p[lenius] C. de rei uxoriae act[ione], in reo, 30 C. de iure dotium § fin. C. in quib[us] causis pignus, et alijs eiusdem ibis; reale, et personale act[ione]m cum ceteris omnia lega tis effecit, ut sit cuiuslibet legati prestatio, et ex actio[nu]m actionum suffragio quieter, et secu rior, et executio super rerum voluntatis expediciar rederet. l. Illegare § quo maximo dustes ta asperiore l. C. de sacrosanctis ecclesiis, q[uo]d aliter se habuit Papiniani secul[o], in quo iuxta sup tradita neci potecaria actio, que tunc in legatis incognita neq[ue] reliquae act[ione]s indistin te pro omnib[us] legatis competebant usq[ue] quo id a Justiniano inductum atq[ue] processit, quem ad modum multa de his trib[us] actionib[us] disserentes ad usum fori accomodata, et ad illustrat[ionem] et perfectiorem cognitionem huius noui Iuris inducentia preter laudato sup[ra] tradiunt a te Cuiacius t[itul]o 7 responso[rum] Papiniani in dic[to] § variis, et in recitationib[us] Comunia de legatis in principio Mesingerus in § sed olim instit[utionum] de legatis a n[ume]ro 20 et in observacionib[us] suis centuria § obrruat l. Ant[onius] Gomez tomo 1 vario[rum] cap. 12 n[ume]ro 7. Ceballos practica communium q[uaestione] 203 Crasus in tractatu de successionib[us] § legatum q[uaestione] 74 cum sequentib[us] Gregorius l[ibr]o 42 sintacmatum cap. 33 a n[umer]o 14 Fachineus l[ibr]o 20 controversio[rum] cap. 32 Mieres da t[itul]o controversio[rum] cap. 48 et sequenti Donellus in dic[to] l[oco], et l[ibr]o 8 commentario[rum] cap. ult[imo], et Osualdus in eius notis ubi alios refert, et Richardus in lectionib[us] ad hunc t[itul]um cap. 5 novissime autem, et elegantes Gracianus tomo 1 disceptacionum forensium cap. 62 a n[umer]o 27 cum pluri[bus] sequentib[us], ubi tam eaipoteca tacita in re ipsa [...] consideran possit[ur] fuse discuciunt =

Ex quorum tradicionib[us], illud in numerato maneat a duc post eam Justiniani constitut[io] vigere s[ecundu]m t[ex]t[u]m Papiniani in dic[to] § variis, et vim suam exercere, ut videlicet in omnib[us] his actionib[us] legatario tantummodo una utium p[er]mitatur, et ea, qua velit agere habili patet ex ra[tion]e t[ex]tus in dic[to] l. nemo 43 ff. de regulis Iuris l. q[uo]d in herede 9 ff. de tributoria act[ione] l. si mulier 24 § fin. quando mulier causa id, q[uo]d prece[p]toris precipue adversus la[ti]onem docuit, et defendit Richardus sup[ra] a n[umer]o 5. Unde sepissime apud nos quessitum e[st], quo Iuris remedio consulcius legatarius aget, ut celeriori, ex act[ione] legatum suum consequat[ur]. et quidem crebriori s[ecundu]m t[ex]t[um], in diu p[er]petuo Judicio[rum] stilo, firmata obtinuit legatarium via executiva optime aggere, et exigere legatum posse neque p[er] ordinarios Juris, aut Judicio[rum] tramites experiri debere. In qua s[ecundu]m t[ex]ta post plures, quos ex antiquiorib[us], et neotericis, referunt inter ceteros resident Crasus dic[to] § legatum q[uaestione] 77 Mesingerus dic[ta] observat[ione] 61, a n[umer]o 4 optime Gracianus dic[to] cap. 62 a n[umer]o 26, et tomo 2 disceptationum cap. 299 a n[umer]o 44, ex nostratib[us], patrij Juris interpretib[us], Gutierrez l[ibr]o 1 practicar[um] q[uaestione] 50 Spino de testam[entis] gl. 34 a n[umer]o 37, et gl. 35 n[ume]ro 57 Cor in practica tomo 4 p[ar]te 1 cap. 1 n[ume]ro 49 et 20 Barbosa l[ibr]o 2 verum quotidianar[um] cap. fin. 1 p[ar]te § 9 a n[umer]o 3 Autor in Curia Filipica lib. 2 p[ar]te § 1 n[ume]ro 2, et nullo ex his relato, Richardus dic[to] cap. 5, a n[umer]o 44. Jametsi inde fuerint, qui contrariam amplexi fuerint s[ecundu]m t[ex]t[u]m in ter ceteros Menochius de arbitrarijs [...]

Remedio 4 n. 69 4 lo Cerius de processib. executibis 3 p. Cp. 2 n. 32 Fa qui nem lib. 5 Stroccer s. ar4 Cp. 32, et alij, quos ex nos tratib. referunt, et sequunt. Ant. Gomez in l. 45 Tauri n. 23 v. cedendus in l. 2 tt. 21 lib. 4 recopilacionis n. 20 Felicianus de censib. tomo 1 lib. 3 Cp. 2 n. 6; ex quorum tradicionib. apparet quod hanc stricta Juris disputat. ualde uero sit in usu aute fori priorsque tam magis recepta e, et Indies passim inualuit, ut cerne relicet ex his, que assertores eius de sup. memorati tradiderunt. Et hec ita praxis admisit ut edicto in l. ui test. p legatarius aut salte clausula illa, qua legatum stinet cum Cp., et calce eiusdem test., ut docuit Bartolus in l. argentarius 20 § edi aute ratio, de ede do Judex heredi precipiat, ut intra certum diem, qui plerumque triduum e, et assignari solet legatum sol uat; quod si heres justas recusandi causas habuerit audiat. quidem ordinario iure; si sim minus executiua uia ad prestandum legatum spellat. Que praxis sine dubio fluxit ex eius dem Justiniani stitut. in § illud uis inicium aute, in auteo tico de here dib. et Falcidia iuncta gl. ubi decreto, et tradit Angeli ibidem n. 57, qui asserit legata sequi posse p se, et inter locutorio Judicis precipiendo p se f p nuncium, quod heres satisfaciat legatario; que decisi onem uel de singulare e, et alibi non reperiri testat. Jaso in l. fin. n. 6 C de edicto D. Adriani tollendo, et in l. pactum 46 n. 7 de pactis, qua interueniente formula, et extra ordinario Juris precepto iam ultra ambiguos dubitari nequaquam sueuit legatum exequendum e ut omnes ubi iusque tam autores profitet.

N. 7 Quo aute in loco exigendum, et prestandum sit non leuis omo utilissima inspectionis e tum propter molestias litium, et mutacionis fori tum propter sumptus prestacionis, et transportacionis rei legate, que plerumque honerosa, et detrimenso sa e solet; et quod sepissime testatores legare solent speciem, quantitate, alio in loco existente, quo in eo ubi ipsi sunt heredes, aut legatarij smorant frequenter dubitari sting it, quo in loco prestanda sit. cuius questionis elegans, et pulita tractacio proponit., et exponit. a Juris autorib. in l. legatum 38 l. si fideicommissum 50 ut totis l. sed etsi 52 § licet quentis, de Judicijs l. cum res 47 l. si ser uus 2 de legatis 1 l. post quam § Scuquerebat. ult. ut legatorum nomine caueat. l. unica C ubi fideicommissum peti oporteat. Ex quorum tradicionib. stat regulariter rem legatam ibi prestandam e ubi relicta e nisi si alibi prestari testator uoluit; nam eo casu uoluntas eius seruanda erit atque ibi res prestanda ubi testator uoluit f ubi uerisimile e eum uoluisse. Quod si in aliud locum dolo heredis translata sit ibi prestari debebit, ubi petit. Atque eius condicionis e legatum earum rerum, que pondere non mesura sistunt, que prestandum est ubi petit. nisi certum earum corpus legatum sit certa designat. uelut frumentum ex illo orreo f uinum ex apotecha illa, quod sane ibi prestabit. ubi relictum e nisi alia mens fuerit testatoris. In ceteris aute casib. siue res p personalem act. siue p realem exigat. ibi dari debet, ubi e. In conueniendo aute herede f locus domicilij eius f ubi pars hereditatis sistit optissime expediendus e sicuti p ea Jura illa illustrantes, et pluribus prouergles, docent, et resoluunt Gomez tomo 1 uari ar4 Cp. 12 n. 64 Simon de Preris de interpretat. ultimarum uoluntatum lib. 4 interpretat. dubitat. 8 Menochius lib. 4 p 411 supp. 200 p tota ubi eleganter, et Donelus lib. 8 smentariorum Cp. 35, et lib. 17 Cp. 25, et ut quod sua dubitacio notis quare nunc ad tit. de Judicijs Cp. de foro sp. et circa medium

Otomanus lib. 3 observationum cap. 7 Cuiacius in recitationib. ad titulum in dic. l. qui legat., et in dic. l. si fideicommissum ubi etiam Ant. Fab. tomo 2 rationalium idem Cuiacius in l. cum servus 39, et in dic. l. cum res 47 hoc nostro titulo et tractatu 8 ad Africanum in dic. l. si servus 108 eo dem titulo DD. communiter in dic. l. unica C. ubi fideicommissum peti oporteat, ex quibus, qui ad uberiorem, et diligentiorem propositae quaestionis investigationem desiderari potuerunt petenda sunt, quae nos pro temporis angustiis praestari non potuimus

Caput 3 de fideicommissis

Antequam de legatorum, et fideicommissorum, exequatione tractetur opere pretium est prius aliqua de fideicommissis ipsis cognoscere, et breviter praelibare. Eorum origo, ut auctor est Iustinianus in principio instit. de fideicommissariis hereditatib., et nominis significatio indicat non ex necessitate Iuris, sed ex fide, et voluntate heredum pendebant adeo, ut nolentes restituere neque voluntati, aut desiderio testatoris obtemperare non compellerentur, neque enim quis natura l iure, et ratione ad observandam fidem praestitam quilibet teneretur l. 1 de pactis l. 1 de constituta pecunia l. 1 § merito depositi l. ex quo 11 in principio, de actionib. empti l. cum plus 62 § in natura de regulis Iuris atque ideo testatorem decipere gravie, et inhumanum, oret. unum ex amicis 67 in fine de legatis 2 l. Pamphilo 39 in principio de legatis 3 iuncta dic. l. 1 de constituta pecunia ideo tantum procedebat, quod ex voluntate testatoris, et eius cum quo negotium agebatur constabat de animo obligandi; secus si constitisset eum voluisse sequi voluntatem alterius, et praestationis necessitatem non imponere ex regula legis stipulatio 27 l. cum servus 46 § 2 l. Actio 108 § final. ff. de verborum obligationib. l. sub hac conditione 126 de obligationib., et actionib. l. inque vendicio 7 de contrahenda emptione l. veteris 13 C. de contrahenda, et committenda stipulatione quod, et in legatis obtinere probat textus in l. Senatus 43 § legatum de legatis 1; de voluntate autem testatoris volentis obligare heredem non apparebat imo de contraria constabat, neque enim posset eum verbis directis, et praeceptivis adstringere, sed verbis deprecativis, ut fideicommissa relinqui solebant, et docet Iustinianus in § fin. instit. de singulis rebus per fideicommissum relictis, et constat ex textu in l. cum proponebatur 64 de legatis 2 l. 2 in principio C. communia de legatis l. fin. C. de falsa causa adiecta legato quibus suffragatur Ulpianus in fragmentis tit. 25 in principio dum sic fideicommissum describit, ut sit quod non civilib. verbis, sed precative relinquitur neque ex rigore Iuris civilis proficiscitur, sed tantum modo ex voluntate precativa datur relinquentis; in cuius sensum conveniunt licet aliis verbis exponant Cuiacius in paratitlis ad nostrum tit. 3 Donellus lib. 7 commentariorum cap. 28, et lib. 8 cap. 2, et Osualdus in eius notis Barnabas Brisonius lib. 4 de verborum significatione Alciatus lib. 10 parergon cap. 2 Duarenus lib. 2 disputationum cap. 9 Ant. Fab. lib. 8 coniecturarum cap. 12, et in Iurisprudentia tit. 2 principio 6 illat. 2

12

[illegible] ... [illegible] modo diversa explicati quorum ab interpretibus, licet, quidem verba omissa sint in glossa, et statuta ... et relinquitur verbis civilibus, de quibus erit vero ... observationes quas ... Faria donec tomo ... de ... Mantica de ... coniecturis ... dictis ... Duarenus, et ... ubi proxime, seu venerit ... quicumque civilia interpretatur id est imperativa, ut colligitur ex particula adversativa proposita ab Vlpiano supra ibi, sed precative relinquitur, et ex alio eiusdem Vlpiani loco ... 24 in principio ibi legatum est, quod legitimo modo idest imperative testator relinquit ... nam ea, quae precativo modo relinquuntur fideicommissa vocantur, ubi apperte discrimen inter legatum, et fideicommissum proponit siquidem ut supra ... Iacobus docuit verbum legare ... inductum idem est, quod disponere, ... imperative relinquere, et ideo legis dispositio ... XII tabularum inducta casum rogandi ad necessitatem ... non reduxit, ut recte advertit Otomanus ad leges 12 tabularum pag. mihi 123; idem est quod multo ante tradiderat Rafael Cumanus in ... in ... dum scribit, quod verba aut sunt praeceptiva, et imperativa, quo casu inducunt legatum aut sunt precaria, et obliqua et inducunt fideicommissum tamet si aliter distinguat Castrensis ibidem n. 3 nam omisso Cumani nomine idipsum docuerunt Duarenus dicto ... 2 cap. 9, et in paragraphis ad ... in principio ... de fideicommissis Brisonius lib. 7 de formulis pag. 746 ... Gregorius ... 42 syntagmatis cap. 2 ... in tractatu de tacito fideicommisso in principio Mantica dicto ... Menochius de praesumptionibus ... lumine ... conclusione 773

Nec obstavit, quod etiam in fideicommissis verba quaedam olim observata fuerint ex testimonio Pauli in sententiis lib. 4 tit. 1, et Iustiniani in dicta l. 2 C. communia de legatis, et § ult. instit. de singulis rebus per fideicommissum relictis; nam omissa Antonii Fabri interpretatione lib. 4 ... coniecturarum cap. 2 verius dicendum videtur ideo illa introducta fuisse, ut antiquis legitimis civilibus, et ... qui ... relinqui poterant distinguerentur verba obliqua, et precaria, et ... modo cuiusdam voluntate testatoris significantia, quae ad inducendum fideicommissum satis superque sufficiebant ... etiam ... eo modo ... de legatis ... unum ex familia 67 § fin. ... 69 de legatis 2 ... fideicommissa ... requisita, et § ... verba ... Cap ... 39 in principio de legatis ... illud 23 § 1 de iure codicillorum, quod ubique ... etiam ... absque verbis, ... fideicommissa relinqui potuerint ... de legatis ... et in ... 22 C. de fideicommissis ubi Donellus prosequitur, et Cuiacius lib. ... quaestionum Papiniani in dicta ... proponebat, et ... in dicta 67 § fin. de legatis 2 idem Donellus ... cap. 15, et 23 Zobanius lib. 2 variarum lectionum cap. ... Mantica dicto ... Menochius lib. 4 praesumptionum ... 60 cum sequentibus, et alii plures, quos sciens praetereo.

13

Hic itaque, ut initio docuimus fideicommissa olim infirma fuerint, et ... et ... pudore heredum, qui rogati erant praestare, et restituere ... dependebant, ut Iustinianus nobis enarrat in dicto ... ipso instit. de fideicommissariis hereditatibus, et elegantissime exponere Donellus dicto ... cap. 15, et ibi Osualdus ... litt. ... de quo circa in his fideicommissis ... hereditatis ... cap. ... Cuiacius ... in principio, et ... ad ... Trebellianum, ... de, et fiduciarius heres appellatus est ille cui ... et ... de fiducia ... et fiduciaria hereditas, quae sic restitui rogabatur, ut constat ex l. Seius ... 46 ... si postulante 67 § fin. ad Trebellianum l. certi ... § 1 de rebus creditis, et ex ... hic ... et ... observat Osualdus in notis ... lib. 7 ... 16 litt. C. eleganter

aute Otomanu in principio inst. de fidei comisarijs hereditatib. eiusq. lat.

Ceterum postea Augustus motu rationis, quasi ibidem Iustinianus exprimit, et in principio instit. de codicilis iussit consulib. auctoritatem suam interponere, quo facto frequentior fuit fidei commissor. usus; verum cum consules maiorib. negocijs impediti his attendere non valerent, unus pretor ab ipso Augusto postea duo pretores a Claudio Cesare sunt creati, qui de fidei commissis cognoscerent ut de et fidei comisarij dictis, ut constat ex dic. principio instit. de fidei comisarijs hereditatib., et ex l. 2. § cons. ta 32 vers. post deinde de origine iuris, quor. tanta fuit auctoritas, ut Iudicis dandi ad exequendum de fidei commissis restitutus potestatem haberent, ut constat ex l. fidei commissi de fesis, et ex his, que ... in dic. principio tradunt, et in l. sig. 60. § fin. hoc nro tit., et in l. 2. C de usuris, et fructib. legator., quos pro sequitur Peregrinus in tractatu de fidei commissis art. 1. nro 6. Donellus dict. lib. 7 cap. 25 ubi Osualdus litt. L singulariter observat fidei commissor. Ius natum esse sub Augusto alitum, et educatum sub Claudio iuxta predicta Iura confirmatum sub Nerone in § restituta instit. de fidei comisarijs hereditatib., denique reformatum, et interpolatum a Iustiniano in § sed quia stipulationes eodem tit., que universa istoria introductionis fidei commissor. e. Quib. perseque dis data est personalis ex testo actio in § fin. instit. de singulis reb. per fidei commissum relictis, que quidem extra ordinaria via persecutio dicit. in l. pecunie 176 § actionis verb. de verb. signif., et in l. minor. 40 de minorib., notant notant Duarenus lib. 2 disputationum cap. 9 Donellus lib. 2 commentarior. cap. 2 Cuiacius in l. 1. hoc nro tit. ubi advertunt, quod quavis postea Iura fidei commissa in ad Iuris necessitatem redacta sint ita, ut non pendeant amplius ex fide heredum tamen adhuc nomen antiquum retinent neque illum videtur delevisse Iustinianus in l. 2. C omnia de legatis ubi prorsus equata, et fidei commissa exequuntur de quo art. inne cesse est ut aliquid dicamus

Capt. 6. exequatio legator. Et fidei commissor. ad intellectum, exempla legis hoc nro tit. et legis 2. C communia de legatis, et alior. Iurium

— Difficilis et prolixa valde huius iuris portionis tractatio, quae omnis aetatis interpretum vexavit ingenia, ut constat ex his, quae ad rem ex antiquioribus fere omnes tradiderunt graeci quae Basilicorum scripta, et ipse varia digessit atque recepit in dictis [illegible] nostro et ex novioribus Duarenus, et Cuiacius ibidem, idemque Cuiacius, Donellus, et Pisanius in dictis [illegible] communia de legatis ibidem, Donellus lib. 8 commentariorum cap. 2 in cuius notis Osualdus rerum omnium [illegible] diffuse cumulavit, et ex nostris Richardus in lectionibus ad tit. 9 cap. 3 Vinnius [illegible] ad tit. [illegible] cap. ult. et [illegible] observationum [illegible] ubi [illegible] legatorum et fideicommissorum [illegible] recensent. Propter suas difficultates, obscura nimis illis omnino, visa fuit Ulpiani sententia in dicto [illegible] quando est omnia exaequata sunt legata fideicommissis cum tot adhuc insigne differentia inter ea adhuc agnoscatur differunt enim in nomine, ut constat ex copula est, quae inter diversa apponi solet, ut constat ex rub. et traditis [illegible] ibi de iuris, et facti ignorantia cum pluribus adductis a Barb. in tractatu de dictionibus usu [illegible] [illegible] insigniter facit textus in [illegible] C. de codicillis. Differunt etiam in substantia ut eorum definitio demonstrat in his, quae superius [illegible] universam hanc tractatum [illegible]. Differunt etiam in forma relinquendi nam legata directis fideicommissa precariis verbis relinquuntur, ut [illegible] de Cuiacius in notis ad Ulpianum in fragmentis tit. 24 adnotavit, quod legata imperative relinquantur in eius [illegible] verbis, secus in fideicommissis in quibus [illegible] voluntatis admittitur [illegible] proponebatur [illegible] de legatis 2. [illegible] C. de falsa causa, ac [illegible] nutu relinqui posse, ut dicemus [illegible] 21 nutu de legatis 3 [illegible] etiam [illegible] 22 C. de fideicommissis [illegible] fideicommissum graecis verbis scriptum valeat, cum tamen [illegible] graeco sermone scriptum non substineatur [illegible] fideicommissis [illegible] de legatis 3 lege fin. C. de testamentaria tutela [illegible] 2 [illegible] de testamentis [illegible] directas 24 C. de testamentaria manumissione.

N.° 2 Differunt etiam quod legatum nisi testamento vel codicillis testamento confirmatis relinquitur [illegible] legatum de legatis 2 fideicommissum vero, etiam in codicillis et ab intestato relinqui potest [illegible] 43 de [illegible] praeterea instit. de fideicommissariis hereditatibus, instit. de codicillis [illegible] [illegible] 2 [illegible] codicillis [illegible] et illud, quod legata non nisi ab herede [illegible] quod [illegible] instit. [illegible] vero a legatario principio instit. de singulis rebus, de fideicommissis relictis fideicommissa vero ab herede, legatario, fideicommissario, et omni eo [illegible] relinquatur [illegible] [illegible] addimus [illegible] de legatis 3 [illegible] pecuniae [illegible] [illegible] codicillorum [illegible] principio instit. de singulis rebus [illegible] fideicommissum relictis [illegible] differunt etiam in effectu, nam [illegible] Paulus [illegible] 4 [illegible] fideicommissi in [illegible] vindicatur [illegible] instit. [illegible] ubi Cuiacius [illegible] quod legata vindicari [illegible] homo 16 [illegible] servius [illegible] legatum [illegible] de legatis 2 l. actio 66 in [illegible] de furtis, quae in aliis Codicis [illegible] 69 eodem tit. fideicommissa vero petuntur [illegible] [illegible] pecuniae [illegible] actionis verbis de [illegible] Ulpianus in fragmentis tit. [illegible] fideicommissis quae et alias legati, et fideicommissi differentias post [illegible] et [illegible] omnes interpretes in dicto [illegible] recentiores Duarenus, et Cuiacius, Donellus, et [illegible] quos initio huius [illegible] retuli.

N.o 3 / 158

— Excogitasset, ut esset tot differentias inter aequata, et fideicommissa evenire, nuidete tirane, quod Ulpianus in l. 2 n. 110 4.o scribit pomoria, et executiae aequa fidei commissi praesertim in alta decisione tum in dict. l. 2 C. omnia de legatis, quae transposuit exequit a Triboniano in § sed nonnumquam Instit. h. tit. exaggerat Imperator Iustinianus huius exaequationis auctor, et cuius testimonium nunquam falsum est Ulpiani sententia in proxima usario fate dicit. Cuius difficultatis pondere oppressus Accursius in dict. l. 2 verbo per omnia tres illas de media iurisprudentia obtinere, et procedere, omissit quaque supra dictas differentias, quae iuris veteris erant sublatae fuerunt, ut testatur Bartolus ibi dem n. 4 Ripa in Caso n. 42, et cum aliis Covarruvias in cap. Raynutius § 2 n. 2 debet, sed iuniores exposuit haec quod tempore Iureconsultorum, quae media iurisprudentia vocatur, et media instit. de legitima agnatorum successione supra dictas differentias vigebant, ut ex pluribus supra adductis constat, et ex Ulpiani fragmentis ex [illegible] de promp. § ii. Praeterea nullit difficultate Accursius, quae oritur ex tum in dict. l. 2 omnia de legatis dict. § sed numquam; siquidem si pro media iurisprudentia executio de qua Ulpianus hic tractasset, plane inutilis esset constitutio dict. l. 2 falsoque Iustinianus affirmasset, eam ipso novo iure inductam fuisse, et absurdum foret adeo asserere, ut DD. observant in l. servo manumissio et in alteram ibi de dict. in tert. Vlt., et late ad eius interpretatione Sarmientus lib. 2 selectorum cap. 2 —

N.o 4

— Quare eadem Accursius ibidem dicit difficultatem effugere tentat asserens in dict. l. Ulpiani sententiam tenere aequa cum [illegible] dicit iste, sed veriunt constanti affirmantes, et et proinde, ut ex omnibus supra laudatis iuris constat, in qua opinione, et sententia posuit Iustinianus in dict. l. 2 Ulpiani sententiam approbavit, quod propriam vocat, quo nisi ei suam impertitur auctoritatem iuxta tum l. 2 vel omnia C. de veteri iure enucleando in qua sistiunt in multi, quorum laudat Covarruvias supra, et sequitur Corrosius lib. 2 Miscellaneorum cap. 7; eis repugnant verba tum dict. l. 2, quae tum in dict. § sed numquam exaggeri quidem constat Iustinianus ibi novum ius induxisse non autem quae ita inducta approbasse neque si ea facta exequatur confirmaret non recte diceret exaequasse eas, a l. causa actus sine nomine dum [illegible] 12 ad macedonianum l. § idem Pomponius 13, et § si servus 30 de positis, l. procurator § 6 in principio mandati eo similibus ad [illegible] sicut ex quationis executor quae alterum fuisse videretur, ut recte considerant Ripa Socinus Laurentius et alii in dict. l. 2 quare eiusdem Accursii interpretationem omnis interpretationibus quae fuerant tum in dict. l. 2 et illius scriptoribus eius aperte videantur; in his scholis receptior fuit ea tu interpretatio Cuiacii lib. 2 observationum cap. 9 et in recitationibus ad dict. l. 2, et in commentariis ad l. 2 C. omnia de legatis, qui ex inscriptione dict. l. 2 ibi [illegible] intelligit ita enim se habet, ut tribuat Ulpiano lib. 67 ad edictum, quo Iureconsultus ibi de interdictum de legatorum interpretabatur, ut constat ex l. 1 quod legatorum, quo cavebat, ut omnis ei a torpe domine in ex testamento de re dis occupaverit id heredi restituat [illegible] de eo dicit ius principaliter ratio habetur in eo interdicto dict. l. 2 D. si quis ex mortis [illegible] Codex, et ex [illegible] stricte accipitur, fuit propter 23 § [illegible] de negotiis gestis videatur non posse pertinere interdictum ad ea, quae fideicommissi nomine occuparentur

maxime cum ex legatis non ex fideicommissis quartam deducit textus Falcidia non iuerit [illegible] a principio instit. eodem; verum cum at non obstante etiam pro fideicommissis; quin non ex voluntate heredis occupaverit interdictus vetere Ulpianus scribit nam etiam Falcidia solum in legatis sit locuta tamen Divus Pius eam ad fideicommissa ab intestato relicta porrexit l. filius familias 18 ad l. Falcidiam, et ita similiter S.C. Pegasianum illam ad fideicommissa extendit, quibus [illegible] relicta proponeretur [illegible] hodie similis ius, quam pro Falcidia l. successores 6 ad l. Falcidiam § sed quid, et 2 instit. de fideicommissariis hereditatibus, ut de cum precipua causa interdicti fuerit retentio quartae, quam ex dicto textu coepit in fideicommissis procedere Ulpianus interdicti [illegible] considerans respondisse videtur pro omnia exaequata esse legata fideicommissis non esse interdicta, quod legatorum, et quod de legatis praetor interdixit eadem quoque de fideicommissis interdicta censetur, quod Iacobi Cuiacii in dictis locis [illegible] fuit, quam prius Duarenus fuerat in commentariis dicti l. 2, et tit. 2 disputationum cap. 9 sequitur Rebardus lib. 3 variorum cap. 4 Anton. Fab. lib. 6 coniecturarum cap. 3, et illustrat late Osualdus in notis Donelli dicto lib. 8 cap. 2 lit. L.

Caeterum licet haec expositio ad litteram textus in dicta l. 1 commodatis amicabilis videatur pro illa tamen ociosa videtur prior altera eiusdem textus verba ibi pro omnia quae non bene in uno casu verificantur; neque satisfaciet quod dixerit cum Bolonetto ibidem n. 30 universalem dispositionem recipere restrictionem ex voluntate ponentis, nam illud admittam non posset procedere in specie dictae l. 2 ubi propter varietatem inscriptionum lectura summi non potest imo contraria recepta Cuiacii inscriptio subsistere non potest etenim quoties idem Ulpianus de exaequatione legatorum ad fideicommissa egit, quo ad aliquid edictum speciale veluti quod ad edictum, quo iurisdictionem [illegible] remittitur a praetore in [illegible] subditur de edicto nihil instit. tit. quod attinet ad edictum si quis omissa causa testamenti semper [illegible] dicta l. 2 [illegible] fideicommissis l. quaeritur 6 § quid deinde dicimus, ubi quasi exaequata si quis omissa causa testamenti in quo edicto cum legata sint exaequata fideicommissis, ut ex dicto textu constat, et ex l. 2 l. si is solus 10 § 1 ff. de libertatibus, 12 eodem titulo et in [illegible] 2 § ad [illegible] 22 § [illegible] de falsis, et in edicto de possessione legatorum seu fideicommissorum l. 1 § cui [illegible] et possessionem legatorum et in edicto cautionis eorum legatorum l. 1 § [illegible] haec stipulatio [illegible] ut legatorum nomine caveatur et [illegible] Severi circa repetitionem legatorum de quo [illegible] Imperat. 14 [illegible] l. sufficio 62 § 1 de legatis 2, et in aliis multis partibus iuris, quas ad speciem congerunt [illegible] in dicta l.

Communia de legatis Valentiatius illustrius sub titulo C. ultimo n. 25
ut [illegible] mirari non debeam, quod Ulpianus scripserit in dicta l. 2
pro omnia exaequata esse legata fideicommissis licet non in omnibus, huiusmodi exaequatio contigerit, ut bene advertit Cuiacius in recitationibus,

cionib, ad c. in dic. l. 2 Parladorus tom. 3 differentia 9 neque tunc obstauit
ipsa lex 2 in qua Iustinianus in dicit legata fideicomissis exe
quasse, sed illud preterea absolutam unionem, et permixtionem eorum indu
xisse, ut iam ad inuicem confusa discerni nequeant, ut ex pluri
mis eiusdem constitucionis partibus constat, et ex § sed n
usque vero sed ne primis instit. tit., que res
longe diuersa est ab exequatione Vlpiani
in dic. l. 1, ut rectissime Ciphani
us, et Donellus in comentariis
dict. l. 1 docuerunt, que
ea difficultas ita
soluitur, et non
tra cap. t —

Finis huius Materie Simcorral

162 ff. 20

Academica institucionum expositio siue ad titulos institutionum de testamentaria

Academia [illegible] anno [illegible] nobis [illegible] materia ut maxime [illegible] quae [illegible] principia [illegible] et facilitati ut [illegible] utilitate iungendi [illegible] necdum [illegible] adhuc [illegible] potuit [illegible] et [illegible] sed [illegible] potuere [illegible] et [illegible] dicendi [illegible] considerare [illegible]

Ut [illegible] ornamentum [illegible]

Ad principium huius titulum

Proponitur [illegible] principio Iustinianus nomini [illegible] docens [illegible] testamenti [illegible] Iustiniani [illegible] maxima cura huius rei [illegible] primus docuit [illegible] supra [illegible] tutoris [illegible] de furtis [illegible] nigro [illegible] in principio [illegible] stipulatio [illegible] principio [illegible] 235 [illegible] 236 [illegible] pignus [illegible] pignus [illegible] et ager [illegible] 239 [illegible] Nam [illegible]

Cod. XL 164

[illegible] testamentaria [illegible]

via

exercere, q. a. sufficiunt, ut ipsa persuadeat non abhorrere a dignitate iurisconsulti in ea genera cuiusvis rei exponi [illegible] et materia q. nostri interpretes classicis est [illegible] de pactis, et [illegible] de [illegible] partitione [illegible] ingenii [illegible] partitabili.

Iste alluvionis nomini sunt quae [illegible] afferunt [illegible], de qua tractatu omnia exponere nec vacat mihi, nec vob. expedit, sed tamen [illegible] declarabo. [illegible] a perdendo [illegible] secundum [illegible] latinitatis autorit. [illegible] in [illegible] [illegible] docet [illegible] de [illegible] rei periculum [illegible] qui [illegible] qui nihil habet nihil potest perdere. [illegible] in [illegible] [illegible] ex [illegible] nominis [illegible] pro [illegible] mens [illegible] [illegible] fidei, et excepit [illegible] lapicidinas [illegible] lapicidina dicit [illegible]: erant forsan tunc duae lapidicinae ex [illegible] lapis [illegible] [illegible] nihil [illegible] hos lapicidinas [illegible] ille [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible], sed maius dubium [illegible] hanc etiam ex [illegible] intelligi, [illegible] [illegible] apparuerunt, et [illegible] Hermis [illegible] respondit [illegible] non videri exceptas lapicidinas, cui adhuc [illegible] erant [illegible] [illegible] [illegible] quae cui [illegible] sub terra esset tamen occulta vena lapidis [illegible] lapidicina [illegible] sed locus in quo lapis [illegible]. [illegible] ergo quomodo [illegible] [illegible] nominis [illegible] Iterum similiter [illegible] [illegible]. [illegible] testationem [illegible] intelligimus pupillus idest qui minor 14 annorum [illegible], [illegible] et alios qui [illegible] exercitium habent testari possunt [illegible] qui [illegible] facere potest [illegible] ut [illegible] infra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] inter [illegible] in [illegible] mihi [illegible] in [illegible] [illegible]

Succedit exponere [illegible] definitionem [illegible] expositionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui post mortem [illegible] fieri [illegible]: [illegible] definitio, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facere [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] § 2 sed [illegible] definitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] disert, itaque [illegible] [illegible] dici [illegible] [illegible] voluntatis idest perfecta [illegible] [illegible] haud [illegible] dispositis, [illegible] graviter Cicero [illegible] [illegible] dignitate [illegible] homini [illegible], et [illegible] [illegible] primi part[illegible] [illegible] de [illegible] en que mas de ben [illegible] hombres [illegible] [illegible] [illegible] q. licet

N 2

definitio [illegible], et explicatio [illegible] [illegible]

alij actus fieri possint per alios, ttm uero ab alieno arbitrio non dirigi debet, ut satis constat ex iis, quae tradiderunt ... in instituendo ...

dib. institue d. ho die tamquam hereditas ... qui ... infirmo, qui propter egritudinem testari non potest nominare comissarium qui pro eo testetur ... comisarii ... Fauriste ... tauri ... Ma tiencio, et Acebedo ... ipsi ... dicimus iuxta quo solo uerbo significamus ... ttm, quae si iusta sit id est legitima, et secundum iuris regulas ... qui ttm facere potest, ut iuxta uxor uocatur, quae legitima est, et secundum leges ... si uxor ... de adulteriis, et iustus filius appellatur legitimus ex iusto matrimonio ... Paul. ... de statu hominum, et iustae nuptiae quae secundum praecepta legum contrahuntur principio ... de nuptiis ... Postrema uerba de eo, quod quis post mortem suam fieri uelit, quae significant tempus in quo ualet ttm, scilicet post mortem testatoris, et ideo dum uiuit mutare potest ttm, uel infringere ... tabulas, ut non ualeant ... posteriore infra quibus modis ttm infirmetur ... de bonorum possessione ... tabulas ... hominis ... que adesse ... Status ... ponitur ... interire ... ff. de adimendis legat. ... fieri, et omnino non ualere si legatarius uel heres decedant ante testatorem ... unica ... in primo ... de caducis ... decedunt ... iure, quod ttm uires non habet incipit enim illas habere post mortem testatoris ... sacrosanctis ecclesiis ibi post quae ... aliud uelle non ... proemium ttis ... part. 6 ... Gregorius ... adduxit D. Paul. ... in epist. ad Hebreos ... v. 16, et 17 ... ubi enim ttm est mors ... intercedat testatoris ttm enim in mortuis confirmatum est alioquin non dum ualet dum uiuit, qui testator est, quae uerba asumsit ... in elegantiis ... et explicuit Lactantius Firmian. ... 4 diuinarum institutionum cap. 20

Solet huic diffinitioni adduci ... institut. ... non ttm ... mano nisi ... heres institutus sit ... de iure Codicillorum ... de uulgari ... in primis ... fideicommissariis hereditatibus, erat ... institutio heredis ... ultimo ... de heredibus instituendis ... heredis ... proemium ttis ... part. 8 et ... cognoscimus ... ttm ... heredis institutus ... codicillus ... sed ... necessaria ... uerbo iuxta ... ut supra

Infirm. ho die potest nominare comissarium ut faciat ttm

ttm ... heredis ... non ualet

ff. 4 — qui testat. primum instituere debet heredem

Iure nostri Regni valet testamentum sine herede — ex iure nostri Regni valet testam. sine heredis instit., et alii ultra legitimi c. tractantur

spolium iuxta voluntatem est, que secundum leges ordinat, atque secundum leges … Quis testat. in primis instituere debet heredem ex ordinatione necessaria, ut primum in testamenti ordinatione, quod satis intelligitur in predicto verbo, docent Cobarrubias in rubr. de testis 2 p. n. 12, Ville Chaca tit. 2 de success. ... in prefatione n. 26, Donel. lib. 6 commentar. cap. 4, vel Oswald. ibid. lit. X, Cuiac. ius, et aliis indicatis. Et qui testa facere possunt, deinde, quod heredis institucio simpliciter necessaria ad hoc ut testamentum valeat, sed tantum, et unum ex pluribus requisitis, que desiderabat iure Romano, quod mutari posset, minuis, et augeri, ut in § sequenti dicemus: quapropter hodie iure nostri Regni testamentum valet sine institutione heredis, si scripti heres nolit adire hereditatem; eo enim casu legitimi venient ab intestato, sicuti heredes succedent, et tam legata debent, et cetera honera testatoris exsolvunt. … testamenti ... lacionis, et tamen non potest necessario negari testamentum vere esse testamentum, secundum subtilissimo per ... illud, quod secundum leges Romanos ordinatur, ut ingeniose … noster Rich… in lecturis ad tit. de adquirenda hereditate cap. 3 a principio: ergo heredis institucio non est simpliciter necessaria de substanciatione quare non immerito hec verba omisisset Modestin. in sua definitione facit, que docet Menchaca dict. … n. 19.

Ad § Sed olim instituta collateralis ordinis

In hac quae agit de forma, seu solemnitatibus in testamento requisitis, quas Iustinianus repetit ab origine et antiquitatis usque ad sua tempora, non sunt verba exponenda et de iure nostri Regni hodierna forma, ius particulare ibi ure biter repraesentabimus, ergo imprimis sciendum est neminem posse testari nisi ei a lege permitteretur, quia qui testatur facit et confert dispositionem suam in tempus post mortis, ut nunc proxime dicebamus, quo quidem tempore habere non potest dominium rerum, quas vivus habebat, et nec ipse in esse in rerum natura, ideo ex mero iure dispositio futura esset inutilis, quia confertur in tempus inhabile, scilicet in tempus quo nihil apud testatorem iam mortuum remanet de quo possit disponere. l. 1. § quod sponsa C. de donationibus ante nuptias et similibus, ut considerant Menochius de successionis creatione § 48, 22, et 23, et § ... Albericus ... lectione ... 6 ... ad Donellum ... 6 ... et late Spino in specu... testamenti rubrica n. 17.

Sed lex iustis rationibus mota hominibus potestatem concessit disponendi et valide id post mortem, quod facere potuit cum sit regina omnium rerum divinarum et humanarum, l. 2 ff. de legibus, quae qui de ... ratione ... fuit et ... ut post ... Menochius ubi supra ... homini ... potuit doctrina eruditi ... Covarruvias ... 6 n. 7 ... libertas ... hominibus a iure gentium quod naturalis ratio inter homines peraeque constituit quamvis existimo ratione naturali inspecta nemini licuisse disponere de rebus suis in tempus quo sui iam erant futurae, ut supra dixi nisi ei ex dispositione ... concederetur ... etiam ... alius doctissimus Franciscus Sarmiento in tractatu de redditibus ecclesiasticis ... 4 n. ... quod ... fuisse per legem ... quod considerabat ... tempus inhabile in duas personas ... hereditatis ... dominium ... habetur in qua ... magis ... dominium ... de ... de heredibus instituendis ... rerum ... posset inspecto

Iure Romano

N. 5
... tit. 4

N. 6
Concessio legis

Quo illa fictio hereditatis iacentis innititur tamquam alia re gione respectiva institutionis ergo talis fictio nunquam fuit (qualis est vera) falsum est neque enim apud nos testamentum valere possit haud olim apud Grecos et alias gentes, verius ergo ex mera dispo sitione legis [illegible] facti manaret. Eadem non [illegible] mihi alia doctrina Spini dic. 2 parte n. 47, qui docebat dispositionem testa menti assumere effectum in vita eorum non tamen habere executionem nisi morte secuta: quod enim aperte falsum existimo, nam ut dicebam in [illegible] iuris superioris [illegible] non valet dum vi uit is, qui testatus est ergo [illegible] eius vita non valet maledi citur in vita testatoris sumere effectum nec quod non valet non potest effectum sortiri.

Vidimus ultimos vel igitur [illegible] et iuris dispensat formas [illegible] que est. nunc sequens est

N. 7 Vide desg dit orig. [illegible]

tractare de hac dispensatio [illegible] a iure gentium, et quidem communiter inter iuris auctores [illegible] [illegible] sit, quod [illegible] [illegible] non obseruent, [illegible] [illegible] accipiat [illegible] [illegible] in qua fit et [illegible] forma erit iuris civilis, quos [illegible] fuit Theophilus in principio [illegible] de iure naturali, et Baron [illegible] inter alios n. 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sequitur quos laudat Cobarruvias [illegible] 7 Spino ubi proxime n. 22 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] huius [illegible], verum cum non sit probabile omnes [illegible] uno eodemque tempo ... [illegible] [illegible] [illegible] probabilius puto dicere [illegible] esse iuris civilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] probatus fuit, ut [illegible] fieret iuris gentium aprouat docet Mechaca de successionum creat. [illegible] [illegible] fuit, et [illegible] [illegible] iuris civilis et aprouat iuris gentium, quod [illegible] Ant. Faber in [illegible] [illegible] principiis illatus.

Sequit[ur] ~~...~~ ut uideam. quare d[omi]n[u]s Jesu[s] ... ut ualeret al[iqu]is ... [illegible] 2
tiones et ... post mortem ... et rati[onis] quid[em] pietate ... a ni[hi]l ... hu [illegible] ... suo ...
many, et ... de ... nominibus. quae, ut ratio liberum sit arbitrium eius, quiq[ue] ali ... [illegible] ...
ad uelle n[on] potest. Sic de sacrosanctis ... hanc rat[ionem] ... in praefat[ione] ...tantis
n[umer]o 29 ... Duaren. ... quitta ... post ... docet ex Cicerone natos ...
testat[ur] mori ... observat[ur] ex cura, et observa[n]tia, quae uiui habem[us] erga ami
cos mortuos, qua ... n[on] ... bene ... tatis ...
posit[um] quo solo. – Luego se sigue lo q[ue] ... esta ... toda la ... ta ... esta ...

procinctu a nostr. maiore cum fecunditate decedunt ... varii ab
q solabiliq. fati e. volu.ptas ultra fatum, ut inquit ... in prefat.
ad ... de cruce. Abrogatur reducunt ille ... ubi proximus, et
numeri. sequentio, ... ad Torn. ... 6 cap. 4 littera a =

N. 9 — De solemnit...

= Igitur accedam ad solemnitates in testamentis ... que
omni tempore multis ... ex cogitate fuerunt ad ... secu
... eorum exitus ... 35 c. de inofficioso test. adeo, ut nimia, et
misera diligentia ... in f. penult. int. ... 2: Sed, ut
primordiis urbis Romae cum Imperatore nostro exordium suma
m, adverte, du. e olim duo testamentorum fuisse ... Sciebatur
procinctu, idest a militibus cum ... erant ... praelia ... Ubi ...
... vero olim ad praelia, et in castris cingebantur ... 43 ff. de tes
t.o militis, ubi Gotofredus, ut ... compilat scrinia ... 2
... cap. 7; Explicat Servius ad ... Eneidos Virgilii ad illud,
... distinctos his verbis: distinctos in hac ... militiae non omnes, qui
militant cincti ... cum toga Romani laxe fuissent, et ...
habiles erant ad ... cum hoste nisi cingulo adstricto ... corporis
corpori, notat Casaubonus in Suetonium in Augusto Cap. 24: ...
... Romanorum militari disciplina nullus miles in castris ...
... sine nota ... Tacito lib. 2 annalium, ...
... suis annis ... fortissimus Imperator Julius Caesar,
... male praecinctum appellitabant, ut est apud Suetonium ...
... in procinctu ... nil ... in procinctu
et miles procinctus idem est ac praecinctus, ut Petronius dixit in quodam
epigrammate, quod extat in Satirico illo carmine = Qui pugnas et
castra sequitur praecingitur auro = Et alibi idem auctor ... =
et praecincti certe ... eram, immo ego sic ... ut
si de pugna ... foret ipse cum Caio ... Ego ... tes.
... procincti milites faciebant ad ... subitarie, et ...
... paratu, aut solemnitate; ... narrat Paterculus lib. 2 ...
... Cohortes ...
... uno instanti ... in procinctu ...
... ad certam mortem irent. Sed ... militaria ... ,
... in procinctu ... sint ad ... et ex ... ;

Vide ditame.. Festus in voce procinctu Classis. Gellius lib. 15 noc tium atticarum cap. 27 Vlpian. in reac m. titulo 20 § 2, hecinius hic, cuique non uides interpretes, Gebardus de autoritate prudentum cap. Oswaldus ad Donellum lib. 6 cap. 6 uit. ... et praeter eum ... uolumine eiusdem electarum disputatum ...

... XL

fuit, quod in pace, et ocio coratio ... fiebat calatis comitiis, et quae calatis comitiis in campo Martio; Coram quibus, qui testare uolebat ... deret suis disponebat ad libitum, faciebatque autores et testes cutos ... ues, qui in comitiis aderant: quod deseruiebat ad autoritatem simul et solemnitatem; et ad autoritatem quidem, quod cum dhuc ... populo Romano ... fuisset, ... perfecte testamentum, necesse erat, ut ... tes rogaret ... an ue ... illud ratum habe re, quemadmodum de ... rebus rogari solebant, quae ad ... tantum ... spectabant. Veluti ... alicui provincia, ... haberet, ... sacerdocio; ... ut in Liuio, et Suetonio ... exempla: ad solemnitatem etiam perdebat, quod coram toto populo ... tatum, eoque autoritate, presto ... necesse erat, ut esset ... Vlpianus, et Gellius ubi proxime. ... testamentum ... in ... comitia ... in anno fiebant, et plerique medio ... rebus, qui ... mutato ... animus ... Cum deinde, quoniam ... erat hominibus ... memi nisse. Adde ... quod ... putabant secreta ... toti populo ... ut ... aliis ... rebus, et aliis ...

Quare successit alius modus testandi ... et ad omnes ... expeditior ... per aes, et libram: ... quinque testibus ... qui maiores essent 14 annorum, et ciues Romani ... qui ... manu habebat. Deinde aderat familie emptor: tunc qui testari uolebat totam suam familiam, et patrimonium mancipabat ... dabat predicto emptori familie pro uno numo, ficticio, et imaginario, ... ponebat ... familia hec empta mihi esto ... quae ... libra ... integro ... testimonium perhibitote. Quo facto dominium fiebat patrimonii testatoris, sed imaginarie, et quasi sub fiducia: mox, qui ... disponere uolebant ... patrimonii sui adiiciebat ... enim ... emptore familie fiducia ... restituitur ... et ... Uerum legata: deinde ...

XLI

Quare ... testamentum ... per aes et libram

[illegible] [illegible] emptio vetustissimo, quicquid prius possidebat. [illegible] erat familiae emptor, cuius heres. [illegible] familiae emptor [illegible] scribebat, sed ut heredis locum [illegible] [illegible] [illegible] verebat: [illegible] [illegible] noster Imperator in § sed neque heres in gra[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theophilus in dic. § licet [illegible] ipse [illegible] ut [illegible] valde [illegible] quae in hac re non [illegible].

X. 2 [illegible] [illegible] [illegible]

Fiebat hoc testamentum [illegible] in [illegible] et [illegible] illius, quod [illegible] comitiis celebrabatur. Namque pro classibus [illegible] in comitiis reducebatur totus populus ad [illegible] [illegible] Romani, qui per dictas classes repraesentabant, ut testator coram ipsis [illegible] verba toto populo [illegible] [illegible]. Observat [illegible] Osualdus ad Donellum lib. 6 cap. 7 litt. [illegible]: [illegible] [illegible] dare non poterant auctoritatem testatori disponendi, [illegible] [illegible] [illegible] populus dabat ideo [illegible] [illegible], ut dix. [illegible] [illegible] transferre testatore [illegible] [illegible] [illegible] familiae suae in [illegible], et [illegible] [illegible] transferre mortuo testatore, [illegible] Dominus factus esset in illius vita, ut docent [illegible] Romanus [illegible] [illegible] cap. 12 Osualdus ad Donellum lib. 6 cap. 6 litt. [illegible]. Franciscus [illegible] in [illegible] pater n. 3 tit. [illegible] [illegible] genus [illegible] antiquissimum [illegible] fuisse, et a [illegible] 12 tabularum, quibus permissum fuit Romanis testamenta facere de qua in l. verbis 120 de verborum signif. [illegible] [illegible] tempore in usu fuit, liceret testari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] supra meminimus: [illegible] [illegible] persuasissimum auditoribus nostris in tractatu [illegible] [illegible] [illegible], cap. [illegible] [illegible] huc transferre [illegible] [illegible] occasio.

Sed [illegible] [illegible] tabularum Romanis permissum fuit testamenta facere, et heredes suis disponere [illegible] mortem suam [illegible] l. verbis 120 de verborum signif. [illegible] infra [illegible] tit. [illegible] § 2, et 12 principio in gra[illegible] [illegible] novella 22 cap. 2 Cornificius [illegible] [illegible] tit. 2, et ex novioribus [illegible] [illegible] omittimus. [illegible] [illegible] modus ille testandi, qui pridem inventus fuerat. [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vetera, quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] hic mos diu, et [illegible] [illegible] tit. 20 § 2 [illegible] ad [illegible] [illegible], qui [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] Gotofredus, docuitque Cuiacius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sequitur [illegible] [illegible] dic. [illegible] litt. [illegible] [illegible] [illegible] in usu erat non [illegible] [illegible], quinimo [illegible] [illegible] [illegible] ut affirmat Theophilus [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Namque heres, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testatoris [illegible] [illegible] [illegible] parabant

do vel demu dic solebant [illegible] eius omnis, ut idē [illegible] ibus
ad ueris: ratio uero propter quam magis desideret [illegible] in hoc
tt°, quam in ceteris licet n. liceat nullo [illegible] dari, ea ē. q° h tt° semel
factu seu caru n poterat, quod fiebat per empt°, et uend° specie [illegible]
[illegible], et mercij. Cuius ē natura ē, ut semel [illegible] seu caru n
possit, sicut ē de obligationib, et actionib, do ut [illegible] tirm
[illegible] chaca de successionu creat° §2 n 24. [illegible] propter metu insi
diar [illegible] tt° n. [illegible] frequentabat, ut [illegible] ait

Eapropter, pretor, quicunq gerebat [illegible], cū sua civitē [illegible]
[illegible], ut [illegible] in principio in [illegible] de bonor possessioni [illegible] modu [illegible]
[illegible] tt° induxit: nam iure civili testes [illegible] derabant, et
hi n. signabant, nec [illegible] habebant, sed [illegible] ad testimoni
u [illegible]. [illegible] et familiae emptor testes n erant
sed [illegible] rei. Sed tamen [illegible] in [illegible]
niebant in tt°, [illegible] iure civili fiebat, [illegible] testes etiam requisiuit
pretor in suo, ut docent [illegible] 7 tt [illegible] in
[illegible] n 7, [illegible] simpliciter, et [illegible] fiebat [illegible]
[illegible] per testatorem [illegible] et [illegible]
[illegible], ideo pretor familiae [illegible] n desideravit. [illegible] preto
[illegible] tt° [illegible] forma accepit [illegible] civili, quo [illegible] fuit ut
testes omnes rogati [illegible] uno eod tempore adessent, et [illegible]
berent tt°: [illegible] tt° ex iure civili, et pretorio certa forma accepit
[illegible], [illegible] subscriptiones a iure civili [illegible] ut
[illegible] tt° [illegible], [illegible] impe
[illegible] n § sed cu paulatim 3 h tt° [illegible]

Sed [illegible]
[illegible] exigunt septe testes [illegible]. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] duo [illegible] de testib, sed [illegible]
[illegible] tt° [illegible]
[illegible] 24 et 26 [illegible] tt° a noster [illegible]
[illegible] § sed cu paulatim [illegible]
[illegible] ad illud ministerij; [illegible] fuerunt
[illegible] testimoniu [illegible] per [illegible]
[illegible] tt° [illegible]
[illegible] quare notari [illegible]
[illegible]
[illegible] requisit [illegible]

in [illegible] tt.º § [illegible] C [illegible] du, et [illegible] [illegible] [illegible] in speculo tt.º [illegible] n.º 29 [illegible]: de sententia [illegible] adesse de necessitate [illegible] in pergati [illegible] tt.º 20 § ceterum tt. [illegible] tt. facere [illegible] hac [illegible] C. [illegible] part. 6: [illegible] et [illegible] tt. [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] § [illegible] tt. facere post [illegible] partite nisi [illegible] in [illegible] n. uno eodemque tempore testes [illegible] et tt. [illegible] casus 2 C n.º [illegible] me dica m.ta [illegible] necessaria [illegible] tt. [illegible] 20 C eodem [illegible] de tt.º

Sed [illegible] dixim. [illegible]

x. 2. 5 [illegible]

intelligenda [illegible] tt. que fiunt in scriptis [illegible] Clerica [illegible] testatores [illegible] testes, [illegible] personis [illegible] testare [illegible] hoc [illegible] eam esse postremam suam voluntatem [illegible] voluntat: et postea coram [illegible] testator subscribere debebit, si nescierit debet rogare alterum testem [illegible] octavum, ut pro eo subscribat. Subscribunt [illegible] in eodem [illegible] omnes testes, et signa sua imprimunt [illegible] hac [illegible] C. [illegible] tt. [illegible] 2 tt.º, part. 6: [illegible] etiam [illegible] ut testator [illegible] sua manu nomen heredis scriberet [illegible] 29 C. tt.º [illegible] in [illegible] et [illegible] observata [illegible]

correctio in [illegible] et [illegible] in [illegible] Regno

eidem legi [illegible] tt.º in scriptis aliqua immutavit [illegible] que hodie extat in l. 2 tt. [illegible] nova compilacionis [illegible] [illegible] requiruntur, [illegible] subscripciones: [illegible] apud nos adesse debet [illegible] qui subscribit, et signat, ut [illegible] subscripciones [illegible] testator etiam subscribere debet si nesciat testis pro eo subscribit [illegible] octavus, sed [illegible] ex lege [illegible] Gomecius [illegible] n. 1 [illegible] [illegible] qui ex testi [illegible] proposito [illegible] ut in omnio [illegible] subscripciones [illegible] Gomes [illegible] moxime. Solet dubitari an nostro iure [illegible] testes rogati sint, et [illegible] ubi moxime n.º 29 existimat non requiri, [illegible] huius requisitionem [illegible] sed doctor Spino dic. gl. [illegible] n.º 29 [illegible] dit in hac [illegible] nostro [illegible] dixerim [illegible] opinionem [illegible] observat [illegible] dixim. [illegible] de m. tabeliones dicere testes ad id rogatos, vocatosque esse. Ceteras [illegible] omittimus [illegible] in longum protrahere [illegible]. Sed [illegible] incidenti [illegible] italiae [illegible] compilacionis Ant.º Gomes, et [illegible] qui uberrime eos discuciunt.

Finis huius §

Ad § po[s]t[er]iores

... et signabant test.ᵗᵘᵐ ut vero test. animum separare ... erant a clausulis omnes uno articulo possent signare, et ut dicit ... notare fuerit, et alienus animus ... ... sed ... hic Gotofred. imo signare ... animum ... testatoris ... ad testis 22 § ... test.ᵗᵘᵐ facere poss. sine ... animu ... diversi. et ... annis ... servabant signa ... ornam.ᵗᵃ scaurae et ... tantum animum ... patriae ... de ... quos ... notant ... Cujacius, et ... Bericius ...: Sed hic ... nullus ... cum hodie signent testes ... subscribant, ut dixi in § superiore —

) ... testes ... servat ... Potest ... signo ... animam ... quit ... ingest ... §

Ad § testes

Incipit Justinian. ex hoc tractare de qualitatibus testium, qui ad test.ᵗᵘᵐ adhibeat. et prima ... desiderat ... cum testi. test. factio ... vitiis ... habere ... in test.ᵗᵒ ... Sed in praesenti ... et ... qua test. fact. ... Imperator hic. unde test. fact. activa ... facie ... test. ... passiva ... capere ... ex test.ᵒ ... capere ... qui ... poss. facere test.ᵗᵘᵐ filius familias ... qui test. facere poss. ... aliud ... test. factio passiva, quo activa. ... qui poss. capere ex test.ᵒ qua qui poss. facere, ut dicam ... test.ᵗᵘᵐ ... permissu ... civitatis ... utraq. test. fact. ... § accepit ... ad hibere qui ... et ... tertes ... test. fact. ... ut testes ... cum test. ... qui ... ex test.ᵒ ... enim ... test. fact. habebant ... peregrinis ... hominibus ... Falcidi ... de hereditatibus ... dis. ut latius dixi ... de inter... et relega ... et ideo ... testes in test.ᵗᵒ, qua ... Romani ... ultimam ... Cujacius ... notis ... Richard. ... Cristonius ... de ... test. ... test. fact. ... habere: ... in seculo ... quia ... vit —

) ... tribus

— I. Hinc ergo colligit non nullos esse testes in test.ᵗᵒ, qui facere test. ... ut est filius familias ... habet test. fact. ... habere

... test.ᵒ, et ... re test.ᵗᵘᵐ

... sufficit scilicet posti ... familiaris ... qui ... re post: collig... clero nostre ee testes instituto ... familias ... civis Romani ... integre ... in civitate ... ita qua ... mitias ... de ... vivit ... omnes ... non inveniri ... testimonio repulsi ... de testib. Sed ... non inveniri ... repulsus a testimonio testamentario, ... quas ... Iustinian. ... ratio ... ... instituto, ... tamen intelligere instituto ... potest ... cum patre sub cuius e potestate ... testis ... 22 ... in ... quisitto faceret ... paterf. ... tamen instituto patri ... eius testimonium reprobat ... domesticum § ... testis ... ... Et ... latius ... adversus ... quia manu mittebat per ... interamicos § ... sup... Vulpian. instituti ... 2 ... faciendum ... ... § ... acceptum poterat. ... morte ... patris ... spectabant ... veteris ... iure veteris potestatis ... quodam ... legitima ... occupatio § ... infra de successione ... et tamen ... Iustinian. testis instituto esse poterat. Vulpian. ... ... 20 § ... ubi ... redit, ... activa. ... ex ... 100 ... amor ... ... Vulpian. ... 17 ... Norbana nominatim prohibuit. ... instituto ... et ab initio ... Vulpian. ... 17 § ... Vulpian. ... ...
Sed ab ea generali regula excipiuntur ... per ... testes in testamento ... activa. Prima ... mulier: mulier ... generali regula, ... habet ... activa, sed quatenus habet passivam ... instituto ... non potest ... quisitto 20 § mulier ... facere ... 2 ... Huius ... ratio ... Romanam ... spectat; ... ius ... iura: ... Romani ideo testes ... prima ... in comitiis fiebant, quorum femine non erant participes: ... scilicet ... fiebat ... ut ... in eo ... qui ius comitiorum haberent, ut representarent totum populum ... tertium ... fuit ... iure civili, et pretorio eas ... a testimonio ... testes ... ... fora, fiebat, cui femine interesse ... Ergo ... femina a testimonio testamentario ... Osualdus ad ...
... noster Richard ... Et ... quis quod ...

... instituto ... ... non ...

... ... instituto ...

... ...

... ... hic ...

[illegible] arbitret [illegible] dici [illegible] consuetudine contra [illegible] [illegible] [illegible] frauda [illegible] eius [illegible] ... Itemque [illegible] [illegible] [illegible] validi, quod feminas excludit [illegible] omnes [illegible] testimonio testamentario: nec [illegible] indecens foret coram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eum recitandum esset [illegible] dein [illegible] [illegible] sanctissimo [illegible], ut omnia que ab hominibus [illegible] [illegible] [illegible]; debebat igitur [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] fragilioreque sexus a testimonio repelleretur, ut [illegible] [illegible] [illegible] firmiori [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] civilis [illegible], et politice, que in nostra Jurisprudentia [illegible] [illegible] faciunt. [illegible] enim [illegible] [illegible] parte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] physicis [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principio [illegible] secutus Covarrubias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n. 34 Spino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Richard [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mulierem [illegible] in [illegible], et qui [illegible] Hermaphrodito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] furiosum, surdum, mutum, [illegible] qui [illegible] [illegible] furiosum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exquirim. [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fari non potest, cum [illegible] [illegible] [illegible] proxime n. 67, et in eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n. 51 Spino [illegible] sup. an. 16 Duaren. dic. [illegible] [illegible] [illegible] tractant, [illegible] [illegible] discutiunt. [illegible] [illegible] [illegible] admittit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testimonio testamentario [illegible] [illegible] [illegible], non sit furioso vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible] vino [illegible] [illegible] excessive. Ita ut eo [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ebriat [illegible] accurate examinat [illegible] [illegible] dic. [illegible] n. 56 cum seq. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testimonio testamentario [illegible] improbum intestabilem [illegible] [illegible] rogat, et ad illius testis [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] interrogare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fariq noluit, et [illegible] [illegible] Cuiacius in notis [illegible], [illegible] nunc [illegible] Richard [illegible] [illegible], ad leges [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fred. ad easdem leges [illegible] [illegible] 86 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intestabiles. [illegible] [illegible] erant; quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 26 [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facto [illegible] [illegible] [illegible]: Scilicet [illegible] [illegible] [illegible] dictitarunt

Judicis

physicis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

impubes furiosus mut. surd. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

neq. qui crebro [illegible] [illegible] [illegible]

neq. [illegible] [illegible]

neq. qui [illegible] [illegible] [illegible]

scripserunt haud cunctarunt, quietiq. a testimonio te [illegible] repellunt. [illegible] cum [illegible] de [illegible] in § qui illa sace reverit. [illegible] de iniur. et [illegible] quæst. 9 ill. part. 6 ro [illegible] den[illegible] por [illegible] cantidad ut notat ibi Gregorius gl. 2 [illegible] ubi qui [illegible] iure regio [illegible] testes ee non poss. [illegible] qui [illegible] a testimonio arcentur iure nri regni, [illegible] 6 part. 6 [illegible] infames [illegible] mini [illegible] nati, [illegible] Sed [illegible] infamia non [illegible] ex [illegible] causa [illegible] male versati [illegible] in [illegible] qui referunt [illegible] qui notantur infamia [illegible] 6 part. [illegible] Ex quo quæri po test [illegible] infamis ex qua [illegible] iure nri regni possit testis [illegible] ex sententia Gregorij Lopez in dict. [illegible] nullus infamis ex qua [illegible] testis [illegible] generaliter a testimonio arcet [illegible] part. [illegible] [illegible] arcentur a testimonio [illegible] aut religionis [illegible] quiquis [illegible] mutuo [illegible] in da[illegible] sermo [illegible]rent. Non [illegible] communicati maiori excommunicat. [illegible] excommunicem, [illegible] excommunicationis [illegible] in [illegible] Gomez [illegible] num. 15. [illegible] testes [illegible] quiquis a [illegible] demonia [illegible] ut docet Gregorius in dict. [illegible] et alij

§ sed cu aliquis 7

[illegible] ad [illegible] quane [illegible] servus [illegible] facere [illegible] part. [illegible] liberi [illegible] servi [illegible] et [illegible] seruus testis ee non possit: uerius est [illegible] liberti [illegible] testes ee [illegible] Lib. [illegible] 9 Cap. 6 [illegible] aute[illegible] si testis C[illegible] [illegible] corruptionis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] infamia

[illegible] excommunicatione [illegible] excommunicatio

[illegible]

[illegible]

D. Merretes

Liber sinus Latinus, uniens esse [illegible] boni. Ergo omnes meritus [illegible] quicumque Romani [illegible] [illegible] bilis [illegible] [illegible] merito dubitar [illegible] suus [illegible], exceptis etiam suis servus in terre [illegible] ex pers. [illegible] in illo est [illegible]. [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible] quo [illegible] [illegible] illi faccio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] ates testamento [illegible] [illegible] [illegible] illi fact. qui habet [illegible] Roman, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dixit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peregrini [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible] [illegible] servum civium Romanorum, [illegible] Latinus [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] gestu, [illegible] fuisse peregrinus.

Co. lex 2. [illegible] 64

argumentis [illegible] [illegible] [illegible] illo

172

[illegible] [illegible] civitatis, ut [illegible] faciam, ad certe, [illegible] servus, [illegible] in dominica potestate, ad omnes actus [illegible] una [illegible] persona cum dominorum [illegible] [illegible] [illegible] legatario [illegible]. Licet enim manumittendus [illegible] persona utitur et [illegible] [illegible] [illegible] persona erat [illegible] [illegible] cum [illegible] dominio suo [illegible] non tantum inter [illegible]. Secundo [illegible] ad omnes actus [illegible] servus ex dominio suo persona et [illegible] accipere maxime [illegible] [illegible] ex illo dominii [illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] dominorum persona [illegible] [illegible] illi factio [illegible] servus [illegible] [illegible] [illegible] instituta [illegible] servus legatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] servus de [illegible]. Ergo personam [illegible] illi fact. habet [illegible] illi fact. [illegible] pers. [illegible], [illegible] in illo [illegible] [illegible] in superiori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et maxime [illegible] servitute legata [illegible] [illegible] [illegible], ita ait: illi factio cum servis alienis ex pers. dominorum [illegible] [illegible] [illegible] servis ipsis illi [illegible]; non cum dominis, sed ex pers. dominorum. Verba nimirum doctissimi Cuiacius [illegible] 16 [illegible] Papiniani [illegible] in dicunt Pauli de Castro in dict. [illegible] 2 § servus [illegible] 6 [illegible] cap. 17 [illegible] [illegible] [illegible] Amaia [illegible] [illegible] [illegible] 16, et 23; [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] servus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnes [illegible] Romani [illegible]. Quare [illegible] [illegible] servus

[illegible] [illegible]

[illegible] Conclusio

N° 3

Servus [illegible] habitus [illegible] pro libero [illegible]

[illegible] dictio testis sive vera sive putativa [illegible] sufficit [illegible]

ratio argumentationis et dubitationis

[illegible]

inea requisita existens, habeo non perchen dicto [illegible] necessarium, Romanum, e [illegible] testatoris habet, [illegible] sicut scripsit Ulpianum in dicto [illegible] 22 § servum, [illegible] Sacerdotis: [illegible] in dicto § [illegible] a [illegible] regula [illegible] sufficiente [illegible] in [illegible] quam [illegible] Super [illegible] servus [illegible] Romanus, non [illegible] habet. Et ve [illegible] inter [illegible] dues institutionum Justiniani. [illegible] instituti [illegible] in modo [illegible] differant, non [illegible] inter [illegible] habere [illegible] nunc [illegible] videre, quid [illegible] ipsi revera servus erat, sed in oppido omnium omnia more et opinione pro libero habebatur. [illegible] quia [illegible] Imperatoris Adriani, [illegible] rescripsit ratum manere [illegible] quo celebratum [illegible] communi omnium [illegible] pro libero testis [illegible] [illegible] [illegible] contra [illegible] servus [illegible] Antonium [illegible] tatur [illegible] [illegible] in [illegible] Itaque [illegible] testis sive vera sive putativa [illegible] [illegible] dicto [illegible] ad testes 22 § 1 [illegible] Sacerdotis: qua propter evenire potest, ut [illegible] testis [illegible] mortis [illegible] nihilominus recte [illegible] Judicis, ut sub [illegible] recognoscat; [illegible] recte in dicto l. 22 § 1. [illegible] [illegible] aliis [illegible] in omnibus [illegible] in [illegible] [illegible] tempore eius [illegible] [illegible] [illegible] 99 § [illegible] non [illegible] testes [illegible] intestabiles [illegible] testimonium. [illegible] non e, [illegible] recte [illegible] testificatur, ut [illegible] judicia habeat inspicienda. Sed testimonium [illegible] quasi firmat, [illegible] divisie [illegible] [illegible] difficultate non [illegible] fuisse [illegible] Duarenum [illegible] multis [illegible] Cechius tamen [illegible] et alia [illegible] in dicto § 1, ex [illegible] [illegible] aliasque [illegible] [illegible] tabellione, qui pro vero habebatur, et de alio [illegible] communi errore [illegible] testis [illegible]

[illegible] huius § [illegible] multi laborant inter [illegible] tamen [illegible] [illegible]. Inquit enim [illegible] testimonium servi reputati pro libero; [illegible] sunt [illegible] aequitate ne aliis [illegible] decederet; qui quaestu [illegible] fecit, ut solemniter, et recte testaretur.

Itaq ratio huius rei [illegible] n alia quere dāt q̄ug [illegible] [illegible] rationi [illegible] [illegible] pu [illegible] errorj ō incuriae [illegible] ignorarent omnino ignorant. Sic etiā ex [illegible] [illegible] acta a Bar. [illegible] Phi lipp in. l. 3. ff. de off. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semel facta [illegible] pro [illegible] obseruari [illegible] adinu [illegible] inutiliter fierent. Docent istud Richardus, [illegible] [illegible] [illegible] Baldus, et reliqui in dict. l.

Duaren dicēp [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prin cipio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Summa [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] gerit Secundo [illegible] [illegible] [illegible] Stho huius primarius [illegible], et nunc in [illegible] [illegible] minori [illegible] [illegible] in doctrinam [illegible] ad dict. l. 3. de off. [illegible] [illegible] ex [illegible] diligenter [illegible] amore examinat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Dater [illegible] in

[illegible] ad s. intestib. atem 9

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exercitus [illegible] [illegible] [illegible] domesticis; [illegible] maxime [illegible] domesticum testimonium, ut inquit Justinianus, [illegible] [illegible] homine [illegible] et l. 6. [illegible] part. 3. quemadmodum nim [illegible] dominus [illegible] in sua causa dicere. [illegible] saltem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa; [illegible] enim [illegible] potest, ut [illegible] [illegible] [illegible] dominus familie [illegible] [illegible] autores ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12 [illegible] Gregorius in [illegible] [illegible] et alij in [illegible] data [illegible] testes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testes [illegible] Justinian. [illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible] inter [illegible] [illegible] dominicos, [illegible] ut in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut inter testes domesticos [illegible] familiares i. [illegible] de domo [illegible] testes [illegible] ut recte explicant [illegible] [illegible] [illegible] 10. [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

qui [illegible] testes [illegible] [illegible]

idest adrede

qui [illegible] [illegible] testes domestici

N. 26

N. 27

cũ͂ vel ẽxõnei in sin tacmate ꝯmuniꝗ o ꝯriõnu, vadmini ꝯob [illegible] vard. ꝯ zuarioꝝ Cp. neuero dõmestici [illegible] ꝯan. ni nei [illegible] ; et ideo iure ciuili asim ꝯ rẽ sẽre fratrẽ auꝗuꝝ cuꝗ sãguineu idoneu ẽe testẽ in causa, et illo sãguinei [illegible] iure ciuili n [illegible] auctoritate [illegible]; nõ aut Gregorius [illegible] cõ [illegible] vnius 26 par. 3, [illegible] tib [illegible] et [illegible] uterq; om nis uero, qui n remoret idoneu testẽ [illegible] et de tertia [illegible] uarõ [illegible] ditas nitatis [illegible] uerito [illegible] a illi proxime. Ergo domestici testes [illegible] filij, qui in eadẽ do mo cu [illegible] 26 par. 3; pater pro filijs, uxor pro marito [illegible] ite famuli testes [illegible] et [illegible] omnes, qꝯ pater familias potest imperare, [illegible] tes [illegible] idonei 6 [illegible] [illegible] [illegible] argũ ex [illegible] de [illegible] ꝯ [illegible] ad [illegible] 3 [illegible] tib et [illegible]

[illegible] mercenarij

[illegible] uretarne regio, [illegible] diurni for. [illegible] ꝗui dicut esse domestici, [illegible] causarum, et ꝯtro uersiarum iudicialium; [illegible] ad [illegible] causas [illegible] ex [illegible] trans versali [illegible] domestici testes [illegible] 3; [illegible] grad. [illegible] ex [illegible] matrimonia [illegible] Gregorius [illegible] in [illegible] fu [illegible] conjugi [illegible] superiori. Sunt et testes domestici [illegible] 4 [illegible] ꝯmuniꝗ [illegible] 4 [illegible] et procuratores, [illegible] ad causas [illegible] n. 22: [illegible] domi [illegible] doctrina [illegible] ex [illegible] nisi [illegible] domini [illegible]

[illegible] pater [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] domestici agnati, nec [illegible] et agnatos [illegible] remoti

[illegible] potest esse testis [illegible]

sua lex [illegible] ingima. [illegible] 2.a miiche
lauore introdu[illegible] nec alia racio [illegible] et ideo [illegible]
us Sabini [illegible] vom mi[illegible] ~~[illegible]~~ facio[illegible] pa
ganico; [illegible] ut is ee [illegible] Cessat
in iudicio [illegible] mi [illegible]

ad § sed ne [illegible] — Si domus [illegible]
[illegible] [illegible] testamentario [illegible]
ni pacia [illegible] aciu [illegible] re no [illegible]
[illegible] ipsi, quos res [illegible] ea [illegible] gia [illegible] heres
in [illegible] scriptus idoneus testis in eo [illegible] qui
[illegible] facere posset: nec solus heres [illegible] omnes [illegible]
[illegible] frater, [illegible] vatis
potestate [illegible] et [illegible] qui
ne [illegible] heredis, [illegible] potest, in quo serie
heres [illegible] dicit [illegible]
[illegible] et [illegible] chaca dic § [illegible]
§ [illegible] in [illegible] in aliud [illegible]
[illegible] heredis [illegible] obligati [illegible]
[illegible] obligati
omnibus [illegible] in [illegible] heres; et [illegible] aliter
observabatur in eo [illegible] familiae [illegible]
[illegible] in § [illegible]
[illegible] heres vero [illegible] familiae [illegible]
[illegible] accipiebat post mortem testatoris; [illegible] testis
[illegible] poterat. [illegible]
[illegible] in dic § [illegible]
[illegible] 20 [illegible] facere poss
[illegible]
[illegible] et
[illegible] familiae [illegible] heres [illegible] suc
cessit; [illegible] omnia, [illegible] gerunt: et
ideo [illegible] testis ee [illegible]
principa [illegible]
[illegible] primas [illegible]

ad § sed neque [illegible]

Heres [illegible] testi
in [illegible] [illegible]

[illegible] observatum [illegible]

in [illegible]
[illegible] posterius
ee testis. et ratio [illegible]
in [illegible] heres poterit
ee testis q[illegible] gerent
tur [illegible]

cuius

Ad 5 Legatarijs 22

Deu... in me morte... nuq dicebam... Vim inter pers... et ... potius ... heredem esse... quitad ... omne ... ex ... per ueni ... tamq cu eo negoiu gerebat... ho... uero, ... rembur, ... ty negocium gerent. Non uere rimouit ... aud respect... ... qui hec ... deret satisfacie ... dicat legatarios ... ... 20 ... quitte ... ... de reb. dub. ... ... l. 22 ... ... theodoriano cod. ... ... 6. ... ... et ... ... quieius ... ... dicti ... ... legatarij ... ... Sed hec racio ... ... etiam heres ... ... et ipse testis ee ... ... leg ... accipit ... ... omnia ... ... legatum in dict. ... ... de reb. dub. ... ... et legatum ... ... testimonium ... ... et ... ... Scilicet ... ... Sed hec racio ... ... et bene facie ... ... animo

Quieci omnes has raciones ... ... legis ... Er ... ... racio ... ... ut nemo ... testimonium ... ... Sed ... ... omne negoci... ... Ergo ... legatario ... ... potuerunt ee testes ... ... in sacra et ... ... 23 ... de acquirenda ... ... heredes ... ... Legatarios perseque ... ... In iure uero ... ... uenit in ... sed a principa ... ... de auctoritate tutorum ... ... Legatariorum testimonia non minus ... ... in ... ... in ... ... militar... ... ut docent Gregorius in dict. l. ... Biglius, et Richard ...

Ad margin:
... ... legata... ... ... 30 ... ... testis legatarius ... ...

... ita tenerint Bald. et alii in dic. ... cuncti, ... opini
oni mor... in ... dic ... penult.) =

Ad § nihil autem 12

TX 31

... in qua cumque ma
ria ... cumque lingua ...
scribi

Fuit olim ... scribebatur, et ... testamento inde ...
...tabulas ... tabulas: tabulis in qua ... (...
vulgo ... de bonorum ... tabulas) potest ... fieri tabulis ...
... materie ... membrans
sive in coreo ... animalis (... bonorum ... secun
dum tabulas ... materia (l. 2 § ... causa ff. ita
... aperiendi (l. 12 ... part. 6) ... introduc
... inscrip
tiones monumentorum ... Ex ... in quocumque
materia ... scribere ... quid ...
... iuris ... (... tit.) ... re
... =

Ad § sed et unum 13

TX 32

in plur... codicil...
... potest scribi ...
en muchas cartas
... tenor

In hoc § proponit Iustinian. cautela, qua si observent testato
res ... accidet, ut ... dant ex eo ... cartas
... non pareat: solent enim homines longinqua peregrinatio
nes ... navigare. ... casu
recte facient si ... codicilos ... faciant en muchas
cartas de un tenor, ... (l. 12 ... part. 6 ... unum 24 ff.
qui ... facere ... potest ... a ... domi
relinquere ... (... 12 part. ...) ut quocum
que ... inveniat ... testatio. estas cartas ...
... en una manera; ... algunas ... mesmos
e de tartas, ... que ... de las unas ... los
otros ... cartas ... alte
rius ... casu pro uno ... habet (l. 8 ... et si 6 ff. de bonorum possess. secundum tabulas ... ele
gans ... in l. 3 § ... tabulis exhibendis): ... alterutro
ex eis ... aperto omnes tabulae aperiri ... (... ff. ... aperiri ...) ... in uno ... va
riare ... in altero vero ... heredi
... et minorem ... de ... (l. Seius ... 47
... de legatis 2.): ... in uno, unico ... plani ... respon
rem; ... obscuris ... minimum ... (l. ... 75
de legatis 3 ... obscuris ... regulis iuris; ... Decius, et
... testator multa exem
plaria

fecerit unum, quod in eo ... [illegible] decreverit, et postea id invenerit et ea ... [illegible], ... omnia ex ... [illegible] ... ut intestato ... [illegible] ... res ... difficultatem ... [illegible] ... testator ... [illegible] ... nisi heredes ... [illegible] ... intestato ... [illegible] ... ideo ... testator ... voluntatem ... [illegible] ... ab intestato docent ... [illegible] ... et ... [illegible] ... in textu dicit.

Ad § Sed et quidem ... [illegible]

... hucusque dicta ... pertinent ad ... [illegible] ... dicitur, cerrador, ... [illegible] ... testamentum ... interveniens ... [illegible] ... dicitur ... [illegible] ... facere ... [illegible]

2 ... [illegible] ... et ... omnes ... [illegible] ... tes in scriptura redigi ... [illegible] ... testator ... [illegible] ... sed tamen non ideo mutant ... sua natura ... [illegible] ... memoriae causa ... [illegible] ... non mutant naturam ... [illegible] ... Richard. ...

4 ... [illegible] ... abierto ... [illegible] ... dicebant ... [illegible] ... Sed nec ... apud nos ... [illegible] ... nisi ... [illegible] ... tamen ... minor ... [illegible] ... in hisce ... cerrador. Sufficit ... testes ... oidam ... [illegible] ... Vel ... requirit ... [illegible] ... compilationum, sed ... [illegible] ... qui omnes ... [illegible] ... habet ... domicilium in eo loco, quia Chancilleria ... [illegible] ... declaravit ... [illegible] ... in eo testes omnes erant ... [illegible] ... ut narrat ... in speculo ... 31 n. 2. ... ad ... [illegible] ... scriptum non sit, sed ... voce sua declaret testator ... [illegible] ... tabellio ... proxime dicto, dicitur ... respondit ... [illegible] ... redierit coram ... [illegible] ... suis dixisset ... [illegible]

... [illegible] ... abierto

... [illegible] ... lo mesmo ... [illegible] ... Chancellaria

se omnia bona sua relinqui uxori sub expresso gravamine. Ha erit in terminis Gregorius in l. 2 tit. 1 part. 6 ... chaca ... successionum creat. ... et ... ibi suff... Sc... barb. in ... de ... Spino in speculo ... rub. n. 29. ... tractatus velle ... tractare ... uacat ... necessarium ... ultra supra citatos ... ... Ergo subsistam hic et finem imponam huic titulo, ad Dei laudem, et Unigeniti filii sui ... et Beatae Mariae semper Virginis ... labe peccati originalis ... et omnium sanctorum et ...

Finis huius tit.

Academica expositio

Ad tit. instit. de militari testamento

Superiori tit. pleno ... exposuimus solemnitates, et requisita ... paganorum testa... succedit in hoc tit. ... privilegium, quod habent milites in ordinandis ultimis elogiis suis. ... omnem ... diligentiam intestando remissam esse militibus ... principum ... eorum ... in ... calliditate ... non exercent neque curat scrupulos legum, ut dicebat ... in ... elegante ... ra ... paganorum, et militum differentia circa observantiam iuris positivi ita inquit.

Nos leges ... vacat ... illis, quorum arma tegunt, quibus ... placitum ... praestat ... p. ...

... ratio huius privilegii militaris ... in ... praecipue in favore ... Principum l. 4 ... partita 6 ... tit. 1 ... ibi ... propter ... gaudent his privilegiis milites legum civilium periti

tractatur de privilegio militum

privilegium militis ... militis

pe = ...

Fa im periti; ut docet Rich. hic n. 9 ... l. tto 6 ... ubi Ouaid. litt. a

Sa pera pud Romanos, cuius ius civile profitemur distincta fuerunt 9a tta. Paganicu, et militare, sub initio quidem usi milites pro cincti erant, et ad prelia ituri ttam faciebant more militare nuncupata voluntate sua, seu palam declarata coram commilitonib., de quo tto satis abunde ... dixim. in com. tarijs ad § 1 sup. de ttis., ed hec species militaris tti in desuetudinem habiit, forsan quia grave erat militib. secreta voluntati, ne toti chohorti commilitonum ... dere: successit alia ex constitucionib. Principum, scilicet Iulii Cesaris, Titi Vespasiani, Traiani, Hadriani qui eis permisum fecit quomodo vellent et quomodo possent ttum facere ... 4 ... Rebarbus tto singulari de auctoritate ... et cum olim in procinctu ... in scriptis ... ut etiam in scriptis possent facere tta, quomodo recte exponit verba imperatoris in ... quo enim modo voluntas eius suprema inveniatur sive in scriptura valet ttum et cetera ... scribebant in pulvere, in clipeo, ense, haud vagina, litterisque sanguine suo rutilantib. ... ttum ... militesque ... l. 4 ... part. 6 ... observatis legib. quomodo possint, quo modo vellint testari ... Lucius 40 ... milites C eod. tto.

Rursus in procinctu non solum testari poterant, qui qui ad prelium accincti, et parati erant pugnaturi, ut inquit Sextus Pompei. in verbo procincta classis, ut ait Iulius Lelius ... noctium aticarum ... 26 ... ad prelium ... dum vocabatur in aciem notat Rebard. dic. ... sed ex ... dictorum principum constitucionib. ubicumque milites degerent iure militari testari poterat, quod tamen Iustinian. restrinxit sequitur, ut tunc predicto privilegio gauderet cum esset in expeditione ... penult. C. h. tto in expedit. ... quaeste, ut inquit ... l. 4 tto part. 6 sive ut rectiore vocabulo dimi...

Privilegium ... Romano...

...e ... facere ttum sine ... scriptura aut cum scriptura in pulvere, in vagina, in clipeo, gladio et ense quod ... scriptum suo sanguine

...in milites ... poterant face... ttum ... militari ... sint ... bello aut expeditione ...

...stitucionib. Principum sup... dictorum ubicumque possent facere ttum iure militari

Militias q da en ez paña, et parati ai arma sive obsideant, sive obsidiat sive oberrent, sive occasio egrediz di hostz castz sive fugiant latius eni patet le inex pedit quq in procintu: nq q inexpedit tqty milites poss facere tta iure militari poteit facere tty l. ult. ff t. tto, propter festinat. preudi tui acui resultat q Soto gre d. in l. penul ff. C. titto Cruald ad Donielu lib 6 cp. ult. licet r. q. tamq milites uacui ex labore, et solicitudine militiq recedt, debuit git t exites in alijs locis morq t privilegio carent, et iure comuni debent testari dic l. penult. dic l. q ff. par t. nec aliud ē inti q, q indigeat ex posit. nq q q consilio fam di... qui de peculio castrq ri potest testari omo di u ex ponem. Fatigz deo in principio tti sequti

in marg.: ide observatr in nro Regno ex Justiniano

Ad § plane

Quiquis militib. concessq fuit institucionib. Principis ut ttta facient quo modo possint, et quo mo uelint, et proxime diceba m: tamq ri ideo min exigit legitima, et sufficiens aliqua pro uatio, quo ortq dat. eq fuise militis uolutatq l. Lucius 40 titto quapropter Traian. optim. imperator, et fauq tissimus militu in gratiq ipsq ri animo restringq dil privilegiq rescripsit ri aliter ualere posse supre ma militu uoluntates, nec ullitti sustinere, qui si scribt t t p alq niqcupet cor q aliqq hominib. ad te suo catis serio, et destinato animo facie dil, c q teri, si uagis, sermonib., et iacta t ut inter milites solet aliquis dicat se militonq suq heredq facere, talqq q q rq eireliquere; ti proptte observari ri debet. Na, q si fi inu q ultimq uoluntatis uleret ri de ficulter inueniret ipsi tuber nales, et subordinati; qui dicerent audire hunc filiu militq feci sse heredes sciq t itiq uq illos nqq q instituisset, uq de cognati militi imo ei iu uoluntas magnu poerent acciperedetrime tq et late raciocina t Justiniani, hic, et lqtius in l. diuus 24 ff. titto, de suinit § notler

in marg.: Quacuq essu qui militio ur ceret tti quo mo posset ctue tu requiratur te leg. timaq ...

Sed pa ru aperte utera textus loquitur inex ponedo ri testiu, qui de fidere qt ttis militiq tq tq eni ubiq equitur. Duo tatis hominib. Sed recte anrtis interpretib. docet sufficere duorum test., q ad prouatq requiruq t ri ad solemnita ts, et rici n aliqua, cum sufficit prou at. rubin 12 ff. de testib. docet istq

in marg.: in ttto milq sufficiunt duo testes

de successionibus creat. § 24 n. 14, et 16 rursus q. cogit. deficiat, quod forte illo adsint nisi duo testes aliquod a milite testibus fit, et quod requirat, quod sint ad id uocati, et rogati, noster in iis so. ait uocatis: Sed lege 3. part. 6 dicit que dos testigos llamados e rogados para esto, Sed nihilominus
non requiritur necessario esse rogatos a deleto, ut docet ... , ubi proxime, et Bich. ... quare non uiciabit militis suprema uoluntas ex defectu rogationis testium, quod nullam indiget solemnitate militaris testibus.
Ideo tamen uocationis, et rogacionis testium leges meminerunt, ubi
que ego existimo, ut ex actu uocegeli, et roggati testes in ne testat
Iudicium per ... , sed serio, et deliberato ... uoluisse militis
testari ... , et si intestato miles ... uocauerit testes, sed letaliter
uulneratus in arena, ... clipeo scripserit dispositionem ... ualet
... modo probari possit per duos testes pro ualde fidei ... testamentum
militis fuisse ... ipsi forte ... ibi ... fuerunt, ut inquit
dic. leg. ... forma litterae agnoscant quae ... ipsi presentes non
fuissent. Imo sufficit formalitatem probari ... alium scriptam
eius ... militis, ut docet Greg. ... exquo ... testes necessario
non requiri in testamento militis, nisi ad probationem: qua propter si alio modo
probari poterit ... militis ... suprema uoluntate ... ualebit
... testibus ... facti. ... intelligenda ... principio, et ... potest doctrina ... in principio huius ...
... dicat ... in ... ad illud ... ualere
... militis ... solo teste ... sufficit ... uerissimus enim ... doctrina
Iudicis ... talis sit testis, cuius fides, et ... satis intueri ... possint ...
... religione ... militis ... Castro ... uoluntate postremo ... exponere ... moriturus, et ... animi ...
... militum ... et fide ... de
... uoluntas ... ualere de ... testamentum, quod sufficienter probatus sit, et in ... sufficiens probatio desiderata.
Ex his apparet in testamento militis testes non requiri ad solemnitatem, sed ad probationem ... requiri ... uoluntas ... possit ... manet uero
... regula ... docet nullam solemnitatem ... desiderari in militari testamento ...
... quod nullam a militis uoluntate ... solemnis pro ... legitimo ... potest miles nuda uoluntate ... hereditate, et nuncupatiue, quod ... nuda uoluntate id potest facere.
Descendit ... in eisdem tabulis adimere hereditatem, et ... declarat ... § ... ut in testamento solemni paganorum ... uno, eodemque solo herede instituto ... in eisdem tabulis hereditas adimi non possit ... scriptus ... § regula de lib. et posthum. propter ... rationes, quas inter ... declarabo, sed non ...

... longior

notant eq. interpretes in dict. l. 13 § 1. clare q. sit et gerere de grat. testamentum iure militare factum, q. nuda eius voluntate constat, nuda enim contraria voluntate eliditur, si postea contrarium seu similem declaraverit. at vero testamentum factum iure communi debet solemniter non aliter rumpi posse, quam alio solemni testamento, ouique disperg. bianotat a Paulo, ubi docet Cuiacius tit. 4 q. in l. eius militis 32 § 1. et 2 ultimo ho-
to § posteriore in gra. 27 mod. testamentum infirmentur ubi Pich., et interpretes ta- | legem ... dicto ... non ... quiditerum ... rogabit
ex lege eadem grat. fit valere pro testamento militis scripturam non perfectam, idest in testamento
scriptum, nec consumatum, cum ille destinabit plus adiicere, et morte preventus
non adiecit. q. licet sit imperfecta, et tamquam sit tal., et nuda militis vo-
luntas, pro testamento valet. l. miles 35 ti. tto ubi Cuiacius docet tto 9 q. Pauli
at vero pagani imperfecta scriptura non valet pro testamento. l. si is, qui testamentum
qui testamentum facere possit, q. q. imperfectum solemne dici non potest alii effectus po-
tentia signanti ex hac differentia, sed ut eq. satis perspicatis hic sufficiunt

Ad § quinimmo, et mutus

Hic § desumi tex. l. iure militari 4 tt. ti. tto ubi ... sed privilegium mi-
litare continetur circa facienda testamenta, q. ut cognoscatis, scire voluerit iure
... municipali ... testamentum solemne ... facere non potuisse ... qui impotes
tate ... q. t. qui testamenta facere possit ... § ... cognati ... rat.
... in ... tit. 20 § mutus ... incapacitas, et
... non potest ... potest exaudire ...
... testamentum ... et ... in testamento
... alia ... q. mut. ... vel ... accire, rogare
q. testes nec voluntatem suam ... testari nec testationes ...
audire ... et rogati testes ab ipso testatore ... de ...
nullo ... qui testamenta facere possit, et rursus audire ... testimonium, q. ...
bent testamentum facere ... Paul. ... tit. ... § 4, ubi docet Cuiacius, et ...
l. 6 § ... qui testamenta facere possit ... iure mut. et surd. solebant a Prin-
cipe impetrare, ut liceret eis facere testamentum l. ... mut. ... qui testamenta facere
possit, quinimmo, et pater a Principe solebat impetrare, ut liceret sibi
testamentum facere pro filio ... muto quoquis filius esset ... et haberet ... fa-
cere ... ex facto 43 ... ita q. iure veteri non licebat muti nec
surdi testari, sed ... a Principe impetrabant ... ante
... hic § in quo duplex privilegium militi conceditur, primum, ut
mutus miles testamentum facere possit licet ad Principem impetret ... ut
... in militia possit facere testamentum sine ... iuris
communis iure militari l. 4 ... ne ...
est aliquid q. plus in hoc §

Ad § Sed actem. 3

Antequam in clausulam ex ponere verba Iustiniani notanda, sunt nulla necessaria de missionibus militum, de quibus hic agitur: igitur advertendum militibus solere dimitti a militia expletis stipendiis, et emeritis, et omni tempore militiae transacto. 2. § est honesta de qua, qui notat infamia, sed et missio causaria ex causa domini. tutus erat vero militiae tempore a 26 anno ad 46, ut docet Cuiacius ad dictam l. ... quis hanc computat (?) ... tempus militiae in hac tractatu intelligi ... stipendiorum, quod statutum iure est per fuit 20 annorum, ut probat Graecus scriptor Suidas verbo veteran. Ubi veteran. apud Romanos dicit, qui reddit est militia in vigesimum atque annum solent merere. Sed quamvis haec ita observari deberent, tamen sub Imperatoribus parum observabatur. Tiberius enim missiones veteranorum rarissimas fecit ex senio mortem ex morte compendium captans. Suetonius in eo Cap. 48 ne non ... Caligula, Sueton Cap. 44, et alii, quorum non recensere, quod gravi ter ... milites, sub eo denique Tiberio in seditionem exarsere, qui in Pannonia militarent, ut narrat Tacit. lib. 1 annalium, qua seditione ab Imperatore extorserunt, ut missio daretur vicena stipendia meritis exauctoraretur vero, qui sedecim stipendia fecissent, ac retinerentur sub vexillo ceterorum immunes nisi propulsandi hostes, ut idem ibidem dicit paulo inferius: ita sub hoc Principe et erat, et exauctoratio. Exauctorati ab militiae anno neque vigilias agebant, neque ullum aliud ministerium subibant in castris, nisi quod, cum hostis ingrueret eum propulsabant. missio vero post vicena stipendia omnino a militia dimittebantur, ut recte explicat Lipsius ad lib. 1 annalium Taciti annotatione 25, sed deinde ipse Tiberius non multo post, ut narrat idem Tacit. eodem lib. ad finem edixit impare oneri esse rem publicam nisi vicesimo militiae anno veterani dimitterentur ita proxime seditionis male consulta quae sedecim stipendiorum finem expresserant abolita poterunt fuerunt(?) ... desolata fuit exauctoratio, quod gravis erat aerario, cum ex stipendia exauctorati in terra sederent, munera vero militaria non subirent notat Lipsius ibi proxime annotatione 29.

Veterani autem expleta militia accipiebant commoda, et praemia pecuniaria pro finitis progradu, et tempore militiae eius et praemissis, et commodo dimissionis Suetonius in Augusto Cap. 49, scilicet tria a militia dracmarum post quam 20 annos militassent, ut prodit Graecus scriptor Diocassius lib. 55 historiarum, quae dicuntur praemia, et emerita veteranorum

in l. 3 § quini l. 8 ij. t., et § sed etsi 2 v. omnes § in g.e re militare ut notat Lipsius ubi supra annotat. § 2, et hodie ad Ann. g. Junij eme riti qui in militatis vocam. in quo C. al Augusti Coloniq. veteranorum deduxit et agros eis assignavit, quasi in praemia, et emerita militie, et de Coloniae nomen impositum emerita Augusta docet D. Isidor. lib. 5 originum cap. et post eum Brassij de Mora ut notat Rich. in § Itaque ab 16 n. 3 de rer. divisione propter quod n. qui Imperatores pecunie enumerato n. habebant, ut dimissi emerita veteranis persolverunt ut ne eos egenos dimitterent quapropter non pig. ad res novas possent solicitari, et concitari ad seditiones ut inquit Suetonius in vita Augusto Cap. 49 retinebantur, et prolongabant missiones, ut si interim non venerit ex morte gravius sese dimittere ca ptaret, ut Tiberiu fecisse prodit Suetonius in eo Cap. 47, unde uti ego existimo recte accipi posse in l. l. C. de excusationibus veteranorum, et in l. veteranis C. quando provocare non est necesse et in l. ultima C. de his, qui non expletis stipendijs sacramento solutis sibi ubi mihi est post vicena stipendia, et quod veterani dimittuntur causaria missione idest propter senium, et fragilitatem, ut infra dicemus quod adhuc post expleta stipendia retinebantur in milicia, atque eis emerita pecuniaria prestabantur aliter praeditas leges accipit Cuiacius in l. 2 de excusationibus tutorum, sed mihi non recte —

— Potest tamen adversus praedicta de n.ro 20 annorum qui exti pendia explebantur opponi Modestini locus in dic. l. 8 et milites § altro de excusationibus tutorum, ubi ascrit aliter eos qui in explent militie tempus vacatis excusati, quae habere a tutelis et ceteris publicis muneribus, ad quasi ex b. ceuergt et postea subijcit nam qui viginti annos militaverit similis e. ei qui explevit militia, ergo vere non est Veteranus, id Veterano similis qui viginti annorum stipendia fecit agnoscit difficultatem vir doctissimus Ant. Augustinus libro singulari ad Modestinum ad d. § alio pagina mihi 267, et dubitatur dixit videri indicare Modestinum, non fieri veteranos, nisi qui plures annos quam 20 militassent. Sed facilis est solutio difficultatis, si recolam., quod notaui in principio aliud esse tempus militie aliud tempus stipendiorum, tempus militie e a b anno 16 usque ad annum 46. Ergo sensus est aliquem esse, qui non explet totum militie tempus idest qui non militat usque ad 46 annum vaca

veterano similis est, qui ... causarie

ro veteran. ẽ is, qui 20 annos militauit, q̃ qui militauit a 16 1 9 ad 45

cione, i. d. ere scilicet sicut 9 gti annos militauit ng ẽ ueteran. tq̃ ẽ, qui 20 an nos militat. l. 2 ff de veteranis l. ult. C de his, qui n̄ expletis stip. d is tt. 10, qui a qui ex plet tot q̃ tatē militarē. et hec de hone sta miss. sufficiant

causaria missio ẽ q̃ aliqui militi propter

Nunc paucis de causaria agendū ẽ. Est autẽ causaria missio, que propter senium. l. 2 C de his, qui n̄ expletis stipendiis tt. 10 f ualetudinem aut aliquius membri admi litię necessarii mutilationem laboribus militię soluit. l. 2 § ẽ causaria ff de his, qui notant infamia, f aequis uicio corporis, haud animi min. idoneus militię renunciatur. l. milites 13 § missionum, de re militari veluti si fiat mut. aut surd. l. 4 ff. n̄ tto Teophil. ins. precedenti medicis scilicet renunciati b. uiliū trax tiri, et Iu dice examinante, pronunciante q. l. semel 6 C de re militari. Liuius tt 43 ibi missionum quorum causas ipse cogniturus. l. eadem l. 6 § eadem l. ff ad l. Iuliam repetundarum ibi ne quis ob militem mittendum accipiat. Idest ob pronunciandum iusta causa egritudinem ue ẽẽ ob quam min. idoneus militię sit, ut causarię dimittatur. Explicat, et recte Budeus in notis posterioribus ad Pandectas in eo de §. Ergo qui causarię dimissi sunt nullā existimationis maculam aspergunt. l. causaria C de his, qui non expletis stipendiis imo causaria missio comparatur honestę. l. sed et milites 13 § ita autem § de excusatione tutorum. l. milites 13 § illud ff de re militari

Est autem

Est tamen ignominiosa missio, quae propter delictum relinquitur, ait quo-
tiens, qui militat, a militia ignominiae causa dimittere. Et ignominiosa
de his, qui notantur infamia. Milites enim ignominiose missi revocari
... denis anni ex ... dimissi sunt. Cuius missionis
formula legitur apud ... in ... de ue. ... Gratiano ... ius ...
... Cesaris; et ex eo notant Cuiacius in dic. ... sed
et milites ..., et Brissonius lib. 4 de formulis in ... et quod dimittebantur
militia ignominiae causa Quirites appellabantur. Suetonius in
Cesare cap. 70 ... pridem ... Quirites ... sua ex ... ea
q[ue] arma deponit. Lucan. lib. ... se velle civium ... dixa ... castris
... ignaui signa Quirites: Et enim dimissa militia
priuabantur militia adeo nomen militum perdebant, et fiebant qui-
rites seu pagani, ut neque ... possent in militia recipi, quamuis
vellent militare. l. 4 § ignominia de re militari.

Hi ... nota ... ponam, ... ait Iustinian. pri-
uilegia ... militib., ut testentur como douelint et como ... potuint-
... diu amittere quam diu militant, i est quamdiu in expedit[ione],
ex pluribus sup. in principio huius tit. Vnde deducit ... qui
extra castra sunt, siue a duce militent, qui sunt in statiuis aut ...
en los quarteles de inuierno, siue ... a militia sint dimissi: quo-
tiens ... testari, iure communi testamentum facere debent, ut pa-
gani. Sed quamuis iam dimissi testamentum iure militari facere non po-
ssent tamen, quod in militia fecerant ualet si decedant intra
annum missionis, ceterum post annum statim euanescit intesta-
tique decederent nisi communi iure denuo testentur. ... ...
... qui ... instituerunt sub ... modo decedant intra
annum testamentum iure militari factum ualet quamuis condicio post annum missio-
nis impleatur ... dicit l. 32 ... uerum enim morte confirmatum
..., quamuis effectum institutionis suspensum fuisset ... quo
usi semel impleta fuit retro trahitur ad tempus confirmationis ...
ex ... necessario ... dependente, et omnino ... notant
interpretes.

... tamen omnia, qui a militia dimittuntur
priuilegia data fuit. Sed his, qui stipendiis expletis hone-
stam missionem meruerunt ... ex ... ibi: siue intra annum
missus honeste decessit. Et si propter senium grauitatem ue cau-
salia acceperint ... lib. 26 ... missionem equi-
parat ut proxime dicebam. Ceterum si propter delictum ...
... dimittatur ignominiose cessat omnia legis ... quae ...

ignominiosa missio est, quae propter delictum ... [right margin]
... priuilegiis ... et in militia recipiebantur quamuis ... [right margin]
in militia ... et in expeditione [right margin]
sedi [right margin]
se de ... [right margin]
los quarteles [right margin]
... militare ualet ... [right margin]
missionis honestae ... [right margin]

mere sibi servire in max. de militia meritis dicto. § Item si in prin
cipio iuncto. Sed est etiam quod autem, mihi non nisi nec honeste tenebatur quo
minus esse, eum nec in infamiam irrogat nec premium tribuit di
misso scilicet eum quis civitatem dono munere gratia, qui in
respondeo sua obire debebat, ut se a bellis eximat, a autem non militie
ratio. qui ita dimittitur et rei publicae, eum res tamen nullo favore
dignum est. Qua propter rectissime sicut hic notari illo eorum contra
annum non valere

Rursus hunc favorem non habent, qui accepto
[illegible] successore desinunt militare, ut sunt tribuni, et alij qui cum
honore militibus praeficiuntur l. quod constitutum 2. ff. tit. itaque [illegible]
sunt quamdiu militant iure militari [illegible]. Sed
Cuiacius tractatu 4. ad Africanum in dicto l. quod constitutum constat verba consti
tutionum, quae locum tamen de missis non pertinere ad eos, qui non militant, sed
accepto successore desinunt militare. Sed quia qui verba eorum non apprae
hendant putat comprehendi sub sententia constitutionum, et ideo constat
ex sententia sive ex paritate rationis etiam privilegium hoc extendi po
sse ad illos, qui desinunt militare accepto successore. Et ita ac
cipit ibi iuris consulti verba, quatenus ad verba ad eos dumtaxat, qui militi
tis [illegible] beneficium pertinere existimavit; nam cum Africanus
ex rigore verborum eos exclusisset, tacite ex sententia admissi [illegible]
tur. Sententia est ratio legis, et solemus et debemus iuris professores ex
tendere constitutiones ad casus similes similitate eadem non obstante
eius sequuti [illegible] a legibus l. quod dictum 32 ff. de pactis [illegible] ad l. Aqui
liam Donel. Commentariorum [illegible], et ibi [illegible] [illegible], et [illegible]
ubi etiam [illegible] non multo refert

Sed certe ego non auderem extende
re statutis de anno, qui census fuit dimissis ad eos, qui acciperent
successorem. Quia animadverti dissimilitudinem magnam inter u
tramque speciem inveniri. Primo quia si eadem militaret ratio non esset adeo
negligens Africanus, ut non extenderet ad illos praedicta statuta.
Deinde Ulpian. in l. 2 ff. de his qui notantur infamia cum sedulo recense
ret dimissionum, quae ignominiam irrogaret, et quae honestatem et prae
mia tribuerent; cum de praefectis et tribunis sermonem instituerent
[illegible] ergo, et si dux dicit infamia notari ducem, qui ab exercitu
ignominiae causa mittitur, adiicit quod non notari infamia eum, qui
cui successor datus fuit citra Principis indignationem. Non quia dignio
tatur infamia quemadmodum nec ille, qui emeritus tuit tempore sue
cum nomen militiae dederit eius dicto munere causa de quo [illegible]
[illegible]

tionem jamur. Ergo ex Ulpiani loco videtur quantum intersit inter eum, qui accipit successorem, et eum, qui honeste dimittitur, quisquis consideraverit Cuiacium ubi supra.

Successor enim dabatur viro senatorio et consulari, qui exercitui praeerat, et plerumque cooptabantur non in militia, sed qui in pace et toga nobilitate insigni vel prudentia aut gratia principis pollebant, ut videre licet ex Taciti, Suetonii, et ceterorum Augustae historiae scriptoribus: isti provinciae mandari dicebantur, et ad nutum Principis successorem accipiebant prout rei publicae commodius expedire cernebat, ut etiam exemplo non pauca mandata in multis Britanniae provinciae invenietis apud Tacitum in vita sui soceri Agricolae. Quae acceptio successoris ideo infamiam non irrogat, quia et potestates ipsae temporales erant annuae aut biennales, ut apud nos in magistratibus aut praesidatu provinciarum limitanearum et maritimarum, ad quas committuntur, qui mittuntur cum utraque mixtim potestate militari et civili, ut simul politica, et bellica tractent. De quorum munere et functionibus satis tractat Bobadilla lib. 2 politica per totum: hoc nec libet, nec vacat curiosius exequi quia in eis immorari non licet. Ergo cum recitata sint nemo sanius audebit dicere privilegia sua veteranis; hi se etiam esse immunicos, qui valde distent inter se: veterani enim tanquam defuncti laboribus militiae. isti vero quamvis in militari administrat ... in provincia accipiunt successorem non tamen ideo ab omni militia dimittuntur imo alii provinciae immo donec destinantur, et ex ea, ad aliam: quae procul dubio fuit ratio propter quam Africanus anni privilegium veteranis dimissis honeste et causarie non audent concedere illis, qui successorem accipiunt.

Dubitaneat ergo in dubio ... qui solis veteranis concedi, qui honeste et causarie dimittuntur, ut si intra annum missionis decedant testamenta, quae in militia fecerant valeant iure militari: et in primo explicanda est lex eius militis 34 § ... Proponitur veteranus dimissus militia intra annum missionis decepisse testamentum facere nec perficere potuisse. Quidquid dum in militia ageret fecerat testamentum, quaeritur utrum illud prius, quod in militia fecerat rumpatur per posterius incoatum? et ut respondeat distinguit; aut testamentum in militia factum sine sollemnitatibus factum fuit iure militari. Aut factum fuit solemni iure: primo casu rumpitur per incoatum testamentum, quia militare testamentum nudam voluntatem valet et nuda voluntate rumpitur, ut dixi in principio huius tituli: si vero testamentum fecerat dum miles esset iure communi non rumpitur per incoatum testamentum. Ratio est, quia posterius testamentum non aliter rumpit prius, quam si perfectum sit

Dabatur successor viro senatorio et qui praeerat in ...

curiosius

testamentum inchoatum ... et ... perfectum rumpit testamentum ... iure militari

§ posteriori infra eo modo dicto testamento infirmatur: testamentum vero inchoatum nec perfectum nec effectum aut impedimentum prestat filiis qui ex testamento ... facere poss. Quo nota ad textum §, primum est testamentum factum in militia intra annum missionis eodem Iure censeri quo factum fuit i. de ... Iure militari et tamquam unum a militiae utilitate: Secundum veteranus testari ... potest iure communi debere sentari. neque in militia adhuc esset inchoatum testamentum valere qualenus inde corruptum erat ut dixi in hoc principio ¶

¶ Secundo hinc explicatur lex Papinianus ... § si quis in militia ff de inofficioso testamento ubi si quis in militia cum miles esset fecerit testamentum Iure militari et postea a militia honeste causaria dimissus intra annum decesserit querit quia cum ... testamento cesset querela inofficiosi qua filii ex hereditati ... ponere ... parentum suorum iudicia et responder Ulpian. cesare querelam ... ad ... idest intra annum; Iure militari testamentum eius valet. Et in testamento militari non habet locum querela ... § de inofficioso ... ff de inofficioso testamento ... de ... vero testamentum quod veteran. facit post missionem querele inofficiosi subiicitur quia dimissus iure communi testari debet dicto l. Papinian. ... § Papin. ... de inofficioso testamento. Etiam falcidia in testamento militis cessat l. in testamento ... C. ad l. ... § ult. ... in testamento ... ad l. falcid. ... ult. ff eodem ... quia propterea in militia aliquis fecerit testamentum et post missionem intra annum decedat non deducitur de legatis falcid. quia iure militari valet eius testamentum non aliter quam si miles decessisset. l. post missionem ... miles ... ad l. falcidiam. Ceterum si a veterano post quam dimissus fuit fecit testamentum quam fecisset intra annum aliud decessisset ... reb. tamen in eo ... falcidia locum habet l. ad veteranis ... sic intelligenda ff eodem ... quod ut se, ut dixi tunc iure communi utitur. Antequam ad ulteriora progrediamur ad monendi est ... Ant. Fab. iuris prudentis aliquum doctrine in iurisprudentia ... principio 6 ... 23, 23 putasse cessare falcidiam in testamento quod veteran. fecit postquam militiae ... intra annum ... fecit: sed non est admittenda hec ... quia post missionem ... tempore factum testamentum iure communi per omnia valet, ut contra Fabrum docent ... Schi... ... tractatu ... et noster Valencia ... tractatu 3 ... loco ... de ex ... de principiis explicat ... elegans locus in ... miles ff de iniusto rupto; nota dum est prius ... portatur, et fere omnes qui testamentum ... non habent a milite posse heredes institui quia ... a pagano inutiliter instituuntur ... idem est l. 3 § et de portatione ... tal. 3 ff ... qui pro non scriptis habentur ... de here dib. instituend.

Querela inofficiosi ... ff fact. Iure militari ... intra annum ... valet testamentum ... militari intra annum

... veteran. facit post missionem ... querela inofficiosi

... post ... et fere omnes qui ... non ... posse ... heredes milites ... quia a pagano inutiliter ... ber

q. test. militare n. obstet, tāt precepta iuris ciuilis Romanor. Nunc vero facillime expeditur species dict. l. 7. miles dum in militia test. facere; primo gradu institucionis scripsit heredem deportatum, aliquem, nam iure militiæ heredem facere potuit. Secundo gradu substitucionis si deportat. heres n. fuisset heredem instituit aliquem hominem integræ gradi uonis, quem iure comuni heredem instituere poterat. Postea a militia dimissus fuit, et post annum missionis decessit cum tam test. iure militari ualere n. posset, eo casu respondet Vlpian. test. a 2. gradu substitucionis incipere, in quo scriptus erat qui iure comuni erat capax: primum uero gradum irritum ipso iure fieri. Quemadmodum si pagan. a primo gradu filium suum preterierit, et a 2. eam heredem dederit incipiet test. a 2. cum nullus ipso iure sit prim. grad. l. 3 § ult. ff. de lib. et posthum. Verum quæret aliquis cur ualuit saltem a 2. gradu test. in militia factum si qui cum ueteran. post annum missionis decessit? respondeo q. quidem ad testes et ceteras solemnitates iure ciuili idest iure comuni testat. fuit miles dum in militia ageret, ut suponit Vlpian. in dic. l. 7 et notanti ibi interpretes

Ad § Sed et si quis 4

Nota tamen ex privilegio militari concedit militib. test. in militia facere commode uint, et commodo possent, ut dixi in principio huius tit.; Sed et idem ex eodem privilegio confirmare posse, et ratificare in militia test. q. facerant in pace, et dum pagani essent min. solemniter in cipiet q. ualere test. iure militari tam quam legitimo iure utiq. si ma fuit miles, ualere: l. Sed et si erit § 1 huius tit. uel ut si aliqua mutauit substituit haud adiecit l. tribun. 20 § 1 huius tit., q. eo animo fecere intelligitur, ut uelit cum eo test. decedere sic uidem de eo curat cum adiiciat detrahat l. in grauidem 15 § 1 huius tit., Sed si in perfecto test. in pa ce factus aliquo nouum uoluntatis indicio postea in militia degens n. a probauit dicendum est illum n. ualere iure militari l. Si ciuis 26 huius tit. ubi ibi, Iulit ait, constitut. Principum n. confirmant militum test., sed a militib. facta. Non potest autem uideri in militia fecisse test., qui nullo modo declarauit uelle se decedere cum illo, q. imperfecte fecerat in pa ce confirmat. a Pomilcio, de iure codicillor. docet, et explicat Doni l. 6 comentario 7 capit. 4, et ibi Osuald. uttera q. Etiam de imperfec to test. diximus de rupto 2. irrito etiam intelligend. est: singulis dum pagan. esset mortuus se filium posthumum, quem uxor sua gerebat in utero;

test. n. scripta facta in militia secundum materiam ... ut ualeat

test. in pace aliquo imperfect. ... in militia ... confirmauerit, q. constitutiones Principum n. confirmant militum test., sed a militib. facta

q. dicit de test. imperfecto ... dicitur de rupto et irrito

Sacramenti, tute post humi ruy, et ttly l. 3 § ex hiis apparet ttl de iniusto rupto. Si infra de exheredat. liberor. nati ergo fecit te, post humum, it rupit ttm quod fecerat. Mox cepit militare et voluit cum illo ttto decedere. Procul dubio ttm re, quia in militia videbitur, quod idem ab eo sit ttto ille denuo in militia fecisse. Quod hec tta, que propter militis voluntatem in militia confirmatur valent tamquam tunc denuo facta, sive, ut Justinianus dicit, valent ex nova militis voluntate non ex priore. Doneil. ubi supra Richard. hic.

Specialis ttus Paulini in l. ... ttis ... in ... Antequam ad alia properem, enarrare statui Pauli quod in l. quod dicit § 3. Si tunc ... ttis, quod multa principia continet. Scitu digna species hec est: miles ttm fecerat in militia: deinde missus fuit non ignominie causa, sed honeste et causarie: rursum in alia militia sub alio duce nomen militie dedit. Querebatur an ttm quod antea fecerat valeret postquam iterum cepit militare? Paulus distinguit: aut iure communi fecit ttm cum in militia erat, aut iure militare. Si iure communi fecit ttm nulla dubitacio quin valeat: quod omni tempore valere potuit, sive in prima militia, sive post missionem, sive in 2a militia. Sed si fecit ttm ut miles; rursus distinguit: nam assumptus fuit in 2a militia intra annum, cum adhuc valeret ttm in prima militia factum, iuxta ea que diceba in § precedenti. Et ait tunc esse iure militari valere ttm: nam quod si valebat eo iure quo tempore in militiam assumeretur absurdum foret dicere minus valere postquam miles iterum fuit, quam valebat quo tempore non militaret: hic quidem non solum intra annum a prima missione, sed etiam post annum perpetuo, si in 2a militia militaverit: nam quod ex ratione humanitatis coniungatur militie munera, et ex duabus militiis una fit quamvis stricto iure alia atque alia militia sit, quod ratio dubitandi movebat apud Paulum. Si vero post annum missionis, et postquam iam evanuerat ttm militare nomen 2e militie dedit, irritum factum ttm per transcursum anni a 2a militia vires resumere non potuit. Sic hec omnia disputat Paul. in casu, quo indistincte de viribus ttti querebatur, scilicet assumptus in 2a militia ipso iure incipiat valere: Ceterum si proponatur voluisse expressa et indicata voluntate ttm prius factum valere denuo postquam in 2a militia assumptus fuit; procul dubio valebit ttm ex nova eius voluntate, exemplo illius pagani, qui imperfecte in pace fecit ttm; et postea cum miles esset illud ex nova voluntate confirmavit. Et nil est amplius, quod egeat explicatione in dic. l. quod dicitur 3o Si ...

Ad § sed denique §

In h. § proponit Justinian. aliud exemplum, in quo [illegible] valet militis testamentum ex noua militis voluntate, ut in § superiori erat, singit e. militem filius familias [illegible] a patre suo sub cuius erat potestate emancipatus fuisse. [illegible] filius fam. in adrogatum se se dedisse [illegible] filius fam. qui a patre suo emancipatus, et patris fam. qui se in adrogatum dat pati minimam capitis diminutionem l. ult. ff. de capite minut. § minima 3 instit. de capit. diminut. Ulpian. infra [illegible] tit. de tutelis, § minima 3. Scitis etiam testamenta, que fiunt a capitis diminutis fieri irrita si postea testator capite minuatur § alio autem modo infra quibus modis testamenta infirmentur, qui ex liberis [illegible] § tit. ff. de bonor. possess. secundum tabulas. nunc igitur ponamus faciam. [illegible] § viri: filius fam. qui de castrensi peculio testari potest, dum [illegible] litia esset siue veteranus fecit testamentum, et postea a patre suo emancipatus fuit. Vel cum esset pater fam. post testamentum factum de castrensibus rebus dedit se se in adrogatum patri extraneo: his casibus non est dubium quin mero iure irrita fiant eorum testamenta, ut recte scribit Paul. de Castro in l. si quis filio 6 § ult. ff. de iniusto rupto quoquis dicant Cuiacius cum [illegible] et Donell. [illegible] ad Donell. [illegible] lib. [illegible] d. ratione quod initio [illegible] sit uterque cum filius emancipatus, et nouam familiam sequitur et cum pater fam. in adrogatum sedat et veterem familiam amittit non potest non irritari testamentum. Sed tamen quod filius emancipatus eius statum manet in quo testamentum facere potest scilicet patris fam.: et pater qui se in adrogatum dedit qui fiat filius fam. tamen testamentum in illo statu facere potest tanquam de castrensi peculio. [illegible] bona castrensia patris fam. fiunt peculium castrense post quam in adrogatum dat l. 4 inst. ff. de castrensi peculio ideo quamquis testamentum mero iure irritum tamen statim valet, et valescit quasi ex noua militis voluntate l. miles 22 cum l. sequenti huius tit., quod proprium est testamenti, quod sunt irrita per aliquam capitis diminutionem, ut valescant sublato impedimento haud deficiente causa ob quam facta fuerunt irrita § in tamen 6 infra quibus modis testamenta infirmentur, at vero in hic casu non tollitur causa quamuis [illegible] quam fuit, et ideo ipso iure ex noua voluntate statim testamentum valescit.

Sed valde his omnibus obstat textus in l. si quis filio 6 § ult. ff. de iniusto rupto [illegible] ubi post quam Ulpian. supponit filium fam. capite diminutum non pati sine morte patris naturalis sui iuris fiat, quantum minus est l. 3 inst. ff. ad S. C. Macedonianum ad [illegible] quod emancipatus irritum fieri militis [illegible] veterani testamentum: nam quod quantum ad causam testamenti attinet [illegible] statum non mutat [illegible] qui

dem

Filius fam. miles si emancipatus fuit capitis diminutus

et pater fam. si in adrogatum [illegible] fuit

[illegible] per capitis diminutionem irrita fiunt

ratio quare valet testamentum [illegible]

Cum filius fam. e[st] sepabit quoad eg causa habet l. vlt. ff ad S. C. Trebellianum. Tamen respondendum esse existimo non negare Vlpianum postliminio vlteriores veteranos emancipatos minimae capitis diminutionem pati et ex illa irritari fieri mero iure. Sed asserere quoad ad eas ag. illa tinet non irritari militis aut veterani illius sive ut Iustinian. optime Iudicavit non videri irritari. Quod licet irritetur tamen statim ipso iure convaluerit quasi ex nova volutate ut docet Theophil. ad hunc § quaevis nulla in dicia nova voluntatis testatoris expresse haud tacite appareat, in quo casu huius § disertaiussit ... re. Ergo Vlpian. in dict. § ult. potius de effectu irritacionis locutus fuit quam de irritacione ipsa.

Sed si hanc ... de veterano dicim. quod demissus ... obstat tamen textus ... in principio, et ... dictum ... militis ... filiorum fam. sed ... per capitis diminutionem irrita facta convalescere statim ex nova voluntate; ... verba: ... missus ... fecerat valet illud. Ergo illud veterani non convaluerit ex nova voluntate. Est sane gravis difficultas, et non ... assignare ... qui fide ... satis faciat. Sed ... melior ... facto a ... de ... rebus; ... per adrogationem irritari ... convalescit ... ab illo statuit ... potuit ... factus fuit filius fam. ... filius fam. ... in principio ... Vel si ... dicuntur ... ignominiosa. Quo in tamen ... missus pater fam. ... faciat, et postea per arrogationem irritari ... convaluerit illud etiam de castrensibus rebus factum, quod ... a quo ... non potuit ... filius fam. ignominiose missus ... de castrensi peculio ... loco ... l. illa 26 § 1 ... .

Ad § ult. h. tit.

Agit Iustinianus in his § de peculio quasi castrensi eiusque iure. Ergo quasi castrensis peculii natura cognoscitur ex separat. illius ... castrensi utrumque describo ... Peculium castrense est omne quod quod filius fami ... militiae adquisivit, quod nisi militaret ad quaesiturus non fuisset: sive ex donationibus propinquorum haud parentum, sive ex stipendiis, sive alia quavis liciti quaestus causa. L. castrense ll. ff de castrensi peculio l. ... de castrensi peculio militum, et ... l. 12 ... l. 16 parte 4. Paulus l. 3 ... § 3. Ergo ad ... militiae, et quaestus militaris ... militia, quae togata appellatur in qua militant, qui litterali, sive ... Principum sive iure dicundo, sive gubernatione provinciarum

sive ministeriis

peculium castrense est quod filius fam. quaesivit causa militiae, quod ... militaret non acquireret.

quid est peculium quasi castrense.

Vel minis teriis aule, seu specialiis oper. 3 nugma nabant. Advocato
4 sane studium militia dicitur, quia in l. advocati C. de advocatis
diversorum iudiciorum, et reliquorum litterarum labor militia appellatur a Cice
rone inoratione pro Murena illis verbis; Servias hic nobiscum hanc urba
nam militiam respondendi, et scribendi plenam sollicitudinis, ac stomachi se
cutus est. Multum ubi dicit multum vigilavit, et laboravit, presto multis fuit.
Ita de administris Principum militare dicitur in l. unica C. de chastrensi
omnium palatinorum peculio ibi Sed nec alienum est a quaevere, et alios
labore chastrensi, quis signa nostra comitantur: qui presto sunt sacris actionibus;
quorum integros, et eruditos studiis itinerum prolixitas, et expeditionum
difficultas exercet.

Igitur cum hi omnes militare videantur, sive quandam
militiae imaginem sectari, placuit eos, instar peculii castrensis habere, quidquid
quid occasione istarum militiarum adquisierint sive ex assessuris sive ex advocationibus
sive ex canonis, aut stipendiis, quae pro ministeriis suis accipiunt, ut inquit Se
raphin. hic. l. 4. n. 2. quod quasi chastrense peculium nuncupatur in l. i. Singulis
pro gratis 6 ff. ad S. C. Trebellianum l. 3 § dari. § ff. de bonorum possessionibus
l. i § nec castrense ff. de collatione bonorum l. 3 C. Theodosiano de postulando
l. fori 4. l. cum advocacio 2 in fine C. de advocatis diversorum iudiciorum
quae de peculio advocatorum loquitur l. velut castrense 7. C. de assessoribus
ubi de peculio assessorum l. ultima C. de inofficioso testamento ubi sit mentio pecu
lii quasi castrensis Iudicum, Proconsulum, Presidum provinciarum, professorum
artium liberalium, Archiatrorum, seu medicorum. Et tandem in l. sacrosancte,
34 cum autentica presbiteros. l. Leonina § 2 C. de episcopis, et clericis in
qua ex Leonis Imperatoris statuto permissum fuit episcopis, presbiteris, diaco
nibus, ut quidquid occasione caelestis militiae, quae verent, dum filiifamilias es
sent, ex reditibus aut aliis proventibus ecclesiasticis, ut sibi proprium ha
berent iure peculii quasi chastrensis. Hodie tamen, quia dignitas episcopa
lis filium liberat a patria potestate novela Iustiniani [illegible] nullus potest
in episcopatum assumi, quin eo ipso pater familias fiat. quamvis antea sub po
testate patris esset: ideo episcopi iam ex predicta novela peculium quasi castren
se habere non potest autentica sed episcopalis C. de episcopis, et clericis, quia pe
culium nullus alius potest habere nisi qui filius familias sit, quia pater familias
peculium non habet l. pater de usufructu signi [illegible]. Presbiteri autem, et Diacho
ni, quia sub potestate manent, etiam post susceptos ordines sacros hodie tum pe
culium retinent autentica presbiteros C. de episcopis et clericis [illegible] videlicet
dicitur nec diaconibus et ceteris quoque clericis in minoribus appellantur. C. Teroni
ci. tinus notant de clerico in minoribus Baldo in C. quia nos de testamentis n. 3, et seque
tia Palacios Rubios in repetitione rubricae de donacionibus inter virum, et uxorem

quidquid occasione [illegible]
requisiverit [illegible]
quasi chastrensis, et
non potest testari [illegible]
[illegible]

[illegible]
teris [illegible]
teris, diaconibus [illegible]
[illegible] occasione caelesti
[illegible]

[illegible] indiator
[illegible]

§ 42 n. 6 Spino in speculo 4ª p. te rub. n. 23, et alij apud Baltasarem de Amaelis in prato. Cod. dicit ad l. cum 33 ibi C. de epis, et clericis. Alij vero qui dicunt habere eius peculij quasi castrensis de quibus ex doctrinis antiquorum, quod congerit agit Gregorius Lopez in d. l. 7 tit. 17 parte 4 gl. penult. et ult.

Ergo peculium quasi castrense proprium est filiorum fam. ut castrense pat. quia inter viuos, et in ultima uoluntate mortis causa de illo disponere, quam patrii fam. uice funguntur, quoad alienatis, et dispositis l. 2 ff. ad S. C. Trebellianum l. ult. ff. ad S. C. Tertullianum, serbant quae propria nec ceteri fratribus conferunt, cum patribus suis succedunt, ut ex citatis legibus constat. illud tamen in hoc § quaeri potest an iure ff. in usu fuisset peculium quasi castrense? et ab optimo etiam eo iure fuisse ex dic. l. 1 § in filij quoque, et alijs, quas sup. alegaui, quae ex ff. desumptae. Idem etiam persuadet Iustinian. hic illis uerbis: tam anteriores leges, quam principales constitutiones quasi castrensia deferant peculia. Cum dicit leges ff. intelligit, et C. cum dicit constitutiones, ut obserbat Cuiacius in notis posterioribus ad hunc § et exp. cogit l. 6 § sed et si l. 2 ff. ad S. C. Trebellianum ubi in peculij castrensis habere dicitur, qui miles est, uel alicuius officij est. Quod debent intelligere de officio militari, nam quod superfluus esset. l. ult. § uis de militia re peteret sed de officio pacis, et toga dicta ea, quae superius dicebam, quae dicebantur militiae urbanae, et cohaerebant filij fam. l. 3 § si quid minori ff. de minoribus. Larius Faurel in tract. de militijs, qui est inter emendationes Antonij Mercatorini malitatam Schifordi gen. lib. 3 ad Lab. tractatu quod 9, quae uidetur sequi nos ter Valencia tol. illust. iuris tractatu 3 cap. 8 n. ult. putabat nouiore iure inductum fuisse hoc quasi castrense peculium. legesque ff. in quibus eius mentio inuenitur ex auctoribus fuisse a Triboniano refictae ad nouas constitutiones. Verius enim est etiam Ulpiani tempore peculium quasi castrense fuisse; et omnes illo uti potuisse, ut patres fam. Nisi quod non omnes, de eo poterant testari. quid enim ius constitutionibus restrictum erat ad Consules, Proconsules, Proconsulum legatos (ut legit Cuiacius) et praesides prouinciarum de quibus accipiunt quod dicitur ff. dic. l. 1 § in filij quoque dic. l. 2 § dari, et l. filius fam. 7 § ult. ff. de donationibus. Ceteri uero dicebant ita quae filij ante ex § ult. ins tit. de success. libertorum, et eorum peculium ad patrem spectabat iure patriae potestatis. l. 2 ff. de castrensi peculio. sed Iustinian. indulxit omnibus, qui peculium quasi castrense habebant, ut possent facere testamentum. Et indulxit, ut testamenta quae facerent non subiacerent querelae inofficiosi l. ult. C. de inofficioso testamento l. ult. C. qui test. facere poss. hoc tamen hodie corrigitur per authenticam presbyteros C. de epis. et clericis, ut quae uel subiaceant nisi parentibus legitimam relinquerint, ut docet Rich. hic quod ad laudem Dei hic et hunc finitur, et laude Beatae Mariae Virginis concepte absque labe peccati originalis

Finis

Iustinian. permisit ut filij ... in ... quae ... inofficiosi

Ad tit. et rubricam institutionum quib. non e. permissum facere test. academica expositio

Memoria recolendum est, q. diximus ad principium tit. de test. neminem posse testa- N. 1
ri nisi ei ad constitut., haud in dum gratia Principis permittat. Et quidem reb. suis [illegible]
testamental. integre inhabile esset dispositio sua; scilicet post mortem; tunc enim
valet test. l. 1 ff. qui test. facere poss. Eo uero tempore quo iam homo desiit esse cum illo q.
spirauit, et desecit rerum suarum dominium; hec habitus ex illo principio petenda Segun a ido quien es
ss. nunc tatum indicasse sufficiat. Ergo cum test. factio, sit de genere permissor.; omnes de tal calid.
illi, qui specialiter non permittitur prohibiti censentur; non habiant, qui a quo eis per que sola me se conce de a quien se concede
missum non est, quod aliter iure inhibeat. Quem videtur fuisse ss. Ferdinand. de Mendoza
de successione creat. § 2 n. 1, et Cuiacij in paratitlis C. qui test. facere poss [illegible]
s., et in notis ad principium huius tit., quem tamen sibi uim dicat, et acriter aserit
Oualdus ad Donell. lib. 6 C. 9 litt. b. a plec. [illegible] e, uti certior; quamuis minu
nitur doceri soleat test. fact. esse de genere prohibitorum, ut permissa censeantur illis qui
specialiter prohibita non e arg. [illegible] mut. 43 § 1 ff. de procuratorib. l. cum praetor 12
ff. de iudicijs l. 1 ff. de testib. l. hora accusare 12 ff. de accusationib. quem secutus fuit
Accursius in l. 4 ff. qui test. facere poss. cum q. secuta fuit Lex 13 tit. 1 part. 6 ibi
Todos aquellos a quien no es prohibido por las leyes deste tit. puede facer
test. Duaren. ad tit. qui test. facere poss. C. 2 Donel. lib. 6 comentarior. Ca. 5 [illegible] e que [illegible] que es per mo que pro hibido
[illegible] verbo test. quæ r. 20 a n. 1 [illegible] Freutler volum. 2 disputat. 20 thes. 1 lit. b Pi-
chi. in rub. huius tit. n. ult. D. Spino in speculo 2 p. rub. n. ult.

N. 2

Permissa uero
fuit ciuib. R. test. faciendi facultas l. 12 tabular. in hunc modum scripta: Permissa fuit [illegible]
Pater fam. uti super familia, pecuniæ sua legassit ita ius esto. Quæ
verba retulit Cornificius lib. 1 retoricor. ad Herennium, et procul dubio
ipsamet, quæ l. 12 tabularum fuit. Vt existimant Cuiacius in recita-
tionib. ad l. aliena tionis 24 de verbor. significat. et ad principium huius
tit. ubi consentiunt alij institucionum interpretes precipue Pichard. per lon-
gam disputatus; Oualdus ad Donellum lib. 6 C. 9 litt. b. Bebard. ad l. 12 ta-
bular. C. 13 in principio. Quem l. alijs verbis refert in l. verbis 120 de verbor.
signific. uti legat. uti quis legasit. et in principio institucionum de l. Falcidia

utriusque rug. et eodem modo in novella 22 Cap. 2: aliter referenti ab Vlpiano in fragm.tit. de tutelis § 14 sic; ut legasit, ita ius esto in predictis locis potius referri Graece textu legis, quae propria eius verba ut rectius animadvertunt Cuiacius in l. alienationis de verbor. signif. et Goto fred. in dict. verbis 120 eod. tit. et ad 12 tabula 4 tit. 2 tit. 19 § 1 in f. Ergo observata diligenter verba quae in l. 12 tabular. scripta fuit, quae ex propriis eius significatione dignoscitur quod permissum fuisset illis facere, et quod non permitteretur.

N. 3 ... Ergam. de l verbo,

inquit lex; pater fam.: ex hortat patri fam. permissum fuisse, ut posset illis facere. Et quamquam de patre fam. loquatur etiam de matre intelligenda, quia nomen masculinum inclestinet femeninum § ult. ubi notatur sup. de testamentaria tutela l. 1 § si quis ita ff eod. tit. l. 1 ff de verbor. signif. l. 3 ff de negotiis gestis l. 1 § ait pretor ff de constituta pecunia, et quamquam contro vertitur, an ex interpretatione comprehendatur, an ex propria vi, et signif. generis, ut disputant post multos Alciat. Rebuff. et Alberico Gentilis, in dict. l. 1 de verbor. signif. tamen procul dubio est in materia favorabili, qualis est permissio facienda illis, sub permasculinum subcomprehendere femeninum l. 6 tit. 33 part. 7 quae est communis opinio ut testatur Curcius Iunior consilio 163 n. 3, et 12 imo, et in materia partim favorabili, et partim odiosa ex d. Angeli consilio 191 precipue in interpretatione legum, et statutorum Bartol. et alii in l. iura ff de legibus quae extensio legum de masculino ad femeninum perpetua est sive odiosae sint leges sive favorabiles l. 1 § sed et si incertum ff de usu. et in pareo. mi[?] do, et ibi Bartol. Ergo cum predict. lex 12 tabular. qua illis facio ciuibus Rom. permissa fuit de patre fam. et sic de masculo loqueretur optimo iure eius, et interpretatione prudentum obtinuit, ut ad feminas ea permissio extenderetur, si matres fam. sint secundum superiorem doctrinam, de qua eius limitationibus et ampliationibus vide dominum Cardinalis Tuscus practicarum conclusionum lit. m conclus. 101, et autores, qui communes opiniones scripserunt prout refferuntur in sintacmate tomo 2 pag. 24 cum duab. sequentibus.

N. 4

Nota dum amplius est in eo verbo pater fam. nomen est iuris civilis Romanorum, eo quod significari dum Rom. id est illum; quia alieno iuri subiectus non est, et iura civitatis Re habet l. nam civium 4 ff de his, qui sui vel alieni iuris sunt l. qui ius 14 ff qui test. facere poss. l. pronunciatio 195 § familiae 2 de verbor. signif. Lactan. tit. 4 divinarum institutionum Cap. 3 ibi: Dominum eum est

Lactantius

quisit patri iuris civilis ratio demonstrat. Ex quo loquis patri fam. ap pellat eiusq. [illegible] signi ficari docent Cuiacius [illegible] observatio ny lib. 16, et ad dictam l. 195 ubi Alberic. Gentilis Ant. Fab. in iurisprudentia [illegible] principiorum in principio, et in rationali ad dictam l. 4 Ovald. ad Donellum [illegible] commentarior. lib. [illegible] 6. [illegible] ad l. l. 2 tabular. cap. [illegible] in explicatione [illegible] l. 2 tabularum, qui [illegible] permisit. Observatur itaq. aliud esse pa trem in iure civili aliud patrem fam. Pater enim est nomen genitoris nec de alio veri ficatur nisi de eo, qui filium habet [illegible] et partum: patri fam. vero status, et [illegible] denotat, ut sit sui iu ris, non alieno iure subiectus licet filium non habeat, et cuiuscumq. eta tis sit. Fab. in rationali ad dictam l. 4 Cuiacius ad dictam l. 195 de verb. signif. Ergo ex eo, quod patri fam. [illegible] lex indulsit [illegible] solis ci vib. [illegible] indulsisse dignoscitur [illegible] ad l. Falcidiam [illegible]

Inde venientes l. 2 tabular. nequaquam permisisse [illegible] facere servis l. filius fam. [illegible] l. 50 filius 29 [illegible] qui [illegible] facere poss. [illegible] patres fam. idest cives [illegible] quoque divus [illegible] servitute, ius enim civile [illegible] servus habet l. qui [illegible] 20 § servus [illegible] qui [illegible] facere poss. [illegible] ad l. Corneliam de falsis. [illegible] de reg. iuris non servis facere [illegible] prohibitum sit, ut putabat Donell. [illegible] commentarior. [illegible] quod [illegible] l. 2 ta bular. non permisit cum de patre fam. loqueretur, et ipsi patres fam. non sint ut docet ibi Ovald. Donec servo publico populi [illegible] aut Principis concessit facultas [illegible] facie[ndi] de ex dimidia [illegible] peculii, si provisum testi monium Ulpiani infra [illegible] [illegible] 20 § ult. [illegible] Cuiacius [illegible] 27 observationum lib. 34, quas sequi videtur Ovald. ubi proxime [illegible] [illegible] plenius [illegible] tribuit. [illegible] servis Imperatoris [illegible]

Inde [illegible] est servus pene idest qui ob aliquod maleficium ab eo [illegible] cum civitatis, et libertatis amissit. [illegible] ser vitute capite pati. Veluti illi, qui in metallum opus metallicum aut in ministerium alicuius metalli damnabantur l. aut damnum § ult. [illegible] l. [illegible] quidq. [illegible] de poenis in perpetuum quidem damnati [illegible] retinere libertatem, et civitatem [illegible] l. 6 § [illegible] [illegible]. Vel qui damnati autorabantur arenae, ut cum [illegible] depugnarent sine missione ~~do~~ nec eos periculum absumeret (idest moreretur). Aut qui aliquati [illegible] bestiis, ut ab eis dilacerarentur; de qua duplici poena [illegible] in l. perspicimus [illegible] § ult. cum sequenti l. qui ult. 29 de poenis l. si quis filio 6 § 10 et si quis [illegible] de iniusto rupto irrito facto [illegible] l. si quis mihi § 5 l. si quis 3 de adquirenda hereditate: item ad ludum venatorium damnati

Ipse [illegible] patrisfam. in [illegible] civis [illegible]

Pater, [illegible] nomen geni toris, [illegible]

N. 5 Illatio 1. de servo

Servus publicus [illegible] facere [illegible] peculii

N. 6 Illatio 2 de servo poenae

[illegible] scire

(idest scire)

l. aut damnum §. quicumque ff. de poenis, et ad gladium damnati id est ut fierent gladiatores, ut in ll. proxime citatis aut denique si afficiatur capitali supplicio, quo naturaliter vita adimatur dict. l. qui ult. 29. De quibus poenis post Iuris consultos, alii ultra laudatos agunt ... parergon cap. 25 et lib. 9 cap. ult. ... lib. 6 ... semestrium cap. 11 Cesar Bulenger ... lib. ... cap. 3 ... Bebard. lib. 2 variorum cap. 24. Brissonius lib. 2 de verborum signif. verbo ad gladium Iacob. Durgetius lib. 1 variarum cap. 22 Budaeus in dict. l. aut damnum ... Greg. in dict. l. perspiciendum in fine Lipsius lib. 2 saturnalium cap. 22 et 23 noster Ramirez de Prado ... Regius ad ... Martialis epigramat. 7, et ibi Pater Raderus epigramate 24. Ergo hi omnes, qui servi poenae efficiuntur testamentum facere non possunt l. eiusque qui § ult. ff. qui testamenta facere possunt, quia patrem familias non ... nec cives ... ut de privilegiis ... superiore ... ex novis vero ... Iustiniani instituto nullus deneriat sive ingenuus natus servus poenae fit ... qualis ... novella de nuptiis 22 cap. 9 ... de ... autentica sed hodie C. de donationibus inter virum et uxorem sive sicut in metallum sive in opus metalli. Ne stans matrimonium ratione damnationis dissolveretur, favore enim nuptiarum ea constitutio emissa fuit. Ideo non pertinet ad mortis naturalis damnatos, ut sentit Bartolus in dict. autentica, cui alii ... convenerunt. Quod parum refert, quod matrimonium dissolvatur poena executa eius dissolutum dicitur ... damnatum ad mortem naturalem iure Iustiniani servus poenae erat nec poterat testari, ut censuit Alberic. in dict. l. qui ult. 29 de poenis Covarrubias in rub. de testamentis 3 ... 27 ... de erroribus ... 73 error 1, et sequenti, quod ... partito ... reprobatur ex l. 6 tit. 1 part. 6. Sed tamen nostro iure ... damnatus ad mortem naturalem testamentum facere potest ... ... l. 9 lib. 4 ... habita testamenti factione et idem institutus ex ... capere potest ... lex Regni correctoria ... Gomez et ceteros ... Mechaca ... Molina lib. de primogeniis 4 cap. 12 ... spino in speculo testamentorum ... per totum ...

Ratio 3 de deportato, et peregrino

... dicit deportatus in insulam ... testamenti factionem non habere l. eius qui § 2 ff. qui testamenta facere possunt l. 1 ubi notatur C. de heredibus instituendis ... tit. 1 part. 6 deportatus enim post deportationis ... redigebatur in peregrinitatem l. sed si hac l. 6 ... poena ... lus ... dicit fiebant peregrini apolides extorres, et sine lare ... qui l. 17 § 1 ff. de poenis ... ult. § 1 ff. de capite minutis ... filio ... de iniusto rupto l. 1 § ... legat. 3 l. ... poen. 6 l. deportat. 15

ff de in terdictis et relegat. Scyauts. ...modi ius patriae potestatis ... tis minor sup de capitis diminut. ... peregrini testamentum fa- cere poterat, quod facere ... solis permittitur idest civibus ... tabat ... civis ... interdictis, et relegatis ... et ... Ulpian. ... omni ... peregrini ... ex ... hominem qui ... iure ... testamentum facere po- terant. Ulpian. in fragment. tit. 20 ... latini ... peregrini ... ... Romani ... ... propter peregrin. ... patrem fam. ... nomen iuris civilis et docet ... in ... illatum ...

Ad principium iuris

Quaeritur ... filius fam. ... testamentum facere, ut ... Iustinian. ... qui in potestate ... filius fam. ... qui testamenta facere poss. ... de bonorum poss. ... tabulas ... et ... Ulpian. in fragment. tit. ... institutio- ... tabulas ... patri fam. ... Ergo filius fam. testamentum facere poterit ... testari ... permittit iuxta superius dicta ... de- derunt, Cuiacius in notis prioribus ad hunc ... et ad dictam l. 6 qui testamenta facere poss. imo, et Duaren. ad eundem tit. ... Gigantis in lectura ... ad l. ... de mortis causa donationibus. Conan. ... iuris- prudentia ... principio ... Donell. ... ... in l. penult. C. qui testamenta facere poss. ... ... ad h. principium ... et in lecturis ad tit. de ad- quirenda hereditate ... Ergo primaria, et princeps ratio pro ... filius fam. ... testamentum facere potuit ... dum ex qua descendit nec permittere quidem patre eo iure testari potuisse ut Iustinian. hic ait, et ... qui in potestate ... qui testamenta facere poss. nemo enim potest ... potestatem testandi ei, qui eam non habet nisi Princeps, aut is, qui ... dere potest ... qui testamenta fa- cere poss. l. ex facto ... de vulgari ... et si de bon. libertorum ... de iure fisci ... C. de inofficioso testamento pri- uatus uero testamenti faciendi ius ... dere non potest ei cui ... non petit. Donare uero causa mortis potest filius fam. permittente patre l. ... de mortis causa donationibus ... donatis ... donet, ut recte aduertit ... C. qui testamenta facere poss. non ... pater ... nil ... quo minus filius possit donare. ... hic in ... Accursii ... qui in potestate ... testari ... tamen ita explicant. Antenor uer

sic explicuit

Ratio ... de filio fa- milias

... filius fa- ... testare et ...

quem dis antecessor noster D. Albert. de Avellano in comentarijs pri
uatis iuris principijs. rationis
N. 9 ¶ Dubitatis quare l. ex tabulas testa
sed sirationis ratio di facultatem filiis recipiet ea pro bet Vlpian. in gratum ille tiro
blo huius: quoniam nihil sibi habet, ut testari de eo possit!
¶ quod hoc est praecipuum rationis persuadere uob. uellem sed ratio da
te quod ratio rationem rationem est quoniam lex non permisit. Ratio huius
rationem est, quam reddit Vlpian. explicium ergo sensus uerbis eius
non accipi de hac uerba de dominio bonorum, quod filius cum iure ha
bere potest, cum omne quidquid adquireret patri adqui
reret. l. ... uniuscuiusque manumissi iuncta l.
placet. ... adquirenda hereditate, quod docte probant quidam
tri illustrissimi D. ... Chumacer. ... Castillo ... c.
2 selectar. et alii nostri Valencia ... tractatu ... quod
dis fect. bonorum non impedit quominus aliquis ... facere posit ... lu
ti ... testator ... quia ... credi toris suis non est ... cuius
hereditate, et ualet ... l. 3 ad l. Falcidiam l. hereditatis ... de
uerborum signif. ... illa Vlpiani uerba, quoniam nihil sibi habet accipi ... et in
terpretanda sequentib. ut testari de eo possit. Vt si ... non habet de quo possit
testari idest quod posset fieri hereditas post eius mortem; scilicet non ha
bet familiam in qua succedat heres: quo modo explicant praedict. ...
N. 10 Vuiseabechius, et ... hic ... ad ... lib. 6 cap. 5 ... =
¶ Sed operae pretium est dilatare hanc expositionem in ... Animad
uertendum quidem est hereditatem dici pecuniam, seu ... patrimonium, quod
in sacris ... ad successorem peruenit simul cum sacris familiae ... Nam sacra
... reliquis rebus ad iuncta hereditatem efficiebant, neque ab eis poterant
separari ex scito, decretoque Pontificum, ut docet Cicero ... legib. pro
pe ... Hec familiae sacra erant Lares, seu priuata numina, quae
unusquisque intra tectum domus ... et quae familiae cura
mandabat; Tertullian. in apologetico ibi domesticos Deos, quos
Lares dicitis domestica potestate tractatis pignorando, et ...
do. Legitur apud Lampridium in uita Alexandri Seueri hunc Im
peratorem in Larario suo coluisse seruatorem nostrum Jesum Christum ...
... et cum aliis falsis idolis ... extat ... sacris priuatis
et Larario apud Suetonium in Augusto cap. 7, et in Caligula cap. 7
et in Vitelio cap. 2, et apud ... in ... de ...
cat. celebratq in interiore ... dom. D. Augustin. lib. 6 de ciuitate Dei cap.
padrinos 9 ibi, quod impletum cubiculum turba numinum, quod et paranimphi inde
discedunt. In nuptiis ... Lares, ... Deus
turpitudinum ... paranimphi ... post quam introduxerunt ...
... de hoc simulacra ... turpitudinis ... uocauit
Plinius

Plinius lib. 2 naturalis historiae cap. 22 sed quia multotiens plures Deos tute-
lares habebant; eum, cui praecipuam curam Domus demandabant Larem fami-
liarem dicebant, Plautus in prologo Aulularie, ut de lare promodo
accipitur in l. 1 § Domus ff. de agnoscendis lib., ergo patrimonium, ceteraque here-
ditatoris perhibimus sacra repraesentabat, omnia propter legem apud Iulium Ca-
pitolinum in vita Antonini Pii hunc Imperatorem in extremis agentem mi-
sisse ad Marcum Antoninum, quem successorem suum destinaverat fortunam
Auream, quae in cubiculo principum poni solebat, eratque Larem fam. et
sacrorum familiae Augustorum, qui solo successor imperii renunciatus
ab illo fuit &.

Haec vero sacra sibi ius patrisfam. erant
qui in domo dominium habebat, ut Ulpian. ait
in l. pronunciatio 195 § familiae de verborum signif. Filii vero, qui sub
patris potestate erant, quia erant in familia patris in eius sacris
dicebantur esse, ut de filiis dixit gen. loquendi nostris legum autoribus ita filii
mutui esse in sacris paternis pro esse in patria potestate, quod hi qui in
alicuius potestate erant, eadem sacra domestica cum illo habebant, ipsi
enim non habebant adhuc privata sacra l. ult. C de curatore fu-
riosi l. finali 12 C de collationibus l. ult. C ad SC Tertullianum no-
tat Alciatus lib. 1 praeter missorum Duaren., et ex eo Donel., et Ol-
aldus lib. 13 cap. 26 litt. b. Brissonius lib. 17 de verborum signific. v. in sacris
Rebard. lib. 2 variorum cap. 11 Gotofred. ad l. 10 § 1 C de adop-
tionibus, et ad l. 12 tabularum lib. 10 de sacris privatis quae
vis aliter accipere maluerit noster Solorzan. lib. 1 de
parricidiis cap. 2, qui hanc veram expositionem non ignoravit
nec aliter meus D. Laurentius Ramirez de Prado in dia-
ria expositione lapidis hispalensis ad Alfonsum fratrem et haec
de privatis sacris dixisse sufficiat. De quo ultra citatos videli-
cet Alexandrum ab Alexandro lib. 3 dierum genialium cap. 2. Pe-
trum Pitheum lib. 1 succisivorum cap. 9 Turnebum lib. 12 adversariorum
cap. 27 Casaubonum ad Suetonium in Augusto cap. 7 meum
Solorzanum lib. 1 de parricidiis cap. 25 &.

Manet ergo Ulpiani verba
accipienda esse de sacris quae
efficiebant olim hereditatem ut de filiis etiam patrisfam.
acceperunt domini nisi bonorum sibi adquisita in tam illorum
potuisse ... facere donec specialiter favore osti-
tutionem ... facio ipsis permissum fuit quod licet
suum haberet

X 22

X 23

a tio quoniā filius fam. ... tes hab... ... suis habere ...

Q̄ licet suis haberent, n̄ ideo testari de illo poterant, cū adhuc n̄ essent Patres fām. nec propria sacra colerent, sed potius. Huius rei exemplis Iustinian. proposuit tamen q̄stionem in filio fam. milite, ł. ueterano, qui militare desierat. Scitū ē ex posteriorū Principum constitucionib. Cesaris Augusti; Neruę, et Traiani filijs fam. militib. permissum fuisse test. facere de castrensi peculio. Veteranis uero ex constitut. Adriani qui Traiano successit, ut inquit Iustinian. hic (quāquis Vlpian. dicto l. 20 § 10 asserat eandem hanc potestatem testandi militib. filijs fam. a D. Marco. uerius enim multo q̄ ... Augusto; de le... ē vbi Marcus ex predicti Vlpiani §, ut notant ibi Cuiacius, et Gotofred.) ecce ergo quomodo ueterani qui desierant militare ab Augusto, et alteri ... peculi ... castrense sibi propria habebant, et tamen usq. ad temp. Adriani test. facere n̄ potuerunt. Imo post constitut. effici n̄ potuit, ut filij ... proprie test. et hereditas ... dessint sacra familie, que efficiebant iure hereditatis ... Vlpian. in l. 2 § ... si filius fam. ... fieri ... titi ... pare ... hereditatis, que ... disputacio ... sumsit ex predicta rat. Et et Papinian. in l. si seruus ... stipulat. seruo ... heredem filij militis ... hereditatis donec adieat ... ad l. Falcidiā, sed hęc prosequi longius n̄ uacat; malo q. hanc test. fact. filij fam. militis intactam relinquere, quā pauca dē illa scribere.

N.° 13

filius fam. ... testare

Ex eadē rat. descendit filios familias pagan. nos test. facere n̄ potuisse, quāquis post Constantini temp. cepissent proprietate[illegible] onis aduenticiorum sibi quęrere l. 1, et toto tit. C de bonis maternis l. cum oportet 6 C de bonis que liberis § 1 supra per quas personas nobis adquiritur § ... et sequenti tit. ... partit. 4, q. n̄ sufficiunt bona, ut quis testari possit, sed permissio legis necessaria ē, ... de illis prohibita a Iustiniano test. factio n̄ fuit in l. nemo ... C qui test. facere poss. et in l. ult. § ... § ... filij autē C de bonis, que liberis, ... denuo, quo solo antiqua prohibicio ... sit nec satis facies si dixeris ideo ē iure Iustiniani testari de aduenticiorum n̄ potuisse, ne inde fieret preiudicium patri, cuius ē usus fructus, quinimo ... Imperatoris in dic. ... filij ... q̄ multo uerius ē n̄ potuisse testari etiā ... consilio. ... pagani ... bonorum usus fructus patri n̄ adquirebatur ... excipitur C de bonis, que liberis ... Soto in dic. l. nemo ... Ant. Gomez in l. ... Tauri n.° 1 et post illos ... docet ... in speculo test. ... n.° 1 ...

N.° 14

... fam. ... hodie ... testari ... de ...

Hodie uero attento iure ... filius, qui in patris potestate ē, si sit legitime ętatis test. facere potest tamen ... si extra potestatem esset ex permissis legis ... Tauri, que ē l. 4 tit. 4 ... compilationis ... de ... bonorum suorum ...

disponere in extraneas personas l. 6 tauri, quae est in titulo 8 compilacionis pragmaticis in hoc articulo solet excitari questio elegans, et utilis utrum si filius aliquid reliquit personae extraneae de 3° illa, an illud ad legatarium spectet pleno cum usufructu, an vero pater retineat etiam usufructum illius 3e partis, quam extraneo reliquit filius, et ego priorem opinionem existimaui ad extraneum pertinere plena proprietate quoniam predicta l. 6 tauri indistincte filio permittit disponere de 3° bonorum suorum ergo etiam quo ad usumfructum debet permitti ac deinde quemadmodum dum tum patri filij emancipans contemptum, et iubebatur tercia aduenticiorum filij super perquas personas non adquiritur ita perdita l. 6 tauri cum filius decedit in uita patris, et ita iste tum pro usufructu omnium aduenticiorum duabus tercijs partibus idest bene plena proprietatis, ut in nouela auc. de heredibus ab intestato § 2 vss. nullum usum fructum in quo disponitur non habere patres usumfructum illorum bonorum in quae filij sui fratres defuncti succedunt cum ipsis patribus, et ut tote tris sint pro usufructu omnium bonorum plena proprietate porcionis sue. Et eam et alij racionibus hanc sententiam defendunt Ant. Gomez in l. 6 tauri n. 23, et 24, et post Couarrubias, et Vasquez ac Acebedo in dicta compilacione n. 12 cum sequentibus, licet quamquis contrariam tenuerint Telus Fernandez in dicta l. 6 tauri art. 3 cum dicto Spino in speculo dicta glossa rubr. n. 15

Sed ut ad rationem Ulpiani redeamus satis probauimus illa verba nullum habet, de familia accipi, quia datur non de dominio bonorum; quod defectus familiae efficit ne quis possit testari, non vero defectus dominij; neque enim quis de solis bonis testari poterit nisi cum illis transferat familiam. Sed dubitare uidetur contra ipsa lex 12 tabularum, quae in principio huius tituli retuli in illis verbis; super familia, pecuniaue sua; ex quo constat testamentum fieri posse de familia, aut de pecunia. Ergo ille, qui patrimonium habet testari potest licet non habeat familiam. Sed respondeo illam particulam disiunctiuam ue accipi debere pro copulatiua et, ut sit sensus super familia, et pecunia simul. Ut patrimonium cum familia coniunctum hereditas fiat; ita haec lex in tabularum interpretatum fuit ... in l. ... § 3 de verborum signif. Secundo opponi potest textus in l. lex Cornelia ... de uulgari ... ubi ... ne ficitur ... ut is, qui nulla bona in ciuitate reliquit heredes habeat. Quibus Justinianus probat si filius ab hostibus capiatur uiuo patre, et apud eos decedat non posse uelle testamentum, quod in ciuitate factum erat; tamen ideo quod nulla bona in ciuitate reliquerat: nam cum decedens apud hostes uideatur ipso captiuitatis instanti decessisse l. lege 2 ... qui testamenta facere possunt, et cum caperetur adhuc patris uiuerat usus fuit de ... potestate, et per hoc sine bonis aut patrimonio l. bona 22 § si filius ff de captiuis: ergo defectus bonorum non defectus familiae est quod efficit ne filius possit facere testamentum. Sed respondeo ibi ... de bonis locutum fuisse, quod eorum et familiae filij eadem causa est: ergo satis fuit negare filium ab hostibus captum uiuo patre, quia habuisse bona in ciuitate; ut ea ostratur eum in ciuitate nec familiam

necius heredis habendi habuisse bona enim sunt utriusdi[?] et ius captivi dicuntur bona etc., quae qui aliter acceperint vide Cuiacium tomo 29 quaestionum Papiniani in l. si pater 20 de captivis, et nostrum Amaia tomo 2 observationum cap. 2 n.º 39.

T. C. 26

Nunc venire debet indicandum non nulla iuris loca ex quibus videtur probari filium familias iure communi potuisse testari. Primo ex l. 3 filius tit. § si post facto de iure codicillorum, ubi quis se in adrogatum dedit, fecit codicillos dum erat in potestate patris arrogatoris et constituit valere si emancipatus decedat: ergo etiam testamentum eo tempore facere posset, quia nemo aliter potest facere testamentum nisi qui codicillos, et e contra l. divi 6 § penultimo ff eodem tit. Sed respondeo ideo in eo casu valere codicillos, quia facti fuissent post quam testamentum irritum factum fuerat per arrogationem testatoris non pertinebant ad eius causam, separatique erant a suo testamento: quapropter cum postea emancipatus fuisset nec mutasset voluntatem ex eo tempore non tamen confirmavit, quia nova, nuda voluntate de nuo fecit l. 2 § 1 de legat. 3 Cich. hic n.º 22 et sequentibus, et n.º 6 et 97 Donel. tomo 3 commentariorum cap. 19 in principio quae quis aliter Ovalod. ibidem littera b. Fab. tomo 2 coniecturarum cap. 20 nostro Amaia tomo 2 observationum cap. 26 a n.º 26. Secundo oponi solet lex 2 § sed et si ff de tabulis exhibendis, ubi reditur a pretore interdictum de tabulis exhibendis, quas filius familias fecisse dicebatur. Sed respondeo illud interdictum reddi, sive valeat testamentum sive non, dicta l. 2 § si vive autem 3, ut denique probatur testamentum a filio familias factum valere ex eo, quod exhibendum sit. Tercio oponitur lex 3 § si pater ff de bonorum possessione secundum tabulas, ubi significatur dari bonorum possessionem contra tabulas, quas pater suus fecerat dum erat in familia patris adoptivi: ergo valuit factum testamentum ab illo, qui in adoptivi patris potestate fuit alioquin nihil valeret, agi illud non posset arg. l. ex l. § ult. de post. effectum ff de iniusto rupto. Placet solucio 2 occurrens, quam recepit Bartol. ibidem, et Cuiacius tractatu 4 ad Africanum in l. si duob. 14 § 2 ff eodem tit. asserentis in specie dicti § quod cum pater fecit testamentum ignorasse decessisse patrem arrogatorem, ipsumque testatorem sui iuris effectum fuisse per illius mortem; quapropter licet in eius familia maneret non manebat in eius potestate, quia illi qui per mortem patris exeunt de potestate in familia tamen manent l. iuris 9 ff eodem tit. l. 3 § ult. ff ad S. C. tum Macedonianum Costa tomo 2 selectarum cap. 15 n.º 2. Non potest dici testatorem fuisse sub adrogatoris patris potestate ex eo, quod Ulpianus dicat esse in eius familia. Quarto oponitur lex 2 § ult. ff si a parente quis fuerit manumissus ubi pater non tantum potest accipere bonorum possessionem contra tabulas filii, quem ipse manumississet. Sed etiam uti potest remedio quod tiquo[?] idem testamentum, quod remedium haberet sine manumissione etiam. Ergo potest filius sine manumissione i. dest. non manumissus, ac per consequens in potestate constitutus testamentum facere. Omissis antiquis oribus dicendum cum Viglio, quem valde laudat Cuiacius tomo 2 observationum cap. 23 illa verba sine manumissione interpretanda esse licet manumissio non fuerit i. dest. licet filius non emancipaverit, extracto significandi si sed simpliciter: ut sit sensus, qui manumisit habet

[left margin:] Te go dicen provars autor Costa para ver lo encomendado el S.º Dignelles[?]

iamque parem

atq. qui manumisor scilicet honor potestas contra tabulas, si praeteritus fuisset, ut filii. Habet etiam eadem iura, quae haberet, ut pater, si non manumisisset, sed simpliciter emancipasset, scilicet querelam inofficiosi testamenti, quod iure antiquo habebat, et pater non debet amittere, quod sit manumissor. Vide Cuiacium titulo de Papini ani in l. pater 14 de inofficioso testamento, Fabrum in l. quotiens 91 de reg. iuris, nostrum Valentia tractatu de lib. et posthum. cap. 2 n. 11 quae latius alibi traduntur apud Ovaldum ad Donellum lib. 19 cap. 4 litt. r. Quinto solet opponi eadem l. XL § nepos ab avo, et scia parere quis fuerit manumissor, ubi probatur eius succedere posse nepoti, quem emancipaverat contracta fiducia, quamvis nepos se in adrogationem dedat, sive emancipatus decedat, sive in eius potestate, ex quo filius familias decedere potuit eius heredem. Huius tamen difficultatis solutio stat in verbo porro, in quo supponitur hunc nepotem ab avo emancipatum dedisse se in adrogationem sine eius voluntate. Et ideo dicendo se in adrogationem non potuisse ei praeripere ius manumissoris, quod habebat quemadmodum si libertus per obreptionem se in adrogationem dedisset, quamvis iura ingenuitatis sequatur sed .... 32 ... nuptiarum ... operas, et reliquum ius patronatus patronus debet l. ... hac l. 108 patrono ... de in ius vocando ... l. liberto 49 ff. de bon. libertorum. Igitur avus ab intestato succedit nepoti, qui se in adrogationem dederat, tamquam si in quamvis in familiam adrogatoris transisset, quo ad iura ... attinet adrogatio pro non facta habetur, ut docet ibi Cuiacius. Et quamvis mulier quae in manum venit ... loco filiae familias marito suo erat Ulpian. in fragmentis titulo 22 § 13, et titulo 22 § 4, et titulo 23 § 3, et titulo 26 § 42, quae ... potuit, quod tantum ad suos modo erat loco filiae familias. Caeterum conditione matris familias erat, ut inquit Boetius lib. 2 ad Topica Ciceronis ... Ovaldo ad Donellum lib. 6 cap. 5 litt. 6. Caetera libens remitto.

Ad § I huius tituli

Satis interpretati sumus primum verbum legis XII tabularum pater familias, sequitur iam uti legassit familiae pecuniaeque suae, nunc restat nobis mea exponere verbum legassit igitur lex verbum legassit legatorum vult significare omnem testis deliberationem, et voluntatis electionem. Legare enim a diligendo legati dicuntur, qui selecti, et cum mandatis aliquo mittuntur. Varro lib. 4 de lingua latina ... etimologiam, et significat verbum legandi secutus, et comendant Gregorius lib. 42 Syntagmatum cap. 3 ... Donel. lib. 8 commentariorum cap. 1 et ibi Ovaldo litt. c nostrum Valentia ... illustr. ... de legatis cap. 1 n. 7.

Ex quo deducitur verbum legis XII tabularum non aliis patri familias permissa fuisse testamenti factionem, quam illis, qui possent legare idest cum iudicio disponere de rebus suis: hic enim facie ... testamenti tractatio hominum sapientia ... l. ult. C. de testamento militis exigit quod mentis integritatem l. 3 C. qui testamenta facere possunt. Unde impubes testamentum facere non potest, quoniam nondum plenum iudicium animi habet Ulpian. in fragmentis ....

N. 47

N. 48

ff. eo. § impubes 2, quod ratio praestat etiam l. 13 tit. 1 part. 6, et ibi verba: "ca los que no son de hedad" probant text. in l. si filius 19 ff. qui testa. facere poss. l. 1 § fratri 4 eod. de testo l. 1 § exigit 8 verbo pro inde ff. de bonor. poss. sec. tabulas. l. 1 in princ. ipio versu plane ff. de succ. et legitimis heredib. et l. 2 cod. de praevaricatione necessa. Paul. lib. 3 sententiar. tit. 4 § 1 Caius lib. 2 institutionum tit. 2 § 3; quin adeo verum est, ut neque de tutore autore possit testari l. 2 § 1 ff. de tutelis et rationib. distrahendi. Testamenti enim est propria testatoris dispositio, quae ab arbitrio, aut dictamine alterius, ut ita loquar, non debet pendere l. illa institutio 32 ff. de heredib. instituendis, ut docent Otoman. et Pich. in praecitato.

In pont. tutore autore non pot. testari

Immo neque de piis causis testari ab impubere potest, cum ei deficit enim principale fundamentum testandi, scilicet iudicium animi. Gregorius in l. 13 tit. 1 partita 6 gl. 3. Qua propter solet a nostris disputari an rex, aliusve supremus Princeps privilegium possit concedere impuberi, ut ante pubertatis annos possit testari; et videtur non posse, quia defectus iudicii est naturalis l. cum praetor 12 versu natura ff. de iudiciis; nec a Principe potest suppleri. Sed Pichardus communiter verius esse posse ad testandum aetatem supplere. Licet Princeps supplere iudicium non possit; tamen cum annis pubertatis ab hominibus sint non a rerum natura, ut infra dicam, potest Princeps in hoc, aut illa persona definitionem immutare, et per hoc nihil contra naturam facit, sed secundum ius civile positum. Sed tamen is, cui ad testandum aetas per Principem suppleri debet, oportet esse doli capax, et iudicio magis quam alius impubes, ut possit testari ex praesentia dispensatione. Alias si omnino sit incapax testari non potest neque ex permissu speciali Principis, quia tunc vere suppleret iudicium, quod facere non potest: ita hanc opinionem absolvunt ex aliis Gregorius in dicta l. 13 gl. 4 Gomez in l. 3 Tauri num. 3, et 4, et melius, quam Thesaurus apud Osvaldum lib. 6 cap. 5 litt. p. Neque aliter accipi possunt, quae potuerunt antiqua privilegia, quae permissum fuit non nullis impuberibus testamentum facere veluti virginibus vestalibus. Agelius lib. 1 noctium Atticarum cap. 2 et a Constantino virginibus Christianis de caelibatu, et religione professis, ut tradit Socomen. lib. 1 tripartitae cap. 9 (quod postea mutavit L. eo novella 6) et his, qui tribunatum meruerant, quod abrogat Iustinian. in l. ult. C. de testo militis ubi Goto fred. Cuiacius lib. 1 observationum cap. 36 Osvald. ubi proxime Amaia lib. 3 observationum cap. 6 [illegible].

In privilegio a pont. potest testari

Si omnino non sit incapax ... Princeps ... potest [illegible]

N. 29

Nec 5 [illegible]

§ Igitur masculi a 14 annis feminae a 12 testamentum facere possunt, et non antea; quod si antea fecerint non valet, quamvis in pubertate facti decedant l. a qua aetate ff. qui testa. facere poss. dicta l. 13 part. 2, quia ut valeat testamentum utrumque tempus inspicitur facti, scilicet, et mortis l. 1 § exigit 8 ff. de bonor. poss. secundum tabulas iuncta l. 1 § 1 de ligatis 3, nam quod praedicta aetate pubertas definita fuit autoritate iuris, quamvis olim super ea re inter priscos variaretur, ut Ulpian. prodit in fragment. tit. 10 § ult. Iustinian. in principio sup.

Quib. mod. tutela finitr. l. ult. C. q. tutores et curatores esse desinant quadere vult post Duaren. ad tit. qui test. facere poss. Cap. 2. Cuiacius in l. minor. fr. ff. de minori. 6. Brisonius lib. 14. de verb. signif. Osuald. ad Donel. lib. 3. Cap. 23. litt. d. et e. Pich. hic a n. Amaia lib. 3. observacio num Cap. 9. n. 31. et sequentib. Illud explicandum est, q. is testari potest pubesq. esse qui existit in ipso die natali anni 14; imo statim hac tetigit et hora ultimi diei ig incipit est 14 annor. l. ult. ff. de manumissionib. l. in usucapionib. ff. de usucapionib., q. tamen ita explicat Osuald. in dic. l. S. pridie diei natalis post 6 horam noctis.. Sexta hora noctis naturalis est 6 hora post ocasum solis ut 6 hora diei est 6 post ortum solis iuxta meridiei l. 2. ff. de annuis legatis l. Iulius hic in l. 25 § 4 ff. de lib. et posthum. ubi Cuiacius; Ant. Augustin. lib. 4 emendationum Cap. 13. Igitr. post 6 horam penult. diei incipit ultim. dies; que est eius dum putat. ciuilis prima hora diei, Nam more Ri dies incipit a me dia nocte l. more. ff. de ferijs. Itaq. idem est dicere post 6 horam noctis penultimi diei; ac dicere in prima hora ultimi diei a la 1 de la noche: explicant Pich. hic n. 13, et in § mas culo n. 7 infra de pupilari Duaren. dic. Cap. 2. Cuiacius lib. 15 observationum Cap. 32, Alciat. in l. 2 de verb. signif. Ramirez de Prado in pentecostal. Cap. 23 Osuald. ad Donel. lib. 5 Cap. 19 litt. d. et e, qui hanc rem ex proposito explicant. Nos vero tractatus nostri prosequamur &c.

Osuald. dicit incipit puber.

Ad § item furiosi

De eo dit expre dic. signif. ubi legat sit furiosum test. facere impote. l. filius 16 § 1 ff. qui test. fac. poss. l. 13 tit. 1 part. 6 nec co dici los, l. 2 § furio sus ff. de iure codicillor. l. nec codicillos C. de codicillis, q. mentis integrita tem habeant, que ad test. facie. dum requirit. l. 2 ff. qui test. facere poss. Unde nec Princeps concedere ei potest, ut test. faciat.. Dixi sup. n. 18, et docet Spi no in speculo. Lo. glo. 1. n. 7. In eadem causa est frenetitius qui propter inmor ui omnino est mente abalienatus Cap. cum dilect. uers. q. vero extra de successio nib. ab intestato, Gomez in l. 3 tauri n. 6, Spino ubi sup. n. 1 item Mente captus, l. in adversa 17 ff. qui test. facere poss, demens l. 2 ff. de inofficioso test., et fatuus; qui omnino est mente sopita; et separati furioso, quo ad desti tut. mentis l. 2 ff. de postulando, q. si semifatuus sit, et imperfecti sit alicuius iudicij testari potest, ut post Duang. tab. hic docent Gomez ubi sup. n. 9 Gre gorius in dic. l. 13 gl. 5 Duaren. dic. Cap. 2. Osuald. lib. 6 Cap. 5 litt. n. Ebrius etiam test. facere non potest Gregorius ubi sup, q. ebrietas mentem facit exulare & pra crapula laqueo de uita, et honestate clericor. si sit continuo ebrius, et excessive potet. Nam q. quia aliquando inebriatur testari potest, nisi cum test. faciat ebrius sit docet Spino ubi sup. n. 12. Quemadmodum et furiosus, qui dilucida inter ualla habet potest testari, quo tempore furor intermitit l. furiosum C. qui test. fa cere poss. Nota q. da est adtem differentia inter eum, qui uicio iudicij testari non potest fuerit qualitate: qui san. est tempore facie. di test. licet postea in furorem incidat

N 20

Illa 6 de furioso

sii licet in 6

el simple

el caduco

el borracho

tam cum testo decedit, ut Iustinian. ait in h. §; et in seq. tit. 6. § sed et si quis testam. facere poss. l. ult. ff. de iniusto rupto l. 5 sic cum tit. § si post factum ff. de iure codicill. Hot. l. 2 § si quis ff. de bonor. poss. sec. tabulas l. 23 Hot. par. te 6: sed qui pater fam. fuit tempore facti testi si postea se dedit in adrogat., et si de posteri intestatus decedit. l. 6 § irritum de iniusto rupto l. 2 § exit. l. penult. a § ita ff. de bonor. poss. sec. tabulas. Ratio differentiae est plana; quia facultas naturalis in dicis. suffic. tit. adsit tempore dispone di de reb. suis. Qualitas uero ciuilis scilicet status, et condicionis etiam usque ad mortem debet perseuerare; quoniam spectatur quod pater fam. sit, qui decedit, id est quod sit ciuis R., et integri status, ut eius familia ad heredem possit transferri. Duaren. dic. cap. 2 in fine Fich. hic, et alij ◦—

Illatio Tex. 2 de prodigo

= Ad § item Prodig. 3 =

Prodigus est, qui neque finem, neque modum expensarum habet, sed bona sua dissipando profundit l. 1 ff. de curatore furiosi; cui ex l. 12 tabularum administratio rerum suarum interdicta fuit dicit. Ex; ab initio quidem ipso iure ex quo rerum suarum cepisset esse dissipator: postea uero ad amouendam incertitudinem temporis ex quo male uteretur reb. suis; cepit desiderari decretum praetoris interdicentis illum administratione rerum suarum l. obseruare 6. l. Iulian. 10 ff. eod. tit. hanc sententiam probabiliorem existimo, quae Accursij fuit, et comprobatur in l. 13 Hot. part. 6, eamque secutus in l. 6 de verb. obligationib. Iason. n. 9, et 10 Alciat. n. 10 Duaren., et Giphanius in f., quamuis contrarium enixe tentet probare Donel. ibid. n. 5. Extat autem formula, qua praetor interdicebat prodigum administratione apud Paulum lib. 3 sent. tit. 4 § 7. Igitur quia prodig. furiosum exitum facit rerum suarum l. is qui l. 2 § ult. ff. de tutorib. et curatorib. dat. ab his, et nullo quoad tamen uidetur habere quoad alienat. rerum suarum instar furiosi l. furiosi 40 de regul. iur. ibi ideo illi prohibita fuit factio testi l. is cui 18 ff. qui testam. facere poss. dict. l. 3 part. 6, quia eius iudicio de reb. suis disponere non potest. Docent Gomez in l. 3 Tauri n. 4, Duaren. ad tit. qui testam. facere poss. cap. 2 Cuiacius in dict. l. 6 de verb. obligationib. Alia ratio est, quae ex l. eod. dit, quia ei administratio, ~~et de administratio~~, et de re sua dispositio, in qua omne testamenti ius [illegible] Cuiacius, et Duaren. ubi proxime. Aliam praebet Vlpian. in fragm. tit. 20 § 13, quod testamentum habebat locum in tabul. per aes et libram. Et eius opinionis [illegible] laciniam ualde, sed immerito reprehensus fuit ab Oualdo, ad Donellum lib. 6 cap. [illegible] Illud notandum est ex nouella Leonis 39 testamentum prodigi ualere si in eo recte consulat filijs, et posteritati, et uelut si inter filios suos disponat; Gomez et Oualdo ubi sup. Caeterum si inter alios disponat uerius existimo testamentum non ualere nec ad pias causas factum Gregor. in dict. l. 39 l. 7 Gomez dict. n. 14 ◦—

quoad

[illegible] ualet [illegible] non ad pias causas

Mutus, et surd. non excludunt a fact. test. ubi legis, sed ideo quod non possunt servare solemnitates iure civili in test. requisitas Ulpian. l. 20 § 3 nisi a Principe impetrarent test. faci. licentia, idest remissi. illar. solemnitatum, quas ipsi observare non poterant. l. qui in potestate § ultimo cum l. sequenti ff. qui test. fa. urii pos. l. ex facto § 8 de vulgari, ut dixi in § quinimo sup. tit. proxime praecedenti. Sed hodie mut. et surd. test. facere possunt iuxta form. legis dicentis l. 10 C. qui test. facere poss. et l. 23 tit. 1 part. 6 — N.° 22 [illegible] ... mut. hodie mut. et surd. ... testes tantum

ad § Caecus

N.° 23 [illegible] ... caeco

Caecus olim test. facere potuit, ut quicumque alius, quia rogare test. potuit, et eos testimonio audire Paul. lib. 3 sent. tit. 4 § caecus ubi Cuiacius, et Sichardus hic: hodie tamen propter periculum falsitatis testari non potest nisi ex forma legis hac constit. § C. qui test. facere poss. et l. 24 tit. 1 part. 6. Quae aliquantulum corrigitur per l. 3 Tauri, quae est l. 2 tit. 4 lib. 5 comp. ubi doctores ubi late auctores recentiores.

ad § eius qui 6

Hic locus pertinet ad test. captivorum, quae est materia asignata primari in § praecedenti in tit. de vulgari, et ideo ubi facio. Item, qui fuit captivus dum erat in captivitate non valet l. eius qui § qui test. facere poss. sed quod fecit in civitate si in captivitate decedat valet ex l. Cornelia ta. quae si decessisset statim ac captus fuit l. lege 12 ff. eod. f sive dixerit; ex fict. postliminij numquam a civitate abfuisse videbitur l. cautum § 1 de postlimin. Quae absoluimus hunc sementis laborem ad Dei laudem Beatae virginis sine peccato originali concepte et omni um sanctorum — N.° ult.° Bice ... singer. in tit. § n.° 4

D. Manuel Gonzalez
1651

Tractatio methodica Sacramenti extremae unctionis, ad explicationem plurimorum iuris canonici decretorum sex articulis circumscripta

Huius Sacramenti magna dignitas est, sicut et magnus fructus, ut plures de eo agentes scripserunt, unde nobis utinam tempus sit adproperandum ad [illegible], multa enim recondita non exbulgatis ecclesiae ritibus adsunt, nova aliqua adhemus non anbicione, Veneror inventa sapientis inventores que adeire tanquam multorum ereditatem iubet. adquisita mihi elaborata sunt: sed agamus bonum patrem familias, faciamus ampliora, que accepimus ut pro ut seneca epistola 34 urbanitas mea autem forensis quibusdam adgustum faciet, illi namque ex natura et iudicio consului non ut minus: sed ne plus dicatur, quam oportet, accipite auditores Clarissimi hanc tradicionem que sama barbitate fincetur.

Caput 1. de unctionis etimologia, divisione, definitione, ac institutione pro ut sacramentum est pro explicatione textus.

in capite unico de sacra unctione.

Prius quam ad materie tradicionem percipiamus, aliqua de verbi derivatione referamus. ut faciendum esse monet Consultus in lege ff de rebus creditis. Unctio ergo ab ungendo dicta est ut ex virgilio et martiali notabit Suarius ad textum [illegible] liber 2. epistola 9. unde ab eo facto plurimarum unctionum mentio aliqui consultorum tradunt late Petrus faber, L. 2. agonisticon mentio apud doctores est ut tradunt late Cp. 9 santius in integro tractatu. — Unctionis derivatio

in nostra eclesia triplex unctio consideratur. scilicet spiritualis, materialis et sacramentalis. Spiritualis est electorum unctio, de qua D. Paulus ad Ebreos 1. libro pretzea ut sentit iuxta Di bus Io, anes ep. 1. Cp. 1. ibi Sed et vos habetis unctionem. unctio materialis est quod sacramentalis, quod non spectat Gratiam licet adeam disponat veluti unctio Cathecumenorum ante baptismum in pectore et ex capilis, aut in vertice capitis adiecta, cuius mentio fit in Capit 7 dei de capit [illegible] quam in Cp. pretiti de consecratione dis. 4 — Diversus

Vide ... ea ... dic. tex. in Cp. unico § Vero de sacra unctione ea qui ... Vicecomes Comes de ritibus baptismi L. 2. Cap. 39 et sequentibus. Tias eodem n. Cp. § ... Cservatius in ... dies Dominico ... de spectaculis pagina 38 ad hanc spetiem pertinent unctiones Episcoporum presbiterorum et Regum, de quibus ss tex. in cp. preterea L. 33 Cp. unico § unde de sacra unctione de qua cum anti quitate tractant Pinilla de rebus Salomonis lib. 2 Cp. Barbosa de potestate episcopi alegatione 3. late Ollier de sacris unctionibus sect. 8. Cp. 1. ar. 5. ad hanc etiam unctionem pertinet unctio Regum ecclesiasticarum veluti ecclesie e. vasorum sacrorum de qua S. tex. in dicto cp. unctio § igitur. 1. de consecratione ecclesie egustant late Belarminus lib. 3. de ecclesia Cp. 4. Suarez de sacramentis q. 83. et depotestate dis. 81 ar. 2 Barbosa de iure eclesiastico lib. 3 Cp. 3 et de potestate episcopi alegatione 2 45. n. 39 ultimo. unctio sacramentalis duplex e. una que Confirmate fit a b episcopo tantum infronte, apelatur que confirmatio, de qua agitur in cp. presbiteri pd ... 96 dis. in cp. presbiteri L 9 et sequentibus de consecratione dis. 4. dicto Cp. Unico § Sola vero cp. quanto de consuetudine de qua scripsit tractatum Baldus legionensis. altera e, que infirmis prestatur, apelatur que varis modis: sacramentum infirmorum, sacramentum olei, aliquando satiatio, inpositio manus aliquando. tandem extrema unctio quia inter omnes unctiones relatas ultimum habet locum, n. qa ultimum sacramentum, tum olim ante equaristiam dabatur. Mendoza in adversariis Cp. 19, ... qa odie siegto ... valuerint allia possunt recipere sacramenta.

Unctio e sacramentum legis gratie a Domino nostro institutum insignuatum que apud Marcum Cp. 6. ibi ungebant multos egrotos et sanabant ... ad D. Iacobi epistola 5. ibi infirmatur quis in vobis inducunt presbiteros ecclesie et orent super super eum ... ventes eum oleo in nomine Domini. et oratio fidei salbabit infirmum, et elebabit eum Dominus et si in peccatis sit ... ... quam catolicam doctrinam ... tex. in cp. illud ... ... Cp. unico in principio de sacra unctione Clementina ... de privilegiis, Cp. ... de ... ... Concilium Florentinum sub Eugenio 4 titulo extrema unctio. Tridentinum sec. 14 Cp. 1 et D. ... Tusila ... et Augustinus ... de ... extrema unctio, plura ... ... in vana ...

nonis

unctionis sacramentum [illegible] Bellarminus lib. 2. de sacramentis tom. 2. cap. 24. omnes [illegible] verbo extrema unctio [illegible] N. 3. hereticorum excolis recensentur.

[illegible] annotamentis veritatem negabant Waldenses Albanenses, qui deserit [illegible] literis, quorum fundamenta sequentur ss. 2. num. Dicis ecclesia Actor sacramentorum dicto cap. ad abo[illegible]

3. Dist. hereticis [illegible]

sess. 7 de sacramentis cap. 1. D. Augustinus, Crebrosius & allij et Bellarminus lib. 1. de sacramentis cap. 2. D. Tomas in tom. distinctio 64 arti. 2. Ubi omnes theologi; set extrema unctio fuit instituta a beato Jacobo dicta epistola 5. ergo non est sacramentum. secundo nam sufficeret sacramentum daret effectum infalibiliter sicut allia sacramenta; set non semper confert effectum sanctificatis, ut experientia docet, et nos decemus cap. ultimo. ergo quia non est sacramentum. tertio nam omnia sacramenta fuerunt prefigurata in lege veteri, ut proviat Suarez de sacramentis q. 62. distin. 6. arti. 2. set huius sacramenti nula datur prefiguratio; ergo quia non est sacramentum: quibus non obstantibus catolica assertio est sacramentum extreme unctionis ss. legis quatenus sacramentum institutum que a domino nostro in nocte cene quoad assignationem materie et forme, at vero quo ad potestatem exercendi cum appostolis dedit potestatem remitendi peccata ass. D. Jac. cap. 2. ut tenent plurimi [illegible] faenerius de extrema unctione disputa. 7. q. 1. dubio 1. Foreblanca lib. 2. de iure spirituali cap. 11. Layman trac. 3. de sacra unctione cap. 1. n. 2. promulgatum tamen fuit a Sa Jacobo tamquam ab uno ex his, qui magis audierunt dicta epistola 5; de cuius autoritate contra hereticos late scribsit Baronius tom. 1 analium anno 63, nec contraria fundamenta obstant, licet eis moti, aliqui ex catolicis asceruerint, hoc sacramentum institutum esse a Divo Jacobo, ut sunt magistri in 4. distin. 23. Cabarella in cap. quando inte, disputa. sacramentorum, non primum respondendum est. Beatum Jacobum tantum promulgatum, non instituisse, ut docet tridentina Sinodus dicta sessio. 14 ... secundum aliquos facit non respondendum e effectum huius sacramenti duplicem esse, videlicet corporis sanitatem, et reliquiarum peccatorum abolitionem primum conditionaliter si expediat anime, secundum absolute, et semper licet non conferat primum effectum; quia non expedit animae, licet nobis videtur expedire [illegible]

Corpori, ut Bellarminus et Suarez non obstant, tertio nam hoc sacramentum itaque non fuit prefiguratum in lege veteri, 2a pro illud proxime disponitur homo ad introitum gloriae, cum autem haec illa fuerit vacua et non in titio decessisset ad homines ad caelum, cuius ianua aperta non erat, hoc sacramentum praefigurari non poterat, ut ex D. Toma docet Suarez dicto a titulo 3L. Ex premissis extrema unctio ita recte definitur, est

N. ultimo extremae unctionis definitio.

signum rei sacrae, quo aliquae partes corporis infirmi unguntur oleo benedicto sub praescripta forma verborum ad salutem animae et corporis in qua definitione verba illa signum vel sacrae ponuntur loco generis, quod est sacramentum ... legis, Cap. ... 32 et signum 33 de consecratione distin. 2, Cap. ... sacramenta 1. q. 1. Cetera vero loco differentiae desumta ex dicta epistola Divi Jacobi dantur etiam in hoc sacramento rei tantum, sacramentum tantum rei et sacramenti signum, res tantum est unctio interna, quae significatur per externam, sacramentum tantum est unctio externa, quae significat, et non significatur, res et sacramentum simul est quaedam iucunditas seu hilaritas in anima proveniens ex huius sacramenti susceptione significatur ab unctione externa, et significat unctionem spiritualem animae, ita Divus Tomas in additionibus ad 3 partem q. 3. ar. 3. Gorabis lib. 1. de decisionum casuum conscientiae Cap. 8. n. 9, et haec de hoc Cap. dixisse sufficiant.

N. 1. traditur materia remota extremae unctionis

Caput 2. de materia remota et proxima huius sacramenti

Sicut in aliis sacramentis duplex datur materia remota videlicet et proxima, ita in sacramento extremae unctionis. remota ergo est oleum olivarum ab episcopo in eodem anno benedictum dicta epistola Divi Iacobi, Cap. ab infirmis 26. q. 7. Cap. final. 19. 3. Cap. unico in principio de sacra unctione, Cap. in satis 18. de simonia, Florentinum versiculo quantum sacramentorum, Tridentinum sectio 14. Cap. 1. plura alia loca probant apud Antonium Agustinum in epitome iuris pontificii, 2 parte titulo 28. docent etiam supra citati doctores ut scribunt de sacramentis lib. 1. Cap. 3. q. unica, arti. 3. Ego Divus Toma de sacramentis disp. 19. n. 5. plures quos refert Barbosa in collectaneis ad textum in dicto Cap. unico. N. 3. ratione etiam haec opinio non destituitur; nam spiritualis medicina debet esse perfecta et ... sed oleum est penetrativum usque ad intima corporis membra et etiam delectabile, et per consequens aptum ad hoc sacramentum, ut ex Divo Toma ... de eadem extrema unctione

pg. 2. et vt q.a circa materiam remotam plures ss. dificultates eas sigillatim recenseamus ante quam ad proximam descendamus.

N. 2. dubium circa oleum.

Primum dubium est, an oleum agmidalarum l. valens sufficiens sit huius sacramenti, et negatibe respondetur, requiritur enim oleum olibarum, nam dicendo oleum intelligitur olibarum sicuti apelatione panis in sacramento eucaristiæ intelligimus triticum, et apellatione vini intelligimus vinum ex uite, Divus Cyprianus in sermone de unctione, Crismatis Divus Gregorius lib. 9. moralium Cp. 12. et 13.

N. 3. dubio circa venedicionem episcopi.

Circa venedictionem Episcopi plura adsunt dubia, primum an requiratur de esentia sacramenti venedictio Episcopi, et brebiter dicendum est, requiri venedictionem, ita vt e oleo non venedicto nequaquam datur sacramentum, probatur ex concilio Cabilonense, sub Carollo Cp. 48. Aquisgranensis 2. parte 2. Cp. 8. Bormaciensi Cp. 72. tridentino 6. ss.e 14 Cp. 1. et ilustrant Divus Tomas in 4. distin 13. q. 4 ar. 3. questiuncula 3. Suarez dicta desputatione 29. S.e 1. Belarminius de extremaunctione Cp. 7. Ochagaiuga eodem trac. c. 3 n. 3. Azor tom. 2 de institutionib. lib. Cp. 1. q. 1 filucius trac. 3. Cp. 4 n. 10. Toletus et allij de hoc sacramento agentes quanquam tenuerunt opinionem non contemnendam autoritatis Doctores vt Sylvestr in suma verbo extrema vnctio n. 6. sotus Caietanus Paludanus, et allij apud Suarium in opusculo de extrema unctione n. 6. Arpudius in concordia ecclesie orientalis et occidentalis lib. 5. Cp. 9. Toreblanca dicto Cp. de eodem n. 12 nam horum fundamentis facile respondetur. primo enim expendunt equiparationem Baptismi, vbi aqua sine venedictione sufficiens materia est iuxta illud actorum apostolorum Cp. 4. ibi que aqua quis prohibet ne baptitare; quo circa idem dicendum est in materia remota extremæ unctionis respondetur non valere argumento de baptismo ad extrema unctionem, q.a baptismum pro necesarium; vnde debet exprecevulgari ac comunium materia; deinde q.a aque ss. materie santificate per tactum Domini corporis cum baptizatus fuit in jordane, et sic allia santificatione non egent tum argumentantur dicendo in epistola D. Jacobi nullam mentio fieri venedictionis episcopalis, q.o q.a non est necesaria quin respondetur, quod in dicta epistola q.s non fiat talis mentio suffcit enim q. eclesia ita reciperet, et pro apostolicas traditiones acceptum sit.

absque temeritate aliud docere n. liceat.

N. 4. an sufficiat venedictio presbiteri. Secundum et grabiorum dubium est an simplex presbiter ex delegatione aut commissione pontificis possit venedicere oleum huius sacra menti, in quo duplex dubitax e sententia, altera negatiba hoc e presbiterum neque ut extra ordinarium ministrum posse venedicere oleum, eam tenent D. Belarminus, Suarez, Conine, Baygnon, Filiutius, et N. meo ipse patre Amicus in curso theologico tom. 8 disp. 19. sec. 3. n. 45. quorum fundamenta sunt primum quod in concilijs agitur de materia sacramenti huius semper dicitur quod oleum debet esse ab episcopo venedictum; quod presbiter illud venedicere non valet. secundum quod nunquam legitur dispensatum ab ecclesia fuisse, quod denotat materiam indispensabilem esse. Altera afirmatiba e, quam tenuerunt Enriquez, Sotus, Caietanus, Scotus, Nuñ et Pesantius apud Dianam, 8. parte trac. 2. resolucione 3. et ipse Dianas dicto tractatu lib. 9. cap. 2. Cambrano de casibus ocurrentibus in articulo mortis cap. 5. Grafis 2 tomo decisionum lib. 1. cap. 8. n. 9., quorum cum fundamentum verissimum sit, vere e licet apud grecos hoc sacramentum administrari cum oleo a presbiteris venedicto, ut patet ex bullis Clementis octabi superiori bul Grecorum anno 1638. Inocentiquinti prioribus Grecorum anno 1254; set n. e credibile in re tam grabi Grecos errare: igitur aserendum e, presbiterum posse ex dispensatione oleum venedicere in quorum doctorum discidio existimauit Diana dicta resolutione 3. utranque opinionem probabilem esse.: set sub correctione matris eclesiæ afirmatibam veriorem iudico. Cum magistro meo acpreceptore huius uniberssitatis ian que granatensis senatus auditore integerrimo Martino Lopeto de Fontibe ros, in tractatu de extrema vnctione articulo 2. n. 8. nec contraria fundamenta aliquid fauent, nam predicta concili tridentini et florentini decreta intelliguntur, de venedictione ordinaria n. vero de extra ordinaria, que fit ratione dispensationis. Patres C.lli tantum responderunt ad interrogata videlicet que fuiset materia ordinaria n. que extra ordinaria: neque obstat 2um fundamentum, nam satis conuincitur ex vsu eclesiæ orientalis iam explicato apud quos absurdum e dicere hoc sacramentum n. esse.

N. 5. de quantitate olei. Tertium dubium e circa quantitatem olei quenam sufficiat ad ualiditatem huius sacramenti et breuiter respondetur vnam gutam sufficere sicut in baptismo vna guta aquæ sufficiens e, ita Ledesmerus, Reginaldus, et alij apud Dianam 3. parte trac. 4. resolu. 177. et parte quinta, trac. 3. resolu. 88. quid quid teneant Philiutius, Suar., et alij apud Dianam, sed insidenter illud ex amirandum an oleum venedictum n. su

sufficiat adungendos egrotos por. olio ñ venedicto misceri, ita vt ma- De oleo venedicto cum allio misto.
teria sufficiens remaneat, q dubiu resolutu extat in cp. 1 in dubiis de
consecratione eclesię, altaris his verbis ñ negamus cum oleum
ñ consecratu post consacrato oleo commisceri notavimus. plures cum quibus
refert Barbosa de iure eclesiastico lib. 3. cp. 3. n. 43 q dictum
inteligimus ita vt quantitas venedicta sit maior ñ venedicta vno
facto superadita ñ vero successiue ita vt oleo vnius libre venedicto posit
fieri aditio duaru untiaru, et allia vice sic untiaru ita vt post va-
rias vices posit addi quantitas duaru libraru vt vas comunis eclesię
recipit et tradunt Nicolaus Isanbert, Suarez, Vaiguer, quos refert
Diana 9. parte. trac. 6. resolu. 44. licet contrariu teneant Henriquez,
dicto cp. 5. n. 5. Quintana Dueñas tom. 1. theologię. Morales
trac. 1. singulari 1. n. 4. nec interest an mistio fiat oleo profani an
valsami l. alterius licoris dum tamen oleu venedictu sacramsus
tantam retineat, Tadneus dicta disputatione 7. q. 1. dubio 1.,
et siobiter ex cis citeris quare oleu confirmationis balsamo misceatur.
ñ vero oleu infirmoru, respondeo id procedere qa valsamu significat
bonu fami odorem cp. 4 eclesiastici ibi sicut balsamum aromaticans
odorem dedit Dibus Paulus 2. ad timoteu cp. 1. cp. vnico inquin
cipio de sacra unctione Pater Serlous in cantica canticoru tomo 1.
vestigatione 15. q. 3. quę deuent hauere homines dum vivunt,
vt tradit dictus Serlolis, hi vero qui proximi morti ss. solu egent
odore boni consientię, quem denotat oleu dicto cp. vnico versi
culu pro oleu, et sic balsamo ñ misceri. oleu extreme vnctionis
ad thesalonicenses lib. 4. trac. 7.

Ex his explicandu venit an N. 6 an chrisma sit materia sufficiens.
hoc sacramentu posit conferre cum chrismate negant Ledesma Gracias,
et Nuño; afirmant vero Suarez tom. 4. in parte 3. disput. 4.
sect. 1. n. 1. Tadneus dicto dubio 1. n. 2. Ochaga dicto trac.
de extrema unctione q. 3. n. 11., quę vt verissima probat. Ex his
infertur, q sisacerdos per errorem infirmum vnxerit cum chris-
mate nichil ee. innovandu, ita Laiman lib. 5. sume cp. 2. n. 4.

Vltimum dubium ē. an oleum debeat ee. venedictu in quodam N. 7. an requiratur oleum illius anni.
anno, et licet deueat quot anis venedictu cp. literis 28 de consecratione
distin. 3., tamen si urgeat necesitas potest licite ministrare hoc sacra-
mentu cum oleo veteri, vt prouant plures apud Barbosa de oficio parochi
cp. 22. dicta parte 5. trac. 3. resolu. 90. et partita 9. trac. 6. sec. 46.

N. 8. de materia proxima extremę unctionis.

Cum in omnibus sacramentis, quę in usu dicuntur materia proxima sit applicatio remotę materię, dicendum est extremę unctionis materiam proximam esse unctionem factam per dicto oleo sicuti in Baptismo est ablutio et in confirmatione unctio cum chrismate, dicta epistola s. D. Jacobi, ibi ungentes cum oleo cap. illud, 99. distin. cap. 10. 26. q. 7 cap. 1. 26. q. 7. cap. unico. de sacra unctione cap. n. satis 8. de simonia Concilium cabilonense cap. 48. tradunt Doctores supra citati, debet tamen fieri in quinque corporis partibus videlicet in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum et loqutionem, in manibus propter tactum, unctionem vero renum, et pedum dici venuntiantur a concilio florentino dicto versiculo s. sacramentis tamen in usu non esse praecipue untio renum propter pudicitiam, Paludanus, Sotus, Cenbrana, et Bellarminus apud Barbosam de officio parochi cap. 21. n. 29. in quibus untionibus non est necessarius ordo, quo ideo mutato at vere manet significatio sacramenti, Baracinus de officio Curati cap. 9. n. 14. si autem infirmus illis membris careat ungendus est in partibus eorum aut propinquioribus, Sotus in 4. distin. 23. q. 2. arti. 3. at si oculis careat fovae oculorum ungi debet etiam si perpetuo illis ut visu caruerit propter videndi aptitudinem, Barbosa supra n. 11., et si queras an necessarium sit unctionem facere duplicem in singulis sensibus veluti in duobus oculis, manibus aut auribus. respondeo urgente necesitate eo quod periculum sit in mora sine culpa poterit una auribus aut manibus ungi Enriquez supra Suarez et Galitus apud Barbosam supra n. 34.

N. 9. an unctio fieri liceat sine manu.

Dubiora tamen non distinguendum est an untio virgula posit fieri an vero requiratur necesario ut fiat manu et certissimum est non esse de necesitate ita ut ea urgente et alio simili casu posit administrare virgula aut simili instrumento. Marchinus de sacramento 3. parte cap. 5. n. 1. plures apud Dianam parte 3. trac. 4. resolu. 67. et parte 5. trac. 3. resolu. 79. in Hispania autem omni tempore et in omni casu cum virgula potest administrare, quia ita consuetudine exceptum est, de confirmationis sacramento non querimus, videndi interim ss. Basilius de confirmatione cap. 5. n. 7. Diana d. dicto trac. 4. resolu. 22.

N. 10. an una unctio tantum posit conferre sacramentum

Omissa questione an una tantum an in proxima unctione detur gratia sacramenti de qua egimus in cap. de effectibus Dubium est an urgente parte 1. alia necesitate posit Romanus Pontifex dispensare cum unica tantum unctione esse sacramentum

ad

Administretr. q^d satisime et nobissime Disputat Diana 8. parte tract. 1. resolut. 21. exquo Dubiu e probabilem Sententiam a asserenti eum dispensatione pontificia in casu necesitatis posse fieri precipue si sacerdos ad ibuerit unicam Unctionem in quolibet sensu cum unica tantu forma equivalentibus omnibus formis partialibus, ut siquis ungendo oculos narem os manum dicat per istas Santas unctiones Suam que pissimam misericordiam indulgeat tibi Deus quid quid pecasti per visum gustum oderatu tactum et auditum, ita Amicus Hadnerus et alli apud Dianam supra.

Postrema dubitatio e an requiratr. ut unctiones fiant insignum Crucis in qua dicendu e n solu ex necesitate verum neque parochus omitens pecat letaliter, nam neque in dicta epistola q. et illis iuribus de hoc sacramento loquentibus fit mentio signandi Crucis; unde hanc opinione tenuerunt Silvester verbo unctio § 2. Ledesma de extrema unctione Cp. 2. conclusio ne 2, plures quos refert Diana parte 3. trac. 4. resolutione 168. Nec valet argumentu de sacramento confirmationis, q^d necesariu conferendum e sub signo Sante Crucis Cp. nunquid 10 de consecratione distin. q Gregorius turonensis lib. 2. Cp. 31. plura Baldus de confirmatione parte 3. n. 4. nam respondetr. id requiri veritatem forme que his verbis constat signo te signo Crucis &c., que redereti falsa si absque Cruce sacramentu hoc administraretr., cum vero in forma extreme unctionis n fiat Crucis mentio, ideo n requiritr. Ex necesitate unctiones in formam Cruces prestentr.; desideratr tamen ex usu ecclesie sicut in aliis sacramentis ut tradit Doctisimus Triquerus tom. 1. decruce lib. 4. cp. 1. cum sequentibus de hoc capitulo.

N. 11. an requiratr signum Crucis in his unctionibus.

Caput primum de forma huius Sacramenti

N. 1. traditr. forma Sacramenti extreme unctionis

Huius Sacramenti precepta forma e per istam santa unctione Suam que pissimam misericordiam indulgeat tibi Deus quid quid pecasti per visum in nomine patris et filii et spiritusanti amen et sic de aliis sensibus supponit tridentinu sesione 14. de extrema unctione Cp. 1. proponit florentinu in decreto de unione Armenoru versiculo Cum sacramentorum. Colligitr. ex dicta epistola q. ibi

Super eum et oratio fidei salvabit infirmu. ex q. ita eam proposuerunt Dibus Tomas in 4. distin. 28. q. 1. n. 4 Egidius de sacramentis disputatione 19. dubio 4. Bonacina, Canbrana, et Layman apud Barbosam dicto Cp. 21. de oficio

Parochi

Parochi n. 35 Philutius, Suarez et Reginaldus apud Dianam parte 3. trac. 4. resolu. 175; non tamen omnia verba supra dicta, et quae hodie utitur ecclesia Romana, sunt de essentia huius sacramenti; sed ea tantum quae verius et proprius retentus sensus, ut notant Serarius in opusculo de extrema unctione cap. 9. n. 75. Vittoria de extrema unctione n. 218.: unde ut cognoscatur, quae verba de essentia, quae vero tantum ex precepto desiderantur, singula proposita sigillatim et suo ordine recenseamus.

N. 2 de verbis per istam sanctam unctionem.

Verba haec per sanctam unctionem, vel alia equivalentia requiruntur de necessitate sacramenti, ita ut si omittatur verbum per istam aut verbum unctionem sacramentum inefficax reddatur, ratio est nam verba ministri debent denotare factum presens ut in baptismo ablutio denotatur per verbum baptizo: sed cum hoc facto ungendi non denotatur per verba illa suam pissimam misericordiam, merito dicendum est verba per istam unctionem esse necessaria ad essentiam sacramenti. Leander de sacramentis trac. 4 disput. 2. q. 12. Philutius supra n. 84 licet circa verbum istum contrarium tenuerunt Tadnerus dicto dubio 1. n. 23. et Enriquez dicto cap. 8. § 3.. ex his infertur verbum sanctam non esse necessarium ad essentiam sacramenti, sine eo enim manet verus sensus formae. Suarez dicto tomo 4. dispu. 4. sec. 3. n. 13. Diana dicta resolu. 175

N. 3. de his verbis suamque pissimam misericordiam.

Verba ista suamque pissimam misericordiam requiruntur in hoc sacramento tantum de precepto, et sic his omissis validum confertur sacramentum, sciens tamen, et omitens peccabit letaliter tanquam parvipendens preceptum, et usum ecclesiae. Suarez Enriquez Layman et alii supra, licet contrarium tenuerunt Nuño in additionibus ad 3 partem tom. 2. q. 29. arti. 9. conclusio. 4. quae ex eo moveatur. videlicet quod si omissio causae instrumentalis viciat sacramentum ex supra dictis multo magis omissio causae principalis; sed per illa verba pissimam misericordiam explicatur causa; ergo illis omissis redditur nullum sacramentum: respondetur: causa principalis huius sacramenti satis explicatur per verba indulgeat tibi Deus, et sic omissis verbis suamque pissimam misericordiam, adhuc remanet verus sensus formae essentialis huius sacramenti.

N. 4 exponuntur verba indulgeat tibi Deus.

Verba haec indulgeat tibi Deus etc. de necessitate sacramenti omnes fatentur. ita ut nunquam

omitti

omitto parit q^d tamen ex his infertur scilicet hoc sacramentum
administrandum ee. per formam consistentem verbis precatiuis, in du
bio ē ut aliqui enim tenuerunt hoc sacramentum posse conferri ver
bis indicatiuis hoc modo conceptis, unjo te oleo santo in nomine patris
et filii et Spiritus Sancti. quam tenuerunt Decanus ili sacramentis Cp. 27. q. 7.
n. 3. Suarez dicta disputatione 4. Sectio. 3. n. 7. quorum fun
damenta sequentia sunt. primum nam sicuti ex verbis illis Ma
thei Cp. ultimo baptizantes eos et indicata fuit forma ego te bap
tizo, ita similiter ex verbis illis ungentes eos proponi deueat forma
hoc modo: deinde q^a. forma concepta modo precatiuo n̄ deuet varia
ri, si concipiatur modo indicatiuo sicut econtrario que concipitur in
modo indicatiuo n̄ variatur si deprecatiuo modo proponatur. veluti
in forma Baptismi, que talis ē. ego te baptizo apud latinos
apud Grecos vero baptizetur servus christi, et n̄. variat ut omnes
agentes de hoc sacramento fatentur; ergo neque forma extreme
unctionis variatur si modo indicatiuo concipiatur, nam formula am
broniana sic dicta q^a Deus Ambrosius ea conceus fuerit in eclesia
mediolanensi concipiebatur n̄ verbis precatiuis sed indicatiuis his,
videlicet Ungo te oleo santificato in nomine patris et filii neque
per illam censesar mutata eclesie forma, ut tradunt Nuño et
Diana infra; ergo q^a. nichil interest verbis precatiuis, an in
dicatiuis forma huius sacramenti concipiatur. contrarium tamen
videlicet requiri verba deprecatiua tenuerunt Sotus Nuño,
Suarez, et allij apud Dianam Dicta resolu. 275. Petrus
de le dema dicta dificultate 40. Archagaba q. 4. n. 4.
Grases. 2. parte distintionum lb. 2. Cp. 3. n. 7. Ubaldensis
sis de extrema unctione §. de forma. Lamentet Ceuteri
Clerico monaco lb. 2. Cp. 84., que opinio probatur ex usu
Communis eclesie et ex sequentibus rationibus. prima nam su
biectus huius sacramenti propriis viribus censetur destitutus,
unde eget orationibus eclesie ut eis adiuvetur. Secunda ratio
nam datur exeuntibus hoc sacramentum, qui iam de foro e
eclesie ee. desinunt et in solius Dei manu quiescant atque
ideo ei per orationem deprecatoriam commendatur; ergo semper forma
ad id consequendum deprecatiuis verbis deuet concipi et quibus moti plures
relati a Diana dicta resolu. 155, hanc secundam opinionem
probabiliorem, imo certisimam redunt, quam retenta n̄ obstant fun
damenta contrarie sententie in primo nam respondetur in hoc sa

sacramento Christum ipsum instituisse formam deprecatibam verbis, vt extraditione apostolorum ecclesia recepit, et concilium tridentinum docet in dicto cp. 1. vnde ecclesia non potest aliam colligere, sicut fuit in Baptismo: ad secundum respondetur quod licet in alijs actibus diuersitas deprecatibi et indicatibi non foret sustantialis: tamen in nostro casu atentis peculiaribus circumstantis supra relatis substantialis mutatio fit, nec traditio formulae abcularí aliquid facit, nam verba illa nunquam in eclesia mediolensi dicebantur, vt forma sit, tan quam per cabulum ad illam: vnde cum postea sequeretur allia deprecatoria, nempe indulgeat tibi Deus, qui minimum vt suficiens forma remansiset tradit Estephanus super cp. 3. ex his manet probauiliter tenuisse Sotum Suarez Tadnerum, validam ee formam sic adiuitam, vngote oleo santo, et per pissimam misericordia indulgeat tibi Deus quid quid deliquisti: nam ad hue predicta forma retinet deprecationem, et sic non mutatur sensus substantialis

N. 5. quid sit si loco deliquisti aponatur dereliquisti — circa hoc verbum deliquisti indagare oportet, an si minister dicat quid quid dereliquisti validum conferatur sacramentum quod eunisse si presente relator Mora in examine theologiae moralis 3. parte cp. 11. § 1. n. 6. qui tenet validum non ee sacramentum; sed verius distinguendum est inter eum casum quo per ignorantiam et non animo inducendi errorem presbiter feterit et inter eum quo dolose et sciens sit dixerit. primo casu validum est sacramentum. secundo nectiquam, que distintio prouatur expresse in cp. retulerunt 86. de secratione distintio. 4. vbi in simili cassu decedítur. Baptizantem in nomine patria filia et spiritu santa validum confere sacramentum. et inde quia corruptio formae per imperitiam admissam veritatem actus non solet mutare cp. sinon santifficetur. de secratione distin. 4. ergo in casu proposito minister non mutat veritatem formae, ac per consequens validum remanet sacramentum.

N. 6. an sensus, qui vngitur necesarius sit nominandus. — Non leue dubium est licet apaucis exagitatum, an sit de necesitate sacramenti exprimere seu nominare sensum, qui vngitur. in quo dubio negatiuam sententiam hoc est non ee. necesarium tenuerunt Reginaldus et Petrus asanto Ioseph relati a Diana parte 5. trac. 7. resolut. 46., qui sententiam nituntur fundamentis. primum quia in dicta epistola quae nulla fitmentio vnguentum sensum vngendorum

dorum; ergo non requiritur eorum nominatio de essentia Sacramenti. Secundo nam frontis unctio in confirmatione requiritur de essentia illius Sacramenti: sed nihilominus in forma frontis non adjicitur mentio; ergo sic similiter in extrema unctione non est necessaria. Rursus nam si aegrotus careat oculis vel alio sensu, debet nihilominus unctio fieri in ea parte: sed si tunc diceretur quidquid peccasti per visum forma redderetur falsa; ergo non semper requiritur expressio seu nominatio sensus ungendi. His tamen non obstantibus contrariam sententiam hoc est necessariam esse nominationem partis ungendae tenuerunt Aversa de extrema unctione sectio 4. Castrus palaus tomo 4. tractatu 26. disputatione unica puncto 4 n. 4. Pater Amicus in cursu theologico tomo 8. disputatio 29. sectione 5. n. 87. Diana supra, quae probatur expresse ex Concilio tridentino, ubi proxime dum enim denominabit visum subjunxit haec verba et in alijs membris; ergo quia aliorum membrorum nominatio requiritur, quae sententia retenta non extant fundamenta contrariae sententiae, non obstat primo, nam in dicta epistola 5. non facit sensuum mentio, tamen ecclesia traditione apostolica accepit, unam nominationem faciendam esse, nec id negavit Apostolus; ergo odie aministro omitti non potest, et si omittatur inefficax redditur sacramentum: non obstat secundo nam sacramentum confirmationis nequaquam constat ex partibus et diversis unctionibus sicut sacramentum extremae unctionis: unde minister confirmationis non debet dicere signo te in fronte quia eo facto, quo administrat sacramentum, et gratia praestatur, satis demonstrat eam partem tantum ungendam esse. Basilius de confirmatione parte 2. cap. 5. n. 5. contrarium vero est in nostro sacramento, quod constat ex partibus et sic requiritur cuiuslibet partis mentio, ut cognoscatur agi de impetranda remissione reliquiarum peccatorum, quae per illam partem contractae erant: nec tertium obstat, nam ut supra diximus, et si non detur sensus aliquod in aegroto, debet nihilominus ungi propter concupiscentias, et sic non redditur forma falsa. Diana dicta resolutione 45.

Ex his exponendum venit, an hoc sacramentum tempore pestis vel aliquo morbo contagioso aggravante, tali vel periculum ~~mortis~~ ministri in mora sit valeat administrare sub unica forma generali aequipollenti omnibus particularibus, videlicet per unctiones indulgeat tibi Deus quidquid peccasti per visum, auditum, odoratum, tactum, et gustum, et affirmative respondent Suarez

N. 7. qua forma per ubi minister tempore pestis

Suarez, Tadnerus Diana ubi proxime q. intelligimus quando omnes unctiones aut saltim una in qualibet parte fiunt, nam si unam tantum partem ministerunt, fierit licet pretulerit forma supra recensita, non conferet sacramentum, omnes enim he unctiones ordinantur ad integram sanitatem anime conferendam, ut tradit Sotus in 4. distintione 23. q. 1. articulo 3. et post eum Bellarminus de extrema unctione Cap. 1.

Desolutur argumentum ex supra dictis deductum.

Et si ex his infras id in Sacramento extreme unctionis dari plura sacramenta, siquidem dentur quinque unctiones separate, et quinque forme diverse, respondeamus q. hoc sacramentum unum est similitatem quedam compositionis moralis ex pluribus similibus actibus, ita ut omnes partes tendant ad significandam integram anime sanitatem sicut in sacramento ordinis, omnes ordinationes tendunt ad unum sacramentum, an vero partes iste habeantur tanquam partes sacramenti est questio, tractant D. Tomas in additionibus ad 3. partem q. 29. articulo 2. Medina de confesione questio 12. § 2. Becano in summa Cap. 27. questio 7. n. 6. Ledama ubi supra dificultate 4. et nos diximus in cap de efectibus huius sacramenti, quod antea docuerant Reginaldus tomo 1. penitentie libro 16. 8. Cap. 6. Suarez tomo 4 in 3. partem disputatio 4. restitutione 3. n. 13. recitationem sacramentorum est satisfactoria non est necesarius spiritus idmitentem ex tempore pecare letaliter, pacto: unde si voluerit extra necesitatem aut dubi que tempore omise ut non pecabit ut pluribus relatis tenent. Diana part 9. tractatu 7. resolutione 46. quibus finitur nostrum Caput.

Spiritus sanctus non est de esentia.

N 1. de ministro extreme unctionis.

De ministro Huius Sacramenti Caput 4.

In omnibus sacramentis, que intra se unde insistant debeant esse distincta dantes ad recipientes, ita in sacramento debent esse personas ministre, ita ut nemo sibi administrare valeat, nam D. Jacobus dicta epistola q. dicit ungentes eum non vero ungentes seipsum, inde tenuerunt Diana tomo 9. tractatu 3. resolutione 4 q. et Doctores ubi proxime minister autem huius sacramenti est presbiter, ut patet ex dicta epistola q. ubi inducat presbiteros eclesie. q. probatur ex textu in capite

in cp. illud 99. distintione cp. unico in printipio de sacra unctione cp. quesiui de verborum obligatione cp. 2. de ofitio presviteri, concilio tridentino sesione 24. cp. 3. et canon ultimo Cabilonensi sub Carlo cp. 48. et alliis iuribus relatis ab Antonio Agustino secunda parte in epitome iuris pontifici lib. 26. titulo 3. docent iures supra relati et Antonius, Cuius libro 9. institutionum titulo 8. n. 28. Santus Tomas in 4 distintione 23. q. 2. Suarez, Reginaldus, Rodiguez, Cirola, Comiez, Bonacina et Mauro apud Barbosam de ofitio parochi ~~articulo~~ cp. 7. Corradus, et Lranchus in aforismis iuris cannonis lib. 2. titulo 9. — N. 2. qui presvitero omisis aliis verbis presviteri acceptoribus de quibus videndi ss. Sebastian Cesar de ecclesiastica disputatione 8. § 2. n. 1. Cimonius in preparatione ad titulum de ofitio parochi, et Alios de sacris ecclesie nominibus sectione duodecimo ordinum cp. 2. § 4. in nostro tractatu accipitur pro sacerdotem recte ab episcopo ordinatum, ita ut solus sacerdos sit ministerium huius sacramenti, et contrarium aserentes ipso iure excomunicatus, in dicto Canone ultimo contra Calvinum et eius sectatores, defendit Serarius in opusculo de extrema unctione cp. 42. n. 66. nichil tamen interest an sit maior vel minor, an episcopus an presviter communi esent vocabulo antiquitus appellabatur, ut idem diceretur presviter, qui erat episcopus cp. legimus, cp. ordine 99. distintione notavit Alcama ad Diuum Hieronimum verbo episcopus, Balonisfidius lib. 1. de clericis cp. 14. Exponatus anno 58. in printipio Exponteius lib. 1. digresionis cp. 1. Acuña in dicto cp. legimus, Tiancarus ad Sidonium lib. 6. epistola 4. Leimans tre de institutione episcoporum lib. 1. cp 3. Laeminster lib. 82. de veteri monacato cp. 96.; igitur episcopus potest licite, et valide huic sacramentum administrare, nec licet uti chrismate pro oleo, ut docet Glosa in dicto cp. illud verbo Chrismate, nichil obstat textus in eodem cappud illud, nam verbum chrisma ibi accipitur pro oleo, et etiam sumitur in cp. quanbis 36. distintione, cp. presviteri 4. 95. distintione cp. presviteri 123., et cp. omnis 14. 4. de consecratione distintione 4. notavit Leander de sacramentis tractatu 4. disputatione 4. questione 9. Balcaçar in dicto cp. illud — N. 3. An laicus posit

Ex his aparet laicum neque urgente necesitate posse hoc sacra ministerium —

hoc sacramentum valide administrare etiam si parochus propius oleum iam consecratum adeum miserit, ut eius, acceptum ungeret. Diuus Tomas in 3. parte. q. 33. articulo 1. in supplemento, Bellarminus lib. 2. de extrema unctione cap. 6. [illegible] tomo trac tatu 26. disputatione unica; Diana tomo 9. resolutionum trac tatu 3. resolutione 43. licet contrarium tenuerint quintana Dueñas tomo 1. theologiae moralis tractatu q. singulari ultimo, Valdensis de sacramentis lib. 2. cap. penultimo, Diuus Iacobus expresse requirit induçendos ee. presbiteros ecclesie; ergo neque laici etiam ex delegatione possunt ee. ministri extreme unctionis:

N.4 oponitur dificile argumentum =

Sed contra hanc doctrinam obstat non minus [illegible] quam difficilima consideratio, nam urgente necessitate laici possunt alia ecclesie sacramenta excellentiora administrare, ut est baptismus cap. [illegible] Castitate 21. cap. Romanus 23. cum aliis de consecratione distintione 4. cap. ad limina 3. q. 1. concilium florentinum in doctrina de sacramento baptismi tractant omnes de eo sacramento scribentes penitentiam, cap. qui penitet de penitentia distintione 1. ibi tractant ex vi confessionis ut dixi id est. sacerdos [illegible] proximo in cap. peruenit de consecratione distintione 2. prouant Latmiter [illegible] parocho lib. 2. cap. 79. Aetrenus [illegible] Santi Benedicti prologo nemo 18. § 14; ergo et extremam unctionem possunt administrare. deinde id expresse prouatur ex vi [illegible] Apostolis recepto [illegible] ex cap. 6. Diui Marci: ubi a Christo domino mittebantur laici, qui ungebant oleo multos egrotos: tum prouatur ex Inocentio primo epistola 6.: ibi oleo ab episcopo confecto non solum sacerdos, concedutur a christianis sicut in sua aut suorum infirmitate; igitur laici sunt ministri sacramenti extreme unctionis.

qua dubitatione non obstante vera est propositio supra dicta. laici enim non hauent potestatem circa sacramenta ecclesie, ut tradit Adrianus ad Tertulianum de exortatione Castitatis cap. 7. obseruatione 2, et nec circa sacramentum extreme unctionis etiam urgente necessitate, quid quid dicat Quintana Dueñas [illegible]. nec [illegible] de sacramento Baptismi quod dicebamus ad rem facit: nam cum illud sacramentum sit necessarium hominibus ad salutem necessitate medii deuet ita institui, ut sicut materia in omnibus sacramentis communis est, ita ut quelibet homo sciat proferre formam [illegible]

Huitam posit ee. minister, quę necessitas cum in nostro sacramento ñ inveniatr. : fit inde qd neque urgente necessitate Laeci illud minis trare valeant.

Nec Minus obstat textus in dicto Cp. penitet : nam intelli gendus ñ ē de confesione sacramentali: sed de confesione q ē actus virtu talis l virtutis qua se ipsum accusat quis, ut sibi duo sequantur unu excitare dolorem peccatorum, alterum exercere actum umilitatis: unde Romanus pontifex eam confesionem consuluisse: sed non precce pit, ut notant plures quos refert et sequitur Barbosa in collectane is ad dictum textum, quibus add Covarrubiam in Cp. alma mater prima parte §11. n. 9. de sententia excomunicationis in 6. Balboam in Cp. omnis n. 69. de penitentiis, et remisionibus.

Nec obstat fundamentum ex sacramento Euquaristię deductum, pro cuius explicatione sciendum ē: antiquitus euquaristiam dari fide libus in manibus et qui accipiebant sinistram veluti sedem quan dam dextere subiciebant, et sic in formam crucis ponebant, eo tamen adiecto discrimine, qd viri munda manu Corpus Domini suscipiebant. mulieres vero ñ munda: sed linteo sui domini cale involuta, Sino dus trinalem Canone 100. e. Concilium Alticoborense Cp. 36. obser vant, Vide in aduersariis Cp. 81. Laementer deuteri monacho lib. 2. Cp. 79. postea grasantibus velis, qa ñ poterant fideles assequen tes persecutionis simul, quo more permisum illis fuit, Corpus Domini secum portare in domum, ut de dictis temporibus sumerent, Tertu lianus ad uxorem lib. 2. Cp. 5. Cyprianus de labsis sermone 7. qd postea sublatum in concilio Cesar Augustaniano, ut no tant Salmeter: ibi proxime Basilius Legionensis questione 2. Scolastica Cp. 3. et allij: sed iam ad rem majorem enim discrimen ē, inter hanc euquaristię sumptionem, et nostri sa cramenti administrationem, in i. a ñ conficitur sacramentum: sed tantum confectum sumitur, in hoc conficitur, et confertur; unde cum potestas conficiendi sacramentum resideat in genere [illegible] merito illud sibi administrare ñ posse defendimus, neque usus Apostolorum supra relatus quidquam refragatur: nam illa u unctio erat tantum materiam cum oleo ad sensitibiles benedictio, quę ab antiquis patribus fiebat, ut notant Nicolaus [illegible] in tertiam partem Divi Tomę de sacramento extremę unctio nis disputatione 4. articulo 7. =

Vltimo loco in difficiliori explicatione, haud inocenti vri ne sacramentum supra relatum, nam intelligi debet devineti expatiana in vero actiue, ita vt sentiens sit q[d] licite e hominibus christianis olio santo in suis [illegible] necessitatibus a[d] ...inde presbitero, et ad sibi petendi extremam vnctionem ita [illegible] minus dicitur extrema vnctione cap. 9. Becanus eodem tractatu cap. 7. q. 9. Diana alios referens dicta 9 parte resolutione 43.

Ex his etiam provenit q[d] licet diaconus possit solemniter ex [illegible] gatione sacramentum baptismi administrare, vt omnes [illegible] scribentes supponunt eucharistiam absente presbitero ministrare cap. pervenit cap. diaconus 13. dist. ratione Clementis lib. 8. constitutionum cap. 28. ex someroensis [illegible] Coena accipere, vt notant Famiel[illegible] innotis ad [illegible] epistola 13. Albaspinaeus lib. 2. observationum cap. 27. nunquam tamen sacr[illegible] extremae vnctionis conferre possunt q[ua] vt supra diceramus hoc sacramentum [illegible], eucharistiae vero sacramentum conferrer.

Supposito etiam deliquisse monachus ad sacerdotium [illegible] ascenderet insuper hauitis primis nascentis ecclesiae temporibus, vt animaduertit Antonius Agustinus in epithome iuris lib. 9. tom. 28. Bouius ad Ignocentium lib. 1. epistola 9. [illegible] de sacris electionibus sec. 1. cap. 2. ar. 2. § 2. Barbosa de iure ecclesiastico lib. 1. cap. 43. examinandum venit an possint Monaci hoc sacramentum laicis administrare, cui dubitationi iam diu satisfecit Calistus relatus in cap. interdicimus 16. q. 1. ibi interdicimus abatibus et monachis publicas penitentias dare, infirmos visitare, vnctionem facere, et observat Antonius Agustinus supra titu. 39. Quintana dueñas lib. 3. eclesiasticorum, Acthenus tom. 1. disquisitionum in vita S. Benedicti prologomeno 18. § 3. postea tamen in concilio Vienensi id possibile fuit sub pena excomunicationis Romano Pontifice reservata Clementina 1. de privilegiis, de qua Silvester verbo excomunicatio 7. n. 14. Trulene de officio parochi cap. 7. que pena locum habet etiam vrgente necesitate: sed cum tantum loquatur predicta constitutio de administrantibus laicis, si monachi [illegible] administraverint allis religiosis non incurrunt dictam excomunicationem neque etiam si administraverint cum licentia parochi ex privilegiis etiam quibus religionis concessis, qui refert Diana 9. par. resolutionum trac. 5. resolutione 47 posse religiosi hoc sacramentum conferre nobicijs, [illegible], [illegible] intra septa Monasteri [illegible]: vnde permissum e[st] illis [illegible] havere vtranque Trulene et Barbosa n. 7.

Manet ergo Sacerdotem esse ministrum sacramenti huius, q[uo]s intelligimus vt valide non vero vt licite administretur: nam licite tantum administrare, valide parochus proprius laicus decuis licentia expresa habita parochio enim in aimbitu sacramenta administrare Clementina prima de sepulturis ibidem, Clementina secunda Diana de privilegiis, vt de hoc sacramento docet Barbosa.

vt ille hoc sacramento docet Varbossa de officio parochi cp. 22
In ... eodem tractatu cp. 7, si autem alius sacerdos secula
ris administraverit peccat lethaliter vt omnes agnoscunt. licen
tiam tacitam intelligimus tunc adesse quando urget necessitas et
parochus abest cum credibile non sit ecclesiam voluisse infirmum hoc
salutiferrimo sacramento negare et sic inducitur tacita denegatio ...
vt non solum valide verum et licite posit quilibet sacerdos sacramen
tum administrare vt plures referens tenent, Diana tractatu 3 r.e 82.
Dubium tamen nascitur an tempus necessitatis presbiter, qui non est parochus
teneatur sacramentum administrare sub pena peccati letalis, cui respon
dendum est teneri tantum sub peccato veniali, nisi casu quo infirmus eo
valde indigerit et assistere non poterat ... Laiman lib. 5 tr. 8 cp. 7.
n. 3. Diana t.o 4 tr. 4 r.e 067.

Plures sacerdotes posse succesibe hoc
sacramentum administrare fatentur omnes ita, vt mortuo uno in diuidis
vnctionibus alius sine repetitione earum quas potest ad implere alias duntaxat
non vnctiones factas sine, et earum forma proferat, alias si sine platione
formae quam minister dixerit vnctio debet iterari sine solum succesibe
verum et simul plures infirmum ungere possunt si magna necessitas vrget
quia periculum existit in mora dum tamen quilibet proferat formas suis
vnctionibus respondentes nec interest vtrum unus minister unum oculum al
ter alium ungat non sic succesibe administrentur. vt docet D. Tomas q. 2 ...
ar. 2 cum ... simul precipue cum non requiratur ... ordo servetur in vnc
tionibus fatiendis Diana 9 p. tr. 7 re. 46 accedit nam, et apud Graecos
consuetudo extat vt septem presbiteri extremam unctionem administrent,
vt notant ... summa Serai ... cp. 3 n. 123. quo quidem tamen
sit qui administret debet se ... saltem presbiterum qui
etiam in orationibus recitandis adiuvat ... verborum
significationem, D. Tomas in summa ... 23. ... te
tamen necesitate ... potuerit administrare ...
... ministerio ... Quintana ... tenet Le
ander de sacramentis t.o primo tr. 4 d. 4. ... debet etiam minister
super peliceum et stolam portare, in casu tamen magnae necesitatis absque
eis posse extremam unctionem administrari tenet ... Quintana ... Vin
... q. n. 4 Amicus t.o 4. d. 19. s. 14 n. 114. ... S...
nez et Reginaldus relati a Diana dicta re.e 46. ...
sed ad ueritatem textus indic
... epistola ... D. Iacobi ibi inducat presbiteros ex quibus ... deducitur.

An valide plures administrent.

Intelligitur epistola D. Iacobi. No 9.

n. omnium sed plurium ... adhibendum propter eius difficultatis ... secundum frequentem ... in singularis ... exempla ... apud Paulum ad Hebraeos 11 versu 33 vbi dicit quod obturasse ora leonum, et vnus tantum fuit, qui obturauit, nempe Daniel, et apud Matheum Cap. 26 versu 8, vbi videntes autem discipuli indignati ... dicentes, vt vnus tantum indignatus fuit, alia, quae capit inveniet apud D. Augustinum lib. 3. de consensu Euangelistarum Cap. 26. Ioanem Pineda in doctrinali sacrae scripturae lib. 3 Cap. 1, et lib. 4 Cap., vnde intelligit D. Iacobus vt per inde sit ac si diceret inducat vnum presbiterum, notant Arcudius, et Serarius, et Suarez supra.

N. 10 de parocho ... ex comunicato.

Ex dictis etiam parochum excomunicatum ... posse valide hoc sacramentum administrare ut tenet cum aliis Henriquez lib. 3. de sacra vnctione cap. vltimo § 3. Num. ... Bonacina et Canbiana apud Dianam 9 parte tractatu 3. resolucione 82, et 89 imo et administrandi licenciam concedere Siluester Armilla et Tabiena verbo vnctio, Possevinus de officio Curatis Cap. 9 q. 7. sustinent vbi proxime, licet contrarium tenuerint, Diana Bonacina Villalobos relati a Diana supra, Quia enim sacramenti administratio non a iurisdictione, sed ad ordinis potestatem pertinet; ergo potest fieri ab excomunicato. Deinde quia tempore ... infirmo hoc sacramentum administrare potest vt notant D.D. in Cap. quod ... de poenitentiis et remisionibus

N. 11. de obligatione parochi circa hoc sacramentum

Vltimo scire oportet ordinarium ministrum huius sacramenti teneri illud ex iustitia aegroto conferre in extremis constituto ac illud petenti cum teneatur parochus non solum necessaria verum etiam vtilia ... sacramenta. Vitado de extrema vnctione difficultate 12 infert necnon si per alium ab hac obligatione liberatur. quia tunc potius ex iustitia et officio tenetur sacra conferre si dubius supra in n. 98 maxime si timeretur ... damnatio ... contrarium tenet Navarrus in manuali Cap. 84 ... dicta disputatione 7 n. 62 Diana 9 parte tractatu 3. resolucione num. 79. et 80 ... nihil mutatur si sacerdos infirmum vngens eum rebaptizauerit et eo facto infirmus decesserit nullam irregularitatem incurrit cum in iure expressa non sit et tantum in casibus, quibus in iure statuta existit. Vt docet ... Iusticia

... q. t. ... Posenti ut dicto cap. 9. q. 17, ... hac de ministro sufficiant, ut ad subiectum ... faciamus

N. 1. Subiectum extremæ unctionis.

Caput 5. De subiecto sacramenti extremæ unctionis

Extremæ unctionis subiectum capax est homo baptizatus adultus, qui in vitæ periculo ... ex dicta Iacobi epistola, ... infirmatur quis in vobis, ... de sacramento, ... de verborum significatione ... 26 q. 7. ... concilium ... Cabilonense ... cap. 8. ... Tridentinum sess. 14. de sacramento unctionis cap. 2. et can. 2, ... hoc sacramentum significari ... oleum infirmo ... sacramentum esse unctum, ... dicant ... supra ... Bolconsenses ... de extrema unctione, ... dubio 7. ... cap. 2. n. 2. dist. 9. ... de sacramento ... ultimo supplicio damnatis.

N. 2 de verbo illo baptizatus

... Baptizatus diximus, ... baptizatus non potest accipere alia sacramenta ... Carthaginense Conc. 3. cap. 2 ... baptizato ... ubi dicitur sacramentum dari ... verbum illud ... accipitur ... matrimonium ... gratiam ... ita intelligitur ... difficultas tamen est in ... baptizatus ... sacramentum, et ... adultum baptizatum posse ungi in ipso instanti, ... vitæ periculo, ... hoc sacramentum ... hoc sacramentum ... ad ... et fiduciam divinæ misericordiæ, ad corroborationem contra diabolicas tentationes, nec forma sacramenti eo casu falsa redditur, etiam si omnia peccata sint remissa per baptismum, quam verba illa quid quid peccasti exponi pro si quid peccasti; ut ipse D. Iacobus ... hic ... et si in peccatis fuerit, ... tradit Camerota de sacramentis trac. 10. cap. 9 dubio 3.

N.° 3. de Baptismo adultus.

Dicimus adultus qui in ipsa infantiæ ætate ungi infans non potest, bene tamen valet hoc sacramentum recipere, dum habet septem annos, aut doli capax est, ita ut præsumatur potentia peccandi, prout est communis doctorum et pariunt excitat plena ut Doct. Silvester in q. 4. de delictis quæ, et sit decesi, Cinerius in Cælestinis ad Decretales Extravagantia § 2, Narbona in annalibus anno 7 in plures quæstiones, Fragoso titulo de Regimine Christianæ Reipublicæ lib. 9. disputatione 12 § 4, nec spectari debet ad impulsionem rationis nec major discretio requiritur, ut infinitis rebatis tenent Diana par. 3 tract. 4 resolutione 109, et q. 9. tract. 3 resolutione 85, Narbona anno 4. q. 8 quorum commentaria cum facile haberi possint a laborioso transcriptione libenter abstineo. observandum tamen est indubito ante usus rationis non administrandum esse hoc sacramentum, ut nobilissime tenet Lugo de Pœnitentia disputatione 13 sectione 4. n. 42 apud quem et apud alios plurimos videri possunt, quæ ad hanc tractationem spectant: et observando D. Augustini et Ieronimi loca, quæ citantur in cap. ad hæc 33 de pœnitentia dist. 3. et in cap. sicut in 40 de pœnitentia dist. 2. quorum verba hæc sunt nequam unius diei absque peccato superstitem esse potest, ex quo expresse de duobus infantibus capaces, etiam illis dicitur dari sacramentum extremæ unctionis, quæ autoritatibus respondendum est differentiam adsignando inter peccatum originale et actuale, nam absque originali nec uno die natus est ita infans esse potest cap. firmissime 15 q. de Baptismo, ut videntur sectionem 5 cap. 4. sine actuali vero licet quis infans vivere potest: unde cum hoc sacramentum principaliter detur reliquiis actualis peccati, non vero originalis, sit institutum merito non dari infantibus ante usum rationis, ut Doct. D. Tomas in additionibus ad 3 partem q. 22 art. 4. quem sequitur fidelissima Silvester Henriquez sanctus in Electis, dist. 27 n. 10, et si hæc displicuerint potest respondere per exagerationem potius quam, ut refert loc. cit. in re nil liceat, ut neminem sive ullum crearet extrem. facilius ad pœnitentiam esse aliquando, ut docet in Isambertus in electis ad dictum canon. ad hæc, et Narbona annali decima et dimidio n. 4 n. ...

§ 4 de non habentibus usum rationis

[illegible] requiritur etiam ut [illegible] capax [illegible] habuerit, et quod hoc sacramentum petierit expresse seu [illegible] in acceptione aliorum, [illegible]

ita nati ss., vt nunquam ho[c] fecerint usum rationis hoc sacramentum nequire n. poss. teste Fraziquiers ecc. et allij apud Dianam p. 2. trac. 14 res. 18; et par. 9 tr. 3 res. 4; si autem ineptus infirmum incideret postquam scit hoc sacramentum expresse tacite debet illi tradi cum probabiliter presumatur ee. dispositus, vt tradit Navarrus apud Dianam supra

N.o 9 dein firmis iam moriturus.

prosequuntur verba ex infirmitate moriturus, vt denotetur eos infirmos ee. inungendos, qui ex infirmitate morti proxime probabiliter ss., siue in eo statu sint praeter febrem, vulnus, aut ictum, constat ex florentino, et tridentino supra relatis, et plures apud Acuña in cap. 2 distinc. 96, et apud fragosum dicto tit. 1 p. 9 disputa. 12 § 13, Cuius assertionis ratio est; nam extrema unctio est specialis misericordia, que egrotis exhibetur, qui n. possunt penitentiam de pecatis agere: vnde sicuti possunt per a se n. valent ad extraordinarium remedium confugere, ob id tamen n. debet expectari ut post in quo infirmus naturaliter supervivere n. posit, nam tunc necesario miraculum ex hoc sacramento, si faciendum n. tardare tamen ro, sec. in q. 1 et perfectum dispositionem ... Diana 9 parte trac. 3. res. 85. Ex his infertur conferendum n. ee. hoc sacramentum nabigantibus, pugnantibus, militibus, aut vltimo suplicio damnatis, quia n. imminet eis mortis periculum, et si immineret n. ex defectu naturae, sed ex accidenti fortuito ita Doctores supra et Bibaldus in ... in dicto libro titulo de hoc sacramento § de recipientibus, Lamet ... monaco lib. 2 c. 99 Diana supra q. 2., sed dificultas an sacramentum extremae unctionis his et alijs infirmis n. grauiter egrotantibus conferatur validum sit vel ne, respondetur invalidum ee. nam D. Iacobus infirmos requirit, qui per hoc sacramentum posit alleviari, presertim si animadvertimus in editione graeca dicte epistole poni verbum astenei quod significat ee. invalidibus, deinde quia situatum infirmus in quo periculo laborans sit, alia remedia naturalia haurit nempe invocare in arte peritos, et n. supernaturale medelam que rere. vltimo id probatur ex concilium tridentino sesion 14 in proemio vbi ascrit hoc sacramentum institutum ee. pro finem vite nostre quo tamquam presidio muniamur. quare his et alijs rationibus motis ita tenuerunt Suarez tom. 4 in 3 parte, Disput. 42 sectio 2 n. 7 Henriquez, Granado, et palados relati a Diana 9.

q parte vae. [illegible] vero. [illegible] 49. Quintana dueñas tom. 1 teologiæ [illegible]
q singulari 2. n. 5, qui extrâ infert, q^d siquis hoc sacramentum
susceperit tempore quo morbus n̄ [illegible] periculosus potest
illud repetere quando idem morbus periculosus [illegible].

N.º 5. de ex comunicato, [illegible] [illegible] comunicante.

[illegible] Ex comunicatis hoc sacramentum conferri tempore omnes fatentur, quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] participationis [illegible] [illegible] Decent [illegible] cap. 2 de ceptio nibus, et decens [illegible] agentes: Circa interdictum vero Bullam Cruciatam, aut aliud privilegium [illegible] distinguendum e. siemim infra [illegible] [illegible] sacramentum [illegible] [illegible] tempore [illegible] administrare [illegible] [illegible] [illegible] remisionibus n̄ [illegible]. Cum hoc sacramentum n̄ sit necessitatis e sine pecato, cum n̄ [illegible] omitti potest. Si tamen infirmus in [illegible] capax e [illegible] sacramentorum, tunc illi extrema unctio deneganda quodammodo [illegible] ex sacramento necessitatis, [illegible] tempore [illegible] denegantur intelligendum. Dum alia sacramenta recepi [illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible] ecclesiam hoc ultimum [illegible] medium [illegible] [illegible]. Covarrubias in [illegible] [illegible] 2 parte § [illegible] n. 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 71. Barbosa de oficio parochi [illegible] [illegible] [illegible] lib. 45 [illegible] dubio 7. Diana [illegible] parte [illegible] 3 [illegible] 89. [illegible] [illegible]

[illegible] Circa n̄ [illegible] dubium [illegible] [illegible] suscipere hoc sacramentum velut si adsit periculum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut supra diximus cap. 1. n̄ e de esentia huius sacramenti, ut [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] hoc sacramentum [illegible] [illegible] [illegible] cap. [illegible] infirmis [illegible] 7. 27 [illegible] [illegible] [illegible] 26. Dibus Hieronymus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] verbo extrema unctio n. 5. Durandus [illegible] [illegible] 1. cap. 2. n. 13. [illegible] [illegible] confesio requiritur, ut enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jelesma [illegible] sacramento cap. 9. [illegible] 2. 5 Suarez dicta Sectione 2. Enriquez, Philatius, et Barbosa apud [illegible] partem [illegible] 3. [illegible] 92. [illegible] [illegible] sine pecato potest. Sacerdos infirmum [illegible] [illegible] [illegible] ungere, quem [illegible] signa n̄ potest absolvere, [illegible] signum penitentiæ [illegible] penitentiæ et Eucharistia illi ministrare.

[illegible]um in hoc sacramento non detur [illegible] caracteris sicut in baptismo, [illegible] firma[tione] et ordine, [illegible] Tridentinum. [illegible] sacramentis [illegible] [illegible] in [illegible] infirmitate post [illegible] in periculo mortis [illegible] aeque infirmus [illegible] in eodem [illegible] periculo [illegible] et elapso [illegible] tempore [illegible] Tridentini sectio ne 14. cap. 3. Divus Thomas in 4. [dist]inctione 23. q. 2. articulo 4. [illegible] Diana [illegible] tractatu 3. resolutione 96. [illegible] in [illegible] in una infirmitate [illegible] potest sepius hoc sacramentum accipere et [illegible] efficiant.

Confirmatio sepius in infirmitate [illegible]

Caput vltimum de effectibus huius Sacramenti

N. [illegible] intelligitur epistola Diui Jacobi.

Tota huius capitis tractatio versabitur circa [illegible] dictam epistolam Diui Jacobi: vbi breuiter [illegible] huius sacramenti effectus, et sic eam referamus et exponamus, ait enim Diuus Jacobus postquam [illegible] de hoc sacramento egit, et oratio fidei (ibi forma verborum) saluabit infirmum, et alleuiabit eum Dominus, et si in peccatis sit remittentur ei. quae verba [illegible] in Concilio Tridentino sectione 14. cap. 2.: vbi [illegible] illis saluabit infirmum [illegible] patres huius sacramenti primarium effectum esse [illegible] aut antiquam [illegible] tiam [illegible] in infirmo excitatur et robur ad resistendum Diaboli tentationibus prestare: vnde in Concilio [illegible] cap. 3. talis effectus dicitur [illegible]: [illegible] peccata non tollantur merito [illegible] Apostolus. [illegible] dimittuntur ei: sed ante quam [illegible] verborum expositionem [illegible] animae [illegible] valde [illegible] prestare vnctionem in periculo mortis ad roborandum infirmum [illegible] vt resistere possit melius tentationibus daemonis, quem vnctionis effectum quodammodo [illegible] nam [illegible] certaminis [illegible] postquam se [illegible], oleo siue aromate se perungebant, vt sic [illegible] melius ad agonem descenderent. [illegible] Seneca [illegible] 10. [illegible] Statius [illegible] lib. 6. [illegible] ibi.

Ille quidem & alio bonus & contendere cursu.
Nec cestu belare minor sed corde labores.
Ante athletes erat uncta Pales.

Plura Petrus Javer lib. 2. Agonisticon cap. 5. Pantoja adiique secundam de athletoribus verbo luctando n. 4. primum eiusmodi olei est roborare vires, Divus Ambrosius in epistola 1. ad Corinthios, quem refert Fortunatus lib. de ecclesiasticis officiis cap. 12. : unde infirmus hoc sacro oleo unctus fortiter potuit tentationibus resistere, et patres concilii Coloniensis celebrati anno 1536. de hac re agentes ita aiunt. Lo itaque ita decet presbiter se non suam; sed apostoli Christi atque Dei ecclesiae personam gerere, ut agilius perinde ac athleta unctus, se in extrema lucta constitutis omnibus satanicis tentationibus, quae tunc potissimum improbitatis caterbatim solet ingerere fortius resistat ... Fauc et Pantoja

N. 2. exponuntur verba illa et alleviavit eum Dominus.

Ex verbis illis alleviavit eum Dominus exponitur de nostrate secundarius huius sacramenti effectus, qui est conferre infallibiliter sanitatem corpori, si id animae expediat. Probatur ex Florentino et Tridentino supra citatis, ex sub Carlo quinto cap. 4. ex Agustino, Chrisostomo, Calisto, et Alexandro relatis a S. ... dicto opusculo de extrema unctione ... dicta sectione ultima, Becanus de sacramentis cap. 7. q. 8. Ledesma supra cap. 4. ... de hoc sacramento n. 19. et ratione suadetur; nam omnia ... momenta legis gratiae conferunt infallibiliter suos effectus, si non ponatur obex ex parte suscipientis: ergo sanitas licet infallibiliter ... infirmo dum expediat animae. Aliqui tamen tenuerunt hunc ... non conferri infallibiliter ex eo, quod ... potest esse vis ... infirmi levitas, ut non posit hoc sacramentum conferre sanitatem: deinde quia in dicto cap. 3. concilii Tridentini dicitur sanitatem interdum dari per hoc sacramentum, quod non semper illam praestat. his motus fundamentis ita docuerunt Sotus q. 1. art. 2. Sa verbo extrema unctio: sed falluntur expresse ex supra dictis. nam licet vis infirmitatis gravissima sit ... sacramentum sufficiens erit, cum vim supernaturalem habeat, et ... omnem infirmitatem tolerare ...: nec verbum interdum dicti capitis 3. allegatum pro eis facit, cum intelligendum ... proxime recensitis ... ipse, ut hoc sacramentum interdum conferat sanitatem, ...

hoc ē quando impedit actionē, interdum ñ, videlicet quando ñ expeditur q° non negamus.

N.° 3. intelliguntur verba: et si in peccatis sit.

Plura circa horum verborum explicationem cumulant Doctores; alii enim dicunt in eis declarari peccata venialia tolli, ut sunt Nauarrus in manuali cp. 22. cp. 13. Aiala de traditionibus 3. parte consideratione 8. peccata etiã mortalia remitti tenet Bellarminus de hoc sacramento cp. 8. sed eorum sententię facile occurrentur, nam ad illa peccata remittenda principaliter institutum ē sacramentum penitentię; g° ñ remittuntur peccata hoc mediante sacramento. Hinc nam si eorum sententię vere essent, si quęrer effectum huius conferret tam sanis quam infirmis, hoc ñ ē dicendum; g° eorum sententię verę ñ sunt. Unde his reiectis verior sententia Divus Tomas [illegible] disputatione 23. q. 1. ar. 3. dicentis hoc sacramentum tantum tollere reliquias peccatorum hoc ē debilitatem quandam et habitudinem ad peccandum, quę ex peccatis manet, imo adest, vocatur enim infirmitas quędam derelicta ex peccatis orta, quo impeditur ad bene operandum cp. cum percussio 7. q. 1. cp. potest [illegible] § 2. verbo debilita de penitentia de [illegible] prima, et inde tollitur per hoc sacramentum, Silvester, Ledesma ubi presfine Turrecremata in cp. praesuit 95 distinctione. ñ negamus tamen peccata venialia etiam tolli ñ principaliter: sed per accidens, id quę significat verba illa et si in peccatis sit, quasi cum iam sit aliud remedium eo ad remittenda tollantur per accidens hoc sacramento mediante, ut explicat Egidius de sacramentis disputatione 19. dubio 5. n. 18. imo et eodemmodo [illegible] mortalia possunt remitti et sic primo gratia conferri. [illegible] enim peccata generaliter dicit, et sic intelligi possunt tam [illegible] quam mortalia. requiritur tamen ut e cotus mentis [illegible] dispositus sit per attritionem, quam estat attritionem [illegible] per attritionem existimans esse sufficientem. tenet Suarez dicta sectio [illegible] n. 19.

Non agimus de effectu roboris ad pugnam, q° certum ē illud conferri, cum necesitas adsit hoc ē quando tempore pericli durat quo urget periculum ē et: agimus enim de gratia conferenda per hoc sacramentum, et omissis sententiis eorum, qui dixerunt dari in prima unctione, aut dari in omnibus in qua[libe]t unctione verius dicendum ē dari finita ultima unctione cum eius forma. Sacramenta enim in usu [ex]istentia ñ [con]stat gratiam ñ i esentialiter per

N. 4 quando confertur gratia huius sacramenti.

efficiaciter: sed hoc sacramentum non [illegible] extremam unctionem; immo non potest [illegible] gratia conferri, quae sententia conformis est [illegible] Tomo: ubi proxime [illegible] sequitur Suarez dicta sectione 5. n. 29. [illegible] dubio [illegible] supra q. 6. n. 6. Ex quibus infertur quod [illegible] non erat [illegible] dispositus [illegible] priores [illegible] fuerant [illegible] [illegible] [illegible] quintam recepit [illegible], cum enim sacramentum [illegible] [illegible] dispositus, quamvis [illegible] non [illegible] nihil interest [illegible] in [illegible] partem q. 32 articulo 6. [illegible]

Numero [illegible] recipiens cum fictione

Suppositis [illegible] sacramentum informe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parte recipientis [illegible] [illegible] tunc [illegible] distinctione q. 5 [illegible] Thomas in 4. [illegible] 17. q. 3 articulo 4. [illegible] 3. parte q. 3. articulo [illegible] quando recipiente fictione hoc est obice sublato [illegible] gratia huius Sacramenti, et [illegible] quod tempore [illegible] quendam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gratiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] recepit tunc tantum infirmus [illegible] [illegible] quo ad gratiam [illegible], semper enim [illegible] [illegible] per poenitentiam [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] sacramenti [illegible] [illegible] [illegible] quoties recepit fictio [illegible] [illegible] et [illegible] in statu quo fictio [illegible] [illegible] capax huius [illegible]; tamen [illegible] tempus [illegible] sacramentum [illegible] [illegible] meritum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consequi [illegible] vero [illegible] quod [illegible] tunc [illegible] Suarez [illegible] 24. [illegible] 8 supra [illegible] n. 43. Hec tamen sufficiant [illegible] [illegible] huius tractatus [illegible] Calamus [illegible] venerunt [illegible] [illegible] fuerit in [illegible] [illegible] nostram [illegible]

M. S. en do. pergamino con 183 hojs. utd.

Tractatus canonico-moralis. auctore Emmanuel Gonzalez

Rotulata

MFR1. Salmanticae.